

HET WERELDGEBEUREN

Inleiding

De wereld gaat een vaste ontwikkelingsgang, die voor haarzelf als entiteit bepaald wordt door haar plaatsing in het heelal plus de energie, die ze bezit. In haar jeugdige dagen was de wereld stormachtig. Zij baarde velerlei wonderlijke wezens en deed met vulkanisch geweld en stromen van regen kond van haar jeugd. Sedert die dagen is er veel gebeurd. Uit de vloeibare lavavlakten zijn werelddelen geworden en de regenwolken hebben oceanen gevormd. Een Nederlander meent soms op bepaalde tijden van het jaar dat die regenwolken nog wel bestaan, maar ik kan uit de grond van mijn hart verzekeren dat de regenval, die tegenwoordig per mm. wordt gerekend, vroeger soms beter per meter gemeten had kunnen worden. U zult dus begrijpen dat het wereldgebeuren op zichzelf gezien moet worden in verband met de persoonlijkheid van de aarde. Deze aarde heeft haar persoonlijke kwaliteiten, die o.m. belangrijk zijn voor de levenshuishouding (waarin zoals u weet hier de plantengroei wel een zeer belangrijke rol speelt), de vorming van hetgeen er op haar oppervlakte zal leven. Daarnaast heeft zij een snelheid rond de zonen deze snelheid bepaalt o.m. haar magnetisch veld en ook een zeer typisch verschijnsel misschien de zwaartekrachtsverhoudingen, die hun directe invloed doen gelden op de vorm van elk wezen, dat op het aardoppervlak leeft. Bovendien zien wij echter, dat van af haar geboorte de aarde een parabolische baan aan het beschrijven is tezamen met de zon (haar moeder) en wel langs de buitenkant van de sterrennevel met in de toekomst een langzaam buigen van die rand naar het midden toe.

Voor de mens is dit op het ogenblik moeilijk vast te stellen. Maar wat we wel kunnen vaststellen is dat van uit de sterren allerhande invloeden op aarde werkzaam worden. Ook u, zoals u hier leeft, wordt beroerd door wat de astrologen noemen; kosmische invloed. Die invloed wordt vaak verzinnebeeld in de werking van planeten en van de z.g. dierenriemtekens. Dat zijn natuurlijk hulpmiddelen. Toch zal al dit tezamen genomen een tekenende invloed hebben op elke gebeurtenis, ja, zelfs op elk onderling verband en elke relatie tussen levende wezens, die op aarde bestaan.

Het zou mij te ver voeren om hiervan in het begin van onze lezing een volledige uiteenzetting te geven. Er zijn echter wel een paar andere punten die ik moet aanstippen, wil het vervolg van mijn betoog aan u duidelijk zijn. Zoals de mens verschillende functies heeft als ademhaling, hartslag, bloedsomloop (die dus ook onafhankelijk van de hartslag hier en daar gewijzigd kan zijn, functies van maag en spijsverteringskanalen, van het zenuwstelsel, zo heeft ook de aarde een reeks van eigen gevoeligheden. En nu weten wij allemaal, dat wanneer uw maag niet in orde is er in het organisme een zekere storing ontstaat. En wat dat betreft, kunnen wij hetzelfde vertellen over het hart, de longen enz.. Wanneer in de functies van de aarde een zekere storing ontstaat, zullen logischerwijze de gevolgen daarvan in die aarde en daarbij kenbaar zijn. Wij maken daarom perioden mee, die aan de hand van zekere wijzigingen in de aarde niet alleen op de aarde cycli van natuurrampen vertonen (sommige groot zoals die van Atlantis, andere kleiner zoals b.v. de aardbevingen in Griekenland) maar daarnaast ook een directe invloed hebben op de mens. Het lijkt soms of de atmosfeer bezwangerd is met vreemde en dwingende invloeden, die de mens nopen tot oorlogen of tot laksheid, tot vrede of tot ijverige werkzaamheid. Wanneer wij de geschiedenis nagaan, dan vinden wij steeds weer korte maar intense cycli van uitvindingen gevolgd door lange perioden van gezapigheid en een laatdunkend conservatief onderzoek. Op deze wijze vormt zich een beeld van voortdurend optredende cyclische verschijnselen, die zowel de aarde en haar constitutie zelve als ook de mentaliteit en levensmogelijkheden van de mensen wijzigen, beïnvloeden en zelfs beheersen.

Er wordt over het algemeen gewerkt met een 14-tal van deze curven of cycli. Zij worden gebruikt vooral bij ons voor waarschijnlijkheidsberekeningen en geven ons vooral in het verloop van het lot der volkeren een soms verbluffend scherp inzicht, dat vele jaren vooruit

kan grijpen. Daarnaast kunnen wij aan de hand van cyclische verschijnselen ongeveer het verloop per verschijnsel nagaan, omdat de cyclus een vaste lijnvorm heeft. Die vaste lijnvorm is meestal die van een licht gewijzigde sinusoïde, die na een hoogste top nog een tweetal kleinere toppen vertoont, voordat een absolute inzinking begint. Deze liggen echter op ten hoogste 1/8 van de totale afmeting boven de nullijn. Dit is dus een betrekkelijk klein gedeelte, waarin deze toppen achter elkaar voorkomen. Ik hoop u in het verloop van mijn verdere betogen duidelijk te maken wat deze levensverschijnselen van de aarde zelf voor de mensheid betekend hebben en aan de hand daarvan ook tevens wat zij in dit ogenblik voor u inhouden en vaat derhalve inde toekomst te verwachten zou zijn. Wij zullen ons in het verloop van deze cursus uitdrukkelijk niet werpen op de directe prognose; wel wil ik trachten u tevens duidelijk te maken, hoe uit de huidige verschijnselen bijna zonder falen toekomstige ontwikkelingen kunnen worden afgeleid. En dan zullen wij nu overgaan tot onze;

EERSTE LES

Wanneer u op het ogenblik de aarde bezieet, dan zullen u verschillende verschijnselen onmiddellijk opvallen. In de eerste plaats hebben wij en wel practisch algemeen over het gehele aardoppervlak te maken met een abnormaal snelleen grote aanwas van het bevolkingsaantal. In de tweede plaats hebben wij te maken met een periode, waarin het inventieve talent op de voorgrond komt, de wetenschapsmens vaak de belangrijkste persoon is, terwijl ook volkeren, die tot op dit ogenblik betrekkelijk conservatief waren, losbreken uit hun oude sleur en ook in zich een vernieuwingsproces vertonen. Deze verschijnselen kunnen niet zonder betekenis zijn. Indien wij hier de geestelijke invloed voorlopig buiten laten, dan kunnen wij alvast enige conclusies trekken.

De eerste is wel dat een dergelijke situatie zich op aarde al eens eerder heeft voorgedaan. Er is een tijd geweest dat het grote Atlantis een reeks van technische en magische ontdekkingen deed, waardoor het de magiërs van die tijd mogelijk was het weer te regeren, de uitbarstingen van vulkanen te reguleren en ook op andere wijze aan de mensheid vele baten te verschaffen. Er was daarnaast ook sprake van een lichte mechanisatie. Gelijktijdig met deze periode van uitvindingen zien wij een zeer sterke bevolkingsaanwas en deze speelt zich hoofdzakelijk af in het z.g. tweede ras (of ook wel slavenras), waaruit later de Kelten voortkomen. Deze periode wordt verder gekentekend door voortdurende geschillen. In Atlantis bestaan een aantal rijken. En ofschoon deze van uit het huidige standpunt misschien kleine en onbelangrijke mogendheden genoemd kunnen worden, waren zij in hun tijd belangrijker voor het geheel van de wereld dan thans b.v. de V.S. of de Sovjet Unie. Zij kwamen wel en dat op religieus magische basis steeds tot overeenkomsten. Gelijktijdig echter voerden zij voortdurend krijg. Na enige perioden van rust ontstond toen in Atlantis het grote gevaar; de zwarte magie kreeg de overhand. Misschien kent u het verhaal wel, maar het heeft een parallel in de moderne tijd. Deze zwarte magie bestond uit het onbeheerst en alleen omwille van de macht gebruik maken van elke demonische kracht, waarop men slechts enige invloed kon uitoefenen. Het betekende een ingrijpen in natuurwetten, waarvan men geen of onvolledig begrip had. Zelfs toen was een redding van Atlantis zeker niet uitgesloten geweest. Indien men als evenwicht ook de witmagische krachten gelijkelijk had erkend. Indien men had geluisterd naar de waarschuwingen van hen, die in de magie en in het geestenrijk vaak verder waren doorgedrongen dan de zwartmagiërs. Het heeft niet zo mogen zijn en Atlantis is na de vlucht van enkelen der meerwetenden langzaam maar zeker in de golven verzonken en in een reeks van rampen vluchtte een groot gedeelte van het Atlantische volk naar de thans nog bestaande wereld. Ik wil niet verdergaan dan dit, omdat ik hier mijn eerste voorbeeld heb. Laat ons de parallellen trekken.

In de huidige tijd zien wij pogingen tot verbond. Grote mogendheden die elkaar gelijktijdig en feitelijk buiten dat der officiële en openlijk gewapende conflicten op elk vlak bestrijden. Zo was het in Atlantis. Wij zien een aanmerkelijke toename van bevolkingsaantal en hierbij ligt het

overwicht ook weer typisch genoeg in wat men vroeger wel de lagere standen genoemd zou hebben. De toename van de arbeidende klasse in vergelijking met de feitelijk intellectuele klasse is ongeveer 5 tot 6 maal zo groot. (Ik reken hier over de gehele wereld en dus niet speciaal Nederland of een ander land.) En zoals eens die toename van bevolking een vergroting van egoïsme en een vergroting van strijd veroorzaakte, zo zien wij ook nu in deze wereld veel van dergelijke conflicten ontstaan. Eigenlijk is er niet zoveel verschil tussen de opstand van de zeelieden in de stad Atlantis zelf en in de grote steden, die in de buurt van 't huidige Iberische schiereiland lagen en de grote staalstaking in de V.S. of de dreigende stakingen elders. Groepsegoïsme trad toen op en treedt nu op.

Er is in deze wereld verder sprake van de wetenschap in plaats van de magie. De witte wetenschap erkent de gevaren van haar experimenten., Zij experimenteert voorzichtig en bij voorbaat alleen ten voordele van de mens. Zij zet dus het mensdom aan het begin van haar experimenten. De zwarte wetenschap zet het experiment voorop en daarachter als mogelijk tweede doel het eventuele nut voor de mensheid of een deel daarvan. Degenen, die tot besef zijn gekomen van de krachten waarmee zij werken, trekken zich vaak terug. Wij hebben daar verschillende schandalen over gezien en wanneer wij denken b.v. aan de groep Oppenheimer, dan moeten wij toch wel toegeven dat zich hier een verschijnsel voordoet, dat sterk doet denken aan de acties van de witmagiërs in Atlantis. Waarschuwend stemmen, een poging om te egaliseren en zo de noodzaak van het experiment te verminderen: Men behoeft dit niet goed te keuren en men mag het niet vergelijken b.v. met het geval van de Rosenbergs. Maar het is zo. Er is op het ogenblik een steeds groeiende wetenschappelijke kaste, die waarschuwt tegen bepaalde experimenten, die de nadruk legt niet alleen op het gevaar van het atoom, maar ook van de sociale en economische experimenten, die op het ogenblik worden bedreven in de meest verschillende landen.

Wij zien echter ook dat de machthebbers, die deze experimenten bevorderen, op de duur de stem van de waarschuwend groep trachten te smoren. Dit geldt zeker niet alleen voor de westelijke wereld maar in veel sterkere mate voor het huidige China en ook voor Rusland met zijn satellieten. Het gevaar is even groot. En er is maar één milderende factor. In de oudheid werd het verschil tussen de kasten zeer gehandhaafd. Een onderricht aan de zeelieden - laat staan aan de slaven en de dienaren - kwam gewoon niet in de gedachtegang van dit volk op. Zij werden getraind voor hun taak en daarmee was de kous af. Tegenwoordig geeft men ook de menigte steeds groter toegang tot het gezamenlijk weten van de mensheid. Het resultaat is dus dat hier een bewustzijnsfactor van de massa gaat meespelen, die in Atlantis niet aanwezig was. En nu wij toch over die toppen hebben gesproken, mag ik er op wijzen dat de vitaliteitstop op het ogenblik ligt in wat men noemt de middenstand en de gegoede arbeidende stand. Niet daarboven. Er is een tijd geweest dat dit lag bij de priesterkaste. Er is een tijd geweest dat wij deze vitaliteit en dit doorzettingsvermogen voornamelijk hebben aangetroffen in de koopmansstand of bij leger en vloot. Thans is het de middenstand en de gegoede arbeider, die zonder een te grote zelfstandigheid te bezitten zullen uitgrijpen naar kennis en zich vaak zeer goed realiseren wat er op de wereld gaande is.

Nu ga ik toch even terug naar Atlantis om nog een paar verschijnselen aan te stippen. Op het ogenblik dat in Atlantis de definitieve splitsing (zwart en wit) kenbaar werd, maakten zich uit de handelskaste, die naast de magiërs daar de laatste tijd regeerde, een reeks van mensen los, die met al hun bezittingen en vaak met hun gezinnen en alle slaven voor die tijd onvoorstelbaar grote tochten organiseerden. Niet slechts bezocht men het gehele Middellandse Zeebekken (zo gelijktijdig de basis leggende voor de latere Europese beschaving) maar men ook verder tot in Indië toe, van waaruit men op de duur ook doordrong tot Tibet, dat een tijdlang voor de witmagiërs een soort vesting der natuur werd. Men trok weg. Men trok ook vaak weg uit de militaire stand. En de militairen hebben zich hoofdzakelijk gewend naar het huidige Zuid Amerika, waarin ook zij hun invloed zeer sterk hebben doen gelden. Ook zij werden wel door magiërs vergezeld, maar toch was de invloed van deze magiërs daar minder groot dan in het gebied rond de Middellandse Zee en het zuidelijk deel van Azië. Op het ogenblik kan natuurlijk een dergelijke uittocht niet meer plaatsvinden, maar in de plaats hiervan zien wij een trekdrang. En nu duid ik niet op de hela hola zingende Hollanders, die per autobus al bananen etende zwerven van het Lago Maggiore naar de lagunen van Venetië. Ik

bedoel hier de mens die de behoefte heeft om bij een te grote gebondenheid in zijn eigen vaderland weg te trekken. De emigratiedrang bestaat tegenwoordig niet alleen in kleine overbevolkte gebieden als Nederland, zij doet zich evenzeer kennen in vele Zuid-Amerikaanse gebieden en is een tijdlang zelfs kentekenend sterk geweest in China en Achter-Indië. Hier krijgen wij dus ook een poging om een vrijhaven te vinden, om zich te plaatsen buiten de voortdurende spanningen van de eigen gemeenschap. Ik geloof dat hieruit een verklaring voor achtergronden van het huidig wereldgebeuren eenvoudig is te distilleren. Ik wil dit doen in een aantal korte punten.

In de eerste plaats: Gezien het gemiddeld bewustzijn op de wereld kan worden gesproken van een steeds sterker toenemende ondergangsgedachte. Deze is niet nieuw maar zeer belangrijk bij de huidige ontwikkeling. Men neemt vaak als onvermijdelijk aan dat te enigerlei tijd de grootmachten op aarde elkaar zullen moeten belagen. Een dergelijke algemene lijdzaamheid t.o.v. een zo ernstig punt kan niet alleen uit de mensheid of de situaties van die mensheid voortkomen. Hier moet tevens sprake zijn van de invloed der aarde, van eventuele kosmische invloeden en daarnaast van de invloed, die wij nog niet besproken hebben of aangeduid, n.l. van krachten die niet stoffelijk belichaamd zijn.

In de tweede plaats: Wij zien dat het gevoel van onzekerheid culmineert in de besluiteloosheid der regeringen. Hierdoor is een zeker labiel evenwicht ontstaan, dat praktisch elk ogenblik door een zeer kleine gebeurtenis verstoord kan worden. Men weet hieromtrent en tracht derhalve uit de wetenschapsmensen rekruten te vinden, die machtsmiddelen zullen produceren. Een tijdlang is dit de wedloop geweest naar de H-bom en zelfs de M-bom. De M-bom, waarover praktisch niet wordt gesproken omdat haar werking zo verschrikkelijk is dat men vreest dat de volkeren der aarde zullen opstaan in een stemming, protest tegen dergelijke grote risico's. Nu heeft de wedloop zich verplaatst in de richting van de maan. De regeringen weten natuurlijk heel goed dat het niet mogelijk zal zijn koloniën op de maan te vestigen, zonder daar bijzonder veel kosten voor te maken en waarschijnlijk in verhouding geringe baten te genieten. Dit geldt ook voor Venus en Mars. Wij moeten stellen, dat deze pogingen om de ruimte in te gaan zonder dat wetenschappelijk ook maar enige zekerheid bestaat dat een mens zou kunnen leven op Mars of op Venus, ons wederom een poging tot ontvluchten aantoon. De grote mogendheden van deze tijd proberen hun ruimtelijke problemen van af de aarde te projecteren naar het nog onontgonnen gebied van planeten en sterren. In de plaats van een Columbus, die het nodige goud moest zien te vinden in de overzeese gebieden van het Eldorado, zoekt men thans naar een ruimte varende Columbus, die met de schatten van de maan en misschien de oude beschavingsproducten van een vergane maatschappij op Mars de aarde moet redden, het wankele bestel in stand houden. Het is duidelijk dat deze droom veel goede mogelijkheden in zich sluit, waar zij een meer positieve wetenschapsbeoefening in de brand werkt.

In de derde plaats krijgen we te maken meteen typisch economisch verschijnsel. Wij zien allerwege wanhopige pogingen om eigen levensstandaard als de beste te stellen en een conservatieve verdediging van dat, wat men eenmaal verkregen heeft. Dat men hierdoor vaak de mogelijkheden van de toekomst overboord gooit beseffen zeer velen, maar niemand heeft de moed om de offers te brengen die noodzakelijk zijn. Ook dit zal op het huidig wereldgebeuren zijn stempel drukken. Dat is in het verleden ook gebeurd.

Voordat ik terugga naar het verleden, vrienden, zou ik die ene invloed, die ik slechts terloops noemde, nog even nader met u willen ontleden, n.l. de niet belichaamde entiteiten, die op deze aarde werken. Ik kan mij voorstellen dat het voor de gelovige en de wetenschapsmens (de z.g. nuchtere mens) zeer moeilijk is te accepteren, dat binnen de mogelijkheden, die de aarde door haar persoonlijkheid en kwaliteiten geeft, de ontwikkeling van het leven op aarde door de geest tot stand werd gebracht. Indirect wordt dat natuurlijk wel weerspiegeld, want God schiep in dagen, 6 dagen. In die dagen schiep Hij de aarde en de 7e dag rustte Hij. Maar men kan zich niet voorstellen, dat dit niet het werk is geweest van één grote Macht in een wonderdadig gebeuren maar de langzame greep, die verkregen werd op de materie door geest, die vaak aan de materie vreemd was.

Toen de aarde tot stand kwam waren er in het heelal al werelden bewoond. Wat meer is, sommige werelden gingen reeds onder en hun rassen een zeker peil bereikt hebbende onttrokken zich aan een verder stoffelijk bestaan. Zij speelden als kinderen met de eerste krachten, die de aarde vrijmaakte. Zij waren de geesten, die in vuur en water hun spel dreven, totdat water en land van elkaar gescheiden werden. En in de rijkdom van ervaring, die zij hadden opgedaan, werd hun scheppend talent verder uitgedrukt. Zij waren het die angstvallig de eerste levende eiwitten, die ontstonden, behoedden en deden groeien tot werkelijk levende wezens. Zij waren het die de zeeën bevolkten met vele verschillende rassen en soorten, die van het microwezen ten slotte kweekten de grote robachtige figuren, die zich toonden aan het begin van Lemurie is ontstaan.

Zij zijn het ook geweest die uit de beperking van het Lemurie's leven langzaam maar zeker een menselijke en denkende factor wisten te brengen, die de oermens (niet de menselijke vorm maar de menselijkheid van zelfbeschouwing) wekte. Zij zijn de lichten waarvan de overleveringen van oude volkeren nog spreken de lichten die neerdalen op altaren en de mensheid helpen en leiden,

In de latere tijd hebben diezelfde geesten zich ook kenbaar gemaakt. Zij zijn in vele gevallen hetzij ten goede, hetzij ten kwade de Baäls, de grote Heren, de engelen Gods, die werkten in de tijd van Abraham. Ze zijn de profetische stemmen die uitroepen in de straten der steden. En zij zijn de invloeden die de bespiegeling mogelijk maken over groot kosmische waarden, die de eerste geheimscholen doen doordringen buiten de grenzen van de materie. Gij zijn het nog in deze tijd ook die meewerken aan de vorming van de mensheid. Misschien lijkt het te gewichtig als ik het zo zeg maar uit het spel is een ernstig laboratoriumwerk ontstaan, een poging om de perfectie die men zelve niet geheel kon bereiken ten slotte in een ander ras te doen ontstaan. Een zoeken naar de bron van eeuwige jeugd misschien alleen wordt dit dan vertaald in de termen van het Goddelijke, geopenbaard in een perfect deel van de schepping. Zo hebben deze grote geesten te allen tijde op aarde hun stempel gedrukt. En of wij ze nu hemelingen noemen, of goden, engelen of wijzen of meesters doet weinig terzake. Het is duidelijk dat wanneer de mens een peil bereikt, waarin hij dergelijke geesten kan erkennen hij betrokken wordt in hun werkzaamheid. Hij gaat daarin als stofmens maar ook na het verlies van het stoffelijk lichaam zijn eigen taak zoeken zijn roeping en vindt daarin zijn geluk. Er zijn vele verschillende hemelsferen die in feite bestaan uit het volgen van een meester, die in zich meer van het goddelijke Licht draagt dan je zelf kunt beseffen. En deze allen werken op deze wereld.

Maar het zijn niet alleen krachten van licht geweest, die vroeger bestonden. Denk aan het begin van Genesis, waarin wordt gesteld dat Lucifers de zoon van de morgen, van zijn troon werd gestoten, omdat hij trachtte de plaats van God in te nemen. Lucifer kan evengoed een geleerde zijn geweest die trachtte de geestelijke krachten uit te bannen en in de materie zijn bestaan te vestigen, als een hypothetische figuur in een onbegrepen hemelsfeer nietwaar? Hoe het ook zij, zeker is het dat sommige werelden van uit ons standpunt demonisch waren. Hun waarde, hun tijdsbepaling hun leefwijze is volledig tegengesteld aan alles wat gunstig vormend werkt op deze wereld. En ook deze experimenteren, ook deze grijpen waar zij vat kunnen krijgen op de mensheid naar een mogelijkheid tot uitdrukking van hun ideaal.

Natuurlijk dit klinkt als mythologie een poging tot rationaliseren van onbegrepen verschijnselen. Maar het is meer: Want, mijne vrienden, deze geesten waarover ik spreek hebben een invloed op de mensheid die niet te onderschatten is. Het is duidelijk dat zij door het wijzigen van omstandigheden de groei van een bepaalde soort hebben kunnen bevorderen. Het is zeker dat zij verantwoordelijk zijn voor vele sprongmutaties in de geschiedenis van alle leven op aarde. En als ze dat kunnen zouden ze dan niet in staat zijn om in te grijpen in uw bestaan in uw wereld, in uw gedachteleven? Ook zij zijn zwel degelijk achtergronden van het wereldgebeuren en ook aan hen zullen wij de nodige aandacht moeten wijden. Dat kunnen wij natuurlijk het best doen door te proberen voor onszelf beeld na beeld te ontleden waarin deze geestelijke beïnvloeding ook tevens op de voorgrond komt: En dan wil ik hier beginnen met nog wat historische punten te noemen en u mijn verklaring daarvan te laten als punt ter overdenking.

Als allereerste punt wil ik wijzen op het vreemde feit dat niet op één plaats in de wereld maar tenminste op vier verschillende plaatsen gelijktijdig een schrift wordt ontwikkeld, dus een methode van schrijven en noteren. En dat al deze wijzen van schrijven met elkaar in verband staan. Dat ze echter ook alle vier verschillen van een vroegere methode. Let eens op: Atlantis kende wat wij noemen een bloemenschrift. Het bloemenschrift wordt zo genoemd omdat de groepering van de tekens steeds kransvormig was en doet denken aan bloembladen. Voor versiering werden dan ook vaak de lettertekens gestileerd door daaraan een zekere elegante vorm te geven, die aan de hedendaagse bloem doet denken, die in Atlantis zo nog niet bestond. Die schriftsoort echter gaat teloor met de ramp van Atlantis. Nu vinden wij achter elkaar spijkerschrift, dat hoofdzakelijk het zuidwestelijk deel van Azië omvat en verder zijn invloed ook doet gelden in het Middellandse Zeebekken. In het noorden vinden wij daarnaast een eveneens oorspronkelijk op stempel gebaseerd tekenschrift, waaruit het Chinese schrift ontwikkeld wordt. Wij vinden een beeldenschrift, dat ook weer hetzelfde tekenalfabet gaat gebruiken als religieus schrift in Azië. (Dat is dus niet het kipposchrift, het herinneringsschrift op kleurlijnen en knopen.) En dan vinden wij bovendien nog typisch genoeg een hiëroglafensoort, die gebruikt wordt in Europa in een streek, die op dat ogenblik nogal geïsoleerd was (we hebben daarvan maar weinig voorbeelden behouden) dat bestond o.m. in de paaldorpen periode in Zwitserland, in de noordduitse laagvlakte met enige uitlopers tot Roemenië, Hongarije en zelfs het zuidelijk deel van Rusland. En in de latere daar gebouwde dolmen (dus de wachttorens) vindt men nog deze tekens ingegrift, die een standaardaanduiding zijn van de wacht enz: Overigens voor zover ik weet tot nog toe niet ontleed, omdat er geen steen van Rosetta is gevonden, die het mogelijk maakte deze dialecten te lezen. Neemt u niet aan met mij dat dit gelijktijdig ontstaan alleen verklaard kan worden door een werking, die in vele volken gelijktijdig optrad en dus overal een gelijke behoefte schiep? Want tot op dat ogenblik zijn de beschavingnormen toch geheel verschillend in die verschillende landen. De wijze van denken, van leven, van godsverering is anders. En toch komen zij met een gelijke behoefte tot vastlegging van hun belevingen en ook vaak registratie van hun bezittingen. Is het niet redelijk aan te nemen, dat hier ten eerste de aarde zelf een gunstige activiteit bevordert door tijdelijk de nadruk te leggen op het intellect van de mensen gelijktijdig de geest hiervan gebruikmaakt om een voor de mens niet zó, maar voor háár zeer belangrijke kwaliteit te doen ontstaan, n.l. de schriftuur, waardoor immers het bereikte van de goede tijden bewaard kan blijven voor de slechte tijden zonder de vervorming van een alleen mondelinge overlevering? Denkt u daar eens over na.

En beschouwt u dan ook eens punt 2. Is het niet typisch dat in de tijd van de kruistochten niet alleen in Europa maar ook in China en in de omgeving van Mexico gelijksoortige krijgsverrichtingen plaatsvonden? Dit op zichzelf is al typisch, maar vreemder wordt het nog, wanneer wij er de oorzaken van nagaan. De kruistochten worden aangemoedigd, niet omdat men het Heilige Land wil bevrijden, maar omdat een gezamenlijke strijd voor een gezamenlijk doel de enige mogelijkheid is om te voorkomen, dat in Europa de kleine baronnen en vorsten elkaar verscheuren en zo de beschaving vernietigen. Hetzelfde geldt voor de rond die tijd gehouden oorlogen, die Azteken (Tolteken) ondernemen tegen de verschillende rijkjes, die dáár met hun eigen godsdiensten en verschil in opvattingen dreigen met kaperij elkaar te gronde te richten. En nog vreemder is het misschien dat in deze zelfde periode in China de geslachten zich verenigen na een lange verdeeldheid om het gevaar van de laatste Tartaren invloeden en invallen af te stoten en te voorkomen. Wederom drie gelijke factoren. In alle gevallen ging het om een commercieel belang, een poging om het zijnde zo goed mogelijk te bewaren door de overvloedige krachten (agressieve krachten, die aanwezig waren) naar buiten te vinden. Indien dat niet gebeurd zou zijn, zou er van de Europese beschaving niet veel terecht zijn gekomen, omdat men op de duur het volk zo zeer verarmd zou hebben, dat het tot barbarij vervallen zou zijn. Van een invloed van het Christendom zou weinig of geen sprake meer geweest zijn. Hetzelfde geldt voor de andere genoemde gebieden. Dit richten echter van de agressiviteit op een bepaald dóel, dat in elk der gevallen aanwezig bleek, maakte het mogelijk drie beschavingen nog langere tijd te handhaven. Zou dat voor niets zijn gebeurd? Of heeft dit zin?

Een ander typisch verschijnsel; Wanneer wij het hebben over oorlogen (daar spraken wij zo-even toch over), dan moeten wij het opvallend noemen dat in bepaalde tijden na elkaar b.v.

in Europa lieden optreden, die trachten Europa met geweld tot eenheid te dwingen en in hun mislukking de oorzaak zijn voor een poging tot hechtere samenwerking op vrije basis. Wat zou u denken van Napoleon? En 129 jaar later Hitler? Of wilt u het anders zeggen? Wat zou u denken van de pogingen van de eerste Martel (Pepijn en zijn zonen), later ook Karel de Grote? Een korte periode overigens. En wanneer wij dan nog een stap verder teruggaan zien we datzelfde streven wederom en hier ook weer met een kort tijdsbestek er tussen in de acties van enkelen der grootste Cesaren van Rome, en ook van Alexander de Griek. Pogingen om de bekende wereld tot eenheid te dwingen. Elke keer een mislukking, die echter gelijktijdig betekent een verandering van cultuur, een verhoging van culturele waarden, een intensifiëring van begrip en samenwerking tussen staten, die tot op dat ogenblik onverschillig t.o.v. elkaar waren. Het is Karel de Grote, die er voor het eerst in slaagde om de zuidelijke stammen en de Saksische stammen tot een tijdelijke eenheid te brengen, een eenheid waardoor zij veel van elkaar overnamen. Het is het ingrijpen van Rome geweest, dat voor het eerst in vele Germaanse stammen een begrip van militaire ordening deed ontstaan en daarnaast een grotere huisvastheid. Het bouwen van vestingen en burchten was tot op die tijd niet zo gebruikelijk. Nu ontstaat dat ineens wel. De tochten van Alexander brengen met zich mee, dat de oosterse en de westerse beschavingen met elkaar in contact komen en zo deze beide t.o.v. elkaar invloed uitoefenen: In alle gevallen ontstaat een beter begrip, in de meeste gevallen daarnaast een verandering in handelsverhoudingen en een vergroting van economische samenhang. Denkt u, dat deze verschijnselen zomaar tot stand zijn gekomen? Dat zij toevalsproducten zijn? Wanneer ze precies zouden kunnen worden ondergebracht in de reeks van cyclische verschijnselen, zou dan nog te zeggen zijn: Dit is de aarde zelf. Maar het blijkt dat ook buiten de cyclische verschijnselen van de aarde om toch steeds weer deze verschijnselen zich voordoen en meestal in reeksen, in series, of wel praktisch gelijktijdig in de meest verschillende uithoeken van de wereld.

Moet ik nog verdergaan? Moet ik misschien een vergelijking maken tussen het werk in Penemünde, het Manhattan-project en de gelijktijdige onderzoeken (oorspronkelijk in de Oekraïne, later in nabij Siberië), waarin gelijktijdig de aandacht wel op het raket, maar ook op het atoom? Verschillende ontwikkeling, inderdaad, maar den gelijktijdig ontstaan van ideeën, ongeacht de verschillende uitwerking. Een gelijktijdig pogen om deze verschillende gedachten om te zetten in een bruikbaar geheel. Het zijn vreemd genoeg deze drie projecten, die op de moderne tijd en de machtsverhoudingen daarin zo sterk hun stempel drukken. Het zijn ook deze projecten, die op het ogenblik een behoefte tot overeenkomst hebben doen ontstaan in krachten, die in feite diametraal tegenover elkaar staan. Zou het toeval zijn, toeval alleen, dat dit zo gebeurd is?

Vraag u eens af, of het toeval is dat de wereld op dit ogenblik, in deze uitermate verwarrende tijd, voor een beslissing staat die voor een 700 á 800 tal jaren het verdere verloop der geschiedenis van wereld en mensheid zal bepalen.

Ik leg u dit als punten van overpeinzing voor. Maar ik kan u wel vertellen, dat wij overtuigd zijn, dat al deze dingen het product zijn van een intense en voortdurende strijd tussen licht en duister van geest, van entiteiten, die u niet ziet en die machtiger en groter zijn dan u zich vaak kunt voorstellen. Ik ben er ook van overtuigd, dat het ten slotte hen, die de vorming en niet de vernietiging nastreven, zal gelukken dit alles samen te voegen in een juist geheel, in een juiste samenhang. Met deze paar punten noem ik dan voor vandaag afscheid van u en hoop een volgende maal bij mijn betoog verder in te gaan op de geestelijke invloed in het wereldgebeuren.

REALITEITSZIN

Wanneer wij uitgaan van het standpunt, dat wij de speelbal zijn van vele ongekende factoren m.i. onloochenbaar moeten wij echter daarnaast stellen, dat wij niet in staat zijn al deze factoren volledig te erkennen. Het is onmogelijk rekening te houden met factoren, die niet gekend worden. Het is evenzeer onmogelijk beïnvloedingen te voorkomen, wanneer wij de geaardheid en de tendens van deze beïnvloedingen niet voor onszelf duidelijk kunnen vaststellen.

Wanneer een mens probeert aan elke beïnvloeding van zijn frezen te ontkomen, zal hij daardoor een zeer subjectieve gereld scheppen, waarin mogelijkwijze grotere belemmeringen voor zijn ontwikkeling zullen ontstaan, dan deze niet beheersbare beïnvloedingen van buitenaf ooit gaven. We mogen n.l. niet vergeten, dat er sprake is van een scheppingsplan. Alle invloeden, die op u kunnen inwerken, behoren tot de goddelijke Kracht, ook wanneer zij via een tijdelijke of misschien zelfs voor u afkeurenswaardige bron tot u komen. Een beïnvloeding ontgaan is in feite voor de stofmens en voor de geest der lagere werelden en Zomerland onmogelijk. Het zoeken naar een weg hier tussen levert vele problemen op, die geen enkele oplossing gedogen zonder een zodanige vergroting van bewustzijn, dat gelijktijdig inzicht wordt verworven in al datgene, wat in de vormwerelden optreedt. Men verheft zich dan daarboven.

Voor een mens is dus realiteitszin zeer belangrijk. En hij moet goed begrijpen, dat zijn realiteit bestaat uit beheersbare en niet-beheersbare factoren. In de eerste plaats kent u uw eigen leven en uw eigen wereld, waarin u door eigen besluit veranderingen kunt aanbrengen. Dit is de beheersbare wereld. Uw werkelijkheidszin zegt u, dat u volgens uw eigen impulsen en in overeenstemming met uw begrip van uw wereld zo goed en juist mogelijk zult handelen, voor zover uw eigen invloed gebruikt kan worden om de gewenste resultaten te bereiken. Verder zal uw werkelijkheidszin u vertellen, dat het geen zin heeft een onbereikbaar doel na te streven. Doch dat het zeer belangrijk is alle wel bereikbare doelen, die voor ons goed zijn, voor ons aanvaardbaar zijn, zo snel mogelijk te realiseren en wel met zo weinig mogelijk moeite en zo weinig mogelijk ophef.

Het tweede deel van onze realiteit, onze werkelijkheid, bestaat zeker wanneer wij op aarde zijn uit de invloed, die wij door anderen ondergaan. Hier zijn wij niet in staat de bron te wijzigen. Wij kunnen slechts bewust trachten al datgene te verwaarlozen en terzijde te stellen, wat strijdig is met ons bewustzijn van goed en aanvaardbaar. Trachten wij de bron te wijzigen, dan zullen wij eerst onszelf moeten veranderen, totdat wij harmonisch zijn met de bron. Dit heeft geen enkele zin.

Voorbeeld: Wanneer men een dictatuur wil bestrijden, moet men zelf tot dictatuur worden, omdat alleen daarin de macht der bestrijding gelegen is volgens de normen van dictatuur (dus voor dictatuur vatbaar en begrijpelijk). Logischerwijze zal men nooit een dergelijke bestrijdingsvorm gebruiken. Om een dier tot mens op te heffen moet je niet jezelf eerst tot dier maken. Want dan heb je niet alleen de taak het dier tot mens te maken, maar de grote moeilijkheid jezelf het dier zijn af te leren. En die taak is zwaarder dan je denkt.

Werkelijkheidszin zegt ons dus: Alle beïnvloedingen, die volgens ons slecht zijn, zullen wij zoveel mogelijk uitsluiten. Wij zullen handelen volgens ons beste weten en denken. Wij zullen daarbij voortdurend een doel in ogeschouw nemen, dat verwerkelijkbaar is. Dus nooit te hoog willen grijpen.

Alle verdere beïnvloedingen, die wij noodlot kunnen noemen; goddelijke wet e.d., zijn voor ons niet kenbaar of beheersbaar. Wanneer wij deze dingen noch kennen noch beheersen, heeft het geen enkele zin ons daar onmiddellijk mee bezig te houden. Wij zullen slechts kunnen trachten volgens ons eigen bewustzijn van goed of aanvaardbaar de gevolgen van deze beïnvloedingen te stuwen in de richting die wij wensen, volgens onze eigen realiteit en het daarin ontstaan bewustzijn. Het zoeken van een weg is dus in feite niet het zoeken van een weg tussen vele invloeden maar het vaststellen van een weg, die voor jezelf aanvaardbaar is en wel volgens de voor jou kenbare waarden.

Een gevolg echter van een dergelijke handelwijze is een uitbreiding van je eigen besef. Je bewustzijn wordt groter. Naarmate je bewustzijn groter wordt, zullen vele der thans nog niet kenbare of beheersbare factoren kenbaar en beheersbaar worden. Zij worden dan normaal meeberekend in ons streven. Wij mogen echter niet uitgaan van een poging om eerst die waarden te leren kennen. Het kennen en ervaren van die waarden ontstaat automatisch. Wij hebben ons te richten tot de handelingen en daden van het heden. Wij hebben ons met al ons denken en streven steeds te baseren op die waarden, die in onze wereld volgens ons bewustzijn goed en in overeenstemming met het Goddelijke zijn. Wij hebben het volste recht daarbij al datgene in onze eigen wereld voor ons persoonlijk te verwerpen, dat in strijd lijkt

met het goede, het lichte, het Goddelijke. Wij hebben geen recht te trachten dit bij anderen te vernietigen of te veranderen. Want op het ogenblik dat wij ingrijpen in het leven van anderen, zullen wij wederom de eigenschappen van anderen voor onszelf sterker en sterker op de voorgrond moeten brengen en dit betekent dat wij tegen beter weten in voor onszelf eigenschappen gaan wekken, die voor ons niet begeerlijk zijn.

Een laatste norm. Werkelijkheidszin houdt in; Handelen volgens je eigen ideeën van goed in het nu bestaande en nu bereikbare. De mens heeft de plicht wanneer hij werkelijkheidszin heeft het verleden te vergeten, opdat het heden hem in staat stelde voor de naaste toekomst zijn maatregelen te treffen. Indien hij dit doet, zal hij in een voortdurende ontwikkeling zijn eigen persoonlijkheid voldoende kunnen afstemmen op eeuwige waarden om zo verheven te worden boven de beïnvloedingen, die hij noch kon kennen noch kon beheersen.

DE WEG NAAR ANDERE WERELDEN

Het is logisch aan te nemen dat er naast de wereld, die de mens kent een reeks van gebieden moet bestaan die vóór hem niet of slechts bij toeval toegankelijk zijn. We weten dat de méns beperkt is in zijn ervaringen. Het is niet slechts logisch maar zelfs met zekerheid vast te stellen, dat er gebieden bestaan van licht, die voor hem gesloten zijn. al deze gebieden zijn gebieden, waarin de trilling bepalend is voor het al of niet waarneembaar zijn van het verschijnsel. Wij zullen aannemen dat trilling hiermee ook verder veel van doen zal hebben.

De kwestie van de andere werelden, waarop ik zinspeel, betreft in de eerste plaats de werelden welke buiten de stof bestaan. Buiten de stof kan al datgene bestaan, wat niet onderhevig is aan de veld bepalende eigenschappen van de dichte materie. De aarde wentelt om haar eigen as. Het gevolg is dat zij daardoor een eigen magnetisch veld opwekt. De aarde beweegt zich rond de zon met een zekere snelheid. Deze en haar wenteling bepalen haar zwaartekracht.

Met de zon beweegt zij zich in een bepaalde richting. Dit bepaalt wederom de tijd, dus de tijdconstante, die geldt voor de aarde, en de overige planeten. Dit te begrijpen is misschien nog niet zo moeilijk. Maar wanneer ik op een terrein kom waar geen van de genoemde werkingen meer geldt, dan wordt het voor mij wel heel erg moeilijk te gaan praten over zwaartekracht, over magnetische velden of zelfs over tijd. Er zullen in een dergelijke wereld totaal andere verschijnselen optreden. Elke poging om zo'n wereld te benaderen, kan alleen door aanpassen van eigen wezen of een deel van eigen wezen aan die andere wereld.

Wanneer we die wereld kenbaar maken in onze eigen wereld, gehoorzaamt ze alweer aan de wetten, die b.v. op de aarde bestaan. Het gevolg is dat zich nooit kan openbaren in uw wereld, zoals ze in haar eigen bestel bestaat. Nu is er natuurlijk één weg, welke iedereen op de duur naar die andere werelden brengt, het leven, de eeuwigdurende verandering, waarbij vormen en voertuig als niet meer belangrijk worden achtergelaten. Zij blijven deel van eigen wezen, maar behoren niet meer tot een bepaalde wereld, alleen tot het eigen "ik". De dood is wel de eenvoudigste weg, maar zij gaat gepaard met een eenzijdigheid. Als u hier sterft en in een andere wereld komt, dan kunt u uit die andere wereld nooit meer terug naar dezelfde toestand op aarde.

U moet dan eerst een hele cirkelgang maken en komt dan weer op de wereld terecht; maar niet meer in dezelfde condities. U kunt niet meer uw vroeger aardse "ik" hernemen. Het is dus voor ons niet praktisch om aan deze weg te veel aandacht te geven. Het is voldoende te constateren dat hij er is en dat hij de meest overtuigende kracht is, die er bestaat. Wie sterft, komt in een andere wereld en moet zich deze realiseren. Nu is echter de vraag: Wát gaat dan op weg, wanneer het lichaam achter blijft? De algemene uitdrukking daarvoor is; de geest of de ziel. Een andere uitdrukking, die je niet zo vaak hoort, maar die juist is: een deel van het bewustzijn plus het resterend ego: En dat resterend ego moet een vorm hebben, moet een uitdrukking hebben. Dat bewustzijn moet ergens ook zijn vastgelegd. Vandaar dat wij spreken over "voertuigen", ook wanneer deze niet beantwoorden aan de gedachte van een stoffelijk lichaam b.v. of zelfs aan een beperking in sommige sferen zoals men die voor een ego van uit aards standpunt nu eenmaal noodzakelijk acht, al deze waarden liggen in de mens.

Bij nadere studie blijkt dat juist de wijze, waarop men denkt (dus de denkprocessen, welke zich in de mens voltrekken) bepalend is voor de wijze waarop men zich een andere wereld kan voorstellen of zelfs beleven. Het is noodzakelijk dat wij om uit te treden in een wereld, die niet aan stoffelijke wetten gehoorzaamt allereerst de stoffelijke prikkels uitschakelen. Met de officiële term heet dit: een zodanige verhoging van de bewustzijnsdrempel verkrijgen, dat geen uiterlijke prikkels meer tot het bewustzijn kunnen doordringen. Maar dat is van de stof uit. U zou ook kunnen zeggen: Het is elke verbinding van zich afzetten, die herinnert aan de eigen wereld. Wanneer deze zeer sterke impulsen zijn uitgeschakeld, kan de mens fijnere impulsen ervaren. Hij kan daarop reageren; hij kan op iets, dat normalerwijze in zijn bewustzijn geen invloed heeft, nu een nieuw concept opbouwen. Ja, hij kan zelfs handelen door krachten, die normalerwijze niet tot uiting komen. Ook dit alles is nog logisch. U kunt o.a. in de psychologie van Jung daar voldoende verklaringen voor vinden.

Nu ga ik nog een stap verder. En ik moet gaan vaststellen. Dat is altijd heel erg moeilijk. Want ik weet wel dat het zo is, maar voor u is het een hypothese. Het kan waar zijn, het kan niet waar zijn. Toch doe ik dit eenvoudigheidshalve. Ik stel dan vast dat er naast het georganiseerd stoffelijk terrein een minder georganiseerd stoffelijk terrein is. Het onderscheidt zich van de normale materie in de eerste plaats door de eigenaardige vorm van de atomen, welke daar nog kunnen voorkomen. Ze zijn evenals in de ionisatietoestand incompleet, instabiel en hun elektronen hebben vaak een gewijzigde wentelingsnelheid en wentelingsrichting. Deze materie heeft geen enkele relatie meer met de normale stof. Ze verschilt wat eigenschap betreft daarvan zeer veel. Zij kan daarom door andere krachten worden beïnvloed, dan in de materie mogelijk zou zijn: U kunt moeilijk een tafel alleen door uw gedachten vervormen. Maar u kunt een dergelijke incomplete materie welke dus in een vormings- of veranderingsproces is begrepen wel met de gedachte vervormen. Vergelijk; ijzer kun je niet met de handen buigen, klei wel. Dat ligt aan de samenhang. Deze fijne materie nu en nóg fijnere deeltjes vormen tezamen wat wij noemen: de basis van het astraal gebied en zelfs althans een deel daarvan van Zomerland. Wij hebben hier te maken met werelden, waarin de gedachte boven alles regeert. Elke gedachte bepaalt een vorm voor de materie. Zij groepeerd zich daarin, zoals ijzervijzel zich zal groeperen volgens de krachtlijnen van een magneet.

Indien wij onze eigen prikkels kunnen uitschakelen - dus onze eigen wereld - dan is voor ons de mogelijkheid geschapen dit astraal gebied uit de stof binnen te gaan. Omgekeerd, wanneer wij door sterke concentratie een tijdelijke stabiliteit van ons voertuig binnen dit terrein kunnen bereiken, dan is het voor ons eenvoudig om de aarde uit een andere geestelijke sfeer via dit astrale gebied te benaderen. Bij de doorsneemens geschiedt deze benadering tenminste verscheidene malen in het leven en is onbewust; dus niet bewust veroorzaakt. Het vreemde is, dat om de mens in deze toestand te brengen, heel vaak een verdoving dient op te treden. De gebruikers van opiaten b.v. treden vaak, zonder dit te beseffen, een droomwereld binnen, waarin de astrale krachten als deel van een droom worden gezien. Opvallend is, dat zij daarbij één punt hebben, dat hen aan de werkelijkheid vasthoudt. De doorsneeopiumroker b.v. zal in zijn roes vooral dus in het begin van zijn roes en het roken iets gaan beschouwen, dat schoon is. Hij zal bij voorkeur kijken naar een bloem of naar een beeldje, althans wanneer hij niet de roes zonder meer zoekt. Hij heeft dan iets, dat voor hem een levende werkelijkheid wordt en uit deze levende werkelijkheid ontwikkelt zich dan een totaal nieuwe wereld. Het beeldje wordt door de gedachte als het ware astraal gereproduceerd, maar nu met andere eigenschappen. Voorbeeld; Een ivoren vrouwenbeeldje wordt een levende vrouw, die direct herinnert aan het beeld, maar verder alle kwaliteiten en eigenschappen heeft, die men daarin eigenlijk gewenst had. De uitdrukking van de gedachte treedt op als een realiteit.

Gaan we nog een paar stappen verder, dan vinden we o.a. nog het gebruik van sommige zwammen; daarnaast van zeer speciale hennep derivaten. Hierbij wordt de mens zozeer aan de werkelijkheid ontrukd dat hij, terwijl hij zijn eigen wereld wel kan blijven waarnemen, voor elke prikkel daarvan ontoegankelijk is. Er is niets dat hem bijzonder kan beroeren en zijn aandacht kan terugroepen naar die wereld. In deze toestand treden voor hem dan de beelden van het astraal-gebied zeer scherp en zuiver op. Medicijnmannen en tovenaars maken reeds lang van deze methode gebruik en voor de inwijding van jongeren en ook voor het bereiden van materiaal, dat nodig is voor voorspellingen en bezweringen. Zonder dit alles kunnen we

echter precies hetzelfde bereiken en wel eenvoudig door middel van een voldoende concentratie. Wanneer de concentratie alles uitschakelt, kunnen wij bewust binnentreden in een wereld van astrale verschijnselen. Er is één "maar" aan verbonden. Wanneer dit bewust en mede uiteen lichamenlijk willen geschiedt, dan zal de lichamenlijke impuls een zeer sterke invloed behouden, zodat deze beelden zich vaak als een droom of zelfs als een fantasie aan ons voordoen. Het is zeer moeilijk deze van normale dagdromen en fantasieën te onderscheiden, tenzij wij in deze materie thuis zijn en dus zien hoe wij onszelf langzaam maar zeker uitschakelen. Dit neemt niet weg dat het astraal gebied voor negen van de tien mensen op een bewuste wijze kan worden betreden en dat zelfs dat laatste restant van 10 toch onbewust te eniger tijd daaraan deel zal hebben.

Gaan wij verder dan het astraal gebied, dan krijgen we te maken met wat men het best een wijziging in dimensie zou kunnen noemen. De verhouding van krachten is geheel anders. Bestaat er in de astrale wereld althans nog enigszins een tijdsfactor, in alle werelden die daarboven liggen, zelfs de fijn materiele Zomerlandsfeer, gaat een algemene tijd teloor, waarvoor een ervaringstijd in de plaats komt, zodat de snelheid van onze perceptie het tijdsverloop in die sferen bepaalt. Het gevolg is dat men in deze werelden moeilijker kan binnentreden en als men er binnentreedt, praktisch niet in staat zal zijn het juiste gebeuren en het juiste ervaren in een stoffelijk bewustzijn om te zetten. De weg, die hier bestaat, is er a.h.w. één van ontzegging. Hij wordt heel vaak gekoppeld aan een reeks van voorstellingen. Wij zien b.v. dat door een intens gebed een verrukkingstoestand teweeg wordt gebracht, waarbij men zich verheft boven de eigen wereld. Wij zien in andere condities dat een fanatieke geestdrift de mens tot ontrukking kan voeren. In enkele gevallen zien we zelfs dat ziekteverschijnselen gepaard gaan met een toegang tot deze werelden. Het hoe en waarom zou ons te ver in allerhande klinische bijzonderheden voeren, maar simpel gezegd: Wanneer er bij de mens plotselinge veranderingen in klierafscheidingen ontstaan gepaard gaande met een heftige wijziging van de bloeddruk in de hersenen, dan zal de lichamenlijke gesteldheid zo zwak zijn en vaak ook spastisch, dat hierdoor de andere werelden reëler worden en wij een tijdlang bestaan in een tijdscontinuüm, dat niet gelijk is aan ons eigen.

Daarnaast kennen wij werelden, waarin vorm geen zin meer heeft: Het "panta rei" dat op aarde alleen gebruikt kan worden om het verloop van de tijd en tegelijk van de verschijnselen aan te geven wordt in de vormenloze wereld een onmiddellijke werkelijkheid. Wij hebben daar niet meer te maken met vormen maar met een spel van licht en duister. Er vormen zich wel beelden; maar deze berusten niet op een concrete waarneming en dat weten wij. Het is eerder of we ergens schaduwen zien tegen licht, of licht door de schaduwen heen. Een soortgelijke illusie kan men soms hebben wanneer men uit een donkere grot naar het licht gaat. Dit wekt dan voorstellingen van weiden, bomen en al wat erbij hoort, ofschoon men deze nog niet ziet. Men neemt alleen nog maar het licht waar. Deze reactie kan ik het best gebruiken om ons een meer stoffelijk beeld te geven van de vormenloze sfeer: Er is niets concreets meer en toch ontstaan er nog beelden. Die beelden komen uit ons eigen bewustzijn voort. Het gevolg is dat, wanneer een mens tot deze sferen zou kunnen doordringen, hij geen contact meer heeft met iets wat vorm heeft; dat hij een absolute onverschilligheid ontwikkelt voor alles, wat hij weet met de wereld in verband te staan en in plaats daarvan een soort verzadiging ondergaat van indrukken die hij niet nader kan beschrijven. Typisch is, dat het bereiken van deze sferen zelden gepaard gaat met lichamenlijke vermoeidheid, wat in andere gevallen nog voorkomt, maar dat daarentegen een vaak zeer korte rustpoze of slaap bij het ontwaken een gevoel van volledige ontspanning en uitgerust zijn geeft. Een stabilisering van het zenuwstelsel en al wat daarbij hoort.

Daarboven liggen nog andere werelden en sferen, die ik buiten beschouwing laat, omdat ze door de mens zelden of nooit bereikt worden en de bereiking daarvan niet meer kan behoren tot de gewone wegen, die wij vinden.

Ik wil nu eerst proberen u enkele uiteenzettingen te geven omtrent de verschijnselen van het astraal gebied, daarna van Zomerland daarna van de lichtsfeer en in elk der gevallen u duidelijk maken wat zich afspeelt. In de astrale wereld is de gedachte vormend. Maar niet de gedachte, die aan de oppervlakte leeft maar de gedachte met al haar inhouden en achtergronden. Dat wil zeggen, dat in de astrale wereld een op zichzelf schone gedachte

gebaseerd op begeerte, in haar vormgeving die begeerte mede uitdrukt. Hieraan is niet te ontkomen. Het gevolg is dat op de meest onverwachte wijze schoonheid en afzichtelijkheid zich aan ons openbaren. In vele gevallen zal de afzichtelijkheid voor ons niet te dragen zijn en zal ons eigen voorstellingsvermogen haar omzetten in monstervormen, die meer aannemelijk zijn. Wij zien daar dan ook optredens demonen, die doen denken aan de tempelwachters van de Indische tempels, draken (dus fabelfiguren), prehistorische monsters en wat dies meer zij. Daarnaast bleke schimmen, waarvan misschien alleen de ogen een dreiging schijnen te bevatten, maar die ons een onweerstaanbare afkeer inboezemen. Wij krijgen te maken met eenvoudige wervelingen (denkt u maar eens aan een wervelwindje, dat even wat stof omhoog werpt en daardoor voor een ogenblik zichtbaar wordt), die ons ontzettend aantrekken, maar die we niet kunnen bereiken. Al deze verschijnselen tezamen kunnen worden gebracht onder "gedachte-uitingen". Zij zijn de weergave van een gedachte, nooit van een geheel wezen. Een demon, die op astraal gebied opereert, kan slechts de weergave zijn van een gedachte maar niet van het gehele wezen: Er moet méér zijn. Dientengevolge geldt voor ons dat al datgene wat op het astraal gebied aan ons verschijnt, zonder vrees geaccepteerd moet worden: Gelijktijdig moeten wij echter weten dat ongeveer 9/10 daarvan als bij een ijsberg onder de oppervlakte ligt. Dat er dus plotselinge veranderingen kunnen optreden die ons niet mogen verbazen. We zien dan alleen het deel dat tot nog toe verborgen was van hetzelfde vrees, dat hierin zijn gedachten openbaart. Voor onszelf bezitten wij in de stof een voertuig, dat de astrale wereld onmiddellijk beroert: het is a.h.w. een déél van het levenslichaam en wordt teruggevonden o.m. in de zaadcellen van het menselijk lichaam, daarnaast echter in praktisch elke cel. De vitaliteit, die in het zenuwstelsel voorkomt, heeft ook haar functie op astraal terrein. Het trillingsgetal van het verschijnsel ligt echter aanmerkelijk boven het hier waarneembare en soms zelfs in de buurt van dat van microgolven. Het heeft dan een betrekkelijk lage frequentie. Het is dus mogelijk dat astrale verschijnselen op golflengten liggen, die op het ogenblik reeds benaderd worden met bepaalde stoffelijke instrumenten. Werktuigen, die dergelijke trillingen opwekken, kunnen storend zijn voor astrale invloeden en omgekeerd.

Dan krijgen we de Zomerlandsfeer. De Zomerlandsfeer berust evenzeer op gedachtevormen als de astrale wereld. Maar één verschil is er: hier is een poging tot contact met anderen. De gedachten, die het sterkst gevormd worden, zijn dus gedachten, die door gemeenschappen worden gevormd. Het gevolg is dat hele reeksen schijnbaar permanente landschappen, schijnbaar permanente gestalten ontstaan. Toch zal ieder van ons deze anders zien. Alles wat wij verwachten is in Zomerland aanwezig. Wij vinden er zowel de geheime instructie loges van een inwijdingsdienst, de open tempels en de gotische kathedralen van andere godsdiensten, als eenvoudig de velden, waarin men filosofeert, een eeuwige zee, bergen en al wat erbij hoort. Zodra wij echter buiten de gemeenschap treden, blijft ons slechts een leegte over. Het zou voor de doorsneemers het best kunnen worden beschreven als: even uit de wereld opgenomen worden en ver buiten het zonnestelsel misschien zelfs buiten het Melkwegstelsel in de ruimte zweven. Rond je zien dat er lichten en verschijnselen zijn, maar deze niet kunnen definiëren, want het is te ver van je af: Wanneer deze toestand overigens te sterk optreedt, volgt hierop het overschakelen op impulsen, welke van buiten op deze wijze worden ontvangen en krijgen wij contact met de lichtwereld.

Bij de verschijnselen in Zomerland houden we rekening met het feit, dat één bepaalde ons naderende vorm de uitdrukking is van een totale persoonlijkheid. Er zal geen opvallende of grote verandering nodig zijn om elk facet van het totale wezen tot uitdrukking te brengen. Wanneer we daar contact hebben met personen, zal dat voor de mens heel vaak een teruggrijpen betekenen naar aardse normen. Gelijktijdig echter zal het wezen zelf toch een beeld vormen van een feitelijke persoonlijkheid, een reëel bestaande persoonlijkheid in zijn geheel.

Waar het voorstellingsvermogen van vele groepen onderlinge verschillen kan vertonen en verder nog even moet worden herinnerd aan de tijdloosheid dus dat hier de zuiver persoonlijke tijd alleen optreedt, zal het duidelijk zijn dat de mens, die tot dit gebied doordringt, niet zeker kan zeggen: "Ik heb het Zomerland gezien." Men kan hoogstens zeggen: "Ik heb een deel van Zomerland beleefd en daarin voor mij aanvaardbare voorstellingen gevonden."

Dan die kwestie van licht. Voor de doorsneemers is het onmogelijk dat zo'n wereld, waarin vormen je ontsnappen en alleen gedachten voor je overblijven die gewekt worden door wisselende verschijnselen, kleuren, klanken buiten je, kan worden gerealiseerd. De mens, die daarin doordringt, zal dit alles moeten omzetten in symbolen. De symbolische voorstelling is dan volledig gebaseerd op het bewustzijn en het onderbewustzijn van het menselijk wezen, het stoffelijk wezen. Alleen op deze wijze n.l. is een voldoende interpretatie in het stoffelijk ego vast te leggen.

Met deze korte omschrijvingen heb ik u nu verteld wat de gebieden zijn, die kunnen worden benaderd en komen wij aan het belangrijkste onderwerp: de weg.

Laat ik van tevoren vaststellen, dat de weg voor iedereen anders kan zijn. Ik zal voor de duidelijkheid bepaalde gevallen noemen, die zijn voorgekomen maar ze moeten niet als de enige benaderingsmogelijkheid worden gezien. Ik zal hierbij zowel de buiten het huidig sociaal bestel vallende methoden als de wel daarbij behorende kort trachten weer te geven.

Benadering van het astraal gebied wordt o.a. gezocht door een sterk emotionele verdieping. Deze kan ontstaan uit een verrukkingstoestand door ideeën. Ze kan worden teweeg gebracht - zoals reeds is gezegd - door het gebruiken van bepaalde roesverwekkende giften. Daarnaast wordt ze gewekt door sexueel verkeer onder bijzondere rituele omstandigheden. Dit laatste komt weinig of niet meer voor, uitgezonderd bij bepaalde groepjes, die zich duivelaanbidders noemen.

Al het andere wordt nog wel in praktijk gebracht. Voor onszelf moeten wij allereerst bepalen wat voor ons een aanvaardbare weg is. En de methoden die wij naar het astrale gebied kiezen, moeten altijd dus zonder uitzondering aan de volgende voorwaarden voldoen:

- a. de mogelijkheid om jezelf, je huidige toestand en huidige omgeving te vergeten.
- b. er moet een zodanig sterke emotionele bewogenheid bestaan, dat men het voorstellingsleven voor een ogenblik reëler acht dan al het andere.
- c. men moet lichamelijk veerkrachtig en goed ontwikkeld zijn. Wanneer men gezond is en veerkrachtig, kan men n.l. aan het lichaam voldoende energie ontfemen om het betreden van het astrale gebied op eenvoudige wijze mogelijk te maken.

De methoden, die gevolgd worden, mogen nooit en te nimmer gepaard gaan met vrezen of angsten. Zij moeten te allen tijde uit een nuchtere aanvaarding van alle verschijnselen zijn opgebouwd. Zij moeten degene, die naar het astrale gebied gaat, verder helpen zich onaantastbaar te achten en te weten. Bij voldoende oefening is het verder raadzaam in de methode die elementen te zoeken, die een gelijktijdig contact met de stof mogelijk maken. Dit zijn de algemene eisen, waaraan zij zal moeten voldoen.

Om u nu hiervan een paar voorbeelden te noemen: Bij een zekere Indianenstam, de Yaquis, bestaat een methode om in het astraal gebied door te dringen en daar zelfs z.g. magie te bedrijven. Dit wordt bereikt door zich in een ruimte te zetten, waarin zware reukstoffen worden verbrand en waar men gelijktijdig af wel bedwelmende dranken dan wel bedwelmende plantendelen gebruikt. Er ontstaat dan een tekort aan zuurstof als gevolg van de zware reukstoffen, zodat het lichaam langzaam maar zeker uitgeschakeld wordt. De gemeenschap wordt bezig gehouden - ik kan er geen betere naam voor vinden - door een van hen, die met dansen, uitroepen en liederen een suggestie van strijdvaardigheid, strijdkracht en macht opwekt. Hierdoor wordt zekerheid verkregen. De roes zelf kan van 6 tot 72 uur duren. Er zijn nogal eens verschillen. Over het algemeen volgt er een kater op. Het is iets anders wanneer men mescal gebruikt; in dat geval is de kater over het algemeen minder erg, of treedt in het geheel niet op.

Gedurende deze periode is er niet zozeer sprake van het verblijf in het astraal gebied zonder meer als wel van een voortdurende wisseling van de droomtoestand, waarin men daar verkeert: Dien herinnert zich de belevingen over het algemeen zeer goed, mede als gevolg van een suggestie, die aan de roes vooraf ging: Zij worden later voorgelegd aan de wijze mannen als een soort orakel. Men leest daaruit dan verschillende dingen af.

Een geheel andere weg vinden we bij de z.g. zelfkwellers, die als geselaars of anderen regelmatig in de wereld in grote groepen verschijnen. Hierbij tracht men voortdurend door zich in opwinding te pijnigen een toestand van absolute vergetelheid te bereiken. Hierin treden dan visioenen op, zoals dat heet. In feite is dit ook weer een kortere of langere verplaatsing naar een astraal gebied of een daaronder of zelfs daarboven gelegen sfeer. Deze gebruiken zult u in Europa niet veel meer vinden. Ze zijn in sommige delen van Afrika en Azië echter nog in gebruik. De methode, die men hier in Europa het eenvoudigst naar het astrale gebied kan volgen; is de weg van concentratie, gepaard aan het ongewoon diep adem halen. Precies het tegendeel van wat de Indianen deden. Wij proberen a.h.w. een zuurstofdronkenschap te verwekken. Gelijktijdig trachten we door onze concentratie de wereld uit te schakelen. We zullen dan vaak eerst als op een afstand zekere verschijnselen waarnemen, droombeelden. Maar droombeelden met een achtergrond van werkelijkheid van astraal standpunt uit. Op de duur zullen we ons daarin als werkelijke persoonlijkheden verliezen. Er treedt dan een tijdelijke bewusteloosheid op of een trancetoestand, gedurende welke in het astraal gebied belevingen zonder meer mogelijk zijn. Een raad voor hen die bij hun zoeken naar een weg naar de andere werelden het astraal gebied betreden: Indien u zich ervan bewust bent dat u lichamen bestaat, zal de eenvoudige gedachte aan uw lichaam u te allen tijde aan astrale invloed onttrekken. De verplaatsing van uw bewustzijn betekent gelijktijdig een verandering van uw wezen, waardoor u niet meer aantastbaar bent voor al hetgeen er op astraal gebied ontstaat. Er is dus geen enkele reden voor angst, zolang u dit maar onthoudt. Men mag zich nooit laten bewegen tot wegvlugten. Standhouden of terugkeren naar het lichaam is voor de mens de enige weg.

Dan gaan we verder: De weg naar Zomerland. De weg naar Zomerland is niet te bereiken eenvoudig door het gebruik van verdovende middelen en evenmin door een zelfsuggestie. Ze vraagt meer. Voor de mens is het belangrijk dat hij een instelling heeft, waarbij hij zichzelf edel kan voelen. Men moet zich dus iets beter gevoelen dan men werkelijk is a.h.w.. Het is daarom goed elke actie vooraf te doen gaan door bepaalde lichamelijke handelingen, die goed worden geacht. Deze kunnen zijn; het verrichten van diensten voor anderen, waardoor vermoeidheid wordt opgewekt; het zich inspannen voor anderen, of zelfs het uitzenden van gedachtekracht naar anderen, dus het welwillend denken aan anderen.

Deze bezigheid is een vaststellen van het wezen. Want om de Zomerlandsfeer te betreden moeten wij - uit de stof gezien - ons bevrijden van vormvoorstelling. Verder van een te persoonlijk denken. Wij moeten overschakelen van een voortdurende wisselwerking tussen de omgeving en onszelf naar een alleen ontvangen; dus niet meer het zelfstandig handelen. In de oudheid werd dit ook wel bereikt langs de weg van sexuele orgieën, maar de gevolgen daarvan waren niet altijd begerlijk en brachten dus niet altijd de Zomerlandsfeer werkelijk binnen het bereik. Ontaarding daarvan heeft geleid tot misbruik van de tempelprostitutie en wat erbij hoort en de consequenties waren allesbehalve prettig. Maar goed, ook deze weg heeft dus bestaan. De eenheid van twee mensen in dierlijke zin, welke echter gepaard gaat met een door beiden gelijklijk ervaren geestelijk streven - dus ter ere van de godheid - brengt ook weer mede een verzadiging en een vermoeidheid met daarbij een versterking van het persoonlijk verlangen naar een geestelijk gebied. Ook zo is een betreding daarvan mogelijk. Dan voor de doorsnee mens alweer, zoals hij hier leeft. In de eerste plaats, wanneer u naar Zomerland wilt uitreden, moet u zorgen dat u lichamen vermoeid bent. De lichamelijke behoefte naar rust bevrijdt u van een groot deel van uw voorstellingsvermogen. Géén oververmoeidheid echter. Bent u te zeer vermoeid, dan zullen droombeelden u zo zeer bezighouden, dat u niet tot een werkelijke ontsnapping aan bewustzijn en onderbewustzijn toe komt. Gewone vermoeidheid, dat is het beste. Tracht verder niet Zomerland te bereiken zonder hulp van onze zijde, althans in een trancetoestand. Prefereer daartoe de natuurlijke slaap en in deze slaap bij voorkeur al zult u dat misschien niet meer bewust regelen de eerste anderhalf uur na het in slaap vallen, dus het bereiken van een zekere diepte van slaap, die voor ons praktisch droomloos is. U heeft voor dit inslapen, wanneer u wegdommelt, meestal nog ongeveer een half uur stoffelijke tijd nodig. Wanneer u zich echter bij het inslapen instelt op het betreden van Zomerland, zal automatisch, zodra de gunstige conditie optreedt, de innerlijke persoonlijkheid, het geestelijk ego, trachten dit te verwerklijken. We behoeven ons dus niet bezig te houden met: Heb ik nu al zo lang geslapen of niet? Dat gaat automatisch.

Willen wij echter gedurende de slaap in het Zomerland iets beleven en contact opnemen, dan kunnen wij dat slechts doen met behulp van een bepaald punt van concentratie. Zoals een vlieger in de mist op een radiostation peilt, zoals men met radar in de mist een bepaald doel opzoekt, zo moeten wij met een voorstelling van het doel daarop onze persoonlijkheid richten. Het is natuurlijk mogelijk dat men zich daarbij richt op een persoon. Dit is echter niet aan te raden, omdat we niet weten, of die persoon daar werkelijk bestaat of niet. Dus of datgene wat wij zoeken van ons stoffelijk voorstellingsvermogen uit nog inderdaad in Zomerland bestaat.

De ideeën, die het gemakkelijkst hanteerbaar zijn om Zomerland te betreden zijn: rust, natuur of delen der natuur opgevoerd tot de perfectie, waarbij dus al het ontsierende wegvalt: een soort kunstenaarsvisie van het paradijs of een volmaaktheid. Daarnaast het zoeken naar lering; het zich instellen op het contact met de lichtende geest zonder nadere bepaling. Wij doen verstandig om kort vóór het inslapen voor onszelf deze dingen te herhalen en nog eens te herhalen. Degenen, die getraind zijn, kunnen op de duur ook overdag door eenvoudig even in te sluimeren, zoals men dat noemt, contact opnemen met deze sfeer. Maar zelfs dan zullen zij zonder geestelijke hulp niet in staat zijn zich langere tijd in die sfeer te handhaven. In de Zomerlandsfeer treden over het algemeen weinig impulsen op die ons teruggedwingen. Wij zullen er rekening mee moeten houden, dat het vluchten naar het Zomerland wegens de onaanvaardbaarheid van bepaalde situaties op aarde een gevaar kan betekenen voor het lichaam en daarnaast voor de geest, die beroofd van het lichaam en het direct contact met het lichaam niet in staat zal zijn zich in de Zomerlandsfeer te handhaven. Dus géén vlucht naar Zomerland.

Wat betreft de lichte sferen of lichtsferen; daarheen kunt u de weg slechts vinden via de meer rituele en magische handelingen. Hier is sprake van een voortdurend doorgevoerde zelfsuggestie, die op de duur het lichaam onaantastbaar maakt voor tijd, tijdprikkels, lichtprikkels, pijnprikkels e.d.. Daarnaast móet de behoefte bestaan om God of het Goddelijke onmiddellijk nader te komen en wel zo intens, dat wij bereid zijn elke belevens daaruit desnoods stoffelijk te reproduceren en te ondergaan, ook wanneer dit lijden betekent. Slechts door absoluut prijs te geven al hetgeen ons stoffelijk waardevol is en gelijktijdig naar licht en lichtende krachten te streven, kunnen wij dit gebied uit de stof betreden. Het is daarom niet aan velen gegeven deze sferen uit de stof op bewuste wijze te ervaren.

Zover de bewuste methoden. En nu nog kort, voordat ik ga eindigen, de onbewuste weg. Hiervoor zijn weer bepaalde verklaringen nodig, die ik dan maar kort samenvat. Wanneer u hier in de stof leeft, is uw wezen gelijktijdig levend in elke wereld, waarvoor het capaciteiten bezit. U leeft dus en aantal parallelle levens, waarvan het grootste gedeelte echter onbewust wordt beleefd en slechts een enkele, of ten hoogste enkele, bewust.

Uw wezen bestaat uit elke kracht, elk trillingsveld, elk gebied, dat ligt tussen de Oerbron en uzelf. Ook wanneer alle aandacht in het stoffelijk gebied is geconcentreerd, bestaan deze andere voertuigen toch en behouden hun absolute gevoeligheid ten aanzien van de sfeer, waartoe zij krachtens hun wezen behoren. Wanneer wij in de slaap vaak ook weer door emoties, verlangens en begeerten gedreven of soms door eenvoudig te zoeken naar het antwoord op een vraag uit het stoffelijk gebied uittreden, dan zullen wij in onszelven, maar nu onbewust en dus zonder vermogen zelf te kiezen of te regelen, juist dat deel van ons eigen wezen actief maken, dat het meest in overeenstemming is met ons probleem, met onze gesteldheid, met onze vraag. Dit voertuig beleeft dan op zijn eigen vlak, krijgt daar reacties en zal deze soms, maar lang niet altijd, aan het lichaam doorgeven, waardoor dat dan in staat is zich bepaalde droombeelden te herinneren. Deze droombeelden zijn altijd symbolen, omdat de veelheid van denken, weten en beleven, die in een z.g. tijdloze sfeer (waar dus alleen nog maar persoonlijke ervaringstijd bestaat) kan optreden, slechts in een lange reeks van droombeelden, die niet herinnerd kunnen worden, zou kunnen worden uitgedrukt. Vandaar dat de totale indruk wordt teruggebracht tot een droomsymbool. Het interpreteren van deze droomsymbolen is zeer moeilijk en ik zou u dus aanraden om niet te trachten elke symboliek in overeenstemming te brengen met een sfeer, waarvan u wel eens hebt gehoord. Wanneer het noodzakelijk is, zal de betekenis van het droomsymbool ongetwijfeld in het onderbewustzijn reacties wekken, waardoor weliswaar geen juiste interpretatie maar wel een juiste reactie binnen het bewuste denken kan optreden.

Nu ben ik eigenlijk klaar, vrienden. Dit is de inleiding en dat is ongeveer alles, wat ik erover te zeggen heb: Ik weet dat ik onvolledig ben geweest, natuurlijk. Dat is duidelijk. Ik weet ook, dat sommigen uwer op het ogenblik al vragen hebben. Voordat ik ga sluiten, mag ik nog wel even op een paar punten wijzen. In de eerste plaats: verwacht u niet van mij, dat ik u een voor de wetenschap aanvaardbare rationalisatie van deze sferen kan geven. Ze zijn voor de wetenschap nu eenmaal niet hanteerbaar, onttrekken zich daardoor aan haar wijze van onderzoek en van definitie. In de tweede plaats: verwacht niet van mij, dat ik u allen persoonlijk even ga vertellen langs welk achterdeurtje u naar een aangename sfeer kunt gaan. Ik wil gaarne ingaan op de problemen, die u dienaangaande stelt, maar ik kan deze niet op de persoonlijkheid afgestemd beantwoorden. U zult ook na deze lezing uw eigen weg moeten zoeken. Verder; een deel van hetgeen ik heb opgemerkt, onttrekt zich aan wat men noemt: stoffelijke logica. Het spijt mij zeer; maar de stoffelijke logica is begrensd, omdat zij in haar redenering en uitgangspunt nu eenmaal alleen beperkt is tot de op aarde kenbare verschijnselen en alle veronderstellingen, die aan de hand daarvan kunnen ontstaan. Er is een verbinding met paranormale verschijnselen te vinden: Wanneer we alle andere vragen hebben beantwoord en als er belangstelling voor zou bestaan, wil ik ook daar eventueel wel op ingaan. Maar de bedoeling is toch wel eerst te trachten ons eigen standpunt het mijne als geest maar ook het uwe als stofmens t.o.v. deze sferen en de mogelijkheden om ze te bereiken verder te omschrijven.

HET KOMPAS

Een trillende naald gaat over de streken en toont je het ware noorden; Van binnen is vaak een gevoel, dat je toont de inhoud van de woorden voor waar of onwaar je waarschuwt voor gevaar en zegt, hoe wel te gaan. Maar wil een kompas je dienstig zijn, dan moet je je koers reeds kennen, dan moet je weten wat het doel is van je leven en je bestaan. De mens heeft in zich de goddelijke Kracht, die hem wijst het goddelijk Licht. Wanneer hij aanvaardt wat die Kracht hem steeds zegt, dan blijft hij op God gericht. Maar God is zover en God is zo groot! Vóór ons ligt leven en daarna de dood en daarna een voortbestaan. Rond ons ligt een wereld van zijn. En noemt men dat dan al waan, voor ons is te belangrijk; het is vreugde en pijn, het is zoeken en strijden.

Daarom kiezen wij onszelven een doel. En Indien wij de koers bepalen op het licht, dat in ons leeft, vinden wij ook de mogelijkheid te gaan tot op de juiste plaats. Dan kan een ieder ook bereiken datgene, waarnaar hij streeft. Want uit de veelheid van de tijden bestaat voor ons de zekerheid: Wanneer wij slechts op God betrouwen, betekenen wij zelf onze baan; zijn wij van tijd tot tijd, van leven tot leven voort te gaan: te zeggen: "Zó zoek ik mijn God, zo zoek ik mijn werkelijkheid, zo wil ik leven door aarde en sfeer, zo is voor mij het verloop van de tijd."

Kies je je doel met 't kompas van het licht, dan vervul je in vrijheid je levensplicht, dan vind je aan het eind van al het bestaan: 't Was waarheid mijn streven, slechts in 't ervaren lag waan.

TWEEDE LES - GEESTELIJKE INVLOEDEN IN HET WERELDGEBEUREN

Wanneer wij alle invloeden van stoffelijke geaardheid in historische ontwikkelingen overzien, valt het ons op, dat er soms onverklaarbare versnellingen en vertragingen in het ontwikkelingsproces optreden. Wij kunnen ons heel goed voorstellen, dat een volk opkomt en na verloop van tijd ondergaat. Maar het wordt ons veel moeilijker te begrijpen, waarom op een gegeven ogenblik het ene volk zich een lange tijd kan handhaven op een betrekkelijk hoogtepunt, terwijl een ander volk dat hoogtepunt nog niet bereikt voor het weer aan zijn ondergang bezig is. Dit zijn de grote lijnen van beïnvloedingen, die niet kunnen worden verklaard uit door mij in een vorige les genoemde cyclische verschijnselen alleen.

Wij hebben hier te maken met een beïnvloeding, die direct of indirect voortspruit uit de denken en leefwijze van het volk zelve.

Die geestelijke beïnvloeding kan natuurlijk op vele manieren worden uitgelegd. En om het nu niet te lastig te maken begin ik daar, waar men stoffelijk dit nog met mij eens kan zijn. Ik zou willen wijzen op de ontwikkeling van een volkskarakter. Het volk als gemeenschap ontwikkelt een bepaalde denkwijze. Dit is niet een gedachtegang, maar het is een wijze, waarop alle gedachten worden herleid tot voor de gemeenschap begrijpelijke en gangbare punten. Men maakt daar wel eens een grapje van. Men zegt immers, dat als een Duitser overgaat tot de bestudering van de sterrenwereld, hij het heeft over de materiele bestanddelen van mogelijke hemellichamen. Een Nederlander zal liever schrijven over de invloed van de bestudering van eventuele hemellichamen en hun materie op de huidige economische verhoudingen. Een Fransman zal ongetwijfeld schrijven over de vraag; Is liefdeleven mogelijk op de planeten? Terwijl de Amerikaan zich zal afvragen; Wat zijn de nieuwe sensaties, die ons wachten buiten de aardse dampkring? U vindt dit een grapje en u hebt er zo al vele gehoord. Dit is een aanduiding van hetgeen iedereen bewust of onbewust erkent. Het behoren tot een volk, tot een gemeenschap, impliceert een vooropgezette denkwijze, die door de gemeenschap wordt voortgebracht en verder ontwikkeld en waaraan elk individu - ook tegen zijn eigen wil - deel heeft. Dit gaat zover, dat vele jaren in een ander land onder geheel andere condities nodig zijn, voor men werkelijk zijn in het volk gewonnen deel van het gemeenschappelijk denken langzaam prijsgeeft of verwisselt voor een ander denken.

Voorbeelden hiervan kunnen wij natuurlijk te over vinden in de geschiedenis. Hoe zou het - meent u - komen, dat de Romeinen enerzijds grote veldheren, grote wegenbouwers; krijgslieden en zelfs economen waren, terwijl zij anderzijds een zucht tot imitatie toonden op het gebied van religie en filosofie, die haast afschrikwekkend is. Typisch is b.v. dat niet de eigen goden van Rome worden meegedragen door de legioenen, maar dat een lange tijd rond Christus' geboorte de Mithrasdienst het meest betekenisvolle mystieke denken is, dat de Romeinse legionairen beweegt.

Een denkwijze, die ook doordringt tot vele Barbaren, deel uitmakende van de legioenen, maar op zichzelf toch getrouwer aan hun eigen goden en godsvoorstellingen. Of heeft u zich misschien wel eens afgevraagd hoe het komt, dat de Egyptenaar, bij wie toch sprake is van een zuivere theocratie, van een godenregering, er toe komt vreemde goden - laten we zeggen van de meer negroïde volkeren - feestelijk binnen te halen, in feestbarken over de Nijl te voeren, op bezoek te doen komen bij andere goden in de tempels en daaraan ook eer te bewijzen. Hier is sprake van een zeker tekort. En wanneer het denken van een volk zo'n tekort heeft vastgesteld, dan heeft het twee mogelijkheden om dit tekort aan te vullen; Ligt het op een geestelijk peil, dan kan men het vervangen door materialisme, men kan elders de waarden lenen die men in eigen denken of geloof niet vindt.

Misschien hebt u zich wel eens afgevraagd hoe het komt dat de theosofie zo'n opgang heeft gemaakt over de wereld, vooral in de christelijke en westelijke wereld. Dat is heel eenvoudig. De christelijke godsdiensten zelve ontberen een zekere mystieke die persoonlijk doordringen in

andere gebieden mogelijk maakt of contact daarmee garandeert; en dit wordt in de theosofie geboden. Het gevolg is, dat men daarnaar grijpt.

In de gebieden, waar men echter niet tot een dergelijke geestelijke concretisering van een tekort kon komen, hebben wij juist de vluchtvormen van christendom zien ontstaan. Daarbij hebben wij b.v. de vrijzinnigheid, op zichzelf aanvaardbaar en goed maar in feite een verval, een verwatering van het Christendom op zichzelf. Kijk, deze punten mogen, wij niet uit het oog verliezen. Dit kan niet komen door de belangstelling van een enkele mens. Het gaat uit van het bewustzijn van een volk.

Die bewustzijn van volkeren te omschrijven is moeilijk. Maar er bestaat gelukkig een algemene regel, die wij kunnen toepassen in de historie, als zo'n aarzeling optreedt en dus niet de normale cyclische ontwikkeling onmiddellijk verdergaat. En die luidt als volgt;

“In elk volk zal het product van zijn begeerten en zijn waan tot een uiteindelijke verandering van het normaal handelen voeren. Deze afwijking is in strijd met de werkelijkheid, doch zal gedurende langere tijd en wel naarmate de intensiteit van dit denken groter is een schijn kunnen handhaven.”

Frankrijk is daar een heel aardig voorbeeld van. La gloire de la patrie, de glorie van het vaderland, het ridderlijke, het strijdvaardige Frankrijk is op het ogenblik veel meer een leuze dan een werkelijkheid. Toch wordt een groot gedeelte van Frankrijks handelingen op het gebied van politiek, op het gebied van representatie naar buiten toe, juist door deze voorstelling beheerst, die nog in het volk verankerd blijkt. Wij moeten dus allereerst bij geestelijke beïnvloedingen rekenen met dit gemeenschappelijk bewustzijn. Het is mogelijk dat daaruit een astraal beeld ontstaat (dus een permanent wezen), dat door een volk wordt gecreëerd en als een reservoir dient, waaruit bij een verliezen van die impulsen onmiddellijk de kracht terugvloeit in het volk. Hier is geen sprake van een bewuste geestelijke leiding in de zin van bewuste leiding, uitgaande van andere dan stoffelijke gebieden.

Er zijn echter nog veel meer factoren, die opvallend zijn. Hebt u zich wel eens afgevraagd hoe het nu mogelijk was, dat b.v. een Hitler, een Napoleon, een Barbarossa of om het nog verder terug te zoeken een Alexander de Grote, Dsjengiz-Khan e.d. zo'n enorme invloed hadden op hun volkeren en zozeer hun eigen wil aan het volk wisten op te leggen, dat men niet anders meer dacht dan; dat is voor ons de weg en de redding? Ook dit is eigenlijk heel eenvoudig te verklaren. Het volk zelf n.l. zal in sommige gevallen verdeeld zijn tegen zichzelf. Men heeft dus te maken met verscheidene groepen, die tegen elkaar verdeeld zijn en toch een gemeenschappelijk ideaal hebben. Zij kunnen dit echter niet gezamenlijk verwerkelijken. Dan stelt men zich een bepaalde persoon in de plaats van dat ideaal. En zo sublimeren zich de verschillen in een onredelijke aanvaarding van een bepaalde persoon of soms zelfs van een bepaalde schriftuur. Hier is dus wederom een beïnvloeding, die niet zonder meer onder de stoffelijke regels en normen valt, maar die niet door bewuste geestelijke invloeden tot stand hoeft te worden gebracht.

Nu begrijpt u natuurlijk wel, dat deze twee voorbeelden helemaal niet inhouden, dat wij van onze kant en vooral de sterken van onze kant zich niet bemoeien met de wereld. De grote werkingen, zoals b.v. de relatie van de aardgeest t.o.v. andere grootgeestelijke krachten in de kosmos, zal hoofdzakelijk binnen de belichaming (dus de aarde zeef) tot uiting komen. Die kunnen wij berekenen onder het normaal aardse. Vooral gezien de grote perioden die daarmee verbonden zijn. Het zijn altijd tijden van duizenden jaren. Maar wanneer het nu gaat over het kleine hebben we met wat anders te maken. En dan wil ik allereerst noemen de Witte Broederschap, waarop ik ook in de vorige les al heb gewezen.

Kijk eens, wanneer stof en geest samenwerken, dan zal natuurlijk datgene, wat in een geestelijke wereld leeft, ietwat anders denken dan hetgeen in een stoffelijke wereld leeft. Die verschillen zijn groter dan b.v. de verschillen in levensbeschouwing en opvatting tussen de Ver. Staten en Rusland. Maar in een samenwerking zal men trachten uit beide factoren het meest goede, het meest aanvaardbare te putten en door het samengaan daarvan een zo goed mogelijk resultaat te bereiken.

Nu kan worden gesteld, dat in de Witte Broederschap tot laten we zeggen het "bestuur" behoort: 3/4 geest en 1/4 stof. Dan zult u begrijpen, dat daarbij de geestelijke tendensen sterker tot uiting komen dan de stoffelijke. Wat doet nu die Witte Broederschap? In de eerste plaats probeert zij het denken van de mens te wijzigen of te veranderen. Zij doet dit door stoffelijk en geestelijk ingrijpen. Zij zal evenzeer daden stellen als leringen doen verkondigen. Dus het stoffelijk gedeelte van deze groep houdt zich bezig met - wat wij zouden kunnen noemen - public relations, propaganda en daarnaast projectverwerking.

Maar het geestelijk gedeelte reageert anders. Dit erkent veel grotere samenhangen dan het stoffelijk gedeelte. Het realiseert zich het onbelangrijke van de tijd beter dan iemand, die in de stof leeft. Dientengevolge zal de geest projecten doen uitstippelen, die soms een 1000 jaren voor een verwerking nodig hebben. De grote, de geestelijke invloed van deze Witte Broederschap baseert zich dan over het algemeen op de z.g. 700-jaarcyclus, die wordt gerekend op zoals u weet 722 jaren maar dit niet altijd volledig is. Hier is n.l. een mogelijkheid geschapen om door vertraging of versnelling van ontwikkelingen in het bewustzijn van de mens wijzigingen aan te brengen. En die wijzigingen houden als gevolg weer in, dat de mensheid de normale factoren die haar uit de stof en uit de door mij genoemde cycli bereiken, dus op een andere wijze kan beleven en interpreteren.

Dat is een heel belangrijk punt. Het is dus niet zo, dat al deze cycli, die de aarde beroeren, noodzakelijkerwijze bepaalde resultaten hebben; zoals het helemaal niet nodig is, wanneer u huiswaarts gaat en u hebt met een buur of een familielid een geschil, dat dit onmiddellijk slaande ruzie wordt. Het kan zelfs op een zeer vriendelijke en prettige manier worden opgelost zodat u er beiden beter van wordt i.p.v. slechter. Op deze manier kunnen de volkeren der aarde reageren op die prikkels van buitenaf. Zij kunnen dus reageren in een gunstige of in een ongunstige zin. En dit reageren in gunstige of ongunstige zin wordt voor een heel groot gedeelte bepaald door de geest. Misschien doe ik verstandig hier al meteen een paar kleine regels aan toe te voegen, die zij dus bij prognostiek in het oog moeten houden, ofschoon we daarop pas in de volgende lessen meer wat verder zullen ingaan.

In de eerste plaats: Hoe groter de menigte, die deel heeft aan een gebeuren of een gedachtegang, hoe langer het duurt voordat in de toestand een wijziging kan optreden. Het richten van een menigte op de juiste wijze kan dus inhouden, dat de natuurlijke verschijnselen worden verschoven, vertraagd of in werking veranderd. Goed onthouden:

En dan geldt in de tweede plaats dit: Om een toekomstige ontwikkeling te beseffen heeft men niet te rekenen met het bewuste denken van de mens (dus ook niet met zijn publicaties, de meningen) doch rekening te houden met zijn vrees, zijn behoeften en zijn begeerten. Het zijn n.l. deze drie factoren, die binnen een bepaalde tendens de aansporing vormen tot handelen en die voor de menigte beslissen op welke wijze ze zal reageren op de mogelijkheden. Dit moet u goed onthouden, dit geldt altijd. Want ook de geest - en nu denk ik hieraan de werkelijk grote en machtige geesten, die zich soms tot de leiders van hele volkeren of zelfs gezamenlijk tot leiders van een geheel religieus deel van de mensheid b.v. opwerpen - is niet in staat een plotselinge of wonderdadige verandering tot stand te brengen. Dat kan bij een eenling maar nooit bij een menigte. Wanneer wij dus verstandig zijn, dan houden wij rekening met alle impulsen, die optreden op geestelijk terrein en gaan die beschouwen als een gebruiksaanwijzing, waarmee de materiele betekenis (uit die cycli afgeleid dus) moet worden geïnterpreteerd, moet worden gebruikt.

Ik geloof dat ik eens een voorbeeld ga geven, dat een beetje modern is. Op het ogenblik leeft de wereld onder tamelijk hoge spanning. Politiek is er sprake van spanning en ontspanning in zo'n snel tempo, dat niemand eigenlijk meer weet, of wij op het ogenblik vrienden of vijanden zijn van anderen. En als het misschien zover nog niet is, dan is het er toch niet ver vanaf. Wij hebben te maken met een oorlogspotentieel, dat aanmerkelijk groter is dan in de laatste duizenden jaren. Daarnaast met een reeks behoeften van de volkeren, die ook aanmerkelijk feller zijn dan in het verleden. O.a. voedsel en grondstof tekorten van vele volkeren, daarnaast overbevolkingsproblemen, het probleem ook van een topzwaar bestuur, dat alleen kan worden gehandhaafd indien noodmaatregelen worden genomen. Dit zou dus spreken voor een oorlog. En die oorlog lijkt haast onvermijdelijk. Uitgaande van een hoogtepunt voor oorlog gelegen in

het jaar 1943 (ongeveer het topjaar van de laatste wereldoorlog) zou bij een 9-jaar cyclus dit moeten liggen in het jaar 1962. Dit houdt in, dat de twee jaren daarvoor en de twee jaren daarna dezelfde tendensen (eerst in op daarna in aflopende mate) vertonen.

Maar er is nog iets anders. Er is een angst voor oorlog ontstaan die veel groter is dan in het verleden. Daarnaast is een opstandigheid ontstaan juist tegen de huidige vormen binnen de landen die ook aanmerkelijk groter is dan in het verleden. Dat zijn twee factoren die haast tegen elkaar opwegen. De eerste is n.l. vredespositief, de tweede is van uit staatkundig standpunt vredesnegatief. Dan zien wij verder het optreden van allerhande nieuwe geestelijke factoren, waardoor het onderricht op menig terrein minder dogmatisch wordt; vredespositief. Pogingen tot begrip en contact (soms ontaardend in gewelddadigheid), waarbij rassen en volkeren tot elkaar moeten komen of hun houding definitief t.o.v. elkaar bepalen: vredespositief: Dan wat u misschien niet zo gemakkelijk kunt zien, maar indirect kunt merken uit de publicaties over de hele wereld, de toon van radio, courant en al de dingen, die erbij komen er is een toenemende behoefte aan overeenkomst, aan vrede. En iedereen is het daar over eens geworden. Hier is sprake van een ingrijpen van bovenuit, waarbij bepaalde demonische en egoïstische tendensen opzij worden gedrukt: vredespositief.

Nu zou daar dus de volgende conclusie uit te trekken zijn; In het jaar 1960 waar wij vlakbij zijn, zal dus een dieptepunt moeten worden bereikt wat betreft de politieke relaties der verschillende talen, maar gelijktijdig een top van opstandigheid binnen de verschillende staten. Dit zou moeten voortduren volgens de normale gang van de stoffelijke cycli tot het einde van 1960, begin 1961. In feite echter blijkt op het ogenblik ook geestelijk een grote pressie in diezelfde richting te bestaan. Dit doet vermoedens dat dit enkele jaren verder wordt uitgespreid dan normaal. Wij komen daarbij dus al heel aardig in de richting van 1963 terecht. In de tweede plaats: We zullen zien dat pogingen om een oorlog te verklaren heel weinig enthousiasme en medewerking bij de massa zullen ontmoeten. Het zal zeer moeilijk zijn een oorlogsmachine op gang te brengen. Vernietigingen daaruit voortkomende worden onmiddellijk teruggegeven. Er is sprake van een ruilverkeer, nietwaar? Schiet Rusland Washington tot as, dan wordt ook onmiddellijk Moskou in zijn partikels ontbonden. En dat weet men veel te goed. Hier is dus in de angst ook een evenwichtsfactor. Conclusie; Er zal tussen de jaren 1961 en 1963 geen sprake zijn van grote en wereldomvattende oorlogshandelingen. Wel van een toenemend aantal kleinere geschillen die in vele gevallen zullen mislukken of worden gefrustreerd door paleisrevoluties en directe revoluties in de landen. En als we op die manier moeten komen tot het jaar 1963, dan volgt daar dus uit, dat de kans van een wereldomvattende en wereldvernietigende oorlog zeer klein is geworden.

Laten we die kans nu eens stellen van 1 op 50. Dan is dit een toevalskans. Die kan gehanteerd worden door krachten uit de geest. Een kans van 1 op 100 kan door de geest a.h.w. naar voren gebracht worden, zo goed als u door uw concentratie en vermogens vaak instaat zult zijn de val van dobbelstenen in een bepaalde figuur aanmerkelijk te bevorderen t.o.v. de andere of de keuze van nummers aanmerkelijk te beïnvloeden. (Vandaar dat er mensen zijn, die zo gelukkig zijn met kansspel. Het zijn degenen die onbewust die middelen gebruiken.) Hier staat dus m.i. vast, dat de beslissing over oorlog of vrede niet meer ligt in de handen van de mensheid (de huidige ontwikkelingen kunnen niet zo versneld en veranderd worden, zodat dit uitgesloten is), maar zal blijken te liggen bij die z.g. toevalsfactor, die door de geest wordt gehanteerd, die 2 %. En nu nemen wij weer aan, dat gezien de kracht, die op het ogenblik van laten we zeggen de lichte geestelijke zijde ontwikkeld wordt de mogelijkheid dat wij die invloed zullen verliezen moet worden gesteld op 1 tot 10.000. Er blijft dus een mogelijkheid voor een wereldomvattende oorlog of een vernietiging, maar de kans dat het zonder een directe wereldoorlog zal gaan is wel zeer groot.

Echter heeft dat weer andere gevolgen. Wanneer de oorlogsspanningen onmogelijk worden gemaakt, zullen de gouvernementen, de regeringsorganen hieronder lijden. Zij zullen zich n.l. steeds beperkt zien in hun mogelijkheden tot bepaling van algehele besteding. Want u zult begrijpen dat naarmate de afkeer van oorlog toeneemt, een verzet tegen de bestedingen voor defensie (eigenlijk zou het moeten heten; defensie en agressie) ook toeneemt. Hier in Nederland zijn ze op het ogenblik bezig hun hoofd te stoten aan een plafond van 1800 miljoen, wat een behoorlijk bedrag is. Dit zich stoten aan die plafonds en het verlagen van de gelden,

die voor militaire middelen worden uitgetrokken, betekenen weer een sterke vermindering van gouvernementele invloeden op het bedrijfsleven. (Wanneer je geld hebt om uit te geven; een oorlogsschip wordt niet geboren, het wordt gemaakt!) Goed bezien kunnen we hier dus wel zeggen, dat willen de regeringen hun invloed en gezag behouden, zij zullen moeten overgaan tot een anders richten van hun bemoeiingen. En dat betekent dat i.p.v. de kleinere statengroepen of bonden, die zeer onvolledig nu bestaan een steeds grotere continentale eenheid gaat groeien. Niet alleen hier, maar ook in de V.S., want daar worden contacten met Canada enerzijds, Mexico anderzijds ook intenser. Zo krijgen wij de vorming van werelddelen. En in die werelddelen gaat zich hetzelfde spel afspelen van de naties. Ook hier krijgen we dus de grote controversen over. En dan rekenen wij weer verder met onze 9-jaarcyclus en dan blijkt ons, dat 1972 wederom een kritiek jaar is. Maar het is een jaar van stabilisatie. Het is dan nog niet mogelijk om continentsgewijs elkaar aan te vallen. Logischerwijze zal dus het jaar 1981 wederom beslissend kunnen zijn, waar dan de eerste werkelijk continentale agressie mogelijk is. Gezien andere tendensen zal echter dan de oorlogsbehoefte van de mens aanmerkelijk zijn geslonken er dus zeer waarschijnlijk een grootse opbouw het gevolg zijn.

Hier heeft u een ontleding, waarin ik nog een hoop buiten beschouwing heb gelaten. Maar ik heb hier iets bij u geïntroduceerd, wat u noch even moet onthouden. In de eerste plaats een 9-jaar-cyclus. Die 9-jaarcyclus is vroeger veel korter geweest. In de tijd van de aartsvaders was er b.v. een 7-jaarcyclus. Voor die tijd (laten we zeggen: voor de zondvloed) was het zelfs een 3-jaarcyclus. Ligging, rotatie, activiteit en beweging van de aarde hebben daar invloed op. Op het ogenblik is dat een 9-jaarcyclus en die blijft zo ongeveer een kleine 10.000 jaar voortgaan (8000 jaar), waarna ze langzaam zal overgaan in een 12-jaarcyclus. Maar op het ogenblik rekenen wij dus met 9 jaren. En onthoudt u dan dat ene kroonjaar, dat ik u heb gegeven 1943. Dan kunt u gaan terugrekenen en vooruit gaan rekenen. Wanneer u terugrekenen zult u b.v. zien, dat de bron van de laatste wereldoorlog inderdaad precies 9 jaar voor het jaar 1943 lag. En dat de laten we zeggen afwikkeling van de laatste wereldoorlog juist 9 jaar later lag. En zo gaat u verder,

Nu zijn die berekeningen van mij, zoals ik zo u hier heb gegeven volgens die cyclus alleen, niet helemaal juist. Ik heb er n.l. nog een andere in verwerkt. Ik vond het beter de berekeningen wat minder juist te maken en het beeld een beetje helderder en zuiverder te raken. U hebt echter wel ontdekt, dat ik mij daarbij steeds weer moet beroepen op mentaliteit, op angsten, op behoeften en begeerten. Wanneer u nu alleen de geschiedenis neemt van - laten we zeggen - 1850 tot 1950, dan kunt u daar aardig mee oefenen. Als u daar oude tijdschriften van te pakken kunt krijgen of oude couranten en studiewerken en u vergelijkt de mentaliteiten, dan zult u zien, dat die een onevenredige ontwikkeling hebben getoond. Die zijn dus niet volledig juist geweest. En dat is het nu juist wat het zo interessant maakt. Want let eens op; wanneer wij gaan praten over de geestelijke leiding op deze wereld, zal u dus moeten blijken (verder onverstaanbaar). Maar die geestelijke leiding heeft precies dezelfde moeilijkheden met de traagheid der massa als u. Ja, God Zelf zou misschien kunnen zeggen "Stop; tot hiertoe en niet verder." Hij zou alle problemen kunnen oplossen door de schepping op te lossen. Maar ik vrees, dat zelfs Hij niet in staat is bepaalde traagheidswetten te veranderen zonder de gehele schepping ineen te doen vallen. Wanneer de geest de wereld beïnvloedt, zal zij dit steeds doen door een lichte afwijking van het normale patroon te veroorzaken. Een afwijking kan praktisch genomen in twee richtingen plaatsvinden, n.l. enerzijds een versterking van bestaande effecten, anderzijds een remming daarvan.

Dit kunnen wij misschien duidelijk maken met een gewoon voorbeeldje; Wanneer u op een straat loopt in de richting van de verkeersweg en ik weet, dat u daar zult worden aangereden, dan kan ik u aanspreken en een ogenblik tegenhouden, zodat de wagen die u zou aanrijden net voorbij is wanneer u oversteekt. Ik kan ook op de een of andere manier u al is het vlak bij die wagen zo'n zet geven, dat u er nog net voorheen langs vliegt. Wat ik niet kan als geest onthoud dat goed, is uw weg veranderen. Dat kan alleen God. misschien, een ander niet. In de wereld zijn er heel veel van die eigenaardige voorbeelden geweest, waarbij net een kleine verandering voldoende was. U weet misschien niet, dat op de aartshertog Ferdinand reeds verscheidene moordaanslagen waren gepleegd voor de fatale aanslag in Serajevo. Telkenmale was hij daarbij net iets te langzaam of iets te vlug geweest. Daardoor werd de zaak a.h.w. tot

het kritieke punt opgespaard. Nu werd door dit gebeuren een op zichzelf onbelangrijke persoon het centrale punt van elkaar tegengestelde krachten. Men heeft geen oorlog gevoerd, omdat er een aartshertog vermoord werd. Integendeel, de aartshertog werd op dat moment vermoord, omdat er een oorlog nodig was. Begrijpt u? En deze dingen komen wij zo vaak tegen. Wat zou u er b.v. van zeggen, wanneer ik u vertel, dat generaal Juin nog een paar keer ontsnappen zal aan de bijl, die boven hem zweeft, maar dat hij net ineens zal storten en zijn laatste invloed verliezen zijn betekenis verliezen voor iedereen op het ogenblik dat Frankrijk afstand moet doen van zijn rechten en invloeden op Algiers? Waarschijnlijk 12 jaar. Dit is volkomen logisch, want gezien de cycli plus de invloeden had deze mens al eerder moeten vallen. Dit geschiedde niet. Er was sprake van een verschuiving: Die verschuiving kan alleen plaats hebben gevonden aan de hand van een remming of een versnelling door geestelijke invloeden, hetzij uit de massa op aarde, hetzij uit geestelijke impulsen ontstaan. Er is een grens aan. Ook de geest kan niet alles tot in het oneindige verschuiven. Zij kan slechts voorkomen, dat iets op dit ogenblik gebeurt, zij kan het niet oneindig veranderen. Een keer mis je altijd. Ik kan u vijf maal voor een wagen wegsleuren, de zesde keer zal het me niet gelukken. De afstand tussen die wagens is in de historie meestal ongeveer gelijk. Nu redeneren wij zo; Op het ogenblik is de 4^e fase ingetreden van het Algerijnse vraagstuk. Dit betekent dat de kans op een voor Frankrijk aanvaardbare oplossing kleiner wordt bij elke nieuwe oplossing die wordt aangeboden en niet groter. En dat houdt in dat - tenzij er wonderen gebeuren - de groep, die op het ogenblik de macht in Algerije nog steeds aan zich wil trekken, dus eindelijk met de kop tegen de muur moet lopen. Op deze manier extrapoleer je uit het heden mogelijkheden maar in het verleden was het precies zo.

Laten we nu maar eens een ander heel aardig voorbeeld nemen. Er was een monnik, die zich Augustianus noemde (die "ianus" had hij waarschijnlijk geërfd van de verlatingsing, die toen de mode was en het was tevens een aardige omschrijving van zijn figuur. Hij was n.l. enerzijds monnik anderzijds alchemist) Deze man heeft dezelfde proeven, waarmee de heer plotseling alle kastelen overbodig ging maken, al eerder gedaan. Maar hij explodeerde niet en hij heeft het bijproduct weggegooid. Er was toen de mogelijkheid. Het buskruit is in Europa ingevoerd geweest voor Chr.; en zelfs gebruikt - zij het meer als een schrikeffect - in de strijd van de ridderorden op Malta (de Maltezeridders) tegen de troepen van de Moren. Het is daarna nog ettelijke malen gehanteerd en toch heeft nooit iemand er een oorlogswapen van gemaakt. Telkenmale kon voorkomen worden, dat dit begin van een nieuwe cyclus optrad. Want het gebruik van het buskruit betekende het begin van een totaal nieuw tijdperk. Het hield o.m. in dat de zware bewapening van de ridders geen zin meer had; dat een man met een snaphaan evenveel waard was als een volbewapende ruiter. Het betekende op den duur, dat de adel als beschermer en handhaver van orde had afgedaan en daarvoor in de plaats dus grotere groepen, die niet door erfelijkheid en geboorte daartoe het recht hadden, een dergelijke gezagsfunctie gingen bekleden.

Zo is het met de atoomwereld precies eender gegaan. Zelfs in de Tao teh king kunt u een toespeling vinden op het geheim van de materie. Getheoretiseerd werd er over molecuul en atoom al in de tijd van de Griekse filosofen. Uitvindingen op dat terrein schijnen vele malen althans ten dele gedaan te zijn. Men wist iets over het gebruik van radioactiviteit, en men heeft soms zelfs vergiftiging door middel van radioactiviteit in de oudheid al gebruikt, ofschoon hoofdzakelijk in Azië. Maar de ontplooiing van de versnelling van kleinste delen, het maken van kunstmatig instabiele producten en het vervaardigen van oorlogswapens daaruit was aan deze tijd voorbehouden. Daaraan kon de geest niets doen.

Hoe je ook kijkt, of je teruggaat tot de holenmens of je gaat vooruit duizenden jaren misschien je zult altijd hetzelfde bemerken; Een toeval herhaalt zich steeds, keer op keer en er gebeurt niets. En dan een keer gebeurt het weer en opeens verandert het het leven van praktisch heel de mensheid. Laten we nu maar eens eenvoudig teruggaan tot de holentijd. Hoe vaak denkt u dat de mensen daar gestookt zullen hebben met jonge bomen en takken, die ze in het vuur hebben geduwd? Dat was toen al gebruikelijk. En hoe vaak zijn ze aangevallen door dieren misschien en hebben ze het vuur gebruikt als wapen? Ontelbare keren. Maar er moest een mens komen, die besepte toen de vlam van de tak was verdwenen dat hij spits was. En deze mens kon toen dit wapen gebruiken als een lans. Dat was een begin. En daarmee was

plotseling een heel nieuwe era aangebroken van bewapening. De mens kreeg naast de simpele stenen wapens die hij had de beschikking over werpwapens en ten slotte schietwapens. Hoe vaak zal men met het een of ander hebben lopen slingeren; en toch moest er een zijn, die ontdekte dat je daarmee een slinger kunt maken die stenen in een hoog tempo wegslingert op een gevaarlijke manier. En in de moderne tijd? Hoeveel doktoren hebben alle verschijnselen van infectie en infectieziekten meegemaakt, en eindelijk moest er een man zijn die ontdekte wat er aan te doen was. Denk eens aan Koch en aan Pasteur.

Alles geschiedt in een tijd van mogelijkheid, maar een bepaalde mogelijkheid kan zich tot 20, 30 maal herhalen. Daarbij zullen de plaatsen, waar die mogelijkheid ontstaat, verschillen (dat is een sprongstelsel dat ik u niet zo onmiddellijk kan uitleggen). Maar een keer, wordt die mogelijkheid gebruikt of alle mogelijkheden gaan voorbij, doordat er geen actieve ontwikkeling wordt gemaakt. Buskruit hebben ze vroeger ook al een keer gehad. De Chinezen echter gebruikten het niet als wapen maar wel om snel vuren mee te ontsteken en om vuurwerk te maken. Hier was dus een afbuiging van het oorspronkelijke inderdaad mogelijk gebleken. Toch bezaten de oude Chinese heersers ook al kanonnen. Alleen gebruikten ze die niet zoals u misschien zou denken om hun oproerige onderdanen neer te schieten maar om saluutschoten voor zichzelf te laten lossen, want dat vonden ze zo mooi. Alles in de wereld, vrienden, herhaalt zich keer op keer, maar de reactie van de mens zal verschillen. Het is de mens, die steeds bepaalt wat van de cyclische mogelijkheden op aarde gerealiseerd wordt.

En nu heel simpel gezegd; De beïnvloeding van de geest bestaat in het verminderen dan wel vergroten van de mogelijkheid, die de mens heeft om van een stoffelijke, cyclisch ontstane gave of moeilijkheid gebruik te maken of deze voorbij te gaan: Dat is de taak en de invloed van de geest.

HET OPTREDEN VAN VASTE INVLOEDEN IN DE WERELD

De verandering van menselijk bewustzijn betekent een verandering van interpretatie van gebeurtenissen en ook van gebruik van mogelijkheden. Alle geestelijke invloeden die daarbij optreden bevorderen in zeer grote mate het selectieproces van de menselijke geest t.o.v. de gebeurtenissen, maar men kan niet aan de vaste invloeden ontkomen. Vaste invloeden kunnen aan de ene kant natuurlijk astrologisch worden vastgesteld, aan de andere kant terugziend worden erkend als vaste verschijnselen in de geschiedenis. Het is echter jammer, dat terwijl de astroloog bij zijn berekening geen absolute zekerheid heeft omtrent het gebeuren, hij ziet alleen de mogelijkheid ook de geschiedenis geen vaste weergave is van cyclische verschijnselen. Want de ene keer zal de mensheid wel gebruik maken op een impressieve wijze van de geboden mogelijkheid, een andere keer zal zij er aan voorbij gaan of zal de mogelijkheid zich haast onopvallend uitwerken.

Verder komt daarbij, dat binnen de cycli sommige verschijnselen een lange tijd van uitwerking nodig hebben. Bijvoorbeeld de periode van ontstaan van het Christendom tot het actief worden van het Christendom mag worden gesteld op ongeveer 170 jaren. Vandaar tot op de werkelijke reglementering van het Christendom mag weddrom worden gerekend met 170 jaren. Ik reken hier Jezus' werkelijke geboorte in de eerste 170 mee en kom dan tot het jaar 322 als uitwerkingsjaar en het jaar 287 als stimulansjaar. Dat is n.l. het jaar, waarin de behoefte tot het Concilium van Nicea ontstond dat besloten werd in het jaar 322. Op deze wijze biedt ons de geschiedenis dus weinig of geen houvast. Indien wij ons daarop alleen verlaten. Bij een onderzoeken van vast optredende mogelijkheden op aarde, gaan wij daarom van het volgende standpunt uit; Wanneer bepaalde gebeurtenissen van gelijke of ongeveer gelijke inhoud optreden op afstanden, die in een getal of veelvoud daarvan zijn uit te drukken, nemen wij aan dat er hier sprake is van een vaste cyclus en dat het kleinste getal, dat gevonden wordt, daarvoor het bepalende of primaire getal is, terwijl in de geschiedenis een aantal ontwikkelingen of wel niet werden erkend, onjuist geïnterpreteerd, dan wel eenvoudig vergeten.

Dan stellen we verder dit: Er kunnen bij de z.g. grote cycli uitwerkingsverschillen bestaan van 10. Dat wil zeggen dat wij normalerwijze rekening houden met 10 % van het normale cyclusgetal, voordat de cyclische gebeurtenis werkzaam wordt. Bij een cyclus van 722 jaar

houden wij dus rekening met een noodzaak a.h.w. om kenbaar te worden, die 72 jaren duurt. Voor de 9-jaarcyclus is dit aanmerkelijk kleiner en zal het dus ongeveer een maand of 8, 9, 10 zijn. Die verschuiving echter is niet noodzakelijk. Zo wordt er altijd van elk primair jaar, waarin een grote gebeurtenis gestimuleerd wordt, gerekend met ten hoogste 10 % afwijking. Ligt de volgende gebeurtenis dus buiten de zo omschreven periode, dan kan het niet als uiting van de cyclus worden gezien, dan wel is onze berekening van de cyclische waarde onjuist.

Nu zijn er op aarde een hele hoop cycli. Wij werken met een 10-tal hoofdcycli bij de berekening. Het zal u misschien verbazen te horen, dat alle cyclische verschijnselen tezamen niet meer overzichtelijk zijn, omdat hun getal dat van 2500 benadert. Wij kunnen dus alleen maar rekening houden met een paar hoofdtendensen. En dan rekenen wij in de eerste plaats met de grote of 21000-jarentendens, die een volledige cyclus van gebeurtenissen inhoudt. Dat wil zeggen, deze grote cyclus bepaalt a.h.w. een afgesloten ontwikkeling, welks begin aan het einde hernieuwd optreedt. Alleen kan het bewustzijn van de mensheid dan een geheel andere zijn, maar precies gelijke condities ontslaan: Daarnaast rekenen we dan met ongeveer een tiende daarvan, n.l. een cyclus van 2172 jaar. Bij deze cyclus zien wij n.l. ook weer vaste verschijnselen komen en dat is de opkomst van een nieuwe beschaving en de ondergang van een oude. Waar het hier een ondergang plus een opkomst is, wordt in dit geval met voorlopende verschijnselen al rekening gehouden ongeveer 220 jaren voor het eigenlijke kroonjaar terwijl de ontwikkeling eerst volledig kenbaar zal zijn geworden 220 jaar daarna. (Dat is een overgangperiode, daar zit u op het ogenblik ook in.) Naast deze cycli houden wij ons dan verder nog bezig met een 1500-jaarcyclus. (Dat is dus niet 1500 maar precies 1502 1/3 jaar.) Deze cyclus staat in verband met geestelijke ontwikkelingen. Zij brengt n.l. hoogtepunten van geestelijke impulsen, vergroot de invloed van uit de kosmos en vergroot de ontvankelijkheid voor kosmische invloeden in al het stoffelijke, dus ook in de mens. Daarnaast kennen wij dan de z.g. derde deelcyclus of 722-jaarcyclus. Hier wordt ook oerere gerekend van 700 tot 750 jaren ongeveer (meer. dus dan de gebruikelijke 10 %) die bij een historisch onderzoek belangrijk is. In dit geval n.l. hebben wij te maken met historische figuren, die beslissend zijn. Ongeveer elke 700 jaar treedt een bijzonder belangrijke figuur op, die de verdere wording van grote gebieden beïnvloedt. Typisch is dat deze cyclus driemaal herhaald is, maar verschoven, zodat zij in Europa valt ongeveer 150 jaren voor de ontwikkeling in de V.S., terwijl de in de V.S. weer ligt ongeveer 190 jaren voor de ontwikkeling in Azië. Dus dit zijn wel drie verschijnselen, maar het is nu eenmaal een 700-jaarcyclus ongeveer, 722; het is voldoende daarbij te rekenen.

Ik noem u nu zo hier een paar grote cycli op. Bij latere berekeningen zullen wij met kleinere cycli wel degelijk rekening moeten houden, omdat deze juist voor de mens direct kenbare resultaten geeft; gemakkelijk hanteerbaar dus. Deze grote cycli echter zijn toch wel in de eerste plaats noodzakelijk. Zij geven n.l. aan in welke grote mogelijkheden de mensheid zich op het ogenblik beweegt. Wat met zo'n cyclus gestimuleerd is, blijft. Als de hofmeiers op een begeven ogenblik de macht grijpen (en dat is rond het jaar 722, 730), dan verandert daarmee plotseling de gehele bestemming van Europa. Het is het begin van een volledig christelijke era, waarbij ongeacht de verdeeldheid, die weer optreedt de christelijke tendens bepalend blijft en het centrum van macht gelegen zal zijn in Rome. Dit gaat tot ongeveer 1500. En dan zien wij een verschuiving van het machtscentrum. Op dit ogenblik n.l. is het niet alleen meer de kerkelijke macht maar de politiek, die beslist. In het begin via de kerk, later meer en meer alleen voor zich.

Op het ogenblik zijnde machtscentra in de wereld de verschillende grote politieke centra. Maar de tijd gaat weer aflopen; dat wil zeggen dat ze op het ogenblik hun hoogtepunt zo ongeveer gehad moeten hebben. Er moet weer een verandering komen; een nieuw centrum van macht. Op deze manier weet je zo ongeveer waar je aan toe bent. Je weet of je voor in een cyclus zit of achteraan. Je weet of iets pas in opgang is of dat je moet rekenen, dat het reeds aan het vervallen is. En dat is noodzakelijk bij de interpretatie van de kleine cycli. Een kleine cyclus wordt gezien als een variabele factor. De grote cycli, door mij nu genoemd, worden gerekend als vaste figuur. Dit zijn impulsen, die steeds terugkomen en omdat ze zo groot en belangrijk zijn, terwijl ze tevens een lange periode in beslag nemen in het bewustzijn van de massa zowel als in de geschiedenis der aarde, zuiver en regelmatig herhaald worden.

Een sleutelberekening dus voor de interpretatie van de huidige tijd moet uitgaan van de verhoudingen waarin men verkeert. Dan zegt men in de eerste plaats:

Wij zitten in de late periode van de allergrootste cyclus. Dat wil zeggen een tendens tot afbraak en verandering. In de tweede plaats: We zitten tegen het einde van een 2100-jaarcyclus. Dit houdt in dat ook hier dus de omzetting, de verandering kenbaar moet zijn. In de 1500-jaarcyclus zitten wij ongeveer op de helft. Dat zou willen zeggen, dat dus een zekere stabilisatie zou kunnen optreden van het oude en op den duur een hernieuwing. Dan hebben wij verder te maken met de 700-jaarcyclus die, mijne vrienden, typisch genoeg ook aan het aflopen is. Aan het aflopen, niet aan het beginnen. Dat wil zeggen dat degene, die zijn stempel op de wereld gaat zetten voor de komende periode, nu pas aan de macht gaan komen, maar er nog niet kan zijn. Wij hebben dus op het ogenblik bij onze interpretatie van kleinere cycli met de vaste waarden rekening te houden op de volgende manier overal is een tendens tot afbraak en verandering, behalve in het geestelijk leven waarin mogelijk juist een tijdelijke hernieuwing kan plaatsvinden. Zij zal echter niet geheel kunnen worden gescheiden van het oude, van het bestaande godsdienstige. Zoals het Christendom ook het product is geweest van een ontwikkeling, die er voor Jezus reeds was, zo zal hier misschien uit de thans bestaande godsdienstige opvatting een vernieuwing kunnen voortkomen. Maar we zijn pas ongeveer op de helft, nog niet eens. De vernieuwing zal dus nog het christelijke als een hoofdgedachte blijven meevoeren.

Wat betreft de staatslieden, we moeten op het ogenblik nog maar even wachten op de sterke man, die aangenaam of onaangenaam de wereld verandert. Het doet ons in ieder geval goed te weten dat de heer Stalin het niet is geweest, want met een dergelijke verandering van de menselijke bevolking en haar noodlot zou de toekomst wel eens erg Orwell kunnen zijn.

Maar dan hebben we nog iets. We zitten dus in een voortdurende overgangperiode. Dat betekent, dat juist in een periode als deze de kleine, de veranderlijke cycli, de veranderlijke punten beslissend zijn voor wat de mens op aarde meemaakt. Het houdt in dat geestelijk geen ingrijpen mogelijk is dan juist in de kleine cycli. Begint zo dadelijk de nieuwe grote periode weer, dan zal het zeker goed gaan. Daarin kan weer de hoogste geestelijke kracht komen,

Zo dadelijk begint het Aquariustijdperk; grote geestelijke kracht. Maar wij zijn nog niet zo ver. Die grote geestelijke impulsen hebben bovendien 10 % nodig dus in dit geval honderden jaren om geheel kenbaar te worden. Daarmede mogen wij niet rekenen. Wij moeten heel nuchter op onze sokjes hier zitten en rekening houden met b.v. 7-jaar, 9-jaar, 52-jaarcyclus enz. Dan gaan we die weer interpreteren aan de hand van 3-daagse, 7-daagse en 28-daagse cycli, de 31-daagse, cyclus, de 4-maandcyclus, enz. Cycli die we allemaal nog wel gaan bespreken. Maar ik wil nu dit deel van mijn betoog gaan besluiten met de opmerking; wanneer wij nu weten hoe wij met de grote waarden staan hoe de ontwikkelingswaarden van de grote perioden op het ogenblik kunnen worden gedefinieerd, dan zullen we juist daardoor in staat zijn de juiste interpretatie te vinden voor de kleine cycli en zelfs enigszins zonder een direct kennen van grootgeestelijke waarden op aarde kunnen aanvoelen in welke richting en op welke wijze de geestelijke beïnvloeding zal plaatsvinden, die een verschuiving of vertraging binnen die kleine cycli mogelijk maakt.

ZELFOPENBARING

Ergens in de Kilimanjaro ligt een rotstempel. Het is een vreemde tempel, die soms doet denken aan het, oude labyrint, waarin een wrede Minotaurus wachtte op de slachtoffers, die hem werden gebracht. Wie die tempel binnengaat en er geen weg weet, kan alleen betrouwen op de priesters, die hem verder geleiden en de geheimen van de tempel zal hij nooit zien.

In die tempel zijn geheime vreemde krachten werkzaam. Zoals men spreekt misschien over de geheimen van de grote piramide, zo is hier in een rotstempel, die meer dan 5000 jaren lang reeds in de ingewanden van de berg zich verbergt, een kracht van lering, een kracht van inwijding geboren. En soms is er een neofiet klaar, klaar voor het ultimatum en hij zal moeten besluiten of hij wil behoren tot deze geheimzinnige groep, die soms levend als kluizenaars, soms reizend, over de wereld als handelslieden of invloedrijke mensen, tracht de geheimen van de oudheid en de krachten van de geest leven te geven op aarde.

Het is geen begrafenisgang, zoals het vroeger in Egypte was. Maar het kan niet ontkennd worden, dat er een vreemde en barbaarse pracht van uitgaat. De gangen worden donkerder en somberder naarmate men de grote hallen met beelden verlaat. Smal zijn ze en lang vergeten geslachten hebben vreemde reliëfs in de wanden gegrift, grijs, en zwart, soms vochtig glinsterend, dan weer als doorzaaid met kleine sterren, die bij nadere beschouwing spikkels van mica blijkens veldspaat.

Er gaan een paar priesters voorop. Ze dragen naast de fakkel een korte staf, alsof ze de orde in een grote menigte moeten bewaren. De neofiet is gekleed in een wit omslaggewaad, dat doet denken aan het gewaad van de Boeddhistische monniken. Het is plechtig gedrapeerd en de gordel, die hij om zich heen heeft, draagt een klein tasje, waarin o.m. enkele pillen zitten die hij kan nemen wanneer hij zich uitgeput voelt. Achter hem volgen een paar ouderen, die de inwijding hebben doorgemaakt. En terwijl ze door onmetelijk lange donkere gangen schrijden niet de rechte weg kiezend, nog naar het punt van bestemming fluisteren ze voortdurende "Houd moed. Je zult jezelf kennen. Je zult het al kennen: Maar houd moed, want wie vlucht is verloren. Er is niets om te vrezen. Wie eenzaam staat met zijn ziel buiten tussen de sterren, die vreest niet meer. Heb moed, kleine broeder, al wat je geleerd hebt, zal nu zijn bekroning vinden." Er tussendoor klinken misschien wat geheimzinnige godennamen en een enkeling, ziende een fragment, gehouwen in de wanden fluistert soms iets over oude ingewijden, die eens dezelfde gang gingen.

Hoe verder ze de berg in komen, hoe duffer de lucht onberoerd als een kelder, waarin eeuwenlang geen mensen zijn gegaan. Een enkele maal is de vloer vochtig en liggen er kleine plassen. Donkere vlerken vlieden voor het licht van de flambouwen. Ergens in de hoogte, verloren misschien in een spleet die tot de buitenlucht zou kunnen reiken; gaan de vreemde wezens van nacht hun weg. En de neofiet schrijdt voort.

De kamer, waarin hij komt is klein benauwd en besloten. Het is of men een geestelijke wieg heeft willen stichten en daarvoor een graf heeft uitgehouwen door de top van een machtige berg. Dan blijft hij alleen in een duister, dat door niets wordt gebroken. Allen gaan heen. Een laatste fluistering: "Wees moedig, treed binnen in de waarheid." Een laatste lichtglimp, die laat zien hoe hier de wanden ruw zijn, alsof een natuurkracht de ruimte heeft gebroken. Dan sterft alles. Het laatste slissend geluid van een voetstap, de laatste lichtglimp in een verte en een mens is alleen met zichzelf. Domp, duister als een berg, die op je neerdrukt en de borst doet hijgen, alsof er geen lucht meer was, Angst. En dan berusting, want er is geen uitweg meer. En dan alsof het donker begint te leven beelden en dromen.

Een kind dat speelt, een jongen die een vriendje iets ontnemt, een jongeling die ingang zoekt in een klooster, een mens die beroerd wordt door een goddelijke vonk. Dan wordt het beeld weidser. Het "ik" wordt verlaten. De sterrenhemel boven witgepiekte bergen. Een verlatenheid, waarin een laatste licht sterft als zo even bij het verlaten der fakkels; toen een eeuwige nacht werd geschapen hier in de ingewanden van de berg.

Dan gebeurt er iets vreemds, iets waarvoor woorden tekort schieten. Nu is de mens dood. Hij is vergeten, dat zij hem zo dadelijk zullen komen halen. Hij is vergeten, dat er iets anders bestaat dan alleen dit denken in een duisternis de dromen, de beelden. En dan realiseert hij zich wat hij is; dan realiseert hij zich hoe hij verlangt te leven, dan realiseert hij zich hoe belangrijk het is om te bestaan. En hij voelt hoe belangrijk het is anders te bestaan dan in een lichaam, dat besloten is in het hart van de bergen. Het is een koorts. Maar vreemds slechts zelden dat de neofiet in dit stadium grijpt naar een pil. En zij, die deze hennepillen nemen en in een verdoving vervallen, zij zullen ontwaken ergens buiten de berg. Zij zullen nooit meer in het innigste, het grootste geheim kunnen doordringen.

Deze mens blijft het doorstaan. En dan ineens dan wijken de wanden. De muur, die zo vast gesloten scheen, wijkt terug. De ogen doen pijn ze worden gesloten; hij klampt de armen vast rond het hoofd. In de eenzaamheid klinkt plotseling een geruis van vele mensen. En eindelijk voelt hij een arm, die om hem heen wordt geslagen, die hem opricht; een hand die voorzichtig, heel voorzichtig de hand wegneemt voor de ogen.

Hij kijkt op en hij staat in een grote grot. Daarin ziet hij velen, die hij gekend heeft in het klooster en enkelen, die hij nog niet kende. Het is een lichtende dom en hij weet niet waar het licht vandaan komt. Maar hoog is hij, hoog als de horizon zelve en de einder; hoog als het zenith, waarin de zon een ogenblik neerstaart op de aarde. En beelden zijn er niet. De beelden van het klooster hebben plaatsgemaakt voor gepolijste vlakken van steen, waarin vele lichten weerspiegelen en weerkaatsen.

Dan klinkt een stem: "Je hebt jezelf erkend. Nu is de scheidsmuur doorbroken. En ziet, naast het graf, waarin het menselijk denken is geborgen, is de volheid van een tempel." Dan leiden ze hem voort, feestelijk. En terwijl hij verder schrijdt wordt het licht feller en feller, alsof meer fakkels tezamen worden gedragen. En dan op een geheimzinnig woord splijt het vlak daar echt voor hem alsof de steen uit elkaar wordt getrokken door een toverhand. Hij had niet gezien, dat het deuren waren. Maar nu na een licht gekners draaien ze open. En voor hem als op een balkon in de richel, die uitziet over de dalen voor hem liggen de wolkommute bergen. Daarboven is de hemel. En dan zegt de stem het laatste geheim;

"Jezelf kennen is je eigen angsten overwinnen.

De tempel kennen is beseffen hoe naast je eenzaamheid de volheid is van alle leven en krachten.

En de waarheid is, dat daarnaast ligt de schepping en de kosmos en alle dingen.

Zoals je in het graf waart en nooit meer zult vergeten dat de tempel ernaast lag, zo mag je nooit vergeten dat naast jouw wezen ligt de eenheid van de mensheid; en naast de eenheid van de mensheid de schepping van God."

Dan schrijdt de neofiet terug en men geeft hem weer het oude saffraangewaad, waarin de monniken daar gekleed gaan. Men geeft hem een tak, een bloem, misschien een ogenblik een glimlach. En dan gaat hij met zijn broeders de korte weg, die licht is en haast vrolijk.

En hij ziet de beelden, die ingegrift zijn van zovelen, die voor hem deze weg zijn gegaan en hij glimlacht. Want hij weet nu: In enkele schreden staat hij in de oude tempel, staat hij in het klooster. Hij heeft zichzelf gewonnen. Hij begrijpt nu wat deze wereld het leven waard maakt. Hij begrijpt nu wat deze wereld beweegt en wat de mens beweegt. Want hij is gestorven en herboren. En wanneer een stem hem wekt, zal hij gaan. Gaan ver van zijn klooster misschien en over de hele wereld. En wanneer een stem het vraagt, zal hij daar blijven, besloten misschien zonder ooit het daglicht te zien. Want in hem is de wereld en buiten hem slechts datgene, wat de volheid van zelferkenning hem mogelijk maakt te vervullen in de kracht, die hij weet in zich.

ZELFKRITIEK

Ik heb in mijn leven veel volbracht, maar ik heb zoveel verkeerd gedaan. Ik had mijn vrienden niet moeten plagen, ik had die hond niet moeten slaan. Ik had eerlijk moeten wagen hetzelfde risico te dragen als anderen. Ik heb het niet gedaan. Ik had moeten zoeken naar geestelijke waarden en ik heb in de vreugden van 't vlees geleefd. Ik dacht wel aan God en wist te genieten wat Hij in Zijn grootheid de mensen geeft, maar ik heb Hem daar nimmer voor dank geheten. Ik heb mijn bescheiden kennis versleten voor een kosmisch en alomvattend weten. Ik heb wel veel misdaan.

Maar als ik nu zie aan het eind van het leven, aan het einde misschien van geestelijk streven, in een sfeer waar al tezamen komt, dan vind ik in mijn zelfkritiek weinig reden om te klagen over wat ik heb gedaan; over risico's, die 'k wist te dragen, of een waan, waarin ik heb geleefd, zolang ik heb gestreefd.

Maar heb ik het streven vergeten, heb ik maar daadloos afgewacht wat het lot en de tijd en de Schepper mij aan goeds of kwaads heeft gebracht, ja, dan moet ik werkelijk zeggen: Dit was een misdaad tegen 't eigen zijn. Ik heb de taak van het leven vergeten. Ik heb niet eens voor mijzelf geweten hoe 'k moest bestaan en toch ge'wist een hemelrijk, een eeuwig voortbestaan; en nog wel aan Gods zijde:

Neen, ik wil mij niet beklagen over al, via 't ik heb misdaan. Ik heb eruit geleerd. Maar dat ik niet met al mijn kracht gezocht heb om te leven, dat ik niet met al wat in mij is tot 't erkende

doel dorst streven mijn God, mijn werkelijkheid dat is 't, waarover ik oordeel spreek, dat is het, wat ik mijzelf verwijt. Ik heb gedacht: Besta maar voort en laat de ontwikkeling aan d' eeuwigheid. Zo had ik haast mijzelf vermoord.

Nu ik weet waaraan het schort, weet waarom mijn leven zo somber wordt, nu ik weet hoe ik Licht kan vinden, nu zal ik niet zeggen: "Ik zondig niet meer", niet zeggen: "Ik wil alles weten." Ik zal ook niet zeggen "Ik ken 's Heren Naam en ik weet hoe de engelen heten." Ik Zal zeggen: "Ik streef zo goed als ik kan. Ik zal voortgaan op de weg, die ik als juist erken." Dan weet ik, dat ik levend en strevend zó mijn Schepper waardig ben.

BEÏNVLOEDING VAN MENSEN

De beïnvloeding van de mens is een kwestie, die niet alleen verklaard kan worden door een geestelijk ingrijpen. Het is onmogelijk dit onderwerp op de juiste wijze te behandelen zonder allereerst uit te leggen in hoeverre psychische beïnvloeding door elke willekeurige, buiten de mens bestaande factor mogelijk is. Eerst wanneer we dit duidelijk hebben gemaakt, kunnen wij aantonen dat ook uit onze wereld b.v. een beïnvloeding mogelijk is en wat meer is, hoop ik u zelfs te verklaren hoe dit gebeurt, op welke basis en waarom.

Echter allereerst nu naar de mens. Er zijn over dit onderwerp de laatste tijd al heel wat verschillende lezingjes gegeven in ander verband. Het is misschien erg vrijmoedig, wanneer ik aanneem dat u de doorsnee van die argumenten dus wel zult kennen. Maar er is, zo dadelijk gelegenheid tot discussie; u heeft dan ook de gelegenheid mij deze dingen eventueel te laten herhalen.

De mens heeft wat men noemt de psyche. De psyche is een geheel van onderbewustzijn, bovenbewustzijn, redelijk of dagbewustzijn en enkele geestelijke factoren. Het is dit bewustzijn dat de reactie van de mens a.h.w. verklaart, verduidelijkt. En het vreemde is, dat deze mens niet logisch reageert. Zou dan een absolute logica en reactie mogelijk zijn? Ach, vrienden, het zou voor ons heel gemakkelijk zijn de mens op de juiste wijze te beïnvloeden. Gelijktijdig echter zou de mens dan veel onafhankelijker staan tegenover onze poging dit te doen. Nu echter wordt de mens geleid door innerlijke drang of begeertefactoren, die hij zichzelf niet realiseert. De voorbeelden daarvan zijn te over te geven. Wat zou u denken van iemand, die een auto heeft en deze na drie jaren afdankt, omdat het zo'n oud model is. Onlogisch? In feite wel. Want zolang het geheel bruikbaar is, is er geen enkele reden om tot vernieuwing over te gaan buiten een prestigeoverweging. De mens wil graag aanzien hebben. En voor dat aanzien betaalt hij heel wat. Als men u morgen wijs maakt dat een slangenfricassee (en dan speciaal van ratelslang), het enige gerecht van de haute volée is, dan mijne vrienden, zijn er zeer velen die ondanks maagbezwaren en klachten ratelslangenfricassee eten. Ook hier weer een poging tot identificatie met wat men meent het betere, het juistere te zijn. Het gevolg is dat de mens al in zijn normale leven, in de normale verbruikersmarkt, niet reageert op een prettige wijze; of het moest dan zijn voor de reclamebureaus, die juist hierin hun broodwinning vinden. Wanneer dit op het gebied van koop en verkoop zo is, dan moet dit ook op een ander terrein gaan. Wanneer wij elkaar ontmoeten, dan staat u hier tegenover mij en u kijkt mij eens aan en denkt: Wat is dat voor een mens? Wat is dat voor een wezen, wat is dat voor een geest? U ziet details, waarvan u helemaal niet weet wat ze betekenen. U reageert erop. Wanneer ik in mijn betoog u steeds maar weer de kans geef te zeggen: "Ja, maar dat heb ik altijd al gezegd." en u daarnaast enkele nieuwe, belangrijke elementen geef, dan zult u, omdat ik u gelijk geef, gaarne de verdere argumenten accepteren. Wanneer u dolveel houdt van - noem maar eens een gerecht - saucijzen of van morkataart met slagroom, dan is het ook voor mij heel eenvoudig om mee te krijgen naar een ander terrein; wanneer ik u maar vertel dat deze gerechten voor uw gezondheid, voor uw lijn, kortom voor uw hele leven belangrijk zijn, zodat u kunt toegeven aan uw begeerte, dan zult u geneigd zijn vele andere dingen van mij te accepteren. Want heb ik niet juist en redelijk gesproken? Kijk, vrienden, dit moeten wij vooral goed begrijpen. De mens wordt door zijn hele omgeving steeds beïnvloed. En deze beïnvloeding is een voortdurend spel van angsten, vrezen en begeerten. Vandaag komt u hier met de drang iets te weten over de geest. En wanneer ik het me gemakkelijk zou willen maken, zou ik u een receptenboekje kunnen geven, waarmee u gegarandeerd tenzij uzelf in gebreke blijft de geest kunt bereiken. En dan gaat het grootste gedeelte van u allen volkomen

tevreden huiswaarts. "Want" zo zegt men, "wanneer dit nu niet gaat, dan zou het mijn schuld zijn en het kan mijn schuld niet zijn, dus sta ik met de geest in contact." Want dit is uw begeren. Zolang ik speculeer op het toegeven aan uw begeren: wanneer ik anderzijds u help om bepaalde angsten zo te draaierig dat u ze van u af kunt schuiven, dan zult u me dankbaar zijn, dan zult u me accepteren.

Een voorbeeld daarvan vindt w in de ondergangsgedachte, die zo vaak wordt gepredikt. Er zijn steeds weer stemmen, de hele wereld door, die niets anders doen dan roepen: "Het einde der tijden is nabij." En altijd zijn er weer die zeggen: "Ja, dat moet nu zo zijn. Het einde der tijden komt natuurlijk. Laat ik zorgen dat ik uitverkoren ben, want," zo zegt men, "Indien ge goed zijt. Indien ge aan bepaalde voorwaarden voldoet, dan zal het einde der tijden u voorbij gaan en gij zult eeuwig leven." Uitschakeling van angst.

In Finland is er een man geweest, die daar een heel handig gebruik van maakte. Hij zei n.l. tegen iedereen: "Over drie maanden gaat deze wereld ten onder. Nu heb ik een goddelijke zending. Als je mij nu maar alles geeft wat je bezit, dan zal ik zorgen dat je door mijn goddelijke zending verlost wordt en dat je bij deze wereldondergang niet zult lijden, maar ineens in de eeuwige zaligheid staat:" Bijna drie dorpen hebben hun bezit aan deze mens overgedragen en bijna drie dorpen hebben na de bepaalde datum diep berouw gehad.

Ook hier blijkt weer, hoe de mens zich zelfs van het meest onredelijke laat overtuigen, als er een beroep wordt gedaan op enkele angsten; als er een beroep wordt gedaan vooral op de neiging van de mens de meerdere te zijn, een uitzonderingspositie te bekleden, zichzelf a.h.w. buiten de gemeenschap te stellen in een verhouding van superioriteit. Het is hetzelfde wat het de modekoningen mogelijk maakt om de meest absurde dameskleding tegen zeer hoge prijzen aan de man te brengen. "Madame, cette modele est exclusive! "Dit is maar voor een keer, mevrouw. Dat wordt niet meer gemaakt, hiermee zult u iedereen de ogen uitsteken." En men wil graag iets bijzonders zijn, men wil opvallen en men betaalt. Maar dacht u dat het anders is voor de geest dan voor de stof? Een beïnvloeding uit de geest is aan de ene kant eenvoudiger, aan de andere kant veel moeilijker dan u zich kunt voorstellen. Eenvoudiger, omdat wij zeer snel kunnen zien wat uw behoeften, wat uw wensen, wat uw verlangens zijn. Eenvoudiger, omdat we daarop gemakkelijk kunnen speculeren en een beroep doen en zo u dwingen om als een bijkomstigheid, als een accessoire mee te nemen wat wij u daarbij aan lering of verplichting willen geven. Een moeilijk iets. Indien wij verantwoordelijk willen blijven. Want wij hebben geen recht om uit de geest de mens in zijn nadeel te beïnvloeden. Het zou voor u misschien gemakkelijk zijn. We zouden u kunnen zeggen; "Werp uw banden af. Wees vrij, er bestaat geen enkele reden om medemensen te zien als iets waar je rekening mee moet houden. Ga je gang maar." Er zouden dan velen zijn, die dankbaar zouden zeggen: "Is dat nu geestelijke waarheid? Hé, nu zullen we beginnen." Wij zouden u dan echter in een verkeerde verhouding brengen tot uw wereld en u dientengevolge verderven, in plaats van u te verheffen en zo te doen beantwoorden aan datgene, waarnaar wij als beïnvloeders geestelijk zelf streven. Waarvan we dromen.

Nu is het natuurlijk ook heel eenvoudig om van een ander middel gebruik te maken. Er zijn tijden. geweest, dat de kerken grotendeels hun gezag dankten aan de z.g. donderredevowering. Er zijn monniken geweest en predikers - zelfs de natuurkundige Plantijn (de kaartenmaker dan) maakte zich daaraan dikwijls schuldig - die uren lang niets anders konden doen dan zeggen: "Want weet je dat de hel bestaat? Wee je, dat de duivel bestaat? Weet je wat voor kwellingen er zijn? En dat is het loon van uw schuld en uw zondigheid." Totdat de mensen klein en rillend zeiden: "Maar wat moeten wij dan doen?" "Ja, dan moet ge u bekennen tot de Heer en ge moet goed offeren! En dan werd er geofferd. En dan bekenden zij zich tot de Heer zoveel mogelijk.

Er is een tijd geweest, dat men aflaten kocht, omdat men wist schuldig te zijn en men voor deze volkomen fictieve waarde grote bedragen over had voor zekerheid van binnen. Kijk, ook wij kunnen daar gebruik van maken. Wij kunnen u achtervolgen met demonische dromen. Het is niet zo moeilijk, want ge draagt allen schrikbeelden in u. Wij kunnen u beïnvloeden met angst en schrikbeelden en u dwingen te doen wat wij willen. Maar wij mogen dat niet doen, want het is niet eerlijk. Het is niet een werkelijke bewustwording die daardoor wordt

bevorderd. Dus ligt dan het begin van de zaak voor u open. De mens is gemakkelijk te beïnvloeden: beïnvloeding door het onderbewustzijn, beïnvloeding door de rede; beïnvloeding zelfs door de bovenbewuste krachten, die gehele volkeren of gemeenschappen tezamen binden. Maar aan al die gevallen is een gevaar verbonden. Door het onredelijk versterken van argumenten of kwaliteiten, die in de mens zelf liggen, ontnemt men hem een deel van zijn eigen persoonlijkheid. En wij gaan uit van het standpunt dat dit niet geoorloofd is.

Al wat ik u nu ga vertellen over de beïnvloeding van de mens, is dan ook niet gebaseerd uitdrukkelijk niet gebaseerd op een misbruik maken van de kwaliteiten die in de mens schuilen. Er bestaan andere methoden en als u belangstelling heeft, kunt u tijdens de discussie, daarop terugkomen. Maar nu gaat het dus over de mogelijkheid een mens te beïnvloeden zonder gebruik te maken van onredelijke, onjuiste of voor de mens schadelijke eigenschappen.

En dan beginnen wij allereerst met de doodnuchtere en de doodgewone beïnvloeding. U heeft allemaal wel eens van die flitsen, van die onverwachte associaties. En in sommige gevallen kunnen wij bewijzen, dat zij voortkomen uit het onderbewustzijn. In andere gevallen is dat niet zo gemakkelijk te doen. Dan kan er sprake zijn, van een geestelijke beïnvloeding van een mens. Hoe doet de geest dit? Wel, op zichzelf is de zaak eigenlijk zo simpel, dat veel woorden daarvoor overbodig zijn. Men neme in de mens de associatie die mogelijk is en zorg door eigen stimulansen ervoor, dat deze tot een realiteit wordt. Verhelder het normale gedachtespoor een klein beetje, zorgende binnen de bestaande mogelijkheid te blijven en de mens zal in zichzelf tot een nieuwe ontdekking komen, een nieuwe openbaring krijgen. Nu lijkt het u misschien dat deze beïnvloeding van weinig belang moet zijn. Ik kan u echter verzekeren, dat juist deze factor voor de geest een van de meest belangrijke is. Niet iedere mens is sensitief genoeg; niet iedere mens is bereid om zijn redelijk denken een ogenblik te doen verslappen en zo te komen tot een aanvaarden van geestelijke kwaliteiten en waarheden. Maar praktisch een ieder is bereid om een ongewoon denkbeeld, dat in hem opkomt, nader te beschouwen en het eventueel in praktijk te brengen. Wij maken hier gebruik van een zwakheid van de mens, dat is zeker. Want ook hier is de eigenaardige gedachtecombinatie aanlokkelijk, doordat ze een zekerheid, een uitzonderlijkheid belooft, een "iets boven of buiten de menigte staan". Zij maakt het ons mogelijk om invloed uit te oefenen in praktisch elk milieu. Zij maakt het ons mogelijk mensen te waarschuwen voor gevaren op een onmerkbare wijze.

Laten wij hier eerst een voorbeeld geven van de gevaren: U staat in een machinefabriek. Boven gaat een takel voorbij met een zwaar werkstuk erin. Dat werkstuk slipt uit de strop. Het kan neervallen: Blijft u staan, dan wordt u gewond. Nu zou het u natuurlijk gezegd kunnen worden of door een droom zijn getoond dat het gevaar zal bestaan. Dit is echter een ingewikkelde procedure. Ze heeft meer bewijskracht, zeker. Om u te redden doet de geest niets meer of minder dan de eenvoudige impuls geven: kijk naar boven! Gezien het feit, dat erboven u beweging is en een mens van de oertijd af gewend is geweest op alle beweging te letten zal, die mens opkijken. Hij zal het gevaar zien en versneld kunnen reageren. Op die manier is een mensenleven gered.

Wij kunnen een mens b.v. argumenten laten horen en een ogenblik zijn aandacht doen bepalen op een argument, zodat twee of drie andere hem voorbijgaan. Het gevolg is dat hij een vertekend beeld krijgt van het gesprokene, zeker, maar gelijktijdig een zodanig inzicht in dat ene punt zal hebben, dat zijn beslissing gewijzigd kan worden. Deze methode zal in toenemende mate gebruikt moeten worden om ervoor te zorgen dat Rondetafelconferenties tenminste nog enig nut zullen hebben. Zij is in het verleden al politiek gevolgd en zij wordt ook op het ogenblik dikwijls gebruikt ter beïnvloeding van regeringscentra, grote religieuze bijeenkomsten, enz. Het is eenvoudig en vraagt geen erkenning van het paranormale, dus zal het bij degenen, die dit wensen te verwerpen, geen verzet wekken. Deze soort beïnvloeding komt in uw eigen leven regelmatig voor en ik denk dat er maar heel weinigen onder u zijn, die niet tenminste tien á twaalfmaal een dergelijke beïnvloeding kennelijk hebben meegemaakt, als u maar terugdenkt.

Een verdergaande soort beïnvloeding is natuurlijk een beïnvloeding waarbij het sujet, de persoonlijkheid op wie je inwerkt dus, zich bewust is van die invloed. Hierbij wordt het

noodzakelijk de aandacht van die mens zo te leiden, dat je hem bereiken kunt. Dat kan gebeuren door parallellen te zoeken (dus van denken en van benadering). Het kan ook gebeuren door bij eenzijdigheid een schok tot stand te brengen en zo dus een aandacht, een luisferen af te dwingen. Bij deze eenvoudige waarschuwingen gaat het nog niet om wat wij noemen helderziendheid of helderhorendheid. Die gevallen zijn incidenteel. U zou misschien een enkele keer een paar woorden horen en u weet niet van waar zo komen. U wordt aangeraakt en u weet niet waardoor. U blijft stilstaan u denkt iets te zien, terwijl u toekijkt wordt u op iets anders attent. Dit zijn de vormen van beïnvloeding, die dus een eigen reactie mogelijk maken door een schijnwaarde zodanig te trekken, dat daardoor werkelijke toestanden of waarden feller worden gerealiseerd.

Ons derde punt gaat al een ietsje verder. Hoe is het mogelijk een mens door beïnvloeding uit de geest helderziende of helderhorende waarnemingen te laten doen? Kijk eens; in de eerste plaats hebben wij dikwijls het voordeel dat de mensen graag willen zien en horen. Het enig nadeel dat eraan vast zit, is dat ze ook zien en horen wanneer er geen indrukken zijn om te zien of te horen. Maar het gebeurt. Wanneer iemand dus wil zien, dan is er niets anders nodig dan te spelen met de waarden, die in hem leven. Wij kunnen hier een beeld van een herinnering nemen en daar een impuls van een kleur of een eens geziene gestalte, allang vergeten. Wij voegen dit samen en we hebben een door helderzien waargenomen beeld. Wij nemen de herinnering aan een bepaald stemgeluid plus enkele woordassociaties, we voegen ze samen en we hebben een, door helderhoren geschapen indruk. In deze gevallen wordt - althans voor het grootste gedeelte - gewerkt met datgene, wat in de mens zelf leeft. Natuurlijk, wij zullen bij deze wijze van beïnvloeding ook wel eens verder willen gaan. Wij willen iets tonen of laten horen, wat niet tot het bewustzijn van die mens zelf kan worden gerekend. Het is dan weer allereerst noodzakelijk associaties op te roepen. Maar nu geen vorm maar stemmingsassociaties. Dit is een methode die doet denken aan hypnose in lichte graad, waarbij dus het werk van de suggestor hierin bestaat, langzaam maar zeker de beelden van zijn sujet te vervangen door opgelegde beelden. In dit geval kunnen wij inderdaad visioenen tonen van grote betekenis en inhoud. Wij kunnen mededelingen doorgeven, die geheel vreemd zijn aan de persoonlijkheid. Het komt minder voor dan u misschien denkt, maar het is mogelijk.

Een stap verder doen wij, wanneer wij komen tot een gedeeltelijke lichamelijke beheersing. Bij de gedeeltelijke lichamelijke beheersing kunnen wij krijgen: het automatische schrijven, het volbrengen van onbewuste gebaren, schilderen, het hanteren (zonder zich bewust te zijn van eigen drijfveer) van kruis-en-bord, ouaibord enz. Ook de planchette moet dus onder deze beïnvloeding worden gerekend. Hier worden de spiertrekkingen beheerst. Dit kan ten dele geschieden uit de kleine hersenen. Het is een eenvoudige methode, omdat wij niet tegenover bewustzijnswaarden komen te staan. De grote belemmering is hier dan ook niet, dat men uit het onderbewuste misschien niet voldoende waarden geeft, maar dat we ons bewust zijnde van de manifestatie tracht deze aan te passen aan eigen wensen.

En u begrijpt wel dat wanneer u een impuls geeft en wij geven een impuls het al heel erg moeilijk is om uit de geest zo krachtig te werken, dat uw eigen impuls geheel wordt uitgeschakeld. Zij kan onderdrukt worden tot een derde van haar eigen normale kracht, maar ze blijft aanwezig. Het gevolg is, vrienden, dat bij deze methode de eigen persoonlijkheid dikwijls het resultaat zeer sterk beïnvloedt. Aan de andere kant wordt het ons ook weer mogelijk hiermee zekere bewijzen te geven. Bijvoorbeeld bij automatisch schrift het imiteren van het schrift van een, die is overgegaan.

Na enkele oefeningen is dat meestal mogelijk. De geaardheid van een schrift door de herinneringsassociaties daarmee verbonden, maakt het tot een kwestie van sentiment. Het wordt gemakkelijker aanvaard. Hetzelfde geldt voor schilderen. Wij kunnen via dit automatisme natuurlijk niet alle symbolen gaan schilderen, die we maar wensen. Dat gaat niet. Maar wat we wel kunnen doen, is bepaalde beelden in kleur en in lijn een zodanige associatieve waarde geven, dat iemand met een bepaalde geestelijke instelling, die het beziet daardoor ontroerd wordt en in zichzelf bepaalde gedachten wekt. Hiermee kan dus ook een vaak langdurige beïnvloeding van een groot aantal individuen bereikt worden. Het staat echter niet vast wie we zullen beïnvloeden. Buiten de originator van de beïnvloeding dus en zijn

onmiddellijk sujet is er geen zekerheid. Zo zijn we dan oreer wat verder gekomen tot de kwestie van mediumschap enz.. Ik wil daar hier niet te ver op ingaan. Ik neem aan dat u er voldoende van weet. Kort gezegd dit;

Bij mediumschap bestaan zoveel verschillende vormen, dat praktisch elk medium van een ander enigszins verschilt door de wijze, waarop hij of zij wordt beïnvloed, de mogelijkheden, die de hantering biedt en zelfs de diepte van de inbeslagname (dus de volkomenheid van beheersing). De gebruikte vormen, zijn; In de eerste plaats het licht aanzetten, waarbij het gedachteproces - na een door het sujet zelfgemaakt begin - aan de hand van eigen associaties wordt geleid in de richting, die de manipulator wenst. Hier krijgen we te maken met inspiratief werk, vaak met een zichzelf verliezen. Het is nooit zeker dat deze invloed uit de geest is, omdat de mens ook zichzelf in zijn fantasieën en ideeën kan verliezen en daardoor kan worden gedragen bij het uitspreken van een betoog, een redevoering, bij het acteren van een bepaalde rol enz. De volgende vorm gaat iets verder. Zij betekent een gedeeltelijke uitschakeling van de eigen beheersing. Gebaren, soms ook de gelaatsuitdrukking is niet geheel de eigene. Het is ook mogelijk dat er in het geheel geen uiting doorkomt en men dus een soort "dood" gezicht krijgt. In dergelijke gevallen zal het eigen bewustzijn nog alles wat er gebeurt waarnemen.

Het kan daarop invloed uitoefenen, maar gezien de machteloosheid van ledematen en bepaalde organen, kan er zuiverder worden doorgegeven dan normaal het geval is. Halftrance betekent een verlies van eigen beheersing met dikwijls het behoud van eigen optreden. Wij hebben dan te doen met een grondsignaal dat wordt vertaald, zoals bij een telegraaf: De letters uit de verte worden afgedrukt met het lettertype van het topstel, dat de impuls opneemt. Bij een ietwat diepere vorm van trance krijgen mij eerder te maken met een soort beeldoverbrenging, een soort televisie. De totale inhoud wordt overgebracht, maar wordt vaak verkleind uitgestraald, gestoord en beperkt. Naarmate de trancetoestand dieper wordt, wordt het mogelijk het sujet op een eenvoudige wijze te beheersen. Er bestaan daarbij drie vormen. Bij de z.g. volle of dieptrance bestaat allereerst de onmiddellijke hantering. Hierbij zal de geest trachten zich te vereenzelvigen met de persoon en dus alle lichamelijke functies en impulsen zoveel mogelijk verrichten binnen die persoon. Dit heeft het nadeel dat de geest in deze gevallen wordt aangetast door de gesteldheid en gedachten van het sujet, waarin hij zich bevindt. Deze beïnvloeding kan soms zeer sterk zijn. Het voordeel is, dat elke maar ook elke actie en reactie van het sujet beheerst wordt en door eigen willen wordt geleid. Oversluiting. Hierbij wordt het individu afgezonderd van de buitenwereld en worden zelfs tijdelijk de z.g. bovenbewuste impulsen weggevaagd. Het onderbewustzijn rust evenals het dagbewustzijn op een zodanig laag vlak van activiteit, dat hiervan geen storende werking wordt verwacht. De manipulatie geschiedt door beïnvloeding van de hersenen met een gelijktijdige ommanteling van het gehele wezen. Persoonlijkheidsuitdrukking enz., kan hier worden bereikt, want de kwaliteiten en eigenschappen van het lichaam van het medium bereiken de geest in zeer verminderde mate, zodat deze geheel kunnen worden beheerst. De derde methode is die van een gewone manipulatie van buitenaf alleen door krachtimpulsen. Bij uitschakeling van de wil kan het lichaam dus als een soort marionette worden gehanteerd en tot spreken gedwongen; men trekt aan de juiste draadjes en de pop reageert. Deze laatste methode wordt zelden of nooit door de lichtende geest gebruikt. Aan de andere kant behoort ze wel tot de methoden, die gebruikt worden in de zwarte magie, b.v. voor de z .g. opstanding van doden, die als tijdelijk medium dienen voor geesten of demonen.

Ja, nu hebben we hier zo'n beetje de voornaamste vormen gehad waarin die beïnvloeding kan plaatsvinden. Maar we weten nog heel weinig over die invloed zelve. En ik geloof dat het wel goed is ook daar even een paar woorden aan te gaan wijden. Er is heel wat rond u gaande. U zult dat waarschijnlijk niet zo gemakkelijk zien. Een gevoelig mens merkt misschien de spanning rond zich, maar weet niet waaraan ze te wijten is. Hij zal misschien gevoelen dat van verscheidene kanten een poging tot beïnvloeding geschiedt, maar zal niet precies weten hoe of waarom. Het is daarom goed dat we de algemeen voorkomende beïnvloedingen op aarde krachtens hun beweegredenen, hun bron en hun kracht van elkaar trachten te onderscheiden.

Een van de laagste factoren is de praktisch onbewuste geest, die door beïnvloeding van een mens op aarde tot een bevrediging tracht te komen. Deze bevrediging ligt altijd op stoffelijk

terrein en kan bestaan uit het overmatig gebruik van spijzen en drank, het overmatig nemen van beweging en zelfs in sommige gevallen van sexueel verkeer. Hierbij tracht de geest dus het lichaam van de ander te gebruiken om daaruit de impulsen te verkrijgen, die voor hem of haar noodzakelijk zijn om te ontkomen aan de vereenzaming van een onbewust bestaan. Deze invloeden zijn heel gemakkelijk te beheersen en af te schudden, want iemand die een klein beetje bewustzijn heeft weet heel goed wat wel of niet aanvaardbaar is en zal eenvoudig het onaanvaardbare verworpen. Alleen zij, die een betrekkelijk gering besef hebben van goed en kwaad en daarnaast zeer weinig zelfbeheersing, vallen onder de z.g. open deurgevallen of mediums, die dus praktisch elke invloed doorlaten en die de gelegenheid geven zich te openbaren en te uiten. Veelal zijn deze patiënten tevens in meer of mindere mate lijdend aanvallende ziekte of behoren tot degenen, die een niet volledig ontwikkeld hersenstelsel hebben. U zult begrijpen dat we hier niet veel over behoeven te zeggen. Dit zijn incidentele beïnvloedingen en zij behoren niet tot een algemeen plan. In het duister echter of aan de voor de mens demonische zijde vinden we andere beïnvloedingen, die meer georganiseerd en daarom gevaarlijker zijn. We moeten één ding onthouden: Men denkt dat de z.g. slechte kant u zal aansporen tot bandeloosheid e.d. Daarin vergist u zich zeer. Want zij wil elke wereldbinding verbreken. Zij wil u isoleren en in deze isolatie de levensvatbaarheid van uw eigen wereld zowel als van uw ziel verminderen. Deze entiteiten gaan dan over het algemeen ook uit van een zekere orthodoxie. Zij vragen grote offers en zij trachten u voortdurend aan te sporen tot een zo volledig mogelijke zelfbeperking. Zij trachten u minachting bij te brengen voor al datgene, wat behoort totale normale levensfuncties van de mens, voor al datgene, wat behoort tot de mensheid zelve. Deze geesten trekken natuurlijk bij voorkeur naar persoonlijkheden, die al geneigd zijn zich tegenover of buiten de maatschappij te plaatsen. Hun poging is echter niet om een enkele mens te beïnvloeden, maar een bepaalde gedachtesfeer te scheppen. Zij willen proberen het menselijk zijn zozeer te doden, dat geen werkelijk, geestelijk leven daarbinnen meer mogelijk is. Hun haat voor elke bewustwording, elke uitbreiding van het "ik" naar het lichte toe, is hier de drijfveer. Zij zijn vaak zeer machtig, zeer geschoold en kunnen enorm veel weten. Zij werken niet samen in groepen, maar zijn wel geneigd een ander bij te staan in het volvoeren van een reeds begonnen ontwerp. Er is dus van te voren geen organisatie, maar wanneer een tendens bestaat, gaat een ander daarop in. Wij zien dat deze factoren zeer sterk werkzaam zijn bij b.v. oorlog. Zij gaan dan uit van het standpunt: wij hebben hier chaos, wij kunnen die chaos versterken. Zij doen dit niet door te zeggen; "Laat de zaak maar waaïen." Maar door te zeggen: "Disciplines plichtsbetrachting, hardheid, hard zijn tegenover de vijand. Je kunt die vijand niet toegeven. Het is je recht, het is je heilige plicht! En op deze manier brengen ze zeer velen er toe dus de chaos te vergroten met wreedheid en hardheid. Het vertrouwen van de mens in de mens en zo de levensvatbaarheid van de mensheid als geheel te verminderen. Ook op ander terrein doen ze dit. Ze proberen angst en haat te kweken door te wijzen op misleidingen. Wanneer men u begint te vertellen, dat de grootste vijand van het Christendom de kerk van Rome is, dat de kerk de hoer van Rome is, dan heeft men een haatelement dat nooit uit een gezonde, lichtende geest voort kan komen, maar wat voor de mens toch zo bijzonder aantrekkelijk kan zijn. Denkt u aan hetgeen ik u hier eerst heb gezegd. Hier wordt gespeculeerd op uw zwakte, uw behoefte tot exclusiviteit, uw verlangen om aan zekere angsten te ontkomen. En dit speculeren kan soms bijzonder goed gelukken: Hoe kleiner de kringen zijn, die absoluut vijandig tegenover elkaar kunnen worden gesteld, hoe groter het resultaat van deze duistere beïnvloeders. Aan de andere kant vinden we natuurlijk ook allereerst weer een betrekkelijk lage factors de poging om iemand die je kent, te beïnvloeden. Als iemand is overgegaan en hij heeft grote interesse in u of in bepaalde zaken in de stof, dan zal hij daar misschien niet zo gemakkelijk afstand van doen. Hij zal dan trachten uit de geest in te grijpen en b.v. bepaalde stoffelijke ontwikkelingen, die hij zich had voorgenomen mogelijk te maken, alsnog mogelijk te maken; dan wel iemand, die hij gedurende het hele leven heeft geleid en geholpen, ook nu weer bijstand te geven, te leiden en te helpen. Deze persoonlijke contacten komen in verschillende vormen voor: De eenvoudigste zijn de gewone contacten met hen, die zijn overgegaan.

Een graad daarboven: de z.g. controles of geleiders. Ik spreek hier over controles en geleiders dus als de persoonsgebonden geestelijke geleiders, helpers van mediums of gewone mensen.

Beschermgeesten met een persoonlijke binding behoren hier ook toe. Daarnaast echter alle groeperingen uit de geest (de lichtende geest), die zich niet richten op het heil van de gemeenschap (het geheel) maar op een enkele of op enkele persoonlijkheden.

Daarboven vinden wij groepen, die trachten lering te geven. Hun beïnvloeding is vaak niets anders dan een poging om eigen gedachtegang op aarde nogmaals te versterken. Gezien het feit, dat we overgaan met al onze kwaliteiten en eigenschappen: is het duidelijk dat iemand, die altijd christelijk geloofd heeft, een impuls kan krijgen om dit Christendom, dat voor hem een verlossende werking heeft gehad, ook aan anderen te prediken. Het besef, dat voor anderen de waarden wel eens different kunnen zijn, is niet altijd aanwezig. Wij krijgen te maken met betrekkelijk kleine groepen, die in feite langs geestelijke weg een christelijk sektarisme prediken.

Even daarboven liggen groepen als de onze. Deze groeperingen zullen enerzijds trachten de mens te beïnvloeden tot een vrijer denken en trachten door hun eigen ervaringen, hun eigen ondervindingen ook in geestelijke sferen, duidelijk te maken wat men het best zou kunnen doen en hoe de zaak moet worden gezien. In tegenstelling tot de voornoemde groepen zullen zij zelden of nooit hun toehoorders trachten te binden of te verplichten tot algehele aanvaarding. Het feit, dat zij dus enerzijds leiding willen geven, maar zich van eigen onvolkomenheid bewust zijn, maakt het hun tevens mogelijk hogere hulp te ontvangen. Hier wordt dus deze beïnvloeding a.h.w. de middelaar voor hogere krachten, die hun de hele wereld of wereldenomspannend plan ook via deze groepen tot uiting trachten te brengen.

De beïnvloedingswaarden hierboven gelegen zijn de werkelijk ingewijden. Zij kunnen zowel in de stof als in de geest bestaan, maar zijn zich tot ver boven het mentale vlak bewust van geestelijke waarden en sferen. Zij kunnen ook de krachten van die sferen hanteren. Veelal worden zij bijgestaan door groepen van neofieten, door geestelijke groeperingen. Hun inzicht is niet meer een volk of een groep mensen te helpen, maar om de wereld als zodanig een maximale bewustwordingsmogelijkheid te geven. Zij staan daarom in verband met de vaak genoemde Witte Broederschap, die uit een geestelijke en stoffelijke hiërarchie bestaan, een direct contact met het Goddelijke weet op te nemen en anderzijds er niet voor terugschrikt met ook zuiver stoffelijke middelen de volvoering van haar plannen te bevorderen. Heeft geen van de voornoemde beïnvloeders de moed gehad om b.v. een mens in het leven uit te schakelen en door een bewust veroorzaakte ziekte weg te drukken, heeft niemand van hen de moed gehad om geweld te doen ontbranden als enig middel om een groot gevaar voor de mensheid uit te roeien, de Witte Broederschap vreest deze dingen niet en volbrengt ze.

Boven haar staan bijna goddelijke hiërarchieën, die vaak optreden als de beïnvloeders of zenders van ingewijden. Noem ze maar Boeddha's, dus alle verlossers en profeten. Zij zijn de directe weergave van het Hoog Goddelijke en trachten in de termen van een bepaalde tijd en wereld de mensheid een weg te wijzen uit verwarringen, welke door de Witte Broederschap slechts met zeer veel strijd en pijn zouden kunnen worden opgelost. En daarmee hebben we dan zo ongeveer het voor u direct kenbare deel afgewerkt. Dat zijn de beïnvloeders, die optreden. Wat zij doen? De kleintjes zullen trachten u te doen leven volgens hun eigen inzichten. De iets minder kleinen proberen u tot een zelfstandig denken te brengen, maar geven u bij dit denken hun eigen argumenten. Deze zijn directe invloeden in uw eigen leven en worden als zodanig erkend hetzij door mededelingen langs mediamieke weg, langs de weg van kruis-en-bord, van innerlijke bewustwording, helderhorendheid en helderziendheid. Zij zijn het, die inspirerend optreden binnen zekere groepen en dus trachten de mensheid te verheffen op hun eigen manier.

De daarboven gelegen groepen verorden minder snel bemerkt, tenzij men grote aandacht geeft aan de haast onmerkbare maar zeer gewichtige veranderingen die zich afspelen in de wetenschappen, in de sociale omstandigheden en in de politieke verhoudingen. Zij zijn het, die de wereld hanteren. En men moet zich wel degelijk van grote verschuivingen regelmatig; bewust zijn, wil men hun werken geheel overzien. Hebben wij te maken met volledig onverklaarbare, als een schok komende plotselinge veranderingen, hetzij door uitvindingen, het wegvallen van staatslieden, het ontbranden van kleine oorlogen of het ontstaan van b.v. natuurrampen, dan kunnen wij heel vaak zeggen; "Kijk, hier is de Witte Broederschap bij

betrokken geweest." Of wel: "Zij heeft, dit georgineerd; dan wel zij leidt het zo, dat daaruit het maximum nut wordt getrokken." U ziet dus de beïnvloedingen van uw eigen leven en die van de mens zijn betrekkelijk groot. Om daarvan voldoende nut te kunnen trekken zou u natuurlijk veel hebben aan een paar regels. In de eerste plaats ten aanzien van de techniek van beïnvloeding en in de tweede plaats ten aanzien van de techniek om die beïnvloedingen a..h.w. te behandelen. (Interesseert het u, als ik u die geef?) Ja? Nu goed.

In de eerste plaats wanneer in u bepaalde gedachtegangen of beelden rijzen, die gepaard gaan met b.v. een heftige correctie of een heftig zelfverwijt, moet u deze beelden trachten te ontleden. In vele gevallen zult u zien, dat ófwel de drang tot de actie dan wel het zelfverwijt niet reëel is volgens uw eigen levensopvatting. Er is dan een beroep gedaan op in u verborgen factoren. Door ze bewust te ontleden, kan men zien wat de geest tracht te bevorderen of te voorkomen en zal men in staat zijn of wel zich afdoende te verweren dan wel door eigen gedrag het tot stand komen van hetgeen de geest verlangt aanmerkelijk te versnellen en vollediger te maken.

In de tweede plaats: de geest zal bij zijn beïnvloedingen heel vaak gebruikmaken van een sport wipspelletje. Er zijn gedachten, die regelmatig op de voorgrond komen om onmiddellijk weer te verdwijnen. En hun terugkeer kan op den duur haast obsederend worden. In zeer vele gevallen is er dan sprake van een door de geest gegeven stimulans, die werkend met waarden uit het onderbewustzijn u in een bepaalde richting tracht te dwingen. Het erkennen van dit effect (de steeds weer terugkerende gelijksoortige gedachte, begeerte of angst) maakt het u mogelijk de beïnvloeding zelf te constateren en dus uw eigen houding te bepalen. Overdenk datgene, wat zó steeds weer opkomt, ernstig en volledig. Bepaal uw eigen houding daartegenover en handel zo snel en zo volledig mogelijk. Op deze wijze wordt de beïnvloeding, die niet juist is, uitgeschakeld, terwijl datgene wat wel juist is door het zo snel mogelijk te volbrengen in een meer reëel vlak wordt gebracht. Hierdoor wordt het u mogelijk om scherper en helderder contact te krijgen met de geest, die de beïnvloeding oorspronkelijk teweeg bracht.

In de derde plaats; er wordt heel vaak gebruik gemaakt van uw lichamelijke kwaliteiten, eigenschappen en begeerten om op deze wijze iets te stimuleren. Ik denk hierbij o.a. aan droombeelden van een ten dele erotische geaardheid, waarbij echter inwijders, grote geesten, optreden en in een contact met de mens niet slechts een erotische bevrediging maar ook een reeks van denkbeelden veroorzaken. Het is duidelijk dat deze dromen op zichzelf zelden of nooit juist zijn. U moet me niet kwalijk nemen, wanneer ik vaststel dat de Heer Jezus of andere grote ingewijden wel wat anders te doen hebben dan u op deze wijze in uw droom te bezoeken: Maar er is hier klaarblijkelijk een drijfveer. Er moet iets in u worden gewekt om wat tot stand te brengen, en het kan de geest nooit alleen om het lichamenlijk effect gaan. Dit wordt slechts gebruikt om u eraan te binden. Tracht dus na te gaan wat er behalve de zuivere erotiek voor u als geestelijk of leselement in uw dromen schuilt. De realisatie daarvan zal over het algemeen - tenzij u zichzelf niet meester bent - het erotisch effect doen wegvallen en daarvoor in de plaats een helderder en redelijker ontvangst van de lering of argumentatie mogelijk maken welke eerst met de erotiek was verknoopt.

Een ook vaak gevolgde techniek vooral voor meergevorderden is het scheppen van helderziende beelden of visioenen die meestal optreden in de periode voor het slapen gaan. Vergeet niet dat hierbij sprake is van uw fantasie. Het zijn uw beelden en herinneringen, die gehanteerd worden. Laat u nooit door het geheel van het visioen leiden, maar vraag u af wat de inhoud ervan is, die u niet reeds uit uzelf kende. Let niet op de personen die zich tonen. Dok niet wanneer u ze hebt gekend en lief gehad. Let niet op de omgeving, maar let op de actie, op de ontwikkeling van het beeld. Hierin ligt de mogelijkheid de oorzaak ervan te achterhalen en de bedoeling ervan te kennen. Hebben we dit bereikt, dan kunnen we bewust mee of bewust tegen gaan werken, daarbij dus voor onszelf wederom het meest gunstige effect behalen. Helderziende waarnemingen die onbeheerst zijn (en ditzelfde geldt dus ook voor helderhorendheid) hebben het grote nadeel, dat u bloot staat aan vele invloeden op ogenblikken dat ze niet gewenst zijn. Het wekken van een helderziende waarneming is voor praktisch elke geest mogelijk. Alleen degenen, die nog geheel onbewust zijn, van de overgang, kunnen dit soms niet.

Onthoud u echter dat elke invloed, die goed en juist is; bereid zal zijn:

- a. zich terug te trekken, wanneer ze op dit ogenblik niet gewenst is;
- b. zich te herhalen op een tevoren vastgelegd tijdstip. Wanneer die herhaling inderdaad optreedt, kunt u erop rekenen, dat dit een echt beeld is, d.w.z. dat het inhoud heeft. De boodschappen van die beelden en de boodschappen die helderhorend worden waargenomen, behoeven niet woordelijk juist te zijn. Ook hier gaat het er eerder om de zin te vinden, de richting waarin de boodschap wijst, dan om de boodschap zelf. Daartoe is het nodig haar rustig te overdenken. Eerst dan kunt u begrijpen wat ze is.

Bij mediamieke beheersing (beheersing onzerzijds) is het alweer onbewust deugt niet. Onbewust betekent: openstaan voor elke invloed. Een goede invloed zal geneigd zijn u te helpen, u te verdedigen tegen het slechte, wanneer ze zelf iets met u te doen heeft. Elke geestelijke beïnvloeding van een medium, die niet helpt u tegen een andere beïnvloeding te verdedigen tenzij u deze zelve wenst, moet worden geacht onvoldoende of onjuist te zijn, Datgene, wat gezegd of gesproken wordt, is van weinig belang. Per slot van rekening een vlo kan u vertellen een olifant te zijn. En wanneer u de vlo niet kunt zien en de stem alleen van binnen hoort, zult u aannemen dat het waar is. Ga niet af op verklaringen maar op uw eigen waarneming. Houd er verder rekening mee dat uw eigen denken en uw eigen instelling dikwijls zal bepalen welke geest tot u zal komen. Een mens die werkelijk bidt, weert bepaalde demonische invloeden af, tenzij zijn angst in het gebed zo groot is, dat hij via de angst bereikt kan worden. Probeer dus tegenover deze verschijnselen steeds zonder vrees te staan. Overweeg ze redelijk en wanneer deze resultaten van bovennatuurlijk, althans buiten uw wereld liggende, invloeden regelmatig in uw leven kenbaar worden, tracht dan door uw eigen wijze van leven en denken uw wezen te predisponeren voor betere invloeden. Onderzoek wat zij u geven. Tracht ermee in contact te komen, is dit contact bereikt dan zal daardoor vaak een uittreding mogelijk zijn; kortom het winnen van een nieuwe inhoud in een andere wereld naast het eigen leven.

Bedenk bij elke beïnvloeding van de geest wanneer deze ook maar waarschijnlijk dan wel definitief vastgesteld is steeds dat al, wat tracht uw vrije wil geheel uit te schakelen en u geheel te doen berusten in de wil of de invloed van anderen uit den boze is. Dit kan nooit goed zijn.

De geest die goed wil, en sterk genoeg is om de verantwoordelijkheid voor uw leven te dragen zal u manipuleren zonder u dit te zeggen: De geest die te zwak is om dit te doen tracht dikwijls u te verleiden haar leiding als groot en krachtig te beschouwen. Houd er rekening mee dat gegeven namen weinig werkelijke betekenis hebben, omdat iedere dwaas zich Napoleon kan noemen of Alexander de Grote. Let niet op de naam, let op de strekking en de inhoud. En vooral wanneer u mediamieke kwaliteiten hebt en die vreest, leer u daartegen te verzetten. Alles wat tijdelijk uw bloedsomloop stimuleert en uw zenuwspanning iets verhoogt is mits geen roes veroorzakend dienstig om het in trance gaan e.d: te voorkomen. Wenst u echter het contact, dan zult u ook genoeg moeten nemen met een reeks van fysieke verschijnselen, die een ogenblik onaangenaam zijn. Want de beheersing van uw lichaam door een andere persoonlijkheid brengt de eigenaardige sensatie met zich, dat je niet jezelf meer bent en zelfs een zeker ophouden van sommige lichaamsfuncties. Accepteer dit. Ga echter nooit in trance, wanneer u niet zeker bent dat er in uw buurt iemand is, die ongewenste invloeden kan verdrijven.

Na al deze regeltjes waarvan de meeste u misschien wel bekend zijn, een laatste en meest belangrijke regel; Op grond van het feit, dat in de mens elk voertuig aanwezig is, kan hij zich door eigen wil instellen op elke sfeer en uit die sfeer krachtens invloeden en zelfs weten putten. Het doorgeven daarvan aan de stof wordt beperkt door de stoffelijke capaciteiten en mogelijkheden. Wanneer u op eigen initiatief probeert waarnemingen te doen en boodschappen te ontvangen, zult u grote kans hebben meer te bereiken wat u wilt, dan wanneer u wacht op hetgeen men u biedt. Eigen streven is hierbij zeer belangrijk. Het kritisch beschouwen van mededelingen is ook hier noodzakelijk omdat onderbewuste elementen vooral in het begin kunnen optreden. De strekking is wederom bepalend.

Nu heb ik u hier een paar keukengeheimen verkapt van de beïnvloeding van de mens door de geest. Vergeet niet dat de bewuste mens een groot gedeelte van deze beïnvloedingen - buiten die welke aan de Witte Broederschap en hoger - worden toegeschreven t.o.v. zijn medemensen evengoed kan laten gelden. Vergeet niet dat zelfs de ongeschoolde mens een beroep kan doen op kwaliteiten in u als b.v. begeerten en angsten en u zo verleiden tot handelingen, die niet rationeel zijn. Besluit daarom zoveel u kunt, de beïnvloeding die u aanvaard en wilt bewust te aanvaarden. Voorkom obsedering door gedachten, begeerten en angsten door een directe daad in overeenstemming met uw eigen bewustzijn van wat goed is.

Alleen op deze wijze zult u de beïnvloeding van de mens voor uzelf kunnen maken tot een weldoende invloed, die de gehele wereld omgeeft.

Ja, nu had ik eigenlijk nog een paar punten. Wanneer we nog tijd over hebben na ons debat, zal ik nog kort willen ingaan op de strijd van licht en duister rond de wereld, waarbij een wederzijdse geestelijke beïnvloeding resulteert in de beïnvloeding van de mens, zij het dan dat deze een vaak halfbewust veroorzaakt bijproduct is van die geestelijke strijd.

EEN STEMMINGSBEELD UIT DE OERTIJD DER HUIDIGE MENSHEID

Ik wil een ogenblik nemen uit de tijd, dat de mens voor het eerst met de geest in contact kwam op een meer bewuste wijze. Dat is dus de tijd van de eerste tovenaars of sjamanen.

Het is in deze tijd nog een woeste wereld. Vergeten is de mens wat hij in onbewustzijn heeft geleerd in Lemurie. En waarschijnlijk zijn de herinneringen van wat in Atlantis bereikt werd in het bewustzijn van de mens allang weer verbleekt. Wij zien de stammen, oermensen van veel verschillende typen, rondlopen en elk voor zich met simpele klanken tot elkaar spreken. Want er zijn dingen die zij vrezen, er zijn dingen die zij verlangen.

Wanneer de avond komt en het kostbare, het goddelijke vuur behoed in de grot zijn rode schijn werpt, begint een eigenaardig concert. Men neemt takken en slaat ze tegen elkaar; men neemt stenen en doet ze samenbonzen. Hol hout, aardewerk, al wat aanwezig is geeft klank, tot zelfs de muur toe. In een steeds sneller ritme slaat men en stampt men en langzaam beginnen de lijven mee te bewegen. Het is een ritme dat spanning opbouwt, ofschoon het weinig melodie of zin schijnt te hebben. Opgewonden klinkt zo nu en dan een kreet op van een van de musicerenden als de kreet van een verlate vogel, die in de avond schril weglucht voor een onbekend gevaar. Het vuur flakkert, het stampend geluid gaat voort en dan ineens dan is er een gestalte.

Snelle ritmische schreden, bewegingen, een stok wordt gehanteerd, een wapen, vreemde krachten schijnen neergeslagen te worden, sneller en sneller wordt het ritme, maar ook kleiner wordt het aantal instrumenten. Het is alsof het schuifelen en het bewegen van het lichaam een klank van zichzelf heeft in de stilte van de grot en of de avond buiten voor de opening ademloos toelustert. En dan terwijl het schuimde man op de lippen komt, de ogen vreemd star verwrongen in het hoofd staan beginnen klanken en gebaren stamelend zich te reien. De oudsten, die het vaak gezien hebben, zitten haast sidderend vol verwachting stil en nemen het in zich op, alsof ze het trillen fotograferen met de ogen. Beeld na beeld, klank na klank. Veel woorden kennen zij niet, deze mensen; misschien 100, 150 woorden, meer niet. Maar het is genoeg. Er bouwt zich een beeld op van wat men moet doen. Van een trek naar een zuidelijker land, van stammen waarmee men moet strijden, van wild dat kan worden gejaagd, van een vloed die een offer vraagt, omdat de geesten van het water de mensen anders niet welgezind zijn. Het is een sidderende mens die met een laatste vertrekking van de ledematen neervalt, een hijgende bewusteloosheid. En het is alsof er iets van kilte wegtrekt uit de grot, of het vuur weer feller opvlamt. Uit de nacht klinken weer de geluiden van elke avond.

De mens heeft gesproken met de geesten. Hij weet niet hoe hij hen zich denken moet: als mens of als iets anders. Hij weet niet met welke krachten hij in contact kwam. Maar de geest heeft gesproken en morgen zal de stam trekken, zoals de geest heeft gezegd en ze zal jagen, zoals de geest heeft gezegd, ze zal de offers brengen die de geest heeft geëist. Want de natuur is vol van onbegrepen krachten en gevaren. En de mens zoekt, zoekt naar een zekerheid, die hij alleen in het bovennatuurlijke kan vinden.

De muziekinstrumenten zwijgen. Dan klinkt weer de eerste lach, de vrolijkheid keert terug. Mensen hebben met goden gesproken en goden hebben hun lot bepaald. Het is goed om te leven, zo menen ze.

DERDE LES - DE VASTE LIJN

In de hele historie vinden wij een vaste lijn. De gebeurtenissen ontwikkelen zich op een vaak ontstellend regelmatigte grijze. We kunnen vaak aan bepaalde personen een toppunt van een bepaalde cyclus herkennen. Bij grote cycli, die ver uiteen liggen, gaat dat altijd opvallen. Dan ga je zeggen; Hé, de Martels komen aan het bewind in ongeveer 750, en 815, 820 valt het rijk uit elkaar. En nu zien we datzelfde rond 1500. Een hoogtepunt dus van regering onder Karel V. En bom, er bovenop onze vriend Philips, die met al zijn maatregelen niets anders doet dan de bestaande samenhangen volledig vernietigen. Over een grote afstand in tijd is dat natuurlijk eenvoudig te overzien. Maar er zijn voorbeelden te over van gebeurtenissen, die zich afspelen in samenhangen. En nu wil ik niet ver van huis gaan deze keer. Over het algemeen hoort u al meer dan genoeg over historie.

Laten we het wereldgebeuren eens beperken tot Nederland; en dan Nederland in de laatste dagen. Wat blijkt? Dat binnen een periode van 21 dagen op heden (3 december) nog niet geheel verlopen een viertal felle branden valt. Bij elk van die branden gaat verder een reeks van onvervangbare waarden teloor. In elk van die gevallen is de oorzaak in feite onbekend of ligt in ondoelmatige inrichting: Het vreemde is, dat als je dit nu gaat overzien zo gewoon in de krant, dan zeg je; Maar daar zit toch geen samenhang tussen. Een drogisterij die afbrandt, een studenten sociëteit, een huis waar dames wonen met een niet nader te noemen beroep. (in Amsterdam) en we krijgen er nog één. (Die zal waarschijnlijk in Rotterdam of Dordrecht liggen.) Waar zit de band, die ze bindt? Bij die drogisterij waren aanwezig een reeks producten, die als proef waren vervaardigd. Met hun recepten tezamen werden ze vernietigd. Het huis in Amsterdam was een antiek huis. En ongeacht de bewoning was de inrichting nog wel zodanig, dat dit bouwwerk een zekere monumentale waarde had. Die is praktisch vernietigd. Bij de studenten werd een grote reeks historische waarden vernietigd. En tenzij ik mij zeer vergis zullen er bij die brand, die wat ten zuiden van hier komt, een aantal modellen teloor gaan ook uit oudere tijd die praktisch onvervangbaar zijn. Hier is een samen Coppelende factor. Wij hebben niet alleen het vuur maar ook het teloor gaan van onvervangbare waarden.

Wij vinden dit verder in een zekere periode, en nu kunnen wij ook een eind in de geschiedenis teruggaan. Dan vinden we (ik meen in de winter van 1928) het teloor gaan van het raadhuys in Leiden (ik blijf zoveel mogelijk in de buurt van de voorbeelden) met vele onvervangbare kunstgaarden plus een monument, dat vernietigd werd. In diezelfde tijd werden een paar pakhuizen van historische waarde in Amsterdam vernietigd, waarin enkele schilderstukken van grote meesters waren opgeslagen. Onvervangbare waarde. Gelijktijdig wordt een molen vernietigd, ook al weer door vuur (ik meen dat het bij Koog aan de Zaan was, in ieder geval in de Zaanstreek), die ook niet meer vervangen kon worden. Weer een onvervangbare waarde. En gelijktijdig brandde een oud hotel af in de buurt van Nijmegen, waarin wederom bij de stoffering ontzettend veel antiek aanwezig was. Weer onvervangbare waarde.

Als je dit zo bekijkt, vraag je je af. Hoe komt dit? Zijn dit nu series van vier? Neen, het zijn geen series van vier, maar het zijn invloeden, die op een regelmatig tijdstip terugkeren. En als je dat in Nederland wilt uitrekenen, dan gaat dat ongeveer om de 17 jaar. Wij kunnen dat uit het verleden distilleren. Weten we nu, dat de periode van 17 jaar praktisch verlopen is, dan kunnen we aannemen, dat een soortgelijke samenloop van omstandigheden zich weer gaat vertonen.

Nu is dat met die branden niet zo buitengewoon belangrijk; ten slotte branden komen zoveel voor: Maar je hebt ook perioden van opeenvolgende luchtrampen. (Laat de K.L.M. maar uitkijken, want er is weer zo'n jaar op komst.) Je hebt dat met scheepsrampen. Je hebt, als je het goed nagaat, in de grote watersnoodrampen ook een voortdurende cyclus. En dan weet ik wel dat het de ene keer wat erger is, de andere keer wat minder erg; dat de ene keer het

misschien gebeurt in de Betuwe, de volgende keer in Zeeland. Maar het gebeurt, wij weten dat het gaat gebeuren. En dat is nu alleen voor Nederland.

In het verleden heeft men daar wat meer de nadruk op gelegd dan tegenwoordig. De oude Egyptenaren b.v. hadden een reeks van berekeningen gemaakt aan de hand waarvan ze tevoren de onvruchtbare jaren kenden (dus van te kleine regenval), een cyclisch verschijnsel. Zij zagen dan Sirius, de hondster en ze wisten daaruit af te leiden: wanneer die in deze verhouding staat t.o.v. het jaargetijde, dan krijgen we te maken met droogte, met invallen van buitenaf, tot zelfs grote ziekten als pest en dergelijke voorspelden ze. Nu is het jammer dat die voorspellingen later misbruikt zijn. Men is van het erkennen van een algemene ziekeramp in de sterren (dus pest of iets dergelijks) overgegaan tot een toeschrijven daarvan aan een hemelverschijnsel. En al heel gauw krijgen we te horen, dat vallende sterren, kometen e.d de oorzaak zouden zijn van pest, rampen en dood, wat natuurlijk niet waar is. Maar het principe was toen al bekend. En daarbij hielden ze vreemd genoeg deze regel aan; Elk jaar waarin Saturnus regeert en opposiet komt t.o.v. Jupiter (dat komt dus maar zelden voor), is een rampenjaar voor de hele wereld. Elk jaar waarin een direct conflict bestaat tussen wederom de grote planeten en wat zij noemde "de vazallen van Saturnus" (ze wisten niet precies hoe ze waren, ze vermoedden alleen dat ze er waren) wanneer de vazallen van Saturnus opposiet komen t.o.v. Mars, dan zijn dat de jaren van grote oorlogsdreiging. Ontstaat er een oppositie tussen Saturnus, Jupiter of Neptunus (dus men nam er daar maar liefst drie tegelijk) tegenover Venus, dan zou er een jaar zijn van overstelpende vruchtbaarheid maar gelijktijdig van plagen, b.v. sprinkhanenplaag, krokodillenplaag enz. Het vreemde is dat het meestal uit kwam.

Als wij moderne mensen dit nu goed willen gaan bekijken, dan moeten we dit inpassen in de moderne gedachtegang. Wat het verleden met zijn filosofen heeft gezegd, is interessant. Het geeft ons een zeker beeld van wat er in de wereld was. Het omschrijft ons een beetje het wereldgebeuren. Maar belangrijk wordt het voor ons, als wij in de gedachtegang van deze tijd zo technisch mogelijk desnoods iets van dit oude cyclische kunnen terugbrengen en als wij dat kunnen hanteren. (Nu ben ik geen grote specialist; de prognoses worden bij ons meestal door anderen gemaakt.) De regels echter, die wij nu kunnen gaan opstellen, zijn deze;

In de eerste plaats: aan de hand van historie, plaatselijke geschiedenis en overlevering kunnen wij een reeks voortdurend weerkerende verschijnselen erkennen. Dit is de z.g. spiraal van de tijd, waarbij dus een regelmatige herhaling van feiten zal plaatsvinden. Op die spiraal van de tijd is echter maar voor één reeks van gebeurtenissen een vaste plaats te vinden: Er is dus geen sprake van één spiraal maar van een reeks spiralen, die elk voor zich een invloed inhouden op de wereld en de materie in het algemeen: De eerste voor ons belangrijke spiraal zullen wij natuurlijk moeten zoeken in de geschiedenis van oorlog en vrede. En dan valt ons op, dat menige oorlog onderbroken wordt: Ik denk hier b.v. aan het 12-jarig bestand tussen Nederland en Spanje. Dit bestand werd in feite gesloten, omdat de Spaanse vorst het belangwekkend vond (om niet te zeggen overweldigend belangrijk) eerst eens de Engelsen weg te vagen. Hij heeft tezamen met de Venetianen b.v. een poging gedaan om de Middellandse Zee geheel voor de Engelse handel af te sluiten. En dat geschiedde juist aan het begin van dat 12-jarig bestand. Verder vinden wij in diezelfde periode reeksen van opstanden. Pogingen tot kolonisatie. In deze tijd komen de Pelgrimvaders (voor een deel uit Engeland) bijeen in Leiden, vanwaar zij later weer zullen wegtrekken. Zo'n periode herhaalt zich. En nu is het vreemde, dat bepaalde condities uit die oude tijd in het heden te herkennen zijn.

Philips was iemand, die de wereld wilde overheersen en zijn eigen gedachtegang aan die wereld opleggen. Onze vriend Adolf was precies zo'n type. Er was geen directe strijd misschien in de tijd, dat hij aan het bewind kwam, maar zijn hele regering is een voorbereiding. Zijn massale aanval op de vrede van Europa en ten slotte (dank zij zijn bondgenoten) van de wereld had ten doel zijn eigen eenzijdige gedachtegang op te leggen aan die wereld. En nu moet u heus niet denken, dat omdat de heer Hitler niet zo lang dood is als Philips II hij daarom slechter of minder slecht is. Het verschil is niet zo groot. Typisch is echter, dat op een gegeven ogenblik de ondergang veroorzaakt wordt door een te sterke pressie. Hij wilde teveel hebben ineens. Vreemd genoeg ook zal na de nederlaag Duitsland - zij het als een soort vreemd politieke Siamese tweeling - een hernieuwd middelpunt worden van Europa; zoals Spanje na

het bestand wel niet zijn oude plaats terugwon, maar in dat bestand toch wel degelijk zijn eigen belangrijkheid aanmerkelijk wist te vergroten, ook onder meer t.o.v. de kolonisatietijd in Azië.

De periode van die vrede werd verder gekenmerkt door reeksen van kleinere maar vaak zeer intense oorlogshandelingen. Die speelden zich in die tijd niet alleen dus af op het vasteland zelf, maar zij werden ook gezien in Italië, waar juist in die periode een grote machtsstrijd gaande was. Wij zien het in de dogenstrijd. Wij zien het in de poging om het oude rijk van de kaliefen, nog weer eens te laten herrijzen, wat echter mislukt. Wanneer je nu in deze periode gaat kijken, zie je vreemd genoeg precies hetzelfde. Je ziet ook nu, dat er in feite van een stilstand sprake is. En wij worden alleen misleid door het feit, dat Hitler zelf van het toneel is verdwenen. Maar als we nu in de plaats van Hitler eens zeggen "absolutisme", dan vinden we een grote tegenstander, die gelijktijdig een groot gedeelte van Hitlers concepten doorzet: Rusland. We zien dus dat er verschillen zijn maar ook grote overeenkomsten. Want opstanden en verzet zijn er al geweest en zijn nog steeds aan de gang. De handelsstrijd, die werd gevoerd, met de wapenen door Spanje tegen Engeland, zien wij nu weerkaatst in de meer economische en commerciële strijd, die Rusland voert tegen Amerika.

Wanneer er zo'n grote reeks van parallellen aanwezig is, zijn we gerechtvaardigd in onze conclusie nog wat verder te gaan. We vergelijken de duur van de werkelijke strijd. Er wordt dus niet gerekend vanaf de dag van de oorlog, maar vanaf de dag dat de strijd begon. (Zo goed als wij het Nederlands verzet tegen Spanje rekenen van af de dagen dat men zich begon te verzetten tegen verschillende decreten van Philips.) Ga je dat doen, dan kom je tot een zeer vreemde conclusie; namelijk: het Duitsland van heden heeft dezelfde rol als in het Spaanse conflict België, dat ook praktisch in twee delen gescheiden was. Je had een zuiver Spaans deel en een meer voor de vrijheid en de hervorming werkend deel. We vinden alle condities aanwezig en de tijdsverlopen bijna parallel. Kijk het maar eens na in de geschiedenisboeken. Dan volgt hieruit dat van de afgelopen vredesperiode dus ruimschoots - let wel, ruimschoots - het einde gekomen is. Het spel zal op een andere manier gespeeld worden. En in plaats van te maken te krijgen met een Duc d'Alva, met een Granvelle en met de Oranjes, krijgen wij nu misschien te maken met een handelsstrijd of met een vreemde politiek. Maar de strijd móét hernieuwd ontbranden. En als we de hele berekening aanhouden en alle verhoudingen daarbij in ogenschouw nemen, stellende het jaar van de vrede te zijn 1946 (t.o.v. de wereldvrede dus redelijk), dan zou hieruit volgen dat ten hoogste 18 jaren nadien de volledige cyclus hernieuwd tot krijg zou voeren.

Gelijktijdig zegt het ons nog iets anders. De hoogtepunten van techniek, kunst en staatsmanschap hebben - vooral voor Nederland - juist gelegen in die perioden van het bestand. De hoogtepunten van techniek e.d., die we nu aantreffen, liggen vreemd genoeg niet bij Amerika, maar bij Rusland. Dan is het toch logisch, dat wij op grond hiervan verder gaan redeneren. We gaan dan zeggen: Nu komt er een periode, waarin de wetenschap plotseling terugvalt en de z.g. revolutionaire gedachte plaats maakt voor een steeds meer versuffende ambtenarij en bourgeoisie in Rusland. Dat is logisch, dat vloeit hieruit voort. Dan volgt hieruit de conclusie, dat de werkelijk aanvullende factor bij het volgende conflict zeer waarschijnlijk niet in Rusland, maar in de V.S. is gelegen.

En ja, dan kun je dat natuurlijk verder gaan berekenen. Je neemt het ontstaan van elk van die republieken op zichzelf. En ongeveer een datum is daar altijd voor te bepalen. Trek een grove geboortehoroscoop van die staten. Bezie welke opposieten, die zich in de geschiedenis door oorlog en geweld of opstand en splijting hebben geuit, terugkeren in de komende 4 jaar. En u zult in staat zijn om de maand en misschien zelfs de dag te bepalen, waarop het belangrijke ogenblik is gekomen, dat de nieuwe beslissing valt en de nieuwe fase, van strijd ingaat.

Dit is natuurlijk alleen maar een voorbeeld. En ik neem aan, dat er onder u maar enkelen zijn, die het belangrijk vinden om zo de politiek eens na te gaan. Hierbij mag ik verder nog opmerken, dat wij juist bij deze voorspellingen heel vaak mis zullen slaan. Niet in de werkelijke loop der gebeurtenissen, maar omdat wij automatisch gaan associëren. De grootheid van Egypte werd geassocieerd met Nasser; een verval van Egypte zou dus logischerwijze de val van Nasser moeten betekenen. Dat was niet het geval. Op een gegeven

ogenblik ging men zeggen; De socialistische beweging is gekoppeld aan Roosevelt. Valt Roosevelt, dan valt ook voor een groot gedeelte het socialistisch denken. Het typische is echter dat in de V.S: zij het onder andere namen dezelfde gedachtegang nog hoogtij viert. En zo kun je dus je heel gauw vergissen, omdat je personen of instanties gaat associëren met werkingen, wat lang niet altijd juist is.

Maar in een kleiner en persoonlijker milieu vind je precies hetzelfde terug. Ik zal proberen daar ook een voorbeeld van te geven, voordat ik mijn eigen lijn volg en weer wat verder naar het verleden ga grijpen. Wanneer u in uw leven een bepaalde teleurstelling hebt gehad, moet u eens terugdenken. Heel vaak zult u vinden dat met ongeveer gelijke tussenpozen teleurstellingen optraden. Je komt b.v. tot de conclusies op je 5e verjaardag had je je in het hoofd gezet dat dit en dat zou gebeuren. Maar vader werd ziek of moeder werd weggeroepen en je verjaarsfeest viel in het water. Dat was een treurige dag voor je. Je voelde je er helemaal niet prettig mee. Dan ga je kijken: Hé, toen ik 14 jaar was, zakte ik net voor mijn examen, terwijl ik erop gerekend had, dat ik zou slagen: Of ik bleef zitten, terwijl ik zeker was, dat ik zou overgaan. Of als je misschien aan het werk bent geweest en je was aangenomen als volontair en je werd eruit gegooid. Dan ga je zeggen: Kijk, 9 jaar. Dus dan moet er op mijn 23 weer een liggen. En dan ga je kijken. Hé, toen ik 23 jaar was, was ik verliefd maar het liep op niets uit en het lag weer in diezelfde tijd. Dan kunnen we zeker zijn; dat met 32 jaar heer zo'n periode komt. En na die 32 jaar met 41. En daarna met 50. Zo kun je dat nagaan. En het vreemde is, dat in al die gevallen, wanneer je het goed nagaat, de oorzaak, meestal tot hetzelfde herleid kan worden. Dat wegroepen van moeder berustte op een misverstand. Je niet overgaan of zakken berustte op een foutief verstaan van hetgeen je gevraagd werd. Het niet met het meisje tot overeenkomst komen kwam voort uit een verkeerd begrip harerzijds, of jouwerzijds van iets, wat gezegd of gedaan was, en zo verder. Heb ik dat vastgesteld, dan weet ik in welke tijd van mijn leven ik dus voor een soortgelijk belangrijk misverstand moet oppassen.

En zo heb je ook de perioden dat het je meeloopt. Dat is misschien geweest toen je 6 jaar was en je die schitterende trekvragen of autoped hebt gekregen, waar je helemaal niet op had gerekend. En toen je een jaar of 12 was, had je weer zo'n verrassing. Toen mocht je ineens met vader en moeder mee op een reisje. Een extra vakantie. Allemaal van die dingen. Toen heb je van anderen iets gekregen. Ga je leven maar na. Als je drie van die punten hebt, die op gelijke afstand liggen en je kunt van die drie punten ongeveer de oorzaak achterhalen, dan kun je er zeker van zijn dat met gelijke tussenperioden in je leven diezelfde invloeden voorkomen.

Nu zult u zeggen: Helemaal zuiver is dat niet, want in het mensenleven spelen b.v. de zogenaamde langlopende planeten astrologisch nogal een grote rol. Dat is ook zo. Maar deze cycli zijn niet alleen gebonden aan de sterren. Ze zullen uit de stand der sterren een zekere kleuring krijgen en dus ook wel een zekere inhoud; maar de tendens op zichzelf is met uw wezen verknoopt en heeft zowel een geestelijke als een stoffelijke invloed. Als u dat nu begrijpt, dan zult u voor uzelf, zo goed als u kunt eerst die dingen gaan berekenen, gewoon aan de hand van herinneringen.

Neem desnoods een speelruimte van 10 tot 12 maanden om die punten heen, dat is niet zo erg; al is het een jaar. Dan weet je toch wat je in bepaalde fasen en tijden van je leven kunt verwachten. Ook voor je medemensen kun je dat vaak zien. Nu is het moeilijk voor je om een medemens - laten we zeggen - in hart en nieren te doorgronden. Maar je kunt dus toch wel zien; Hé, in deze tijd steeds opgewekt, in die tijd in de contramine, en in die tijd neerslachtig. En je ziet daartussen perioden liggen van "gewoon". Heb je dat een keer of tien meegemaakt, dan weet je dat. Maar heb je het drie keer vastgesteld, dan kun je erop rekenen, dat met 70 % zekerheid diezelfde cyclus zich met diezelfde tussenpozen blijft herhalen. En als je dat weet, houd je er rekening mee. Op die manier wordt het je dus mogelijk om voor bepaalde periodieke verschijnselen een prognose te stellen aan de hand van de cyclus, de optimale cycli.

Nu heeft onze goede oude wereld ook heel veel van die cycli. Daar hebben we al eens over gepraat. Maar wat misschien wel eens vergeten wordt: zó n cyclus wordt niet alleen door stof bepaald of alleen door sterren of planeten. Ze wordt bepaald door de stof en de feest. Er waren

wel Chaldeeën b.v. (dat was ong. 3000 v. Chr.) die daarover al een zeer juiste stelling hadden opgetekend. Die stelling luidde n.l. als volgt: "Wanneer de geest der aarde verandert, blijft het verloop van de ster gelijk, maar de inhoud verandert." En zo zouden wij kunnen zeggen; Wanneer een geestelijke kracht regeert voor de wereld en op een gegeven ogenblik verandert dit (er komt een andere heerser), dan zal die uitwerking ook heel anders zijn. Dan zal eenzelfde verloop en eenzelfde climax toch eigenlijk weer een groot verschil tonen. Het is a.h.w. de interpretatie. Je weet, als je Mientje van de burens Chopin hoort spelen, dan is dat heel iets anders, dan wanneer je het van Lupati of Gieseking hoort. Dat verschil vinden we in die geest, in die entiteiten ook.

Nu was er in de oude tijd steeds een leidende geestelijke kracht. De vorming van de wereld zelf stond niet onder de invloed van één maar van drie geesten. En die traden niet gelijktijdig maar achtereenvolgens op. Het was een soort hiërarchie, zo'n hiërarchie brengt dan elk voor zich een eigen interpretatie. En wanneer die interpretaties niet juist zijn, ontstaan er grote vergissingen. Die grote vergissing is m.i. wel geweest, dat insecten in de primaire periode al tot levensvatbaarheid waren opgevoerd, terwijl de aarde eigenlijk alleen nog maar voor plantaardig leven rijp was. Daardoor ontstonden er allerhande vreemde verwickelingen, waar de mensen nu nog mee zitten. Want insecten, die geschapen werden om onder dergelijke zware condities te leven (een hogere werveling van de aarde, een grotere zwaartekracht en zo alles erbij), die lieten een nakomelingschap na, die zich gemakkelijker kon aanpassen dan welk wezen ook ter wereld. Men zegt wel eens: "Als de mens doodgaat, dan erven de mieren." Nu, waarschijnlijk is dat niet, want de mieren hebben hun hoogtepunt in het verleden gehad. Maar dan is het zeer waarschijnlijk, dat een insectenras het overneemt. Dan is het afgelopen met de vertebraten. En dat komt nog uit die oude tijd.

Toen deze drie dus gezamenlijk het leven hadden opgevoerd, kwam er een nieuweling. En die nieuweling ging het plantaardig leven zo'n beetje standaardiseren. Dat bleef een lange tijd ongeveer gelijk, er kwam evenwel een snelle evolutie van dierlijk leven. En in die tijd krijgen we te maken met de grote hagedissen. Toen die voltooid was, waren er een reeks nevenproducten. Maar nu kwam er geer een nieuwe geest en die zei: "Ja, maar die grote sauriërs hebben eigenlijk niet die levensvatbaarheid, die ik verlang. Zo hebben niet het verstandelijk vermogen, dat nodig is. Maar ik zie daar wat van die kleine wezens (een hondje, een paardje, een aapje en een wordend stukje mens), dat is voor mij nu het belangrijke. Nu gaan we daaruit een verdere ontwikkeling opbouwen."

Als je leest over Atlantis, zal het je misschien opvallen dat er sprake is van twee verschillende rassen. Het ene ras was, zoals dat heette, ouder. Nu is het moeilijk omdat in deze tijd nog uit te maken. Maar er was ook een donkerder ras. En dat donkere ras was verstandelijk niet zo ontwikkeld als het blanke ras. Later echter, zien we dat het blanke ras tot een toppunt komt vooral op het gebied van de magie.

Het is een loze ontwikkeling, dat hele ras, dat hele Atlantische gebeuren. Het is één kracht er zijn fasen in aan te wijzen, zeker maar het is één kracht, die het regeert. En dat mislukt. Dan komt de opvolger, die zegt: "Met deze mensen kunnen wij niets meer doen. Laat die hun eigen noodlot maar in orde maken, laat hen dat maar bouwen. Ik neem de slaven." En dan redt hij daarbij wat nodig is om die slaven lering te geven, maar van de zuivere Atlanten is er niemand meer over. Ze hebben hun kennis gegeven, maar zeer fragmentarisch. Ze hebben over de hele wereld hun invloed uitgeoefend, maar zeer onvolledig en nooit precies gelijk. Het zijn hun slaven, die de beschaving van een groot gedeelte van de wereld hebben bepaald. Denk maar eens aan de enorme trektocht van die rassen, waartoe ook de Kelten b.v. behoren. Als je dat overziet, dan zeg je: Ja, ik zie het, dat is één periode: En als je dan op die manier nadenkt, dan komt je tot de conclusie, dat wanneer Jezus zegt: "Ik ben u het einde van het oude verbond," hij misschien nog wel eens wat anders bedoeld kan hebben dan alleen: Doek nu die hele santekraam maar op, want God is vanaf dit ogenblik niet alleen in de tempel maar overal te spreken. Heel waarschijnlijk heeft hij bedoeld: Er is een verandering gekomen in de hiërarchische verhouding, waaraan de wereld is onderworpen. En als wij ook zien hoe het gebeuren wisselt, dan zou je er haast verbaasd van staan.

Jezus sterft, en je vraagt je af; Wat kan Jezus nu eigenlijk betekenen? Maar vanaf dat ogenblik wordt die hele Middellandse Zee beschaving meer en meer door de noordelijke beschaving overvleugeld. Rome gaat niet meteen ten onder, maar Rome wordt door het assimileren der Barbaren a.h.w. langzaam maar zeker tot een allesbehalve zuiver Romeinse stad. Byzantium precies hetzelfde. Er is een nieuwe cyclus ingetreden. En wat doet die nieuwe cyclus? Die nieuwe cyclus bouwt een reeks van nieuwe rijken op, maar kleine. De wereldmachten zijn even uitgesloten en van werkelijke wereldmachten kunnen wij eigenlijk niet meer spreken, voordat we zo ongeveer bij deze tijd komen. Amerika b.v. als machtig rijk - als ze het horen worden ze nog kwaad ook - begint pas imperialistisch te denken rond 1920. Engeland is op zijn manier wel een rijk geweest, maar is al aan het sterven en ondergaan. Zijn eigen kolonie, Amerika, neemt het op. Is het eigenlijk niet of we hier de westerse wereld langzaam maar zeker zien splijten? Zou het u verbazen, als we dadelijk een verhouding als tussen Rome en Byzantium zouden zien ontstaan tussen Europa en de Ver. Staten? Mij niet. Er is dus klaarblijkelijk weer een einde van een cyclus op komst.

Nu is het altijd erg moeilijk om te zeggen: Hier is het afgelopen. Want het oude mag zijn eigen leven nog dóórleven. En het nieuwe groeit langzaam, maar neemt meer en meer de impuls van die hele wereld over. En daar zitten we dan alweer van uit het verleden in de moderne tijd en wel in verband met een vraagstuk, dat ook wel door de astrologen wordt onderschreven zij het dan, dat men het over het tijdstip niet altijd eens is n.l. de komst van het Aquarius tijdperk: Wanneer dit gebeurt, is het zeker, dat het zwaartepunt van de beschaving zich zal verplaatsen. Dat is tot nog toe altijd het geval geweest. Verder is het zeker, dat de huidige sociale concepten zullen worden vervangen door nieuwe, dat de huidige moraal plaats, zal moeten maken voor een andere: Dat weten we, dat kunnen we zo maar uit het verleden aflezen. En voor ons is het natuurlijk altijd erg belangrijk om te weten aan welke kant wij nu eigenlijk komen te staan.

Voor u die hier zit, Europeanen is, het misschien een beetje treurig wat ik hier moet zeggen. Want zoals eens de grootheid van Rome en de grootheid van Byzantium alleen kon worden bewaard dank zij het omkopen van allerhande barbaren (denk maar eens aan de contracten van Rome met de Longobarden, de Vandalen enz.), zo is deze grootheid een schijngrootheid. Hoe verder het gaat in de tijd, hoe zekerder het is, dat zowel Europa (Rusland inbegrepen) als de Ver. Staten zullen moeten trachten de barbaren (dus de huidige onontwikkelde gebieden) af te kopen. En hoe meer ze dat proberen, hoe meer zij hun werkelijke invloed verliezen.

Maar nu heb ik nog een parallel. In de eerste plaats is het aardig op te merken, dat er een nieuwe wereldleraar is. Dat weet u al lang: Die wereldleraar heeft op het ogenblik net zoveel te betekenen als Jezus in zijn tijd; dat wil zeggen nu niet direct veel. Evenmin als de geschiedschrijvers uit het verleden het belangrijk vonden iets over Jezus te vertellen, zullen de schrijvers van heden ten dage het belangrijk vinden die wereldmeester op de voorgrond te schuiven als "het nieuwe licht". Daarbij komt, dat Jezus in zijn dagen onnoemlijk veel concurrentie had. Nu vandaag aan de dag ook. Wist u dat de profeet van de Ahmadyah Moslim om er nu eens één te noemen die zo rond 1900 heeft geleefd, zei een directe nakomeling van Jezus te zijn? Jezus zou niet gestorven zijn toen hij z.g. overleden was aan het kruis, was hij schijn dood, zo vertellen zij. Zijn oprijzen ten hemel - ik zeg niet dat het waar is, dat zou al te gek zijn - is in werkelijkheid zijn vlucht geweest. En toen is hij terecht gekomen in Srinagar, een mooie buurt, de stad van de tuinen. Daar zou hij toen rustig getrouwd zijn en een heleboel kinderen hebben voortgebracht en één daarvan zou dus degene zijn, die deze Moslim sekte heeft gesticht. Maar wij hebben niet alleen met de Moslims te maken. Want als wij nu verder gaan kijken, vinden we op het ogenblik een groot aantal vernieuwende sekten. In Jezus' tijd ook. En tussen al die sekten leefde Jezus onopvallend. Tussen al dit sektarisch gedoe en al deze profetieën en vernieuwing, deze wonderen, valt ook de nieuwe wereldleraar niet op. Wij moeten dus niet zeggen: Hij wordt nu onmiddellijk zo belangrijk. (Wat ik zo net over Jezus heb verteld, dat is voor rekening van degenen, die dat verkondigen. Ik weet dat het niet waar is, maar ik moest het toch even vertellen om duidelijk te maken, waarover het ging. Hier zou dus Jezus geest volgens de Ahmadyah Moslim dan a.h.w. weer tot de wereld spreken en profeteren.)

In de dagen van Jezus waren er ook die wonderen deden. En er was zelfs een enkeling bij, die beweerde dat hij de directe geest was - let wel directe geest - van David. David was erg belangrijk als de strijdvaardige, de kleine, die de reus had verslagen. En men had behoefte om reuzen te verslaan in die tijd. Op dezelfde manier gebeurt het vandaag. Dat die tussenpoos betrekkelijk groot is, komt omdat deze vernieuwingsgedachte samenvalt met een vernieuwende invloed van boven af. En iemand, die daarvan verstand heeft, kan haar zelfs berekenen (zuiver astrologisch) met de sterren. Er is n.l. één moment geweest (dat is nu alweer zowat 21 jaar geleden), dat de planeten een zeer eigenaardige constellatie vertoonden. Er was n.l. een heel samenstel van driehoeken. En als je die nu maar goed uitzet, dan blijkt verder dat die driehoeken ongeveer een Davidsster vormen. Dat was de tijd van de geboorte van de wereldleraar. De wereldleraar betekent de morele vernieuwing van de komende tijd. En als die vernieuwing zich gaat voortzetten, durf ik er een aardig dubbeltje - wat ik niet meer heb - onder te verwedden, dat het verloop van de geschiedenis ongeveer gelijk zal zijn aan het verloop in het verleden; En dan kunnen we deze conclusies; gaan trekken:

Zoals na de dood van Jezus Jeruzalem viel, het toenmalig geestelijk centrum van de wereld, zo zal na de dood laten we het zo maar noemen van de nieuwe wereldleraar het geestelijk centrum van de wereld (en dat is Rome op het ogenblik) vernietigd worden. Gerekend volgens de ons bekende gegevens omtrent die wereldleraar (en dat moet u nu maar aannemen) zou dat over ongeveer 15 jaar zijn, 15 tot 20 jaar.

Dan gaan we verder kijken. Wat is er nog meer gebeurd? Rome, als rijk, wel kort daarop. En het was Rome, dat Jeruzalem vernietigde: De kracht of staat, die verantwoordelijk is geweest (of "zal zijn" beter gezegd) voor de vernietiging van Rome, zal zelf ongeveer 200 jaar later geheel hebben opgehouden te bestaan, maar zal reeds zeer kort na dit gebeuren in zichzelf verscheurd en verdeeld zijn.

Dan is er nog iets. Jezus' leer werd in 300 jaren een wereldmacht in de toenmalige beschaving. Zij werd opgebouwd uit slaven, uit de verdrukten, uit de eenvoudigen. Er was toen een bovenlaag die regeerde. Op het ogenblik ziet het er naar uit (u moet het mij niet kwalijk nemen, dat ik het zo zeg), of de arbeiders de bovenlaag zijn. Mijn conclusie is, dat de huidige verhouding, waarin arbeiders enz. het gezag hebben, binnen 300 jaren na de geboorte van de wereldmeester geheel vernietigd zal zijn en een totaal andere vorm hebben.

Zo valt er nog iets op. Jezus' dood betekende een vreemde, een langzaam doordringende wijziging in de waardering van geldswaarden. Deze verandering voor de waardering van het materiele moeten wij ook in het heden gaan zoeken. En bij kleine groepen, de gezondenen van Jezus, gebeurde dat al betrekkelijk snel, n.l. ongeveer 3 á 4 jaar na zijn dood; bij het uiteengaan van de christelijke commune, de christelijke gemeenschap in Jeruzalem. Dat wil zeggen, dat ik ook binnen een jaar of 15 verwacht (en waarschijnlijk al binnen kortere tijd), dat wij te maken krijgen met geestelijke zwervers. Mensen die lerende de wereld doortrekken zonder een cent op zak te hebben en het er toch altijd redelijk wel afbrengen. Ik denk, dat dat een aanstekelijke ziekte zal zijn en dat er een hele verandering op komst is alleen dank zij de wisseling van de regerende geest, die op het ogenblik mede een rol speelt.

Maar die regerende geest kan nooit het harmonisch gehéél van de wereld verbreken. Hij neemt het gezag over, maar hij kan het niet ineens veranderen. Hij kan ook het ritme ervan niet veranderen, tenzij zeer geleidelijk. Een verandering van draaiing b.v. tijdens de eerste drie geesten bracht een dag van een paar uur al heel gauw tot een dag van 18 uur. Dus nog niet de 24 uren dag, maar per omwenteling van 8 tot 18 zeker. Dat was al een hele vertraging. Dat kan dus ook nu wel gaan gebeuren; er kan een grote verandering komen, maar nooit plotseling. Verder staat de aarde niet alleen. Zij staat in een direct verband met het zonnestelsel en alle planeten daarvan. Dat wil zeggen dat de ritmen, die in het zonnestelsel optreden, mede bepalend zullen zijn voor de wijzigingen, die op aarde plaats kunnen vinden. Het houdt verder in dat de cyclische verschijnselen waarover wij gesproken hebben zich aanmerkelijk kunnen vertragen of versnellen over een periode van duizenden jaren, maar dat ze althans de eerste 5-600 jaar practisch gelijk zullen blijven aan wat er nu kenbaar is. (Als we het helemaal precies willen zeggen, dan gaan we hier weer die 722 jaar bijhalen en die 1502 jaar.) Deze zekerheid maakt het voor u nu dus mogelijk om wanneer u eenmaal een ritme hebt erkend

onverschillig waarin en dit hebt gecontroleerd aan tenminste twee andere vastliggende en waarneembare punten, u t.o.v. de toekomst voorlopig nog een redelijke prognose kunt stellen, die niet op de dag of de datum of het uur afgesteld is, maar die in perioden gezien een absoluut overzicht geeft van hetgeen te verwachten is. En die u in staat stelt uit het totaal der nog bewaarde historie de stof te halen, waaruit u het beeld van morgen reeds vandaag kunt opbouwen.

Al het voorgaande is voor u in feite illustratief materiaal. Indien men echter het belang van het hier gezegde en gegevene nader wil beschouwen, zo dient men aan de hand van historie maar ook persoonlijk leven na te gaan in hoeverre dergelijke periodieke verschijnselen optreden en moet men pogen om zo mogelijk voor een nabije toekomst voor zichzelf een zij het zeer algemene prognose te stellen, die gemakkelijker kan worden getoetst. Indien u n.l. hebt geleerd deze methode van grove benadering te gebruiken dan kunt u met andere methoden, die mogelijkerwijze ook in een reeks lezingen nog ter sprake zullen komen, op den duur volledig niet slechts uw eigen leven van te voren zien (dus weten hoe te handelen); maar ook te bepalen en te wijzigen, want ook die mogelijkheid is hierin reeds opgesloten. Ik hoop dan ook, dat men zich de moeite wil getroosten om aan de hand van eigen leven en denken dergelijke proeven te nemen. Zijn er enkele punten bij, die u vreemd of onverklaarbaar voorkomen, dan ben ik te allen tijde genegen om deze aansluitend aan een lezing te behandelen in een der volgende maanden.

LEVENSRYTMEN

In alle leven keren bepaalde verschijnselen periodiek terug. Dit is niet alleen bij het lichaam, waarbij o.m. gewenning een rol kan spelen, maar wij vinden soortgelijke effecten in de psyche, die niet verklaarbaar zijn door direct stoffelijke oorzaken. Wij vinden daarnaast z.g. toevalsfactoren, die eveneens wisselen maar met een zekere regelmaat terugkeren. Hieruit kan de conclusie worden getrokken, dat elke mens periodiek bepaalde beïnvloedingen ondergaat. Voor zover deze inherent zijn aan de stof, kunnen zij gewijzigd worden door scholing. Dat wil zeggen dat het normale levensritme van de mens in de meeste gevallen enigszins gewijzigd wordt door de maatschappij en dat gewoontevorming de eigenlijke cadans, waarin hij leeft, bepalen zal.

Wat betreft de psychische factoren (dus denkvermogen, onderbewustzijn, bovenbewustzijn en al wat daarmee gereleerd is) deze zullen echter ook aan bepaalde verschijnselen onderhevig zijn, die als een cyclus terugkeren. Wij kunnen hier b.v. wijzen op het cyclisch optreden, van oorlog, wat voortkomt uit onredelijke angst en haat. Wij kunnen hierbij wijzen op bepaalde perioden, meestal ongeveer van 20 tot 25 jaar, waarin nieuwe uitvindingen worden gedaan en wel praktisch over de gehele wereld gelijk. Daarna treedt een periode van consolidatie op van ongeveer een 70 jaar, waarna een periode van ongeveer 50 jaar optreedt, waarin men alleen gebruik maakt van het reeds verworvene zonder het verder uit te breiden of te vernieuwen.

Een dergelijke periodiciteit kan niet ontstaan zonder reden. Er moet dus een achtergrond zijn. Wat ons betreft, wij menen dat deze achtergronden voor een gedeelte althans in de geest te zoeken zijn. Op grond daarvan kunnen wij omtrent levensritmen het volgende stellen:

In de eerste plaats kennen wij het grote ritme, dat terugkeren. kan in het mensenleven, maar niet noodzakelijkerwijze. Voorbeeld: Wanneer wij na de periode van jeugd (dus lering en bezinning) een periode van adolescentie krijgen (puberteitsjaren), dan volgt hierna een periode van werkzaamheid en zelfbevestiging inde wereld. Hierna volgt meestal wederom een periode van bezinning. Is echter het eigen levensritme in dit opzicht betrekkelijk kort, dan kan bij sommigen rond 40 á 50 jarige leeftijd, bij anderen later een periode ontstaan, waarin de gelijke instelling van de puber wederom kenbaar wordt, zij het misschien iets meer beheerst door grotere levenservaring. Dit grote ritme is zeer moeilijk vast te stellen, zeker voor een leek. De grove regel, die gebruikt wordt, is de volgende: Dit zijn meestal perioden, die onder te verdelen zijn in 7 jaars-cycli, waarbij elke periode van lering 2 cycli omvat, n.l. opmerking en absorptie. Daarna krijgen wij een daadperiode (of puberperiode) meestal wederom van 7 jaren, daarna een periode van zelfbevestiging van wederom 7 jaren, maar bij sommigen 14 jaren. En zo verder. Deze ritmen kunnen wij dan ook over het algemeen verwaarlozen.

Belangrijker levensritmen zijn die der vitaliteit. Vitaliteit volgt over het algemeen een ongeveer 28 tot 30 daagse cyclus. Dat wil zeggen dat gedurende deze periode een absoluut dieptepunt van vitaliteit voorkomt plus een absoluut hoogtepunt van vitaliteit. Daarnaast komen 4 punten van nul waarde, dus noch negatief noch positief vitaal zijn, voor. Opvallend is dat het deze 4 punten zijn, die b.v. het overgangstijdstip helpen bepalen. Zelden gaat iemand in een dieptepunt van vitaliteit over, zeer zelden op een hoogtepunt. Wanneer dit gebeurt, is dit aan buiten het "ik" gelegen omstandigheden te wijten. Maar krijgen wij een overlijden b.v. door uitputting bij ziekte, ouderdom e.d., dan valt dit meestal juist in de periode van deze laat ons zeggen ongeveer 7 daagse punten, deze punten van nul waarde. Er is dan op dat ogenblik een stilstand in de eigen levensvloed, die te vergelijken is met het ogenblik "stilstaan" bij kerend tij.

Er vloeit geen water in, geen water uit. De stromingen, die normaal bestaan, houden op te zijn. De stromingen zijn voor ons de differentiaties binnen het "ik", die de levensvlam aanwakkeren en gaande houden. Ook bij een dieptepunt. Prestatievermogen echter zal bij een dieptepunt praktisch nil zijn vergeleken bij een hoogtepunt. Wij weten dus nu, dat elke mens zijn eigen periodiciteit hier kan bepalen door een aantal maanden na te gaan, welke dagen hij zich bijzonder wel gevoelde en bijzonder veel presteerde en de dagen dat hij absoluut niets kon doen en zelfs bijna niet kon nadenken.

Hiernaast loopt een psychische cyclus, die wij omdat zij wisselt meestal de wisselende 21-daags cyclus noemen. Het levensritme van de geest is n.l. enigszins anders dan van de stof. Er zijn ogenblikken van buitengewone sensitiviteit waar te nemen. Bij sommigen is dit een vooruit zien, bij anderen daarentegen openbaart het zich alleen in een bijzonder scherp opvatten en bijzonder snel en volledig onthouden. Schijnbaar alleen mentale functies zijn hier echter geestelijke zwaarden mede in gemeoid. Dit komt vóór eens per 3 weken, gemiddeld 1 hoogtepunt, 1 dieptepunt; gemiddelde periode dus tussen de 10 en 11 dagen. Vaststelling hiervan maakt het wederom mogelijk om die perioden te bepalen, waarop men bijzondere aandacht vergende bezigheden kan verrichten; verder ook die perioden te bepalen, waarbij meditatie, contemplatie, geestelijk grotere gevolgen kunnen afwerpen.

Er bestaat verder een z.g. 4-maand-cyclus. Deze 4-maand-cyclus heeft niet alleen te maken met de vitaliteit of met het mentaal of geestelijk werken. Het is een periode, waarin eigen harmonie zich wijzigt ten opzichte van de omgeving. Zij kennen in een 4-maands-periode over het algemeen twee kleine punten van disharmonie en twee kleinere punten van harmonie plus één groot punt van harmonie. Kan men deze grote punten vaststellen, dan rekene men er mee, dat bij een gelijkmatige verdeling van de tijd ongeveer een vaststelling van de kleine punten van harmonie mogelijk is. Is men t.o.v. zijn omgeving volledig harmonisch, dan zal men buitengewoon veel aanvoelen en begrijpen (vergroting van sensitiviteit); daarnaast zal men veel meer levenskracht uit die omgeving kunnen ontvangen, gemakkelijker herstellen, minder rustbehoefte, groter recuperatievermogen bij uitputting, etc. Men zal naast de geestelijke en de stoffelijke waarden bovendien ook voor het gemeenschappelijk bewustzijn bijzonder gevoelig zijn. Vooral bij de grote top is het voor sommige mensen mogelijk om inspiratief uit de totale menselijke kennis van het ogenblik te putten en zo uit het gemeenschappelijk bewustzijn voor zichzelf alle gewenste waarden te verwerven.

Belangrijk bij de 4 maand-periode is dit; Bij negatieve punten is een afsluiting van de wereld noodzakelijk om zo tot redelijke resultaten te komen. Dus men gaat niet uit naar anderen, zoekt geen harmonie met de kosmos, maar slechts vrede in zichzelf: Bij hoogtepunten echter probeer men zoveel mogelijk juist met zijn omgeving in aanraking te komen en deze contacten zo sterk mogelijk voort te zetten. Uit deze contacten plus een doelbewust handelen volgt dan vanzelf de noodzakelijke inspiratie, met inzicht, de dadendrang en wat er verder bij hoort. Verder de zekerheid, dat mits in het hoogtepunt liggende de wereld, in harmonie zijnde met u, u zal steunen in uw streven en werken.

De grotere perioden zijn b.v. de 7 jaars-periode, waarover ik u reeds sprak; daarnaast echter ook een 40 jaars-periode. Ook deze is niet door de mens vaststelbaar, maar kan bij terugblik op het leven vaak worden gevonden. Een periode van veertig jaren, die ten hoogste drie jaar vóór de geboorte begint en dus bij de mens zal liggen tussen de leeftijd van ongeveer 37 jaren

en ongeveer 44 jaren, brengt voor de meesten een absolute verandering van omstandigheden. Indien in deze verandering van omstandigheden een aanpassing wordt gevonden, geldt dit in feite als een soort tweede leven. Men krijgt n.l. een nieuw standpunt t.o.v. de wereld, zo nieuwe waarden voor geestelijke bewustwording en is a.h.w. in het eigen leven herboren. Het is niet vast te stellen of voor allen deze periode precies veertig jaren bedraagt. Zij kan tot 47 jaar zijn, terwijl in de meest bewuste gevallen, die incarneren, een 40 jaars-periode kan worden teruggebracht tot één van ongeveer 27 jaren tot 30 jaren. Dat betekent, dat bij dezen een hergeboorte tijdens hetzelfde leven sneller mogelijk is en sommigen van hen dus meer van deze fasen althans meer dan twee in één mensenleven kunnen onderbrengen.

Bij alle ritmen wordt verder rekening gehouden met de versterkende of verzwakkende invloed der hemellichamen. Ook deze door hun straling, kleine wijzigingen in zwaartekracht, de wijzigingen van straling en richting t.o.v. de kosmos hebben hun invloed. De juiste keuze van het astrologisch juiste moment tijdens een persoonlijk hoogtepunt maakt het mogelijk de resultaten te verveelvoudigen. Ook moet rekening worden gehouden met eigen omgeving. Komt een periode van hoogste activiteit aan en weet men dit, dan zal men altijd proberen om de omgeving van tevoren daarop voor te bereiden. Een dergelijke voorbereiding kan - indien bewust volvoerd - in enkele maanden worden volbracht maar zal vooral onbewust vaak enige jaren kunnen vergen. Dergelijke aanpassingen zijn belangrijk, omdat eerst dan in maximale harmonie met de omgeving het grootste resultaat bereikbaar wordt.

Men onthoude verder, dat de eenvoudige vitaliteitsgolven, die dus als normale dagfluctuatie op aarde voorkomen, over het algemeen ongeveer gelijkelijk verlopen met de tijden. En dan is ook hier weer dood tij het gevaarlijkste moment, niet eb of vloed. Ik verwijs u naar hetgeen daaromtrent reeds werd gezegd. Ik hoop u hiermee - in klein bestek althans - enig nader inzicht gegeven te hebben.

Definities

Conventie; Het masker, waarachter de mens zijn eigen onvermogen pleegt te verschuilen.

Frustratie; Het onvermogen te doen wat je wilt, zonder eerlijk genoeg te zijn om jezelf te bekennen waarom.

Nuchterheid; Een poging om alle dingen te zien zoals ze werkelijk zijn, zonder jezelf of anderen ook maar iets te verbloemen van datgene, wat je als waarheid ziet.

De grootste ernst; Het vermogen om te glimlachen over het totaal van de onbetekenende gebeurtenissen.

HET LICHT DER SFEREN

Er wordt over het licht der sferen buitengewoon veel gesproken. Men geeft allerhande verklaringen over de onderverdelingen in kleuren en in kwaliteiten, maar helaas zijn deze nooit gelijklopend. Elke groep houdt er een eigen systeem op na en probeert op eigen wijze een interpretatie te geven. In zover dit indrukken betreft, is het aanvaardbaar, omdat een subjectieve ervaring als het licht der sferen ongetwijfeld met een zeer persoonlijke interpretatie gepaard gaat. Moeilijker wordt het echter, wanneer men zou trachten dit onderwerp zo vast te leggen, dat voor ieder dezelfde normen zouden gelden. Ik wil mij in mijn inleiding dan ook in de eerste plaats verzetten tegen algemeen geldende interpretaties en wel op grond van de volgende overweging:

Het licht der sferen is geen licht, zoals u dit kent. Wat er in de stoffelijke wereld het dichtst bij komt, is een mesonenstraling binnen een wervelend magnetisch veld; dus met voortdurende baanafwijkingen. De wijze waarop het zich voordoet is - zo zegt men - van sfeer tot sfeer verschillend. Dit betekent echter niet, dat de kracht op zichzelf anders of verschillend zou zijn. Vergelijkenderwijze wil ik u wijzen op het licht der volle maan, die juist in deze dagen, als ik mij niet vergis, voor u weer bijzonder kenbaar is, al ware het alleen, omdat zij mee moet werken aan de voorbereidingen voor de St. Nicolaasviering, die overal aan de gang zijn.

Wanneer nu onze maan door de bomen schijnt, doet zij dit met een blauw licht. Toch is dit niets anders dan zonlicht, dat weerkaatst wordt. De beschouwer die het maanlicht zou willen

ontleden, vindt daarin gepolariseerd zonlicht. Een deel is achtergebleven, maar is niet van geaardheid veranderd, wel van intensiteit door de reflectie. Nu zult u begrijpen dat er één bron moet zijn voor kosmische kracht of kosmisch licht. Wij noemen deze met een groot woord heel vaak goddelijk Licht. En daarmee zeggen we zoveel als niets, omdat niemand weet wat goddelijk Licht is en ieder daarvan een eigen voorstelling heeft. Ik wil eerst definiëren wat m.i. onder goddelijk Licht te verstaan is. Op het ogenblik dat een uiting of openbaring in tegendelen plaatsvindt, zullen er tussen de uitersten verschillen optreden. In een heelal dat niet in rust en volledig evenwichtig is, zullen de beide tegengestelde factoren voortdurend naar een herstel van het evenwicht moeten zoeken, wat aanleiding geeft tot een voortdurende onderlinge beïnvloeding. Deze beïnvloeding moet in elk punt kenbaar zijn, dat tussen beide uiterste waarden gelegen is.

God schept het totaal. Een stelling; daar kunnen we niet over redetwisten, want het is tevens een geloof. Dan zal tussen alle uitersten van de schepping onverschillig of deze materieel of niet materieel van aard zijn een gelijksoortige spanning moeten ontstaan, zolang er enige werking in het al bestaat. Dat deze bestaat, daarvan zijn wijzelf de getuigen en wij kunnen gezien de wisselende ervaring, die wij voortdurend opdoen wel zeggen dat het al zelfs vol is van verandering en van beweging. De spanning tussen het totaal van het in tegendelen geopenbaarde is datgene, waarin alles kenbaar wordt. Vandaar dat het "licht" wordt genoemd. Het heet goddelijk Licht, omdat alle eigenschappen van het Goddelijke mede hierin tot uiting zullen moeten komen. De mens, die het totaal der tegenstellingen in de schepping zou kunnen beseffen, zou tevens in staat moeten zijn het ware wezen Gods voor zichzelf vast te stellen. Ik neem aan, dat ik tot zover duidelijk ben.

Wanneer wij nu spreken over sferen, dan bedoelen wij daarmee verschillende vlakken van leven of bewustzijn. En op aarde definieert men sfeer dan meestal nader door eraan toe te voegen "op onstoffelijke wijze." Daar is natuurlijk veel voor te zeggen. Maar laten we ons nu eens afvragen of wij als delen van de schepping inderdaad slechts op één niveau of vlak of in één wereld gelijktijdig kunnen bestaan. Ik wil geen beroep doen op het oude geloof, waarin God de mens naar Zijn beeld en gelijkenis schept. Maar wél moet ik mij beroepen op een andere geloofsinhoud of vorm, die deel is van de occulte wetenschap n.l. dat de mens niet slechts één voertuig, maar een grote reeks verschillendé voertuigen bezit. Wanneer dit het geval is, dan zal elk voertuig tot een bepaalde wereld behoren, n.l. tot een bepaald bewustzijnsvlak. Zolang dit vlak ongeacht het bewustzijn van de mens bestaat, moet die mens in zekere zin deel zijn van een dergelijke wereld of sfeer, want hij bezit, iets, dat daarmee volledig overeenstemt. Wij kunnen nu zeggen dat er sprake is van een zekere isolatie zolang men in de stof leeft. Dit neemt echter niet weg, dat de verwantschap er is.

Hier heeft u dan de grondgedachte, waaruit wij het licht der sferen kunnen benaderen. Allereerst een eenvoudig voorbeeld; Wanneer wij aannemen, dat het normale lichtspectrum van infrarood loopt tot ultraviolet, dan zal een verschil in gevoeligheid bepalen hoe groot het deel van deze totale kleurscala is, dat wij kunnen waarnemen. Aannemende dat iemand leeft in het gebied der langere golven en zijn waarnemingsvermogen daarvoor geschikt is, dan kunnen wij rustig aannemen dat hij warmte uitstralingen ervaart, ook wanneer er geen sprake is van een gloed van hoge intensiteit. Er wordt dan iets waargenomen, wat een normaal mens niet ziet; soms zelfs een soort auravormige uitstraling van het menselijk lichaam. Aan de andere kant kan iemand een gebied van kortere golven dan de normale het eigene noemen. In dat geval ziet die mens ultraviolette stralingen, die door het menselijk oog niet worden waargenomen en alles wat daarop reageert of wat ze voortbrengen. Binnen de scala van kenbare lichttrillingen is reeds een grote reeks waarnemingsvermogens te vinden. Daarbij blijft de mens mens.

Wanneer wij in de sferen te maken hebben met het goddelijk Licht, zullen wij natuurlijk wit licht moeten zien. Dat wil zeggen; alle tegenstellingen en de daardoor ontstane spanningen zijn er in opgenomen. Gewoonlijk laat ons bewustzijn dit niet toe. En geestelijk gezien is bewustzijn zo ongeveer gelijk aan vermogen en waarnemingsvermogen. Het gevolg is dat naarmate men meer bewust is, men een groter deel van de in de kosmos bestaande tegenstellingen zal kunnen bevatten. Een groter deel van de schepping is dus waarneembaar. Indien nu een zuiver wit licht niet waarneembaar wordt wit, dat is wat wij wegens de

intensiteit haast verblindend fel noemen dan kunnen wij misschien toch wél b.v. een blauw wit licht zien. Hierin blijkt één factor sterker tot ons te spreken dan alle andere, ofschoon een waarneming van alle factoren nog steeds aanwezig is. Wij zullen in dit geval in een behoorlijk hoge sfeer zijn. Ook het waarnemen, van gouden licht komt zo dicht bij wit met een overheersing van meestal twee of drie andere tinten dat ook hier moet worden gesproken van een zeer hoge sfeer. Indien wij echter alleen een grauwwachtig of grijs licht waarnemen, waarbij dus de intensiteit van het waargenomene zeer gering is, terwijl er bovendien bijna geen kleurverschillen zijn, moeten wij ons in een zeer lage wereld bevinden. Grijs licht impliceert b.v. dit;

- a. onvoldoende gevoeligheid. De intensiteit van het goddelijk Licht blijft gelijk, maar binnen deze sfeer wordt het slechts zeer ten dele gerealiseerd.
- b. er is klaarblijkelijk niet, voldoende bewustzijn om andere verschillen dan die van intensiteit vast te stellen. Alleen de weerkaatsing heeft hier dus iets te maken met de erkenning, meer niet.

Hoe meer het persoonlijk bewustzijn afneemt t.o.v. het totaal Goddelijke, hoe duisterder de sfeer is. De juiste omschrijving hiervan moet echter luiden; hoe minder van het totale licht, dat aanwezig is door het in die sfeer aanwezige wezen kan worden opgemerkt en gebruikt.

Een standaardindeling van al deze sferen en hun licht is dus wel zeer moeilijk, want het bewustzijn kan in zeer korte tijd veranderen. Het ene ogenblik tijdelijk boven zijn eigen gemiddelde uit komen, dus een overprestatie leveren; een ander ogenblik echter beneden het normale dalen. Er zou dan van een voortdurende wisseling van sfeer sprake moeten zijn. Daarom kunnen wij de sfeer nooit bepalen of vast stellen aan de hand van een in de persoon bestaande en toch objectieve waardering. Elke indeling van sferen is dan ook subjectief. Die subjectiviteit komt het sterkst tot uiting in de omschrijving, die wij veelal van een sfeer te horen krijgen. Men zegt immers dat een sfeer een wereld is, waarin gelijk bewusten elkaar ontmoeten. Er is dus geen sprake van, dat er hier een aparte wereld behoeft te zijn. De bepalende factor is het onderlinge contacten begrip van verscheidene entiteiten. In deze zin mag dus gezegd worden dat een sfeer inhoudt: een wederzijds contact en. begrip tussen verscheidene entiteiten, terwijl het licht van die sfeer is de wijze, waarop zij gemeenschappelijk op het totaal der kosmische spanningen, die aanwezig zijn, reageren:

Mag ik aannemen vrienden, dat ik tot zover duidelijk genoeg ben geweest?

(Ik dank u al is er alleen een votum van vertrouwen dat de rest duidelijker zal zijn.)

Nu komen wij met het licht der sferen althans uit een stoffelijk standpunt binnen het rijk van de romantiek. Wij zien een soort eeuwige Graalburcht, omringd door aura's van verschillende kleuren, waarin engelen op en af gaan en waarbinnen het wonderdoend bokaal wacht op hem, die het uit de bloedban zal bevrijden en daardoor zal maken tot een verlossing van de wereld.

"De sferen en hun licht werken op aarde," zo zegt men. En men spreekt over de bundeling van geel licht, blauw licht, groen licht, over het heldere rood en de fouten, die in het troebele rood schuilen. Kortom men werkt met deze kleuren alsof zij inderdaad :producten waren van de wereld. Erg in zekere zin is dit toch wel aanvaardbaar. Het is n.l. in zover aanvaardbaar dat een kleur, op aarde waargenomen, het contact betekent tussen de wereld en een bepaald bewustzijnsniveau. Op dat niveau is de overheersende belangstelling en waarneming gericht op een bepaald deel van de in God levende spanning. En daardoor komt men tot de vaststelling van de kleur. Dat die kleuren natuurlijk niet werkelijk zo bestaan en dus niet te vergelijken zijn met aardse kleuren, zal duidelijk zijn. Men kan eerder zeggen dat de prikkeling, de impuls, die de hersenen uit een dergelijke wereld krijgen, een associatie met op aarde bestaande kleuren oproept.

Nu is het bewustzijn over het algemeen in de geest ononderbroken en binnen een bepaalde sfeer treden geen hiaten op. Al hetgeen in die sfeer aanwezig is, wordt gekend. Slechts de intensiteit, waarmee het gekend wordt, kan verschillen. Dit impliceert dat binnen de kleur of straling, welke voor een sfeer bepalend is, alle kleine factoren en definities inderdaad kenbaar worden. Aardig is het b.v. op te merken, dat alleen al in de kleursoort blauw in één sfeer bij

benadering, dus niet als vaststaand getal ca 20.000 varianten van kleur te onderscheiden zijn voor degenen, die daar leven. U kunt zich voorstellen, dat een dergelijke sfeer een buitengewone kleurenrijkdom heeft. Wanneer u dus ooit iemand hoort spreken over “de wondermooie bloemen van Zomerland”, dan weet u nu waar het om gaat. Als u scherper kleuren zou kunnen onderscheiden zou u misschien op aarde een gelijksoortige schoonheid kunnen vinden: De verscherping van het waarnemingsvermogen verhoogt dus de glorie van het schouwspel.

De wijze waarop wij in al die sferen dus aan één bepaalde of beter gezegd overheersende factor uit het Goddelijke gebonden zijn, maakt het voor de wereld echter ook mogelijk voor bepaalde werkingen op die sfeer een beroep te doen. Het licht der sferen is niet alleen een uitdrukking van een bestaande bewustzijnstoestand maar ook van een mogelijkheid tot het gebruik van krachten. Om u dit duidelijk te maken zal ik weer een voorbeeld geven:

Zeg dat wij drie werelden naast elkaar hebben. In de ene wereld wordt betaald met papiergeld; in de tweede, met zilvergeld; in de derde met goudgeld. Nu is de valuta van die werelden geheel verschillend. Maar ik kan soms wel in wereld A iets kopen, dat in wereld B waardevol is. Er is geen mogelijkheid om de valuta tegen elkaar te wisselen maar wel om ze door middel van iets vaststaands, dat in beide werelden gelijkwaardig is, in elkaar om te zetten. Zoals het misschien in de tijd, dat de valuta's wat minder inwisselbaar waren, mogelijk was een horloge in Zwitserland voor Zwitsers geld te kopen en in Nederlands geld te verkopen, waardoor het dus zij het dan door smokkelen ook mogelijk was een valuta transfer te bewerkstelligen en soms zelfs op zeer winstgevende wijze.

Op deze manier nu zijn die krachten der sferen onderling inwisselbaar. Maar ik kan nooit zeggen: “Ik heb hier iets, dat betaald moet, worden met zilvergeld en ik kom met wat papiergeld.” Er bestaat een te groot verschil. Evenmin als u met uw eigen krachten iets kunt doen wat elektriciteit vergt, b.v. een radiotoestel laten spelen. Er bestaat echter een enkele uitzondering. Maar zover brengt u het niet. Deze is n.l. wanneer gij uw wil zozeer kunt concentreren, dat u de elektronenstroom, vooral die van de vrije elektronen tussen de kleinste delen zelf kunt richten. In dat geval zou u door uw wilskracht ook uw radio kunnen laten spelen. Ik neem niet aan dat iemand op deze wijze het G.E.B. concurrentie aan zou willen doen, want het is zeer vermoeiend en weinig economisch. In het algemeen gaat dat dus niet.

Ik kan op een gegeven ogenblik behoefte hebben aan stuwkracht. Heb ik die stuwkracht, dan heb ik niets aan een rem. Heb ik een rem nodig, dan heb ik alleen iets aan stuwkracht, wanneer ze omkeerbaar is en dan alleen tot op zekere hoogte. Houdt u dat dus goed in het oog. Dan kan ik u dus nu iets vertellen over de wijze, waarop het licht der sferen actief kan zijn op uw eigen wereld.

Wanneer u denkt en uw denken is selectief, d.w.z. dat het zich op een zeker deel van uw bewustzijn richt, dan is de mogelijkheid zeer groot dat er een wereld bestaat, waarin een gelijke ik zou zeggen overheersende gedachte-inhoud is, waardoor dus het leven wordt beheerst door hetzelfde wat in u bestaat. U heeft in uzelf voertuigen, die voertuigen ondergaan zij het van een stoffelijk standpunt uit op zijn minst de reactie van elk sterk denken en elke sterke emotie. Er wordt dus door uw eigen voertuig een contact tot stand gebracht met die sfeer. De krachten van die sfeer zijn gelijk gericht aan uw denken en kunnen dus niet alleen dit: denken bevorderen, maar ook alle handelingen verrichten, die uit dit denken zouden voortkomen. Voor een helderziende zou dit kenbaar zijn als een kleurenspeel, een lichtbundeling, die neerdaalt.

Ik kan echter ook op een andere wijze te werk gaan. In het genoemde geval hebben de hersens gediend als een soort filter, waardoor uit het totaal Goddelijke één bepaalde kracht werd afgezonderd in overeenstemming met een bewustzijnswereld, waardoor verhoging van intentie en impuls verkregen kon worden: Ik kan echter ook een voorwerp nemen, dat zelf een kracht uitoefent. Magneetsteen trekt ijzer aan. Maar er zijn ook bepaalde stoffen, die licht aantrekken. Andere stoffen, die magnetische trillingen in zich absorberen: Er bestaat zelfs een zekere spoel, die gebruikt kan worden om vocht aan te trekken. Zoals er ook chemische stoffen zijn, die dezelfde eigenschap bezitten.

Wanneer ik een voorwerp heb, dat op enigerlei wijze in overeenstemming wordt gebracht met het bewustzijns-element van een bepaalde sfeer, zal tussen dat voorwerp en die sfeer een contact zijn gevestigd. Dit contact betekent dat het voorwerp mede onderworpen is aan de kracht, welke van die sfeer uitgaat. Het zal in zijn uitstraling naast de eigen uitstraling, die elk voorwerp heeft dus ook de kleur van de sfeer vertonen. Het zal bij nadering van of aanraking door een ieder; die daarvoor vatbaar is, de impulsen van die sfeer overdragen.

U ziet, ons licht der sferen draagt vele en ongetwijfeld grote mogelijkheden in zich. Iets anders wordt het echter, wanneer wij uit de stof of uit een lagere sfeer opstijgende in contact komen met een z.g. hogere sfeer. Wij menen misschien, dat wij dan het ware licht van die sfeer ook inderdaad zien en ondergaan. Dit is echter afhankelijk van dat deel van ons wezen, dat bewust is. Slechts het voertuig, dat afgestemd is op die sfeer of anders gezegd: dat deel van ons bewustzijn dat in die sfeer thuishoort, kan daar een beïnvloeding ervaren, die zuiver is. Wanneer een mens echter uittreedt, zal hij misschien zijn astraal lichaam achterlaten. Maar hij zal meestal zijn mentaal voertuig meenemen; Dat "mentaal" is een uitdrukking voor een gebied, waarin men dan dus werkzaam is, n.l. waar de grootste activiteit is. Dit betekent dat vele hogere werelden slechts geïnterpreteerd kunnen worden. De richting van het licht, de inhoud welke waargenomen wordt is afhankelijk van eigen voertuig, van eigen bewustzijn. U zult dus over het algemeen de sferen en het voor hen belangrijke deel van het goddelijk Zicht niet onvertekend zien maar als een kind, dat door gekleurd glas kijkt naar verschillende, op zichzelf reeds kleurig belichte tafereelen.

Dit betekent een wegvallen van details, in andere gevallen een verscherping van tegenstellingen. Het betekent in ieder geval echter, dat de waarde die wordt gezien niet direct aldus aanwezig is. Voor de mens op de wereld is elk bereiken van een hogere sfeer een dankbare uitbreiding van zijn ervaring, maar het kan nooit een verlossing of een absolute bewustwording zijn. Hij blijft gebonden aan het eigen bewustzijn, zoals dit kenbaar is binnen het voertuig, waarmee hij een sfeer benadert. Iemand, die dit uit de stof doet, zal dus nooit in staat zijn zelfs van de laagste sferen een werkelijk beeld te verkrijgen.

En daarmee heb ik het eerste deel van mijn inleiding wel - naar ik meen - tot een goed einde gebracht. Spreken over het licht der sferen van een stoffelijk standpunt of een pseudo-technisch standpunt is natuurlijk heel aardig, maar we moeten het ook nog even doen van een occult esoterisch standpunt. En dan zou ik het zo voor willen stellen.

De tegenstellingen, die in God bestaan, zijn te groeperen. Ze zijn te beschouwen als grote gebieden, die elkaar wederkerig beïnvloeden en waarbij verschillende waarden toch op elkaar een zekere aantrekking of afstoting uitoefenen, zoals we bij een aantal stoffen zien, die chemisch op elkaar reageren, terwijl andere stoffen neutraal zijn. Wij zullen nu deze grote groepen voor de aardigheid noemen: Groot Geesten of zo u wilt Aartsengelen. Deze Groot Geesten omvatten dus elk voor zich een reeks van kleuren en een zeer nauwkeurig omschreven deel van het goddelijk Licht. Er is een bewustzijn. Wie zich binnen dat bewustzijn beweegt, meent dat zijn hele wereld bestaat uit de kleuren, die daarin optreden. Gezien het feit, dat hier wel degelijk van een reeks elkaar aanvullende kleuren sprake is, zal de algehele vertekening niet zo snel worden opgemerkt. Het zou dus mogelijk zijn om ons voor te stellen, dat er verschillende reeksen van sferen bestaan beheerst door verschillende Groot Kosmische Persoonlijkheden. Die reeksen van sferen kennen alle hun verschil van licht en van kracht en toch zijn zij als geheel genomen niet een perfecte omschrijving van de goddelijke Openbaring. Iemand, die bewust is geworden binnen één zo'n grote Persoonlijkheid of Aartsengel, heeft inderdaad veel bereikt wat voor een ander nog onbegrijpelijk is en onverstaanbaar. Maar hij is niet in staat God te bevatten. Hij moet dus met dit bewustzijn verder werkzaam zijn. En nu zult u ook kunnen begrijpen, dat wanneer wij van die grote tegengestelde waarden hebben, wij van het nulpunt, waarin zij elkaar opheffen verder kunnen gaan. Het werkelijke licht der sferen is het meest kenbaar daarin waar de tegenstellingen zijn opgeheven. Dit komt zeer dicht bij het Nirwana van de Boeddhisten.

De uitbreiding kan nooit geschieden in absolute tegenstellingen. Ons eigen bewustzijn maakt het ons niet mogelijk de tegenstellingen als gelijkwaardig aan te nemen, ofschoon we ze in het nulpunt gelijkelijk kunnen beleven als onbetekenend. Elk wezen of het nu geest is of mens

heeft een zeker vooroordeel tegen bepaalde delen van de schepping. En dit vooroordeel komt tot uiting in de wijze, waarop hij zijn eigen wereld kent maar ook in de wijze waarop hij van zijn wereld uit zoekt naar een verdere bewustwording:

Aangenomen dat mijn bewustzijn een bepaald deel van de kosmos verwerpt, maar dat ik door mijn eigen streven daarmee toch in contact kom, dan zal het op mij niet de uitwerking hebben van een gekleurd licht maar verblindend zijn; het heft n.l. al mijn eigen waarden op. Een voorbeeld daarvan is: Saulus op de weg naar Tarsis, die getroffen door de absolute tegenstelling van zijn oorspronkelijk streven, wordt verblind door een gloeiend wit licht. Dit kan ons in de sferen ook overkomen: Wij ondergaan dan op onze weg van Groot Geest tot Groot Geest een voortdurende verandering van persoonlijkheid. Deze omkering impliceert dat wij van A overgaan naar B, en A verwerpen. Deze verwerping wekt in ons dezelfde spanningen, die in God bestaan. Want naarmate wij meer tegendelen hebben leren kennen en leren ervaren, zullen in ons meer sferen of beter gezegd niveau van erkenning en bewustzijn ontstaan. Gelijktijdig zal de hoeveelheid tegengestelde waarden in ons een licht scheppen, dat zij het veel zwakker identiek is aan het goddelijk Licht.

Nu zullen wij nooit een beroep kunnen doen op een Groot Geest of Aartsengel, die niet behoort tot onze eigen wereld. Doen wij dit toch, dan gaat dit ten koste van een groot risico en het totaal verlaten van onze wereld. Wij zullen dus altijd een beroep moeten doen op die Groot Geest, die voor ons deel van de schepping en voor de ontwikkeling der sferen, waarbinnen wij ons bewegen, als heerser kan worden beschouwd. Voor de aarde is dit dus een bepaalde Persoonlijkheid, die in zich een negental sferen bevat. Het getal negen is betrekkelijk willekeurig, want ook hier kan men enerzijds tot in het oneindige, verder blijven verdelen, anderzijds tot een nog grovere indeling komen van zelfs slechts drie sferen. Ik zou ze n.l. kunnen onderverdelen in. duister geestelijke, stoffelijke en licht geestelijke sferen. Dan zijn we ook klaar.

Ik neem nu echter deze negen aan, omdat ze de trapsgewijze ontwikkeling binnen de hoofd Persoonlijkheid van uw heelal (sferen plus wereld aardig weergeven. Dan zal elk dier sferen een zuiver kenbare variant zijn van de hoofdkleur, die voor de Persoonlijkheid geldt. Ik neem maar weer als voorbeeld blauw, dan zullen de kleuren der sferen binnen die Persoonlijkheid in feite variëren t.o.v. het kosmisch licht van zilverwit tot diep violet. Wij kennen in de stof en in de geest echter een onderscheid, dat gebaseerd is op de Bron van licht. Uw licht hier op aarde en de uitstraling van uw zon bepalen mede de wijze, waarop u kleuren ziet. Het betekent dus dat een andere zon een totale verandering van het aardse kleurenschema zou kunnen betekenen. Niet slechts een intensifiëring van kleuren maar een totale verandering.

U leeft echter in een wereld, die voor u normaal alle kleuren inhoudt. Zo gaat het ons ook in de sferen. Wij beoordelen dan de stijging van sfeer tot sfeer door het lichter of beter gezegd helderder worden van de kleuren. Hoe meer n.l. wit licht behouden is in de impuls, die de weerkaatsing wekt uit het beschouwde onderwerp, hoe helderder en zuiverder de kleur zal worden. U kunt deze proef misschien hier op aarde gemakkelijk doen, wanneer u de beschikking heeft over een stukje z.g. donkerblauw materiaal. Verhoogt u de belichting daarvan (u kunt het met lappen ook doen), dan zal naarmate het licht feller wordt, het blauw lichter en helderder worden. Wanneer wij er een voldoende sterk licht op zetten, krijgen wij uit het schijnbaar donkerblauw zelfs een helder blauw meestal kobaltblauw (afhankende van de verwerkte stof) dat ons iets doet denken aan een zomerhemel; een dag dat je kijkt tot achter de atmosfeer.

Op deze manier onderkennen wij dus de sferen binnen de grote Persoonlijkheid in feite aan, de intensiteit. Een poging om nu op rationele wijze kleuren te gaan toewijzen is wel zeer moeilijk. Wij kunnen dit al merken, wanneer wij zien hoe de kleuren een emotioneel quotiënt hebben, dat voor verschillende volkeren aanmerkelijk verschillend is. Zwart is voor u een rouwkleur, maar haar tegenstelling wit is elders een rouwkleur. Rood is voor de één een kleur van vreugde, voor de ander een kleur van ondergang en dood. Daarom is de wijze, waarop wij emotioneel tegenover een wereld staan mede bepalend voor de waarde, die we erin vinden.

Alle sferen gezamenlijk echter - en dit kan niet nadrukkelijk genoeg worden gezegd - geven wit, datgene wat voor ons wit is, zelfs ook wanneer het alleen de kleur is van één persoonlijkheid in een groter bestel.

Om te kunnen komen tot een werkelijke waardering van de inhoud der sferen, zullen alle gelijkelijk moeten worden gekend en uit het totaal der daarin bestaande tegenstellingen een oordeel moeten worden gegeven over elk object, dat wordt beschouwd.

Ik begrijp heel goed dat velen onder u gaarne zouden willen vragen: "Maar wat betekent deze of gene kleur dan?" Uit het voorgaande heeft u kunnen vernemen, dat daar geen uitsluitel over te geven is, behalve als een zeer persoonlijke en subjectieve zienswijze. Ik wil uw vragen, zo u ze daarover stelt, graag beantwoorden, maar zal dit dan doen uit het gemiddeld bewustzijn van de mensheid, niet dus op dat van mijn eigen sfeer en niet op dat van een absolute kleurwaardering. Deze is, zo ver ik weet, niet mogelijk.

VIERDE LES - DE ONTWIKKELING VAN STOFFELIJKE WAARDEN

Na de bespreking van de vorige maal met haar aanduiding van cyclische verschijnselen, van het samenvallen van gebeurtenissen, zult u misschien met deze titel een klein beetje teleurgesteld zijn. Maar alle waarden, die wij op de wereld hebben, maken een ontwikkeling door. Die is lang niet altijd progressief. In heel veel gevallen zouden we eerder van een verval, dus van een retrograde ontwikkeling kunnen spreken. In het beeld, dat wij ons van de wereld willen vormen, is die ontwikkeling juist van de stoffelijke waarden toch wel erg belangrijk. Ik zal dan maar eens beginnen met een kort overzicht te geven van wat er o.m. veranderd is.

In de eerste plaats; toen de aarde betrekkelijk jong was, waren een groter aantal elementen dan tegenwoordig niet stabiel. De zware elementen zoals radium, goud e.d., kwamen in grotere mate voor en zijn later vervluchtigd in chemische verbindingen opgegaan: Ook chroom, nikkel, kobalt en ijzer kwamen voor maar in vormen, die evenals radium stralend waren. Die wereld, waarop dat eerste leven ontstond, was dan ook een tamelijk vreemde wereld.

Als je vandaag aan de dag een atoomproef neemt; dan valt op dat juist in de grensgebieden, waar dus een hevige straling is geweest, de z.g. fungi, de schimmelplantjes enz. het beste, gemakkelijkst groeien. Dat was in het verre verleden op aarde precies eender. Dan zul je verder opmerken, dat gewassen op een bepaalde graad van straling gunstig reageren, d.w.z. rijke vrucht dragen en nu ja, een beetje andere vorm hebben. Daarvoor kunnen we nu wel niet direct in fossielen enz. een aanwijzing vinden, maar we kunnen toch in de legenden wel iets daarvan terugvinden. Denkt u nu maar eens aan die van de Egyptenaren en ook aan sommige Noorse en Germaanse sprookjes. Daarin wordt gesproken over korenhalmen, die reikten tot aan de grond; dus geen stengel, maar volle korenhalmen. Verder verhalen over wonderplanten, die ontzettend snel groeien. Een variëteit ervan bestaat tegenwoordig nog in de woestijn bij Mexico. Daar staat nog een plant, die kun je zien groeien, als je blijft kijken. Maar vroeger schijnt dat volgens die sprookjes veel meer het geval geweest te zijn. In wonderbonen (Jack and the bean-stalk) vinden we daar nog zo'n flauwe weergave van.

In het begin was die aarde dus sterk radioactief. Ook alle gewassen die erop voorkwamen waren actief. De wezens die daarop verkeerden waren niet stabiel in hun vorm, zoals tegenwoordig. Wat er aan leven was, moest wel hoofdzakelijk proteïne zijn, laten we zeggen in simpele eiwitvormen uitgedrukt en niet in vaste vormen. De wezens die zich daaruit ontwikkeld hebben, kunnen wel een grote omvang bereikt hebben, maar ze kunnen nooit werkelijk belangrijk geweest zijn door hun bewegingsmogelijkheden en zo. We hebben daar eerder te maken met b.v. die pantoffeldiertjes, diertjes die wel uitstulpingen kunnen veroorzaken en daarmee zich kunnen voeden, maar die verder toch wel zeer veranderlijk zijn en zich voortdurend kunnen aanpassen. In het begin van de wereld was dan ook de aanpassingsmogelijkheid van het doorsnee gewas en het doorsnee leven (het dierlijk leven) aanmerkelijk groter dan tegenwoordig. Maar ja. zo langzaam maar zeker gaan veel van die elementen over in andere. De instabiele delen van het element raken hun extra straling kwijt en we krijgen te maken met z.g. stabiele metalen en gassen. Het resultaat is, dat de beïnvloeding van de vorm aanmerkelijk minder wordt. Dat de vaste vorm, die eenmaal ontstaan is, meestal langs een evolutionaire weg verder gaat. We zien dus niet meer zoals vroeger plotseling overal verandering van vormen en normen; zoals in die eigenaardige periode in het begin van het cartoon, dat plotseling de zaadstammige planten en bomen (de varenbomen zouden we eigenlijk moeten zeggen) binnen 100 jaar ineens houtvezelvorming gaan vertonen. We zien dat op een gegeven ogenblik (al ligt dat iets verder terug) de, meeste plasmische (dus uit protoplasma opgebouwde) vormen ineens verkalkingsverschijnselen gaan vertonen. We krijgen schaalvormingen. Zie krijgen kernvormingen die later tot geraamten kunnen worden. We zien plotselinge omzettingen, waarbij pantserscheidingen en vorming van chemische stof plaatsvindt, zoals het ontstaan van chitinepantser. Ook dat is ineens één

vaste periode. En dat betekent, dat gedurende deze zeer korte en intense periode een totale omvorming plaatsvond.

Zouden we verder terug willen gaan, dan vinden we dieperperioden met een tamelijk grote frequentie. Gaan we echter zo'n beetje naar uw eigen tijd kijken, dan blijkt dat steeds minder deze variaties voorkomen. Zeker, er zijn verscheidene, ijstijdperken, sommige van langere, andere van kortere duur, waarbij; als we kijken ook weer sprongmutaties te zien zijn. Niet alleen van dierlijk maar ook van plantaardig leven. Toch zijn die veranderingen lang niet zo betekenisvol meer. De totale radioactiviteit in die oude wereld kwam ook tot uiting in de atmosfeer. Die atmosfeer was dichter en geconcentreerder dan tegenwoordig, maar ze had ook een hoger stralingsgehalte.

U zult zeggen, waarom kom je daar nu juist vandaag op terecht? Wel, het heeft in deze tijd enige betekenis nu de mens kunstmatig bezig is de hoeveelheden radioactiviteit op aarde te vergroten. Voor de totale massa van de wereld en de atmosfeer is dat nog onbelangrijk maar er is van een gestage toename sprake. Een gestage toename van radioactiviteit, zonder onmiddellijk te ontaarden in een verbranding van het leven, zou een reeks van hernieuwden meer voor aanpassing geschikte levensvormen moeten wekken. Die zullen natuurlijk het eerst gewekt worden in de lager ontwikkelde levensvormen. U kunt wel begrijpen, een mens is een hoog georganiseerd wezen; dat kan zich niet zelfs niet in zijn vruchtbeginselvorm onmiddellijk aanpassen. Daar komen hoogstens ongelukken van. Maar mollusken b.v., schelpdieren, hebben een betrekkelijk eenvoudige organisatie vergeleken bij de mens. En als die nu onder een hogere straling komen te staan, is daar een verandering (een sprongmutatie) zeer gemakkelijk mogelijk; met als gevolg daarvan dus het ontstaan van nieuwe vormen van leven.

In de oudheid waren dat eerst schokgolven, de één na de ander, maar met een steeds grotere tussentijd. En daar moeten wij ons nu even aan vasthouden, want hier pas krijgen wij het verband met mijn vorige lezing. Die tussenperioden n.l. nemen steeds toe, zodat er steeds grotere tijdperken liggen tussen de ene dominerende mutatie en de volgende. Elke mutatievorm echter brengt voor zich een primaat voort. Nu spreekt men over de primaten meestal als beginnende mensen. Maar ik zou zeggen: een primaat is onder zijn soortgenoten altijd dat wezen, dat beschikkend over het grootste aanpassingsvermogen tevens beschikt over de beste stoffelijk voertuiglijke mogelijkheden om zich verder in te dringen in het leven om het te beheersen. Die primaire vorm echter is al betrekkelijk lang (n.l. al vier van die perioden lang) menselijk. Het is dus logisch aan te nemen, dat bij een verdere ontwikkeling, die gepaard moet gaan met een verhoging van radioactiviteit hier op aarde (dan wel met een zodanige uitbarsting van de zon, dat de stralingsvelden die de aarde beroeren tenminste verhonderdvoudigd worden in hun sterkte) deze weer een menselijke zal zijn.

De vroegere eerste mensvorm was eigenlijk een waterwezen, Hij kon niet eens leven op een terrein, dat niet voortdurend door een drijvende mist word omgeven en waar nog een moerasje was om zo nu en dan een bad te nemen. Het waren eigenlijk een soort kikkers, menselijke kikkers. Nu vind je onder de mensen tegenwoordig nog menige spring in 't veld, maar er zijn toch nog wel enige dingen veranderd. Een variant van de kieuwademhaling is hij de verre voorvaders van de mens aan te tonen. De longademhaling heeft in de laatste twee cycli tweemaal een verandering ondergaan, waarbij niet alleen de longcapaciteit maar ook het osmotisch proces, dat zich in de long afspeelt, aanmerkelijk veranderde. Dus in de periode voor deze vorm was de huid voor de mens niet zo belangrijk voor zijn ademhaling als tegenwoordig. U hebt dat b.v. nog bij dieren. U weet, een hond transpireert niet, hij hijgt, zijn tong hangt uit de bek en daardoor kan hij dan eventueel overdadig vocht afscheiden: verdamping. De menselijke huid heeft een steeds grotere rol gekregen. Je kunt zeggen, dat in een volgende cyclus de longfunctie zeer waarschijnlijk nog meer verfijnd zal worden.

Verder zien we de verandering van het beenderstelsel. Die is weliswaar niet groot, maar wij zien dat bij de vroegere typen het been zelf grover, sterker en gedrongener gevormd was. Bij de latere typen krijgt dat allemaal mooie gebogen lijnen. Het is of een architect een grondmodel heeft genomen en zegt; "Daaruit maak ik nu iets moois." Dat ziet u misschien niet zo. Wanneer u hier of daar een echt of uit plastic vervaardigd geraamte ziet hangen, zegt u waarschijnlijk "O, wat griezelig." Maar als u eens kijkt hoe dit alles precies is opgebouwd om

op de juiste wijze; de grootst mogelijke spanning met zo weinig mogelijk materiaal te dragen (dus u gaat het eens structureel bekijken), dan zegt u; "Dat is toch wel erg mooi." En nu zeg ik niet dat u naar het geraamte, van een primitieve mens moet gaan kijken. Daarvan zijn er maar weinig en daar weet men te weinig van. Maar er zijn zo hier en daar geraamten te vinden van b.v. de sauriërs. En anders van het Grotius damhert. Daar hebt u ook een nog niet zo lang uitgestorven vorm, waarin die primitieve beenderstructuur nog gemakkelijk te zien is. Dan zult u zien, dat is zwaarder, massiever. Als vergelijking, dat is Stonehenge vergeleken bij een gotische kathedraal. Logischerwijze moet dus in de wereld worden gerekend met een omvorming, waarbij het gemiddeld materiaal lichter van structuur wordt en een veelheid van functies meer en meer wordt overgedragen aan zo groot mogelijke oppervlakken met een zo hoog mogelijk weerstandsvermogen. (Daar zit meer aan vast; dat moet u maar eens voor uzelf overdenken, anders kom ik helemaal in de biologie terecht en daarvan ben ik zelf geen grote vriend.)

Gesteld nu verder, dat wij op dit ogenblik wat de aarde betreft, ons bevinden in een aanlooperperiode voor een verandering. Mogen wij dan niet aannemen dat deze verandering a.h.w. de laatste fase is voor een hernieuwde stralingsperiode met mutatievorm? Gerekend dus van uit de regelmatige verschijnselen, verder rekening houdende met de verdubbelingsreeks eigenlijk, die wij zien bij het optreden van deze periode van vernieuwing, is het redelijk aan te nemen, dat de mens over ongeveer 1000 jaar (waarschijnlijk nog iets minder) een andere vorm gaat krijgen, dat dus de overheersende structuur van het menselijk lichaam aanmerkelijk gewijzigd is, vooral in bepaalde organische en het skelet betreffende details. Dan is het voor ons toch wel erg belangrijk ons een wereldbeeld te vormen waarin deze mogelijkheid mede verdisconteerd is.

Wat zijn vroeger de gevolgen geweest van dergelijke wijzigingen? In de eerste plaats zien wij bij de verandering van ras (b.v. vergroting van schedelinhoud) een strijd ontstaan tegen de nieuwe vorm. De nieuwe vorm wordt juist door deze tegenstand geprikkeld tot een zo snel en zo groot mogelijke ontwikkeling. Het gevolg is wel dat praktisch alle voorvaders van de mens neurotisch waren en dat met het menselijk ras zelf de reeks van neurosen evenzeer gegroeid is. Een mens woont wel niet meer in een Hof van Eden, maar hij heeft toch nog steeds een uitgebreide neurosentuin. We zouden dus moeten rekenen met een verdere vertekening van wereldbeeld, waant een neurose is eigenlijk niets anders dan dat. Die vertekening komt voort uit de gewelddadige overwinning na felle strijd van het sterkere ras op het oudere ras.

Het is gek als je het zo bekijkt dat zoveel volkeren - zelfs nu nog - eigenlijk te gronde gaan aan hun schuldgevoelens; en dat er zo veel volkeren zijn die juist, doordat ze bedreigd worden, sterk worden. Ik weet niet of u dat in de geschiedenis wel eens hebt nagegaan. Het eigenaardige is, dat Duitsland in de laatste 150 jaar tenminste zeven grote nederlagen heeft moeten incasseren. Na elke nederlaag was een herstel direct kenbaar binnen zeer korte tijd. En de agressiviteit van ditzelfde volk nam in afnemende tussenpozen na elke overwinning sterk toe, waarna een hernieuwde agressie begon. Dat is een heel typisch verschijnsel. Je zou zeggen; Je kunt een volk toch breken. Maar zelfs dat blijkt niet mogelijk.

Het is bekend, dat b.v. Rome de Germanen heeft geprobeerd te breken dat wil zeggen elke vrijheid a.h.w. te ontnemen, ze te vernederen tot en met. De Romeinen hebben hun grootste nederlagen eigenlijk moeten incasseren juist in die gebieden, waar zij meenden reeds zekerheid en macht te hebben, omdat ze het volk gebroken hadden. Precies hetzelfde gebeurde met de Grieken toen zij meenden dat zij Indië veroverd hadden. Juist daar begon de nederlaag. De minachting van Dsjengiz Khan voor de Europese strijders, die hij meende gebroken te hebben was de aanleiding tot zijn eigen ondergang. Dus het vertrouwen, dat je iets onderdrukt hebt in deze wereld, is klaarblijkelijk gevaarlijk. Dat is in het verleden geweest dat zal zo in het heden gelden maar ook in de toekomst. Daaruit kun je een les trekken. En die les kunnen we meteen bij een eventueel te stellen prognose altijd weer gebruiken. Bij elke ontwikkeling die wij zien, moeten wij ons afvragen: In hoeverre zit er een gewelddadige, een frustrerende of het "ik" absoluut beledigende oorzaak aan het begin van een ontwikkeling? Zodra iets te vinden is, dat een vrijheidsberoving betekent zelfs een vermindering van zelfrespect in het verleden, kunnen wij er zeker van zijn, dat elke schijnbaar vredige ontwikkeling in een uitbarsting van gewelddadigheid ontaardt.

Dat geldt natuurlijk ook op kleinere schaal. Laten we zeggen; je hebt een kind. Dat kind wordt voortdurend voorgehouden dat het niet goed genoeg is, het werkt niet goed genoeg, het is niet van goede familie. Als dat kind zich dit gaat aantrekken, als dit werkelijk invloed heeft, dan zien we dat juist daardoor dit kind op een of ander gebied ineens vorderingen gaat maken vaak heel grote vorderingen. Maar als we het leven van zo'n mens verder volgens dan blijkt dat juist diezelfde vorderingen, waarvoor wij eigenlijk hadden willen applaudisseren, later gebruikt zijn om andere mensen naar beneden te trappen en te vernederen, dus om de schade in te halen. Is daarentegen een ontwikkeling te vinden van saamhorigheid b.v., dan zal de eigenlijke ontwikkeling en opgang veel trager zijn. Dat is ook logisch, omdat de stimulans "je te verdedigen en te handhaven" kleiner is en dus het zelfbehoud niet mee wordt aangesproken als een oorzaak voor streven. Het gaat meer op z'n gemakje af.

Overigens dat moet u maar eens nakijken. Wist u, dat in de geschiedenis de mensen, die het meest indruk hebben gemaakt, die in alle geschiedenisboekjes staan, op zichzelf meestal middelmatige of zelfs minderwaardige individuen waren? Misschien nooit over nagedacht, hé? De Caesaren van Rome, die de meeste overwinningen behaalden, waren eigenaardig genoeg niet de werkelijk grote strategen en tactici; men heeft dat later van hen gemáákt. In heel veel gevallen waren het goede huisvaders, die van hun vrouw regelmatig op hun kop kregen en uit louter woede een doorzettingsvermogen ontwikkelden, dat hun in staat stelde hun eigen dwaasheden eenvoudig te overwinnen.

Kijk nu eens naar Napoleon. De Fransen zouden mij hier onmiddellijk gaan kielhalen en vierendelen, als ik hier zou zeggen: "Napoleon was een middelmatige figuur." Maar eigenlijk was hij dat. Napoleon was een Streber en in zekere zin een gewetenloos mens, maar hij was helemaal niet een groot denker. Altijd weer, wanneer wij in zijn leven grote veranderingen zien, dan is het aan anderen te danken dat hij slaagt. Als hij als jong officiertje geen inkomen heeft, dan ziet hij er helemaal niet tegenop datgene te doen, wat tegenwoordig een huwelijkszwendelaar pleegt te doen, ten koste van een oudere weduwe. Diezelfde Napoleon ziet er helemaal niet tegenop om drie of viermaal eden van trouw af te leggen, en als het hem niet meer bevalt zijn leger in de steek te laten. En dat doet hij heus niet alleen in Rusland, zoals u misschien denkt, maar ook al bij de campagne in Egypte. Als je die man gaat bekijken en je ziet hoe hij de vrouw, die van hem houdt, eenvoudig wegschuift, omdat hij vindt dat er een dynastie moet komen, dan zeg je; "Ja, maar man, wat ben je nu eigenlijk voor iemand. Ergens in je deugt er iets niet." Dan kunt u zeggen: "Het is toch eigenlijk wel raar, dat juist deze mensen historie maken." Maar juist omdat Napoleon zelf zich van die zwakheid bewust was, probeerde hij dat te compenseren door van anderen meer te vergen. En omdat hij van anderen zoveel vergde, bereikte hij veel.

Wat dat betreft, kijk naar onze grote staatsman Churchill. Die deed eigenlijk precies hetzelfde. Dat het geen handige jongen was, kun je wel zien. Als je alleen eens nagaat onder welke omstandigheden hij in de Boerenoorlog gevangen werd genomen, dan zul je wel zeggen; "Het was een brutale vlerk. Misschien een heel geschikte jongen, maar het was geen held en geen heldere denker." Ga verder kijken. Zie wat hij politiek heeft gedaan; In negen van de tien gevallen heeft hij zich aan zijn eigen mening vastgehouden, heel hard geschreeuwd op elk ogenblik dat hij naar zijn mening niet voldoende gerespecteerd werd en voor de rest zich betrekkelijk goedmoedig de bewondering van anderen laten welgevallen. Juist zijn middelmatigheid maakte hem blind voor veel gevaren, waarbij een ander door de knieën zou zijn gegaan. En zo kon hij de grote figuur worden van Engeland.

Wij kunnen verdergaan. Neem Hitler, ook een veel omstreden figuur. Niemand weet wat hij eigenlijk was; een man met een minderwaardigheidscomplex. Had de man kunstschilder kunnen worden, dan had nooit de wereld van Hitler gehoord. Maar iedereen lachte om zijn schilderijen. Hij voelde zich door de wereld genomen. Hij was bang, op het kantje van een lafaard af. En ook dat moest hij verwerken, daarom moest hij ook de mensen laten zien, dat het niet zo was. Zo komt hij dan in een spelletje terecht, waar hij door anderen wordt gebruikt, maar ook de kans krijgt van anderen te eisen. Hitler zelf was geen strateeg. Toch heeft hij in de eerste delen van de oorlog strategisch wonderen volbracht omdat hij van anderen steeds het uiterste eiste. Pas toen hij dacht dat hij het zelf werkelijk beter kon dan een ander, ging hij er aan. Dat is hetzelfde met Napoleon geweest, toen hij tegen de raad van

zijn generaals, in een actie begon tegen Rusland. En zo kun je verdergaan: Waar je ook kijkt in de geschiedenis, steeds weer hetzelfde.

In het klein wordt dat in de gewone menselijke samenleving herhaald. Wist u waarom er zoveel Amerikanen zo hard werken? Omdat ze daarin het enige middel zien om de achting van hun vrouwen en van de gemeenschap te verwerven. Het gaat hen om het aanzien. Niet om het gelukkige leven, neen, om het aanzien. Als het je gaat om het aanzien, moet je je toch wel bewust zijn, dat je eigenlijk niet deugt. En als je dat verdergaat ontwikkelen, dan wordt het je ook duidelijk waarom er zoveel van die mensen over de kop gaan. Overall hetzelfde beeld.

Maar als we dat beeld nu eens gaan toepassen op die ontwikkelingen, waarover ik spreek, dan zou ik tot de conclusie moeten komen dat nu reeds, op dit ogenblik (en de komen 700 jaar waarschijnlijk) zal worden bepaald, of één eventuele volgende vorm van het mensdom een vredige, een gelukkige vorm zal zijn of - net zoals op het ogenblik in de maatschappij - een merendeels neurotische vorm. En nu heb ik een paar redenen om aan te nemen, dat het met die ontwikkeling gunstig zal gaan. Ik haal dat uit de geschiedenis van het verleden. Want ik heb gezien dat naarmate er een fellere ontwikkeling in het mensdom plaatsvond, er langere perioden nodig waren om van het ene menselijke ras en haar dominantie over te gaan tot een volgende en iets hoger staande vorm; maar bovendien dat de strijd tussen deze rassen veel minder is geworden. Dat lijkt nu niet naar, maar toch is het zo. In het begin was er steeds een strijd tegen vreemdelingen (rasvreemden) naast de onderlinge strijd. Tegenwoordig is er praktisch alleen sprake van een onderlinge strijd, maar geen erkenning meer van vele elementen als volkomen vreemd aan de mensheid. De erkenning van gelijkheid, van kleurlingenrassen is in het westen nog niet heel ver gevorderd misschien. Maar het neemt toe. Het besef van die gelijkheid is er reeds lang, wanneer de praktijk van die gelijkheid nog bestreden wordt. Er zou dus langzaam - maar zeker in de mensheid - een soort haven ontstaan waarin de eerste typen (de prototype van een nieuwe mensheid) kunnen leven zonder één al te grote strijd. Dit is nu de reden waarom ik aanneem, dat die wereld op het ogenblik niet alleen belangrijk is dat is zij altijd en voor iedereen maar dat zij vooral belangrijk is voor de verdere ontwikkelingen.

Dan gaan wij ons eens afvragen: In welke periode zouden wij ons op het ogenblik ongeveer kunnen bevinden, in welke ontwikkeling? En dan zien wij dat het Christendom (ook in de niet christelijke gebieden) zijn stempel op de wereld heeft gezet. Dan mogen wij dus van het standpunt uitgaan, dat er een aanloopperiode is geweest van het Christendom, dit er een hoogtepunt is geweest en dat wij ons daarna weer in een aflopende periode bevinden. Stel nu die drie perioden op 722 jaar. Wat krijgen wij dan? Dan is het hoogtepunt van het Christendom gelegen tussen ongeveer 700 en laten we zeggen 1540 á 1550. Dat komt ook aardig uit, want het is in die tijd, dat het Christendom alle vorsten van het westen kroont en indirect meesterschap heeft over alle staten, terwijl het westen steeds sterker opkomt en daardoor juist van uit deze periode een grote invloed gehad tot - laten we zeggen - naar China en Noord Afrika toe.

De conclusies die wij daaruit trekken brengen ons dan verder tot een volgende periode, n.l. de aflopende periode van het Christendom en die moeten we dan ook weer schatten op 722 jaar: Dat zou globaal gesproken zijn ongeveer 2150. Globaal. Dan zouden wij ons nu bevinden op de grens van de laatste helft van de eindperiode voor het Christendom. En dat is wel heel interessant. Want een eindperiode valt weer samen met een beginperiode. En dan hebben we n.l. die 702 (niet die 722 maar die 702) jaren cyclus ertussen, die vaak vooral op economisch gebied een grote invloed heeft. We zitten met een kruispunt, als je het nu eens grafisch zou willen uitdrukken, van een steil naar beneden verlopen van het ware Christendom. We moeten den dieptepunt bereiken, voordat een hernieuwde geestelijke ontwikkeling daaruit kan voortkomen. De duur daarvan zouden we nu eens kunnen schatten op 250 jaar of 200 jaar desnoods. We zitten gelijktijdig met een economische ontwikkeling, die op het ogenblik dreigt een knik te krijgen. De huidige economisch technische ontwikkeling vergt een verandering. Er gaat een dieptepunt komen. Die twee punten liggen bijna op één lijn.

Nu ga ik nog een keer nadenken. Wat heb ik nog meer? (Geestelijk) Geestelijk heeft wit een hoogtepunt bereikt op het ogenblik. (Dat moet je nu maar van me aannemen). Dit ligt ook op

hetzelfde punt. Dus we hebben al drie punten, die bij elkaar liggen. Maar er is nog een kleine verschuiving tussen. Dan gaan we proberen om dat eens zo te projecteren, dat dat precies gelijk valt. Dat is natuurlijk een hele kunst. En dan gaan wij daarnaast nemen de curve van de technische ontwikkeling. En ook daar moeten we een punt hebben, dat gelijk valt. We nemen daarbij ook de politieke ontwikkeling en structuur op de wereld. Die projecteren we erbij. Verder nemen wij daarbij de zonnecyclus, want die moeten wij ook inschakelen. En wij houden rekening met de kosmische cyclus. We gaan al die punten bij elkaar brengen. En nu blijkt, dat van een praktische gelijktijdigheid van ontwikkeling in al die punten sprake is tussen de jaren 1972 en 1985. Dit zijn dus de kroonjaren, waarin een omslag inderdaad plaats zal vinden. Daar is geen sprake van een mogelijke ontwikkeling, daar kunnen we definitief zeggen: Zo gaat het. Op het ogenblik kunnen we dit nog niet. Maar de verschillende punten van die cycli komen steeds dichterbij elkaar. Het is duidelijk dat wij nu van onze kant uit gaan zeggen (en nu ga ik even samenvatten wat ik heb zitten vertellen).

Het afgenomen uiterlijk energiequotient als uitgedrukt in harde en half harde straling op de wereld is na een gestage afname zij het betrekkelijk gering vermeerderd. Wat betreft de zon kunnen we ook een vermeerdering hiervan verder gaan verwachten. Dit betekent de mogelijkheid, dat in de komende jaren het eerste nieuwe type mens gaat ontstaan, ook al zal dit in de massa nog niet opvallen. We moeten reeds in het huidige jaar rekening gaan houden met een sterk toenemende tegenstelling tussen de positief en de negatief gerichte curven. En dat betekent, dat politiek naar beneden gaat, dat economie naar beneden gaat; dat techniek naar boven gaat; dat de geestelijke ontwikkeling naar boven gaat; dat de invloed van de geest naar boven gaat. We bevinden ons dus zeer klaarblijkelijk in een conflictperiode.

Wat moeten wij nu verder er nog van gaan denken? Naarmate die punten meer gelijk komen te liggen (dus cycli met verschillende duur en dus met verschillende snelheid van fluctuatie tussenhoogte en dieptepunt langzaam maar zeker hun uiterste waarde t.o.v. elkaar benaderen), hoe meer dat dichterbij komt, hoe feller de tegenstellingen tussen positieve en negatieve tendensen tot uiting komt. In deze wereld zullen de tegenstellingen in de komende jaren nog aanmerkelijk moeten toenemen. Dat heb ik u nu allemaal verteld in de hoop dat u zult leren dit te gebruiken. Als je houdt van geschiedenis en van anekdoten, zoals ik dat persoonlijk ook doe, dan krijg je toch al een aardig inzicht in al die menselijke trekjes, die bepalend zijn in de geschiedenis. Om nu eens wat te noemen: de uitvinding van de fonograaf door Thomas Alve, Edison, weet u eigenlijk waarom hij die heeft uitgevonden? Omdat hij niet slapen kon. En weet u waarom hij niet slapen kon? Hij had muggenbeten opgelopen. Dus eigenlijk is de mug oorzakelijk voor de uitvinding van de fonograaf. Als je deze simpele oorzaken nu in de gaten kunt houden en je kunt de essentiële stromingen zien van een bepaalde tijd, dan wordt het je gemakkelijker om andere invloeden daarin te plaatsen. Wanneer ik een periode heb van vrede en gezapigheid en ik wil daarin nu eens gaan nadenken, dan kan ik zeggen; Ik ga astrologisch denken; Hé, toenemende invloed van Saturnus en van Neptunus. Maar detijd is rustig; het zal zich in wat prikkelbaarheid en misschien in een kleine gebeurtenis openbaren, maar verder zal het niet veel uitwerken. Maar nu kom ik in een tijd van hoogste spanningen. En weer treedt diezelfde astrólogisch waarneembare invloed op. Dan geeft het een heel andere uitslag. Wanneer dat nu toevallig nog samenvalt met een opgaande zon en een maan in haar eerste twee kwartieren dan mag ik er wel rekening mee houden, dat er grote en zeer belangrijke veranderingen op het spel staan. Saturnus kan daarbij de zaak helemaal onderstboven gooien. Er kunnen fantastische rampen en zelfs een oorlog uit geboren worden, vooral als Mars een beetje meewerkt. En ja, als dan die grote en geheimzinnige planeten ook nog meespelen in het spel dan kan er van alles gebeuren, van een openbaring af tot een nieuwe statenbond toe: Maar er zullen felle dingen gebeuren, dingen die snel effect hebben. En zo krijg je dan, een beter inzicht in wat die wereld je biedt.

Er zijn invloeden, die u soms zelf aanvoelt. De ene dag is er een sfeer van rusteloosheid, de andere dag is er een sfeer van vrede. Dat kan zelfs aan het weer liggen. Wanneer de Bilt praat over een lage drukgebied, dan zult u waarschijnlijk door dat lage drukgebied in een slecht humeur zijn, prikkelbaar zijn. Want ook dat betekent een verandering voor uw lichaam. Is er een hoge drukgebied, dan zult u grotere schokken met veel meer gelijkmoedigheid opnemen

en betrekkelijk opgewekt en blij zijn. Dus zover gaat dat, zoveel invloeden zijn er. Als je al die invloeden nu leert kennen en bij elkaar optelt en u weet wat ongeveer de verwachting is, dan kun je ook zeggen; "Hé, alles wat ik heb geconstateerd plus die invloeden maken het voor mij noodzakelijk nu al rekening te houden met een verschuiving, in het wereldbeeld in een vaste richting." Dan kun je wel niet precies zeggen wat er gebeurt maar nu ja dat is niet zo heel erg nodig. Wel kun je de algemene lijnen zien. Op de kleine voorspellingen, het optreden in 3-tallen en 7-tallen van gebeurtenissen en hun mogelijke spreiding komen we nog wel eens terug.

In de vergelijking van de tijd denk je aan het heden als ongeveer aan het vroege Egypte. Wat was nu in het vroege Egypte kenmerkend? De eerste ontwikkeling van Egypte, dat hoofdzakelijk een landbouwstaat werd, was wel het ontstaan van legertjes. Er waren sterke mensen, die van de oogst een percentage vroegen (vaak een heel hoge) maar die daarvoor dan ook beschermden tegen het ingrijpen van anderen. Nu gaat het tegenwoordig niet meer tussen een paar boeren en een z.g. edelman. Het gaat tegenwoordig b.v. tussen Rusland en zijn satellietstaatjes. Maar de verhouding is er. En ook Amerika en Rood China hebben zo'n aantal satellieten. En in het Arabisch blok zien we rond Egypte eenzelfde ontwikkeling. Het is dus duidelijk, dat die ontwikkeling inderdaad op een ander niveau is teruggekeerd.

En wat gebeurde er toen? Toen Egypte zich zo ontwikkeld had, ontstonden daaruit twee staten of rijken, die tijdelijk elkaar bestreden. Die tijd van werkelijke strijd tussen beide rijken was betrekkelijk kort. Oostelijk en westelijk blok gewonnen ten slotte een zo grote eenheid (dat voorspel ik er rustig uit; het is wel geen voorspelling, alleen maar een analogie, maar één die uitkomt!) een zo grote eenheid innerlijk dat zij misschien voor een kort ogenblik tot onderlinge strijd komen; maar evenals Beneden en Bovenrijk in Egypte met elkaar samen moesten werken, omdat zij bedreigd werden door de woestijn, door een niet te rechtertijd opkomen van de stortvloed in de Nijl enz., zo zullen de condities van de wereld ongetwijfeld deze beide blokken ook tot een redelijke samenwerking nopen.

Egypte beleeft zijn werkelijke bloei in de tijd dat zijn vorsten de twee kronen dragen, d.w.z. dat die rijken een eenheid vormen. We zouden de conclusie kunnen trekken dat binnen niet al te lange tijd (waarschijnlijk de afloop van de periode, die ik u noemde, dus rond het jaar 2000 tot 2100 toe) er sprake is van een absolute eenwording van de hele wereld, die als eenheid verder optreedt tegenover alle elementen en eventueel ook buiten de aarde gelegen invloeden en krachten. In de tijd dat beide kronen van Egypte, door één vorst worden gedragen, kwam de magie sterk naar voren. De technische kennis en mogelijkheden van de Egyptenaren waren voor hun tijd vaak ontstellend groot. Zouden we niet een soortgelijke vernieuwing op de wereld kunnen verwachten?

Maar wij hebben hier te maken met de hoofdtendensen, die van uit de kosmos de wereld bereiken. En die zijn dan dat kunt u op uw vingers weer nagaan in de eerste plaats Aquarius, het geven wordt belangrijker dan het nemen. In de tweede plaats: technisch erkennen gaat gepaard met gevoel voor mystiek, het occulte en ten slotte de geestelijke ontwikkeling. In de derde plaats; gemeenschap wordt belangrijker dan persoonlijk bestel.

Deze invloeden kunnen niet zo onmiddellijk ontstaan, want niet voor de hele wereld zijn die invloeden en tijdstippen volledig gelijk. Als u wilt weten waar het heengaat, kunt u er rekening mee houden dat die genoemde waarden het beeld van één wereld zullen beheersen, een wereld die een eenheid is. Dat alles wat op het ogenblik gebeurt al lijkt het nog zo pessimistisch daarheen moet voeren. Een andere ontwikkeling is gezien de grote, dwingende factoren haast onmogelijk. U kunt dus ook voor uzelf en uw eigen leven rekenen met deze steeds grotere tendens van eenheid, de tendens tot geven. En u kunt waarschijnlijk ook in het begrip, dat de wereld zo ver nog niet is, reeds nu besluiten vraag u zich moet beheersen en in welke gevallen u werkelijke volgens eigen wezen kunt handelen.

Een volgende keer zullen we weer wat in het verleden gaan kijken en ons bezighouden met enkele ontwikkelingen, die in deze tijd hun toppunt hebben gevonden, zoals b.v. mechanisatie.

Wist u dat het eerste protest tegen mechanisatie al heel oud is? Dat protest tegen mechanisatie word in Egypte 200 jaar v. Chr. gehouden door de waterdragers, toen voor het

eerst z.g. schoepenraderen in gebruik werden genomen met watergoten. "Want," zo zeiden ze, "wij zullen nu niet meer met onze slaven de bevoeiing mede bevorderen en wat moeten we dan beginnen!" Zo hebben ze geprotesteerd bij verschillende stadhouders en er is ook nog een protestsamenkomst geweest in Thebe. Zo is het tegenwoordig ook. Maar dat zijn problemen, die interessant kunnen zijn, niet alleen gezien hun vroege origine, maar vooral hun logische ontwikkeling, die mede het wereldbeeld van nu bepaalt, maar tevens in het heden reeds laat zien wat de eind gevolgen en resultaten zullen zijn.

GODS VOLMAAKTHEID

God teken; Zijn naam aan de hemel, geschreven in de taal der wolken en doet zonnestrallen als dolken dringen naar de aarde als zochten zij verborgen goud of schatten van onmetelijke waarde, begraven. Ik weet niet waar. God predikt met een regenboog. Hij geeft mij vele kleuren. Uit de verfriste geuren van pas beregend land erken ik iets van eeuwigheid, van hemels vaderland.

Ik kijk naar de mensen. Ik zie ze eens aan en kan die mensen niet goed verstaan, Zou daaruit God nu tot mij spreken? Het lijkt meer, of zij demonen zijn. Ik bereken elk deel van goddelijke kracht, die ik ooit heb ontvangen. Mijn stil verlangen wordt verbroken. Ik zou de mensen willen haten, als ik ze zie. En toch; Ik zie ze al tezamen gaan. Ik zie het totaal der mensheid aan en het heeft ritme, melodie. Het is als het bruisen van de branding der zee, soms rustig als een wiegelied verklinkend in het ijle niet, soms met geweld, het dreunen van een donderslag, als storm die op de kusten breekt. Zo is de mensheid.

En als je zo de mensheid ziet, 't is God, Die tot je spreekt. God heeft de zon en de sterren gemaakt. God heeft de aarde geschapen. God schiep de luchten en God schiep de tijd: Uit de mensheid schiep Hij een wapen, dat snijdend door alle schijn leidt tot de kern der werkelijkheid.

Ik kan het werk van God niet verstaan. Ik kan niet begrijpen de reden van 't zijn in Zijne ogen. Maar ik weet dat wanneer ik Zijn wegen kan gaan, ik eens de reden zal kennen van 't bestaan, de reden van leven en streven. De hele werkelijkheid zal ik zien, de oneindigheid en de volmaaktheid, door God in 't begin reeds geschapen.

HET INWIJDINGSMYSTERIE DOOR MEER LEVENS

Het is begrijpelijk dat haast geen enkel wezen binnen het korte bestek van een menselijk leven tot een volledig begrip van de oneindigheid kan komen. Er is een proces van langzame groei - de geestelijke evolutie - dat vaak over zeer vele levens is uitgespreid en daarbij vele verschillende sferen omvat, ten slotte de mens of de geest zover brengt dat hij in kan gaan in de grote werkelijkheid. Wij dienen dus de grote werkelijkheid eerst te omschrijven, aangezien zij het doel is van alle bestrevingen, waarover ik u spreek. Onder de grote werkelijkheid wordt verstaan de goddelijke schepping gezien uit een goddelijk standpunt, volmaakt, tijdloos en volledig in evenwicht. De werkelijkheid van mens en geest is een vertekende werkelijkheid ofwel de werkelijkheid overdekt door een sluier van waan. De waan komt voort uit het aanleggen van eigen maatstaven aan iets, dat groter is dan dit "ik" en door het "ik" niet kan worden overzien. Nu zal in elk leven een zeker aspect van het Goddelijke worden geopenbaard. Is dit slechts een natuurlijke groei, dan spreken we zonder meer van bewustwording. Maar in enkele gevallen wordt het mogelijk dank zij een sleutelbegrip, dat men krijgt, leest, dat geopenbaard wordt ofwel door eigen denken verworven a.h.w. enkele treden over te slaan. Men wordt door deze sleutel (d.i. het passend stukje, dat het geheel van het leven en de ervaringen daarvan tot één sluitend geheel maakt) in staat gesteld op eenvoudige wijze op het pad voort te gaan.

In het eerste leven dat de ziel doormaakt is er nog geen sprake van inwijding. Eerst wanneer het dierlijk punt in de bewustwordingsreeks is overschreden, kan terecht over een inwijding worden gesproken, omdat dan van een persoonlijk denken en ervaren plus zelfkritiek sprake kan zijn. Wanneer ik dus begin te spreken over de eerste fase van de inwijding, dan heb ik het hier over het primitief menselijk leven.

De primitieve mens wordt gesteld te midden van een wereld, waarin voor hem onbekende krachten en machten voortdurend werkzaam zijn. Hij komt hierdoor tot een animistische beschouwing en gaat denken over goden en demonen. De sleutel (dat is de inwijding van dit leven) is gelegen in het besef van eenheid. Niet van vele verschillende en met elkaar strijdige krachten, doch van één geheel. Heeft men dit begrip van één geheel gevonden, dan zal aan de hand hiervan geestelijk het volgende gebeuren: De geest, zich bevrijdende, leeft langere tijd in een soort Zomerlandsfeer, althans in een reeks van omstandigheden die te vergelijken zijn met het stoffelijk leven, waarbij echter vele nadelen van het stoffelijk bestaan zijn uitgeschakeld. Gedurende deze periode wordt de eenheid voor het "ik" steeds meer concreet en leert het "ik" zich te wenden tot de ene God. Als dit eenmaal is begrepen, volgt hieruit in een tweede geestelijke fase het begrip van de goddelijke wil. Verder komt men zelden of nooit vóór een incarnatie. Een enkeling brengt het nog een trap verder. Hij komt naast het begrip van goddelijke eenheid en goddelijke wil tot het concept van de God, Die in het "ik" werkzaam is. Een volledig begrip hiervan zou zo'n mens bij een terugkeer op aarde onmiddellijk tot een grote ingewijde maken. Meestal echter wordt deze fase overgeslagen. De mens, die dan wordt geboren en de drager wordt van deze geest, heeft dus á priori een zekere vertrouwdheid met natuurlijke verschijnselen en een zeker respect voor een goddelijke en geestelijke kracht en leert nu uit eigen oordeel en eigen denken de schepping te onderscheiden in goed en kwaad, licht en duister. Vóór die tijd was het onderscheid enkel in aanvaardbaar en niet aanvaardbaar, of aangenaam en onaangenaam. Het resultaat is dat hij nu voor zichzelf een bepaalde levensleer gaat opstellen. Bij een normale bewustwording en groei komt de mens tot een zekere zedelijke opvatting, welke echter wordt aangepast aan eigen begeren. Het totaal van het moreel is dus aangepast aan het totaal van het begeren.

Zou men echter in een dergelijk leven onmiddellijk ook de volgende sleutel verwerven, dan zien we dat in dit leven de "wet van meerderheid", ook wel genoemd die van gelijkblijvende velden wordt ervaren. Het "ik" is onbelangrijk t.o.v. het geheel waarbinnen het "ik" bestaat. De mens wordt zich hiervan bewust en hij leert de formules hanteren, waardoor dit "ik" als werkzame factor in het geheel kan worden ingeschakeld. Die formule wilt u misschien weten; ze is heel eenvoudig.

Persoonlijk belang maal wilskracht maal weten gedeeld door gemeenschappelijk drijven = daad of resultaat.

Het kennen van deze formule is een sleutel, waardoor het mogelijk wordt eigen bestrevingen en eigen inzichten dank zij de massa te verwerken. Want door bij het eigen streven rekening te houden met de wereld, waarin men leeft, kan men op een redelijke verwerkelijking van het door het "ik" gewenste aansturen.

Het begrip licht en duister bezorgt ons hierbij een zekere eenzijdigheid. Het zou beter zijn, als deze tegenstelling behalve voor het "ik" zelve terzijde kon worden gelegd. Maar dat gebeurt niet. Men blijft daaraan vasthouden. In deze eenzijdige ontwikkeling komt dan voor het eerst binnen het mysterieuze leven van de geest de mysterieschool ter sprake. Mensen, die deze trap op aarde bereiken, kunnen ofschoon meestal eerst in de latere levensjaren deel gaan uitmaken van de esoterische of mystieke richtingen en zij zullen, dank zij een innerlijk gevoel, een innerlijk geloof plus - zeer vaak - resultaten van hun studies, tot een vast omschreven wereldbeeld komen.

Is echter de formule gevonden en heeft de mens zijn daden daaraan weten aan te passen, dan vindt geestelijk het volgende plaats. Hij komt tot een steeds nauwer begrip van eenheid met een bepaald aspect van het Goddelijke; hij leert zichzelf hierin verwezenlijken en verwerkelijken; hij ontvlucht al betrekkelijk snel aan de vormensfeer, daar deze hem weinig of niets nieuws heeft te bieden; maar hij erkent het licht nog als het Enig Goddelijke (wat dus nog een eenzijdigheid betekent) en zoekt in dit licht naar leiding, naar hulp. Voor het eerst wordt bewust naar een Meester gezocht en wordt lering ontvangen uit hogere sfeer.

Het bestaan van een dergelijke geest zal zich over het algemeen in een wereld van klanken en kleuren afspelen, waarbij de vorm is verwaasd of reeds teloor gegaan is. Ook hier is weer een mogelijkheid om geestelijk verder te gaan n.l. wanneer men komt tot de afdaling (in figuurlijke betekenis) tot het z.g. duister. Men moet leren het eigen "ik" zowel in de z.g. duistere als in de

lichte sferen te bewegen, zonder de inhoud van de persoonlijkheid te verliezen. Slaagt men daarin, dan kan men onmiddellijk de volgende trap betreden. Dit laatste geschiedt echter te zelden om er hier verder een beschouwing aan vast te knopen. Wat wel interessant is een dergelijke mens keert over het algemeen met een nauw omschreven taak naar de wereld terug. In de eerste fasen van dit inwijdingsmysterie is er a.h.w. sprake van een haast per ongeluk ontmoeten van goddelijke waarden. Maar nu heeft men een vast concept. De geest heeft een aantal leringen opgedaan.

Zij zal dus bij incarnatie zeer nauwkeurig kiezen wíe en wát zij zal zijn. Het voertuig is voor het eerst volledig of bijna volledig aangepast aan de geestelijke behoefte. Het resultaat is dat de mens, die zo op aarde komt, over een grote hoeveelheid bekwaamheden beschikt, die boven de normale uitsteken. Wij kunnen onder deze mensen vinden: grote geneesheren en chirurgen, die haast instinctief hun diagnose weten te stellen, die genezen op een wijze, die haast bovennatuurlijk lijkt. We vinden er kunstenaars onder, die wonderlijke schoonheid creëren en vaak een vernieuwing van de richting der kunstbeoefening op aarde. Literatoren, scheppende musici. Vaak zijn ze daarnaast ook goed als reproducerend musicus, maar in de eerste plaats zijn zij componist. We vinden onder hen ook de technici met scheppend vermogen. Het zijn dus degenen, die nieuwe principes ontwikkelen, niet degenen die principes, welke reeds bestonden, verder uitwerken of daaraan bepaalde conclusies verbinden.

Gedurende dit leven zal voor hen een groot gedeelte de rede regeren. Om een tegenwicht te vinden voor de al te nuchtere redelijkheid dienen zij te zoeken naar een geestelijke inhoud. Zij zijn vaak naast hun grote begaafdheid intens gelovig en zullen over het algemeen zeer snel de esoterische richting van hun geloof inslaan. Zij nemen deel aan geheimscholen van hogere graad, een hogere orde van inwijding en komen vaak binnen deze orden en gemeenschappen tot een soort priesterschap. Als zij geen nieuwe sleutel vinden, kan dit bestaan drie á vier levens door gaan, dus met alle tussenliggende trappen inbegrepen. Wordt echter de sleutel gevonden, dan zien we een zeer snelle verdere ontwikkeling. De sleutel is in dit geval de z.g. persoonlijke Godsnaam. Ik zal dit begrip nader omschrijven.

Wij hebben allen een directe relatie met God. Deze relatie kan in het klankdenken, dat de doorsnee mens nu eenmaal heeft, het best worden omgezet in een reeks van klanken. Zó ontstaat een zuiver persoonlijk woord een klankenreeks, zo u wilt welke de directe uitdrukking is van de persoonlijke relatie met God en die zo de grenzen tussen "ik" en goddelijke Werkelijkheid zij het ook maar tijdelijk doorbreekt. Dit woord heeft een zekere scheppende kracht. Het resultaat is dat degenen, die deze sleutel vinden naast de reeds genóemde ontwikkelingen, dikwijls magiërs zijn. Deze magie zal als witte magie niet zeer op de voorgrond treden, maar zij bezitten een meer dan gewone beheersing van de materie en gelijktijdig een veelal verbluffende voorkennis omtrent verdere ontwikkelingen.

Heeft men deze sleutel gevonden, dan krijgt het leven na de dood - zoals dat heet - een zeer bijzondere inhoud. Er is dan n.l. het contact met het Goddelijke, dat onmiddellijk na de overgang wordt omgezet in een beeld. Overgaande van woorddenken tot beelddenken zal de geest haar persoonlijk Godsbeeld vinden en gedurende haar hele verblijf, onverschillig in welke sfeer zij vertoeft, dit beeld van de Godheid in zich dragen. Zij zal daarmede in onmiddellijke wisselwerking staan. Leringen, die door andere hogere entiteiten worden gegeven, zullen steeds met dit Goddelijke in verband worden gebracht en op den duur, ontstaat een zeer grote drang naar eenheid, waarbij men zoekt naar een zo nauw mogelijke verbondenheid met Uw geest, die men kan bereiken. In deze periode ontstaan de z.g. dubbelzielen, welke dus gezamenlijk hun weg voortzetten. Blijft de ziel alleen of wordt zij met een partner tot een nieuwe eenheid van gelijke of hogere inhoud, dan zal zij nadat zij geruime tijd - en die tijd kan soms enorm lang zijn - vertoeft heeft in sferen, eerst van geluid (dus lage trilling), daarna van licht (dus hoge trilling), terugkeren tot de materie. Dit behoeft geenszins in menselijke vorm te geschieden. Maar als de geest als mens terugkeert, dan wordt zij in een meestal perfect voertuig tot een profeet, een vernieuwer. Er is dan geen sprake meer van zuivere wetenschap, ofschoon deze soms geaccepteerd wordt. Het gaat deze wezens erom een zo volledig mogelijke openbaring van de goddelijke eenheid of zo men zegt: de goddelijke liefdekracht op aarde te verwezenlijken. Soms werken zij in het verborgene, soms in de openbaarheid; in enkele gevallen zijn zij de stichters van grote godsdiensten.

In dit leven zullen zij echter nog een oplossing moeten vinden, een nieuwe sleutel. Die sleutel kan worden omschreven als; De uitblussing van het "ik", ten bate van het geheel doet het "ik" herleven in én met het geheel, sterker reëler en waarachtiger, dan ooit te voren. Nu wordt deze sleutel eigenaardig genoeg in deze fase praktisch door iedereen in dat leven gevonden. Is men eenmaal zover én keert men dan als mens terug, dan kan men er wel van overtuigd zijn dat deze trap van inwijding onmiddellijk wordt doorlopen.

Gaat men echter de andere kant uit, dan kan men optreden. als een soort toezichthoudende kracht. Men kan zich dan verbinden met kleinere en niet door leven bewoonde planeten; men kan zich ook bezig houden met de ontwikkeling van bepaalde rassen en soorten. In dat geval wordt men een soort natuurgeest.

Hierin zou de perfecte "ik" uitdrukking in harmonie met het Goddelijke moeten worden gevonden. Dit gebeurt echter niet altijd, daar de persoonlijkheid vaak eigen ideeën laat prevaleren boven die welke als goddelijke waarheid wordt gevoeld. Men houdt zich dan aan het zekere. In een dergelijk geval kan het bestaan in deze vorm worden voortgezet gedurende een langere periode dan de aarde ooit heeft bestaan. Als men echter in deze vorm wederom de samenhang der dingen kan vinden de dienstbaarheid, dan wordt het leven, waarover men toezicht heeft, symbiotisch. Het voegt zich dus samen met andere levensvormen en leeft, daarmee in perfecte harmonie en in een perfecte onderlinge afhankelijkheid. Geschiedt dit, dan is er evenzeer sprake van de erkenning, dat het "ik" niet kan worden opgelost of uitgeblust, aangezien het slechts in dienstbaarheid aan het geheel zijn werkelijke betekenis kan bereiken. Daarom wordt ook hier de volgende trap van inwijding betreden.

En nu wordt het voor mij moeilijk om u die volgende trappen van dit inwijdingsmysterie verder te vertellen. Ik zou daarbij haast ongelooflijke dingen naar voren moeten brengen, maar misschien is het voor u voldoende als ik u zeg dat de daaropvolgende trappen zijn; planeetgeest voor bewoonde planeten; lichtkracht, wonend in de sterren of werkend met de sterren. Wordt hier de cyclus wederom voleind met het begrip van een volmaakt harmonische gebondenheid (dus niet alleen van een opoffering maar van een binding, een permanente en vrijwillige binding), dan volg u hieruit de directe eenwording met het goddelijk Scheppingsvermogen en bereikt men wat wij dan wel de hoogste sfeer noemen. Er zijn er misschien wel meer, maar die kunnen wij niet kennen.

Daar heeft u dan kort geschetst de inwijdinggang door verscheidene levens. Natuurlijk ben ik daarmee alleen nog maar op één enkel aspect van mijn onderwerp ingegaan. Want stel u nu eens voor dat u bewust leeft op een wereld. Zoals u nu doet. Meer of minder bewust, leeft u allen op deze wereld. Er is dan in deze wereld een eenheid te bereiken met de z.g. ingewijde. Dat wil zeggen met degene, die op dit ogenblik als werkelijk wetende de vertegenwoordiger is van het hoogste goddelijk weten en de hoogste graad van goddelijke eenheid, welke voor deze wereld kan bestaan. Elke inwijding, die u dan ondergaat, kan gaan in de richting van een persoonlijke ontwikkeling zoals door mij is gesteld maar zij kan ook gaan naar een oplossing, van het "ik" in dit grote vermogen. Daarbij wordt dan de totale, tot nog toe gevolgde reeks van ontwikkelingen en inwijdingen afgesloten en daarvoor treedt in de plaats het volledig weten van de hoogste geest waarmee men in contact komt en met deze geest gelijktijdig verder geestelijk evolueren. Er zijn dus nogal wat aspecten te bespreken.

Voor een normaal mens dus, zoals u hierop aarde leeft, is het echter in de eerste plaats wel belangrijk na te gaan: hoe ver ben ik? Want soms meen je wel eens: Nu ja, ik weet esoterisch veel. Ik ben misschien meester in een of andere mystieke orde en ik heb het gebracht tot een zeer hoge graad van magische beheersing, dus ik zal wel wilt zijn: Maar hoe kom ik zo ver? Kijk eens aan, vrienden, wanneer u hier op deze wereld komt, dan zult u behoren tot zeer vele verschillende trappen uit deze inwijding, deze groei tot het Goddelijke. Maar u heeft één ding gemeen: alle mensen hebben een gelijksoortig denkvermogen, ze hebben een praktisch gelijk instrument: het lichaam. Zij hebben daarbij een wereld, die een omgeving, een dwingende omgeving of maatschappij vormt, zodat voor bewusten en onbewusten gelijkelijk hetzelfde milieu bestaat. En hier treedt één van de meest eigenaardige mogelijkheden op die er bestaan. Door zich te voegen naar anderen en te erkennen dat zij méér wetend zijn, méér ingewijd zijn zonder het "ik" daarbij te verloochenen, kan men komen tot een nieuwe wereldbeschouwing,

die ettelijke graden verder ligt, dan volgens de oorspronkelijke trap het geval zou zijn. Het wereldbeeld kan dus in één enkel menselijk leven veel verder worden afgerond, dan volgens het eerst gegeven schema mogelijk scheen. Hierbij valt dan wel niet de reeks van verdere geestelijke trappen weg, maar heel vaak de noodzaak om te refereren aan de aarde bij elke nieuwe trap van ontwikkeling. Het is voor de mens mogelijk om gedurende één kort mensenleven zoveel ervaringen op te doen en deze op zó juiste wijze te verwerken, dat hij of zij als gevolg daarvan niet één maar meer trappen der inwijding gelijkelijk, geestelijk kan doormaken. Het moet zelfs niet uitgesloten worden geacht, dat een mens op deze wijze levende tot een absolute bewustwording kan komen, waarbij dus een stoffelijke terugkeer niet meer noodzakelijk zou zijn, in menselijke vorm zeker niet.

De inwijding zelf vraagt ook nog een kleine uitleg. Wanneer wij n.l. spreken over deze inwijdingsidee, dan hebben wij zo het idee: er is een leiding, er is hulp, er zijn leraren en Meesters: Maar voordat die er waren, moet er ook al iets zijn geweest. De inwijding moet klaarblijkelijk worden gezien als een deel van het goddelijk Wezen. Zij moet van den beginne af door God zijn vastgesteld en in deze vorm wordt zij voor ons plotseling gemakkelijker voorstelbaar. Laten we ons God voorstellen als een cirkel, die wij met door het middelpunt gaande rechte lijnen in verschillende segmenten verdelen. Elke maal, dat wij van het ene segment overgaan naar het andere, is er sprake van een trap van inwijding. Er is dus sprake van een steeds groter wordende ervaring van de werkelijkheid. Indien het Gods bedoeling is dat wij alle dingen kennen, dan mag hier een ketterse boeddhistische uiting worden aangehaald. Men spreekt u van het pad en de wegen. Doch zij die niet eenmaal het rad hebben gekend, zij mogen gaan door alle hemel en hellewerelden, maar zij kunnen nooit de kern bereiken. Het is noodzakelijk voor de mens, dat hij de cyclus der stoffelijke bewustwording volledig heeft doorgemaakt, voordat hij verder kan gaan. Hij moet zijn segment kennen en daarna elk volgend segment aan zijn ervaring toevoegen. Eerst wie een overzicht heeft over de goddelijke openbaring en de goddelijke wil, is in staat daaruit te komen tot het erkennen van de goddelijke waarheid.

Er zijn hieraan natuurlijk nog veel meer vragen te verbinden. Om u er een paar voor zo dadelijk te opperen: Het is mogelijk om een menselijk leven onbeperkt te verlengen. Technisch gezien is het een kwestie van verminderde voeding, van andere energietoevoer en het voorkomen van opeenhoping van afvalstoffen in het lichaam. Geestelijk gezien betekent het door een vergrote onttrekking van vitaliteit aan hogere sferen een deel van de stoffelijke instandhoudingsmiddelen en bronnen uit te schakelen. Wanneer dit gebeurt, zal degene die op deze wijze langer leeft dan een normaal menselijk leven soms een bewustwording en een inwijding kunnen doormaken, welke parallel loopt of soms zelfs identiek is met de door mij beschreven geestelijke trappen. Hij zou dus tijdens dit verlengde leven niet alleen de normale menselijke bewustwording plus eventueel de geestelijke bewustwording tot een volgende incarnatie doormaken, maar kan twee, drie en soms meer stadia a.h.w. in één mensenleven doorlopen. De wezens, die dat presteren zijn zeldzaam, maar ze worden wel eens de ingewijden van de wereld of de Meesters van de wereld genoemd. Over het algemeen trekken zij zich uit de openbaarheid terug en spreken hoofdzakelijk tot hen, die voor hen bijzonder belangrijk zijn. Een interessant punt. Vooral omdat dezen uit hun eigen weten wel een déél van de geheimen kunnen openbaren maar nooit alles. Het is n.l. onmogelijk om het totaal van in vele incarnatievormen en vele geestelijke werelden verworven kennis aan een mens over te dragen. Het moet fragment na fragment worden gegeven. Door een schijnbaar onsamenhangende of slechts uit fragmenten bestaande openbaring te geven, kunnen deze wezens dus voor anderen de bewustwording vereenvoudigen. Zij kunnen echter het probleem niet oplossen op een wijze, die persoonlijk denken en streven overbodig maakt.

Een ander aspect; als ik geestelijk zover ben gekomen dat ik het eenheidsbegrip volledig beheers kan ik uit die eenheid herbeleven zonder een persoonlijke incarnatie en wel door een volledige vereenzelviging met onverschillig welk bezielde organisme of organisme. Bezieling is dus de enige noodzaak. Ik kan mij mij slechts voedend met de gedachte daaraan zozeer verrijken met de ervaringen des levens, dat daardoor een verdere voortgang in de geest mogelijk wordt.

En dan nog een ik hoop dat niemand mij dat zal verwijten klein verwijs naar het tijdseigene. In het kerstverhaal kunt u, als u het dezer dagen weer leest, iets vinden dat bijzonder veel lijkt op deze bewustwordingsgang door méér levens. Want het kind Jezus sterft in de geest en wordt geboren vergezeld door lichtende krachten. Onmiddellijk daarop volgt de dood, de beëindiging van de eerste fase. Dan het leven in Bethlehem, vlucht naar Egypte, leven in een totaal andere wereld. Het sterven in Egypte, dat is het afsluiten van deze ontwikkelingsperiode; de terugkeer tot het Heilige Land, nu naar Nazareth, waarbij we in de Evangeliën alleen horen over de twaalfjarige Jezus in de tempel. Handwerksman, leraar, student. De in de Evangeliën niet genoemde tocht naar Indië. Nieuwe ontwikkelingen, nieuwe gezichtspunten, nieuwe bewustwording. Terugkeer en uitwerping uit de Synagoge. Tussenfase of tussensfeer de doop in de Jordaan. Openbaar leven; weer een nieuw leven dus. Nieuwe erkenning, Kruisdood, uit de kruisdood glorierijke herrijzenis; tussenfase. Aanpassing aan de wereld in nog zichtbare en beperkte vorm om daarna verheerlijkt op te stijgen en onbeperkt deel te hebben aan het totaal van de wereld. Dat is de gang van de mens Jezus. Je zou dus kunnen zeggen dat het wezen Jezus in zijn bestaan een zestal menselijke levens met hun eigen mogelijkheden tot bewustwording aaneen heeft gerijd tot één betrekkelijk kort menselijk leven. Dat is voor de meesten uwer niet mogelijk en ook niet noodzakelijk.

Toch kan uit dit leven van Jezus als een kerstgebeuren op zichzelf een zekerheid worden geput voor het eigen bestaan. Want de mens, die zover één kan worden binnen zijn eigen bestaan dat hij of zij daaruit krachten put en dat hij of zij binnen één leven tenminste een tweede fase kan inschakelen.

En dan ten slotte dit; er bestaan zeer vele mysteriescholen en inwijdingsscholen op deze wereld. Sommige ervan werken in het verborgene, andere zijn publiek of semi-openbaar. Deze instellingen geven een aantal regels en vaak ook een reeks van erkenningen. Zij zijn echter nooit te beschouwen als volledige inwijdingsscholen. Zij kunnen u slechts in enkele gevallen doen doordringen tot een soort inner circle, een binnenste kring waarbij u het weten van geestelijke sferen tijdens het stoffelijke leven kunt ervaren en eventueel ook de macht daarvan. De gewone leerling echter komt alleen tot een nauwkeuriger overzicht van zijn zijn en wezen gedurende één aardse periode. Deze scholen zijn wel delen van het totale inwijdingsproces, maar zij zijn niet het mysterie zelf. Zij zijn slechts een erkenning van onderdelen, waaruit een nauwkeuriger en dus sneller omschrijving van het grote geheel mogelijk is.

Nu, vrienden, ik meen dat dit voldoende omvat om u rijkelijk de gelegenheid te geven tot discussie. Ik wil daarom nu reeds eindigen, ofschoon ik misschien mijn belofte om een wat langere inleiding te geven maar ten dele heb gehouden. Ik zou zeggen, bereidt u zich onderling voor op het stellen van alle vragen, die samenhangen met het inwijdingsprobleem en als u het prettig vindt, moogt u ook wel uw eigen problemen van het leven, dus de geestelijke problemen van het leven, daarbij insluiten, mits u ze niet te persoonlijk tot uitdrukking brengt. Het zal ons daardoor ongetwijfeld mogelijk zijn niet alleen de inwijding door meer levens tezamen wat nader te bezien, maar ook misschien om deze ene trap van die inwijding voor sommigen uwer wat gemakkelijker te maken.

VIJFDE LES - DOEN EN DENKEN

Deze titel is nu niet direct een titel, die je verwacht in een ontwikkeling van het wereldbeeld. Toch meen ik aannemelijk te kunnen maken, dat deze twee factoren en hun onderlinge verhouding kenschetsend zijn voor al wat op de wereld gebeurd is, maar ook al wat op de wereld gebeuren zal. Om dat duidelijk te maken moet ik eerst eens teruggaan in de prille geschiedenis van de mens.

Wij kennen daar een robbenachtig volk waaruit zich de z.g. land Lemurië ontwikkelt. Ik zeg "robachtig" vanwege de vorm. Innerlijk is dit een amfibie. Deze wezens hebben een denkvermogen. Hun daden echter worden niet door dit denkvermogen beïnvloed. De instinctdrang, geregeerd door hogere geestelijke krachten, bepaalt voor hen hoe zij zullen trekken, hoe ze zich voeden, hoe ze zullen paren. Het denkvermogen zelf beperkt zich ertoe bepaalde godsdienstige vormen te scheppen en uit deze godsdienstige vormen een steeds groeiend besef omtrent de geestelijke leiders van dit ras te doen ontstaan.

Van denken en doen als een eenheid mag hier zeker niet gesproken worden. Zelfs wanneer de nevelen op aarde wat opklaren en in aanvullende fase het ras ontstaat, dat wij gemakshalve samenvatten onder Atlanten (ofschoon dat niet helemaal juist is), vinden wij de tweede fase. Hierbij wordt voor sommigen een onafhankelijkheid mogelijk. Anderen daarentegen zoeken nog steeds naar leiding. Zij krijgen die in steeds mindere mate direct. In plaats van de directe instinctdrang ontstaat een symboliek (eigenlijk een soort godsdienst kun je zeggen), die zijn uiting vindt in een - ik zou haast zeggen - een patriarchaal feodale verhouding. Wij krijgen n.l. te maken met stamleiders, die de stemmen der goden zijn, over het algemeen inderdaad gemakkelijker met de geest in contact kunnen treden tot wie nu elke vraag gericht wordt en die over het wel en wee (alle lichamelijke functies omvattend) van hun stamleden in het begin beslissen. Hierin komt langzaam maar zeker een scheiding, want kracht en geestelijk vermogen zijn nu eenmaal twee dingen, die niet altijd samengaan. Er ontstaat een krijgsmansstand, die zeer sterk is in het doen. Zij zijn de beschermers van hun eigen volk, de regeerders van hun eilanden of hun rijkjes, maar ze zijn tevens op hun wijze weer horig aan de priesterkaste. Je krijgt dus een scheiding in deze periode, die sindsdien - naar ik meen - zich steeds sterker heeft voortgezet. Een scheiding van het menselijk geslacht en ras in de daadmens en de denkmens.

In de moderne tijd zou je waarschijnlijk gaan spreken over de practicus en de theoreticus ofschoon dit niet volledig zuiver is. Als wij n.l. de vroegere ontwikkeling verder nagaan vinden wij tegen het einde van het eerste Atlantische rijk een groep van denkers, die in staat zijn hun ideeën te doen verwerkelijken. Zij zijn meester en hebben hun slaven, die gebruikt worden als een soort extensie van het eigen "ik", dat dan t.o.v. deze slaven als denkvermogen fungeert. Bij deze ontwikkeling blijkt echter, dat de denkers tot de praktische uitingen komen. Dat is begrijpelijk, ze trekken logisch hun lijn en komen tot de uitvinding van wapens, ontdekkingen omtrent de werking van vulkanen zij realiseren zich verder verschillende mogelijkheden van eb en vloed en ontwikkelen daarmee ook de zeevaart in zeer grote mate. Kennis van de sterren wordt op dezelfde manier vergaard en ook gebruikt. Voor de krijgslieden echter zal deze kennis, zodra zij materieel uit te drukken is, een middel tot hantering en tot zelfhandhaving worden. Deze zelfhandhaving brengt met zich mee, dat praktisch alles, wat door de denker wordt ontdekt terwijl hij niet tevens een volledige daadmens is voort tot een misbruik van het product der gedachten door de daadmens

Ik wil er nu niet direct over gaan filosoferen, hoe elke uitvinding, tot zelfs die van het vuur toe, onmiddellijk tot wapen werd. We zouden er op kunnen wijzen, dat het wiel niet het eerst werd gebruikt - zoals u misschien zou denken - om buit te vervoeren ofschoon dat heel gauw gebeurde - vooral jachtbuit - maar evenals de primitieve slede in het begin werd gebruikt als aanvalswapen, n.l. o.m munitie dus stenen van een juiste afmeting, stokken enz. op een

hoogte te brengen vanwaar ze gebruikt konden worden. Het is wel eigenaardig als je dat zo nagaat. Deze tendens zet zich trouwens overal voort. Ik denk hier nu niet alleen aan de gewone uitvindingen, maar denken en doen hebben soms samen zeer eigenaardige producten gebaard. Kinderen, herders, vonden de slinger uit. Die slinger was in het begin geen wapen maar eerder een speeltuigje. Hij was zeer eenvoudig gemaakt, meestal van een reep soepele boombast, waarin een niet al te grote steen kon worden weggeslingerd. Later erkende men hierin de mogelijkheid een baan te berekenen en van een - zij het niet direct geformuleerde erkenning - van zwaartekracht was door de denker al heel gauw sprake. Want een steen valt ter aarde. Alleen het "waarom" heeft hij zich waarschijnlijk nog niet kunnen realiseren. Deze eenvoudige slinger zou aanleiding kunnen zijn tot onnoemelijk veel ontdekkingen omtrent de aarde zelf. Maar wat brengt ze in feite? Denkt u eens aan de grote belegeringswerktuigen uit de oudheid. Denk aan de Romeinse balista b.v. Deze werpkanonnen zijn niet anders dan een ontwikkeling van de slinger. Maar het moest ruim 1850 worden, voor men er toe kwam die slager te gaan gebruiken als iets, waarmee je de toestand van de aarde het zwaartekrachtveld van de aarde en de beweging van de aarde enigszins kunt vaststellen. U weet, één van uw landgenoten, Dr. Vening Meinesz, heeft zich op dat terrein nogal geweed. Hij was een voorloper van vele mensen uit de tweede wereldoorlog, aangezien hij juist ondergedoken zijn beste werk heeft verzet.

Deze geschiedenis brengt ons steeds tot dezelfde conclusie; denken en doen worden te veel tot gescheiden waarden gemaakt. En dat betekent dat elke fluctuatie in wereldbeïnvloeding (volgens de voorstelling, die ik u heb gegeven van golflijnen) een tweeledig effect, een tweeledig resultaat moet hebben. En dit resultaat mag niet worden gezien als het ontstaan van twee tegenstellingen, maar van twee door menselijk bewustzijn volledig different geziene krachten, die soms elkaar kunnen aanvullen en soms elkaar volledig opheffen of vernietigen. De wijze waarop die twee krachten tegenover elkaar staan is alleen op te maken zit het gemiddeld geestelijk peil van het totaal: der mensheid die bij zo'n bepaalde golf betrokken raakt.

Ik moet er hier even op wijzen, dat b.v. het Christendom zelf één van de meest sprekende voorbeelden is van een absolute scheiding tussen denken en doen. De verkondiging van de leer en de prediking van de leer zelve zijn zelfs vaak in absolute strijd met de praktijk van die leer. Men moest een aparte soort van logica ontwikkelen om deze tegenstelling, althans voor het oog van de leek, op te heffen. Om een voorbeeld te geven: Jezus predikt voor zijn leerlingen absolute armoede. Indien ik nu deze armoede voor mij persoonlijk aanvaard en ik ga toch een groot bezit bijeengaren in de dode hand b.v., dan wordt daarvoor de volgende reden gebruikte die m.i. een drogreden is: "Men kan - mits men het voor zichzelf, niet gebruikt en leeft, alsof men bezitloos ware - alle bezit zien als een vragen, dat God in de handen der rechtvaardigen geeft." Dat is natuurlijk kolder.

Jezus wil zijn leerlingen zonder bezit door de wereld laten gaan opdat ze daardoor niet van hun taak voordien afgeleid. En nu moet u mij niet wijsmaken dat al leef je nog zo arm je b.v. als een klooster overste met een groot bezit niet naar dat bezit kijkt en zelfs naar de vermeerdering daarvan. En of je dat nu vermeerdert als een vragen voor God of als een bezit voor jezelf maakt weinig verschil uit, behalve zeer misschien voor de innerlijke toestand. De leer en de daad liggen ver uiteen.

Datzelfde vinden wij met alle theorieën. Een voorbeeld in de moderne politiek. Op het ogenblik wordt algemeen gestreefd naar vrede. Alle denken in de wereld is inderdaad wel op die vrede gerichte onverschillig of het oostelijk of westelijk blok is. Maar de praktijk brengt mee dat men omwille van die vrede - drogreden! - zich gaat bewapenen. Hier is dus inderdaad wel sprake van een heel eigenaardig iets. Zou - zoals in het begin van de mensheid - een kracht van bovenaf die mens regeren, dan zouden wij moeten zeggen: "Goed, dit is een geestelijk ingrijpen, een geestelijke wet. Maar de krachten, die op het ogenblik in werken, kunnen dit niet meer doen tegen de absolute wil van de mens in. Ze kunnen trachten die mens te vormen in zijn wil en hem de kans geven om het juiste te kiezen." En ik geef toe dat de geest wat dat betreft tot ontdekkingen was gekomen, die op het ogenblik b.v. de zelfbedieningswinkelier pas ontdekt heeft. Suiker kopen ze toch, leg dat beneden; maar de bonbons die nodig zijn, zet die er bovenop want die geven winst en die wil je vooral verkopen.

Zo gaat het bij ons ook. De praktische waarden, die de mens bij ons zoekt och, die liggen beneden daar moet je naar bukken. Maar datgene wat wij willen propageren dat vindt u altijd boven direct op ooghoogte, zodat u het zo kunt pakken. Maar wij kunnen u niet tegen uw wil in dwingen om iets te nemen, zo min als een winkelier u kan dwingen iets te kopen. En uzelf bent dan wel gebonden aan die vele cyclische verschijnselen maar aan de andere kant heeft u toch een vrijheid van keuze, want u kunt steeds aanvaarden of verworpen. Het resultaat is dus, dat denken én doen op dit ogenblik belangrijker zijn en meer een eenheid dienen te zijn dan ooit voordien.

Denken en doen als eenheid zouden als volgt kunnen worden uitgedrukt: Ik wil vrede. Als ik vrede wil, zal ik beginnen met elke voorbereiding voor een andere dan vredige toestand terzijde te werpen, opdat ik niet in de verleiding moge komen vanuit mijzelve de vrede te verbreken, Godsdienst. Ik zal de wil Gods vervullen. In dat geval heb ik mij ook alleen te houden aan hetgeen ik voel als wil Gods en zal ik voor mijzelf geen enkele zorg mogen dragen. Dat is dan Gods taak: U ziet dat zijn dingen die je tegenwoordig eigenlijk niet verwachten kunt. Toch wijst alles erop dat de mens die kant moet uitgaan. En om nu die toekomst een beetje beter te bekijken een beetje beter te weten wat er gaat gebeuren, gaan we eens zien hoe in de moderne tijd de eventuele tegenstelling of gelijklopendheid van denken en doen bepaald kan verorden. Als u er prijs op stelt wil ik een voorbeeld nemen, dat uzelf mij geeft zodat u niet denkt dat ik alleen maar een voorbeeldje uitzoeken dat toevallig zo mooi is. Hebt u een voorstel?

❖ *De Gaulle.*

Een figuur, die zoals we ons ongetwijfeld zullen realiseren als denkend mens bijzonder rechtlijnig is. In De Gaulle bestaat er maar één richting. Voor hem is het zeer moeilijk zich aan andere te onderwerpen, dat heeft hij meermalen getoond. Hij heeft verder een beroep gedaan op - laat ons zeggen - de nationale gevoelens, dus op een grootheid die in feite niet bestaat. Als zodanig zouden we De Gaulle in de eerste plaats mogen zien als een vertegenwoordiger van het denken. Dit wordt bevestigd door de wijze, waarop hij bijvoorbeeld t.o.v. Algiers kort geleden ingreep, met het woord, met de uitgesproken gedachte, niet met de wapens. Zijn tegenpartij is over het algemeen een groepering, waar de daad sterk op de voorgrond staat. Van veel toespraken horen wij in verhouding niet. Van een doordachte filosofie of zelfs een doordacht plan voor de toekomst is noch bij de A.F.L. noch bij de andere opposanten sprake. (Misschien wel bij sommigen, die hongeren naar een ministersplaats, maar ik geloof dit in deze beschouwing wel te mogen uitsluiten.) Daar staan tegenover pogingen tot daadwerkelijk verzet (de laatste rebellie); maar ook terreurhandelingen (b.v. het optreden van de z.g. Rode Hand, een Frans Algerijnse organisatie, die zich specialiseert in sluipmoord, bommenwerpen, enz.) De eigenaardige acties van de Algerijnen die een hele tijd lang schijnbaar niets beters hadden te doen dan de dorpen van hun eigen landgenoten te verbranden, hun eigen landgenoten te straffen, als ze toevallig met de Fransen op een meer vriendschappelijke wijze in contact waren geweest. Daadmensen, die zich niet goed realiseren, wat de consequentie is. Want dat Algerijns verzet, dat Algerijns rebellen leger, is nu nét direct een groep, die op deze wijze de welwillendheid van de grote massa van de werkelijke Algerijnen kan winnen. Terreur wekt verzet. Dus hier is geen directe beïnvloeding te verwachten. Nu staan we dus op het ogenblik voor het feit, dat twee groepen in Algerije als daadgroepen een hoop ellende hebben geschapen, waar tegenover De Gaulle staat als de man, die tot op dit ogenblik werkt en vecht met de wapens van het denken, maar daarbij abstract blijft en genoopt blijft om ook abstract te handelen. Men kan wel menen dat hij tot een daadhandelen overgaat; maar gebeurt dat, dan is de rede weer weg. Want als De Gaulle zich mee laat voeren door zijn emoties, dan mogen wij er niet meer op rekenen, dat hij verantwoord en redelijk handelt.

Voor een toekomstige ontwikkeling zou je dus b.v. dit kunnen stellen:

a. op het ogenblik is het denken superieur.

b. de golven, die op het ogenblik de wereld bereiken (perioden dus), leggen de nadruk op mysticisme; zij leggen daarnaast ook de nadruk op verwarring, opstandigheid en prikkelbaarheid. Mystiek is niet bevorderlijk voor bewust denken in deze stoffelijke zin tenminste. Daar staat tegenover, dat prikkelbaarheid, onredelijkheid e.d. over het algemeen

wel onmiddellijk een daad tot stand kunnen brengen. Zij vormen een voortdurende provocatie tot onoverlegde handeling. Hieruit volgt, dat de overwinning die De Gaulle op het ogenblik behaald heeft, niet een eindoverwinning kán zijn. Hieruit volgt verder, dat voor het volk alleen de daad (dus de overwinning) van belang is, maar dat men De Gaulle onmiddellijk weer verlaat, wanneer hij minder succes boekt, vooral wanneer zijn tegenstanders i.p.v. terreurdaden te plegen een daadwerkelijk gevecht zouden beginnen.

De daadmensen, die zich van hun gezag ontheven zien, zijn niet geneigd de toestand te laten zoals hij is. Begrijpelijk. Consequentie: Er moet dus binnenkort door De Gaulle zeer snel maar in de sfeer van het denken, een reeks van beslissingen worden genomen, die irrevocabel zijn, dan wel deze zelfde De Gaulle zal zich door daadwerkelijk verzet niet alleen in Algerije maar ook in eigen land voor de onmogelijkheid geplaatst zien zijn eigen plannen te doen ontplooiën. Conclusie: voor De Gaulle wordt de moeilijkheid verwacht op het ogenblik, dat de huidige tendens van verwarring een top bereikt en wel voor dat deel van de wereld, dat op gelijke hoogte ligt met Frankrijk. Gezien de cyclische verschijnselen en de wijze, waarop deze ook rond de wereld gaan, zou dit moeten zijn in juni-juli. Er zou dus van een groot conflict in Frankrijk, een grote moeilijkheid voor De Gaulle sprake moeten zijn rond augustus.

U ziet, zo'n beredenering is op zichzelf niet zo moeilijk, als je tenminste over voldoende grafieken beschikt. Beschik je daar niet over, dan kun je natuurlijk moeilijk een tijd bepalen. Je kunt wel echter de algemene tendens, die je in de wereld opmerkt, toepassen ook op een dergelijk conflict. En dan zouden wij dus zonder de door mij gegeven tijdsbepaling gaan zeggen. De Gaulle zal ongetwijfeld een vuurproef moeten ondergaan nog in de loop van dit jaar. Op deze manier, nu kun je die strijdigheid van denken en doen mee gaan inwerken in de gebeurtenissen, op politiek en religieus terrein en kun je ze zelfs gebruiken om reeksen van ontwikkelingen na te gaan, b.v. van deze wereld zelf.

Een vraag als "Wat zal het voertuig van de toekomst zijn?" is aan de hand hiervan zeer eenvoudig te beantwoorden. De fabrikant is niet identiek met de ontwerper. De fabrikant is de daadmens, hij produceert. De ontwerper is de denker, hij creëert. Tussen deze beiden bestaat altijd een scheiding, die dan via tussentrappen als verdere ontwerpers meestal wel kunnen worden opgeheven. Echter zal het voor de producent belangrijk zijn bij een zo klein mogelijke wijziging aan zijn productieapparaat een zo groot mogelijke productie tellen zo weinig mogelijk kosten en een redelijke winstmarge zoveel mogelijk op de markt te brengen. En dat houdt in dat werkelijk ingrijpende veranderingen alleen dan gemaakt zullen worden. Indien concurrentie ze onvermijdelijk maakt. Als wij daarnaast echter zien, dat de concurrentie in deze industrie feitelijk afneemt i.p.v. toeneemt (zoals menigeen denkt), zo zouden wij kunnen zeggen dat de grote strijd in de toekomst op productieterrein (het daadterrein) komt te liggen tussen Europa, Japan en Rusland enerzijds en de Ver. Staten anderzijds. De ontwerpen van de Ver. Staten zijn altijd progressief. Daarentegen staat de ontwerpgedachte en vooral de productiegedachte in Europa, Japan en Rusland over het algemeen minder in de progressieve zin. Men is behoudend in de vormgeving en gaat alleen over tot technische vernieuwingen indien dat onvermijdelijk is. De conclusie, die wij hieruit moeten trekken is deze; de invloed van de ontwerpers zal in deze strijd steeds kleiner worden i.p.v. groter. Slechts een aanpassing aan de gemiddelde smaak van de massa zal plaatsvinden. En waar deze plaatsvindt, zal over het algemeen van een feitelijke vernieuwing weinig of geen sprake zijn.

Conclusie; De toekomstige voertuigen, gerekend b.v. over 20, 25 jaar zullen vele kentekenen dragen van de huidige automobiel. Ze zullen waarschijnlijk iets compacter zijn gebouwd en wij zullen ongetwijfeld enige veiligheidsmaatregelen meer vinden dan heden ten dage, hoofdzakelijk dank zij voorschriften. Van een feitelijke en ingrijpende verandering van voortbeweging en aandrijving zal echter geen sprake zijn. Dit is een logische conclusie die je trekt, nietwaar?

Maar als we nu nog 50 jaar verdergaan, wat gebeurt er dan? Op het ogenblik dat een productie vastloopt in een strijd met volkomen gelijke middelen, is de enige oplossing voor de daadmens, de vernieuwing. Deze vernieuwing moet van uit een creatief standpunt worden gebracht. Na die 25 jaar krijgen we te maken met absolute veranderingen in ontwerp en waarschijnlijk zelfs in aandrijving en voortbewegingsmethoden. (Van zweefwagens zal dan

heus nog geen sprake zijn. Die dingen zijn n.l. niet rendabel te maken, omdat men niet in staat is de wegennetten en alles daaraan aan te passen.) Maar tosch zullen die dingen moeten beantwoorden aan andere eisen. Wij zullen dan in de eerste plaats zien de nuttigheidseisen, die ook voor het ontwerp (en de ontwerper) heel prettig zijn en ten dele reeds gecreëerd zijn; n.l. een aanpassing van de snelheid aan wegentypen, waarbij het voertuig ongeacht de poging al of niet te versnellen een constant tempo behoudt, dat slechts dan gewijzigd wordt, als door eigen waarneming van het voertuig inderdaad belemmeringen zouden kunnen optreden. Deze apparatuur zal waarschijnlijk niet geheel uitgeschakeld kunnen worden en zal mogelijk zelfs gekoppeld zijn aan signaalzones.

De vorm van het voertuig zal ongetwijfeld veel veranderen. De huidige vormen, die aërodynamisch worden geschapen om een zo groot mogelijke snelheid te bereiken, zullen weinig zin meer hebben. De gemiddeld toegestane snelheid zal liggen rond de 60 mijl of 90 km, per uur. Dit wil zeggen dat men meer op het comfort kan gaan bouwen. De schepper zal daarbij zoeken naar een zo eenvoudig mogelijk constructieve vorm. En ik vermoed, dat wij daarbij constructies zullen zien uit romboïden, daarnaast echter eenvoudige constructies, dus halve eieren op wielen. Het materiaal zal over het algemeen vernieuwd worden en van ijzer zal weinig of geen sprake meer zijn. Gezien de behoefte van de schepper aan een materiaal, dat zeer weerstandskrchtig is; dat grote kleurmogelijkheden biedt en in elke vorm gemodelleerd kan verorden, zal dat waarschijnlijk de kant uitgaan van fiberglas, dat eigenlijk voor deze doeleinden nog beter is dan plastics. Dat zijn zo een paar dingen. Dat extrapoleer je uit het heden zonder meer.

Maar dan gaan we nog een stap verder. Wat zal dit verkeer dan verder te zien geven? Van luchtverkeer door particulieren, zal maar weinig sprake zijn. De monopolievorming van de grote maatschappijen enerzijds (waarvan u nu ook al het een en ander kunt merken) en de onmogelijkheid om als particulier werkelijk aan alle eisen beantwoordende vliegtuigen te betalen, zullen na een korte tijd, dat de sportvliegtuigen aanmerkelijk toenemen, deze doen verdwijnen. Een groot gedeelte van het vervoer komt dus in handen van grote ondernemingen, waarbij zeer veel van dat vervoer plaats zal vinden hetzij langs rails hetzij - wat veel waarschijnlijker is - door de lucht, maar dan op door radiogolven vastgelegde koersen; dus nauwgebundelde signalen van baken tot baken, die als koersleidend dienen. Krachtvoorziening door elektriciteit, die uitgestraald wordt, is rond het jaar 1990 mogelijk en zou dus zeer zeker het vervoer nog aanmerkelijk vereenvoudigen. Voor kleine afstanden zal het wegvervoer blijven, behalve in de grote steden, waar grote delen alleen op openbare vervoermiddelen aangewezen zullen zijn. Van trams en bussen zal weinig sprake zijn, daarentegen wel van een soort gemeenschappelijke taxidienst, die dus voortdurend mensen opneemt, maar deze niet brengt van huis tot huis, maar alleen van vaste plaatsen tot vaste plaatsen, dus van standplaats tot standplaats.

Op deze manier kun je verdergaan. Je kunt zeer redelijke toekomstbeelden bouwen, je kunt ook zeer dodelijk voor jezelf op den duur gaan vaststellen, waar het naar toe gaat. Ik geloof dat dat laatste ook belangrijk genoeg is in dit betoogje om er eens de nadruk op te leggen.

Denken en doen mogen nooit onmiddellijk één worden; en wel omdat de gedachte minder beheerst is op het ogenblik dan de daad. Slechts bij een absolute beheersing van de gedachte zou elke gedachte onmiddellijk oorzakelijk kunnen zijn voor de daad, en omgekeerd zou elke daad onmiddellijk en zuiver aansprakelijk kunnen worden geacht voor de gedachte. Voorlopig echter zal er tussen deze een middenstof moeten zijn, en deze middenstof zou dan zijn samengesteld uit een zeker percentage aansprakelijkheidsgevoel en een zeker percentage fantasie. De doorsneemens zal zich in de komende tijd steeds meer genoopt voelen zijn eigen denkbeelden tot uiting te brengen, maar hij zal dit voorlopig althans alleen in zijn eigen sfeer doen. Dan krijgen we denken en doen als een eenheid, die niet meer overkoepeld kan worden door de huidige organen van binding als kerken, politieke bonden en wat eventueel dies meer zij. Er zou dus in het sociale leven een zeer sterke hervorming kenbaar moeten worden. Gezien de huidige tendens in voornoemde instellingen, zou een absoluut verdwijnen daarvan enkele honderden jaren vergen. Er zal dus zeer waarschijnlijk in ongeveer honderd jaar sprake zijn van een zelfstandig denkende mens, die zich echter bij zijn daad mede (maar niet overwegend) zal laten leiden door de daadmogelijkheden die kerken, partijen e.d. hem hebben

gegeven. Het lijkt mij een interessant spelletje voor u om zelf eens te proberen deze dingen toe te passen. En wanneer u daar toch mee bezig bent, wil ik u ook nog op wat anders wijzen.

Wij hebben in de historie voortdurend mensen, die elkaars tegendelen zijn, die elkaar a.h.w. aanvullen aan de ene kant, maar aan de andere kant elkaars notie en invloed corrigeren. Soms liggen zij kort na elkaar. Denk b.v. aan de Martels en daaropvolgend de ontwikkeling van het pausdom met daartegenover de zich dan pas ontwikkelende Moslimwereld. In andere gevallen zien wij echter dat mensen, die vlak bij elkaar staan elkaar aanvullen of opheffen, net als met denken en doen.

Wanneer u in uw eigen omgeving bent, moet u eens opletten. U zult in vele gevallen zien, dat ergens daadmensen zijn. Als u een gedachte uitspreekt, komt u er niet toe haar uit te voeren, maar zij gaan daarop door in de praktijk. Omgekeerd zult u misschien vaak ontdekken, dat u hoofdzakelijk wordt beïnvloed door de gedachten en voorstellen van anderen, ongeacht het feit dat u veel doet. Hebt u die opmerkingen in uw eigen omgeving gemaakt omtrent uzelve, dan kunt u ook constateren, waar u tekort schiet. Een dergelijk tekort ligt dus soms in het stellen van daden; in andere gevallen ligt het net omgekeerd in het bedenken van heel veel mooie dingen zonder ooit iets te doen. Corrigeer dat een beetje. Als u dat doet, dan wordt voor uzelf de reeks van cyclische verschijnselen n.l. veel prettiger, veelzijdiger, dan weet je beter waar je aan toe bent.

De golfbeweging, die wij in de historie steeds zien en die in het menselijk leven ook voorkomt, die zullen vaak uiteen vallen. Als wij b.v. mensen zijn van denken, dan kunnen de daden, die anderen stellen, strijdig worden met onze gedachten. Wij zijn ongelukkig, ofschoon in feite hetgeen wij originieren toch vervuld wordt. Aan de andere kant zullen wij soms daadmensen zijn en niet kunnen beschikken over denkbeelden, die ons een mogelijkheid geven tot handelen, die werkelijk bevredigend is. Kunnen wij echter beide functies in onszelf in sterke mate verenigen, dan staat de zaak er anders voor. Want dan ondergaan wij de feitelijke tendens en kunnen wij, wanneer wij onze eigen persoonlijke cycli zo'n klein beetje hebben uitgezocht, gemakkelijker een stapje verder komen. Wij weten dan namelijk: nu heb ik de kans om met grootste energie te handelen, nu heb ik de kans om te denken. Dat zijn twee verschillende takken zoals u weet. U zult dus denken, maar dit denken vastleggen en op de juiste tijd omzetten in de daad.

U zult zeggen; "Als je nu zo handelt, wordt die wereld er anders van?" Ja, daar wordt inderdaad de wereld anders van. Er zijn mensen geweest, voor wie denken en doen één was. Ik heb al eens eerder gesproken over Thomas Alva Edison. En toen heb ik geloof ik verteld, hoe hij de fonograaf heeft uitgevonden dank zij een mug. Maar deze Edison had dus iets, wat niet alleen maar berustte op werkkraft of op denkvermogen. Hij paarde beide tezamen. Wanneer er in hem een idee opkwam, werd dat soms lang terzijde gelegd, tot hij voelde; nu is het gunstige moment om eraan te werken. En dan werd het ook inderdaad gerealiseerd, dan werd het omgezet in daden.

Veel mensen hebben hun leven vol liggen met blauwdrukken, maar ze komen er niet toe ze uit te voeren. Ze laten steeds de gunstige momenten voorbijgaan. Andere mensen zijn voortdurend druk bezig, maar een werkelijk patroon kun je in hun leven niet vinden, want ze vergeten steeds te denken, zodat ze voor zich niet georganiseerd leven. Als alle mensen echter zouden nadenken en handelen, dan zou na een korte periode van anarchie, die wij overigens in vele perioden hebben gehad. Ik denk hierbij aan de opstanden, die er zijn geweest in het Romeinse Rijk; de verschillende ketterijen tegen het gezag van Rome (de strijd Rome Byzantium valt er niet onder; daar ging het alleen om de macht); maar waar het om de idee gaat plus de daad, dan hebben we daar de Albigenzen, het conflict der Johanniters en zo zijn er nog een paar. We hier dus in de historie voortdurend vinden uitgedrukt, hoe die geschillen een omwenteling kunnen betekenen. Zeker, de opstanden zijn door Rome grotendeels onderdrukt, maar Rome's macht was erdoor gebroken. De ketterse Albigenzen en wat er verder nog bij kwam (er waren heel wat van die soort ketteren), die zijn rustig uitgeroeid of onderdrukt, maar in de kerk van Rome zelf begon toen pas werkelijk het stichten van kloosterorden te bloeien. Dat is heel vreemd. Vóór die tijd hebben wij te maken met zendelingen en zendingsgenootschappen, maar niet met directe kloosterorden. Daarna echter

krijgen wij steeds meer te maken met de georganiseerde kloosterorden, die dus een bepaalde wijze van beleving zoeken.

Zo kun je al die dingen stuk voor stuk nagaan. Er komt iets nieuws in de werelds dat op den duur een zeer grote invloed heeft. Bijvoorbeeld de kloostervormingen, die binnen de kerk van Rome ontstonden aan de hand van de verschillende ketterijen (de ideeën van die ketterijen werden dus, omgezet in iets, wat voor de kerk wel aanvaardbaar was) die zijn aansprakelijk voor de grote kennis die de kerk wist te bewaren in tijden van verwildering. Ze zijn aansprakelijk voor zeer veel oude en wetenschappelijke werken, die bewaard zijn gebleven; maar ook voor de conservering van relieken uit de oudheid. Dat moogt u niet onderschatten. Verder voor verbetering van landbouw, dus ook daadwerkelijk; verbetering van onderricht; bevordering van handel. Al deze dingen heb je eigenlijk daaraan te danken.

Ik neem nu één punt. Zo goed als de slavenopstanden en de opstanden in de deelgebieden voor Rome te betekenen hadden: een breken van de macht van vele sterke mannen, daarvoor het tijdelijk in de plaats stellen van zeer zwakke politici en tenslotte een opheffing van Rome als een wereld macht en de omzetting daarvan in een handelsmacht, die dan later door plundering en belegering ook teniet gaat.

De verschijnselen mogen wij niet uit het oog verliezen. Stel, dat vandaag aan de dag de mens leert denken en doen tot een redelijke eenheid te brengen, waarbij hij rekening houdt met zijn persoonlijke cyclische verschijnselen zowel als met de wereldinvloed, dan zal hierdoor een reformatie in het menselijk beleven ontstaan. En deze reformatie is niet weg te vagen, waar zij zowel op het dagelijks bestaan en de daadwerkelijke verschijnselen daarvan, als op de gedachtesfeer een directe invloed uitoefent. Het gevolg zou zijn een omwenteling op sociaal gebied, die gepaard zou gaan met omwentelingen op godsdienstig gebied daarnaast omwenteling van productieprocessen en gewoonten, van handelsusances en gebruiken; en waarschijnlijk ook tevens de wijze, waarop men thans staatsgewijze handelt in plaats van een vrijheid van handel enz. toe te laten. Er zou dus door denken en doen onnoemelijk veel kunnen worden bereikt. Voor een gewoon beschouwer van de wereld is het vaak heel moeilijk om te zien waar sprake is van denken en doen als eenheid en waar van denken en doen als twee gescheiden waarden. Toch kan een mens, die normaal enige capaciteit van waarneming heeft, rond zich in zijn eigen wereldje heel vaak die verschijnselen zien; en hij kan, omdat het in zijn eigen omgeving is, de eindresultaten daarvan beschouwen.

De conclusie waartoe wij dan zullen komen is; Er is deze tendens hier op het ogenblik merkbaar. In de tweede plaats; We weten dat de Aquariusperiode bepaalde, dingen meebrengt; dat wordt u overal gezegd, niet alleen hier. Daarnaast zult u, misschien aan de hand van de astrologie, misschien op een andere wijze, toch nog wel een toekomstige tendens voorvoelen. Dan kunt u aan de hand van deze waarnemingen in een betrekkelijk klein gedeelte van de wereld een soort algemene formule vinden voor de gehele wereld. In die formule kun je dan altijd elke reeks van verschijnselen passen, als ze maar ontleed kunnen worden in denken, doen en tijd gepaard met cyclus. En dan rekenen we dus de waarschijnlijkheid van een toekomstige gebeurtenis uit door te zeggen:

Als ik de bestemmende cycli ken en ik vermenigvuldig deze met het daadelement en ik deel dit door het tijdselement (dus het verloop van tijd die nodig zou zijn voor de vervulling van een bepaalde toestand volgens mijn eigen schatting), dan krijg ik waarschijnlijkheid. Als mijn waarschijnlijkheid op één terrein 60 is, dan zegt dit weinig of niets omtrent de vervulling. Maar zal ik bij 10 verschillende verschijnselen eenzelfde bias van 10 % krijgen, dan kan ik concluderen dat de mogelijkheid groter is dan $\frac{3}{4}$ of 75 %, dat deze wijzigingen alle redelijk tot stand komen. En als ik nu voor 75 % zeker weet wat er gaat gebeuren dan ben ik al een heel eind verder. Als je voor 75 % zeker weet welk nummer de hoofd prijs in de loterij krijgt, dan kun je in ieder geval al 75000 loten van de serie uitschakelen en is je kans teruggebracht van 1 op 100.000 (wat, eigenlijk nog niet eens juist is) tot ongeveer 1 op 25.000. Dat is dus een aardige vooruitgang.

In het dagelijks leven van de mens gaat het over kansen die veel beperkter zijn dan 1 op 100.000. Het gevolg is dat voor de mensa die voor één bepaalde persoonlijkheid of personen een prognose wil maken en die verder in staat is de genoemde waarden te berekenen, het

mogelijk is met laten we zeggen 9 op de 10 zekerheid te zeggen wat een periode in de toekomst brengt. Hij zal daarbij - indien hij de feiten noemt en bepaalt - een wat kleinere kans hebben, omdat hier een onjuiste en persoonlijke interpretatie kan insluipen. Zodra zij echter duidt op een ontwikkeling is zij bijna onfeilbaar. En ontwikkelingen zijn belangrijke feiten. Als u weet wat de algemene ontwikkeling van de koersen op de beurs zal zijn, dan kunt u op die beurs altijd verdienen. Als u weet wat de algemene behoefte zal zijn aan bepaalde artikelen, dan kunt u door uw productie daaraan nu reeds aan te passen in de toekomst een grote winst maken of grote verliezen voorkomen.

Zo kunt u dat ook voor uzelf. U kunt dus, mijne vrienden, indien u de cyclische verschijnselen redelijk bestudeert, deze voor uzelf vaststelt en daarbij hoofdzakelijk werkt in een top van geestelijke activiteit, een redelijke prognose ontwerpen voor een algemeen verloop van gebeurtenissen. Door u daarbij reeds aan te passen en daarop te rekenen maakt u uw eigen leven beter en beïnvloedt u waarschijnlijk verder de gehele wereld ten goede, vooral wanneer u de gedachtewaarde en het denken dan weet om te zetten in een daad, die immers voor de wereld belangrijker is dan het denken op zichzelf.

Nu ik dit alles zo heb verteld, zal menigeen zeggen "Ja, maar het is zo moeilijk en daar kunnen wij toch eigenlijk niets aan doen." Misschien kan ik met een paar kleine anekdoten over historische gebeurtenissen u iets duidelijker maken, hoe de gedachten en de daad samen belangrijk zijn maar ook de cyclische verschijnselen daarbij een grote rol spelen. Er zijn n.l. mensen die dat in toepassing brachten.

Ik denk hier b.v. aan Nathan Rothschild. Deze man werd op een gegeven ogenblik voor de moeilijkheid geplaatst grote transfers van gelden:plaats te doen vinden en daarbij vorsten te financieren. Nu was in die tijd het financieren van een vorst een zeer moeilijke zaak. Je wist n.l. wel wat je hem gaf, maar je wist nooit wat je ervoor terug zou krijgen. Een kwestie van goed vertrouwen werd dan ook heel vaak beschaamd.

Onze Nathan kreeg nu dit idee: Een vorst zal altijd bij zijn handelingen rekening houden met de luxes die hij voor zichzelf eist en met de machtedie hij voor zichzelf begeert. Hij ging toen eens navragen bij verschillende bewerkers van bibliotheken, die hij heeft gevraagd eens wat te vertellen over de verschillende geslachten van bepaalde koninkrijken. Hij kwam toen tot de conclusie dat over het algemeen, als de vader een goed krijgsman was, de zoon een vredelievend vorst was en de derde generatie een zwakkeling met reuze veroveringsplannen en grote honger naar luxe, maar tevens iemand, die niet vooruit kon kijken. Toen ging hij die geslachten na. Hij nam dus aan; Als ik met vorst A. te maken heb, dan heb ik te maken met déze persoonlijkheid. Heb ik met B. te maken, dan is het zo'n persoonlijkheid.

Hij ging nu verder en hij zocht een hofastroloog op. Deze man liet hij toen horoscopen maken, en niet alleen karakterhoroscopen maar daarnaast ook vooral een tendensvoorstelling. Nu zult u zeggen; Daar had hij nogal wat aan op zakelijk terrein. Toch tamelijk veel, want een hofastroloog verloor heel gauw zijn hoofd, als zijn voorspellingen niet goed genoeg uitkwamen. Hij was dan ook niet alleen een vertaler van de taal der sterren maar ook een soort luisterend oor, dat meer wist dan menigeen.

Nu zou u zeggen; Nu had Nathan toch voldoende materiaal om veilig zijn geld uit te zetten. "Neen" zei Nathan, "dat doen wij nog niet. Nu moet ik verder een berichtensysteem hebben, want ik moet sneller dan mijn vorsten weten wat er verandert." Dat is ook redelijk. Om dit op te bouwen gaf hij een grote lening, nota bene aan een Orde van Rome, een Orde van de Roomse kerk, die aan vele hoven biechtvaders e.d. leverde. Onze Nathan ging toen verder nakijken en zei; "ja, toen heb ik pech gehad, toen geluk, toen pech, toen geluk." enz. Wanneer er berichten kwamen, werden ze verwerkt. En hij ontving ze betrekkelijk vlug, hoewel niet zo vlug als één van zijn nakomelingen, die de duivenpost gebruikte. Hij verzamelde deze, totdat hij, zoals hij zei; zijn gelukkige dag had.

Dan nam hij een hele reeks van besluiten: En die besluiten werden uitgewerd, ongeacht verdere wijziging in omstandigheden. (Tenzij plotseling de macht verloren ging van een vorst of dien legers werden verslagen). Die uitzondering maakte hij; Hij was daardoor in staat om veel goede contracten te krijgen. Hij had. b.v. een tijdlang de exploitatie van een munt en dat

leverde veel op. Dan werden de munten iets te licht gegoten en daar verdiende hij aardig aan. Hij heeft daarnaast ook een paar kleine monopolies gehad. Dit is het begin geweest van het later zo befaamde huis Rothschild. Dat zijn de Rothschilds van Londen, van Frankfurt en ook van Parijs. Alleen dus omdat deze man voldoende verstand had om a.h.w. te gokken - laten we het maar zo noemen - maar dit te doen aan de hand van een wijsheid, die hij op zijn manier wel had verkregen van één van de rabbi's van de Hamburgse School; die een berucht kabbalist was. Hij is er altijd goed mee terecht gekomen;

Maar er zijn andere mensen geweest, die niet zo gemakkelijk dit allemaal tot stand konden brengen. Een bekend operettecomponist b.v. wist van zichzelf, dat hij nogal eens zwak was. Hij had n.l. vaak meer zin om feest te vieren dan om te componeren. Hij had daarom een afspraak gemaakt met een vriend, dat wanneer hij met zijn werk achter was deze de sleutel van het vertrek zou omdraaien, waarin hij componeerde. En als hij dan weer naar buiten wilde gaan, was die gesloten deur een herinnering. Hier was hij dus op zijn eigen zwakheden afgegaan. Maar hij had een ding vergeten: dat hij niet elke avond evenveel en evengoed kón componeren. In de tweede plaats, dat er wel eens doden waren, dat het hem allemaal tegen zat of dat hij absoluut werkelijk geen zin zou hebben en uit louter meligheid dus helemaal niets deed. Het gevolg is eigenlijk een beetje komisch geweest. Nadat de man een vijftal operettes op deze wijze had gecomponeerd; waarvan er thans nog één wel eens wordt opgevoerd, brak hij er helemaal tussenuit. Hij was zo nijdig dat hij er niet uit kon, dat hij alles kort en klein sloeg, de vriend opzocht en deze uitdaagde tot een duel. De vriend vond het noodzakelijk daarop in te gaan maar zei; "Jij hebt mij beledigd; dus heb ik de keus van wapens. Ik verkies te vechten op het rauwe ei." Het was een heel aardig duel. Het was bij Emblingen(?) toen een badplaats, waar het is uitgevochten. En het vreemde is nu geneest, dat onze componist "als struif" plotseling een grote ingeving heeft gekregen. En toen heeft hij inderdaad een operette geschreven, waarvan vele melodieën later door beroemde componisten gestolen zijn om ze in hun operettes opnieuw te verwerken. U kunt er zelfs één van aantreffen in Das Land des Zächlens. Hier had je dus iemand, die zijn zwakheid wel kende, probeerde gedachten en daad te verenigen, maar geen kennis van zichzelf had. Toch waren er dagen, dat hij tot een grote productiviteit kon komen en juist - dank zij deze maatregel - inderdaad veel presteerde. Op andere dagen bracht hij helemaal niets tot stand.

Zo kun je ook voorbeelden vinden in een heel andere tijd. Een vreemd voorbeeld vinden wij in de tijd van Marcus Antonius. Het was toen n.l. de gewoonte dat bepaalde hoge officieren en ook edellieden van de Senaat, wanneer zij veroordeeld werden de kans kregen zelfmoord te plegen. Marcus Antonius was toen een klein beetje in de glorie, dat was dus vóór Cleopatra. (Een vrouw is meestal voor de mannen een vreemd en verderfelijk element, als ze wil.) Daar toen een jongeman het zakje en het koord gestuurd kreeg, besloot hij naar Antonius toe te gaan. Hij voelde; dit was zijn gelukkige tijd. Hij bedankte Antonius, dat hij hem dit had gezonden als loon voor het vele, dat hij had gedaan (hij heeft het opgesomd.) Omdat het zijn goede tijd was, voor hem zijn tijd van grootste activiteit in denken, in zuiverste reactie was hij zo welbespraakt, dat Marcus Antonius zich schaamde en hem kort voor zijn Egyptisch avontuur dus naar Rome zond, waar deze jongeman al heel gauw als bekend tribuun invloed kreeg, heel veel beschermelingen had, die wisten waar geld zat en een groot handelsman werd.

U ziet in al deze verhaaltjes zit iets gemeenschappelijks. Dat hebben ze nu eenmaal allemaal. En dat is n.l. de toepassing van het juiste moment: Er is zelfs een generaal geweest in dat bekende Eifel offensief (al heet dat plaatsje Bastogne) die ook op het juiste ogenblik het juiste woord had, de juiste gedachte had. Als deze generaal in plaats van het beroemde woordje "nuts" een toespraak had gegeven, dan was dit het moreel van zijn troep niet direct ten goede gekomen. Hij zou waarschijnlijk veel meer verliezen geleden hebben en mogelijkerwijze zou dit een verlenging van de strijd in dit gebied met vele weken betekend hebben. Maar zijn doodnuchtere opmerking "nuts" was zo uit het hart van anderen gegrepen, dat deze gedachte voor hen tot een daad werd. Zijn leger zei metterdaad "nuts" waar de generaal het alleen met voordien had gezegd. Als u deze typische gang van zaken in het oog houdt vindt u dan niet voor uzelf, dat er ogenblikken zijn, dat u het juiste woord moet weten te vinden en dat u de juiste daad moet weten te stellen?

En nu ga ik over naar een laatste anekdote en die is uit uw eigen tijd. En het betreft eens geen beroemde mensen. Er was een zakenman in London City, die hoofdzakelijk in de diamanthandel zat. Deze man had een secretaresse, die een heel aardig snuitje had, een zekere voorkeur voor haar baas ook, maar weinig aandacht kreeg. De jongedame heeft twee jaar alles gedaan wat zij kon om door het huwelijk ook deel van de diamanthandel te worden. Het mocht haar niet gelukken. Maar op een gegeven dag was onze diamantair zeer - laten we zeggen - boos. Er was toen een partij diamanten in de handel gebracht ver beneden de prijs en dat betekende dat de voorraad, die zo net berekend werd, een ogenblik in het wankele dreigde te raken. Hij was nu zeer onheus. En eindelijk stormde hij door zijn bureau heen en riep zijn secretaresse vertoornd toe: "What shall I do?" Waarop haar antwoord was "Kiss me." Dat brak zo volledig zijn stemming, dat ze nu een gelukkig paar zijn.

U zult zeggen; Deze anekdote heeft weinig zin. Toch zit er weer iets in. Heel vaak kan van een bestaande spanning gebruik gemaakt worden. Indien wij voor ons de juiste idee kunnen vinden om die spanning een uitlaat te verschaffen. En dat geldt voor u in het dagelijks leven. Nu verwacht ik niet van de dames, dat ze bij elke heer die er nurks uitziet, plotseling grijpen naar een woord als "kiss me". Maar ik zou toch wel durven verwachten, dat u die anekdote eens goed overdenkt en uzelf eens afvraagt: "Zijn er soms belangrijke dingen?" op een ogenblik, dat er over onbetekende zaken te veel praat wordt gemaakt. Als u dan in uw top bent van energie of van denken, kunt u misschien juist de nieuwe idee vinden, de juiste idee, die gebruikt kan worden om alles ten goede te kennen in plaats van wat anders misschien ook bij de diamantair wel het geval geweest zou zijn, grote ellende vele dagen lang of zelfs een ontslag te moeten dulden.

Ik wilde met die paar anekdoten dus alleen proberen duidelijk te maken. Mensen door alle tijden hebben bewust of onbewust gebruikt gemaakt van die formule waar ik het over had. Zij hebben de mensheid en zichzelf bestudeerd en zij hebben vaak op het juiste ogenblik de juiste daad of het juiste woord weten te vinden. Juist dank zij hun eigen denken en reageren. Want als onze secretaresse haar baas minder goed had gekend, had ze het of niet durven zeggen of ze had een grote kans gemaakt dat ze zoals dat heet "een kat haalde". Maar haar kennis van omstandigheden, haar begrip voor de man plus haar zeggen, denken waren in staat om iets, wat moeilijk, onaangenaam en kwaad scheen, te maken tot iets, wat permanent goed kon worden.

U kunt dat ook: Ik zou zeggen, vrienden, dit wereldbeeld waarbinnen u toch bestaat, met al zijn stromingen naar links en naar rechts, moet toch voor u heel vaak de mogelijkheid bieden om binnen de beperkingen van deze wereld en haar tendensen iets voor uzelf te doen op deze manier. Niet alleen om er zélf beter van te worden, maar om zo de meer juiste harmonie in de wereld te bevorderen: En als u het niet proberen wilt, dan kan ik er ook niets aan doen. Maar wilt u het wel proberen, dan garandeer ik u, dat u heel vaak een zeer grote voldoening hiervan zult hebben en de wereld zelve u meer zal schijnen toe te lachen.

DE VERGADERING VAN DE VORSTEN VAN ATLANTIS

Deze moet inde tijd worden geplaatst ongeveer 3500 jaar v. Chr. Het is op een betrekkelijk klein eiland. Als je in het midden staat op de top van de enige heuvel, die het bezit, zie je aan alle kanten de zee. Vaak zijn er nevels en soms lijkt het of de tempel, die daar in het door wolken. Een soort Olympisch gebouw, midden staat, helemaal omgeven, gedragen ergens door geestelijke krachten over de wolken en onbekend land. Het gebouw zelf is in structuur niet direct hoog. Het doet een klein tikje denken aan de Egyptische bouw van de eerste tempel. Wel enige in de zuilen, maar de zuilen zelf vierkant. De openingen zijn betrekkelijk smal. Er dat is begrijpelijk, want de zeewind kan hier met een enorm geweld spelen.

Een open ruimte in het midden. Overdekt op een betrekkelijk intricate manier met houten spanten en metalen platen, vinden we daar een plaats, die toch altijd een doorsnee heeft van zeg ruim 60 m.; een soort arena dus. In het midden daarvan staat een grote pilaar, die het midden van het dak draagt en waaraan een aantal schilden hangend en waaraan bovendien maar een aantal platen zijn, dat is alleen voor deze feestelijke gelegenheid een aantal waarop

een vreemd krullerig schrift staat genoteerd, dat hier en daar doet denken aan een bloemenmotief, zoals je wel eens vindt in de rand van ciseleerwerk.

Als wij dan rondkijken, zien wij hoe kleine schepen aankomen. Ze worden over het algemeen geroeid en zijn niet groot. Uit elk schip komen twee of drie mensen, de anderen blijven beneden op het strand. Het zijn slechts deze enkelingen, die zich naar de tempel begeven en daar binnentreden. Elf in getal zijn de schepen, drie-en-dertig in getal zijn de mensen, die de tempel binnentreden. Want dit zijn de vorsten van de verschillende rijken, die met elkaar verbonden zijn. O, ze strijden vaak. Soms wordt er gestreden om vee of om handel of om een visserijgebied. Maar eens in de zeven jaren komen ze samen op dit eiland. Want strijd moet er zijn, maar die moet vriendschappelijk blijven en met respect. Men moet elkaar kunnen ontmoeten en gezamenlijk de grote wet erkennen die dit rijk tezamen houdt en het maakt tot één van de meest belangrijke rijken.

Het is nog niet zolang geleden, dat grote delen in de diepte zijn verzonken. Het is nog niet zolang geleden, dat het volk dit vergeten heeft. En men weet, dat uit de haat zonder band ondergang voor het gehele rijk geboren zal worden. En daar komen ze dan. Uit Ierland, uit Wales, uit Spanje, van de eilanden af en van de kust van Afrika. Vorsten, elk groot en machtig in zijn eigen rijk, maar hier klein. Klein, vooral wanneer er een priester binnenkomt in een eenvoudig uit linnen geweven gewaad. Het is niet eens zuiver wit, maar het is gedrapeerd op een wijze, die doet denken aan de chitoon van de Griek. Wanneer wij nu die plechtigheid gaan gadeslaan, moet u goed begrijpen, dat men nog gelooft aan de hemelkoe; dat het rund het teken is van vruchtbaarheid en de stier het symbool is van een hemelse kracht, die de aarde vrucht doet dragen. Want ook dit geloof bestaat in Atlantis.

De priester staat voor de tafelen en noemt de namen. En elk van de edellieden antwoordt hierop. Deze vorsten, zij geven hun wapens af en één van degenen, die hen vergezelt, brengt deze nu naar een voorhof bij de zuilen van de ingang, achter de muur dus die dit binnenste overdekte pleintje omgeeft. Dan begint de priester te zingen. Hij is alleen. En als je goed luistert, kun je horen dat hij een reeks van geboden citeert. Degenen, die zouden kunnen lezen wat er geschreven staat op die tafelen, zouden ontdekken dat hij de wetten en het verbond reciteert, dat deze rijken tezamen moet houden.

Wanneer dat klaar is, maakt hij een enkel gebaar en ziet, er komen twee helpers binnen, evenals hij in linnen gewaad en zij brengen een stier. Het dier is vlekkeloos. Men heeft lang moeten zoeken om deze stier te vinden. Het is altijd weer moeilijk een dier te vinden, dat zo geheiligd en zo juist is. En onder aan de pilaar wordt het geslacht. Het bloed wordt opgevangen. Het is het bloed van een verbond. De vorsten gaan nu één voor één naar voren. Zij worden door hun voornaamste helper aan de pols gewond en zij voegen enkele druppels van hun bloed hierbij. Dan wordt het bloed naar buiten gedragen. De priester heft het naar de lucht, hij heft het naar de zee, hij sprenkelt enkele druppels ervan op het land. Nu gaat hij langzaam naar beneden en in een statige stoet volgen de drie-en-dertig, ongewapend en blootshoofds, want vóór alles is de zee de vader van Atlantis. En aan Hem wordt dit offer gegeven, het offer van de vruchtbaarheid. Terwijl de stem van de priester roept naar de winden, buigen zich de vorsten. Ze maken een knielend gebaar, alsof zij willen erkennen dat zij in hun wapenrusting en in hun kostbare gewaden de minderen zijn van de elementen der natuur.

Dan gaan ze heen, De schepen verdwijnen. En misschien dat over een maand alweer de expedities worden uitgerust voor een rooftocht. Toch zijn ze vrienden. Want strijd moet er zijn in een samenleven, daaraan kun je niet ontkomen. Maar ergens boven al deze dingen staat de priester en het offer. Boven al deze dingen is de band van eenheid, die de mensen dwingt elkaar te helpen en te steunen. En wanneer wij verder zouden kunnen zien, hoe een paar totem zich losmaken van een eiland of van de kust en iets brengen (vruchten misschien of graan of vlees of vis) opdat daar waar honger is geen honger meer zal zijn. En toch strijden ze morgen verder als het nodig is.

De strijd is een deel van het leven. Maar boven alles staat de wet dat de mens de medemens zal respecteren, zal eren. Dat de eenheid van het rijk gaat boven alle dingen. Niet omdat het rijk belangrijk is, maar omdat slechts zó de mensen aan een menselijke plicht kunnen voldoen.

En wanneer zo dadelijk de schepen zijn heengegaan en alles verlaten is en zelfs de priester zich weer heeft begeven naar zijn woning, die op een naburig en groter eiland ligt, dan staat daar de tempel alleen. In de nevel is hij soms schimmig en je vraagt je af, waartoe hij dient op een onbewoond land en zonder zin.

Maar eens in de zeven jaar komen de vorsten bijeen. En zolang zij hun verbond houden, vormen zich verder de legenden. Legendes, die deze tijd nog kent als de legendes van Ierland; en de vreemde legendes, die soms in Portugal en Spanje nog leven over grote strijders en grote helden, maar ook over de edelmoedigheid zonder grens. Toch heeft Atlantis vergeten. Nóg één keer heeft het vergeten. En het heeft zichzelf ten onder gericht. Zo zijn de grote steden, die waren als de zintuigen van een rijk, gestorven.

De grote stad met haar sluizen, met haar wonderlijk gesloten haven en haar zeven ringen, die in het zuiden van Spanje. De vreemde kleine stad, die lag aan de kust van Afrika, zal worden overwoekerd door het oerwoud. Want indien de vorsten de band breken en de bond, die ze hebben gesloten, niet slechts met elkaar maar ook met hun God, dan blijft de mens niets over dan de haat en de strijd. En wanneer eens de zee modderig zal zijn, zal spoelen als een sombere stortvloed voorbij de Djebel al Tarik, zal men spreken over een rijk, dat verzonken is, een sagenrijk.

Maar het was geen sagenrijk. Het was een rijk van mensen, die echter faalden in hun menselijke plicht tegenover elkaar: Daarom is het tijd, dat weer de vorsten elkaar ontmoeten in de tempel van Atlantis. Niet om een verbond met elkaar te sluiten, maar om hun mens zijn t.o.v. elkaar te erkennen. Te erkennen dat er een goddelijke wet is, die gaat boven alle menselijke gezag.

DE GEEST ZIET DE WERELD

Zien, zoals een mens dat doet, dus optisch zien, is voor de geest onmogelijk. In de geest zelf leeft een zeer grote hoeveelheid beelden, die wij het best referentiewaarden kunnen noemen. In de loop van één en als je wat bewuster bent van vele levens heb je onnoemelijk veel gezien. Je hebt onnoemelijk veel waargenomen. Je hebt geleerd allerhande voorstellingen te associëren met gedachten. Een groot gedeelte van het "zien" van de geest is dan ook in de eerste plaats; waarneming van gedachten. Dit is niet zoals u misschien zult denken een gedachten lezen, dat is overdreven. Het is een associatie, die bij ons wordt opgewekt door de gedachten, die u heeft. Wij "zien" die wereld dus in een zeer betrekkelijke zin. Toch is het voor ons vaak mogelijk om voorwerpen waar te nemen; dus met onze eigen zintuigen. Elk voorwerp heeft n.l. ook een zekere activiteit, een zekere beweging. Deze beweging geeft aan het geheel energie. Je zou het het best zo kunnen stellen:

Elke moleculaire beweging, elke interatomaire beweging is op zichzelf een uiting van kracht, waarbij voortdurend kleine partikels kracht worden gevormd en andere teloor gaan. Het feit, dat er dus kracht wordt geabsorbeerd en gelijktijdig ook weer wordt uitgestraald zij het in een frequentie, die voor de meeste mensen niet waarneembaar is brengt een soort aura tot stand. Deze aura is gedifferentieerd volgens de elementen, waaruit ze bestaat.

U zult begrijpen dat b.v. lood een andere reactie geeft dan ijzer; dat aarde van de ene samenstelling toch een enigszins andere uitstraling heeft dan zand of dan aarde, waarin klei overwegend aanwezig is. De verdeling en de samenhang tussen de deeltjes, kortom alles wat in de materie met kracht samenhangt, is als een soort uitstraling, als een soort aura waarneembaar.

We kunnen dus zekere conclusies trekken. We zouden een modern standbeeld kunnen gaan zien. Bij dat moderne standbeeld zou het uws inziens moeten gaan om een reeks van complexe begrippen. Dit nu zien wij eigenlijk niet. Wij zien een uitstraling, die ongeveer de lijnen volgt, welke u waarneemt en daarbij de oneffenheden in het materiaal weergeeft b.v. eventuele fouten, laspunten als b.v. in een brons bepaalde delen gesoldeerd of later versterkt zijn met ander materiaal; die kunnen wij dan zien. Er is voor ons dus een totaal andere beïnvloeding en indruk, dan die welke u krijgt. Het zien van de wereld, zoals de geest dat doet, mag dan ook nooit worden vergeleken met een zuiver stoffelijk bekijken.

Verder bestaan er heel wat dingen op de wereld, die u niet ziet. Dat wil zeggen, trillingen die zich aan uw optische waarneming onttrekken. Ik denk hierbij o.m. aan datgene wat in het intra-violet spectrum ligt al deze verschijnselen zijn evenzeer trilling en zijn in hun uitstraling evenzeer waarneembaar als elk ander verschijnsel. Het gevolg is, dat de scala van waarnemingen waarover wij beschikken zich verder uitstrekt dan die van een mens. Het aantal punten dat gelijktijdig kan worden waargenomen is echter voor de geest betrekkelijk klein. Hoe meer wij n.l. een geheel waarnemen, hoe meer de associaties (dus de beelden in ons) worden gevormd door de krachtigste werkingen. Wat het sterkst is spreekt, het zwakkere wekt haast geen associatie en het beeld is dus eenzijdig. Willen wij dus overgaan tot een beschouwing van een enkele mens of van een enkel voorwerp, dan betekent dit dat wij haast al het andere moeten uitschakelen. Vergelijkenderwijs kunnen wij het zo uitdrukken; Wanneer de geest kijkt naar een vaas, dan is het hetzelfde, alsof u kijkt naar een vaas die in een volkomen donkere en zwarte kamer staat op een zwart fluwelen lap met alleen één lichtbron, die het vaasje zelf doet uitkomen, zonder ook iets anders te verlichten. Op die manier neem je waar.

Heb je nu een mens, dan heb je natuurlijk niet alleen te maken met de stoffelijke bestanddelen. Die mens denkt. Zoals u bekend is een gedachte vormt een uitstraling, vormt een soort veld, welks emissie zelfs zeer onze eigen levenssfeer benadert. Het is duidelijk dat als wij een mens beschouwen, wij in de eerste plaats als sterkste factor zijn gedachten waarnemen en pas in de tweede plaats de zuiver stoffelijke uitstraling. Als zo'n mens ziek is of als er in het lichaam onregelmatigheden voorkomen, dan is dit tot op zekere hoogte vast te stellen. Specialiseer je je daarop en leer je de gedachten van die mens uit te schakelen, dan is het zuiver te zien en krijgen we wat u noemt een diagnose. Maar over het algemeen is de gedachte bepalender, dan de mens zelf: Een voorbeeld: Iemand die op aarde heel lelijk is, ja, die we allen afzichtelijk lelijk vinden, heeft mooie gedachten. Er zit een zekere elegance, er zit vrede in, er zit een juist begrip in, er zit logica in. Die factoren spreken het eerst aan. Wij zullen dan zo'n mens zien als iemand, die een buitengewone schoonheid bezit. Want het lichamelijke wordt in ons bewustzijn verdrongen door de gedachte. Het zou ons zeer moeilijk vallen alleen het lichamelijke waar te nemen.

Natuurlijk bestaat ook het omgekeerde. Een menselijke vorm, die buitengewoon schoon is, maar beheerst wordt door gedachten die - laat ons zeggen - tegennatuurlijk of buitengewoon onredelijk zijn of wat anders, die mens is voor ons niet mooi. Want ook hier is het in de eerste plaats de gedachte die bij ons een associatie wekt en bepaalt, hoe wij die mens zullen zien, zien dus in overdrachtelijke zin. Is het bij één voorwerp en bij één mens nog betrekkelijk eenvoudig om tot een volkomen concrete voorstelling te komen, hoe groter het aantal voorwerpen en hoe groter het aantal mensen is, hoe moeilijker wordt het om te definiëren. Wanneer wij u waarnemen als een groep van laat ons zeggen, 120 á 125 mensen, ach, dan gaat het wel. Dan kunnen we door ons afwisselend op de één en dan op de ander te richten een redelijke voorstelling krijgen van wat u eigenlijk bent. Bovendien heeft u gezamenlijk een denken en dat denken is meestal op één onderwerp gerichte op de spreker. De één is het er niet mee eens, de ander bekijkt het misschien kritisch en de derde vindt het een buitengewoon mooie openbaring; dat heb je altijd. Maar hóé u ook denkt, er is een gemeenschappelijke waarde. Dat wil zeggen, dat bij een gemeenschap als deze voor ons één bepaalde associatie optreedt, die de gemiddelde reactie van de gehele groep op het gesprokene weergeeft. Dit is dan wat wij in de eerste plaats van u zien. Zijn er enkelen bij, die bijzonder sterk reageren, dan vallen dezen bijzonder scherp op. Zijn er enkelen, die absoluut niet reageren, dan blijven ze voor ons vage, flauwe vlekken. Hoe groter de menigte is, hoe minder het aantal voor ons direct kenbare individuen wordt. U heeft misschien gedacht, dat als wij een stadion vol mensen zien, wij al die mensen daar stuk voor stuk zouden kennen. Neen, dat is niet zo. U heeft misschien wel eens een tekening gezien van een stadion; in plaats van mensen ziet u dan allemaal kleine kogeltjes getekend, die mensenhoofden voorstellen. Op die manier zien wij de zaak ongeveer ook. Het kan echter voorkomen dat er één figuur op de voorgrond treedt, één figuur iets bijzonders doet of denkt; dan zoals je het in een tekening ook wel ziet. Dan lijkt het alsof één figuur in dikke lijnen en détail is afgebeeld. Die steekt boven het geheel uit. Hieruit zult u ook wel hebben begrepen, waarom het voor ons moeilijk is, b.v. niet persoonlijke vertoningen op aarde na te gaan. Wij zouden b.v. heel slechte televisiecritici zijn en ook

filmkritiek zou ons zeer zwaar vallen. Wij kunnen hier alleen afgaan op de gedachten van de mens. Wij zouden een gemiddelde van tien of twaalf man uit zo'n gezelschap moeten nemen, daarvan de gedachten aflezen en dan hun mening en emotionele gebondenheid met het vertoonde tot een gemiddeld oordeel moeten verwerken. Maar de voorstelling zelf is niet zichtbaar. We zien wel een elektronisch spel maar het heeft voor ons niet de betekenis, die het voor u heet. Wij zien reëel degelijk dat er op het doek gevarieerde reflectiewaarden zijn, maar wij kunnen deze niet zoals, u tot beelden samenvoegen. En als wij naar een bioscoop moeten gaan en we zouden daar naar het filmdoek kijken, dan zouden we zeer veel wit zien met zo nu en dan een enkele flits van gevarieerde reflexen, meer niet. Of anderzijds elke keer een donker doek; dat ligt aan het projectiesysteem dat gevuld wordt. Dat is dus heel dwaas.

Ik hoop dat u hieruit begrijpt, dat het voor de geest moeilijker is om de wereld te zien, zoals een mens die ziet, dan u denkt. Toch zijn wij over het algemeen zeer goed geïnformeerd en weten heel veel over de wereld. Een geest weet in doorsnee met een redelijke nauwkeurigheid en vaak ook bijzonder scherp te definiëren wat er op aarde gebeurt. Zij is op de hoogte van alle gebeurtenissen. Zij kan vaak juister dan b.v. uw couranten of uw radio commentatoren precies vertellen wat er is gebeurd en waarom.

Hoe dit nu in elkaar zit, is eigenlijk wat lastig om te vertellen. Laten we maar een willekeurig voorbeeld nemen. Er gebeurt een ongeval op straat. Dat ongeval wordt zien door tien of twaalf personen. Wij kunnen wanneer de emoties, die daarmee gepaard gaan, sterk genoeg zijn een deel van de gedachten nog aflezen, nadat ze bij de mens reeds zijn verdwenen. Ze blijven dus a.h.w. nog even hangen. Zoals de letters van een lichtkrant langs een gevel lopen; kijken wij naar een bepaald punt, dan volgt letter op letter; maar ga je een eindje verder, dan kun je weer een stukje teruglezen, nietwaar? Op die manier zijn gedachten, waar sterke emoties bij optreden dus ook nog nadat ze uit het werkelijk denkvermogen reeds zijn verdwenen, terug te vinden. Wij kunnen aan de hand daarvan de onmiddellijke reacties aflezen en zijn in staat daarbij veel van de interpretaties uit te schakelen, die de mens later zelf geeft, wanneer hij gaat vaststellen.

Zo kan een groot gedeelte van een menselijke waarneming - indien wij ons daarvoor interesseren - dus door ons worden geabsorbeerd. Wij zijn afhankelijk van de mensen. Zou er een ongeluk gebeuren waar geen mensen bij zijn, dan zou ons beeld afhankelijk zijn van de materiele waarneming, die we kunnen doen. En het beeld zal vaag blijven. Het zal misschien de juiste oorzaken kunnen aangeven, maar wij zullen nooit in staat zijn om de scène precies te beschrijven. Zodra we er echter mensen bij hebben, wordt het anders. Deze mensen trekken in ons allerhande herinneringen. En deze herinneringen voegen zich door de prikkels van het menselijk denken gevoerd tot een beeld samen, dat over het algemeen tot 80 % nauwkeurig is. Er blijft altijd een zekere afwijking van de werkelijkheid. Want als men geurend is de dames in een charleston toiletje te zien lopen, kan men zich uit de reactie van een man niet direct voorstellen, hoe een toilet van Dior er uitziet: Dat is moeilijk. Maar je kunt je toch wel voorstellen op welke wijze dit een zekere indruk maakt. En dan mag het beeld dus niet volkomen juist zijn, maar het is voldoende zuiver om er conclusies uit te trekken.

De geest ziet de wereld voortdurend. U moogt niet vergeten dat voor velen onder ons, die actief zijn, de wereld zelf en wat daarop gebeurt erg belangrijk is. Niet alleen dat wij uw wereld willen helpen of dat wij u raad willen geven, dat wij op de hoogte willen inlijven, maar ook wel degelijk omdat deze kennis van het heden noodzakelijk is, wanneer een geest overgaat. Wanneer een mens in onze wereld komt, kun je die niet benaderen met voorstellingen uit laten we zeggen de 17^e eeuw. Hij zou denken te dromen of in een fantasiewereld terecht te komen. Je moet onmiddellijk begrijpen, hoe hij in zijn wereld heeft geleefd. Zo moet je hem benaderen en alleen zó kun je die mens helpen. Het gevolg is dan ook, dat er zeer velen onder ons regelmatig steekproeven nemen U behoeft heus niet te deken dat wij elke voetbalwedstrijd volgen. En als er nu een wedstrijd is van A.D.O. tegen D.V.S. dan zeggen we heus niets "Dat is nu een bijzondere wedstrijd, daar gaan we kijken;" Het kan net zo goed zijn dat we bij de Volewijkers terecht komen of ergens anders.

Zo nu en dan is het noodzakelijk a.h.w. te onderzoeken wat er gebeurt bij die wedstrijd. Wij moeten zo'n wedstrijd zijn op onze manier wij moeten weten wat ze betekent voor de spelers;

wat voor de toeschouwers; op welke wijze daardoor hartstochten worden gewekt, wat voor emoties er bestaan. Want het beeld dat wij van uw wereld kunnen krijgen, is voor ons erg belangrijk. Natuurlijk zien wij ook onze eigen wereld gelijktijdig. En het is heel vaak moeilijk om deze twee beelden tot één geheel te verenigen. Zijn we n.l. in staat om het beeld van onze eigen wereld a.h.w. in overeenstemming te brengen met dat van uw wereld, dan hebben wij een soort stereoscopisch plaatje; er zit diepte in. Wij zien gelijktijdig geestelijke achtergronden en werkingen en stoffelijk gebeuren en reactie. Die twee geven ons een veel dieper inzicht in de mogelijkheden. Wij kunnen de belangrijkheid van factoren t.o.v. elkaar beter afwegen.

Je eigen wereld of datgene, wat veel op je eigen wereld lijkt, wordt heel vaak voor bekend aangenomen. U heeft dat misschien zelf wel eens ondervonden, als u regelmatig langs een mooie straat komt of een heel mooie laan of een mooi standbeeld; u ziet het niet meer, u gaat eraan voorbij en kunt heel moeilijk beseffen, hoe ditzelfde kunstwerk, ditzelfde stukje natuur voor een index. buitengewoon belangrijk is. Op dezelfde wijze kan het voorkomen, dat wij in het beschouwen van geestelijke en stoffelijke achtergronden te veel de nadruk leggen op bepaalde stoffelijke factoren, omdat we de geestelijke factoren als iets vanzelfsprekends beschouwen en niet beseffen hoe sterk de inwerking daarvan op de mens kan zijn.

Een laatste punt; U zult zich ongetwijfeld wel eens hebben afgevraagd, hoe een geest, die als geleider of als een soort engelbewaarder optreedt, de mens ziet. In de eerste plaats is hier altijd sprake van een eenheid van beide gedachtewerelden. Er bestaat tussen een geleider en zijn sujet altijd een directe binding, die van aura tot aura gaat. Ook indien de geleider zich op een naar menselijke opvatting grote afstand zou bevinden, blijft er tussen deze beiden toch een band bestaan, een soort "pipe-line"; zoals ook een zilveren koord een uittredende geest met zijn lichaam blijft verbinden. Het gevolg is, dat alle sterke beïnvloedingen en indrukken onmiddellijk kunnen worden vastgesteld. Hierbij ontstaat echter het grote gevaar, dat de aanhoudende concentratie op één persoon op den duur de stoffelijke waarderingen van die persoon de overhand zullen krijgen op het eigen inzicht. Dat is één van de redenen waarom een geleidegeest wel eens wisselt. Je kunt soms laten we maar zeggen als missionaris naar de negers toegaan en op een gegeven ogenblik zo neger met de negers zijn geworden, dat je in Europa niet meer past. Op dezelfde manier zou je dus met de beste bedoelingen als geest zozeer in de stof werken, dat de stof op den duur belangrijker gaat lijken dan het geestelijk resultaat. Je gaat dan zeggen "Ja, maar dit is lijden", of "dat is lelijk; dit moeten we uit het leven wegnemen, want dat is zo onaangenaam." En we realiseren ons in het geheel niet meer, dat het juist noodzakelijk is om een zekere geestelijke weerstand te overwinnen. Het resultaat is, dat bij een langdurig samengaan van een geleidegeest met zijn sujet de stoffelijke voorstelling steeds concreter in de geest wordt afgedrukt. Als het om een juist beeld van toestanden op de wereld gaat, dan zijn daardoor juist deze geleidegeesten vaak degenen, die in staat zijn stoffelijke impulsen, die wij niet volledig kunnen thuisbrengen, in een voor ons duidelijk beeld om te zetten. Want zij leven vaak zozeer met de stoffelijke wereld samen, dat zij bij wijze van spreken het onderscheid kunnen zien tussen een roos en een margriet; dat zij kunnen zien dat dit koperen vaasje gepoetst is en dat niet dingen die voor ons minder belangrijk zijn en haast niet opvallen.

Daarom wordt als het er op aankomt over een bepaalde groep nadere gegevens te verzamelen, heel vaak getracht in de eerste plaats met hun geleidegeesten contact op te nemen. De geest ziet de wereld dan dus niet rechtstreeks, maar a.h.w. door middel van een soort televisiereportage. De werkelijke waarnemers, de reporters, de geleidegeesten zenden elk hun eigen impressie uit en deze wordt door degenen die observeren in één betrekkelijk alomvattend beeld verwerkt, dat een redelijke weergave kan heten uit de stof.

(Het tweede gedeelte van het onderwerp, belicht door een andere spreker, is opgenomen in de brochure.)

ZESDE LES - GOLFFERSCHIJSLEN BIJ REÏNCARNATIE

Wij weten allemaal, dat de menselijke geest onder omstandigheden kan reïncarneren en dat dit in een zekere vrijheid geschiedt. Zij wordt hiertoe niet gedwongen, maar zij verkiest zelve bij gebrek aan andere mogelijkheden terug te keren tot een stoffelijk voertuig. Het is logisch, dat deze wet niet alleen voor de mensen van deze tijd geldt, maar door alle tijden en voor alle mensen gelijkmatig moet hebben gegolden. Als wij nu horen over reïncarnatie, zullen wij heel vaak mensen ontmoeten, die zeggen "Wij zijn Egyptisch, wij zijn Indiaans, wij zijn Vroeg Indisch, ik ben van Atlantis," enz. al deze perioden op zichzelf zeggen natuurlijk niets en ik wil zeker niet beweren dat degenen, die zo iets stellen, gelijk hebben. Toch is het mogelijk bepaalde normen te stellen voor die reïncarnatie en de waarschijnlijkheid daarvan. Om u duidelijk te maken, hoe dit in elkaar zit, moet ik even teruggrijpen naar de reïncarnatie theorie:

Op het ogenblik dat een volk bestaat, kan het worden onderscheiden in een topklasse (geestelijk gezien) en een massa. Verder hebben wij daaronder een zekere sub kaste, een onderklasse, die dus geestelijk helemaal niet verder komt. Bij degenen die geestelijk ver zijn gekomen zal de reïncarnatie noodzaak (zo zij al bestaat) betrekkelijk snel geschieden. Het gemiddelde voor deze "voorttrekkers" van dat volk zal dus in een ongeveer gelijke periode kunnen reïncarneren. Maar van een massaal optreden van deze mensen, als eenheid weer hernieuwd in de stof, zal geen sprake zijn. Daarvoor dijn hun onderlinge verschillen in bewustzijn te groot en is ook hun geestelijk leven aan te veel verschillende factoren onderhevig.

De middenklasse zal over het algemeen een praktisch gelijk bewustzijn en geloof kennen. De verschillen die je in de massa ziet lijken wel groot, wanneer je in de massa bent. Zoals misschien de bomen in het woud zeer verschillend in hoogte lijken, zolang je er inloopt, maar kijk je er op neer, dan blijkt het plotseling één groen vlak te zijn, dat van uit de hoogte gezien doet denken aan een polletje mos. Als u op deze manier u nu ook voorstelt dat het bewustzijn zich ongeveer afspeelt, dan zult u begrijpen, dat er maar zeer weinigen zijn die zich zo ver boven het gemiddelde kunnen verheffen. In de tweede plaats echter, dat het werkelijk gemiddelde zich gedraagt als ongeveer een eenheid. Bij een gemiddelde geestelijke ontwikkeling zal dus voor het gemiddelde van het volk een ongeveer gelijke periode van reïncarnatie kunnen worden gesteld.

Dit is niet slechts een interessant punt maar ook wel degelijk veelbetekenend. Want datgene, wat zo'n volk in het verleden heeft gekend en heeft gedaan, zal zich noodgedwongen openbaren in de periode dat wezens uit dat volk zich hernieuwd in de wereld openbaren. De ervaringen van vroeger verken immers door. Het lot, dat men zich heeft bepaald, is immers gebaseerd op de stoffelijke ervaringen plus de geestelijke groei, die deze ervaringen mogelijk maakten. Aan de hand hiervan is het misschien aardig om deze massale reïncarnatie te bezien in de wereldgeschiedenis.

Wij hebben gehad de periode der Leimuren. De Leimuren waren nog geen volwaardige mensen. In deze periode echter was er een begin van bewustzijn, dat ongetwijfeld een reïncarnatie in menselijke vorm praktisch zeker maakte. Nu zien wij dat in de Atlantische periode praktisch geen Leimuren in het Atlantisch rijk geboren worden, maar dat zij wel ver in het noorden incarneren. Velen van de huidige Mongoolse en Eskimostammen zijn dus daar nog nakomelingen van. In die volkeren incarneerden zij dus en hadden daardoor een zeer sterke invloed op het geloof, het religieuze leven en ook het maatschappelijk bestel. van deze stammen.

De Atlanten vallen in een paar groepen uiteen. De primitieve tijd van Atlantis (hoofdzakelijk dus een landbouwbeschaving met feodale en hier en daar oligarchische verhoudingen) reïncarneert betrekkelijk vroeg. U zult het misschien niet geloven, maar deze reïncarnatie

vindt bijna massaal plaats in het huidige China. (niet in deze dagen natuurlijk maar in een ver verleden) De tweede groepering bestond voor een veel groter gedeelte uit handelslieden: zeevaarders en ook strijders. Deze groepering incarneert vreemd genoeg in Egypte en vooral in het Boven Egyptisch gebied. De derde groepering kent industrie en zeer veel magie. Incarnatie daarvan vindt hoofdzakelijk plaats in de Maya cultuur.

Het is heel eigenaardig als je dit zo beziet hoe die golven plaatsvinden. Zo krijgen wij in deze tijd b.v. te maken met de voorlopers van de Franse revolutie. Dat wil zeggen dat geesten als Voltaire (enfin, de encyclopedisten) in deze tijd weer opgang gaan maken. Maar ze zijn een stapje vóór. We hebben dus nog niet te maken met de opstandige massa's b.v. die ten slotte de revolutie op zichzelf hebben vernietigd. Vandaar ook, dat wij in een opbouw periode zitten. Verder vind je op het ogenblik op deze wereld (om er een paar te noemen) incarnaties van meermalig leven (d.w.z. dat er dus tussenliggende incarnaties zijn geweest voor een groot gedeelte uit de z.g. Isis of menselijke inwijding; enkelingen van de Osiris inwijding; alles van de vroege periode en zeker vóór de grote bloei periode van de twee rijken). De anderen komen misschien nog, maar die zijn er nog niet. Verder vinden wij in het heden eigenaardig genoeg nog wat Phoenisische incarnaties en is de neiging tot Baäls aanbidding van vroeger ongetwijfeld omgezet in een aanbidding van de Mammon, sociale waarden en dergelijke. Deze incarnatie is een groepsincarnatie, zij het niet al te groot en brengt weer met zich een bepaalde mentaliteit. Dan vinden wij in het heden verder nog (ofschoon niet in overgrote mate) vroeg Indiaanse incarnaties. Echter - niet naar ras gerekend dan zijn ze natuurlijk te klein - maar dus uit de verschillende stammen. Het vreemde is dat die incarnaties praktisch allemaal hebben plaatsgevonden in Midden-Amerika en de noordelijke staten van Zuid-Amerika.

Al deze hernieuwde geboorten op aarde brengen dus invloeden van vele verschillende tijden en de ervaringen van vele verschillende tijden samen in het heden. Het is niet voor niets, dat men deze tijd wel eens een "meltingpot". een smeltkroes noemt. Want het alchemistisch goud (het goud van de wijsheid) kun je alleen vervaardigen uit vele bestanddelen onder hoge spanning en hoge temperatuur. Als u de wereld op het ogenblik beziet, dan kunt u zich voorstellen dat er zelden voordien een zo grote en zo wereldomvattende reeks van spanningen is geweest. Dat er voordien zelden sprake is geweest van zo grote mogelijkheden tot materiele bereiking, ook voor de z.g. onderontwikkelde gebieden die er vroeger vaak nog slechter aan toe waren op dit terrein. Terwijl gelijktijdig het begin van geestelijke werkingen kenbaar wordt, die eveneens een periode van 2100 jaar zal overspannen, zodat we in deze tijd ook weer moeten rekenen met grote filosofen en alles wat erbij hoort.

Daaruit is in de eerste plaats te verklaren de veelheid van de mensen op deze aarde. Dit is een trefpunt voor massa's uit verschillende tijden en verschillende landen en volkeren, die praktisch gelijktijdig reïncarneren, vaak binnen dezelfde volkeren. Vijanden, van vroeger vormen op het ogenblik zeer waarschijnlijk één volk of één ras. Het resultaat is dat vele zeer verschillende achtergronden (geestelijke achtergronden) nu stoffelijk moeten worden uitgewerkt. Dit heeft geleid tot grote verwarringen. Wij zien grote groepen tegenover elkaar staan en wij zouden geneigd zijn te zeggen: "Dan is er veel aan beide zijden uit dezelfde massa geïncarneerd. Maar altijd is er een scheiding: dus wat in Rusland zit is uit een andere incarnatie periode of een andere incarnatie plaats dan wat in Amerika zit." Maar dat is nu juist, niet waar. Het typische verschijnsel is n.l. dat als u de leiders nagaat van een modern volk (Eisenhower kunt u er voor nemen en ook Chroetsjef, maar ik zou u de raad willen geven; neem eens een stel foto's voor u van de opperste Sovjet, van de Amerikaanse regering en Senaat en neemt u desnoods eens wat Hollandse kamerleden er ook tussendoor), en u gaat eens kijken, dan zult u zien dat deze mensen ontdaan van hun directe rassen karakteristiek, die stoffelijk is veel met elkaar gemeen hebben. Het is misschien gek, als je Nixon, Eisenhower en Chroetsjef met elkaar gaat vergelijken. Toch is het waar. Ze hebben allemaal ongeveer eenzelfde benadering, ze proberen hun politiek op dezelfde manier door te voeren ook wanneer hun standpunt verschillend is. En dit is nu te danken aan een geestelijke achtergrond. Als u die vergelijking met die foto's kunt doorvoeren, zult u m.i. met verbazing uitroepen; "Het schijnt of de leiding van de wereld op het ogenblik aan een aparte incarnatiemassa is opgedragen:" Dat is ook heel logisch. De geestelijke achtergrond van een massa uit het

verleden, kan voor allen gelijke drijfveren naar gezag, naar macht af zelfs naar wereldvrede en welzijn tot stand brengen. Het resultaat zal zijn dat een gehele groepering over de gehele wereld verspreid daar incarneert waar het zo goed mogelijke voorwaarden hiervoor vindt; en dat men als tegenstanders elkaar dus ontmoet, terwijl men een gelijk geestelijk doel en een gelijke geestelijke achtergrond heeft.

In zekere zin is dit de tragiek van de wereld, omdat men later in de geest zal begrijpen hoe men elkaar heeft gefrustreerd. Aan de andere kant echter is het zeker ook een voordeel voor de wereld. Want het optreden van een bepaalde klasse als leiders (en wel op een speciaal terrein) betekent, dat de ervaringen van zeer vele verschillende tijden praktisch gelijk op deze wereld wordt afgedrukt en gelijke invloed heeft op de opvoeding van de massa. De veelheid van invloeden, die zo wordt geschapen op stoffelijke wijze, verhoogt het gemiddeld bewustzijnspeil van de menigte. Ook dat is in de menigte niet zo gemakkelijk te bemerken, maar buiten de menigte valt dit buitengewoon sterk op.

U moet niet van mij vergen dat ik u nu ga verklaren uit welke groepen en uit welke tijd u stamt. Maar u hebt zeker zoals alle anderen een bepaalde hoofdincarnatie. Dat wil zeggen een incarnatie, waarin de invloed zo sterk was, dat hij tot heden toe doorklinkt in uw geestelijke drijfveren. U hebt dus daardoor uw eigen, zeer eigen taak op aarde en uw eigen zeer eigen mogelijkheden. De doorsnee mens buit dit niet uit, omdat hij zich tracht aan te passen bij al die anderen. Toch is dat eigenlijk verkeerd: Want terwijl groep a incarneerde met de bedoeling door juiste uitoefening van macht of juiste dienstbaarheid iets te bereiken, is groep b geïncarneerd met de behoefte kennis op te doen, terwijl groep c hoofdzakelijk emotionele stoffelijke belevingen wenst. Wij kunnen nooit zeggen, dat dit alles zich onder één norm moet laten brengen. Dat gaat niet. Wij hebben dus voor onszelf eigenlijk de taak om rond te kijken waar wij onze geestverwanten, onze gelijken vinden. Het is zeer waarschijnlijk dat deze een ongeveer gelijk lot met ons zullen delen. Het is zeer waarschijnlijk dat zij gezien het gelijke streven in staat zullen zijn ons beter te begrijpen, ons beter te helpen. Dat geldt voor u op de wereld altijd. Dit weten wil zeggen; kunnen doordringen in de realiteit van de geschiedkundige ontwikkeling.

Nu is de verleiding wel heel erg groot om die parallellen te gaan trekken in de historie. Maar in de historie zijn wij te zeer geneigd die parallellen aan personen te binden. Dat kan nooit juist zijn. Wij moeten ze juist weten te binden aan volkeren; want het is het gemiddelde dat in dit geval voor ons belangrijk is. En dan vinden wij b.v. overeenkomsten, die haast ontstellend zijn. De verhoudingen van Italië, (dus Rome en bijbehorende staten) van zeg 100 na Chr. tot 500 na Chr., wordt weerspiegeld in soortgelijke verhoudingen in Rusland, maar dan van ongeveer 1600 tot 1850. Het is logisch dat degenen die niet berust zijn geworden in de eerste periode, bij een herhalingsnoodzaak dus geïncarneerd zijn van Italië naar Rusland. Maar dezelfde verhoudingen, die wij in deze twee gebieden vinden, kunnen wij ook weer terugvinden in ongeveer 900 v. Chr. in Indië, waar ook een ongeveer gelijke sociale structuur zich vertoont. En dan kunnen wij, als wij naar de Chinezen gaan in ongeveer 2500 v. Chr. ook weer soortgelijke verhoudingen vinden.

Dat is heel eigenaardig, als je dat zo gaat bekijken, omdat daar zo onnoemelijk veel overeenkomsten zijn aan te tonen. De Maya beschaving, b.v. toont een gelijke hoeveelheid strijders als Europa rond diezelfde tijd: Condottieri, de roveropperhoofden enz., de onderlinge stammenstrijd. Dit is over de gehele wereld dus gelijk. Maar nu de vraag; Hoe komt het dan, dat enerzijds de strijd gaat om het gewin (Europa) en anderzijds de strijd gaat om slaven en slachtoffers?

Hier is bij een gelijke tendens toch een zeer groot verschil te zien, dat zeker niet alléén afkomstig kan zijn van de historische groei. Hier moeten innerlijke mentaliteit en geestelijk leven een rol spelen. Dát kun je dan weer vinden, als je verder, teruggaat en je denkt aan het verschil b.v. tussen de handelsheren, (zo zou ik hen haast willen noemen), die in de beginperiode de handelswegen beschermden. Dat waren ook een soort condottieri, die met hun benden (half karavaan, half roverbende) al heel vroeg barnsteen vervoerden langs de grote barnsteenwegen en zelfs indertijd een soort export van stenen bijlen en mesjes hebben gehad. Tot zover loopt dat terug. Wanneer je dit nu ziet, kom je tot de conclusie;

1. Hé, die handelen in vele opzichten ongeveer gelijk als de condottieri.
2. Een betrekkelijk kleine kern wordt door de royaliteit van de hoofdman versterkt. Hij werft dus mannen aan en ontslaat hen vaak om elders nieuwe mannen aan te nemen. Volkomen in overeenstemming met de gewoonte van de middeleeuwse veldheer, die te huur was. De condottieri waren strijders, zeker; maar daarnaast waren zij tevens een diplomatieke factor en werden zij gebruikt om pressies uit te oefenen en zelfs bepaalde handelsverdragen te doen doorgaan.

Vooraf de Raad van Venetië heeft die methode heel sterk uitgebuit. In het verre verleden precies hetzelfde. Dat hier banden bestaan is haast onloochenbaar. Het gaat niet zozeer om de stoffelijke omstandigheden, die heel verschillend zijn. Want per slot van rekening de Barbaar, die met zijn kracht en verstand zijn karavaan voert, is heel iets anders dan de verfijnde adellijke strijder, die met een zo groot mogelijke luxe (als het enigszins mogelijk is) met zijn huursoldaten vecht voor zoveel mogelijk geld en intussen veel intrigeert. Er is een verschil. Maar de overeenkomst in geestesgesteldheid is ongeveer gelijk.

En wanneer wij dit hebben gezien, gaan wij weer een stap verder, want deze mentaliteit moet dus ook dicht bij het heden te vinden zijn. En dan denk ik hier aan bepaalde grote heren van handel en industrie. Wij behoeven niet direct te denken aan de directeuren van de I.G. Farben of van Krupp, want er zijn voldoende anderen ook te noemen. Is het niet typisch, dat deze grote handelsrijken op praktisch dezelfde manier tot stand werden gebracht? En dat zich in de opbouw daarvan een bijna gelijke mentaliteit uit? Ook hier zijn de firma's te koop. Ook hier zijn de financiers (de bankiers) de mensen, die hen inzetten om nu eens hier dan weer daar op de markt pressie uit te oefenen. Het is juist daardoor dat b.v. vóór de laatste wereldoorlog Wall Street eigenlijk een gokspel was geworden, waarin men voor alles en nog wat manoeuvreerde. De roverstechniek van een corner op de Beurs b.v. in graan (zoals in Chicago een paar maal is gebeurd) verschilt niet veel van de plunderingen, die de gehuurde veldheren van Gustaf Adolf deden plaatsvinden na de moordnacht in Maagdenburg. Als je de overeenkomst ziet in mentaliteit en methode en verder ziet dat die mentaliteit vaak slechts één hoogstens twee geslachten lang precies gelijk aanwezig is, waarna een verandering in tactiek en in gedrag ontstaat, dan geloof ik dat je voor jezelf de conclusie gaat trekken: het is toch wel typisch, dat dit juist over de hele wereld precies in die periode zo is. En dan kunt u zeggen; Hier is sprake van een massale reïncarnatie. Dus van een groep met gelijke achtergrond, gelijk bewustzijn, maar vaak verdeeld over alle landen.

Dit is zonder meer niet erg praktisch en misschien ook niet erg esoterisch. Maar die esoterie komt hier toch ook wel ergens bij te pas. En naar ik meen ook de praktijk. Indien wij weten dat wij in een wereld leven, die door ervaringen uit het verleden mede wordt geregeerd. Indien wij er ons verder van bewust zijn, dat de massa van heden kan worden herleid tot een reeks van massa's van vroeger, dan zullen wij ons eigen gedrag in die maatschappij en t.o.v., die wereld gemakkelijker kunnen bepalen. Per slot van rekening, wanneer je gaat aannemen dat alle mensen gelijk zijn en een gelijk doel moeten hebben, dan loop je vast; want dan zul je proberen anderen tot deze overtuiging te brengen. Indien je begrijpt dat dit gezien de achtergrond die ze hebben onmogelijk is, dat de geestelijke achtergronden en drijfveren het eenvoudig niet mogelijk maken dat alle mensen een gelijk doel zouden nastreven (al is het maar de wereldvrede), dan zult u ook begrijpen dat u uw eigen weg zult moeten gaan en dat u zich niet moogt verbazen over tegenstellingen, over strijd en al wat dies meer zij; Het brengt u ertoe vrijer te handelen en vrijer te denken.

Maar het brengt u ook tot iets anders; n.l. tot het bewustzijn, dat dus uw eigen wezen op deze, plaats van een zeer bijzondere kwaliteit is. Niet alle mensen zijn als u. Er is geen gelijkheid tussen mens en mens. Men heeft dus een zeer bijzondere plaats in de schepping. En dit houdt in, dat kosmisch en esoterisch gezien de functionele verhouding van de ene mens tot de tijd en de wereld, waarin hij leeft, een geheel andere kan zijn. Waar de een is geschapen om oproer te brengen, is de ander geschapen om vrede te brengen. Waar de ontwikkeling van de één het noodzakelijk maakt dat hij wapens en vergif uitvindt, zo zal de ander de noodzaak in zich gevoelen om te strijden voor het welzijn van de mensheid, die mensheid te verplegen of medische uitvindingen te doen, waardoor ze behouden kan worden.

En dan ligt er nog een conclusie in die voor de mens van heden misschien enigszins ontstellend klinkt: Het feit dat de toename van deze massaincarnaties nu al ongeveer 400 jaar kenbaar is, maakt het duidelijk dat over ten hoogste 300 jaar deze klimming ten einde zal zijn. Er zullen dan niet meer voldoende zielen zijn om onmiddellijk te incarneren, terwijl er van lager en dierlijk vlak ook ongetwijfeld niet voldoende zullen klaarstaan om onmiddellijk de plaats van alle mensen, door mensen vervangen kunnen worden, in te nemen.

Het menselijk ras leeft dus op het ogenblik in een spanningsperiode. Onze vriend Franciscus heeft getracht u duidelijk te maken, hoe u een zekere redelijkheid van prognose daarin kunt vinden. Ik wil u niet leren waarzeggen, maar ik wil u toch in verband hiermede op een paar punten wijzen. Al datgene, wat op dit ogenblik veel gebeurt, zal binnen 45 jaar zijn absolute tegenpunt vinden. Hoe groter de massa, die hierbij betrokken is en hoe groter de veelheid van gereïncarneerde groepen, hoe sterker die tegenstelling merkbaar en kenbaar wordt en hoe feller zij maatschappelijk zowel als geestelijk tot uiting komt. In de tweede plaats; De natuurverschijnselen en de krachten der natuur ondergaan de beïnvloeding van het gemiddeld menselijk denken. Naarmate het menselijk denken verwarder én massaler zal zijn (zoals in deze tijd b.v.), mag ook worden gerekend dat de natuurverschijnselen verwarder en massaler zullen zijn en dat zowel de goede als de slechte tijden langduriger en van groter omvang zullen worden. Verder gezien hetgeen wij hier hebben gezegd mag worden aangenomen, dat op het ogenblik de aarde een tropische periode tegemoet gaat. Want het is steeds weer gebleken, dat een veelheid van mensen en menselijk denken op deze wereld samen is gegaan met een temperatuursverhoging, waarbij de poolkappen aanmerkelijk wegsmolten of afnamen. (Enkele uitlopers in minder bewoonde gebieden komen inderdaad ook nog wel voor aan de poolkap, maar toch zijn deze te negeren.) Dergelijke perioden spelen zich soms zeer langzaam, soms zeer snel af. Gezien het feit dat wij bij een hoogtepunt over 300 jaar liggen, zou het smeltproces op deze wereld na 500 jaar reeds een grens moeten hebben bereikt. Dat wil zeggen, dat over ongeveer 1000 jaar vanaf heden gerekend een nieuw ijstijdperk zijn intrede zal doen.

Op deze manier kun je van alles en nog wat uitrekenen, vrienden. Je kunt steeds verder doordringen in de mentaliteit van de mens, in de verschijnselen van de wereld, van de plant en van het dier.

En nu wil ik u nog iets leren. Naarmate de gedachtegang van de mensheid meer gebaseerd is op prikkelbaarheid, onevenwichtigheid en zelfs laten we zeggen een geestelijke afwijking die als norm kan gelden, zullen de kleine dieren toenemen en de grote afnemen. Dit betekent dat de moderne wereld met zijn toenemende spanningen ongetwijfeld ondanks zijn bestrijdingsmiddelen een periode van insectenplagen tegemoet gaat. Omgekeerd, wanneer er een grote rust en een grote vrede is in de mens, zal over het gemiddelde genomen het insektenrijk minder vruchtbaar zijn en zullen daarentegen de grotere dieren (en grotere dieren, gerekend vanaf de gemiddelde hond) de boventoon voeren en vruchtbaar zijn. Voor planten geldt precies hetzelfde. Bij hoge spanningen krijgen wij vele en grote vruchten echter van verminderde kwaliteit, bij rust en vrede is de vrucht minder maar de kwaliteit van de vrucht veel hoger.

Deze samenhangen, zoals ze hier op de wereld bestaan, mogen wij m.i. nog verder koppelen aan de reïncarnatiecyclus van de lagere wezens. Ook planten en dieren hebben een geest; dat wil zeggen; zij hebben een goddelijke kern in zich. Het weinige bewustzijn, dat daaraan vastkleeft, is reeds voldoende om een hernieuwde stafwording (belichaming) mogelijk te maken. Naarmate het bewustzijn hoger stijgt, zal de verwerkingsperiode tussen incarnaties sneller zijn. Naarmate de specialisatie van plant of dier toeneemt, zal eveneens de periode tussen incarnaties groter zijn. De specialisatie van de laatste tijd maakt het aannemelijk, dat voor planten en een gedeelte van het dierenleven, dat op deze wereld op het ogenblik bestaat, moet worden gerekend met langere incarnatieperioden, die 40 tot 50 jaar kunnen nemen, i.p.v. zoals voor vele planten een incarnatieperiode te zien van ongeveer 1½ á 2 jaar en voor dieren een periode van 6 tot 12 jaar, Het is dus duidelijk dat ook hier allerhande aan het veranderen is.

Blijft mij nog als laatste punt u erop te wijzen dat naarmate deze incarnaties dus met groter tussenruimten plaatsvinden en de mensheid toch gelijktijdig tracht om meer planten te doen groeien, een deel van deze planten zal moeten terugvallen tot zijn oerwaardes zodat we een terugval in mutatie krijgen, waarbij de oervormen van b.v. een tulp maar ook van gewassen als graan en groenten steeds weer voorkomen en het op den duur steeds moeilijker zal zijn de geteelde hoge opbrengstrassen, mooie vormrassen e.d. op plantaardig gebied te handhaven. Het is zeker dat deze invloed voor deze wereld kenbaar zal worden reeds vanaf 1980. Ik hoop met dit betoogje althans op enigszins waardige wijze een vervanging te hebben kunnen vormen voor onze vriend Franciscus, die zoals men mij mededeelt op het ogenblik nog steeds niet beschikbaar is.

BLOEDLOZE OFFERS

In alle tijden vinden wij naast het bloedoffer het bloedloze offer. Het bestaat veelal uit gaven van vruchten, ook wel bereide dranken en daarnaast voornamelijk bloesem en ook bloemen. Dit offer doet ons o.m. denken aan bijbelse tijden, waar wij immers, horen over het bloedloze offer van Melchizedek. Nu is er in Zuid Amerika een periode geweest, dat deze bloedloze offers hoogtij vierden en dat de tempels niet wrede, panterachtige of slangachtige goden verborgen, maar eerder plaatsen waren, waar de zon en de maan konden schijnen en waar men deze eerde met bloesems, die hun eigen krachten tot schoonheid hadden gebracht.

Het volk was volgens de huidige opvattingen, althans enigszins primitief. Het vindt ten slotte zijn uitlopers, in de Azteekse beschaving, hoofdzakelijk in de grote Azteekse trek naar het noorden. De gedachtegang van het volk is gebonden aan de grootste gebeurtenis, waarvan de legenden van dit volk melding maken. Er is n.l. een tijd geweest, dat de hemel grauw en oranje was, dat vuur uit de hemel wel en brullende zeeën ver het land indrongen. In die tijd waren de uitverkorenen van het volk in grotten gevlucht. En in deze grotten wachtten zij onder angst en beven, het ogenblik af, dat hun leven zou eindigen, dan wel dat zij naar buiten zouden durven gaan. Vele ingangen van deze holen en grotten waren natuurlijk door het natuurgeweld dichtgeslagen. Aardverschuivingen hadden hem opgesloten. En zo was het heel moeilijk te leven zelfs in de grote grotten met hun vele gangen en kanalen, waarin de gezwollen onderaardse waterlopen. bruisten, met ontstellend geweld en die voor enkele stammen een gevangenis waren geworden. Er was daarbij één stam, die zich bijzonder uitverkoren achtte.

Deze uitverkoren stam meende te stervende van honger, toen een klein meisje tezamen met een kleine jongen waren afgedwaald en door enkele gangen in de buitenwereld kwamen. Zij vonden daar een yucca, die bloeide. (Dat is een witte bloesem.) Zij zouden deze bloesem hebben afgebroken en als een soort menselijke vredesduiven in een stenen ark van Noach teruggekeerd zijn en zo hun volk naar de oppervlakte en naar de zon hebben geleid. De priesters van deze stam verklaarden, dat de zon zelve in deze kinderen was gekomen en zich in deze kinderen verpersoonlijkende bloem had gegeven als teken van zijn hernieuwde welwillendheid jegens de mens. Het gebruik overigens om jonge mensen met de zon en jonge maagden met de maan te vereenzelvigen en als verpersoonlijking daarvan te beschouwen is blijven voortbestaan en vindt vooral in de tijd der Tolteken en in de eindperiode van de Maya cultuur zijn wrede uiting in het mensenoffer, waar de verpersoonlijking van zon en maan ten onder werden gebracht. En wel de jongeling die de zon verbeeldt na een jaar of soms zelfs drie jaar van uitermate prettig en weelderig leven, doordat zijn levend hart aan de zon werd geofferd, nadat het hem uit het lichaam was genomen. Terwijl de maagd in een vijver werd geworpen, waarin de maan zich weerkaatste. En pas wanneer de maan achter de horizon was verdwenen en dus was ondergegaan en zij nog in leven zou zijn, zou zij als een verworpen offer worden teruggenomen in de gemeenschap, ontdaan natuurlijk van alle voorrechten, die tot dan toe de hare waren.

De gedachtegang van het volk was dus de zon te eren. En dit kon men niet beter doen, dan door de bloem van het verbond op een altaar te brengen, waar men dit aan de zon offerde. In het begin hield men zich inderdaad aan de yucca, zeer waarschijnlijk omdat de ze plant een heilige plant is, in de buurt waarvan men bepaalde roesgevende vruchtjes kan vinden, platte schijfjes die een buitengewoon gemakkelijk contact met een andere wereld mogelijk maakten. Op den duur echter word dit volk verstrooid, want het eigen land was grotendeels vernietigd.

Zij trokken toen zuidwaarts, konden niet altijd meer de bloem van de yucca vinden en namen soortgelijke bloemen om haar te vervangen. Daaruit groeide op den duur een bloemenoffer aan de zon; terwijl men de maan vreemd genoeg vaak naast bloemen ook drank of water offerde. Aan de zon werd daarnaast vaak ook koren of maïs en bladeren van groenten geofferd. De wijze waarop dit werd gedaan was buitengewoon sierlijk. Het zien van deze grootse optochten, waarbij de offers werden gedragen door jonge maagden op gevlochten schalen, moet wel onuitsprekelijk schoon zijn geweest; terwijl hun geleide van priesters met staven en magische wapenen daaraan een bijzonder karakter heeft gegeven. Ook het klinken van bepaalde rinkelbommen en aarden trommen (d.w.z. pottenbakkerswerk dat overspannen was) heeft hieraan een zeer typisch karakter gegeven. Later vinden wij overigens hierbij, als sacrale muziek ook muziek, die met z.g. neusfluiten wordt gemaakt. Dat bestaat uit een aantal staafjes riet van verschillende lengte, die als een soort Panfluit worden bespeeld; dan wel uit een twee of drietal rietstaven, waardoor de adem via de neus uitgeblazen werd. De klanken daarvan zijn betrekkelijk teer bij de eigenlijke neusfluit; de meer op een Panfluit gelijkende instrumenten zijn wat schriller in toon. Maar laten wij ons niet alleen bezighouden met de schoonheid van het gebeuren, maar trachten de zin daarvan te achterhalen.

De zon is de heerser van de aarde. Hij is de manlijke factor in het geloof: De aarde zelve is vrouwelijk. De mensen zien zich als kinderen der aarde en zij hebben dus een zekere relatie met die zon. Slechts enkelen hunner echter hebben het recht die zon ook als "vader" te zien. Zij willen dit contact met de zon, die albehalend is, gaarne in stand houden. Daarom bieden zij hem de gaven van zijn vrouw, van zijn echtgenote. En de vruchtenoffers zijn dus in de eerste plaats bedoeld om de huwelijksband "zon aarde" te bevestigen en zo de welwillende krachten van de zon als levengevend op aarde intens te maken. De offerfeesten culminereren in oogstfeesten, waarbij echter de maan mede haar beeld en mede haar offer krijgt.

De maan wordt hier gezien als een z.g. "ziel" van de aarde. Een typische opvatting, ofschoon een vereenzelviging van aarde en maan als behorend onder dezelfde godin ook elders voorkomt. Het resultaat is dat het vereren van de ziel der aarde geschiedt met alle vruchtbaarheidsriten, die denkbaar zijn. Deze gaan van de laagste af tot het z.g. vruchtenhuwelijk, waarbij dus vruchten aan elkaar worden uitgehuwelijkt en bloesems met elkaar in beroering worden gebracht. Deze typische maanriten eindigen over het algemeen met het werpen van deze vruchten en bloemen in water. Is dit niet beschikbaar, dan worden zij wel verbrand, maar men doet dit niet gaarne. Soms ook bewaart men ze en begraaft men ze later in de aarde om ze tot haar te doen terugkeren. De zonoffers daarentegen worden altijd verbrand. Want het teken van de God op aarde is het vuur.

Deze eredienst strekt zich uit van practisch het noorden van Zuid Amerika (wij kunnen haast zeggen van Midden Amerika, want ook in Honduras treedt het op) tot Vuurland toe. (U weet, Vuurland, het land der vele vuren, waar de kou zo intens is dat niemand daar ooit kon leven zonder voortdurend vuren aan te houden.) Dit uitbreiden van de eredienst tot Patagonie toe, heeft overigens plaats ver vóór Christus. De eredienst, die ik hier omschrijf, vindt plaats in de jaren 3000 tot ongeveer 1200 v. Chr. Daarna wijzigt hij zich. Stamoerlogen zijn hiervan mede de oorzaak. Waar de natuur wreed is, hetzij door haar te hoge, hetzij door haar te lage temperaturen, zien wij de eredienst het eerst vervallen. In Patagonie zien wij al heel snel een mensenoffer in de plaats komen van het bloemenoffer, waarbij kannibalisme wordt begaan om zo deel te hebben aan de kracht van het lichaam, waarin de zon tijdelijk woonde.

In het noorden daarentegen vinden wij de verbranding van mensen en daarnaast ook de verdrinking van mensen. Het gedeelte, waarin deze eredienst het langst en het meest natuurgetrouw bewaard wordt ligt in het noorden van Argentinië. Deze streken dus ten noorden van de Rio de la Plata zijn ook heden ten dage nog ten dele bevolkt door stammen, die deze erediensten hebben gekend en ook nu nog in hun dansen, in hun ritueel en zelfs in hun volksmuziek iets doen weerklinken van die oude tijd. Van een zonverering zal niet meer sprake zijn, maar hier vindt men nog wel de z.g. geheiligde plaatsen (vele daarvan zijn door de opdringende beschaving vernietigd), waar men nog heden ten dage bij wijze van gelukbrenger al is het maar een blad van een boom of een bloem uit het gras neerwerpt om te danken voor het leven. Aardig is ook op te merken, dat er een Jezuïetenmissie is, waar eens zo'n heilige plaats lag op het voorplein van de kathedraal. Daar brengt men ook nu nog de

bloemen voor de kathedraal en zij worden daarbinnen dan gebruikt ter versiering van de altaren. Het is dus een dubbel offer waar niet alleen de oude goden maar ook de moderne goden profijt van trekken:

Het volk van het noorden van Brazilië (en dat zijn dan stammen, die o.m. de latere Tolteken omvatten) blijven het bloemenoffer wel handhaven, maar gaan daar toch nooit te ver op in. Hun bloemenoffer neemt op den duur de vorm aan van bloemenkransen, die aan het mensenoffer worden opgehangen. De offers van graan en van vruchten vinden plaats voor symbolen, die de zonnegod vertegenwoordigen, zoals een levende Boeddha a.h.w. de kracht van het grote Niet in Tibet pleegt te vertegenwoordigen. En degene, die de offers tot zich heeft genomen, sterft ter plaatse en neemt zo die offers tijdens de offerplechtigheid, waaraan hij sterft, mede ten hemel.

Bepaalde aspecten hieruit hebben later aanleiding gegeven tot veel verwondering en zelfs tot zeer eigenaardige theologische verhalen. Want wij vinden n.l. juist als gevolg van deze diensten (dus deze bloemenoffers) in Zuid Amerika de doop, het symbool van de eenheid met aarde en maan en ook het kruis. Het kruis wordt gebruikt om aan te geven de eenheid in de mens van aarde en zon, die dus zijn afkomst van de beide kosmische waarden in die tijd moet voorstellen. Het gevolg is dat ook daar het kruisteken wel gemaakt werd. En wij vinden dan in de Christenheid de typische redenering (die overigens vroeger ook wel is gebruikt t.o.v. bepaalde vroeg Europese godsdiensten), dat de duivel deze godsdiensten alvast heeft gesticht om te voorkomen dat het kruis zou worden gebruikt in Christus' naam. Overigens zijn de Jezuïeten, die de meeste missies in deze streken hebben opgericht, wat handiger geweest en zij hebben gesteld, dat men reeds christen was zonder het te weten, maar dat het alleen nodig was de offers nu aan Jezus te brengen en het kruis in zijn naam te maken om absoluut deel ervan te zijn; van het Christendom dan.

Met al deze gegevens heb ik u natuurlijk niets verteld omtrent de werkelijke beschaving van het volk. Ik zou hier ongetwijfeld moeten gaan spreken over de soorten van kleding. Ongeveer 800 jaar v. Chr. wordt reeds een soort katoenen kleding gedragen door soortgelijke stammen. Ik zou hier moeten spreken over hun statiegewaden. Die worden vervaardigd uit veren maar oorspronkelijk om in deze gewaden bloemachtige figuren aan te brengen b.v. als een soort pauwenogen, die dan dienen om bloemen te symboliseren op blijvende wijze. Ik zou u moeten vertellen over de wegen, die zij hebben aangelegd. Over hun systeem van lopers. Over de wijze, waarop zij oorlog voerden. Ik zou u moeten vertellen over de mengingen, die zij gebruikten van koper, tin en goud, waaruit zij op den duur wapens wisten te smeden. Maar al deze dingen tezamen zijn hoofdzakelijk de geschiedenis van een volk en niet van een offer.

Ik vind het belangrijk te constateren, dat men reeds in de vroegste tijden heeft begrepen, dat de vruchten der aarde, de sappen van bomen en planten, zoveel zijn als het vlees en het bloed der aarde. Want de wereld is een levend wezen. Ook wanneer men niet wéét, hoe zij beziel is en hoe zij leeft, zij leeft en zij draagt de mensheid. En zelfs als wij in de zon alleen maar gloeiende materie in eeuwige werking willen zien, zullen wij moeten toegeven, dat het haarkracht is, die leven op deze wereld heeft gebracht; dat het haar straling en kracht is, die het leven op deze wereld mogelijk maakt. En ook die zon heeft een persoonlijkheid.

Het erkennen van deze twee grote goden in de oudheid en het erkennen van de vredelievende, ja, de liefdevolle kracht, die achter deze goden schuilgaat, reeds in de vroegste tijden, toont ons aan dat de mens eerder dan men meende de geheimen van de kosmos wist te benaderen. En dat zelfs betrekkelijk eenvoudige volkeren, soms mede beïnvloed door grote buurbeschavingen als Atlantis zijn gekomen tot erediensten, die pas dan demonisch werden, toen de mens zijn vijandschap tegenover zijn eigen geslacht daarin tot uitdrukking ging brengen en de dood van de mens eiste boven het aanvaarden van het leven. Alle mensenoffers zijn voortgekomen uit de wreedheid van de mens, nooit uit de wil van goden. En zo heeft de mens uit de werkelijke goden, die hij kende, uit de God, die hij kent, maar al te vaak afgoden geschapen, die duivels en demonen zijn, onverzadigbaar in hun honger naar offers en gelijktijdig een voortdurende ondergang voor allen die hen dienen. De geschiedenis bewijst dit. En zij bewijst ons ook dat zolang het bloedloze offer bestaat, die is de erkenning van een goddelijke Waarheid en een goddelijke, Liefde, er een weg blijft voor de volkeren, die op deze

wijze hun God kennen. Een weg, die soms moeilijk is, maar die nimmer tot een ondergang voert.

Dit moge een troost zijn voor de mens van heden, die misschien ook toch nog wel een bloedloos offer brengt aan een God, die hij ziet als een God van kracht en liefde; en zo onbewust voor zichzelf de zekerheid van een lichtend bestaan en een voortbestaan verzekert.

STRIJD

Als de mensheid spreekt over strijd, denkt men over het algemeen aan het aanvallen van anderen of het zich verdedigen tegen anderen. Strijd wordt over het algemeen gezien als iets, wat onvermijdelijk is en waaraan je niet kunt ontkomen. De uiterlijke strijd van het leven vinden wij uitgebeeld in de wreedheid van de natuur, in de noodzaak je te voeden met andere levende wezens en wat dies meer zij. Toch zijn al deze dingen geen werkelijke strijd, tenzij dan dat u wilt spreken over de strijd óm het bestaan. Echter de werkelijke strijd, die een mens moet voeren, is de strijd tegen zichzelf. Want de doorsneemens weet van zichzelf heel goed wat hij wil, maar doet over het algemeen precies iets anders. Hij zal ervoor moeten strijden om zijn innerlijk in overeenstemming te brengen en te houden met zijn uiterlijk. Hij zal ervoor moeten strijden om zijn werkelijk denken en willen om te zetten in de daad. En het is juist deze strijd, waarin de mens zo vaak faalt.

Dat mag men de mens niet euvel duiden want geen enkele mens is volmaakt geschapen. Maar het wrede van het geval is, dat de mens die in de strijd tegen zichzelf faalt, vaak strijdvaardig wordt tegenover anderen. Datgene wat je als strijd naar de buitenwereld toewendt, zonder dat daar meestal aanleiding of reden voor is, de wijze waarop je reageert op het leven en het werken van anderen, is meestal het gevolg van een nederlaag, die je tegen jezelf hebt geleden. Het is dus daarom, dat wij strijd in de eerste plaats en vooral moeten voeren in onszelf. Opdat wij werkelijk kunnen handelen naar ons beste weten en denken. Opdat wij datgene, wat wij wensen en willen in de praktijk kunnen brengen. Opdat wij datgene kunnen voorkomen in eigen leven en het leven van anderen, wat ons ondeugdelijk lijkt en dat door ons eigen ingrijpen veranderd kan worden.

Strijd is in feite niets anders dan een uiting van tegenstellingen en het ontmoeten van tegenstellingen. God heeft Zich geopenbaard. Maar God is één. In God kan geen strijd zijn. Slechts degenen, die de waarden van Zijn wezen tegenover elkaar stellen en als tegenstrijdig achten, kunnen in God aspecten van een strijd zien, omdat een voortdurende wisseling van tijd en ruimte met zich meebrengt, dat nu eens deze, dan weer gene kracht schijnt te overwinnen voor een moment ofschoon zij in de eeuwigheid evenwichtig zijn. Het gevolg is, dat de mens zich houdend aan hetgeen hij meent te zien als voorbeeld van de natuur en de kosmos voortdurend zich weer tot de strijd wendt, waar dit niet noodzakelijk is. En dit is uit den boze.

Strijd nooit meer dan noodzakelijk is. Maar als je strijdt, doe dit dan in de eerste plaats tegen jezelf om te kunnen beantwoorden aan de ideeën, de idealen, die in je wonen. Streef vooral niet tegen God of tegen de schepping, dat heeft weinig zin. U bent deel van de voortdurend wisselende verschijnselen, die men als een strijd ziet. U zult door die verschijnselen gedwongen worden u te verweren tegen sommige ervan en andere aan te vallen. Daaraan ontkomt u niet. Maar dit is iets wat volkomen natuurlijk is en niet voortkomt uit uw eigen wezen of willen, doch slechts zit de eenvoudige behoefte in leven te blijven. Strijd om het bestaan is dan ook altijd aanvaardbaar, zolang zij niet direct tegen het innerlijk bewustzijn indruist. Zij kan nooit worden gezien als een schuldfactor in de mens zelf of als een fout.

Wat de stoffelijke wereld is en eist behoeft niet bestreden te worden, tenzij het ingaat tegen het ideaal, dat in jezelf woont. En zelfs dan mag die strijd slechts gestreden worden, zolang zij niet onmiddellijk het einde van eigen wezen nabij brengt, terwijl men nog geen kennis heeft van andere werelden en de gevolgen van een dergelijk einde kan overzien.

Laten wij dus stellen: Uit God is geen strijd geboren. Maar zij die leven in de tegenstellingen, die deel zijn van God, worden voortdurend beroerd door de veranderingen rond hen. Zij menen daarin een strijd te zien en in zichzelf niet in staat die veranderingen volledig te verweren zullen zij in een voortdurende strijd met zichzelf verkeren. Slechts de mens, die

zich kan onttrekken aan alle begoocheling en alle waan en daarvoor in de plaats het goddelijke dezen Zelve als enige waarheid kan accepteren, zal aan de strijd kunnen ontkomen. Zolang men echter worstelt om een bewustwording óf een verder ingaan tot het Goddelijke, zal er strijd zijn. Strijd in onszelf: Strijd, niet om de wereld te verbeteren of om onszelf te verbeteren, maar strijd om de tegenstellingen in onszelven zo evenwichtig en harmonisch te maken, dat wij in deze tegenstellingen de ware openbaring van de God, Die ons geschapen heeft kunnen zien.

ZOEKERS NAAR WAARHEID

Het leven van de mens is van het begin der tijden af een voortdurende worsteling geweest tussen waan, werkelijkheid en de behoeften van het leven. De praktische zin van de mens heeft hem er in vele gevallen toe gebracht om het onverklaarbare op de meest eenvoudige wijze uit te leggen. Hij heeft dit in het begin gedaan op animistische wijze, heeft vele godsdiensten uit de grond gestampt en vele goden geschapen alleen om de verschijnselen der natuur, het noodlot en het toeval op enigerlei wijze voor zichzelf aanvaardbaar te maken. Hieruit komt gewoonlijk een grote verwarring voort. Als wij de verwrongen denkwijzen van de primitieve mens zien, de gedachtegang o.m. dat de sympathisch magische werking tussen het beeld en wat door het beeld wordt voorgesteld onomstotelijk vast staat, dan zult u begrijpen dat er zeer veel arbeid is verzet, zeer veel onderzoek op velerlei terrein is gedaan voor men kon komen tot de huidige opvattingen.

Ogenschijnlijk is het thans de wetenschap, die een soort alleenrecht op de waarheid bezit. Zij is het n.l. die de bewijsbare waarheid brengt of door haar bewijzen een waarheid aannemelijk maakt. Daarnaast zien wij religieuze instellingen, die zich het recht toe-eigenen een waarheid te verkondigen, zonder daarover enige uitleg te geven. Zij eisen dit op als een goddelijk recht, maar wij kunnen dit in menselijke zin niet als onmiddellijke waarheid beschouwen. Het is een geloof, dat een innerlijke waarheid voor de mens kan betekenen, maar met een kosmische waarheid kan het betrekkelijk weinig uit te staan hebben.

Tussen deze beide uitersten (het nuchtere, materialistisch wetenschappelijke onderzoek en het geloof van de medicijnman af tot de machtige kerken van deze dagen), vinden wij te allen tijde de denker, de filosoof. Het zijn juist mensen, die zich losmaken van de dwang van hun omgeving, die zich niet laten binden door de magische rituelen en voorstellingen en die zich evenmin laten terughouden door de z.g. wetenschap van hun dagen, welke in staat zijn de waarheid steeds duidelijker te erkennen. Over het algemeen noemt men dezen filosofen. Het is een lange reeks van zoekers naar waarheid, die waarschijnlijk reeds begint in de eerste dagen, toen een denker zei: "Wanneer wij een buffel of een tijger of een paard afbeelden en menen daarmee het paard te kunnen bereiken, dan is het verstandiger om er ook een mens bij af te beelden. Want er kan toch geen groot verschil bestaan tussen de afbeelding van een mens en die van een paard. Beeld dus de volledige jachtscène af en ge zult daardoor ongetwijfeld betere resultaten krijgen!" Toen die resultaten uitbleven, zal er ongetwijfeld een denker zijn geweest, die heeft gezegd; "Er mankeert iets aan ons denken en aan ons doen. Wij moeten op enigerlei wijze uitvinden wat er van dat geloof waar is." En hij heeft proeven genomen. Natuurlijk, het resultaat was zeer eenvoudig, simplistisch. Het was daarnaast ook zeer primitief. Maar toch was het een resultaat, dat de grotere vrijheid van de mens in zijn eigen wereld, een grotere onafhankelijkheid van noodlot, toeval en vele vreemde goden trachtte te bereiken.

Sommige rijken met een grotere beschaving brengen praktisch van het begin af denkers voort die trachten de wereld te zien. Wij ontdekken daarbij een zeer verbluffende ontwikkeling. Als wij ons b.v. wenden tot de oudste Chinese filosofen, dan vinden wij daar het begrip "God" niet of slechts zelden gebruikt. Daarvoor komt de gemeenschap in de plaats. De kenbare wereld wordt gebruikt als het voorbeeld voor alle dingen. Er kan meer zijn, maar de denker meent dat niets kan worden vastgesteld van hetgeen achter de dood ligt; hij meent dat het voldoende is in deze wereld te leven volgens de verplichtingen van die wereld. Is er hier harmonie, volgt men de weg van het juiste denken en het juiste handelen, dan zal men ongetwijfeld vaak later - als er een "later" bestaat - op goede en gelukkige wegen komen.

U meent misschien dat deze denkwijze door het volk werd gedeeld, maar dat is niet waar. In de tijd dat deze gedachten werden ontwikkeld, droomde men van vele en zeer wrede hellesferen, die de ziel moest doortrekken. Men droomde van machtige goden, van hemelrijken en van landen van verdoeming. De poging waarheid te vinden deed al vroeg vaststellen dat zoals één van deze denkers het zegt "geen mens de beelden kan snijden van goden of demonen." Deze vaststelling lijkt mij zeer belangrijk. Vergeet niet, dat zij werd gedaan ruim 3000 jaar v. Chr. Een mens is niet in staat zijn God te omschrijven of de demonische krachten duidelijk aan te geven. Egypte, dat de mystieke kant op gaat, loopt heel vaak vast in zijn mede door plaatselijk chauvinisme veroorzaakt veelgodendom. Elke plaats heeft haar godheid; een ieder wil op zijn manier meespelen. Toch vinden wij ook hier reeds, in de tijd toen de twee rijken nog naast elkaar bestonden, denkers die een ander begrip zoeken: En wanneer de Nijl wordt aanbeden, dan is er een priester die gestenigd wordt, omdat hij durft verklaren: "Niet de goden maar de wolken zijn het, die vruchtbaarheid brengen en de Nijl doen rijzen."

Een bekende figuur is hier natuurlijk Achnaton. Hij zoekt naar het één-goden geloof en komt daarbij zelfs tot een symbolische voorstelling, waarachter de werkelijke Godheid verborgen is. In één van zijn - naar ik meen nog behouden - zonnEZangen zingt hij immers; "Mchtig Licht, dat zich verbergt achter de Zon." Achter de zon: Denkers, die zoeken naar een waarheid en steeds meer beseffen; Wij kunnen niet te doen hebben met een veelheid van godenwerelden; wij kunnen niet te doen hebben met overal verschillende wetten; wij moeten altijd rekenen met één kracht, met wetten, die overal gelijk of bijna gelijk gelden.

Zij gaan verder en vormen kleine groepen en scholen. Hun denken wordt hoe langer hoe meer getrokken naar harmonie, opbouw en geestelijk werk. Velen hunner zijn vergeten en slechts enkelen, zoals b.v. Salomo, leven voort als voorbeeld van wijsheid in de hedendaagse geschiedenis. Want Salomo is in zijn zangen en spreuken natuurlijk bekend. Menigeen realiseert zich echter niet, dat deze zelfde Salomo erkent;

"De God mijner vaderen is de God, Die mijn land tezamen houdt. Hij is het, Die mijn strijdwegens vooruit doet gaan en de schepen drijft tot de haven; want Hij is mijn volk."

Het is logisch, dat deze spreuk snel werd weggelaten, maar dit neemt niet weg dat zij door deze grote wijsgeer en magiër werd uitgesproken en hieruit het besef blijkt, dat veel van hetgeen God of goddelijk recht wordt genoemd, in feite dus de menigte is. Vele zouden tegenwoordig misschien zeggen: het bovenbewustzijn van de massa. De gedachten aan de innerlijke God ontwaken slechts langzaam. "Dood is dood," horen wij al een lange tijd verkondigen. Want de zoeker naar waarheid vindt achter de dood geen waarneembare wereld. Een enkele keer verschijnt een lichtpunt. Zoals de Griekse denker, die durfde zeggen "Ik ken geen God buiten de God in mij of de God, Die in mij spreekt."

Een juiste en ware uitspraak. Een uitspraak, die door vele denkers in het verborgene en in het openbaar wordt uitgewerkt en ons brengt tot gedachtegangen als: "Mijn enige mogelijkheid om de wereld en God te kennen is te zijn. Zolang ik ben, zal ik mijn wereld kennen en zal God in mij zijn."

En het gaat zelfs verder. Er is een hedendaagse denker, die zeide;

"Mijn God, Gij zijt; maar Gij zijt aan mij gebonden. Want hoe kunt Gij U openbaren, indien ik niet ben? Indien ik niet ben, bestáát Gij niet. Als mijn ogen zijn geloken, dan zijn de sterren gedoofd, dan is de wereld uitgewist." En hij had gelijk uit een persoonlijk standpunt misschien. Het is moeilijk om naar waarheid te zoeken. Moeilijk, omdat je moet beginnen met vele vooroordelen terzijde te stellen. Moeilijk ook, omdat je moet berusten in zeer vele, voor jezelf minder vleiende, vaststellingen. Je moet afstand doen van die heerlijke troost, dat goden en engelen met je zijn en van het noodlot, dat de gevolgen van je eigen fouten wel voor zijn rekening zal nemen.

De ontwikkeling gaat natuurlijk verder dan alleen tot Griekenland. We krijgen de natuurfilosofen. De mensen, die onderzoeken wat de natuur betekent en die naast onnoemelijk veel dwaasheid soms een geïnspireerde wijsheid naar voren brengen. Soms is dat jammer: Aristoteles leringen zijn van groot gewicht en grote rijpheid. Maar zijn voorstelling van het

heelal progressief voor zijn dagen belet lange tijd andere denkers verder te gaan. Ze is té perfect om aangetast te worden én belemmert zo de vrijheid.

Leraren vinden wij overal. Wij kunnen gaan kijken naar de ketterse sekten, die proberen het Christendom op een ware basis terug te brengen. Omstreeks 800 is er in Frankrijk zo'n ketterse sekte. De geschriften daarvan zijn grotendeels vernietigd. Ze zijn uit de maatschappij gedreven en toch waren ook zij zoekers naar waarheid. Een van hun uitspraken, die wel in steen gegrift moest zijn, is deze;

“Woorden blijven woorden, of zij de woorden Gods zijn of de woorden der mensen. Slechts daden hebben werkelijk zin. De mens, die handelt naar hetgeen hij spreekt, dient zijn God. Wie echter woorden spreekt en er niet naar handelt, heeft zich aan de afgrond verkocht.”

Dit maakt duidelijk dat een dergelijke uitspraak in één opzicht wijsheid ontbeert; want hierdoor werden alle gezagdragers van die tijd in het harnas gejaagd. Het gevolg was dat de leer moest worden onderdrukt, dat de leraren moesten sterven en dat de geschriften werden verbrand.

Het zoeken naar waarheid is echter zeker niet tot de buitenkerkelijken beperkt gebleven. Wanneer wij bij Augustinus zien, hoe hij poogt om God te definiëren, wanneer wij de mysticus Thomas á Kempis volgen, dan valt ons op dat ook meer mensen zoeken naar waarheid. Zij zoeken het vaak op een basis, die voor ons niet geheel aanvaardbaar is. Maar zij trachten te ontleden, trachten erachter te komen wat telt, wat waardevol is en wat kracht heeft. De weg van de mysticus is de eenvoudigste geweest. Het is in zekere zin eenvoudiger alles achter je te laten, zoals Franciscus van Assisi deed of in opstand te komen als Luther, dan om binnen de aanvaarding van het goddelijk Geheel te leven volgens de grondslagen van b.v. het Christendom, zonder persoonsverheerlijking, zonder iets dan de aanvaarding van het leven. Deze eenvoud is niet aan vele mensen gegeven. Er zouden misschien voor het merendeel der mensheid wegen zijn te vinden om tot God te komen buiten weten en denken om. Maar zou het bovennatuurlijke zich kunnen openbaren buiten elk begrip daarvan? Daarom is voor het merendeel der mensheid het weten noodzakelijk. Er is echter een weten dat te ver gaat, zelfs voor al wat men in deze tijd wil aanvaarden. De mensheid van deze dagen, vrienden, is gebonden. Niet zozeer door banden van geloof, want die zijn vaak al te los. Ze zijn echter gebonden door hun begrip van wat waar is. Zij zijn geen zoekers naar waarheid in de ware zin des woords. Zij kunnen de remmingen, die in hen zelf liggen, niet verwerpen. Zij kunnen, wat denkers en zoekers door alle eeuwen heen wel hebben gedaan, niet zeggen; “Ik ken geen enkele waarheid buiten het feit, dat ik zelf besta of droom.”

Het begin van de tocht naar waarheid is in feite niets anders dan afstand te doen van elke vooropgezette mening. “Ik denk, dus ben ik.” Dat is een persoonlijke waarheid. Maar meer dan dat weet men niet. Men denkt veel te weten, maar bewijsbaar is het niet. Immers argumenten, welke een schijnwijsheid bevatten, hebben door alle tijden heen opgang gemaakt. Toen voor het eerst werd vastgesteld dat de aarde ouder is dan volgens de Bijbel aanvaardbaar is, was er onmiddellijk een monnik, die een verdediging schreef.

“Indien God,” zo zegde hij, “in Zijn volmaaktheid van weten en kennen de wereld schept, zal Hij haar scheppen volledig met al, wat erbij hoort, tot zelfs de versteende skeletten van dieren, die nooit geleefd hebben toe.” Maar was dit juist? Niemand zal het met zekerheid kunnen zeggen. Is er ergens midden in de tijd een wereld geplaatst zo volmaakt dat het lijkt, alsof zij zich van af het begin der tijden heeft ontwikkeld? Er is niemand, die het weet. Maar een wijsheid, die dit á priori stelt, is een schijnwijsheid; zij kan nooit waarheid zijn. Waarheid is datgene, wat onomstotelijk vaststaat.

Er zijn in de moderne tijd vele zoekers naar waarheid geweest, die vertrapt en vertreden zijn. Ik weet, hoe vele onderzoekers op het gebied van het paranormale, het spiritisme zoals het toen nog heette, zijn uitgelachen en met hoon zijn overstelpt, omdat zij durfden aanvaarden dat er nog andere fenomenen bestaan, dan die welke een kerk leert of het oog kan waarnemen. “Zij hebben zich laten bedriegen,” zo zeide men. Men heeft zich niet gerealiseerd dat een dergelijk bedrog moeilijker zou zijn dan het produceren van het reële verschijnsel. Zij

zochten naar waarheid en zij hebben vaak met heel veel moeite getracht de grensgebieden tussen mens en geest te onderzoeken.

De lange stoet van zoekers naar waarheid heeft voor deze wereld een erfdeel achtergelaten. U vindt daar velen tezamen die "bien étonnés de se trouver ensemble", zich afvragen: "Zijn wij dan werkelijk allen loten van één stam?" Daar staat Horem Ra, de hogepriester, die werd gestenigd, naast een Descartes. Daar staan filosofen uit de jongste tijd hand in hand met Paracelsus, Aristoteles en Diogenes. Daar zijn de dichters van China en de denkers uit de oudheid saamgerijdt met de onderzoekers van de moderne laboratoria. Een wonderlijk verschijnsel. En toch hebben zij allen tezamen de mensheid een erfdeel gegeven, dat in staat is van elke mens in deze dagen wederom een zoeker naar waarheid te maken.

Het erfdeel is betrekkelijk snel te omschrijven en ik vrees, dat het niet ieder uwer geheel zal bevallen. Het betekent voor velen een aantasting van voor hen vaststaande feiten of geloofspunten. Toch acht ik het belangrijk dit erfdeel te noemen. In de eerste plaats; Een mens bestaat, zolang hij denkt. De geaardheid van het bestaan kan hij niet omschrijven. Slechts uit zichzelf kan hij voor zichzelf leven. In de tweede plaats hebben zij ons geleerd; Er kan niets bestaan, dat niet uit een oorzaak is voortgekomen en gevolgen heeft. Het is onmogelijk door te dringen zelfs in eigen wereld; de werelden van goden en geesten kunnen door de mens niet worden betreden. Hij kan daaruit slechts innerlijk putten doch dan slechts krachtens een aanvaarding, die niet op feiten berust. Wij weten niet, of er een God is. We weten niet, wie of wat die God is. Wij weten slechts, dat er wetten bestaan, die wij in het al voortdurend ontmoeten en die wij gezamenlijk kunnen zien als de uiting van een Wezen of de structuur van het Al. Het is voldoende te weten, dat wij hieraan zijn onderworpen en te streven naar een steeds duidelijker omschrijving en zo mogelijk ook verklaring van deze wetten. Gij hoort het; géén geloof. Dan gaan we verder. Als er slechts één waarheid bestaat, dan moeten er vele wegen zijn om haar te bereiken. Steun een ieder, die op zoek is naar de waarheid. Dat is een beslissing. Ook de dood hebben zij voor ons omschreven: De dood is een geheim. Of hij uitblussing of leven betekent, kan men niet zeggen zonder te sterven. Dat hij echter het onontkoombaar einde is van het bestaan, dat is een zekerheid. Daarom zal het leven er vooral op gericht moeten zijn goed te sterven.

Alle mensen hebben veel gemeen. Het is belangrijk dat de mens erkent wat hij met anderen gemeen heeft, vóór hij ertoe overgaat verschillen te bepalen. Dat zijn allemaal punten, die vaststaan. O, niet de uitkomsten van een laboratoriumonderzoek, niet ergens wetenschappelijk en koel vastgesteld, maar dingen die in het hele leven der mensheid; ongetelde eeuwen lang, altijd weer op de voorgrond kwamen en steeds weer waar zijn gebleken. Daarnaast laten ons de zoekers naar waarheid dan een stad vol torenhoge gebouwen van veronderstellingen. Wanneer u naar mij luistert en u weet, dat ik uit een andere wereld spreek, dan is ook dit een gebouw van veronderstelling. In de middeleeuwen heeft een denker dichter eens gezegd; "Wij bouwen in ons leven aan de steden onzer dromen en hopen daarin te leven, zodra wij sterven." Ik geloof, dat dit ook een waarheid is zonder meer. Een ieder, die zo gezocht heeft naar waarheid en getracht heeft werkelijkheid te vinden, heeft daarmee wel degelijk voor zichzelf en voor anderen iets tot stand gebracht. De inleider van zo-even zei; "U weet, wij gaan vanavond spreken over het zoeken naar waarheid." Inderdaad. Want het zoeken naar waarheid, dat ons allen geest en stof tot ware zoekers maakt, is m.i. het enige dat aan het leven een voldoende inhoud kan geven.

De grote en belangrijke wetten zijn echter alle vol van uitzonderingen. Eén van de belangrijke punten, die heden ten dage in het leven moet worden geaccepteerd, luidt; "Alle dingen zijn relatief. Ze kunnen slechts door hun onderlinge verhoudingen worden bepaald, maar kunnen niet in hun absolute waarde worden gezien." Dat is modern denken. Maar in de oudheid werd hetzelfde reeds op een andere manier gezegd. Indien wij naar de waarheid willen zoeken, zullen wij moeten beginnen met vast te stellen; Er is niets zó concreet, dat wij kunnen zeggen "Dit is absoluut én eeuwig waar." Elke waarheid, welke wij ontdekken is een waarheid die past voor onze tijd, ons wezen en ons denken. Daarnaast zullen andere waarheden bestaan. Wij zien andere facetten en andere wezens en denken. De geest leeft anders dan de stofmens. Maar in de stof leeft haast iedere mens anders dan zijn burens, zijn broeders en zijn zusters. Als men zoekt naar de waarheid, moet men hiervan uitgaan. Men kan nooit een waarheid

bepalen uit het gedrag van anderen. Men kan slechts een waarheid van anderen vernemen en voor zichzelf toetsen, tot men zegt: "In mij is dit waar."

Op deze wijze laat het zoeken naar waarheid ons wel degelijk een mogelijkheid om ook het bovennatuurlijke te ervaren, de persoonlijke beleving deelachtig te worden, mits men daarvoor de capaciteiten bezit en het uithoudingsvermogen. De honger daarnaar is zeker aan de mens niet vreemd. Maar men moet ernaar streven, men moet ervoor werken. Want men kan alleen in en door zichzelf bereiken. Dat wat een ander ons geeft, mag misschien een stimulans zijn, een goede raad. Maar slechts als ze in onszelf bestaat, is zij reëel.

Zoeken naar waarheid kan men nimmer doen door de sentimenten een te grote rol te laten spelen. Ik weet, dat men in vele gevallen geneigd is om gevoelens een grote rol toe te kennen. Maar is sentiment niet in vele gevallen behalve een uitdrukking van een innerlijk aanvoelen, een persoonlijke waarheid en gelijktijdig een sterke vertekening van al, wat buiten ons bestaat? Als u zegt; "Ik heb een dier lief," en u wilt daarom het dier niet laten doden, terwijl het lijdt, terwijl u weet dat het niet kan genezen, dan is deze liefde maar zeer betrekkelijk; ze is onwaar. Als u zegt een mens lief te hebben en die liefde alleen bewijst door eisen te stellen, dan kan er niet van een reële liefde worden gesproken. Liefde openbaart zich in het geven, niet in het ontvangen alleen. Zo zijn er duizend en één punten, welke alle wijzen op het ene. Men kan de waarheid niet vinden, als het gevoel overheerst. Het is heerlijk om emotioneel op te zweven naar een hogere sfeer, maar de belevingen aldus ervaren kunnen als ze al werkelijk zijn pas waarde krijgen, als ze in de stof zijn onderzocht, ontdaan van elke bijkomstigheid, van sentimentaliteit, van geloof en wens.

Kort geleden werd tijdens een inaugurale rede de volgende opmerking gemaakt: "Bij het beschouwen van de mens moeten wij wel beseffen, dat hij voor ons even raadselachtig is als de aarde zelf. Wij kunnen veronderstellen wat in de kern woont en leeft, wij kunnen misschien ten dele voorspellen, welke uitbarstingen zullen gebeuren, maar wij zullen nooit in staat zijn het geheel in zijn oorzakelijkheid te bezien." Degene, die dit uitsprak, trachtte een lans te breken voor de dieptepsychologie en wat daarmee samenhangt. Maar ongetwijfeld had hij op zijn manier naar waarheid gezocht en was daardoor tot de vergelijking gekomen van mens en wereld. In één van de oude Indische boeken vinden wij een typische omschrijving, die hieraan herinnert:

"Mijn zoon, achter het masker van elke mens kan een God verborgen zijn. Zo dien de mensen, alsof zij goden zijn, opdat de goden zich niet op u wreken,"

Zeker, het is op religieuze wijze uitgedrukt. Maar ook hier is er iemand, die zich heeft gerealiseerd; Indien er eeuwige waarden zijn, zullen zij in elke vorm tot ons kunnen komen. Dan kunnen zij evengoed achter het gelaat van de bedelaar als achter het gelaat van de vorst zijn verborgen. En ik geloof dat, als je gaat zoeken naar waarheid, je ook dit moet beseffen.

Bewustwording is overal te vinden. Maar om haar te vinden moet je alle dingen benaderen als een deel van de waarheid, opdat je niet de waarheid voorbijgaat op het ogenblik dat zij zich werkelijk vertoont. Er zijn vele geloofsvormen en vooral kleine sekten, die - laat ons eerlijk zijn - in de ogen der mensen kolder zijn en die het misschien zelfs ook in feite zijn. Dit neemt echter niet weg, dat ook daarin een waarheid verborgen kan liggen; dat daarin voor ons een element is te vinden, van realiteit, van waarheid. Daarom moeten wij trachten alle dingen die wij tegen komen niet slechts te bezien op hun fouten maar vooral te zoeken naar het greintje waarheid, dat erin is verscholen.

Jezus was ook zeker een groot denker, een zoeker naar waarheid, die een leider der mensheid is geworden. Was hij het niet, die zegde, dat "alle dingen onderzocht moesten worden en het goede moet worden behouden?" Was hij het niet, die zegde, dat "wie de vreugden des levens verwerpt, zijn Schepper beledigt?" Was hij het ook niet, die zegde, dat "het dienen van de mens en naastenliefde de eerste stappen zijn om tot het Rijk Gods te komen", dat ongetwijfeld zijn beeld der waarheid was? Wij mogen ons niet vergissen. Maar al te vaak meent men dat het zoeken naar waarheid uit het wegwerpen van hetgeen niet deugt bestaat. Maar eliminatieprocessen zouden zo onnoemelijk veel tijd vergen, dat een mens nog in geen tienduizend levens in staat zou zijn op die wijze de waarheid te vinden, welke op de wereld

voor hem bestaat. Maar wie in zichzelf elk juweel neemt, dat zich aan hem toont, die heeft mogelijkheden om zeer veel te vinden. Wanneer men naar diamanten graaft, dan zoekt men natuurlijk naar een terrein waar men meent deze te zullen aantreffen. Soms vindt men slechts een enkele steen door toeval. Dan graaft men niet de berg weg, opdat de diamanten overblijven, maar men neemt zoveel diamanten als men met zo weinig mogelijk arbeid uit de berg of uit de mijn of de put kan krijgen. Op dezelfde wijze moet een zoeker naar waarheid. voor zichzelf trachten in alle dingen het edele en het juiste te vinden en dat in zichzelf te maken tot een voor hem of haar werkelijk waardevol, bruikbaar en hanteerbaar geheel.

Vele mensen, die naar waarheid zoeken, laten zich misleiden door vele vreemde namen en woorden te gebruiken. Begrippen, die zeer eenvoudig zouden kunnen worden omschreven, krijgen oude, uit de dode talen genomen namen of men komt met geheel nieuwe reeksen van indelingen en beschrijvingen. Als wij echter mogen geloven wat de zoekers naar waarheid vóór u hebben ondervonden en hebben vastgelegd, dan is het juist zaak om alles terug te brengen tot termen van uiterste eenvoud. Dat is een zeer moeilijke taak. Neem de waarheid, die je ziet en breng haar terug tot haar kern. Eerst dan heb je een werkelijke waarheid gevonden.

Het zal u duidelijk zijn, dat de hiermee samenhangende inwijdingsgedachten en de bijbehorende geheimscholen alle trachten een soortgelijke weg te gaan. Zij kennen een zoet, die ook door de grote zoekers naar waarheid is uitgesproken. Deze is vreemd genoeg haast bij al dergelijke scholen dezelfde. Zij zegt: "Indien gij een weg gaat, ga deze eerst ten einde."

Dat is begrijpelijk. Rond u ligt een kosmos vol geheimen. Het is onmogelijk de waarheid van het gehele leven en van het gehele zijn te ontdekken en te onthullen. Maar wel is het mogelijk om het begin van waarheid, dat ge hebt gevonden, tot het laatste toe te volgen. En misschien had die filosoof gelijk, die zeide; "Als je een splinter waarheid vindt, kun je daaruit een beeld van de volledige waarheid opbouwen." De reconstructies zullen soms wel eens verkeerd zijn. Misschien dat er op deze wijze fantastische gedachten ontstaan, die nooit hebben geleefd en in waarheid nooit zullen kunnen bestaan, zoals bij de reconstructie van de sauriërs. Maar in vele gevallen zal de waarheid voldoende benaderd worden om er een juist beeld van te krijgen. Wie echter een beeld van waarheid in zich draagt, kan álle wegen gaan. Voor hem bestaan geen geheimen meer, want de waarheid is in alle dingen gelijkelijk aanwezig. Laten wij ook niet bij ons zoeken naar waarheid vergeten te letten op de godsloochenaar zo goed als op de kerkvader. De parodistische gedachte, de opstandigheid, welke wij bij een Voltaire vinden en de spot misschien van een Anatole France, zij zijn alle middelen, waarmee de waarheid wordt gezocht. Hij, die God ontkent, zoekt misschien intenser naar de waarheid, dan hij die berust in een God, Die alle dingen regelt.

Ik wil niet veel verder gaan, want ik wil u voldoende tijd laten uw eigen vragen uit te werken en met uw eigen problemen naar voren te komen. Ik zou u echter willen verzoeken dan toch één punt bij elke beschouwing mede te betrekken, namelijk dit; Slechts wie zoekt, kan vinden. Maar wie iets voor waar aanvaardt zonder te zoeken, kan niet vinden. Stel nooit iets als onomstotelijk waar. Stel, dat het voor u waar is en laat het daarbij. Stel nooit, dat iets vast en zeker op deze of gene wijze geschied is, of geschieden zal, maar stel dat het mogelijk is. En bovenal: acht uzelve niet in staat te oordelen over een Schepper of zelfs over de schepping. Indien ge over uzelf oordeelt, oordeelt ge dikwijls reeds over meer dan ge kent.

In een discussie over "de zoekers naar waarheid" en de vele figuren, die daarin misschien betrokken kunnen worden, hopen wij deze avond vorder vruchtbaar te ontwikkelen. Dit ligt echter geheel in uw hand. Wat onze inleiding betreft, ik meen deze hiermee te kunnen beëindigen.

ZEVENDE LES - GEESTELIJKE INVLOEDEN IN HET WERELD

Nadat wij een vorige maal hebben getracht aan te tonen, hoe een cyclus van incarnaties bepaalde typen en dus ook een bepaalde vorm van bewustzijn met golven haast regelmatig weer terugbrengt op de aarde, wordt het nu tijd een ander element, dat op die aarde en hetgeen daar geschiedt ook van een groot belang is, nogmaals aan een nadere beschouwing te onderwerpen.

Wanneer wij spreken over een geestelijke beïnvloeding van de wereld, dan zijn wij al heel snel geneigd alleen te denken aan grootkosmische krachten, aan sterrenzielen, aan planeetgeesten. En als wij misschien iets verdergaan, denken wij aan de genius van de een of andere planeet of zelfs van de satelliet Luna, die op aarde zijn werk volbrengt. Daarnaast denkt men dan ook nog aan grote instellingen als de Witte Broederschap. Toch zijn er andere geestelijke invloeden, die op deze wereld optreden en die wel degelijk een zeer belangrijk aandeel kunnen hebben in hetgeen er op die wereld gebeurt.

Om u duidelijk te maken wat ik hiermede bedoel wil ik u allereerst herinneren aan het feit, dat zeer vele geesten aardgebonden zijn. Dit zijn mensengeesten, dus geesten die mens geweest zijn. Maar wij vinden daarnaast elementalen. Wij vinden daarnaast geesten, die om enigerlei reden de materie als een punt van ontvluchting of wel als een punt van zelfopenbaring beschouwen. Voor de doorsnee van de zo juist genoemde geesten geldt op aarde een zelfvervulling als belangrijkste mogelijkheid. Wanneer nu een geest (laten wij het even houden bij een overgegangene geest, dus een overgegangene mens) b.v. zijn stoffelijke lusten als belangrijk beschouwde en niet in staat was deze uit te leven, dan zal hij door elke bandeloosheid worden aangetrokken. Hij zal tevens trachten die bandeloosheid te bevorderen om daar voor zover hem dat nog mogelijk is voldoening uit te putten en in op te gaan. Wanneer een geest een roes heeft gezocht, zal hij elke roes die op aarde voorkomt als voor hem belangrijk beschouwen en deze dus bevorderen. Wanneer een geest haat koestert jegens de mensheid, zal hij alles wat de vernietiging van de mensheid bevordert trachten te helpen, te inspireren zelfs. Die geesten zijn op zichzelf tamelijk onbelangrijk. Zo onbelangrijk, dat wij hen misschien vergeleken bij de anderen "muggen" mogen noemen. Maar iemand, die wel eens tijdens een muggenplaag over de afsluitdijk is gereden, zal weten dat een veelheid van muggen zelfs een auto met 200 pk. tot stilstand zal kunnen dwingen of ernstig in het volgen van haar weg kunnen belemmeren. En als u dat nog niet voldoende is, kan ik u herinneren aan een typisch ongeluk, dat nog niet zo lang geleden gebeurde. Er was in een bepaalde plaats in Frankrijk sprake van een slakkenplaag. De reden zullen wij niet bespreken, maar die slakken begonnen te trekken. En daarbij vormden ze een band over de weg van slakkenlijven, die bijna 150 m. lang was. Een auto die daarin terecht kwam slipte, kwam tot stilstand en kon niet meer gestart worden om de doodeenvoudige reden, dat de glibberigheid van die slakken belemmerde voldoende vat op de weg te krijgen. Men kreeg wel beweging, maar kon geen stuur houden. Men heeft toen met een paar paarden die auto er eerst uit moeten trekken. Het kleine kan dus inderdaad het grote belemmeren en vooral als dat grote geen bewust doel heeft, vaak het grote omleiden of afleiden.

Nu begin ik maar meteen een paar regels te geven. De eerste hebben wij eigenlijk al gehad:

Overall waar op aarde een bepaalde tendens bestaat van ongebondenheid, haat etc., kan worden gerekend met een geestelijke versterking van deze tendens. Overall waar op aarde een definitief streven ten goede bestaat (maar dan moet het dus gedefinieerd zijn), zal eveneens door geesten die het daarmee eens zijn een beïnvloeding en bevordering merkbaar worden.

Op het ogenblik dat wij een verschijnsel zien optreden, dat niet geheel strookt met - laat ons zeggen - goede zeden, goede orde, goede moraal, kunnen wij ervan verzekerd zijn, dat dit onmiddellijk een versterking uit de geest zal ondergaan.

Elk minuscuul verschijnsel, dat zich over de wereld in kleine kring herhaalt, is een aanduiding van een ontwikkeling, die mede door het ingrijpen van de geest, die deze dingen ten top tracht te voeren op den duur de gehele wereld in haar greep kan krijgen.

Er zijn b.v. bepaalde overeenkomsten te vinden tussen de huidige tijd en een niet al te ver verleden. Waarom zouden wij Rome weer niet nemen? In Rome kwam op een gegeven ogenblik de gewoonte steeds meer in zwang zich gedurende de maaltijden met de ontkleding van vrouwen te amuseren. Gelijktijdig werden baden en luxe baden steeds belangrijker. In de moderne tijd hebben we het verschijnsel de "strip tease", op zichzelf niet zo vaak voorkomend, zich zien ontwikkelen tot een soort tak van "kunst ende vermaek", die op het ogenblik zelfs in zeer mate en althans uiterlijk zedige landen als Nederland meer en meer invloed begint te krijgen. Hetzelfde geldt voor baden, ook al heeft men tegenwoordig privé baden en dus niet meer die grote luxe badinstellingen. Als je daar conclusies uit moet trekken, dan is dat in de eerste plaats, dat in beide tijden een gelijksoortige werking aanwezig moet zijn geweest. In de tweede plaats, dat in beide perioden een geestelijke beïnvloeding moet zijn opgetreden, die tot uitersten voerde. Dat is voor het heden nog niet waar. Voor Rome echter was het wel waar. Rome ging onder in een toppunt van luxe en een periode van toenemende bandeloosheid. Daarbij bleek dat de regering van dat Rome, laat ons zeggen steeds meer formalistisch werd en dat de belangstelling van de doorsnee burger voor die regering steeds kleiner werd. Deze tendens kunnen wij ook in het heden zien.

Nu behoeft een parallel nooit volledig te zijn; d.w.z. gelijke omstandigheden in verschillende tijden betekenen nog niet gelijksoortige ontwikkelingen. Maar wanneer de elementen aanwezig zijn, zoals door mij geschetst, dan kan worden aangenomen, dat de beïnvloeding juist van de kleinere geest, die zich daar op de een of andere manier mee gebonden voelt, zeer sterk is. En daar, mijne vrienden, hebben wij nu het drama. Want het verschijnsel op zichzelf is niet ernstig. Maar dit verschijnsel gaat gepaard met een kern van mensen, die een zekere mentaliteit hebben. Deze mentaliteit nu, wordt dank zij de werking van die kleine geesten aanmerkelijk uitgebreid. En zo bestaat dus altijd het gevaar, dat een dergelijk begin inderdaad leidt tot hetzij overgrote zinnelijkheid, een overgrote vlucht uit de werkelijkheid, dan wel een steeds sterker wordende haat tendens. Waar dat het geval is, moeten wij voorzichtig zijn.

Dan zien wij verder dat we niet alleen te maken hebben met mensen, die zijn overgegaan, maar daarnaast met bepaalde elementen. Nu moet u dit zo zien; Een element - een astroloog weet het wel - kan gebonden worden aan een bepaald sterrenbeeld en daarnaast ook aan een bepaalde planeet. Elementen weerspiegelen niet het menselijk streven op aarde maar een poging van de kosmos om evenwichtige verhoudingen te krijgen. Die evenwichtigheid wordt uitgedrukt door steeds wisselende cycli, die wanneer ze in hun geheel t.o.v. elkaar worden beschouwd elkaar opheffen. Maar ja, een mens b.v. laat zich niet zo graag opheffen; daar voelt men nu werkelijk niets voor. Toch zal het streven van de elementaal heel vaak zijn bepaalde aspecten van een samenleving op te heffen. Dit komt tot uiting in de werking in de elementen. Dus hier is dan sprake van lucht, water, vuur en van de aarde zelf; die a.h.w. zich wijzigen: U zult zeggen: "Hoe komt dat nu?" Niet op een manier die geestelijk direct kenbaar is. Maar in de moderne tijd heeft men in Amerika daar aardig wat van gezien, n.l. in het z.g. dustbowl verschijnsel. Die dustbowl betekende niet meer of minder, dan dat de vruchtbare grond wegspoelde o.a. door een te sterke houtaanpak en dat daardoor het land onvruchtbaar werd en stofstormen de plaats gingen innemen van neerslag, terwijl de neerslag die kwam te snel werd geabsorbeerd en afgevoerd. U zult zeggen: "Dat waren toch de mensen, die dat hebben gedaan." Maar het eigenaardige is, dat op vele plaatsen op precies dezelfde manier overvloedig hout is gekapt; dat men in die plaatsen ook niets wist van contourploegen; dat men in die plaatsen precies zo de oogsten forceerde en dat het daar niet ontstond. Wat blijkt nu? Die dustbowlmensen behoorden over het algemeen tot een laten we zeggen nogal schreeuwerig en erg rechtgelovig soort Christenen. Hier was klaarblijkelijk een mentaliteit aan de gang, die een versterkte activiteit van de elementaal opwekte. Die elementaal zal morgen misschien diezelfde groep steunen en helpen; daar gaat het niet om. Het is niet als de aarde zelf, die zich kan verzetten tegen iets, wat met haar niet harmonisch is. Het is eerder iets vans vandaag is de invloed van buitenaf zo, dat de elementaal "ja" zegt tegen die mentaliteit en daar dus harmonie scheidt; terwijl morgen diezelfde invloed van

buitenaf (van planeten en van sterren) zegt: "Dit is niet harmonisch," waarop des elementaal zich daar ook disharmonisch toont en in die disharmonie de mens meestal de beheersing verliest.

Dan is er nog een derde soort. Die derde soort behoort tot wat wij zouden kunnen noemen "nimmer op aarde geïncarneerden". Het zijn geesten, die over het algemeen een mens, gelijk of meer dan mens gelijk bewustzijn bezitten. Deze entiteiten behoren heel vaak tot groeperingen buiten de aarde, die een eigen stoffelijke ontwikkeling doorgemaakt hebben of nog doormaken en die door omstandigheden met die aarde en haar bewoners in contact zijn gekomen. En daar zien wij nu iets eigenaardigs. Deze hebben andere maatstaven. Zij willen volgens hun eigen idee meestal zoveel mogelijk het goede bevorderen. (Wat onder hen kwaad is, komt n.l. niet tot het contact met een andere wereld.) Maar wat op de ene wereld goed is, kan op de andere wereld wel heel kwaad zijn. Om een bespottelijk voorbeeld te nemen: Stel nu eens, dat er ergens een beschaving bestaat, waarin de nationale sport zoals hier het voetballen stelen is. Nu komt zo'n entiteit hier op aarde en die ziet iemand een bankroef uitvoeren. Wat zegt hij? "Dat is nog eens een sportieve prestatie, die moet ik helpen." Dan kan zo'n geest dus inderdaad vaak volgens zijn eigen stelregels helpen aan dingen, die wij niet belangrijk of zelfs kwaad achten. Nu moet u dit onthouden: Invloeden van deze laatste soort geesten zijn meestal het sterkst in perioden, dat er zich een bepaalde modeziekte ontwikkelt, die meestal zeer absurd is of ook vaak gewelddadig. Hier hebben wij dan zo'n paar invloeden opgenoemd.

Nu weten wij allemaal wel, dat en dan kom ik toch weer even op de sterren terecht, de stand van de planeten een zeer belangrijke aanwijzing geeft voor hetgeen de mens boven het hoofd hangt. Hij kan echter ook aan de hand van dit verschijnsel plus hetgeen hij rond zich ziet verdere conclusies gaan trekken: Laten wij eens nemen b.v. de laatste tien dagen van deze maand, de laatste tien dagen van april. Voor de doorsneemens een wat rumoerige periode. Nu weten we dus: er is wat rumoerigheid, er zijn wat tegenvallertjes; en toch is alles wel gunstig (op zichzelf bekeken), maar je kunt het niet zo verwerken als gunstig. Bij wijze van spreken: Iemand geeft je een lening van f. 100.000 en je zegt niet "Wat ben ik blij, dat ik ermee kan werken," maar je zegt "Hoe moet ik dat ooit terugbetalen." Deze mentaliteit b.v., komt dus in deze laatste tien dagen. Nu zitten daar een paar aardigheidjes aan vast. Als wij nu weten dat zo'n periode komt en wij weten wat op het ogenblik de meest voorkomende verschijnselen zijn, dan kunnen wij ook nagaan welke geestelijke factoren daarop inwerken. Wij kunnen dat b.v. doen in de vorm van godsdienst; van politiek, van de economische verhoudingen in een bepaald land. Laten wij nu b.v. Nederland nemen. Als Nederland er zo voor staat, dan hebben we tenminste een geluk. Het is niet waarschijnlijk dat in de staatsinstanties (de Senaat, de Kamer) deze dingen zullen worden besproken. Wij moeten dus zoeken naar andere kentekenen en die zullen waarschijnlijk liggen op het gebied van publicaties. Ik denk hierbij aan mogelijke publicaties van rapporten of beschouwingen, ten dele ook internationale, die dus betrekking hebben op Nederland. En dan zal daar o.m. dus het volgende in moeten voorkomen: Een reeks van opmerkingen of commentaren, die voor Nederland opdat ogenblik minder prettig of zorgwekkend zijn. In de tweede plaats: mogelijke maatregelen of dreiging met bepaalde contracten of contractverbrekingen waar Nederland ook een beetje tegenop ziet. In die tien dagen zouden dus enkele van deze publicaties kunnen voorkomen. Maar is dat het geval, dan weten wij ook dat einde mei, begin juni precies dezelfde punten precies andersom worden voorgesteld en dan wel als buitengewoon gunstig.

Wat is nu bepalend voor de geest hierbij? Als deze interpretatie in die tien dagen van verwarring en moeilijkheden (laten we het zo maar zeggen: denkbeeldige moeilijkheden) voeren tot opstandigheid, dan zal deze opstandigheid worden aangewakkerd. Het gevolg is een soort kettingreactie, waarbij dan hetzij economisch of politiek ontwikkelingen en maatregelen kunnen worden verwacht, die in geen enkele verhouding staan tot het begin. Verder kunnen wij erop rekenen, dat dan bepaalde aspecten daaruit sterk zullen worden overdreven en misschien maandenlang buiten elke redelijkheid om de mensen zullen blijven achtervolgen. Dat is een heel eigenaardig verschijnsel. Ik geef u dit voorbeeldje, u kunt proberen het zelf na te gaan om u duidelijk te maken dat wij, als we een prognose hebben, niet alleen kunnen volstaan met het weergeven van b.v. astrologische invloeden. Wij moeten verdergaan. Iemand

die veel horoscopen maakt, weet voor zichzelf wel dat bij een horoscoop ook de interpretatie erg belangrijk is. En die wordt belangrijker naarmate wij tot een juistere definitie willen komen van invloed en mogelijkheid. En dan zeggen wij hierbij steeds dit: Voor mij belangrijk is de sfeer en de indruk van een persoon voor. wie wij (of de groep waarvoor wij een horoscoop trekken. Waarom? Dit bepaalt welke geestelijke versterkingsfactoren zullen optreden en op welke wijze de kleine geesten hiermede zullen beïnvloeden.

Dan gaan wij nog een stap verder en zeggen we: Alleen dus aan de hand van uitstraling en sfeer is een zeer nauwkeurige vaststelling te maken; maar dit wetende zullen wij in onze interpretatie niet slechts aangeven wat kan gaan gebeuren en wat optreedt, maar zullen daarnaast moeten aanduiden op welke wijze die invloed teniet kan worden gedaan. Het is belangrijker dan u denkt om op een gegeven ogenblik je hele wijze van denken eens opzij te zetten. Er zijn er wel geweest die dat niet tijdig leerden, zoals mijnheer Varus b.v., die wel wist dat er iets broeide, maar nu eenmaal het idee had "zo moeten wij het doen en niet anders" en dus daardoor koppiger was dan redelijk verantwoord bleek. Vandaar: "Varus, waar zijn mijn legioenen!" Wij kunnen voorbeelden te over geven van een dergelijke mentaliteit. Napoleon had op een gegeven ogenblik moeten volstaan met het verdedigen van Frankrijk. Dat was n.l. in die beruchte 100 dagen. Had hij dit gedaan, dan was hij een nationale figuur gebleven. Maar hij had het idee van "zijn macht bewijzen." Hij had niet voldoende aan zijn populariteit, waardoor hij macht had. Neen, hij wilde zijn macht bewijzen. Vooral aan de mensen van het Congres. En daarom rukte hij op. Daarom werd hij opgehouden in Quatre Bras. Daarom werd hij verslagen te Waterloo. Het was alleen een te ver doorzetten van iets. En iedereen heeft dat achteraf altijd betreurd, zoals ongetwijfeld Hitler ook betreurd heeft, dat hij op een gegeven ogenblik te ver is gegaan b.v. met zijn maatregelen voor de Atlantik-wall. Als Hitler zich n.l. de moeite had getroost om er wat minder haast achter te zetten en niet te denken dat zijn bevel wonderen kon doen, dan had hij begrepen, dat er geen staal genoeg was voor de Atlantik-wall. Dan was er staal geweest voor draaibare geschutskoepels i.p.v. zoals nu bunkers (vaak niet eens van gewapend beton), waarin geschut werd opgesteld. Het gevolg daarvan zou zijn, dat een eventuele invasie zeer waarschijnlijk zou zijn afgeslagen en niet had kunnen slagen zoals nu. Dus ik wil er maar op wijzen: het doorzetten van een bepaalde stemming, een bepaalde sfeer, heeft vele grote mensen naar hun ondergang gejaagd. En dat is heel sterk te wijten aan de geestelijke invloeden, die zij op die manier rond zich hebben getrokken. Maar als dit voor die grote mensen mogelijk is, dan zult u wel begrijpen dat het ook voor gewone mensen, voor u en voor iedereen gelden kan. En dan mogen wij dus stellen: zoals het wereldgebeuren wordt beïnvloed door stemmingen, die versterkt kunnen worden door daarmee in harmonie zijnde geesten, zo kunnen ook in uw eigen leven vele onredelijke factoren, stemmingen enz. tot ver boven het redelijke versterkt worden door eventuele contacten met de geest, die u maakt. Denk nu niet dat iemand daar wat aan kan doen. Want dat is een wet; de wet van harmonische verschijnselen.

In het hele wereldgebeuren zien wij steeds weer dit verschijnsel. Wij zien de voortdurende versterking van tendensen boven het redelijke en daarnaast zien wij ook evenzeer het echoverschijnsel, waar wij het al eens eerder over hebben gehad. Om een paar voorbeelden te geven van het redelijke, dat onredelijk werd door een voortzetting in een richting:

In Florence was Savonarola, een monnik, die ongetwijfeld gelijk had, toen hij de burgers van deze stad aanzette wat minder weelde, wat minder lictzinnigheid in hun leven te brengen. Want wat er in die tijd in Italië zich afspeelde was inderdaad zo nu en dan - laten we zeggen van uit het huidig standpunt - beestachtig. Hij had daarmee redelijk succes. Hij had toen een steunpilaar van die maatschappij kunnen worden. Maar Savonarola beging een fout. Hij ging zichzelf voelen als "arbiter Dei", rechter Gods. Hij ging dus op deze manier zichzelf zien als de man, die heersen moest: Hij ging niet meer alleen verbeteren, maar hij haatte wat hij fout zag. Het gevolg daarvan is o.m. geweest, dat kostbare en onvervangbare schatten, beelden die misschien heidens waren, boekwerken van ongewoon groot belang met leringen van de oude filosofen verbrand werden op publieke pleinen. Maar het gevolg was ook, dat deze Savonarola juist daardoor zich een vijandschap baarde bij de hoger geplaatsten (de geestelijkheid zowel als de adel) en deze haat ging beantwoorden. Aan zijn haat is hij ondergegaan. Een ander voorbeeld (u moet het mij niet kwalijk nemen, maar het is zo'n

typisch voorbeeld): Luther, de monnik, meende te mogen prediken voor vorst en bisschoppen. Een ander werd uitverkoren. Hierdoor werd hij zozeer vertoornd, dat hij een aantal beginselen, die hij allang had gezien, besloot aan te plakken aan een kerkpoort. Dat was het begin. Op zichzelf is het jammer, dat dit gebeuren uit toorn en niet uit een werkelijk zoeken geboren werd. Hij ging zelfs verder. Hij begon een soort krijg tegen de kerk van Rome. En deze krijg werd niet gevoerd in de zin van christelijke naastenliefde maar met een felheid en een haat, die door Rome ternauwernood geëvenaard kon worden. Dit vergeet men wel eens. Het gevolg is geweest: In de eerste plaats dat de volgelingen van Luther in de meer zuidelijke landen over het algemeen zeer snel zijn leer weer verwierpen, zodat zijn invloed op het Christendom kleiner, veel kleiner is geweest, dan in feite verwacht kon worden. In de tweede plaats dat door de haatgedachte, die ermee verbonden was, zijn leer een soort gewelddadig wapen werd in de hand van een verarmde landadel (vooral in Duitsland), die over het algemeen helemaal niet zuiver religieus was of christelijk, zelfs niet luthers; maar die onvervangbare kunstschaten heeft verwoest en ten slotte Luther zelf tot een leven bracht, dat hier en daar toch zo niet het priesterlijke - hij had het priesterkleed afgelegd - maar dan toch een leraar van Gods leer onwaardig was: Ik wil niet oordelen over zijn werken en zijn leer, daar gaat het niet om; ik wijs alleen op het verschijnsel.

Een ander verschijnsel: In Engeland was een regering (een Nederlandse regering) in de tijd dat Nederland bezet was. Het vreemde was dat verschillende leden van deze regering zich zo sterk gingen identificeren met bepaalde takken van de Engelse dienst, dat hun beslissingen niet meer in het voor- of nadeel van Nederland werden getroffen, maar zuiver om de tak van dienst, waarvan zij het meeste verwachtten, te steunen. Het heeft aanleiding gegeven tot verzetsdaden, waardoor hele dorpen werden vernietigd. Het is aanleiding geweest tot uw spoorwegstaking met al haar ellende. Het is aanleiding geweest ook tot het debacle van de Londense regering. Dan moogt u daar misschien weinig van horen, maar toch zijn er heel wat mensen, die daar op het ogenblik nog onder lijden. Alleen alweer eenzijdigheid en b.v. haat of zelfzucht of idee van meesterschap.

Wanneer wij dit nu zo zien, zouden wij m.i. voor dat hele wereldgebeuren een paar eenvoudige regels kunnen stellen.

In de eerste plaats stellen wij daarbij: het wereldgebeuren wordt grotendeels bepaald door de achtung die men heeft voor de leiders der verschillende staten en de wijze, waarop een volk hen steunt. Dat is logisch, zou ik zeggen.

2. Deze leiders zullen echter sterk beïnvloed worden door het beeld, dat zij van zichzelf hebben en de wijze, waarop zij de problemen hun gesteld benaderen. Zij worden zeer snel het slachtoffer van geestelijke invloeden, die hen voeren tot een steeds grotere eenzijdigheid. Wanneer dit geschiedt, zijn vele op zichzelf te vermijden ongelukkige toestanden en zelfs oorlogen daarvan het gevolg. Dat was zo in de oudheid, maar is ook in het heden wel degelijk nog mogelijk.

3. Het feit dat waan en roes een zeer grote invloed kunnen hebben op bepaalde mensen b.v. in verband met commerciële belangen zal ertoe voeren, dat zij een centrum zullen vormen, van waaruit zich een zowel stoffelijk als geestelijk suggestieve invloed over anderen uitbreidt, die hen tracht mee te slepen in eenzelfde soort denken of handelen.

Het geheel van de toestanden en mogelijkheden zal altijd kunnen worden bepaald aan de hand van de verschillende cyclische verschijnselen, nader gedefinieerd door het beeld, dat de sterren geven. Het is op deze wijze mogelijk om met zeer grote zekerheid het toekomstig gebeuren te voorspellen, mits de periode daarbij gekozen niet langer loopt dan ongeveer 16 tot 18 maanden. Dit laatste n.l. omdat na die maanden een mentaliteit vaak ook kan veranderen; en omdat een verandering van mentaliteit een andere klein geestelijke beïnvloeding tot stand brengt.

Dat waren dan de voornaamste punten voor vandaag, vrienden. Ik ga er nu nog een paar anekdoten aan vastknopen.

In de eerste plaats wil ik u herinneren aan een zekere Alexander, die in Gordium de knoop zag, waarmee de dissel van een wagen was vastgebonden. Men zei hem, dat degene die dit

zou ontwarren een groot mens zou zijn. Alexander trok zijn zwaard en sloeg toe tot ontzetting van alle priesters, maar toonde daarmee tevens een groot man te zijn. Ik vertel u deze algemeen bekende historie om u op iets te wijzen. In de wereldgeschiedenis zijn het niet degenen, die trachten de problemen op te lossen, die ten slotte hun stempel drukken op het wereldgebeuren. Maar het zijn degenen, die de moed hebben de knoop door te hakken, eenvoudig het geheel a.h.w. te vernietigen als dit nodig is en daarvoor iets nieuws in de plaats te stellen. In de hele wereldgeschiedenis blijkt steeds de vernieuwende werkelijke meester en veroveraar te zijn. Degene echter, die het oude voortdurend met respect tracht te handhaven en slechts wil ontwarren, blijkt steeds de mindere te zijn. Dit geldt zowel voor mensen (dus individuen) als voor staten.

De tweede anekdote is van iets recenter datum. Toen onze vriend Karel de Grote zijn kamp had opgeslagen in zijn strijd tegen de Saksers, gebeurde het op zekere dag, dat hij een soldaat tegen het lijf liep, die eenvoudig zijn vorst voorbij huppelde. Nu was het voor een soldaat in die tijd misschien niet vreemd om te huppelen, maar toch wel degelijk om een vorst voorbij te gaan. Waarop Karel hem zeiden "Soldaat, waar ga je heen?" De soldaat antwoordde; "Ik volvoer een taak, die mijn meester mij heeft opgedragen." "Ja," zei Karel de Grote, maar ik ben je vorst. "Niets mee te maken," zei de soldaat, "mijn meester heeft mij een taak opgedragen, die voer ik uit." "Ja," zei Karel, "maar ik ben het toch eigenlijk die de taken bepaalt." "Wel," zei de soldaat, "beveel dan mijn meester wat hij mij zeggen moet, maar laat mij de kans om wat hij mij opdraagt uit te voeren." Overigens zegt men, dat Karel deze soldaat kort daarop bevorderde.

Hier zien wij weer een typisch verschijnsel en ook dat is in de wereldgeschiedenis vaak van groter betekenis dan u denkt. Men is verontwaardigd, omdat men voorbij gegaan wordt. Men ziet dat een andere instantie gediend wordt en daarbij kent men er niet de grote mensen in. Typisch is dat b.v. in de moderne staatkunde. Zo hebben we in de V.S. de commissies van het Congres. Die hebben allemaal een bepaald onderzoek. Er zijn leden van het Congres, die daarin zitting hebben; en er wordt van hen verwacht, dat zij op een gegeven ogenblik met een rapport te voorschijn komen. Enige tijd geleden was er een commissie, die zich speciaal met bevoeiingsproblemen bezighield en toen het oprichten van enkele stuwdammen met elektrische centrales en de rest adviseerde. Dat advies verscheen echter eerst in de couranten en werd pas daarna op verzoek en vraag aan het Congres voorgelegd. De typische houding van het Congres nu: Deze dingen werden eerst geschorst, dus op de lange baan geschoven; en toen bleek dat ze ook voor een verkiezingscampagne moeilijk bruikbaar waren, ongeveer een maand geleden eenvoudig getorpedeerd. Want men had het Congres er niet eerst in gekend. Toch zegt ditzelfde Congres, dat het de dienaar is van het volk.

Dergelijke gevoeligheden komen elders ook wel eens voor. Ik meen zelfs dat een zekere mijnheer Burger zich in de laatste tijd over dergelijke voorvallen heeft opgewonden, terwijl hij daarbij de rol of plaats is gaan vervullen, die vroeger een zekere mijnheer Oud innam. Vreemd is hierbij steeds weer het ressentiment: Ik word voorbijgelopen. Het gaat niet om de doelmatige vervulling in vele gevallen maar om de erkenning. De historie leert ons, dat op het ogenblik dat de erkenning van eigen belangrijkheid en functie meer telt dan de voltoering van een taak hierdoor een geheel volk en zeker degenen die op deze wijze handelen, hun ondergang kunnen vinden.

En nu een laatste anekdote. Er was eens een man, die o.m. hout hakte, deuren kwam inhangen, vensters maakte, kortom een manusje van alles. En dit manusje van alles werkte nog wel eens slordig. Op een gegeven ogenblik kwam ons manusje van alles ook bij Abraham Lincoln, die later president van de V.S. werd. Hij was daar aan het werk, Lincoln kwam binnen (hij was toen een beginnend advocaat en politicus), zag dat werk en zei; "Man, dat deugt niet." Waarop onze arbeider zeer verontwaardigd zei: "Wel, meester, doe het dan zelf maar." Lincoln stak zijn handen uit de mouw en deed het zelf, waarop de arbeider zich overal beklagde, dat mijnheer Lincoln hem slecht had behandeld. Want hij had hem er eerst toegebracht een dag bij te maken voor dat werk en toen was hij het zelf gaan doen. Het doet mij een beetje denken aan verschijnselen, die wij tegenwoordig heel vaak zien. Overal staat iedereen klaar om u te helen, dat is waar. Maar dan moeten wij er genoeg mee nemen dat het geschiedt, zoals die ander het aanvaardbaar vindt. Monopolies e.d. zijn in de laatste tijd

weer sterk op de voorgrond gekomen. Het is niet onredelijk aan te nemen, dat op een bepaald ogenblik iemand - net als Lincoln - zegt: "Ik doet het voortaan zelf." En dan zullen we ongetwijfeld de vele klachten te horen krijgen van onrecht en onrechtvaardigheid. Want, vrienden, ook in de anekdoten van het verleden ligt een lesje, dat je voor deze tijd wel degelijk kunt toepassen.

En als u mij dan nog een laatste opmerking toestaat: Het is niet zo moeilijk een prognose te maken, wanneer je vaststelt dat een monopolie, dat tekort schiet, op den duur een zodanig verzet wekt, dat het zichzelf ongedaan maakt, daarbij een vernietiging betekende van grote bronnen van inkomsten, van belangrijke delen van kapitaal als volksbezit en daarnaast van staatseenheid. Laten we verder vaststellen, dat in het moderne wereldbeeld de illusie van vrijheid niet gehandhaafd kan worden, wanneer zij gelijktijdig gepaard gaat met een voortdurende verhulling van werkelijke omstandigheden. Een mens, die weet aan welk gevaar hij blootstaat, is bereid er voor te offeren. Een mens, die slechts met aanwijzingen en leuzen genoeg moet nemen, kan dat niet altijd meer volhouden. Gezien de toestand op heden in de wereld is het aan te nemen, dat op het ogenblik dat de Saturnusinvoed sterk is, zeer sterk is voor een volk, perioden zullen optreden van absoluut verzet tegen die regeringen. Laten wij ons dus voorbereiden op perioden met zeer vele schokkende gebeurtenissen en voor onszelf reeds nu nagaan hoe en waar zij zullen kunnen optreden. Het zal ongetwijfeld voor een ieder beter zijn te weten wat er komt of wat hij verwachten kan, opdat hij daardoor zijn eigen gedrag op de juiste wijze kan richten en kan voorkomen dat hij in een bepaalde psychische toestand entiteiten rond zich trekt, die hem tot verkeerde daden of tot een te lang geprolongerd streven in een richting voeren. Zo kan hij zijn eigen geluk en bewustwording verder bewerkstelligen.

DE ZUIDAFRIKAANSE REPUBLIEK EN HETGEEN DAARIN GEBEURT

Wanneer ik moet spreken over hetgeen er op het ogenblik in Zuid Afrika plaatsvindt, dan vallen mij allereerst een paar beelden op, die de normale beschouwer misschien enigszins zijn voorbijgegaan. Het is alweer ongeveer 10 jaar geleden, dat wij de nadruk mochten leggen op de gebeurtenissen in Afrika: het ontstaan van de geheime bonden. Daarna is dit o.a. tot uitdrukking gekomen bij de Mau Mau en later ook zoals eveneens voorzeggd in de opstanden in Congo. En nu dit jaar ook alweer aangekondigd de grotere onlusten en opstanden in de Republiek van Zuid Afrika. Men mag deze dingen niet van elkaar gescheiden zien.

Menigeen zal uit zichzelf denken dat de behandeling van de naturellen in Zuid Afrika de eerste oorzaak is. Maar dat is niet waar. In heel Afrika is op het ogenblik een clan van laten we zeggen "tovenaars" aan het werk. Dezen hebben steun gekregen van Afrikanen, die elders hun opvoeding hebben gehad. Wij zien dan ook heel vaak meesters in de rechten, doctoren (allen dus zwart, van Afrikaans bloed) optreden als belangrijke figuren. Ook agitatoren, waaronder velen die hun opleiding hebben gehad in gebieden achter het ijzeren gordijn, spelen een rol mee. Hier wreekt zich de fout, die de blanke maar al te vaak maakt. Hij heeft n.l. gemeend, dat het kinderlijke ras zich ook als kind zou laten behandelen. En dit kon niet, want een mens meent altijd bekwaam, volwassen en vol van mogelijkheden te zijn, ook wanneer dit niet feitelijk het geval is. Om mij te beperken tot hetgeen in Zuid Afrika gebeurd. is en dus enkele fouten op te sommen:

Men heeft daar van het begin af aan gebruik gemaakt van de Kaffers, de Bosjesmannen (ook de Bantoe stammen) als een soort slaven: De reservaten, die men later voor hen beschikbaar heeft gesteld, waren in feite niets anders dan gebieden, waaruit men voortdurend de nodige arbeidskrachten kon aantrekken tegen zeer gunstige condities. De eerste Voortrekkers behandelden de inboorlingen over het algemeen betrekkelijk goed en er was wel degelijk vaak een genegenheid tussen de naturellen en de blanken, die het land in beslag namen. Daarnaast was er natuurlijk een strijd van stammen, die hun eigen invloed bedreigd zagen. Er kwam het roofnek probleem, de strijd tussen de Engelsen en de mensen van Nederlandse origine. En hierbij - ik hoop dat niemand dit onvriendelijk opneemt - ontstond een verandering van mentaliteit. De doorsnee Engelsman is altijd gewend geweest om het gekleurde ras als een mindere te zien en juist de voortrekkers en hun afstammelingen (de Boeren) namen deze tendens in sterke mate over, nadat zij eenmaal waren samengedrongen in een statenbond

onder Engels bestuur. De steun die zij hierbij kregen van Engelse politiemachten en het leger zullen daar zeker niet vreemd aan zijn geweest. In de tijd van Dam Kruger was de behandeling van de naturellen zeker niet "goed" te noemen, maar zij was in overeenstemming met de mentaliteit van deze mensen. Zij kregen een voldoende achting en waren heel vaak de beste vrienden van hun meesters. Later werden zij meer en meer arbeidsdieren, die geëxploiteerd moesten worden. De ontwikkelingen aan het randgebied en de grote mijnen (de goudmijnen en diamantvelden, die geëxploiteerd moesten worden) gaven hier de eerste aanleiding tot een werkelijke misstand. De grote steden trokken kleurlingen aan zoveel zij konden en stootten de onbekwamen af, zonder hen te verplichten terug te gaan naar hun stam en hun stamgebied. Hieruit ontstonden de bekende shanty towns, opgebouwd uit afval en veelal bewoond door mensen, die op den duur elk begrip voor moraal en zeden verloren, terwijl zij ook de samenhang met de stam, waarin zij tot op dat ogenblik geborgen waren geweest, moesten kwijtraken. Zo werden deze shanty towns inderdaad pestholen, waarin wij roverbenden aantreffen, clandestiene stokerijen van drank van mindere kwaliteit, spelen en prostitutie.

Nu heeft men later gemeend de zaak te moeten hervormen. Maar men is hier niet te werk gegaan als iemand, die een ander iets wil verkopen; men is te werk gegaan als iemand, die iets voor het zeggen heeft. In plaats van de kleurlingen in staat te stellen door betere betaling een betere woongelegenheden te krijgen, iets waar zij ongetwijfeld zelden dan voor te vinden zouden zijn geweest, heeft men eenvoudig gehele shanty towns gedwongen naar "lokasies" (voor de naturellen speciaal gebouwde stadswijken) te verhuizen. Hier ontstond al het eerste zeer. Men hield geen rekening met de eenmaal gegroeide verhoudingen maar doceerde eenvoudig: "Dit is goed voor jullie en dat gebeurt." Het was een eerste punt voor de verzetsmensen want zo mag ik hen wel noemen om mee te werken: "Men onttrekt jullie wat van jullie zelf is en wat men er voor teruggeeft kan nooit hetzelfde betekenen." Dat was inderdaad waar, want in de shanty towns hadden zich opnieuw een soort stamverbanden gevormd. Deze werden uiteengeslagen en hun werkelijke binding (geheime plaatsen van samenkomsten en misschien ook wel geheime lasten) werd hun ontnomen. Zo ontstonden hele benden van rowdies, die á priori geneigd waren de blanken kwaad te doen. Zij meenden ten koste van de blanken te mogen en te moeten leven. Dit gaf aanleiding tot roofovervallen, het veroorzaken van stakingen en relletjes in de mijngebieden en voerde de regering tot steeds sterkere en strengere maatregelen.

Nu moet ik hierbij nog iets opmerken in verband met de onderwerpen, die in deze cursus reeds behandeld zijn. De blanke bevolking, zoals zij zich op het ogenblik in Zuid Afrika bevindt, is gezien hun incarnaties een zeer eigenaardige samenstelling. Wij vinden daar o.m. incarnaties van Basken van ongeveer 700 n. Chr.; Spanjaarden van tussen 1400 en 1500 n. Chr., wij vinden verder enkele incarnaties van meer noordelijke volkeren; daaronder ook Noormannen uit de laatste periodes Brittanniërs en Normandiërs. Het typische is dat al deze volkeren op zichzelf vroeger betrekkelijk hard waren en dat wreedheid bij deze volkeren normaal was. Vandaar dat een gemiddelde geestelijke hardheid van de in dit staatsdeel geboren blanken niet vreemd mag worden genoemd: Zij is deel van het geestelijk bewustzijn, dat bij de incarnatie op aarde wordt meegebracht.

Men is toen overgegaan tot exploitatie van de fouten van de kleurling. Men begon een zeer sterke scheiding te maken en deze zeer sterke scheiding was niet altijd rechtvaardig of reëel. Het maakte weinig uit om blanken en kleurlingen in een autobus te vervoeren. En het is een tijdlang inderdaad ook zo geschied, dat treinen en treinafdelingen zowel blanken als kleurlingen in een klasse konden bevatten. Indien de kleurling n.l. de prijs had betaald van de rit. Later heeft men dit afgeschaft. Men had de kleurlingen altijd het gebruik van sterke drank verboden. Dat is begrijpelijk. Daardoor werd hun de toegang verboden tot de huizen, waarin die drank werd geserveerd. Ook dit is logisch. Maar men ging al zeer snel dit verbod ook uitbreiden tot eetgelegenheden. In plaats van de prijs een prohibitie te doen zijn, dus eenvoudig door kosten, die voor de blanken te dragen waren en voor de zwarten niet, de scheiding te maken deed men dit door verbodsbepalingen. Het werd hoe langer hoe meer noodzakelijk te zien waar de zwarte man zich ophield. Dit leidde tot het geven van passen. Deze passen verschillen overigens niet zo erg veel van de daar te lande geldende normale identiteitsbewijzen. Maar zij worden ook gebruikt om te controleren, of die mens werkt en

waar hij werkt en dienen dus ook als een middel om hem terug te sturen naar zijn stamreservaat, wanneer hij geen werkelijke inkomsten of verdiensten heeft. Men heeft dit te laat gedaan en daarbij geen rekening gehouden met de stamregels. Had men deze voorschriften opgesteld aan de hand van hetgeen bij de stammen nog steeds gangbaar is, dan was er geen verzet gekomen. Het werd echter op een zuiver blanke, legale wijze gedaan. Daar hebt u dan de voorgeschiedenis.

U zult begrijpen dat naast de velen, die ten onder zijn gegaan in de steden van blanken, er steeds enkele kleurlingen zijn geweest, die inderdaad iets wisten te bereiken. Er zijn op het ogenblik vele geletterde naturellen. Er zijn onder de naturellen ook mensen, die zoals ik u reeds in het begin zei een zekere rang bezitten en vaak zelfs een academische graad hebben behaald. Dezen worden nu gelijkgeschakeld met de niet ontwikkelde negers uit de reservaten. Een ondraaglijke toestand. Daardoor werden dezen de kern van een steeds meer georganiseerd verzet. Zij werden het, die de gelegenheid schiepen voor agitatoren om op te treden en hun invloed op de bevolking steeds meer te vergroten. Op dit ogenblik kan worden gesteld, dat de blanke regering haar strijd nog 3 á 4 jaren kan volhouden; daarna zal zij moeten capituleren. De huidige onlusten zal zij zeer waarschijnlijk zij het eerst in enkele maanden kunnen bedwingen; maar een volgende golf van onlusten is dan reeds weer op komst.

Voor Europa is dit een beetje onplezierige ontwikkeling. Enerzijds kan men niet toelaten dat de naturel daar onmenselijk wordt behandeld, dat hij als een minderheid wordt onderdrukt; aan de andere kant zou het voor Europa beter zijn, indien Zuid Afrika een blanke natie bleef. Bovendien wordt hier buiten de hoge politiek om door zeer veel mensen pressie uitgeoefend op de regeringen om maatregelen te treffen; en wel maatregelen, die men gemakkelijk kan en durft nemen. Per slot van rekening Zuid Afrika wordt niet door Rusland beschermd, Hongarije werd dat wel. De gevolgen hiervan. zijn m.i. voor een ieder klaar en duidelijk. Het zal niet zo lang meer duren, of het Bemiddelde Afrika bestaat uit een reeks van kleine staten van hoofdzakelijk onontwikkelde mensen, gerepresenteerd door enkelen, die wel een ontwikkeling hebben opgedaan, maar door hun ervaringen met de blanken (o.a. in de Ver. Staten) niet direct prettig gezind zijn tegenover de blanken en. er daarom wel zeer op zullen staan hun invloed en gewicht te doen gelden. De meesten van deze staatjes zullen verzoeken te worden opgenomen in de U.N.O. Het gevolg zal zijn, dat een dergelijk groot blok van zwarte stemhebbenden in de United Nations de besluiten daarvan ongeldig maakt, voor zover het de blanke wereld betreft. Het zal niet meer mogelijk zijn om zoals nu een soort koude oorlog uit te vechten.

Men zal zich afvragen welke maatregelen dan getroffen moeten worden. Men denkt daarbij aan een nationaal votum binnen de staat, waarbij een ieder, die in staat is te lezen, te schrijven en te rekenen, een stem in het geding zou hebben. Maar de blanke bevolking is hiervoor te bang en zal dit nooit toestaan. Geen enkele regering die dit wil doorzetten heeft enige kans. Zou men trachten dit toch door te zetten, dan kan men ervan verzekerd zijn, dat de blanke oppositie, die toch betrekkelijk groot is, gewapenderhand zal ingrijpen, ongeacht het al of niet meegaan van leger en politie. Een internationale instelling dan? Een internationaal gerecht of een internationale instelling zou betekenen: het beoordelen van binnenlandse toestanden en omstandigheden. Dit is op zichzelf hier misschien te rechtvaardigen, maar het zou een precedent zijn. Want nu zou ook elk ander lid van U.N.O. zich aan een dergelijke beoordeling moeten onderwerpen. Hier komt bij, dat Zuid Afrika deel is van de Common wealth en zeker Engeland, Canada en Australier niet veel voor zullen voelen. om een lid van hun gemeenschap ongeacht hoe slecht het zich heeft gedragen aan een internationaal gerecht over te leveren. Ook hier is geen oplossing te vinden. De enige oplossing, die te vinden zou zijn, zou moeten liggen in een langzaam en overlegd veranderen van houding van de regering daar. Een langzaam maar zeker toelaten dat diegenen, die bewijzen kunnen dat zij inderdaad als een blanke kunnen lezen, schrijven, rekenen en ook verder een redelijke opvoeding hebben gehad, als blanken worden geregistreerd, ongeacht hun huidskleur. Hierdoor zou men de elementen, die. het verzet grotendeels leiden, ontdoen van hun werkelijk waardevolle medestanders. Wat over zou blijven, zouden de tovenaars en de agitatoren zijn. De tovenaars en de agitatoren kunnen verslagen worden maar nooit door een wereld, die hun in staat stelt hun geheim spel

verder te spelen, terwijl zij tegenover de buitenwereld worden gerepresenteerd door mensen met een redelijke ontwikkeling. Wanneer n.l. de redelijk ontwikkelde mensen wegvallen, zal de agitator zelf moeten spreken en op de voorgrond gaan treden. Dan zal de toverdokter zich niet meer kunnen verschuilen achter iemand met een academische opleiding.

De pressie, die men hier dus op Zuid Afrika kan uitoefenen, is natuurlijk in de eerste plaats een morele. In de tweede plaats echter zou dit moeten komen in de vorm van geheime aanbiedingen en verdragen, gepaard gaande (eventueel) met een vergaande actie, die in zowel als uitvoer van handelsartikelen uit de Republiek van Zuid-Afrika stopzet.

Ik geloof dat ik het probleem hiermede voldoende heb belicht.

❖ *Hoe stelt u het gehele probleem Afrika? Niet alleen Zuid Afrika: 1960 is eigenlijk het jaar van Afrika, is gezegd. Een kernjaar.*

Het is inderdaad een kernjaar, dat ben ik met u eens. Maar we moeten hier nog iets verder nadenken.

Afrika bevindt zich op het ogenblik in een zeer moeilijke periode. Afrika was het primitieve land. Het is echter tot een redelijke mate van ontwikkeling gebracht, dank zij de blanken. Dit betekent, dat Afrika op het ogenblik in een toestand verkeert van voldoende barbarisme en primitiviteit om ongeacht de offers en ongeacht hetgeen ermee gepaard gaat zo nodig aan te vallen, de strijd door te zetten, ongeacht het al of niet redelijke ervan, terwijl het gelijktijdig toch reeds de technische middelen kan hanteren, die voor een dergelijke strijd in deze tijd noodzakelijk zijn en ook het organisatorisch inzicht en zelfs het strategisch inzicht bezit om zo tegenover de blanke naties te handelen. Daar staat tegenover, dat op het ogenblik praktisch alle blanke naties het slachtoffer zijn geworden van een voortdurende vermindering van waarde en betekenis. Deze ligt o.m. in de lusteloosheid van de doorsneemens, een gebrek aan moed bij een zeer groot aantal van deze mensen, een voortdurende neiging tot marchanderen en een overdreven vertrouwen op de techniek. Het gevolg is, dat Afrika en haar bevolking, als Europa niet zeer snel andere paden inslaat, binnenkort de meerdere zal zijn. Dan zou Afrika met een groot gedeelte van Azië deze wereld beheersen. Vergeet niet, dat Afrika dit evengoed beseft als b.v. Moskou en Peking. Men voelt dit aan en meent op dit ogenblik deze ontwikkeling van eigen gebied te kunnen bevorderen door een voortdurende afpersing t.o.v. de blanken. Deze afpersing heeft een achtergrond, die voor de blanken onbegrijpelijk is. De bloedbond en de geheime bond zijn in Afrika ook op het ogenblik nog alles beheersend. Dit geldt evenzeer voor het Algerijnse verzet, voor een Mau Mau beweging, als voor bepaalde andere verzetsorganisaties, ook in Zuid Afrika. Hier is sprake van bonden; maar bonden die berusten op wat voor de westerling het meest primitieve bijgeloof is. Verering van primitieve geesten en goden, het aanroepen van orakels, het gebruik van tovermiddelen is in Afrika nog aan de orde van de dag. En al wat zich daarmee bezighoudt, verzet zich zeer sterk tegen de blanken, die niet zijn wetenschap ter beschikking heeft gesteld aan de medicijnman, maar heeft geprobeerd de medicijnman door zijn wetenschap te ontmaskeren.

Er wordt niet alleen een vrijheid bedreigd of een weg tot vrijheid ontnomen. Neen, er is meer. De geestelijke achtergrond, de bezielde wereld, waarin de doorsnee Afrikaan leeft, wordt hem ontnomen. Dit betekent dat geheel Afrika in steeds sterkere mate in verzet komt en moet komen tegen de blanke overheersing. Maar dit houdt tevens in, dat veel van hetgeen er zich in Afrika gaat afspelen in de komende jaren volgens blank inzicht krankzinnig is, onbegrijpelijk, wreed en zonder zin. Eerst wanneer men begrijpt wat de achtergrond is van de doorsnee Afrikaan, hoe hij ondanks alles nog zeer sterk aan de natuur gebonden is en in die natuur zijn geloof vindt, zal men misschien in staat zijn deze Afrikanen te hanteren.

Verder dient men te begrijpen, dat de Afrikaan in zijn eigen ogen vaak een edelman is, even hoog en even goed of groter dan de lords en viscounts van Engeland, de jonkheren, graven en baronnen van Nederland. Zij worden echter over het algemeen behandeld als wat minderwaardig en maar al te vaak tracht men tegen hen op te treden met geweld. Acties zoals b.v. die in België, waarbij men een van de leden van de contactraad van Congo in hechtenis nam, alsof hij dus geen parlementariër was met onschendbaarheid die kwam onderhandelen, maar eenvoudig een slaaf die zijn mond te vaak opendeed, maakt vijanden, dodelijke vijanden. Men vindt het vreemd, dat een wilde, die men een slag in het gezicht geeft, om deze

te wreken desnoods 100 blanken zal doden. Men begrijpt de samenhangen niet. Toch bestaat die mentaliteit en zij bestaat in Afrika zeker zeer sterk. Het gevolg is, dat voor dingen, die de blanke onbetekenend vindt of niet eens beseft, een tol zal worden geëist, die onbegrijpelijk groot is, die de blanke onredelijk schijnt en hem in de verleiding brengt gewapenderhand en met alle wreedheid in te grijpen. Het is juist dit onbegrip, dat op den duur de blanke uit Afrika doet verdwijnen en dat het hem onmogelijk zal maken in de eerste eeuw nog verder een belangrijke rol in Afrika te spelen.

Het jaar 1960 is een kroonjaar voor Afrika, inderdaad; maar er zijn er meer. Het jaar 1965 zal ons een nieuw beeld te zien geven van een Afrika, dat zich bevrijd hebbende van veel blanke invloeden in onderlinge strijd is gewikkeld en gelijktijdig tracht wat nog is gebleven aan laatste bastions van de christelijke en blanke beschaving te overrompelen, te overmeesteren en van zijn gebied voorgoed te bannen.

Hier hebt u een beeld van de totale geschiedenis van Afrika. En misschien mag ik daaraan toevoegen dat volkeren, die duistere geesten aanroepen en vereren, omdat dezen een machtig wapen zijn tegen hun vijanden, geneigd zullen zijn veel van de duistere krachten, die op een groot gedeelte van deze aarde overwonnen zijn, hernieuwd te stimuleren, op te roepen en te versterken met hun aanbedding, zodat ook geestelijk gezien de gevolgen voor deze wereld groot en ten dele op het ogenblik nog onberekenbaar genoemd moeten worden.

DROOM EN WERKELIJKHEID

Als een mens de werkelijkheid meent te kennen, blijkt hij in vele gevallen grote delen daarvan voorbij te zien. Omgekeerd; als een mens droomt en hij herinnert zich dit later, schijnt hij vaak die droom aan te vullen uit zijn geheugentje weten uit ervaring, dat hij bij die droom zeer vele aspecten naar voren brengt, die niet deel waren van het oorspronkelijk droomgelieven. Het is wel vreemd, dat enerzijds de werkelijkheid wordt beknot, anderzijds de werkelijkheid, wordt geïnjecteerd als een aanvulling in de droom. Er bestaat tussen deze beide waarden dan ook een direct verband. Dat directe verband zoeken wij in de eerste plaats in - wat men zo algemeen en mooi noemt - de menselijke psyche, in feite dus het innerlijk van de mens en zijn bewustzijn. Deze combinaties vragen ons allereerst de ontleding van de droomwaarde, daarnaast een ontleding van werkelijkheidswaarde. Willen wij deze beide factoren met elkaar kunnen vergelijken, desnoods tegenover elkaar stellen, dan moeten we wel degelijk weten wat we onder elk van beide verstaan. Ik geef toe dat de uiteenzetting, die ik over de beide elementen hier geef, onvolledig is. Zijn er punten die u pijnlijk onvolledig lijken dan kunt u daarop terugkomen in de discussie. Allereerst dan de opbouw van de droom.

Elke droom is opgebouwd uit reeksen elementen, die aan het z.g. dagelijkse leven ofwel de ervaringen van het waakbewustzijn ontleend blijken. Alle beelden kunnen worden herleid tot eens geziene beelden. Een historische droom kan historische figuren bevatten en historische kleding, dat is waar. Maar deze kleding zal alleen in zoverre perfect en duidelijk zijn, als de persoon die droomt deze heeft waargenomen. Perioden waar u niets van weet tonen in de droom geen authentieke kleding, maar worden vervangen door iets wat volgens uw eigen opvattingen, aan de hand van geziene en erkende waarden, in die periode een dracht zou kunnen zijn. Ik mag hiervan misschien een aardig voorbeeld geven.

Iemand beschreef eens een Romeinse droom. Hij had de heren zien gaan in toga, maar bleek niet te weten wat een Romeinse toga was. Dientengevolge zagen die heren er ongeveer uit als professoren tijdens een plechtigheid aan een universiteit en waren enkelen (dat werd er uitdrukkelijk bij gezegd van een aktetas voorzien. De vraag: "Hoe weet u dan, dat die droom in Rome speelde?" werd nog treffender beantwoord; "Ik was er toch zelf bij. Ik heb het toch meegemaakt; ik wist dat het Rome was." Hier komt dus klaarblijkelijk de voorstelling die men heeft op de eerste plaats en eerst daarna het beeld.

Er kan worden gezegd, dat elke droom zo zij opgebouwd is uit gekende beelden - ook beelden die lang vergeten zijn - steeds tracht een rationalisatie te volvoeren met deze beelden voor een mentaal standpunt, een gedachte of een prikkel van buitenaf, terwijl zij in de tweede plaats in vele gevallen tracht in de droom bepaalde psychische spanningen of problemen te

ontladen. Ook voor dromen die met het bovennatuurlijke in verband staan, geldt het voorgaande volledig.

Dan werkelijkheid. Onder werkelijkheid verstaan wij al datgene, wat wij persoonlijk kunnen beleven en ervaren plus datgene, wat door de gemeenschap gemiddeld als gelijke waarde wordt geaccepteerd. Dat betekent dat veel van hetgeen wij "werkelijk" noemen, niet waar is, dus niet reëel. In de maatschappij bestaan zeer vele beelden, vele indrukken en voorstellingen, die niet ontleend zijn aan enige werkelijkheid, maar die eerder een gedichtenbeeld zijn van de mensen. In enkele gevallen worden deze uitgedrukt door schilders, zodat we dan toch een beeldherinnering kunnen vinden, welke voor deze werkelijkheidsinterpretatie aansprakelijk is. In andere gevallen blijkt echter, dat het denken en daarmee het woord een grote invloed heeft op de wijze, waarop men een werkelijkheid interpreteert.

Ik geloof u tekort te doen, indien ik aanneem dat u niet weet hoeveel procent van de waargenomen werkelijkheid voor het bewustzijn teloor gaat. Dit is van 40 tot 50 ten 100, een betrekkelijk hoog percentage. Daar staat tegenover dat van hetgeen wordt waargenomen ongeveer 20 % niet reëel aanwezig was en toch werd gezien of beleefd. De werkelijkheid is dus klaarblijkelijk - evenzeer als de droom - afhankelijk van de instelling van degene, die haar waarneemt of beleeft.

En nu ik deze beide punten tegenover elkaar en naast elkaar heb gesteld door ze te definiëren, vinden wij de bindende factor in alles en dit is klaarblijkelijk het redelijk of waakbewustzijn van de mens.

Over het onderbewustzijn hebben wij heel weinig te vertellen. De mens kent de aanwezigheid daarvan misschien uit enkele impulsen, welke eruit voortvloeien. Maar het grote geheel - daar kunnen wij wel zeker van zijn - kent of ziet hij niet. Zijn redelijk bewustzijn echter is datgene, wat hem steeds weer de werkelijke handelingsimpuls of de rationalisatie daarvan geeft. Het is verder zeker de bron waaruit gevoelens en gedachten worden opgevoerd tot een punt van waarneembaarheid, in sommige gevallen van emotie.

Zo stel ik dan allereerst dit; Het menselijk denken is niet concreet. Al hetgeen beleefd wordt, wordt geïnterpreteerd en wel met de bedoeling het eigen "ik" een speciale plaats en/of een bijzondere nadruk te geven. Voor elke mens is het eigen "ik" het meest belangrijke. Zelfs indien men in nederigheid tracht zichzelf weg te cijferen, wordt dit wegcijferen van het "ik" het meest belangrijke in het Al, waardoor het "ik" indirect toch weer in het brandpunt staat. Het gevolg is, dat de wereld door het bewustzijn zoveel mogelijk wordt aangepast aan wat men voor zichzelf zou verlangen. Men ziet over vele dingen heen, die men niet wil opmerken. Men merkt juist die aspecten op, welke in het eigen "ik" positief of negatief leven. Deze werkelijkheid is de bron van de droom. Op het ogenblik dat mijn interpretatie mij niet toelaat mijzelf in de wereld perfect, genoeglijk en harmonisch neer te zetten te midden van een, laten we zeggen, tenminste goedkeurend geheel, ontstaat in mij een conflict. Dit conflict vraagt van mij in de eerste plaats een rationalisatie. Dat wil zeggen, ik moet het aan mijzelf kunnen verklaren, omdat ik het anders niet kan verdragen. Deze verklaring is meestal een afschuiven van schuld; slechts in enkele gevallen het erkennen van een oorzaak. Nu is deze spanning in de mens aanwezig. Ofschoon hij uiterlijk misschien dit gebeurde vergeet, zal hij in zichzelf dit probleem blijven bewaren.

Op het ogenblik nu dat de mens gaat slapen of op andere wijze zijn bewustzijnsdrempel verhoogt het kan dus ook het middagdutje, het suffen, het dromen zijn ontstaat een werking, waarbij het onderbewustzijn het conflict op zijn manier gaat verklaren en oplossen.

Conflictdromen kunnen, Indien zij onzekerheid als basis hebben, heel vaak een soort ondergang als oplossing van de onzekerheid stellen. Bekende beelden: trappen die plotseling eindigen; een val in de diepte; een deur die niet open gaat e.d.. Heel vaak wordt dit gekoppeld aan voor de mens kenbare rampen als vuur, water, vulkanische uitbarstingen. In de laatste tijd hebben wij er zelfs atombommen bijgekregen. De film, welke op het ogenblik in Nederland loopt, is zelfs aansprakelijk voor enkele zeer benauwde dromen; die in feite niets

anders willen doen dan hetzelfde weergeven n.l. in de droom is de oplossing van een zich niet waardig voelen en geen uitweg zien de vernietiging, hetzij van de wereld, hetzij van het "ik".

Ondergangsdromen van deze geaardheid zijn dan ook betrekkelijk vaak waar te nemen in perioden, dat de mensheid niet meer weet waarheen zij moet gaan. Hoe minder doelbewust zij streeft, hoe groter de frequentie waarmee deze impulsen, deze droombeelden, deze nachtmerries voorkomen. Zo kan worden gesteld, dat in perioden van materieel of zedelijk verval, waarin geen uitweg wordt gevonden, de angstdroom en de vernietigingsdroom een veelvoorkomend verschijnsel is. Hier blijkt de werkelijkheid aansprakelijk te zijn voor de droom. De droom is niets anders dan een poging van de mens om te ontkomen aan het probleem en dit op te lossen door in gevoel, in emotie een beleving mee te maken, welke de beëindiging van het probleem inhoudt. In vele gevallen is dit tevens een psychische zuivering. Want heeft men een dergelijke droom meermalen gehad en is men daardoor sterk bewogen geweest, dan is de mogelijkheid wel zeer groot, dat de mens het probleem zelve vergeet: Het heeft emotioneel een oplossing gevonden en is als zodanig niet meer van groot belang. Daardoor kunnen nieuwe problemen worden opgenomen, die gemakkelijk kunnen worden verwerkt.

Ons eerste punt voor deze avond stelt dus: de droom is in vele gevallen het direct gevolg van de werkelijkheid en een poging om een compensatie te scheppen in de mens, waardoor die werkelijkheid dragelijk, beleefbaar en beheersbaar wordt. Nu hebben we hier alleen een soort dromen gehad. Er zijn natuurlijk vele soorten dromen en even vele verklaringen.

De normale verklaring was vroeger, dat de droom ongeacht haar tijdsduur meestal kort was. Dat zij beperkt bleef tot 2 á 3 minuten, soms zelfs tot slechts enkele seconden. Dit is waar, zover het de z.g. wekdroom betreft. Als wij een droombeleving hebben kort voor het opstaan (of moet ik zeggen: tijdens het ontwaken, dat is juist) dan moogt u er vast en zeker op rekenen, dat deze droom de volgende aspecten vertoont:

Ten eerste: zij is ontstaan door een prikkel van buiten.

Ten tweede: zij is een rationalisatie van deze prikkel.

Ten derde: zij tracht de overgang van slaap tot ontwaken te vertragen.

Ten vierde: in het totaal van haar beeld zal zij wel een scherpe indruk achterlaten maar zeer snel verdwijnen.

Ten vijfde: zij laat over het algemeen een emotioneel residu achter.

Deze vijf punten gelden voor de wekdroom. De wekdroom ontstaat op een ogenblik, dat u al aan het ontwaken bent. Het gevolg zal zijn dat de indrukken, die in dit ontwaken ontstonden, verklaard moeten worden. Als we hier een valdroom tegen komen, is dat ongetwijfeld een gevolg van een bewegen van het bed, waardoor tijdelijk een kleine evenwichtsverandering optrad, die niet onmiddellijk door een reden kon worden verklaard. Vinden we een droom van vliegen, dan is meestal het omgekeerde het geval. Het vreemde is n.l. dat wanneer het hoofd naar beneden gaat, wij de indruk van een val ervaren, maar wanneer de voeten naar beneden gaan, heel vaak die van vliegen.

Deze dromen zijn op zichzelf onbelangrijk. Men kan hier alleen waarde aan hechten. Indien men zich realiseert dat elk probleem, dus de emotionele overblijfselen van deze droom, in hoofdzaak een weerkaatsing is van de innerlijke toestand. Zoals u op de wekdroom reageert, zult u reageren op al datgene, wat uit de werkelijkheid tot u komt en door u niet onmiddellijk door directe actie kan worden beheerst. Wanneer u dus uw krant leest, zult u ongeveer dezelfde reacties in uzelf ontmoeten als tijdens de rookdroom, zij het dat deze minder beeldend worden uitgedrukt. Die wekdroom vind ik dan ook verder niet van akte groot belang en ik wil overgaan tot een langere soort van droom, welke vreemd genoeg niet slechts parallel loopt met de werkelijkheid maar in sommige gevallen een tweede werkelijkheid opbouwt.

Wij zouden dit misschien het best de dieptepunt droom kunnen noemen, daar zij ongeveer begint bij het bereiken van het dieptepunt van de slaap. Zoals u weet, bestaat er een slaapcurve. Niet iedere mens heeft een gelijke, maar er komt een ogenblik dat het bewustzijn

voor indrukken van buiten het kleinst is, dat de lichaamsfuncties zo gering mogelijk zijn en dat dus het lichaam geheel in rust en ontspannen is. Er zijn van die uren, die bij een normale nachtrust daarvoor nogal eens in aanmerking komen. Gemiddeld (en die gemiddelde getallen wil ik u dan geven voor uw eigen land en omgeving). Voor Nederland ligt de tijd van gemiddelde diepste slaap voor diegenen die hun nachtrust niet beginnen na 11 uur 's avonds en niet gewend zijn om later op te blijven, ongeveer om 3.50 en eindigt ongeveer om 4.20. Tussen deze perioden ligt dan een dieptepunt, dat op zichzelf een periode kent van 10 tot 15 minuten van absolute rust. Daarna treedt lichaamsbeweging op en wordt het dieptepunt dus weer verlaten. In dit dieptepunt nu, ontstaat een tijdsdroom, die zelfs een half uur tot een uur kan duren. Iet wel, het is geen droom van de hele nacht, maar het is een droom die 60 á 70 minuten maximaal omvat waarin de tijdsfactor zoals in elke droom zoek is, zodat in deze periode een heel mensenleven zich desnoods kan afspelen en die verder wordt beïnvloed, en hier krijgen wij het typische: door een gewenste werkelijkheid.

Ik zei u reeds voordat wij begonnen, dat de fantasie in onze lezing een rol moet spelen. De fantasie van een kind is een correctie van de werkelijkheid, waarbij het kind zich plaatst in een toestand, waarin het de begeerde onafhankelijkheid van en macht t.o.v. de wereld heeft gewonnen. Daar is dit motief zuiver en klaar te erkennen. Het kind, dat een koets rijdt en zich deze fantaseert in een paar stoelen, wil in feite zich onafhankelijk weten van het geborgen milieu, waarin het verkeert. Het wil de wereld in en verwerkelijkst zich dit in gedachten. Het kind, dat weinig speelkameraadjes heeft, fantaseert zijn speelkameraadjes en maakt zich tot het middelpunt van een bewonderende schare. Het meisje doet dat ook heel vaak door levende persoonlijkheden door middel van haar fantasie aan haar verschillende poppen te geven en daarmee te spelen.

Kijk eens, dit aspect van de fantasie komt ook inde volwassene voor. Men meent meestal dat de fantasie van de volwassene een bewuste vlucht, uit de werkelijkheid is. Maar dat is lang niet altijd waar. In heel veel gevallen tracht de volwassene in zijn fantasie een wereld of, een toestand te creëren, waarin hij bevrijd is van alle remmingen, alle beperkingen, die hem normalerwijze binden. Hij wil zich zelve zijn en uiten,

In de droom waarover ik u sprak, deze dieptepunt droom, treedt dit aspect het sterkst op de voorgrond. Er is ral een slaaperperiode aan voorafgegaan. Die slaaperperiode kan lopen van in de kortste gevallen 45 á 50 minuten tot 6 uren. In deze periode heeft het lichaam zich ontspannen. Er zijn bepaalde droombelevingen geweest met halfbewustzijn tijdens het inslapen; daarna is er een periode geweest van reminiscentie, waarbij dus het lichaam zich bepaalde impulsen herinnerde (voor de slaapwandelaar betekent dit, dat zijn slaapwandelen meestal begint ½ uur na het inslapen). Daarna zijn alleen nog de problemen overgebleven. De mens is volledig lichamelijk ontspannen. En deze problemen worden nu niet meer uit de weg geruimd door ze in contact te brengen met een werkelijkheid, maar er wordt een tweede werkelijkheid geschapen. Deze tweede werkelijkheid krijgt - vooral wanneer het verschijnsel zich vaak herhaalt - het karakter van een afzonderlijke wereld. Het gaat zelfs zover dat er mensen zijn, die in afleveringen dromen. Ik weet niet, of u het wel eens hebt meegemaakt. Maar wanneer die slapen, lijkt het net een keukenmeidenroman, want elke nacht komt er weer een nieuw hoofdstuk uit met nieuwe avonturen. En al die avonturen hebben dan één ding gemeen; zij laten in de eerste plaats de mens zien in zijn gunstigste aspect; in de tweede plaats: zij brengen de tegenstellingen mot het dagelijks leven, waardoor hij zichzelf wat prettiger kan voelen.

Deze schijnwerkelijkheid nu geeft de persoon weliswaar een uitingsmogelijkheid, zoals de aarde de realiteit waarin hij leeft hem nooit kan bieden. Maar anderzijds legt zij hem ook verplichtingen op die in de werkelijkheid niet bestaan. In de droomwereld is het niet mogelijk verantwoordelijkheid af te schuiven. De dieptedroom, die helaas slechts zelden kan worden vastgelegd en gefixeerd, is voor de mens de perfecte zelfonthulling. Hij openbaart zich daar aan zichzelf door een parallelle wereld te scheppen volgens zijn eigen beeld en gelijkenis. Daar is hij schepper.

U zult vragen: "Wat heeft deze droom dan verder voor betekenis?" De betekenis, vrienden, ligt in de eerste plaats weer in het feit, dat aan de hand van de dan opgedane impulsen, de

werkingen die zich in de hersenen hebben afgespeeld, een ontspanning kan ontstaan. In de tweede plaats, dat nieuwe gedachtesporen worden gebaad, die in vele gevallen ook praktische oplossingen suggereren. Uit het onderbewustzijn kan dan in de eerste ochtenduren heel vaak een nieuwe visie op oude problemen ontstaan. Zij kan hieraan te danken zijn. Zij heeft wel degelijk invloed op de werkelijkheid, omdat zij de mens met zichzelf en zijn wensleven confronteert en in vele gevallen de drang of de moed verschaft daar verder op in te gaan.

Een volgende vorm van droom is misschien de meest eigenaardige, die er bestaat. U zou haar misschien als trance of uittreding willen omschrijven, maar dat is niet juist. Ik wil hier n.l. niet spreken over de geestelijke beleving, die men doormaakt maar over de stoffelijke. En de stoffelijke betekent, dat impulsen van niet stoffelijke geaardheid terecht komen in het menselijk brein. Dit maakt zichzelf daarvan een voorstelling. U weet hoe sterk suggestie kan zijn. Als je iemand blinddoekt, en je geeft hem een paar pijpjes koude macaroni te eten met de mededeling dat het regenwormen zijn, dan zou ik niet graag voor de zuiverheid van meubilair en vloerbekleding instaan. Als je iemand vertelt, dat je hem met een heet ijzer gaat branden en je raakt hem aan met ijs, dan kan - het is bekend onder deze suggestieve werking - een brandblaas ontstaan. Dat zijn bekende feiten.

Stel nu, dat mijn geest een lichaam bezit en daarin een deel van haar eigen belevingen moet weergeven. In de eerste plaats zullen deze belevingen worden geprojecteerd in stoffelijke beelden; dus volgens datgene wat in het denken, is het geheugen bewust en onbewust aanwezig is. Nooit wordt een feitelijk beeld ontworpen van een andere wereld of een andere sfeer. Hoe graag u het ook zou willen; deze kunt u stoffelijk niet verkrijgen en ook stoffelijk niet uitdrukken. Het is alles symboliek, gebaseerd op zuiver stoffelijke waarden, hoe vreemd deze ook gecommuniceerd zijn. Hierbij echter ontstaat verder een emotie. De geest kan deze tijdens haar uittreding niet in het eigen lichaam ervaren en kan een reeks van grote spanningen en emoties ondergaan. Deze kunnen worden overgebracht op het lichaam. Hier ligt overigens de verklaring van het feit, dat men na een uittreding zowel opgewekt en ontspannen als vermoeid kan zijn. Hier is doodeenvoudig de wijze van reactie, welke geestelijk ontstond, doorgedrukt op de stof en heeft via een suggestieve factor het lichaam in zijn toestand veranderd. Het is nu moe of opgerekt of ontspannen, zoals de geest zich op dat ogenblik gevoelde.

Deze dromen want het zijn toch eigenlijk dromen vertonen een zeer eigenaardig beeld. Er gaat altijd een periode van tenminste verscheidene minuten absolute bewusteloosheid aan vooraf. Onder bewusteloosheid wordt door mij verstaan; uitschakeling van alle bewuste stoffelijke processen uitschakeling van alle bewuste stoffelijke waarneming en uitschakeling van elk denken op redelijke basis. Het onderbewuste blijft dus doorwerken. Dan komt het beeld zelf en is zeer fel. Het heeft de neiging zoals in andere dromen dus diezelfde neiging bestaat een dramatisering te zijn met de persoon die droomt in de hoofdrol en toont daarnaast feitelijke toestanden uit de geest in symbolische en stoffelijke beelden.

Het is duidelijk dat ook deze vorm op zijn minst genomen n mens voorzichtig moet maken, want wij zijn zo snel geneigd iets te gaan zeggen op basis van een visioen of een droom. Geloof mij, dit is zeer gevaarlijk. De suggestie en de fantasie zijn in de droom zo sterk verweven, dat zij u wel eens dichter bij de werkelijkheid zouden kunnen brengen, dan voor u dragelijk is. De zelfonthulling, die op deze wijze kan ontstaan juist geïnterpreteerd zou het u moeilijk kunnen maken uw stoffelijk bestaan normaal voort te zetten.

Naast al deze zuivere droombelevingen komen wij tot een vorm, waarvan wij niet precies weten, of wij haar wel droom mogen noemen. Er bestaat n.l. een beleving, die de werkelijkheid van andere plaatsen op de wereld in de droom kan overbrengen en daarin volledig doen erkennen en beleven. De voorwaarde hiervoor is; het aanwezig zijn van een projector, een persoon die het beeld zelve aanschouwt en in zijn volledigheid van ervaring projecteert naar anderen.

Over het algemeen is het beeld in deze: dromen betrekkelijk beperkt. Ik denk hier o.m. aan de z.g. dodendromen, waarbij een overgegene zich plotseling manifesteert. Hier kan het voorkomen dat men inderdaad iets ziet, wat de persoon in kwestie heeft aanschouwd. In de

annalen van de Society for Psychical Research vindt u hiervan vele voorbeelden o.m. van mensen, die nooit op het grote slagveld bij Verdun geweest waren: of die nooit de Somme hadden gezien, maar die daarvan delen zagen en dan plotseling een vader, broer, vriend echtgenoot zagen, die opstond, klaarblijkelijk neergeschoten was en vaarwel zei, waarna het beeld verbleekte. In negen van de tien gevallen hebben wij hier te maken met een directe projectie van een stoffelijke waarneming.

Het blijkt, dat de gegeven beschrijvingen op het ogenblik van het overlijden (dus niet op het juiste ogenblik van de droom maar op het ogenblik van overlijden) absoluut juist en kloppend waren. Andere gevallen zijn te noemen; Iemand droomt dat hij een vliegtuigongeluk meemaakt. Het blijkt later dat rond dezelfde tijd het ongeluk inderdaad zich heeft voorgedaan, waarbij de beschrijving van de personen aan boord en het type vliegtuig juist is. Er zijn beschrijvingen van mensen, die op deze wijze rampen hebben meegemaakt. En steeds valt ons weer op, enkele details daarin zijn scherp gegrift en juist. Het totale beeld is betrekkelijk, wazig, een of twee personen komen ons scherp voor ogen. Nog een opvallend punt daarbij bleek n.l. bij die soldaten waar ik zo-even over sprak. Bij deze soldaten werd vaak niet de feitelijke verwonding gezien, maar wel een verwonding, die de soldaat kon denken te hebben. Voorbeeld; er was iemand die stierf een been afgeschoten; daarnaast had hij een hoofdwonde. In het beeld was wel de hoofdwonde maar niet de amputatie te zien. Dat is eenvoudig te verklaren. De persoon was op dat ogenblik wel bewust van een verwonding maar niet van een afgeslagen been noch van een doodbloeden. Op het ogenblik van de gedachte-uitzending toonde hij zich dus als aan het hoofd gewond. De hoofdwond, waarvan de plaats ongeveer juist was, bleek verder een interpretatie te zijn, waarvan de chirurgisch klinische details niet klopten. Dit ter verduidelijking.

Wij mogen dan ook stellen, dat in deze bepaalde soort droom een andere waarnemer zijn waarneming kan projecteren naar een persoon, die daarvan zelf geen details kent. Op deze wijze is het mogelijk beelden te verkrijgen, die met treffende nauwkeurigheid het einde van een mens of van meer mensen, dan wel de grote doodsnood van sommige mensen weergeven. Het blijkt dat uitgezonderd een handjevol ingewijden slechts mensen onder de spanning van overgang of absolute vrees voor overgave aan de dood tot een dergelijk gericht uitzenden van gedachten in staat zijn.

Indien wij dit nu echter stellen voor levenden; zal het u duidelijk zijn dat het ook voor de z.g. doden, de overgeganen, mogelijk moet zijn een dergelijk soort impuls op een mens af te vuren. Alleen mankeert er iets aan. Voor de geest is een voorstelling in stoffelijke vorm over het algemeen moeilijk. Indien zij al wordt gegeven, zal zij onjuist zijn. Vaak blijft zij in de meest intrinsieke delen van het beeld vaag. Zij gaat echter met een stemming gepaard, welke de mens ertoe brengt dergelijke beelden aan te vullen. Op deze wijze zijn ook beelden van een toekomstig gebeuren of van een gebeuren ver in het verleden soms als droom te beleven.

Een laatste deeltje van onze droom heeft wel een heel eigenaardig verband met de werkelijkheid. Op het ogenblik dat men van een bepaalde gebeurtenis droomt, is deze niet - feitelijk waar. Zij wordt echter binnen korte tijd over het algemeen verwerkelijk. Deze droom kan over enkele seconden tot enkele minuten uitgespreid zijn, maar heeft zelden een langere duur. Zij bestaat over het algemeen uit een combinatie van geconcentreerd zijn of nadenken en een handeling. "Toen ik het raam opendeed, zag ik een begrafenisstoet de veeg afkomen." Uit een verslag van een Schotse dame, die de dood van enkele mensen regelmatig vooruit had gezien. De handeling plus het denken. Maar bij elk aangehaald voorbeeld kan verder worden geconstateerd, dat de persoon in kwestie rustig was, juist had gerust, dan wel had zitten lezen en zich een ogenblik wilde vertreden om een te zware concentratie te verbreken.

In sommige gevallen hebben wij dit ook met slaap, waarbij men naar een venster gaat of een deur opent om zich even te ontspannen. Verder blijkt dat in alle gevallen dat deze dromen voorkomen het idee van "openen" gecombineerd is met de ervaring, ook wanneer het openen niet feitelijk wordt volbracht, maar slechts een impuls blijft, welke door het beeld wordt vervangen. Hier zou kunnen worden gesteld, dat de menselijke geest dus op de werkelijkheid vooruit kan lopen.

Maar hier is weer iets tegenin te brengen, n.l. nimmer is de voorstelling volledig juist, ook wanneer dit later wordt beweed. Indien wij n.l. zien dat een dergelijk beeld tevoren (dus vóór de feitelijke gebeurtenis) is vastgelegd, blijkt dat er slechts een zeer summiere en symbolische aanduiding van het werkelijk gebeuren is geweest. In de slaap vult de mens dit aan. De werkelijkheid heeft dus wel haar schaduwen vooruit geworpen maar niet zo concreet en zo feitelijk als men aan de hand van degenen, die over deze dromen spreken, zou aannemen.

Naar ik meen is hier de conclusie gewettigd, dat het aanvoelen van de komende gebeurtenissen, dan wel het in zichzelf weten dat gebeurtenissen zullen komen (dus persoonlijke voorwetenschap) kan leiden tot het ontstaan van beelden, welke echter de idee van verandering als inleiding vragen. Dergelijke beelden komen in overvloed voor.

Wilt u er meer over weten, dan zou ik u raden u te wenden tot degenen, die hierover onderzoekingen hebben gedaan en naar ik meen dus ook een zekere Dr. Tenhaeff hier te lande, die hierover een betrekkelijk gedegen studie deed verschijnen.

Hiermede heb ik getracht aan te tonen, dat de werkelijkheid en de droom altijd met elkaar in verband staan. Dit is echter niet voldoende. Ik moet hier n.l. nog iets aan vastknopen, dat zullen we zeggen de betekenis van het geheel ietwat wijzigt: Mijn betoog tot nu toe was n.l. zuiver, volledig wetenschappelijk verantwoord en aanvaardbaar. Hetgeen nu volgt is dit niet meer waar het berust op waarnemingen, die op aarde in deze vorm nog niet kunnen worden gedaan.

Mijn conclusie is deze: De mens vult de werkelijkheid aan met de droom. Omgekeerd kan de droom zowel in het verleden als in de toekomst puntjes van die z.g. werkelijkheid vaststellen. Er bestaat een factor in de mens en tevens in het heelal rond hem, welke zowel het verleden als de toekomst volledig in zich bergt. Onder bepaalde omstandigheden en condities zal de mens hieruit zelf vele, voor hem belangrijke delen kunnen ontleen: Het is duidelijk dat geen enkele droom, ongeacht van welke der besproken of niet besproken soorten, zich afspeelt met de persoon zelf in het middelpunt. Hij kan daarbij een van de dramatis personae zijn of ook de toeschouwer. Altijd weer, beperkt de droom zich echter tot het zuiver persoonlijke.

Een voorbeeld daarvan wil ik u ook graag geven. Een dame droomt dat zij in de buurt van Arnhem Duitse en Amerikaanse soldaten met haar onbekende wapens (de beschrijving "kachelpijp" doet denken aan de bazooka) ziet vechten. Het is een bepaalde straat; de Duitsers achtervolgen de Amerikanen; enkelen van hen vallen; er staat een tank in brand en er valt een brandend vliegtuig neer; dit valt op een deel van een villa: De droom lag ongeveer - ik kan het u niet precies zeggen, stoffelijk is het echter na te gaan, het is n.l. een geregistreerd geval - rond einde 1942. Hierbij werd niet, uitdrukkelijk niet, aangetoond dat er sprake was van een mogelijke bevrijding van Nederland. Er was geen sprake van een juist begrip voor de verhouding, welke op dat ogenblik tussen de Duitsers en Amerikanen bestond. Er was geen inzicht in hetgeen er verder gebeurde. De hele scène beperkte zich tot een persoonlijk, zij het als toeschouwer, beleefd tafereel. In dit tafereel echter traden een paar waarden op, welke op dat ogenblik nog niet aan de persoon bekend konden zijn.

Hier wijs ik op een zeer plastische beschrijving van de camouflage en de kostumering, welke de parachutisten hadden; de beschrijving van een voertuig of tank van een type, hetwelk op dat ogenblik in Nederland nog niet bekend was en zover ik weet ook niet gefotografeerd, en ten slotte op de beschrijving van de bazooka. Bovendien wist de persoon niet, dat zij al tevoren in deze straat was geweest. De waarschijnlijkheid, dat zij daar als kind wel eens was geweest, is echter groot.

Wanneer ik dit hier zo uiteenrafel, doe ik dit om duidelijk te maken, hoe vele elementen in die droom samenvallen. Aangenomen dat het zuiver persoonlijk element (n.l. het persoonlijk denken en de behoefte om toch een verklaring van het tafereel te geven) aan de mens dit contact met toekomst en verleden als werkelijkheid geheel of ten dele onmogelijk maakt, zal ons hierdoor duidelijk worden, waarom het element van toekomstige gebeurtenissen in visioenen en dromen steeds fragmentarisch blijft. Het zal ons verder kunnen verklaren, waarom vele visioenen omtrent toekomstige ontwikkelingen zo vaag zijn of slechts in

symbolen blijven verhuld: De Openbaring van Johannes van Patmos is daarvan een van de meest treffende.

Maar ook andere voorzeggende beelden hebben deze zelfde vaagheid. In vele gevallen is er sprake van een omschrijving en wel op een zodanige wijze, dat eerst na het gebeuren kan worden gezegd: "Ja, dit werd er bedoeld." Het orakel, dat in de droom is te vinden, moet dan ook zeer onbetrouwbaar worden geacht. Door droom en droombeleving omtrent verleden of toekomst te beschouwen als een beeld dat het "ik" betreft, worden wij zeer waarschijnlijk in strijd met de realiteit van het leven gebracht. Wij kunnen in die dromen een waarschuwend of een aanmoedigend element ontdekken. Wij kunnen deze waarschuwing of aanmoediging in het dagelijkse, leven toepassen. Dit is niet in strijd met de werkelijkheid. Integendeel, zelfs wanneer er vaneen zuivere openbaring van het eigen "ik" in de droom sprake is geweest, is het nog voldoende om aan de hand van dit innerlijk "ik" te werken en te handelen teneinde betere resultaten te krijgen. Het is dus heel goed mogelijk die droom actief te maken voor de werkelijkheid. Wat wij in geen geval mogen doen is te trachten een droom of een uittreding in de sferen op persoonlijke basis en al wat erbij behoort, te zien als behorend tot onze realiteit.

Het erkennen van invloeden is het meest belangrijke. De geest zal ongetwijfeld veel meer meemaken, dan ooit in een droombeeld binnen het bewustzijn kan worden vastgelegd. De meest fantastische beelden uit de droom kunnen vaak een door de geest geschapen oorzaak hebben en als zodanig indirect een weerkaatsing zijn van een bestaande werkelijkheid. In de vormen, waarin ze echter begrepen en geïnterpreteerd worden, zijn zij dit uitdrukkelijk niet. Men zij hiermede zeer voorzichtig.

Persoonlijk contact in de droom tussen geest en mens is inderdaad mogelijk. Ik weet dit uit ervaring. Maar onthoudt u wel, dat ook hier door het vreemde werken van de hersenen de absolute betrouwbaarheid hiervan vermindert. Men zij altijd voorzichtig aan te nemen, dat deze boodschappen volledig reëel zijn en toetse ze eerst aan het redelijke, voordat men er ooit gebruik van maakt. Persoonlijke leringen mogen worden gebruikt voor zover het "ik" ze als goed ervaart. Het is dan n.l. niet belangrijk van waar ze stammen. Ze kunnen gebruikt worden om het "ik" verder te doen rijpen.

Geestelijke krachten zullen in zeer vele gevallen mede invloed hebben op de droom van de mens. Ik denk hier aan de verklaringen in de middeleeuwen, als men sprak over succubus en incubus als krachten van geesten, die een feitelijk sexueel verkeer hadden met de mens en werden gebruikt om vele lustdromen te verklaren. Het is inderdaad mogelijk, dat dergelijke geestelijke invloeden, zij het niet zo demonisch als werd voorgesteld, hun invloed in het droomleven doen gelden. Maar zij kunnen dit nooit doen buiten hetgeen, in de mens leeft. En zij kunnen met de droom nooit voorstellingen scheppen, die ingaan tegen wat door de mens wordt begeerd.

Elke geestelijke invloed welke tijdens de droom ontstaat, is slechts bruikbaar als een aanduiding van eigen wezen en persoonlijkheid en van het in het "ik" aanwezige conflict. De werkelijkheid waarin men leeft - hoe onvolledig men haar ook ervaart - zal te allen tijde worden gediend door toepassing van hetgeen men in de droom leert. De zelfonthulling van het droomleven maakt een meer kordate en van grotere werkelijkheidszin getuigende benadering mogelijk van de wereld en de omstandigheden daarin, De mens, die de droom gebruikt om te ontvluchten aan de werkelijkheid, zal zichzelf daardoor voortdurend zorgen baren en zich in strijd en strijdigheden wikkelen. De mens echter, die de droom gebruikt als een middel om zichzelf en zijn eigen verlangens en reacties te leren kennen en zo in de werkelijkheid overlegd en redelijk te handelen, zal daaruit groot voordeel kunnen putten.

Het is verkeerd als men droom en werkelijkheid slechts wil zien als tegenstellingen. Ze zijn heel vaak aanvullingen van elkaar, zodat de werkelijkheid de droom bouwt, maar de droom de werkelijkheid in een juister aspect van een persoonlijk standpunt uit beleeft. Het zal velen moeilijk zijn om hiervan gebruik te maken.

En vrienden, nog een ogenblik uw geduld en ik ben klaar. Ik hoor n.l. heel vaak zeggen: "Ik droom niet." En menigeen vindt dat "niet dromen" ongunstig. Ik zou erop willen wijzen, dat het in heel veel gevallen zeer gunstig kan zijn. Niet omdat u niet droomt, dromen doet

iedereen maar omdat uw droom zo volledig in uw wezen wordt opgenomen. dat ze geen afzonderlijke emotie en geen afzonderlijke herinnering achterlaat, welke in tegenstelling kan zijn met de praktische werkelijkheid. Degene die geestelijk grote mogelijkheden heeft, kan deze dikwijls ontplooiën door in het droomleven de vereenzelviging met hetzij fictieve, hetzij reële figuren te bevorderen. Maar dan moet er sprake zijn van een bewust streven naar een bepaalde bereiking. In alle andere gevallen is het het beste de werkelijkheid voorop te stellen en elke droom slechts te zien als een aanwijzing omtrent hetgeen in die werkelijkheid als mogelijkheid is geborgen.

Daarmee, vrienden, heb ik mijn inleiding beëindigd en laat ik het aan u over om de punten, die uw bijzondere belangstelling hebben, in vragen te omschrijven of in opmerkingen te formuleren. Het zal me dan een groot genoegen zijn na de pauze verder in te gaan op de punten, die u met betrekking tot het onderwerp naar voren wilt brengen.

ACHTSTE LES - PROGNOSE

A. Het opzetten van een prognose.

Aannemende dat wij een prognose willen maken voor meer algemene toestanden en condities, zo zullen wij veelal niet kunnen volstaan met de anders vaak zeer behulpzame diagrammen der astrologie. Wij hebben n.l. te rekenen met de massa als een traag element. En bij de ontleding van toestanden mogen wij ons dan ook rustig aanpassen bij al hetgeen in het nabije verleden juist bleek. De opzet van een prognose dient dan ook als volgt te geschieden.

1. Wij omschrijven zo juist en nauwkeurig mogelijk het onderwerp, waarover wij een reeks van toekomstige ontwikkelingen zouden willen voorzien.
2. Wij omschrijven zo goed als het ons mogelijk is de karakters en mentaliteit van de groepen, groeperingen of landen, die een hoofdrol spelen in deze prognose.
3. Wij trachten zo goed mogelijk weer te geven welke kleinere groeperingen, zonder partij gekozen te hebben voor één der blokken, mede gemoeid zijn in de ontwikkeling, die wij volgen.

Hebben wij dit gedaan, dan hebben wij a.h.w. het slagveld omschreven. De karakterdefinitie, die wij zo goed mogelijk hebben gegeven, moet natuurlijk ontleend zijn aan kenbare feiten en tendensen. Gaat het over een bevolkingsgroep of volk, dan is het altijd prettig als je inzicht kunt krijgen in de belangstelling van dat volk. En daarbij kunnen couranten, tijdschriften, artikelen, maar ook de daar gemeenlijk geproduceerde literatuur ons van dienst zijn. Ook vinden wij houvast aan de kunst. De kunst is - zelfs indien zij met strenge hand wordt geleid - toch altijd enigszins een uiting van het karakter van het volk. Ook dit zullen wij erbij moeten betrekken. In de moderne tijd is het verder belangrijk te overzien, welke technische ontwikkelingen een bepaalde staat, groep of groepering heeft doorgemaakt in de laatste tijd en gepubliceerd. Dat laatste is belangrijk "én gepubliceerd". Want zoals u misschien weet wordt tegenwoordig een uitvinding pas dan gepubliceerd, wanneer men al een betere als top secret heeft kunnen classificeren. Wij hebben nu de gegevens en gaan vervolgens over tot punt B. van onze prognose.

B. Het ontleden van tendensen.

Nu hebben wij al eens gesproken over die verschillende cycli, die op aarde voorkomen. Het zal ons niet mogelijk zijn om alle cycli onmiddellijk weer te geven. Aan de hand van de historie kunnen wij echter bepaalde parallellen trekken. Het eerste wat wij dus doen, is zoeken in welke periode we ongeveer gelijksoortige toestanden hebben gekend en welke daarbij belangrijk waren. Hebben we dit gedaan, dan hebben wij dus aangegeven op welke basis wij het probleem gaan beschouwen. De cyclische verschijnselen, op deze manier uitgedrukt, geven ons verder de mogelijkheid om tendensen te splitsen. Laat ons niet vergeten, dat bij elk een grotere massa omvattend probleem altijd belangrijk en van zeer grote invloed zijn: economische verhoudingen, geloofsverhoudingen, politieke verhoudingen; verder: machtsverhoudingen en ogenblikkelijke bondgenootschappen.

Bij die bondgenootschappen wil ik u erop wijzen, dat voor ons een bondgenootschap alleen dan waarde heeft, wanneer het voor een kortere termijn wordt gesloten. In een dergelijk geval geeft de groep dus aan (het kan ook een compagnonschap of vennootschap zijn zelfs), dat in deze korte termijn het inderdaad belangrijk is dit bondgenootschap te handhaven. De partijen die het zo afsluiten vertellen ons eigenlijk met andere woorden: Wij zullen ons daar wel aan houden, want voorlopig hebben wij dit nodig. Echter alle verdragen, die voor 99 jaar of zelfs voor eeuwig worden gesloten, daar knipogen wij eens een keer tegen en dan zeggen we: scheurpapier. Dat leer je in de moderne politiek, zodra iemand met een ander een verdrag

voor eeuwig sluit of voor 99 jaar b.v., staat hij klaar om die ander een dolk in de rug te steken op het ogenblik dat hij niet kijkt.

Zo hebben we dan door het beschouwen van deze gegevens alweer een beetje verder inzicht gekregen. Maar wij zijn er nog niet, want onze opstelling vraagt nog iets anders. Het is voor ons n.l. onmogelijk een prognose zomaar te stellen zonder meer. Wij moeten feiten hebben, waaraan wij houvast hebben. Wij zoeken daarom in de gegevens die wij nu verkregen hebben eerst naar de praktisch onmiddellijk kenbare verschijnselen, die wij in de toekomst kunnen verwachten. Deze worden dus als controlepunt aangehouden. Soms blijkt dat we twee of drie verwachtingen kunnen hebben; meer zijn het er zelden. Dan zullen we elk van deze drie verwachtingen gebruiken als basis voor een extrapolatie. Ik neem nu natuurlijk aan, dat wij een dergelijke prognose maken voor eigen gebruik. Als je haar voor de krant maakt, dan geeft het niet wat erin staat, als je maar zorgt dat het sensationeel genoeg is. Een enkeling maakt daar wel eens een uitzondering op, maar dat zijn over het algemeen degenen, die een prognose geven op meer paranormale basis. Wij echter zoeken hier naar een persoonlijk inzicht in de komende ontwikkeling.

Door nu te zien welke van de testgevallen vervuld of benaderd worden kunnen wij vaststellen welke extrapolatie bruikbaar zal zijn. Dat kan ons in vele gevallen twee tot drie maanden kosten. Maar goed. Als dit gaat om een zeer belangrijk iets (een economische ontwikkeling voor de komende jaren, de mogelijkheid van een oorlog etc.) is het de moeite waard die drie maanden af te wachten om zekerheid te verkrijgen. Wij gaan nu vervolgens over tot het opstellen van onze prognose. En deze prognose zelf wordt dan als volgt altijd geformuleerd; (Dit moet u goed onthouden, want het is gemakkelijk)

Onder het eerste hoofd: breng je: op dit ogenblik voor jou vaststaande feiten.

Onder het tweede hoofd: de daaruit te verwachten ontwikkelingen.

Onder het derde hoofd: de astrologische punten van betekenis voor staten of volkeren in de prognose betrokken.

Onder het vierde: alles wat je weet omtrent de tijdsycli, die wij zo even al bekeken hebben.

Nu hebben wij dus een overzicht. Wij zien de gebeurtenissen staan, maar wij hebben ook een tijdsbepaling; daarvoor heeft de astrologie gezorgd. Wij zien verder in hoeverre versterkende of verzwakkende tendensen te verwachten zijn aan de hand van cyclische verschijnselen. Het is ons dan met een zekerheid van 80 tot 90 % mogelijk op grond van het gestelde een werkelijke prognose te ontwikkelen, die ook uitkomt. Er blijft natuurlijk altijd een percentage onzekerheid. Dat percentage onzekerheid kun je wel omzeilen, maar dan moet je andere krachten gaan inschakelen. Van menselijk standpunt is het niet mogelijk om een grotere zekerheid in prognose te verkrijgen dan gemiddeld 60 tot 65 %. Dat is het z.g. wetend gokken.

Uitgaande van bepaalde occulte wetenschappen als astrologie enz. komen wij (mede werkende met waarschijnlijkheidsrekening) dus tot de genoemde 80 %. Indien wij echter daarbij nu ook nog kunnen inschakelen hetzij het persoonlijk contact met het kosmisch geheugen, hetzij een contact met een entiteit, die daartoe toegang heeft, dan is het ons mogelijk van de door ons gedefinieerde punten vast te stellen of, hoe en wanneer zij zullen plaatsvinden.

Er zit echter een "maar" bij. Wij kunnen uit het kosmisch geheugen alleen dan bevestiging van prognose verkrijgen. Indien het gestelde met ons persoonlijk in direct verband staat en dan alleen in zoverre dit persoonlijk verband in de gebeurtenissen gehandhaafd blijft, dan wel en daar zit eigenlijk het haakje daar, waar wij een persoonlijk verkrijgen stellen boven al het andere. Er is dus een zekere honger of nood noodzakelijk.

Nu heb ik hiermee dus het idee van de prognose wel omschreven. Maar wat heb je aan één reeks artikelen, als je niet ook probeert over te gaan tot het stellen van praktische regels. Er zijn altijd korte weggetjes, die je al direct helpen bij het bepalen van verdere ontwikkelingen. Ik heb er zo één enkele genoemd. Ik heb u n.l. gezegd: Een verdrag voor eeuwig gesloten is een verdrag dat kort duurt. Een verdrag voor korte tijd gesloten zal in 99 ten 100 gevallen inderdaad vervuld worden. Dan onthouden wij verder: Elk verdrag dat de autonomie van een

groep, van een volk of van een regering zou aantasten, zal nooit voor 100 maar ten hoogste voor 50 % onder dwang van noodzaak vervuld kunnen worden. Dan onthouden we ook; Geloofsuitingen hebben op de ontwikkelingen in de maatschappij en in de wereld een sterkere invloed dan de doorsnee geloofsbelijdenis, kerkgang e.d. zouden doen verwachten. Er kan worden gesteld dat indien er een deel van de bevolking protestant is, niet belijdend, daar toch een zekere sfeer van Protestantisme heerst. Dat wil zeggen, dat het merendeel van de kinderen van deze gezinnen in hun later leven een bias hebben (een voorkeur hebben voor) elke richting die met het oorspronkelijk milieu en de daar beleden godsdienst overeenstemt. Naarmate de gevaren groter worden, die in de maatschappij bestaan, zullen deze groepen pleiten voor een strengere handhaving van hun godsdienstige principes en hetgeen zij daaruit voor politiek en economie als les menen te mogen trekken.

Dan gaan wij verder stellen. Bij een prognose mag nooit de zuiverheid van een ideaal als criterium worden gesteld voor de mogelijke vervulling. Een ideaal vindt n.l. zijn vervulling nooit. Zodra wij te maken hebben met een idealistische groep, kunnen wij rekenen dat ongeveer 4 van de handelingen, door die groep gepleegd, zodanig in strijd zullen zijn met alle verdere eisen en ontwikkelingen van de wereld, dat daardoor alleen al mislukking wordt gewaarborgd. Hebben wij te maken met realisten, dan moeten wij er rekening mee houden, dat dezen volkomen volgens eigen belangen zullen handelen en dus berekenbaar zijn, mits wij daarbij begrijpen dat hun werkelijke belangen en het als zodanig voorgestelde in vele gevallen verschillend zijn.

Voor prognoses in de toekomst (in het verleden was dat in mindere mate het geval, maar voor de toekomst is dat zeer sterk) moet verder rekening worden gehouden met het volgende: Een werkelijk samengaan van blanken en kleurlingen is in de eerste 100 jaar praktisch onmogelijk en dus zeer onwaarschijnlijk, al wat daarop zinspeelt of speculeert zal dienen te mislukken. Slechts een overheersing van één der partijen over de andere partij kan enige tijd gehandhaafd blijven.

Waar de overheersing ophoudt, houdt het contact op. In de tweede plaats: Reken ermee dat tussen volkeren, maar vooral tussen verschillende rassen haat de sterke factor is! Liefde kan weliswaar van persoon tot persoon worden uitgedragen, maar zal nimmer de betrekkingen tussen rassen kunnen regeren. De nadruk op verschillen zal de komende 3 á 400 jaar nog voldoende sterk blijven om beide rassen of verscheidene rassen van elkaar verwijderd te houden.

Dan nog een paar kleine tips, die het u misschien ook weer gemakkelijk kunnen maken.

Bij alles wat een groep van 100.000 mensen of meer betreft (dus dat kan voor een grote stad zijn) verwaarlozen wij elke periodiciteit beneden de 9 jaar. Dus we gaan pas van de 9 jaar cyclus (de 7 jaar cyclus laten wij nog terzijde) de 63 jaar cyclus enz. werken. De kleinere cycli n.l. hebben zo verschillende werkingen op de leden van die groepen, dat ze elkaar praktisch opheffen voor zover het het geheel betreft.

Als wij zoeken naar een politieke prognose, dan zullen wij altijd moeten uitgaan van de psychologie van het volk. Moeten wij uitgaan van het sentiment, dan zal onze prognose alleen toepasselijk blijken op religie.

Gaan wij uit van de dagdromen, het z.g. wensleven dat wij in het merendeel van het volk erkennen, dan komen wij altijd tot een vaststellen van economische verhoudingen en wijzigingen.

En dan nog één aardigheidje, dat u ook niet moogt vergeten: Hoe puriteinser een bepaalde groepering optreedt en zich voordoet, hoe zekerder kan worden gesteld, dat ze zedelijke verwarring en op den duur moreel verval veroorzaakt. Ook daar kun je rekening mee houden, want het maakt het je soms heel gemakkelijk om te zien wat er eigenlijk gaande is. Ik zal een paar voorbeelden geven, dat is misschien gemakkelijker.

Wij willen een prognose stellen op de ontwikkelingen in Nederland. Dan trekken wij deze allereerst politiek. Politiek kan in Nederland worden gesteld, dat ondanks een tijdelijke vooruitgang van conservatieve partijen en groeperingen een eindoverwinning van een

hervormd socialisme waarschijnlijk is. Politiek gezien ik ga hier dus uit van het volk, wat ik daarin aan denken enz. erken. Is Nederland realistisch genoeg om te begrijpen dat de huidige vorm van staatsbestel, zoals gepropageerd sedert de laatste wereldoorlog, op den duur niet houdbaar zal blijken te zijn. U kunt slechts zolang aan de meerderheid geven als er een minderheid is, van wie je nemen kunt. Houdt dat op, dan is de invloed op het volk verloren. Van idealisme is in beperkte mate maar veel te weinig sprake. Wij mogen dit zeker noch bij conservatieven noch bij socialisten verwachten. Hieruit zou voortkomen de verwachting dat de conservatieven meermalen nog (mogelijkerwijze nog 2 á 3 verkiezingen) een gelijk of zelfs licht toenemend aantal stemmen zouden kunnen verwerven. Van de confessionele partijen en groeperingen weten we ook dat er een poging is op het ogenblik om een sterke religieuze binding tot stand te brengen. Zij zullen ook wat feller optreden. Het normale resultaat zou zijn, dat een socialistische partij zich ternauwernood kan handhaven en, zelfs iets moet laten vallen. Maar de confessionele partijen nemen te veel van de vrijheid ook van hun eigen leden weg. Ze willen u precies vertellen wat voor pantalons u moet dragen, hoe lang de damesrokken moeten zijn, welke film u kunt zien en welk liedje u moogt luisteren. Dit wordt op den duur niet aanvaard. Het gevolg zal zijn dat een socialisme, dat zich tot zuinigheid bekent. Ongetwijfeld een steeds grotere aanhang zou kunnen zwinnen. Het zou deze alleen kunnen behouden door zijn beloften inderdaad voortdurend te vervullen. Wat de religie in Nederland betreft zou moeten worden opgemerkt, dat de grote strijd op het ogenblik niet wordt gestreden op het terrein der kerken, maar het gaat van de kerkelijken tegen b.v. de humanisten, dus de buitenkerkelijken. Daarbij kan verder worden gerekend op de sentimenten. En die sentimenten zijn ondanks de schijnbare loszinnigheid vooral in het zuiden nog zeer sterk gebonden aan een regeerbare Almacht, een God, Die je van te voren vertelt, hoe het zal gaan, op Wie je je kunt beroepen en op Wie je al je lasten kunt afwentelen. Hoe verder wij naar het hoorden gaan hoe minder dit Godsbegrip tot uiting komt, zodat wij zowel in Groningen, Friesland en Drente als ook in West Friesland mensen vinden, die meer voor een rechtvaardige dan voor een liefdevolle God voelen. Deze sentimenten leiden tot een vormgeving. Is op het ogenblik de actie in de eerste plaats gericht tegen mensen, die kerkelijke functies in een ander, meer humaan vlak zouden willen trekken, zo zal men er niet aan kunnen ontkomen ook elkaar tegen te spreken. Gezien de gewoonte, die de Nederlander heeft om tot splijting en splitsing over te gaan, zou kunnen worden verwacht: een reeks van splitsingen in de minder goed georganiseerde kerkelijke alliantie van verschillende Protestantse geloven. Zelfs is het mogelijk dat zich hieruit een nieuw soort orthodoxie en vrijzinnigheid gaat ontwikkelen. Gebeurt dit echter, dan verliest deze groep zeer veel van haar invloed op het gebeuren in de staat.

Gaan wij kijken naar de katholieke kerk, dan zien wij dat de poging tot versterkte organisatie en dwang, die al steeds sterker kenbaar wordt, zeker moet liggen in een van onze bekende cyclische verschijnselen.

En te oordelen naar wat wij in het verleden hebben gezien, zal dit een cyclus van 7 x 7 of 49 jaren zijn. 49 dus bijna 50 jaren van voortdurend pogen de touwtjes aan te halen is voor de Nederlandse mentaliteit niet te dragen. De katholieke kerk zal dus moeten beginnen met attracties. En met deze attracties zal zij voor velen van haar tot nu toe zeer intens gelovigen een zekere ontwaarding van geloof doen ontstaan.

De conclusie die hieruit te trekken is: Nederland gaat naar een grotere verdeeldheid, maar ook een grotere verdraagzaamheid op godsdienstig terrein, die echter pas over een 50-tal jaren volledig ontwikkeld zal zijn.

Er kan worden verwacht dat humanisme, grote vrijzinnigheid ongeacht de kerken daarbij een zeer belangrijke rol zullen gaan spelen. Ook kan worden verwacht dat geloofsgenezers, wonderdoeners e.d. in Nederland ofschoon zij de eerste 6 á 7 jaren waarschijnlijk geweerd én misschien zelfs vervolgd zullen worden op den duur mede hun stempel gaan drukken op de geloofsbeoefening. Want de Nederlander is iemand, die graag wil bidden, maar hij wil er ook wat voor terugzien. De idee van "voor wat hoort wat" en "mijn geloof wordt beloond" zal voor zeer velen meebrengen de behoefte zich in de richting van het wonderdadige te bewegen. Dit betekent dat de theologische faculteiten een minder scherpe beheersing van het geloof tot stand zullen kunnen brengen dan zij wensen. Deze ontwikkeling zou zelfs liggen in een 12-jaar cyclus, dus over 9 jaar. (Over 9 negen ongeveer moet die kenbaar zijn).

Maar met deze beide prognoses heb ik één ding over het hoofd gezien van wat ik u heb geraden, n.l. neem voor die dingen eerst eens een kernproef, een proefpunt. De situatie, zoals ik die politiek en religieus heb ontwikkeld, kunnen wij nog eens even verder ontwikkelen. En dan gaan wij ons afvragen: wat zou nu politiek het meest belangrijk kunnen zijn? En dan stellen wij in de eerste plaats vast, dat een strijd zoals wij die vooruit hebben gezien met een langzame onderdrukking van de sterk socialistische tendensen zou moeten leiden tot een zeer scherp socialistisch verweer en een poging zich te herstellen. En dit verweer zal klaarblijkelijk veel scherper zijn dan tot nu toe heeft plaatsgevonden. Aan de hand van de ontwikkelingen en de kleinere periodiciteiten zou ik deze periode moeten stellen op kort na het Kamerreces. Voordien zijn er wel tekenen van, maar m.i. nog geen directe opstand. Conclusie; Indien de door mij geschetste politieke ontwikkelingen juist zijn, zal vermoedelijk rond oktober een heftige strijd in de Kamers uitbreken; waarschijnlijk gevolgd door perscampagnes van verscheidene kanten, die mogelijkerwijze ook voor het Kabinet fataal kunnen worden, maar die in ieder geval een reeks van voorgenomen regeringshandelingen absoluut zullen torpederen. Daar heeft u dus het controlepunt. Komt dat nu uit, dan kunt u zeggen: Wat wij nu berekend hebben over een periode van zo en zo lang, klopt ook.

Godsdienstig hebben wij het nog veel gemakkelijker. Als wij op het ogenblik zien, hoe enerzijds de gelovigen altijd erg royaal zijn met geld voor hun kerken, anderzijds minder royaal met hun tijd, zo moeten wij wel verwachten dat er acties zullen ontstaan van de kerken, waarbij zij trachten die kerkelijke gemeenschappen sterker dan tot nu toe bijeen te houden. Wij zullen hier moeten rekenen met acties, die waarschijnlijk al in juli beginnen (ook weer aan de hand van verschillende kleine cycli); en deze acties zouden moeten inhouden: pogingen het geloof te populariseren; het attractiever maken van kerkdiensten en dan denk ik niet aan jeugddiensten, want dat is al gebeurd maar voor volwassenen; het toevoegen van meer spectaculaire elementen; en mogelijkerwijze zelfs het organiseren voor elk die dit wenst (als deelnemer dus) van religieuze reizen tegen zeer lage prijzen, maar ook gemeenschappelijke maaltijden voorafgegaan door of gevolgd door een kerkelijke plechtigheid. Van katholieke zijde meen ik inderdaad, dat wij deze reisjes en maaltijden ook voor z.g. buitenkerkelijken nog rond of vóór augustus mogen verwachten. Het toevoegen van attracties aan bepaalde - laten we zeggen - hervormde, protestantse kerken zal waarschijnlijk iets langer duren. Maar we mogen toch algemeen verwachten, dat vóór Kerstmis ook daar al deze tekenen volledig kenbaar zijn n.l. een verschil in organisatiekracht tussen Katholiek en Protestant, wanneer het op grotere schaal gaat.

U ziet, nu heb ik ook meteen die controlepunten erbij gehaald. Nu moet u niet van mij verlangen, dat ik al die andere afleidingen ook ga geven, ofschoon ik even voor u wil aanstippen in welke richting die eventueel zouden kunnen gaan.

Mijn prognose (politiek): Kabinet de Quay in gevaar door sterke socialistische oppositie, mogelijkerwijze zelfs val van het Kabinet. Daarnaast kan ik natuurlijk stellen een meerderheidsoverwinning door eenheid in het restant van de Kamer. Dit lijkt mij erg onwaarschijnlijk. Zou dit echter het geval moeten zijn, dan zouden we hiervan in de voorpostengevechten al kunnen genieten en zouden we misschien weer het schouwspel zien van een hele Kamer fractie, die de Kamer vergadering verlaat. De derde mogelijkheid is, dat er niets gebeurt. Maar als er nu werkelijk helemaal niets gebeurt en ze zo blijven doorsukkelen, dan zal er iets anders tot stand moeten komen. Dan zal n.l. de enige oplossing zijn: een aanval van de niet socialistische parten niet direct in gemeenschap maar toch wel in innige samenwerking tegen de socialisten als schuldigen aan vele misstanden. Zou dat gebeuren, ja. dan weten wij wat er gebeurt; dan krijgen we inderdaad ook een communistische nederlaag, maar door die aanvallen een verscherpt socialistisch herstel. En dat is natuurlijk niet zo mooi. Dat zou te snel gaan en daardoor aanleiding geven tot latere fouten in organisatie, in bestuur.

Dan zijn er natuurlijk nog meer punten, die in Nederland interessant zijn. Één daarvan is b.v. voor mij de ontwikkeling van occultisme en al wat daarmee samenhangt: spiritisme, spiritualisme, geheimleren e.d. Om daar een prognose van te maken is heel eenvoudig. We hebben hier n.l. te maken met een wereldtendens, die pas is ingezet en die positief is. In de tweede plaats hebben we voor Nederland te maken met een 144 jaarcyclus, die ongeveer 20 jaar zeg, 25 jaar loopt en die ook positief is. Een prognose zou hier moeten luiden: In de

eerste plaats een sterke vooruitgang van de bewuste occulte activiteiten in Nederland. Wanneer wij daarbij verder rekening houden met het feit, dat dit een heroriëntatie van velen vergt, zou daarnaast moeten worden gesteld: een intensere (maar in véle gevallen geringere) belangstelling voor bepaalde geheimscholen, evenals b.v. voor spiritualistische bijeenkomsten. Dit laatste echter is weer gemakkelijk te controleren, want indien het hiervoor gestelde juist is, dan moet een omkeer plaatsvinden mogelijkerwijze reeds rond 15 juni, in ieder geval vóór oktober. En dit zou kenbaar zijn aan grotere en meer openlijke activiteiten met grote belangstelling en toeloop op het gebied van spiritisme, spiritualisme, demonstraties van z.g. gesloten of geheime verenigingen, perspropaganda voor bepaalde inwijdingsscholen. Dus dat gaat wel de goede kant uit.

En dan natuurlijk de economie. Wanneer je de economie van Nederland ziet, dan is ze sterk gebonden aan de economie van de wereld. Nu heeft Nederland al heel veel fasen doorlopen, die vreemd genoeg elders pas beginnen te ontstaan. Vergelijkenderwijs: sociale verzorging, sociaal bestel zijn doorgevoerd in Nederland, in Engeland, in iets mindere mate in België en West Duitsland en in nog mindere mate in Frankrijk, op een zodanige wijze dat hier praktisch het verzadigingspunt van sociale verzorging wordt benaderd, voor zover de mogelijkheden reiken. Maar Australië begint met een nieuwe cyclus op dat terrein. Amerika begint zich nu pas te wenden naar het stadium van steeds grotere regeringszorg ook voor de persoon (dus gebonden). De conclusie is hier: wij zijn een slag vóór. En als wij dan die slag voor zijn, moeten wij zeker de terugslag voelen van een ontwikkeling, die achter ons aandraaft. Indien dit grote landen zijn en Nederland is een klein land, zullen wij die weerslag ook zeker ontdekken. Die weerslag zal zich economisch in de eerste plaats gaan uiten in grotere regeringsbemoeiingen met im en export dan ooit te voren. Voor Nederland echter gelijktijdig een poging tot vermindering van regeringszorg. Dit zou bepaalde industrieën (en vooral ook kleinere industrieën) wel wat moeilijkheden kunnen bezorgen. Ex zou sprake kunnen zijn van een ruimere arbeidsmarkt.

Dan gaan wij verder kijken. Wat hebben wij nog meer? Nu zouden we kunnen zeggen: Gezien de veranderingen in de loop van Uranus en Saturnus, de kleine variant in tijdswaarde, kunnen wij het daarnaar ook nog bepalen. Maar dat laat ik er buiten. Ik ga nu verder uit van; Wat gebeurt er nog meer? Redelijk is aan te nemen dat er grote onrust en zelfs onlusten gaan ontstaan. Oorzaak: de directe tegenstelling tussen organisatie (vooral arbeidersorganisatie), die deel is geworden van de regering (althans tracht daar deel van te zijn en de behoeften van de kleinere groeperingen om voorhun eigen belangen op te komen, zoals zij die zien.

Gevolg: vermindering van werkzekerheid, zoals die op het ogenblik bestaat en zeer waarschijnlijk in het begin een verdere slag van de loon en prijsspiraal. Die geldontwaarding heeft dan tevens haar invloed op het spaarwezen. Wij kunnen b.v. gemakkelijk gaan speculeren en zeggen, dat wanneer een sterker oplopen van de prijzen als nog gebeurt, de besparingen op lange termijn binnen een jaar zijn teruggelopen tot ten hoogste 2 á 3 % van het totaal door het Nederlandse volk gespaarde bedrag. Wanneer beleggingen plaatsvinden, zullen deze over het algemeen niet meer in obligaties worden belegd maar in aandelen. Een opleving van de Beurs zou hiervan het gevolg kunnen zijn. Aanduidingen daarvoor? Alweer heel eenvoudig. Als u regelmatig de staatjes van de Nederlandse Bank leest en u komt tot de conclusie dat verschillende malen achtereen mogelijkerwijze vanaf augustus, het kan een maand vroeger, het kan een maand later zijn de bankbiljetten circulatie te groot is en groter blijft dan normaal, dan weten we dus dat deze ontwaarding met al wat ermee samenhangt plaatsvindt.

Wat de rest betreft, behoef ik u niet veel te vertellen. We werken natuurlijk allemaal naar een zekere nieuwe spanning toe, daaraan ontkomen we niet. En als wij dit nu zien aan de hand van het gehele wereldgebeuren wij moeten in een periode komen van grote spanningen. dan zal het duidelijk zijn, dat dat op al het voorgaande zijn weerslag heeft, maar het zal in versterkte mate zijn weerslag kunnen hebben op b.v. de beeldende kunst. Als het door mij gestelde juist is, zullen in de komende 18 maanden verscheidene kunstenaars teruggrijpen naar meer conservatieve methoden, terwijl wij daarnaast een soort herhaling zien van bepaalde kubistische, punctuistische tendensen, zelfs, die men voor het merendeel vergeten waande. De abstracte kunst die ernstig wordt beoefend zal over het algemeen wat minder

opkomen; maar wáár zij voortgaat eerder een dessin karakter dan een kunstwerk karakter krijgen, als ik het zo mag uitdrukken, Wat de muziek betreft mogen wij opmerken dat Nederland wanneer het onder deze spanningen verkeert voldoende mensen heeft, die deze spanningen kunnen uiten b.v. in muziek. Dan zou te verwachten zijn, dat betrekkelijk modern voor onze Nederlandse opvattingen maar ja, een Nederlander noemt Bartok ook al modern en Flipse is helemaal iets verschrikkelijks zeer moderne kunstwerken in meer klassieke vorm zullen ontstaan. Daarnaast zou kunnen worden gesproken van een tendens in de z.g. hitparade om over te gaan tot vlottere liedjes die het chansontype gaat benaderen en dus afstand doet van, ik zou haast zeggen, de Nederlandse klompdansenstijl, die in zoveel van de populaire Nederlandse muziek nog steeds kenbaar blijft. Kentekenen ervan? Ach, luister naar de radio, luister naar wat u op straat hoort, kijk naar wat u in de concertzalen voorgezet krijgt. Die veranderingen zullen voor zichzelf spreken. Maar doet u mij één genoegen en beoordeelt u niet de klassieke muziek naar de abonnementsconcerten die worden gegeven. Dat is even onjuist als de Nederlandse kleinkunst en lichte muze te beoordelen aan de hand van een z.g. Songfestival. Nu is het niet te verwonderen dat het Nederlandse lied hier kleine kansen heeft, want het woord zelf zegt het reeds.

Er is weinig plaats voor een Nederlands lied in een feest, dat begint zich aan te kondigen met een Engelse naam om daarna zeer internationaal zichzelf een festival te noemen. In de literatuur mogen wij een terugkeer tot een pessimisme verwachten met waarschijnlijk een tendens tot nog meer journalistieke stijl, dan tot op heden reeds gevolgd. Schrijvers van naam zullen in de komende maanden zeer waarschijnlijk al romans doen verschijnen (die zijn dus ten dele reeds nu geschreven), die opvallen doordat zij de meer literaire inslag trachten te verloochenen. Rauwheid en realisme zullen hier voorlopig nog de boventoon voeren.

U ziet, we kunnen aan de hand van zo'n overzichtje een aardig beeld van het Nederlandse volk krijgen van wat er eigenlijk gaat gebeuren. Dat Nederlandse volk gaat geen gemakkelijke dagen tegemoet. Het zal in vele gevallen een beetje flinkere houding moeten aannemen. Het zal moeten voorkomen dat het door de knieën gaat. Men zal meer afstand moeten doen van het al te zeer geregelde en op schrift vastgelegde en daarvoor moeten gaan improviseren. Maar het geheel van de situatie geeft aan, dat Nederland zeer waarschijnlijk ten slotte daar baten uit zal kunnen trekken, zodat de algehele toekomst voor Nederland gezien niet al te ongunstig is.

Hier hebt u nu een idee van een prognose. U kunt natuurlijk die prognose ook over kleinere of grotere groepen stellen. U kunt haar stellen over het verloop van een topconferentie. En dan kunt u zeggen: Zolang het hier gaat om blanke staatshoofden, die gedreven worden door een gemeenschappelijke angst voor een groeiende macht der kleurlingen, zullen zij tot uiterlijke overeenkomsten geraken, maar deze nooit volledig volvoeren. Eerst wanneer het dreigende gevaar zich inderdaad toont, kan worden verwacht dat zij zullen overgaan tot een merendeels agressief bondgenootschap, waarbij zij trachten de door hen tot nu toe onderworpen delen van de wereld in toom te houden.

En zo gaan we verder. Ik heb dit nu op een zeer algemene basis voor u gedaan. Ik wil u ook nog eens herinneren aan die regel van 3. Wanneer een aantal gebeurtenissen gelijk of ongeveer gelijk plaats heeft en wij zien dat 1 en 2 in een bepaalde richting gaan, dan kunnen wij aannemen dat 3 zich in die richting zal voortzetten. De gebeurtenissen gaan als golven rond de wereld. Hebben wij te maken met een bepaalde reeks van ongeveer gelijksoortige gebeurtenissen, dan kunnen wij rekening houdende met de tussenliggende tijd komen tot de conclusie, dat soortgelijke gebeurtenissen op een gelijke afstand verder in de reeds. gevolgde richting kunnen worden verwacht.

Het is geen kunst om een prognose te maken, vrienden. Het is wel een kunst om je gegevens zo eerlijk en zonder vooroordeel te stellen, dat de conclusie die je trekt zonder eenzijdigheid de werkelijke en de ware toestand weergeeft. Is men echter tot dit laatste in staat, gebruikt men alle correcties die mogelijk zijn, dan zal men tot de conclusie moeten komen, dat praktisch elke mens zoveel van de toekomst kan voorzien, dat hij reeds in het heden zijn gedrag kan gaan regelen aan de hand van de ontwikkelingen die plaatsvinden, waardoor elke tijd en elke toestand hem in een gunstige positié zal aantreffen en hem zal zien staan bereid

tot en in staat tot een strijd en een overwinning. Dit neemt niet weg, dat de mens in het heden moet leven en niet in de toekomst. Maar de kennis, die een kleine prognose ons vaak geeft, is meer dan voldoende om ons gedrag in zoverre te wijzigen, dat wij in het heden reeds de basis leggen voor een onaantastbaarheid, die nu misschien slechts ten dele maar inde toekomst ten zéérste noodzakelijk zal zijn.

HET VERBORGEN WERELDBESTUUR

Na al het vele dat er is gezegd over de Witte Broederschap, over de krachten van de geest die op deze wereld inwerken, is het misschien wel eens interessant om na te gaan op welke wijze deze onzichtbare krachten op de wereld werken, wat hun invloed bereik is en bovendien op welke wijze zij zichzelf organiseren en proberen een bepaald schema of plan te volvoeren.

Dan moet ik allereerst beginnen met vast te stellen, dat "Witte Broederschap" een verzamelnaam is. Het is dus niet één genootschap of één groepering, maar het is een naam die meer en meer wordt gebruikt om aan te geven een grote bond, waarin vele groeperingen en orden (zoals b.v. de onze zijn) ondergebracht. Deze groepen hebben alle een eigen instelling. Die instellingen kunnen lopen van bijna benepen religieus tot uitermate vrijzinnig; van op het sufvervelende af tot het zeer spectaculaire toe. Elke groep heeft daarbij een eigen taak en eigen functie, want binnen het geheel neemt elke groepering deel volgens haar eigen inzichten en vermogens. Zij houdt zich echter bij de beïnvloeding in de eerste plaats aan de groot kosmische wetten; in de tweede plaats aan hetgeen onderling is overeengekomen in de z.g. Raad, waarin dus de Witte Broederschap met de hoogste entiteiten plus de stoffelijke vertegenwoordigers daarvan al dan niet in de geest aanwezig gezamenlijk besluiten, hoe men in de komende tijd zal gaan handelen.

De indeling doet een klein beetje denken aan die van een staat. Wij kunnen spreken over districten. Zoals in Azië gewerkt wordt, kan b.v. niet in Europa gewerkt worden. En de benadering, die in deze beide gebieden nog aanvaardbaar is, zou niet passen in de Ver. Staten of in Australië. Het is dus duidelijk, dat de groeperingen a.h.w. de posten verdelen. Daarbij komen groepen voor, die zuiver plaatselijk zijn en zich dus binden aan b.v. een enkel medium of een enkele groep met meer mediums. Daarnaast komen groepen voor als de onze, die in bepaalde gebieden met één medium werkende toch een aantal verschillende streken trachten te helpen en te beïnvloeden; en groeperingen die geen aparte groepen op aarde in de stof trachten te vormen, maar die op alle mogelijke wijzen inwerken op een ieder, die daarvoor binnen hun eigen werkterrein vatbaar is.

Ik sprak over de werkers van de Witte Broederschap in de stof. Dit zijn geen buitengewone mensen. Zij hebben natuurlijk een bepaald geestelijk peil bereikt en zij zullen deel hebben aan dit genootschap en aan deze werking, voor zover dit voor hen persoonlijk krachtens hun bewustzijn mogelijk is. Maar hoogstaand zijn in geestelijk opzicht wil nog niet zeggen, dat je nu ook een bepaalde denkrichting moet volgen of dat je een bepaalde ontwikkeling moet bezitten volgens stoffelijke maatstaven. Wij kunnen deze werkers vinden tussen de primitieven; een medicijnman b.v. of een wijze. Wij kunnen hen vinden in de beschaving; even zo goed de man die de gasmeter komt opnemen, als misschien de staatsman die op een vreemde wijze voortdurend besluiten neemt waar de doorsnee het eigenlijk niet mee eens, maar waar ieder later dankbaar voor is.

Natuurlijk kennen wij ook de z.g. geestelijk werkenden, die toch in de stof leven. Hieronder telt men de z.g. Meesters, die elk voor zich vooral in Azië groepen vormen, aan wie zij geestelijk onderricht geven en daarnaast vaak ook enige lichamelijke training. De grote raadslieden zijn over het algemeen entiteiten, die op aarde geleefd hebben, daar soms in de stof of in de geest nog terugkeren en er voortdurend mee in verband staan, maar toch niet meer moeten worden gerekend te behoren tot de aarde of de lagere sferen, waar zij krachtens hun bewustzijn behoren in dat gebied, dat wij zo vaak omschrijven als "het Witte Licht". Het is dus een zeer samengestelde Raad.

De werking van deze Raad is afhankelijk van wat men noemt "de uitstorting van krachten". De uitstorting van krachten, die in de Wessacvallei wordt gesymboliseerd en wordt geconcretiseerd voor de lagere leden, is niets anders dan het gebruikmaken van het goddelijk

Licht en dit doen inwerken op de wereld en op ieder van de leden, die dus willen trachten de goddelijke Wil op aarde te vervullen. Hierbij wordt dan tevens een reeks van problemen gesteld; en in een raad, die meestal wordt gehouden na deze bijeenkomst, worden ze opgelost. De raadgevers (de hoogste geesten dus) geven hierbij een adviserende stem en er wordt meestal naar hen geluisterd. Zij hebben echter geen volledige of directe zeggenschap. De groepen uit de geest werken met de stoffelijke groepen samen op basis van gelijkheid, zodat zij allen eigenlijk gelijke rechten hebben en ook een soort gelijke stem. De inzichten die men uit het licht verworven heeft worden dan gebruikt om in overeenstemming met wat men onderling heeft besproken en wat elke groep voor zich denkt een reeks van regels, een soort reglement vast te leggen. Dit reglement wordt onderscheiden in z.g. eeuwmaatregelen, d.w.z. maatregelen met een looptijd van tenminste 100 jaar en de z.g. jaarmaatregelen, d.w.z. besluiten die juist voor het lopende jaar worden genomen en die dus aan het einde van dat jaar altijd weer moeten worden herzien.

De wetgeving bestaat in de eerste plaats uit de kosmische wetten. Ik kan u hier niet het volledige reglement gaan opsommen dat aan die kosmische wetten is gekoppeld, maar wil u alleen een inzicht. geven in de hoofdregels, die hier gelden.

In de eerste plaats: Het erkennen van het wezen Gods ongeacht op welke wijze is het doel van elk levend wezen. Het bevorderen van dit erkennen Gods is het doel van een ieder, die inzicht heeft gekregen in de band, die tussen alle levende wezens bestaat.

In de tweede plaats: Elk levend wezen heeft een eigen en vrije wil. Het zal krachtens die wil moeten werken en mag in de uitoefening van die wil niet gehinderd of belemmerd worden. Zou het door omstandigheden noodzakelijk zijn iemand tijdelijk uit te schakelen of diens wilsvermogen te beperken, zo dient daarvoor volledige compensatie te worden gegeven en zal een volledig vergoeden van alle mogelijke afwijkingen noodzakelijk zijn.

In de derde plaats: Alles ontstaat uit oorzaak en gevolg. Het is onze taak de houding van de mens t.o.v. gevolgen, die uit het verleden voortvloeien, zozeer te wijzigen, dat de oorzakelijkheid daardoor wordt gericht op de juiste wijze.

Er zijn natuurlijk nog meer artikelen, maar deze zijn genomen onmiddellijk uit de kosmische regels, waaraan wij ons allen onderwerpen. Daarnaast bestaat een soort reglement. We zouden kunnen zeggen: het voorgaande is de grondwet en nu hebben we het burgerlijk wetboek van onze groepen. Voor de geest staat daar o.m. in, dat de groepen in de geest niet genoodzaakt zijn met elkaar samen te werken, tenzij door het niet samenwerken de doeleinden van de Witte Broederschap zouden worden geschaad. Het is dus duidelijk, dat wij als groepen over elkaar wel eens kunnen zeggen: "Nu ja, eigenlijk deugt dat niet helemaal". of: "Nu ja, eigenlijk zijn wij het daar niet helemaal mee eens." Maar dat neemt niet weg, dat we het op bepaalde hoofdpunten allen eens zijn en op onze eigen wijze voortdurend ook datzelfde naar voren trachten te brengen.

Dan geldt verder: Als in de Raad maatregelen zijn genomen, zo onderwerpt elke groep, die zich heeft bekend tot de Witte Broederschap, zich aan deze maatregelen en zal - ongeacht haar instellingen - niet tegen het besluit in mogen handelen. Verder is het onze groepen toegestaan de mensen op te voeden tot occultisme, kennis der witte magie, het zelf betreden van geestelijke sferen en ruimten; daarnaast het gebruik van elke mogelijkheid, die in het wezen schuilt. Dit houdt dus voornamelijk voor ons in de geestelijke mogelijkheden. Het is daarbij belangrijk zoveel mogelijk de vrijheid van deze mens te bevorderen. Hoe vrijer hij in het leven staat, hoe beter dit voor hem is. Dientengevolge zal de geest in de eerste plaats trachten de mens zo vrij mogelijk te stellen in zijn leven.

En dan zijn er nog een hele reeks kleinere artikelen, die o.m. bepalen, welke nadruk moet worden gelegd bij een beschouwing van het Goddelijke en op welke wijze men in geen geval zal mogen werken, b.v. dus door bepaalde stoffelijke werkingen te doen plaatsvinden onder geestelijke invloed. Dit is ons verboden.

Dat is dan zo'n beetje ons burgerlijk wetboek en daar zit natuurlijk ook een soort wetboek van strafrecht aan vast. Dit bepaalt hoe een groep, die b.v. tegen de vrije wil van de mens in deze in beslag heeft genomen, daarvoor boete zal moeten doen; hoe het evenwicht kan worden

hersteld. Indien men dit door de één of andere noodzaak heeft verstoord bij een direct ingrijpen in de stof. Er bestaan dan verder reglementen omtrent hulp, die aan mensen mag worden gegeven en de wijze, waarop deze onder bepaalde omstandigheden mag worden uitgedrukt. Dat klinkt misschien vreemd. Maar als u werkelijk hulp nodig hebt, dan mogen we u toch niet altijd zo maar verschijnen en wij mogen niet zo maar tot u gaan spreken. Daar bestaan bepaalde regels voor.

Voor de leden in de stof bestaat als hoofdregel wel, dat zij zichzelf niet te kennen mogen geven voor dat, wat zij zijn, tenzij in opdracht. Daarnaast: dat zij zich dienen te houden aan bepaalde leefregels, die zijn voorgeschreven. Leefregels, die overigens niets te maken hebben met menselijke zeden of moraal of zelfs voedingswijze, maar die gebaseerd zijn op het bewaren van een zeker innerlijk evenwicht, bepaalde gedachteoefeningen en wat daarbij hoort. Stoffelijke leden hebben verder de taak elke broeder die zich wenst bij te staan ten koste van alles, dus ook eigen bezit of eigen leven. En zij nemen verder de taak op zich om, wanneer dit gewenst wordt, aanwezig te zijn hetzij in de stof, het zij door uittreding in de geest op elke bijeenkomst of raadsvergadering, die door het bestuur (dat is dus de dagelijkse Raad van de Witte Broederschap) noodzakelijk wordt geacht.

De z.g. jaarmaatregelen en eeuwmaatregelen luiden natuurlijk weer een beetje anders. Je zou ze moeten zien als het werkschema van de departementen. Ik kan u natuurlijk niet precies gaan vertellen wat nu die maatregelen zullen zijn in dit komende jaar, maar ik wil er enkele noemen die mogelijk zouden zijn, zij het niet voor dit jaar dan voor vorige jaren of komende jaren. Eeuw maatregelen kunnen b.v. inhouden: het tijdelijk ontwikkelen van sterk godsdienstig gevoel of het afremmen daarvan. Het breken van een technologie of het doen opbouwen daarvan. Het brengen van veranderingen in de bevolkingsstand door veranderingen in mentaliteit en wat dies meer zij. Dergelijke schema's lopen dus over een lange periode, vragen vaak langere aanlooperperioden en zijn gebaseerd op kosmische cycli, die dus de invloeden van de ja, ik zou moeten zeggen: van de sterren en de planeten mede gebruiken om iets te bereiken. Bij de jaar maatregelen is dit anders. Een jaar maatregel kan inhouden: Het uitschakelen van een staatsman, hetzij door dood hetzij door ziekte, waarbij dat moet u wel begrijpen vergoeding moet worden gegeven volgens de reglementen. Het doen optreden van bepaalde weerscondities. Het inspireren van mensen tot een bepaalde gedachtegang. (Wat dat betreft hebben wij het afgelopen jaar een heel mooie taak gehad. Ik weet niet, of u gemerkt hebt hoe vaak in het afgelopen jaar en ook tot nu toe het woord "verdraagzaamheid" overal is komen opduiken. Verdraagzaamheid hoort u steeds meer in allerhande verbandingen en allerhande zin.) Zo kan dan verder b.v. worden besloten om een bepaalde epidemie, die dreigt te ontstaan, tegen te gaan dan wel te bevorderen. Er kan worden besloten om aan een aantal personen waarschuwingen te doen toekomen aangaande natuurverschijnselen of stoffelijke ontwikkelingen. Ook kan echter worden besloten zelfs helderzienden en mensen, die dus een tweede gezicht bezitten, te beletten bepaalde consequenties te zuiver te zien. Hier is het geen belemmering van de vrije wil maar dus wel een beïnvloeding door het verminderen of vermeerderen van mogelijkheden. En ten laatste wordt heel vaak het besluit genomen om in een zeker jaar een groep (een geloofsgroep, een politieke groep, een economische groep) te steunen. En daar worden vooral pressie groepen voor gebruikt, dus groepen die op anderen pressie trachten uit te oefenen, omdat men daarmee dan meent in de richting te komen van een wereldgebeuren, dat de bewustwording aanmerkelijk bevordert.

Zo is er dus een geheel systeem opgebouwd en de verborgen regering (het verborgen bestuur van de aarde) mag dan ook niet worden onderschat. Het is een bestuur, dat evenals vele regeringen in de eerste plaats let op het algemene doel en daarbij het welzijn van het geheel zeker zal stellen boven dat van een bepaalde groep of een eenling. Toch zullen de instanties - als ik ze zo mag noemen - ook graag elke eenling ten dienste staan, tenzij dit in strijd zou zijn met het doel van de Orde, van de groep, van de Broederschap. De invloed van deze geheimzinnige regering, deze verborgen regering, is zo groot, dat zij in vele gevallen kan beslissen over het al dan niet optreden van een oorlog; dat zij vaak de gevolgen van aardbevingen kan vergroten of verminderen; het optreden van orkanen en andere atmosferische verschijnselen kan stimuleren of remmen; terwijl zij daarnaast in vele gevallen zelfs in staat is de staatslieden zozeer te beïnvloeden althans hun zodanige denkbeelden voor

te leggen dat daardoor hun politiek of hun gedragsregels aanmerkelijk kunnen worden gewijzigd.

De macht van de Witte Broederschap en al hetgeen daaronder begrepen is, is zeer groot. Zij wordt echter met uiterste terughoudendheid gebruikt. Want het is niet de bedoeling dat de Witte Broederschap de mensheid voert tot bewustwording, maar dat elke mens zelf de inwijding ondergaat en tot absolute bewustwording komt. De steun, die deze Broederschap daarbij verleent, is natuurlijk zeer groot en zij maakt het menigeen mogelijk ver boven zijn eigen middelen te werken. Men stelt u vaak in staat een taak te vervullen door u mensen te doen ontmoeten, u boekwerken in handen te spelen etc., zodat u op het juiste ogenblik in staat zult zijn een ander het juiste woord te geven.

Er wordt overigens geen enkel onderscheid gemaakt tussen geloof, politiek inzicht of sociale rang, ras e.d. Zoals in de Broederschap alle rassen en alle soorten entiteiten zijn verenigd, mits zij naar het licht streven, zo zal al wat naar het licht streeft op aarde door dit geheimzinnig bestuur a.h.w. geestelijk gesubsidieerd worden. De macht die men gebruikt wordt alleen gebruikt om u persoonlijk verder te laten gaan. Ik zou haast zeggen: het is een soort zelfonderrichtstelsel, waarbij de wereldregering (deze verborgen wereldregering) zorgt dat de mens steeds over voldoende materiaal tot bewustwording beschikt.

Gezien uw vraag naar het ontstaan van deze groepering, wil ik kort het volgende opmerken:

In het vroeg Lemurisch tijdperk waren er lichtende krachten, die in stoffelijke vorm hun bewustwording op andere planeten hadden doorgemaakt. Zij traden op als goden voor de zeer eenvoudige mensen en gaven leiding aan deze door hun instincten nog geheel beheerste stammen: Later treden deze lichtende krachten op als helpers en leiders, b.v. in de Atlantische periode, waar zij de geestelijke krachten zijn, met wie de witte magiërs het meest in verband staan. Later blijken de overgeganen, die behoorlijk geestelijk inzicht hadden verworven en dus niet meer of althans niet binnen korte tijd behoefden te incarneren, daaraan mee te werken. Er ontstaat langzaam maar zeker een kern van bewuste en vaak hoog bewuste geesten, die gezamenlijk dus trachten op aarde de condities te wijzigen. Naarmate de aarde ouder wordt en de mensheid ouder, vergroot deze groep zich aanmerkelijk.

Ondertussen zullen vele geesten, die op andere planeten reeds geleefd hebben, voordat deze aarde bestond, incarneren om een bepaalde taak als mens te volbrengen. Dezen zijn het vooral, die op het ogenblik de grote leiders van de groep uitmaken, waar zij zo nodig nog in stoffelijke vorm kunnen optreden en dus met het menselijke méér bekend zijn (en vooral met de menselijke impulsen) dan degenen, die leefden op een andere wereld en dus het geestesleven van de mens niet volledig kunnen volgen, zeker niet in zijn stoffelijke vorm met al zijn sentimenten. De kleine groepen, die geestelijk werkten, vormden oorspronkelijk gesloten inwijdingsscholen, die langzaam maar zeker deel gingen uitmaken van bepaalde godsdienstige groeperingen, zodat wij aan bepaalde tempels inwijdingsscholen verbonden zien. Daarnaast bestaan de filosofische inwijdingsscholen, die op dezelfde wijze worden geholpen en geïnspireerd.

Naarmate de wereld meer het heden nadert, blijkt echter dat de openbaringen die zijn gegeven, de krachten die men de mensheid heeft geschonken, worden misbruikt en besluit men vele kleinere groepen in te zetten, die gezamenlijk zullen trachten de mensen te helpen. In het begin gaat dit inspiratief. Zelfs zien wij binnen een kerk een oudere geest ofschoon hij op aarde dus het eerst incarneerde als mens terugkeren, die b.v. in de katholieke kerk tracht een herleving van de ware christelijke gedachte te veroorzaken. Ook in andere godsdienstige groeperingen zien wij hetzelfde. Het blijkt, dat ook dit niet voldoende is. Men begint dan met het inspireren van filosofen. Dit geeft echter aanleiding tot veel geharrewar en strijd, terwijl de werkelijke zin voorbij wordt gezien.

Zo besluit men rond 1800 over te gaan tot nieuwe activiteiten, waarbij i.p.v. de vroegere orakels nu gebruik zal worden gemaakt van media. Dit ontwikkelt zich betrekkelijk langzaam, maar rond 1850, 1860 kan worden gezegd, dat het primitief spiritisme begint. Daarna wordt ook dank zij enkele meer ingewijden een reeks manifestaties gegeven, die voor een denkend

mens althans een bevestiging kunnen inhouden van de geestelijke achtergrond van hetgeen in het spiritisme optreedt.

Naast het spiritisme begint men rond 1870 met een kerkelijke en sociale hervorming, waarbij wederom dus op zuiver stoffelijke basis wordt gewerkt.

Het geheel kan in deze tijd worden geacht te bestaan uit groepen, die zuiver kerkelijk werken; groepen die zich richten tot de denker, de z.g. nuchtere denker en de filosoof; groepen die zich bezighouden met spiritisme, esoterie en geheimschool; daarnaast bepaalde groeperingen, die zich uit de geest zullen inspannen voor wat ik wel mag noemen "stoffelijke vernieuwing". Allen tezamen vormen deze groepen dus wat wij thans noemen de Witte Broederschap.

Zou men haar eerste ontstaan willen nagaan, zo kunnen wij gezien de naam stellen dat dit is gebeurd in Atlantis. Zouden wij echter willen afgaan op de geestelijke leiders, die voor deze groep in het begin reeds noodzakelijk bleken, dan zouden wij waarschijnlijk ongetelde miljoenen jaren verder terug moeten tellen en het leven op andere planeten mede moeten betrekken in de geschiedenis.

Het einde van de Witte Broederschap zal komen op het ogenblik, dat het merendeel der mensheid een zodanig innerlijk evenwicht en een zodanig geestelijk bewustzijn heeft verkregen, dat geen direct ingrijpen en geen verlenen van algemene bijstand of lessen meer noodzakelijk zal zijn. Het uiteenvallen van de Broederschap houdt dan in, dat degenen die daartoe in staat zijn eventueel elders op andere planeten hun taak hernieuwd zullen opvatten, terwijl velen ook als raadsliden vrijwillig bijstand blijven geven aan individuen, die op aarde deze bijstand zoeken en inderdaad daaruit profijt kunnen trekken.

BEVRIJDING VAN DE GEEST

Een dichter heeft eens mooi gezegd; "Wanneer mijn lichaam niet meer wetend is, mijn ogen de bloesems niet zien en de wijn fade is geworden in haar kop, zo wiekt als een vogel mijn geest, vergetende de stof en kennende het licht van sferen en de edelstenen, die men sterren noemt."

Bevrijding van de geest is in zekere zin het vergeten van de te grote belangrijkheid, die je hecht aan materie. "De banden, die de mens aan de materie binden, de beperkingen van de geest zelf, komen voor een groot gedeelte voort uit een wereld, die niet eens waar is, niet eens echt bestaat. Om weer te citeren:

"Waar maya haar sluiers werpt en haar spiegelbeelden als fata morgana vergaan, daar droomt de mens en noemt zijn dromen werkelijkheid. Zo ontglijdt hem de vrijheid van zijn en van gaan en is hij gebonden aan banden, fijner dan spinrag, maar door hem gemaakt tot iets, dat sterker is dan de ketenen der eeuwigheid zelve."

Wij maken van ons leven heel vaak een warboel, geestelijk zowel als stoffelijk. En wij doen dat niet bewust, wij doen dat niet, omdat wij verwarring willen, maar omdat wij niet in staat zijn waarheid en werkelijkheid te onderscheiden van de dromen, die in ons leven, van de waandenkbeelden, die anderen ons voorzeggen.

Bevrijding van de geest is het zoeken naar vrijheid. Niet door het verwerpen der banden maar door het vinden van de juiste band, de juiste vrijheid. Men meent vaak dat de geest in de stof is geketend. Maar schreef reeds niet een oude Egyptenaar:

Wanneer Ba en Ka rusten en Osiris opstijgt, dan wiekt mijn wezen uit en kent oneindigheden, treedt voor de zon, de Vader en de troon en keert weer terug tot in zijn woon, naar eigen liezen, vrij en toch gebonden aan zelf gekozen taak." En zoals de stem van Egypte klinkt, zo is de waarheid. Uw geest is niet gebonden aan uw lichaam. Zij woont daarin, maar zij is vrij. Haar bevrijden betekent niet haar veranderen. Maar het betekent haar haar rechten geven en indoen treden in de ware wereld.

Echter zijn er velen, die geklaagd hebben over de waan. Of wij de vaak zo pessimistische Omar Chayám nemen, of wij de oude dichters van Egypte of India nemen, zij allen klagen over hetzelfde: "Ik ken nog niet de werkelijkheid en zoekend naar vrijheid en licht vind ik nieuwe

banden en ben gebondener dan toen ik naar mijn vrijheid begon te zoeken.” En zij hebben gelijk. Want vrijheid betekent afstand doen van dogma, betekent afstand doen van elke vooropgezette voorstelling, afstand doen van elke angst, van elke honger naar bezit, ja, ten slotte van elke begeerte, buiten die van één zijn.

De geest wordt bevrijd op het ogenblik, dat zij de werkelijkheid aanvaardt. Op het ogenblik, dat zij uitbarstend a.h.w. doordringt de nevelen van schijn, die haar omgeven, dat zij met lichtende flitsen verbrijzelt de wallen van vooroordeel, die zij eens rond zich bouwde en zegt: “Ziet, hier is mijn God, mijn werkelijkheid.”

Maar het is voor ons allen een lange weg om die geest te bevrijden. Het is geen bevrijding zoals het feest, dat gij gaat vieren. Geen stampende troepen, geen grote wapens, geen krachten van buitenaf zijn in staat de geest te bevrijden. Dat kan zij alleen zelve, wanneer haar bewustzijn zo groot is geworden, dat zij beseffend hoe zij is omringd door waan, zelf een vrijere wereld bewust zoekt en betreedt.

Maar voor ons allen komt de tijd, de tijd van de bevrijding van de geest. En dan is het beeld misschien wel als dit klein gedicht:

“Zwart getekend, verknot tegen de wolken de boom.

Brekend in de storm, gegeseld door de winden de boom.

Drinkend de zon, grijpend in de aarde, zoekend ten hemel de boom.

Bloesem uit wat dood scheen, blad dat schaduw geeft, leven uit het zwarte duister geboren de boom.

En eeuwigheid. Hierin ligt alles.

Soms lijkt het, alsof wij gevangenen zijn van de wrede waan, die met ons speelt; maar die tijden gaan voorbij.

Soms lijkt het, of bitterheid en leed juist in deze waan ons zullen kluisteren; maar wij drinken de ervaring ervan.

Soms lijkt het, of de zon en het licht der waarheid, wanneer het ons een ogenblik beschijnt, ons verblindt en verschroeit en weg zal doen vluchten; maar wij drinken het licht in. En voor wij het weten is de schijnbare dood van de gekluisterde geest geworden tot het ontpoppen, het langzaam tot bloei en groei komen van een geest, die bewust levend deel heeft aan de waarheid.

Bevrijding van de geest is een fase, die wij allen op onze weg zullen ontmoeten.

Bevrijding van de geest is niet gebonden aan de stof of aan een sfeer maar aan het begrip van de innerlijke wereld.

Wie het licht in zich voortdurend begrijpt, zal de vruchten van dit licht in zich dragen en daarin vrijheid vinden. En deze belofte van vrijheid moet ons een sterkte en steun zijn in dagen, dat wij nog gekluisterd worden, omdat wij de waarheid niet begrijpen en de waan de werkelijkheid noemen.

DE REALISATIE VAN DE WERKELIJKHEID

Als je vroeger een schouwburg binnenkwam, kon je op een brandscherm wel eens lezen; “De wereld is een schouwtoneel. Elk krijgt zijn rol en speelt zijn deel.” En menigeen heeft zich verwonderd over de diepzinnigheid van de dichter. Maar als wij eerlijk willen zijn, dan wordt er niet alleen een rol gespeeld door mensen, ook de gebeurtenissen dragen maskers. Ja zelfs de voorwerpen en de toestanden, zijn niet geheel, zoals zij zich voordoen.

Wanneer je als mens in die werkelijkheid moet leven, dan is het voor u erg belangrijk, dat ge weet wat er achter zo’n masker schuil gaat. Het is begrijpelijk dat dan ook door vele eeuwen heen denkers en filosofen hebben getracht te vinden wat nu eigenlijk werkelijk is. Er zijn daarvoor vele definities gegeven, waarvan ik er een enkele wil citeren;

“Werkelijkheid is datgene, wat volkomen waar en in het moment van verschijning onveranderlijk voor ons waarneembaar wordt en voor ons in deze vorm te allen tijde hanteerbaar is.” U hoort het, het is een materialist die aan het woord is. Hij vraagt hanteerbaarheid. Toch vind ik deze definitie een van de beste. Wij hebben niets aan een wereld vol lege stellingen. Wij kunnen ongetwijfeld alles geloven. Wij kunnen geloven, dat wij de wijsheid in pacht hebben; dat we schoner zijn dan Helena of Adonis zelve. Maar daarom is het nog niet waar.

We moeten een groot verschil maken tussen geloof en werkelijkheid. Het geloof kan alleen datgene omvatten, wat werkelijk en voor allen de kenbare werkelijkheid te boven gaat. Ik zeg dit reeds nu om te voorkomen dat we zo dadelijk geloofsvragen in het geding brengen. Als men zegt: “Er is een God,” dan zal dit zeer waarschijnlijk een werkelijkheid zijn. Ik voor mij geloof er in. Maar het is geen deel van een kenbare werkelijkheid. U zult dus begrijpen dat ik dergelijke problemen buiten beschouwing moet laten.

Hoe realiseert ge u nu wat wáár is? In de eerste plaats: alles wat ge afzonderlijk beziet, geeft wel zijn eigen wezen of masker volkomen weer, maar het toont zich nooit in het totaal van zijn capaciteiten, in het totaal van de eigenschappen welke erin schuilen. Daarom is het nuttig, dat wij alle dingen in een zo groot mogelijk verband beschouwen. Dit geldt zowel voor zuiver stoffelijke waarden als voor meer abstracte waarden, die in de materiele wereld worden toegepast. Ik wil een paar voorbeelden geven om duidelijker te maken wat ik hiermede bedoel.

Eén wesp is een lastig insect, maar een heel nest wespen kan een moorddadig wapen van de natuur zijn. Ik kan uit het gedrag van één wesp niet oordelen over de gevaarlijkheid van meer wespen gezamenlijk. Uit het gedrag van meer wespen gezamenlijk echter kan ik wel degelijk opmaken, hoe elk zich afzonderlijk gedraagt en daarnaast besluiten, hoe de gemeenschap mij kan beïnvloeden.

Voor mensen geldt precies hetzelfde. Elke mens afzonderlijk heeft zijn eigen maskertje. Dat zij u graag gelaten. Maar hij heeft ook zijn eigenschappen, zijn overtuiging en hij sluit zich over het algemeen aan bij gelijkgezinden. Daar komen dan plotseling dingen naar voren, die je voorzichtig zouden moeten maken. Ik zal u weer een voorbeeld geven.

In de tijd dat Hitler de macht overnam, was er plotseling sprake van de S.A. onder Röhm als een zeer belangrijke macht. Dit waren de mensen, zo zeide men, die het beste voor hadden met de mensheid en met Duitsland. Diezelfde mensen echter bleken in staat geweld te plegen: jodenvervolging, het vernietigen van de zo genaamde joodische Geschäfte in Berlijn en verschillende andere grote steden; mishandelingen, die waren betrekkelijk klein. De mens nu, die zich liet verblinden door de associatie die men wilde geven: Hitler S.A. orde grote schepen van K.D.F., zal nooit begrepen hebben wat er werkelijk in schuilde. Hij werd dus misleid. Maar door het zien van deze verschijnselen kon men zeggen, dat achter de orde en de discipline een zekere ferociteit schuil ging, die gevaarlijk kon worden.

Wanneer ge steeds probeert op deze manier een gemeenschap en niet de mensen afzonderlijk te zien, dan zult ge in staat zijn te begrijpen wat zij werkelijk betekenen. Men wordt zo gauw misleid door uiterlijkheden. U zit met een heel prettige heer ergens op een terrasje aan de Middellandse Zee te praten. Een reuze prettige mens, zo zegt u, werkelijk een beschááfd mens. Tot u later een foto ziet en ontdekt, dat u hebt gesproken met de beul van Londen. Dan voelt u zich ineens griezelig en heeft u ineens van alles “toch wel aangevoeld.” Dat is geen werkelijkheidszin. De mens afzonderlijk kan een goed mens zijn, maar in verband met het systeem dat hij dient, is hij een anachronisme, een overblijfsel uit een tijd, die in het heden, in het huidige besef niet meer past.

Op deze manier moeten wij allereerst beginnen steeds het grote verband zover voor ons zichtbaar te ontleden. Daar komt nog iets bij: de verschijnselen afzonderlijk zijn vaak onbelangrijk. De mensen afzonderlijk zijn in hun handelingen dikwijls bedriegelijk. Een kleine beving, die misschien even een lamp wat doet slingeren en een schilderijtje wat scheef doet hangen, ach, die kun je wel afdoen met te zeggen: “Het is niets.” Maar een reeks van deze bewegingen, die op den duur door het voortdurend schokken gebouwen doet instorten, die kun

je niet negeren, die kun je niet wegpraten. Eén mens, die huichelt, kan u bedriegen. Honderd mensen van dezelfde soort, die huichelen echter, geven in hun gezamenlijke handelingen uiting aan datgene, wat zij trachten te verbergen. U vindt het misschien niet prettig, maar het is nuttig. Kijk naar het grote verband:

In de tweede plaats vinden wij bij het beschouwen van de werkelijkheid altijd weer die eigenaardige poppenkast, die vermomming, die alleen berust op een mentaal beeld. Men heeft zich nu eenmaal een voorstelling gemaakt van wat men móét zijn. En omdat men meent dat te móéten zijn, gedraagt men zich eigenlijk, alsof men het is. Wat meer is: ofschoon deze norm volledig uit de lucht is gegrepen, geen enkele werkelijke betekenis of samenhang met de werkelijkheid heeft, zal toch de gehele wereld trachten te doen alsof.

Wanneer wij ons door die uiterlijkheid laten misleiden, zullen wij in de eerste plaats een moeilijk leven hebben en in de tweede plaats voortdurend in strijd zijn met onszelven. In de derde plaats vaak belemmerd worden datgene te doen, wat goed is.

Ook hier moeten wij ons realiseren wat de werkelijkheid is, die erachter schuilt. Daartoe kunnen zeer veel voorbeelden worden aangehaald. Maar laten we nu eens nemen de kwestie van eerlijkheid. We zijn allen zo eerlijk, weet u wel. De doorsneemens is alleen dan eerlijk, als hij; a, een reden heeft om de gevolgen van oneerlijkheid te vrezen, (dat kan dus ook een geloofskwestie zijn); b. als de oneerlijkheid meer moeite met zich brengt, dan ze voordeel oplevert; en in de derde plaats: als hij door eerlijk te zijn zichzelf een waardigheid kan aanmeten, die hij zonder dit nooit zou kunnen bezitten. Dat zijn drie grondslagen van eerlijkheid.

U denkt misschien, dat de mens werkelijk eerlijk is. Maar geloof me, dit is hij niet. In de praktijk is hij dit niet. Het is een kwestie van een droombeeld, dat men heeft geprojecteerd. Men heeft gesproken over eerlijkheid. Men heeft zich zolang op zijn eerlijkheid beroemd. tot iedereen eraan geloofde. En nu wil iedereen eraan geloven, iedereen blijft zich op die manier gedragen, tenzij er mogelijkheden zijn om het anders te doen. Ik wil niet zeggen, dat iedere mens zijn prijs heeft, in geld uitgedrukt. Er zijn mensen, die kun je tot een misdaad bewegen voor f. 100. Voor anderen is die prijs ettelijke miljoenen. Weer een ander zal haar alleen begaan, Indien je hem de verzekering geeft dat hij de eeuwige zaligheid krijgt.

Ieder heeft zijn prijs. Besef dit wel. Laat u niet misleiden door de stelregels, die zo algemeen aanvaard worden, maar in de praktijk ofwel geheel andere motiveringen in zich dragen, dan wel niet worden beoefend. Er zijn natuurlijk ook van die uitspraken, die worden aangenomen en helemaal bedriegelijk zijn.

Elke burger wordt geacht de wet te kennen. Dat is onzin. Geen enkele burger is in staat zonder een studie van vele jaren de wet werkelijk te kennen. Wanneer een wetgever (het zal hier in Nederland misschien niet zo snel gebeuren, maar er zijn andere landen waar hét wel is gebeurd) op een gegeven ogenblik de menigte wil misleiden, dan is het voor hem heel eenvoudig bepaalde wetten uit te vaardigen, die mooi klinken maar in samenwerking met andere wetten leiden tot een dictatuur, tot onmenselijkheid enz.. Dit is misleiding. De werkelijkheid is dus in dit geval: geen enkele mens kán de wet kennen tenzij hij daarvan een speciale studie maakt. En deze studie is voor het merendeel der burgers onmogelijk. Een feit. Het is natuurlijk moeilijk je dit alles te realiseren, want dan wordt je wereld zo wankel. Maar aan de andere kant weet je waar je aan toe bent; dan weet je wat je hebt te verwachten.

Een derde punt dat even interessant is: Bij vele mensen bestaat er een directe tegenspraak tussen hun innerlijk en hun uiterlijk leven. Het eenvoudigste voorbeeld daarvan vindt u bij de mens, die naar buiten toe altijd joviaal is; altijd prettig, altijd vol grapjes, vol humor, vol verdraagzaamheid, royaal en die thuis een tiran zonder gelijke is. Die dingen heeft u misschien wel eens meegemaakt. U kunt er dus over oordelen, of hetgeen ik hier zeg overdreven is of niet. Ook hier weer moeten wij de werkelijkheid beseffen. Het gaat er niet om die toestand alleen maar vast te stellen, maar we moeten weten: waarom en hoe? En dan blijkt het dat onze vriend u en anderen zo tracht te winnen, omdat hij waardering behoeft. Als hij deze binnenshuis eenmaal heeft gevonden en hij heft een vrouw, dan is het uitoefenen van macht voor hem weer belangrijker. Dan interesseert hij zich voor haar vaak niet veel meer dan voor

een slavin of een gebruiksvoorwerp. Het is jammer, maar het is zo. Wanneer u echter met zo iemand te maken krijgt en u realiseert zich niet snel genoeg, hoe de werkelijke persoon is; u vraagt zich niet af waaróm deze mens altijd zo joviaal is; u vraagt zich niet af wat op de achtergrond leeft, dan bestaat de mogelijkheid dat u met zo iemand in zee gaat, b.v. zijn compagnon wordt en dan krijgt u onder hetzelfde euvel te lijden, daaronder de vrouw reeds lang gebukt gaat. Dan krijgt u moeilijkheden, U moet zich steeds realiseren wat er achter een façade, schuil gaat. Zover wat mensen betreft.

Het onderwerp kan natuurlijk nog tot in het oneindige worden uitgebreid, maar ik meen dat u de gegeven voorbeelden zelf voldoende zult kunnen aanvullen. Nu kom ik echter tot iets anders: En dit wordt misschien een beetje moeilijker voor u.

Wij nemen aan dat alles, wat wij zien, wat wij horen, wat wij kunnen voelen enz. werkelijk is. Wat wij daarbij tenminste zover wij in de stof zijn niet beseffen is, dat heel vaak het verschijnsel dat tastbaar, hoorbaar of zichtbaar is eigenlijk maar een zeer klein deel is van een veel groter verschijnsel, dat verborgen blijft: Wij kunnen natuurlijk niet alle verschijnselen in de natuur, alle vaste voorwerpen, alle huizen gaan onderzoeken op hun werkelijkheid. Hier mogen we rustig volstaan met te zeggen: Zolang ze voor ons onveranderlijk dezelfde blijven en voor onze zintuigen niet voortdurend in een toestand van verandering verkeren, mogen wij aannemen: dit is werkelijke want voor ons geldt dit, ook wanneer het in feite niet waar is.

Wij komen echter ook te staan tegenover reeksen van toestanden ontwikkelingen, waarbij voorwerpen betrokken zijn die plotseling hun kwaliteit of eigenschap schijnen te wijzigen. Het is wat moeilijker hier van voorbeelden te geven. Maar één ervan heeft u misschien ook wel eens meegemaakt.

U heeft wel eens ondervonden dat er dagen zijn, dat het lijkt of de voorwerpen die je nodig hebt gewoon naar je handen toespringen; ze zijn precies waar je ze hebben wilt. Wanneer je ze nodig hebt, zie je ze. En er zijn dagen (voor de dames b.v.) dat de schaar zich heeft verstopt, dat het aardappelschilmesje weg is, dat het mandje plotseling zoek is dat het boodschappentasje niet op zijn plaats ligt dat er niets in orde is. Het lijkt soms of die dingen de ene dag vijandig zijn en de andere dag vriendelijk. Dit kan verdergaan.

Er zijn dagen dat je je tegen elke stoel, tegen elke tafel stoot en er zijn dagen dat dit niet gebeurt. Een normaal mens maakt er zich van af door te zeggen: "Nou ja, dat is mijn schuld; dat die dingen niet op hun plaats liggen is mijn slordigheid; of b.v. als je getrouwd bent of je hebt kinderen; dat hebben mijn kinderen gedaan of dat heeft mijn man gedaan."

Maar zou er niet een andere werkelijkheid aan zijn verbonden? De verhouding tussen mensen en voorwerpen kan zich wijzigen: Dit klinkt op het eerste gezicht als iets "occults". Maar realiseer u goed, dat het voorwerp dat u hanteert niet in de eerste plaats die z.g. werkelijkheid is, maar het mentale beeld, dat u: ervan bezit. Op het ogenblik dat u innerlijk voor uw eigen weten en denken in harmonie, bent met die voorwerpen, zullen al uw faculteiten op die voorwerpen zijn afgesteld. Zij hebben dus een direct contact met u. Zij reageren daarop door desnoods a.h.w. voor u uit te wijken. Ook als u niet ziet en niet hoort blijkt, dat contact te bestaan. U kunt blindelings het voorwerp pakken. Op het ogenblik echter dat er in u een tegenzin tegen deze voorwerpen bestaat, is het zeer waarschijnlijk dat zij plotseling anders lijken dan ze zijn. Zij beantwoorden n.l. niet meer aan het beeld, dat u ervan hebt. U reageert volgens het beeld, dat u in u draagt. Daardoor schiet het aardappelmessje uit; daardoor zijn de hoeken van de tafel precies iets scherper en steken ze iets verder uit dan u bij uw bewegen had gedacht enz.

Wanneer wij ons de wereld rond ons, die wij werkelijkheid noemen, realiseren, moeten wij dus heel wel beseffen dat onze eigen verhouding daar tegenover (ook voorwerpen) een soort wederkerigheid uitlokt. En die wederkerigheid openbaart zich dan in een aanvoelen van de voorwerpen en een a.h.w. wederzijds reageren. Nu weet ik wel, dat van een dood voorwerp niet mag worden verwacht, dat het zo maar naar je hand toespringt. Maar wij kunnen wel verwachten dat én het voorwerp zelf, dat een bepaalde moleculair structuur heeft, een zekere spanning bestaat en daardoor kan reageren op soortgelijke spanningen. Gedachte-uitstralingen blijken in staat voorwerpen te beïnvloeden. Ofschoon men dit op het ogenblik

weer bestrijdt, werd het indertijd vastgesteld door de dobbelsteen proeven van Dr. J.B. Rhine. Men spreekt dan over "telekinese".

Maar hoe het ook zij, het blijkt dat sommige werpers van dobbelstenen in staat zijn de val van deze stenen bewust of onbewust te beïnvloeden. Als dit bij dobbelstenen mogelijk is, kan het ook bij andere voorwerpen. U ziet, ik vraag u niet iets te geloven op grond van een occulte wet. Ik vraag u alleen iets verder te denken aan de hand van een vastgesteld verschijnsel, waar men op het ogenblik wel over aan het vechten is, maar dat toch door geleerden van zeer goede naam herhaaldelijk en bij vele proeven is vastgesteld. Als die invloed op een dobbelsteen kan werken en deze kan doen veranderen, wie zegt u dan dat dit niet kan op een aardappelmesje, op een tafel, op een stoel of een auto?

In de werkelijkheid is het belangrijk u steeds weer te realiseren dat er een band bestaat tussen u en al, wat in uw omgeving aanwezig is, ook wanneer het niet leeft. En dat in vele gevallen een vermogen, waarvan u zich niet bewust bent, maar dat soms door toeval aan te tonen is voor sommige geschoolde personen in geringe mate zelfs bruikbaar blijkt toch in deze voorwerpen een verandering tot stand kan brengen. Deze realisatie is n.l. zeer dienstig voor het juist gebruiken van gereedschappen, het juist werken in een huishouden, in een fabriek, op een kantoor. De eigen instelling veroorzaakt reacties ook van de dode materie.

Planten: Planten, zeggen de mensen, hebben geen gevoel. Een plant is iets, dat wel leeft, maar het is zo laag ontwikkeld dat het alleen hitte en kou voelt. Dat dacht u. Maar ik wil hier weer niet met geestelijke overwegingen op doorgaan; die heb ik voor deze avond opzij willen zetten. In een laboratorium in Californie is gebleken dat een tomaat, die zeer langzaam door de punt van een spijker wordt aangeraakt, zich als het ware terugtrekt, niet alleen de vrucht maar de gehele plant. Het is gebleken dat planten voor sommige verschijnselen een soort angst kunnen kennen. Meestal berust dit op een soort tastzin, omdat een plant overigens geen zintuigen heeft. De plant is dus gevoelig voor uitwendige invloeden. Verder blijkt dat de wijze, waarop men een plant benadert, voor haar reactie van zeer veel invloed is. De z.g. "groene duim" die sommige mensen hebben komt veelal eerder voort uit hun werkelijke liefde voor en hun harmonisch zijn met de plant, dan uit hun tuinmanskunst. Het feit, dat het plantje bij A. zelfs bij gunstige condities niet bloeit en bij B. schijnbaar verwaarloosd het wel doet, wijst op hetzelfde. Planten zijn gevoelig voor sfeer. Dit betekent, dat wij bij onze realisatie ook rekening moeten houden met de idee, dat planten en laagontwikkelde wezens mede op ons reageren. Maar als ze dit op ons doen, doen ze dat ook op anderen. Wij kunnen vaak aan de laagontwikkelde wezens zien, hoe een ander mens is. Hoe hoger ontwikkeld het wezen, hoe minder betrouwbaar de reactie is en hoe minder we daaruit de werkelijke persoonlijkheid kunnen leren kennen. Er zijn mensen, die hun oordeel over anderen vaak koppelen aan het gedrag dat deze laatsten hebben bijvoorbeeld t.o.v. paarden, honden, katten en andere dieren. Maar dit zijn hoger ontwikkelde wezens. Dat is punt 1. Punt 2. zij kunnen niet worden gezien als karakterbeoordelaars. Zij ervaren slechts vriendschap of afkeer. Daarnaast zijn ze alle zeer gevoelig voor betoonde vrees. Dit is overigens voor het grootste deel een kwestie van reukzin; dus niet eens van een aanvoelen van psychische krachten alleen.

Gaan wij nu een mens beoordelen, omdat een hond lief tegen hem is, dan vergeten wij één ding: dat deze mens zeer vriendschappelijk tegenover honden kan staan, maar dat dit nog niets zegt omtrent zijn werkelijke persoonlijkheid. Wij mogen da,ar dan ook geen rekening mee houden.

Verder zou ik er u op willen wijzen, dat praktisch alles in de wereld enkele motiveringen kent, die algemeen zijn; dode voorwerpen uitgezonderd. Alles verlangt zelfbevrediging. En deze komt o.m. tot uiting in de voortplantingsdrang van praktisch alle levende wezens, planten niet uitgezonderd.

In de tweede plaats kent elk wezen angst voor pijn, niet voor de dood. Angst voor de dood is iets, dat bij de mens veel sterker is dan bij andere wezens. Angst voor pijn.

En ten laatste: begeerte naar verzadiging. Verzadiging is voor het dier; voedsel; voor de plant; regen en zouten in de bodem; voor de mens echter met zijn denken omvat het tevens vaak: bezit, dat voor hem een symbool is geworden van de mogelijkheid tot verzadiging.

Dit zijn grondregels. Daar wij deze overal tegenkomen, mogen wij bij onze pogingen ons de werkelijkheid te realiseren zeker niet stellen, dat wij ze als norm moeten aannemen. Deze beweegredenen zijn uitermate belangrijk. Zij kunnen inzicht geven in hetgeen er waarlijk gebeurt: Zij zijn het, die ons steeds weer duidelijk maken wat zich achter de schermen moet afspelen.

Ik heb nu in dit eerste gedeelte van mijn betoog, zover mij mogelijk was; gesproken op zuiver stoffelijke, redelijke basis. Zover mij bekend, heb ik daarbij geen argumenten gebruikt, welke niet stoffelijk naspeurbaar zijn. Ik heb geen enkel woord gezegd, dat niet in de stof bekend is. Ik zou echter dwaas zijn, als ik van deze gelegenheid geen gebruik zou maken om nog iets verder door te gaan op het onderwerp: de werkelijkheid. En als. is dit dan doe uit een meer geestelijk standpunt, moet ik daarbij de redelijke basis verlaten. De geest is wel redelijk en logisch, maar zij is dit alleen, als we van bepaalde stellingen uitgaan. Wat ik u hier zeg, behoeft u dan ook niet au sérieux te nemen, tenzij het voor u krachten: uw instelling en uw geloof aanvaardbaar is. Zou u er niet aan geloven of aan twifelen, dan zou ik u toch willen vragen om even te luisteren.

Er zijn verschillende werelden. Iedereen onderscheidt deze heel graag in de wereld van de stof en de wereld van de geest. Men gaat die onderverdelen in duistere sferen, in schemersferen, nevelsferen en lichte sferen. Deze verdelingen zijn voor een mens van betrekkelijk weinig belang. Van belang is echter wel, dat hij zich realiseert dat rond hem bewustzijn is. Een bewustzijn dat nooit zichtbaar noch kenbaar, is en dat ook in zijn nabijheid kan bestaan, wanneer hij meent geheel alleen te zijn.

De werkelijkheid die u ziet wordt vaak vertekend door de invloed van anderen. Het is een klein kunstje om hier met woorden en misschien met een zekere magie van klank te overtuigen, dat bepaalde dingen heel anders zijn dan u ze ziet, ongeacht of dit waar is of niet. Zoals dit met woorden kan geschieden, zo kan het ook met gedachten.

Wanneer u zich te midden van een menigte bevindt, die u niet direct beïnvloedt, maar die bepaalde waarden heeft aanvaard, dan zal het niet lang duren, voordat u diezelfde waarden op de een of andere manier toch ook gaat aanvaarden, zelfs al zult u zich daartegen uiterlijk nog verzetten. Deze beïnvloeding is ook mogelijk uit de wereld van de geest. Hieruit volgt wel, dat het eigen "ik" niet de enige of enig juiste maatstaf kan zijn voor wat nu eenmaal "werkelijkheid" heet. Wel moet anderzijds worden gesteld dat alles, maar dan ook werkelijk alles, wat ook maar ergens voorkomt, ook ergens werkelijk moet zijn.

Een argument dat we al vaker hebben gebruikt en dat ik daarom hier alleen maar terloops aanhaal: God heeft alle dingen geschapen. Niets kan bestaan buiten God. Dan moet alles, wat binnen de schepping realiseerbaar is, in God bestaan. Een heel eenvoudige redenering dus. Maar wat in de grote, de kosmische werkelijkheid bestaat, behoeft voor mij nog niet reëel te zijn. Voor mij is alleen datgene werkelijk, waarmee ik direct contact heb. Op het ogenblik dat geesten voor mij reëel worden, zal ik ze dus in mijn berekening omtrent alle dingen mede moeten gebruiken. Ik behoeft er niet in te geloven, maar heel vaak zal ik onverklaarbare verschijnselen vinden, die alleen door deze these verklaarbaar zijn. Wij zullen er ons steeds aan moeten houden, wanneer wij in de stof zijn, allereerst een redelijke verklaring te geven. En deze redelijke verklaring moet beantwoorden aan het totaal van wat wordt waargenomen, niet bij het slechts eenmaal voorkomend verschijnsel maar bij ofwel waarneming van meer soortgelijke verschijnselen, dan wel herhaalde waarneming van één verschijnsel. Wij zullen aan de hand hiervan een oordeel vormen, dat is gebaseerd op de werkelijkheid, die wij kennen. Van dat standpunt uitgaande komen wij echter tot hiaten. Bepaalde factoren zijn onverklaarbaar. Wij dienen ons dit dan goed te realiseren. Er is, mijne vrienden, heel vaak een mogelijkheid om te ontwijken aan een hoger weten, aan een hoger gezag van geestelijk bestaan. Maar in vele gevallen is de uitleg dan niet de eenvoudigste. De eenvoudigste uitleg wordt steeds aanvaard wanneer je tenminste zo eerlijk mogelijk wilt leven en denken tenzij zij bewijst, dat zijzelf onjuist is. Dat is toch een heel eenvoudige kwestie.

Gaat u op deze manier te werk, dan komt u tot de conclusie dat u niet alleen op de een of andere manier door geesten wordt beïnvloed, maar u zult bovendien vinden dat b.v. ook de sterren u beïnvloeden of dat de sterren als een waardemeter van invloed kunnen worden

gebruikt: astrologie. U zult tot de conclusie komen dat de fasen van de maan een zeer sterke invloed op uw persoonlijk leven hebben. U zult ze niet alle kunnen verklaren. Het totaal van deze voor u dus niet redelijk verklaarbare verschijnselen is daarom nog niet minder werkelijk. Maar hier dienen wij ons te houden aan het herhaald voorkomend verschijnsel en mogen nooit eerst een verklaring geven en dan trachten deze door de waargenomen verschijnselen te bevestigen. Voor u geldt en zeker wanneer u te maken krijgt met de geest, geestelijke krachten en geestelijk werk altijd deze theses. Een veelheid van verschijnselen maakt een these noodzakelijk. De these, die wordt opgebouwd aan de hand van vele verschijnselen, zal althans grotendeels waar zijn. Op het ogenblik echter dat ik begin een stelling te formuleren aan de hand van één verschijnsel en de bevestiging daarvan zoek, zal ik mijzelf misleiden, omdat ik alles eenzijdig waarneem en daardoor de werkelijkheid verwerp. Heeft u ook dit begrepen? Dan kunnen we nu nog even gaan praten over de werkelijkheid, die dan voor ons meer is: de geest.

De werkelijkheid van de geest is een andere dan die van u. Er bestaan voor ons varianten van tijd, die voor u onvoorstelbaar zijn. Voor u draait de klok, draaien de planeten. Voor ons niet. Voor ons is er alleen een persoonlijk beleven, dat de tijd bepaalt. Ruimte is voor u alleen een kwestie van vaste afmeting of een reeks van afmetingen binnen een driedimensionaal stelsel. Voor ons is ruimte; het totaal van voorstelbare punten en waarden. Het ligt dus hoofdzakelijk in ons. Het is eerder het verwijzen naar bestaande waarden, dan de afstand die daartussen ligt. Op deze manier zal de wereld van stof en geest aanmerkelijk verschillen. Het is voor de doorneemens niet mogelijk zich een dergelijk leven, een dergelijke toestand voor te stellen. Practisch alles wat in de geest bestaat, is aan voortdurende wisseling onderhevig. Die wisseling kan uit uw standpunt traag zijn, ze kan dus zijn te vergelijken met één polsslagen in 100 jaar, maar kan ook samenvallen met één leven in één seconde, zodat dus alle veranderingen en ervaringen binnen die seconde optreden. Het is praktisch onmogelijk als mens je de sferen werkelijk voor te stellen. Men kan hoogstens trachten ze te benaderen door analogieën, welke echter ten dele onjuist zijn en daarom slechts mogen worden beschouwd als een middel om het "ik" te oriënteren, dus om een beter beeld van de werkelijkheid te krijgen; dat echter nooit op zichzelf Al: volkomen werkelijk mag worden beschouwd. Voor de mens, die inde stof leeft, is het zeer moeilijk zich bezig te houden met datgene, wat zich aan zijn begrip onttrekt. Het kennen van abstracte waarden geestelijke en andere vraagt een begripsvermogen, dat deze waarden kan hanteren. Dit betekent dat uw eigen werkelijkheid begrensd wordt door uw begripsvermogen.

Eén van de eerste regels, welke de geest leert is deze; Tracht nooit en te nimmer verder te gaan dan je eigen begripsvermogen reikt, tenzij ge een voor u kenbare en duidelijke leiding hebt, waardoor het u mogelijk wordt een verdergaand begrip te omvatten.

Ik zou deze zelfde regel graag op aarde zien toegepast. Menig mens oordeelt over zoveel dingen, die hij niet kan begrijpen. Hij oordeelt over geestelijke wetten. Hij vertelt precies wat God heeft gedaan en wat God nog zal doen. Hij heeft het over engelen, over geesten, over meesters. Hij spreekt over de achtergronden van alle mogelijke gebeurtenissen geestelijke en stoffelijke, zonder in staat te zijn daarover een juist oordeel te vellen.

Het is voor ons in de geest belangrijk, dat wij geen oordeel vellen, ja, dat wij ons zelfs geen voorstelling trachten te malen van iets, wat buiten ons begripsvermogen ligt. Slechts voor zover delen daarvan voor ons nog begrijpelijk zijn, mogen wij ons daarvan op de hoogte stellen, maar wij mogen deze niet eens maken tot leidende factoren in ons verder streven. Wij kunnen trachten hiaten aan te vullen, maar wij mogen daarbij nooit uitgaan dat het á priori volledig juist is wat in ons besef omtrent die hiaten reeds bestaat. De realisatie van de werkelijkheid betekent niet, zoals menig een denkt: een beter zien van alles wat rond je is. Het houdt wel degelijk ook de kunst in van te elimineren, datgene waarover je absoluut niet oordelen kunt terzijde te stellen en je niet innerlijk of uiterlijk uit te spreken, over het al of niet waar zijn daarvan. U heeft in uw eigen kring mogelijkheden genoeg met de werkelijkheid in contact te komen. Zeker wanneer u steeds let op grote groepen en daarnaast steeds tracht de beweegredenen van de enkeling te begrijpen. U heeft rond u duidelijke kentekenen in de reactie, moet ik zeggen, van de dode stof op de mens of van de mens op de dode stof. De reacties van planten en dieren kunnen u wel degelijk iets vertellen, mits u deze waarden

steeds ziet, zoals ze zijn: aanduidingen van enkele feiten. Juist wanneer de mens naar het geestelijke streeft, valt ons zo vaak op dat hij conclusies trekt aan de hand van enkele punten omtrent een geheel. De misvattingen, die daardoor ontstaan, zijn ontelbaar. Ditzelfde gebeurt dikwijls op aarde. Niets, begrijpt u, is bewezen voordat het voor ons daadwerkelijk en feitelijk vaststaat. Al het andere wordt als werk hypothese gebruikt, maar wordt niet als werkelijkheid zonder meer beschouwd. De realisatie van de werkelijkheid vloeit voort uit de praktijk van het eigen leven, mits men de zelfmisleiding daarbij zoveel mogelijk uitschakelt. De misleiding omtrent het "ik" is over het algemeen moeilijk te vermijden. Maar anderen kan men over het algemeen redelijk juist beoordelen. Indien u zich houdt aan de regels en maatstaven, die ik hier boven heb vastgelegd. Ik hoop, dat u daarvan gebruik zult maken.

Na deze ook nog betrekkelijk feitelijk uitspraken ga ik over tot iets, wat voor u volkomen irreëel zal zijn. Ik zou zeggen, het behoort tot het gebied van geloof, het gebied van denken, het gebied misschien van hopen en verwachten. Toch lijkt het mij goed hier vast te leggen wat ons inziens werkelijk is en werkelijkheid is.

Geestelijk gezien kan het heelal worden beschouwd als een samenstel van concentrische ringen. In de buitenste ringen beweegt zich de openbaring in de materie. De ringen verder naar binnen toe zijn kleiner, geconcentreerder, hebben een hogere frequentie en behoren tot wat wij noemen: sferen of geestelijke werelden. De kern ervan is onkenbaar; zij is niet te zien. Misschien is het wel een zo groot licht, dat het voor ons tot duisternis wordt; wie weet.

Deze voorstelling kan natuurlijk niet op de ruimte worden toegepast: Zij is een schema. Maar in dit schema ligt de onderlinge verhouding. De weg van de mensen de weg van de geest is voor ons een steeds heen en weer weven, zoals een kind dat verschillende ringen met raffia tezamen hecht tot een onderzetter. Wij maken steeds een baan van de binnenste naar de buitenste en van de buitenste naar de binnenste ring. Wij blijven deze weg klaarblijkelijk voortzetten, tot het ogenblik dat wij het middelpunt, dat schijnbaar voor ons niet bestaand is, kunnen bevatten. Dit houdt in dat er in ons leven een voortdurende herhaling van ervaringen is. Wij hebben niet te maken met de werkelijkheid van één stoffelijk leven of van één stoffelijk en enkele geestelijke levens, we hebben te maken met een werkelijkheid die een voortdurende herhaling van fasen inhoudt: alle geestelijke en álle stoffelijke fasen. Men noemt dit wel eens reïncarnatie.

Volledig juist is het niet. Men wil het wel eens noemen: hergeboorte. Ook dit is niet volledig juist. De continuïteit van het leven, die wij zien als werkelijkheid, sluit de dood als reëel verschijnsel voor het ware "ik" uit. Dat is voor een stofmens erg moeilijk, omdat hij uit een materieel standpunt de dood móét zien als het einde van alle dingen, waarbij ten hoogste een deel voortleeft. Voor ons is het omgekeerd. Voor ons is de werkelijkheid natuurlijk, dat een geest tijdelijk een stoffelijk voertuig hanteert als een soort werktuig of vervoermiddel om daarmee iets te doen en het daarna neerlegt. Ook dit zal waarschijnlijk niet waar zijn. De werkelijkheid zoals onze grootste wijzen zeggen haar te zien is, dat alle sferen (dus van de stoffelijke wereld tot de binnenste wereld toe) in alle voorstelbare fasen samen deel zijn van één Wezen en één Werkelijkheid; zover zij liggen binnen de voor ons voorstelbare mogelijkheden: óns wezen. Er is natuurlijk een God. Het ontkennen van een God is voor ons haast onmogelijk, ook al kunnen wij Zijn bestaan niet bewijzen.

Wij kunnen wel zeggen, dat wij steeds krachten rond ons kennen en dat wij deze krachten een zeker bewustzijn moeten toekennen. Uit ons standpunt. Bewijsbaar is dit niet. Het geheel van deze waarden leidt mij er toe als conclusie te geven: het verschil tussen de kenbare werkelijkheid en de kosmische werkelijkheid is zeer groot. Het gebied tussen beide moet worden opgevuld met veronderstellingen, die op grond van feiten waarschijnlijk en aannemelijk zijn. Daarbij houden wij ons aan de eenvoudigste uitleg, tenzij ze onjuist is.

Op deze wijze zullen wij ons baserend op datgene, wat wij ons van de werkelijkheid waarin wij leven kunnen realiseren zo onbevooroordeeld mogelijk en na afstand te doen van alle mentale beelden en waarden, welke niet met het feitelijk zichtbare onkenbare stroken, kunnen komen tot een voldoende grondbegrip. Daaruit zullen wij dan die werkelijkheid kunnen uitbreiden tot voor ons persoonlijk, bewijsbaar en herhaalbaar, steeds nieuwe krachten optreden en zover ik

kan nagaan onze werkelijkheid op den duur alle sferen in een gelijktijdigheid omvat. Verder dan dat kan ik niet gaan.

U heeft hiermede, vrienden, naar ik meen voldoende stof tot nadenken gekregen en naar ik hoop ook voldoende stof tot discussie en debat. Ik hoop, dat u van de gelegenheid, die u na de pauze gegeven wordt, gebruik zult maken en dat gij mij niet zult verwijten dat dit betoog wat droog was, maar er zorg voor zult dragen dat het deel van de avond, dat u bepaalt door uw eigen werkzaamheid, actief wordt. Want dit is ook een realiteit, een werkelijkheid, die u kunt leren beseffen. Geen mens en geen geest kan voor u iets anders zijn dan de spiegel van uw eigen wezen. Ik wil mijn best doen om een zo zuiver mogelijke spiegel te zijn, waarin uw vraag uw antwoord kan vinden; waarin uw opmerking bevestigd of ontkend kan worden; en uw eventuele aanval met een even juiste aanval kan worden gepareerd, opdat hetgeen voor u juist en werkelijk is zo zuiver mogelijk wordt omschreven.

NEGENDE LES - NOODZAKELIJKE ONTWIKKELINGEN IN HET WERELDBEELD

Bij al onze pogingen om ons bezig te houden met prognoses, onze poging om de parallellen te zien in de historie, is het ons moeilijk gevallen ver vooruit te lopen in de tijd. Dat is ook wel begrijpelijk. De dagen van heden geven de mens op zichzelf reeds zoveel spanningen te verwerken, dat hij zich over het algemeen moeilijk kan voorstellen wat verder de ontwikkeling kan zijn. Toch kunnen wij uit de beschouwing van het wereldbeeld enkele aardige conclusies trekken.

In de eerste plaats: ons blijkt dat de oorzaak van oorlog, rampen, kortom van al datgene wat geestelijk en stoffelijk de mensheid terughoudt, is gelegen in het onvermogen elkaar voldoende te begrijpen.

Een mensheid, die verder blijft bestaan op deze wereld, zal noodzakelijkerwijze moeten overgaan tot een nieuw systeem van communicatie. En daarbij kunnen wij uitgaan van iets, wat door alle eeuwen heen is gemanifesteerd. Wij hebben n.l. door alle eeuwen heen en wij vinden dat zowel bij geschiedschrijvers als Flavius Josephus, de schrijvers van de grote gedichten uit het verleden, als bij de meer moderne verhandelingen de getuigenis van de z.g. paranormale kracht. Die paranormale kracht is klaarblijkelijk tot heel veel en ook vele vreemde dingen in staat. Ik som een paar punten op die alle in de historie zijn vastgelegd:

Rond 1400 verheft zich een heilige in meditatie boven de grond en verblijft ruim 3 uur in een toestand van levitatie. (Frankrijk) Egypte: overbrenging van berichten van tempel tot tempel langs telepathische weg wordt meermalen aangehaald en in enkele papyri genoemd. Contacten met entiteiten van andere werelden of sferen vinden wij in de Bijbel, o.a. de worsteling van Tobias met de engel, maar ook in de annunciatie (de aankondiging).

Al deze dingen geven het contact weer van de mens met het z.g. gebied van het paranormale. Kennis wordt gedemonstreerd op vele zonderlinge wijzen: In de moderne parapsychologie zijn gevallen bekend van mensen die vandaag, op het ogenblik van gebeuren, weten dat er een ramp gebeurt. Wij horen dat o.a. bij de ondergang van grote schepen. Maar evenzeer is bekend dat bepaalde beelden werden ontvangen op het ogenblik van gebeuren omtrent de terugtocht bij Duinkerken. Deze zijn geregistreerd en vastgelegd en kwamen voor in het zuiden van Afrika, in Engeland en Schotland, in Amerika en zelfs in Azië. Daar is tenminste iets vastgelegd uit de kroonkolonie Hongkong. Ik wil nu nog niet spreken over wondergenezingen, geestelijke genezing en dergelijke praktijken, die ongetwijfeld op eenzelfde soort kracht berusten.

Wij mogen stellen dat deze kracht, die zich in het verleden steeds weer heeft gemanifesteerd, in principe in elke mens aanwezig moet worden geacht. Helderziendheid, helderhorendheid, voorgevoelens, het herkennen van uitstralingen e.d. blijken zeer sterk voor te komen bij kinderen tot de leeftijd van 8 á 10 jaar. Telepathische contacten blijken volgens de moderne onderzoekingen sterk voor te komen daar, waar een persoonlijkheidsbinding is en wel hoofdzakelijk bij kinderen tot 6 á 7 jaar. Dit zijn punten uit het heden.

De doorsneemens heeft dus in het begin van zijn leven klaarblijkelijk de beschikking over paranormale eigenschappen. Deze paranormale eigenschappen staan hem toe anderen scherper te herkennen, beter te doorgronden. De maatschappij van dit tijdvak onderdrukt die gave. Zij dwingt haar weg achter de regels van fysica, mechanica en wat dies meer zij, om nog niet eens te spreken van de maatschappelijke en sociale bindingen. Stel nu echter dat dit niet gebeurt; stel dat ook niet een opvoeding op religieuze basis plaatsvindt, waar velen van de gevoeligen die op latere leeftijd nog gevoelig zijn dus terechtkomen, maar stel dat dit in de maatschappij wordt aanvaard, dan zou ons toekomstig wereldbeeld allereerst een sterke reeks telepathische impressies te zien geven. Impressies die regelmatig worden opgevangen en die niet door plaats worden gelimiteerd. Dit laatste is n.l. ook uit moderne proeven uitvoerig

gebleken. Dat houdt in, dat geen enkele staat meer agressie kan “plannen”, zonder dat een andere staat daarvan volledig op de hoogte is. Het betekent echter ook, dat burger A niet meer iets kan doen of uitdenken, waardoor hij zichzelf bevoordeelt ten koste van burger B, tenzij burger B daarmee akkoord gaat. Zo zou dus de wereld worden gedwongen tot een veel grotere eerlijkheid. Een wereld, waarin absolute eerlijkheid bestaat, zal ongetwijfeld in den beginne heel wat strijd kennen. Hoe sterker het aanvoelen van anderen plaatsvindt, hoe sterker het verzet vaak zal zijn tegen het erkende, omdat het in strijd is met de gebruiken en de maatstaven die tot op dat ogenblik gelden. Het verzet zal zich wel in de eerste plaats uiten - meen ik - tegen regelingen die z.g. ten behoeve van het algemeen belang zijn getroffen, maar die in feite een voortdurende beperking van de rechten van de eenling betekenen. De beperkingen zullen dan door de drang der meerderheid wegvallen. Een toekomstige wereld zou ons dus in de eerste plaats te zien geven: veel grotere eerlijkheid en in de tweede plaats; veel minder wetten. Een wet zal ook veel minder noodzakelijk zijn.

Daarnaast mag echter worden opgemerkt, dat jonge kinderen ook heel vaak in staat zijn levitatie verschijnselen, transporten e.d. te veroorzaken. Zelfs in het afgelopen jaar werden over de gehele wereld gevallen van z.g. Poltergeistverschijnselen herleid tot jeugdigen of zeer jeugdigen, die onbewust aanleiding en oorzaak waren tot op zichzelf vaak zeer storende verschijnselen. Ik denk hier b.v. aan het geval van een wandelende vleugel in de buurt van San Francisco. Nu is een vleugel geen licht ding. Het kind, dat voor deze verplaatsing aansprakelijk bleek; was een jongetje van nog geen 4 jaar. Het ressentiment van het kind tegen deze vleugel was te wijten aan het feit, dat moeder zichzelf als pianiste en zangeres zeer hoog schatte en vaak haar kind verwaarloosde voor deze vleugel. De gevolgen waren dan ook niet direct verkwikkelijk. Men heeft de vleugel weg moeten doen. Maar als een kind van minder dan 4 jaar alleen met zijn gedachtekracht een last kan verplaatsen over grotere afstand, waar 2 á 3 volwassen mannen de handen aan vol hebben, dan mogen wij ook concluderen dat een ontwikkeling van de nu paranormaal genoemde eigenschappen ook zeer grote krachten beschikbaar zou stellen.

Dit houdt in dat veel van het huidige handwerk op een andere wijze zou kunnen worden volbracht. Dit houdt in dat de aandrijving van voertuigen zou kunnen worden omgeschakeld op mentale krachten. Hier zou dus geen belemmering meer optreden door gebrek aan energie. Dit betekent dat voor elk gebied in de wereld een gelijke ontplooiing mogelijk is. De techniek zal waarschijnlijk wat minder in het geding komen, want als vele dingen eenvoudig door gedachtekracht kunnen worden gedaan, zal men over het algemeen niet de lust hebben deze mechanisch te doen geschieden. De macht, die in de eenling schuilt, zal echter tevens een afbraak betekenen van alle industriële rijken en wat dies meer zij.

Er zou dus in een toekomstig wereldbeeld ook nog sprake zijn van het aanwenden van zeer grote krachten, het gebruik van waarschijnlijk zeer eenvoudige voertuigen en machines hoofdzakelijk door mentale kracht geactiveerd terwijl er dan bovendien nog sprake zou moeten zijn van een soort chaos, die echter automatisch gecorrigeerd wordt. Ik mag een voorbeeld geven: Op het ogenblik is het noodzakelijk het verkeer te regelen. Desondanks treden juist op onoverzichtelijke plaatsen regelmatig weer toestanden op, die tot ongevallen leiden. Maar als de telepathische mijnheer A in zijn door mentale krachten gedreven voertuig en een snelheid van ongeveer 500 km. per uur door de stad gaat, dan voelt hij waar een ander voertuig is, dan voelt hij waar een voetganger oversteekt; of hij die ziet of niet. Hij kan dus automatisch daarop gaan reageren. Het gevolg is, dat vele regelingen van heden niet meer noodzakelijk zijn. Een zeer interessant beeld voor zover dit het stoffelijke betreft.

Er is echter nog een ander verschijnsel verbonden met de ontwikkeling van en het gebruik van paranormale kwaliteiten. Als wij eens kijken wat erin de oudheid al zo gebeurd is, dan vinden wij in de eerste plaats dat in overeenstemming met de historische ontwikkeling vorsten tot goden worden. China: de zoon des hemels. Tibet; de gereïncarneerde Boeddha. Vele vorsten dragen in India de titel van “de zoon van Vishnu”; of wijsgeren de titel van “zoon van de zon”. Overall dus een poging om het Goddelijke zichtbaar te maken. Daarnaast blijkt juist het paranormale verschijnsel aanleiding te geven tot veel, wat in de ogen van de moderne mens bijgeloof is; orakels e.d. maken veel opgang. Maar gesteld dat niet enkelen maar allen over die geestelijke krachten zouden beschikken, wat zou er dan gebeuren? Men zou zich gaan richten

niet meer op degene, die de grootste stoffelijke macht heeft (als zoon van de zon of zoon des hemels) maar op degene, die de grootste géestelijke kracht heeft. Een dergelijke wereld zou dus zeer waarschijnlijk worden geleid door die mensen, die in wezen door anderen als de meest integere, de meest lichtende in geestelijk bewustzijn erkend worden: Dit brengt met zich mee, dat wij bewust of onbewust de richting ingaan van een vrije theocratie. Want degene, die het meest het licht in zich draagt, het dichtst bij de Theos, bij God staat, wordt automatisch door zijn geestelijke kracht het voorwerp van verering enerzijds en gelijktijdig de verantwoordelijkheid dragende, opdat de minder wetenden bij hem zullen komen. Andere figuren van meer lichtende kwaliteit zullen ongetwijfeld vóór de minder ontwikkelden de rol gaan overnemen van een orakel. Maar een orakel dat in de praktijk weer heel veel overeenkomst vertoont met een modern ministerie. Mij dunkt, dat een dergelijke wereld bijzonder veel mogelijkheden biedt.

Dit beeld uit de toekomst is geen fantasie. Wij zijn alleen een aardig eindje vooruitgelopen op de ontwikkeling van heden. Toch is het aardig om hier nog even aan te halen, welke geestelijke krachten er in deze tijd worden gebruikt en hoe.

In de eerste plaats: paranormale genezing.

Paranormale genezing komt overal voor en wint vooral samengaande met de burgerlijke geneeskunde aanzien en kracht. De concentratie en uitzending van gedachten worden niet alleen regelmatig gepraktiseerd door verschillende groepen en bewegingen, maar worden ook gebruikt voor z.g. magische beïnvloeding - wederkerig overigens - tussen de geheimste diensten van verschillende staten. Mensen met telepathische gevoeligheid en aanleg worden op het ogenblik reeds gebruikt voor wat je zou kunnen noemen: spionagewerkzaamheden, die echter niet materieel als zodanig kenbaar zijn. Er wordt in deze dagen reeds gebruik gemaakt van informaties van zieners; zij het dat deze nog niet gelden als waarheid, maar in vele gevallen worden gebruikt als een basis, waarop men een eigen onderzoek zal instellen. Vreemd genoeg vinden wij deze praktijken eerder bij de groeperingen die geheim zijn (geheime diensten e.d.), dan in de openbaarheid. Ook wanneer een politioneel apparaat gebruik maakt van helderzienden e.d., wordt dit over het algemeen stilgehouden en men vermijdt vaak degenen, die openlijk een dergelijk beroep uitoefenen, daarbij te betrekken. De ervaring heeft n.l. geleerd, dat hun gegevens meestal spectaculair maar minder juist zijn, terwijl gelijktijdig de situatie door hen wordt gebruikt om reclame te maken. Dat is al heel wat, vrienden.

Verder blijkt bij de scholing van chirurgen dat bepaalde mensen, die wat leren betreft misschien maar net hun academische graad kunnen halen, een buitengewone gevoeligheid hebben, zeer snel diagnoses stellen en ingrijpende a.h.w. briljant improviseren: Dit wordt tegenwoordig reeds erkend als te zijn een sensitiviteit of een rapport met de patiënt. In de psychiatrie beginnen verscheidene mensen zich hoe langer hoe meer bezig te houden met het probleem van bezetenheid. Verder wordt persoonlijkheidsplitsing onderzocht en worden vele schijnbaar paranormale effecten daardoor verklaard.

Als dit alles op het ogenblik al in de wereld gebeurt, dan mogen wij stellen dat er zeker een basis aanwezig is voor de ontwikkeling, die ik u heb geschetst. Als ik dan verder nog wijs op het feit, dat zeer vele mensen - al willen ze daar meestal niet voor uitkomen - een zekere sensitiviteit aan het ontwikkelen zijn en daarbij verder in aanmerking neem, dat wij steeds meer een rebellie tegen bestaande condities zien, maar waarbij anderzijds een zeer grote gevoeligheid van de rebellen blijkt, dan mogen wij hier toch ook wel stellen, dat krachten aan het werk zijn van geestelijke geaardheid.

Ik hoop dat dit beeld voor u interessant is, want wij kunnen zeker niet verdergaan met ons wereldbeeld, als wij niet eerst proberen verdere ontwikkelingen te schetsen. Het heden is niets anders dan het ontmoetingspunt tussen verleden en toekomst. Beide zijn erin bevat. Elke analyse van het heden, die voldoende scherp en zuiver is, biedt ons inzicht in het ware gebeuren van het verleden zowel als in de werkelijke toekomst. Nu kan ik mij voorstellen, dat u als toehoorder of eventueel als lezer zegt: "Ja, dit alles is mooi, maar waarde vriend, u hebt in de eerste plaats vele herhalingen gepleegd. In de loop van uw cursus hebt u ons wel het een en ander verteld, maar wat ik mis is het voor mij bruikbare. Wat kan ik hiermee doen?"

Maar ik geloof dat dat inderdaad goedkoop zou zijn. U staat in deze, wereld. En staande in deze wereld moet u op het ogenblik de toekomst realiseren, of u wilt of niet. U kunt niet terug naar het verleden. Het gevolg is dat als u in staat bent u aan te passen aan de toekomstige ontwikkelingen of eventueel bepaalde kwaliteiten, die voor de toekomst belangrijk zullen zijn, reeds nu te verwerven u wel degelijk een praktisch nut hebt van mijn lessen. Als u begrijpt wat er zich vandaag precies afspeelt, zult u aan de hand daarvan niet alleen uw eigen houding bepalen, maar u zult ook door het inzicht dat u gewint in de wereld voor die wereld betekenis gewinnen. Het is niet zo nutteloos als het misschien soms lijkt.

Wij hebben in de oudheid gezien, hoe vele personen de geschiedenis hebben veranderd. Nu denk ik niet aan de Zwarte (?) of Nero, want die was alleen maar een product van zijn tijd. Ik denk aan deze haast bezetenen, als een Dsjengis Khan of als u wilt Napoleon, Alexander de Grote, Ramses II, die op de een of andere manier het gehele lot van de wereld veranderden, zonder het zelf te willen. Nu moogt u denken aan Hitler en aan Roosevelt want ook deze behoren ertoe Lenin, Stalin. Die allen zijn figuren die gejaagd worden; zij worden gedreven.

En dergelijke gedrevenen ontmoet je ook vaak in het dagelijks leven. Mensen die op zoek zijn naar een uitvindingen die koortsachtig blijven voortgaan, omdat zij de overtuiging hebben. wij zullen bereiken terwijl toch wat ze nastreven in de ogen van de mensheid nog dwaasheid is. Mensen die stellingen ontwikkelen, die op het ogenblik absurd lijken, maar die onbewust daarmee reeds nu een basis leggen voor toekomstige ontwikkelingen. In het grote en in het kleine ontmoeten wij de gedrevenen. Een verklaring door hun een zekere sensitiviteit toe te schrijven lijkt mij minder juist. De historische gegevens tonen aan, dat te veel toevalsfactoren een rol hebben gespeeld buiten beheersing van de persoon om aan te nemen, dat zij uit zichzelf dit alles tot stand brachten. Wij kunnen hen misschien opportunisten noemen, maar zelfs dan moet hun analyse van mogelijkheden zo scherp en zo juist zijn geweest, dat dit menselijk haast niet meer verklaarbaar is, dat het geniaal is.

Uit de feiten echter blijkt b.v. dat Alexander de Grote wel een man met doorzettingsvermogen was maar geen man met een scherp verstand. Wij kunnen aantonen dat Napoleon misschien een groot strateeg was, maar dat hij daarnaast betrekkelijk weinig beschaving kende en dat zijn wetenschappelijke vorming beneden nul was. Toch maakte hij gebruik van omstandigheden, die verbluffend veel doen denken aan geheime wetenschappen. Het is dezelfde Napoleon die een systeem ontwerpt, waardoor zijn troepen zich aanmerkelijk sneller kunnen verplaatsen. Dezelfde Napoleon die een heel systeem ontwerpt, dat nu wetenschappelijk nog juist is; even belangrijk nog in de huidige opstelling van infanterie en hun gedrag te velde als indertijd de falanx de grote uitvinding van Rome was. Diezelfde man wijst de stoommachine af met een hoongelach. "Nu willen ze nog met een stoommachine gaan varen;" roept hij uit. Een onderzeeër, die hem wordt aangeboden, werpt hij terzijde. Verschillende andere uitvindingen, die op het ogenblik van groot belang zijn, onderdrukt hij zelfs. Zeker niet het gedrag van een verlicht mens. En als je eens gaat kijken naar Lenin. Lenin is een intellectueel, zeker. Hij is een volksman par excellence. Hij is in zekere zin ook nog een politicus. Maar als hij alles had kunnen doorvoeren op zijn manier, dan zou er nooit een Rusland gekomen zijn. Hij schiep echter de condities, waardoor het huidige Rusland tegen wil en dank kon ontstaan a.h.w. uit zijn fouten. Stalin dito dito. Stalins optreden, zijn opportunisme, geven zeker geen blijk van genialiteit. Hij is ongetwijfeld een hard man, heeft verstand van politiek en heeft zo zijn eigen inzichten, zeker. Maar hij maakt blunders, die onvoorstelbaar groot zijn. Ik denk o.m. aan zijn bondgenootschap met Duitsland en zijn handelingen in Polen. Hij had kunnen voorzien dat hij of zijn volk later aansprakelijk zou worden gesteld voor veel van wat daar is gebeurd. Als ik zo nadenk, moet ik toch wel in de eerste plaats stellen dat die grote mensen op deze wereld, deze gedrevenen, niet worden gedreven uit zichzelf en dat het zeker niet alleen hun persoonlijke bekwaamheden zijn, die een rol spelen. Typisch is echter, dat ze voor alles, wat in overeenstemming is met hun eigen wezen, met hun eigen streven en denken, buitengewoon gevoelig zijn; dat zij klaarblijkelijk een voorkennis hebben van hetgeen andoren gaan doen in verband met hun wezen; dat zij meestal alleen op hun speciaal terrein de kosmos schijnen af te tappen om gegevens te verkrijgen. Pas wanneer zij zichzelf door grootheidswaan (Alexander maar ook Napoleon en Hitler) verblinden en niet meer in staat zijn aan te voelen wat de tegenstander doet, gaan ze

onder. Klaarblijkelijk werkt hier iets anders. En dat andere zou ik dan willen noemen. harmonie. Een contact tussen gelijkgestemde geesten, waarbij ook de tegendelen elkaar volledig kunnen aanvoelen en doorgronden en niet slechts de gelijkgestemden. Geestelijk gezien blijkt ons n.l. dat de tegenstellingen in wezen aan elkaar gelijk zijn en dat de richting, waarin het streven gaat niet belangrijk is voor de gelijkheid in waarde. Een appel die weg gaat en een appel die komt zijn allebei appels en dies zullen zij met elkaar harmonisch kunnen zijn.

Napoleons ingrijpen toont ons aan, dat hij in vele gevallen voorvoelt wat de veldheren van de tegenpartij gaven doen. Pas in de 100 dagen blijkt die gave aanmerkelijk te zijn verslapt. Als wij het optreden zien van Alexander de Grote, blijkt ons wederom dat hij volkomen gevoelig blijft voor de stemming van zijn eigen leger maar ook voor de acties van de tegenpartij, tot hij in een zo vreemd land komt, dat hij wordt overweldigd door het vreemde. Zijn belangstelling ligt dan hoofdzakelijk op een ander terrein; het eindigt met zijn dood.

In deze tijd zou hetzelfde het geval kunnen zijn. En dan zou men moeten stellen, dat bepaalde mensen elkaar dus zeer sterk beïnvloeden. Dat deze beïnvloeding - op basis dus van gelijkheid, van harmonische verschijnselen - steeds meer toeneemt, want wij zien steeds meer gelijke reacties in de meest verschillende delen van de wereld. Wij erkennen steeds meer gelijkheid in optreden tussen personen die eigenlijk hemelsbreed van elkaar zouden moeten verschillen gezien hun politieke achtergronden, hun landaard en dergelijke. Ik stel dus in de eerste plaats, dat het principe van de harmonie ook in deze tijd sterk optreedt en bij een toenemen van de gevoeligheid overgevoeligheid vooral in het westen ontstaan door de drukte, de grote pressies, de spanningen van het leven. dus steeds meer invloed zal krijgen. Ik stel dat naarmate die gevoeligheid groter wordt niet alleen maar harmonische verschijnselen kunnen optreden tussen verschillende personen in één wereld maar tussen verschillende personen in geheel differente werelden. Er zou dus een verrijking van het aardse weten uitgedrukt in handelingen kunnen ontstaan, doordat krachten van andere sferen of werelden gelijksoortige of volkomen tegengestelde doeleinden nastreven als bepaalde mensen op aarde: Ik meen dat dit ook interessant, maar vooral belangrijk is.

Want als dit wereldbeeld wordt beheerst door personen die hiervoor gevoelig zijn, dan mag worden verwacht dat vele totaal nieuwe ontwikkelingen gaan optreden, die niet meer eigen zijn aan deze wereld en in vele gevallen volledig afwijken van hetgeen wij, alleen op grond van menselijke waarden, zouden menen waar te nemen. Ook dit lijkt mij een punt, dat de overweging waard is.

De conclusie is logisch en die hebt u meermalen gehoord: De wereld wordt steeds sterker geestelijk beïnvloed. De krachten van de geest die optreden zijn zoveel intenser dan voordien, dat juist in harmonische verschijnselen een versterkte uitdrukking van de geestelijke wil op aarde kan worden verwacht. Eén versnelde omwenteling beheerst zeker in de komende 4 á 500 jaren het wereldbeeld. Het oude moet vallen, het nieuwe ontstaat. En wij zullen wanneer wij later moeten terugzien naar deze tijd haar onwillekeurig vergelijken met de periode van Jezus' leven. Want toen deze werd geboren, was er ook een hoogspanning in de wereld. Er was een overweldigende strijd tussen de groeiende Teutoonse macht en de macht van het langzaam ondergaande Rome, dat zich reeds splitste in tegengestelde rijken, ook als oppervlakkig die eenheid nog werd gehandhaafd.

Deze toestand wordt vandaag aan de dag weerkaatst in de wereld. Schijnbare tegenstanders zijn de bondgenoten van morgen. Schijnbare vrienden zijn de vijanden van morgen. Onbelangrijke krachten van heden groeien tot een barbaars maar machtig en sterk geheel, zoals eens de vereniging van de stammen, die leefden in de wouden van het noorden, de val van Rome ging aankondigen en het groot Roomse Rijk van Karel de Grote deed ontstaan. Wij mogen verwachten dat. soortgelijke ontwikkelingen zich gaan afspelen. Wij moeten er dus ook mee rekenen. En als je ermee moet rekenen, vraag je je af: Welke gedragsregels zijn de beste? Hoe handel ik het best? Daarop is natuurlijk een antwoord vlug gegeven. Als in deze periode harmonische factoren steeds sterker optreden, is het zaak dat je in harmonie komt met de goede factoren. Dit ligt in je eigen leven en gedrag. Onthoud daarbij de volgende punten:

Zolang wij eenzijdig zijn, zullen wij slechts in harmonie kunnen komen met eenzijdig gerichte krachten. Ons leven zal onevenwichtig zijn, niet stabiel. Onze handelingen zullen niet rationeel genoeg zijn. Dit brengt zowel voor ons als voor onze omgeving voortdurend storingen met zich. Hoe meer wij echter all round zijn d.w.z. alle dingen van het leven durven en kunnen accepteren, er niet blind voor willen zijn hoe gemakkelijker wij in harmonie komen met grotere en meer omvattende krachten. Zijn wij in staat die harmonie te bereiken, dan zullen wij, mits ons willen in de richting van vrede is en dat is bij de doorsneemens wel zo en van goed (dus van erkennen van God en van licht), ongetwijfeld persoonlijk zeer veel gaan doen wat wij nog nooit hebben gedaan, althans niet zo, maar waarmee wij steeds sterker bereiken: kosmische eenheid, inzicht, juiste reactie.

Naast die harmonie is daar de kwestie van sensitiviteit en gevoeligheid. Het is gemakkelijk te zeggen: Ga die ontwikkelen. Maar wanneer een mens die gevoeligheid niet heeft ontwikkeld in de jeugd jaren, dan blijkt het wel heel moeilijk te zijn om daar nog een paar greintjes van terug te vinden. Niet omdat de krachten niet aanwezig zijn, maar ze zijn begraven. Tracht dus niet om als volwassene even heel snel alle buitengewone geestelijke gaven te ontwikkelen. In 9 van de 10 gevallen maak je jezelf bijna rijp voor het gekkenhuis, je bezorgt je omgeving lachstuipen of een beroerte van ergernis en veel verder kom je niet. Maar bedenk dat al wat jong is het recht heeft deze gevoeligheid en deze kracht te behouden. Geef wat meer aandacht aan de gevoelens van kinderen, hun voorgevoelens, fantasieën en ideeën. Leer hun heel rustig een aanpassing aan de maatschappij; als het nodig is met het bekende Spaanse rietje. Maar houd er rekening mee, dat zij zich geestelijk kunnen ontplooiën en dat niet wat voor u nog niet redelijk vatbaar is wordt onderdrukt en weggevaagd, omdat het een te groot verschil tussen u en een kind zou kunnen veroorzaken. Laat de jeugd de kans haar sensitiviteit te vergroten. Geef haar enerzijds de vrijheid die ze inderdaad nodig heeft en anderzijds de zekerheid dat juist haar gevoeligheid, juist het onbegrepen en paranormale, waarmee ze misschien in de knoop raakt, bij u geen spot, zal ontmoeten. Integendeel, poging tot begrip en zelfs aanmoediging. Ook dat is belangrijk.

In de derde plaats; Als je in staat bent zo'n klein beetje prognostiek te bedrijven, probeer voortdurend voor jezelf eens uit te rekenen wat belangrijk is. Het is helemaal niet zo vreemd om als je een compagnonschap aangaat daar eens een keer gewoon een horoscoopje van te maken. Het is helemaal niet zo vreemd na te gaan, welke invloeden in dit jaar of in het komende jaar sterk op je pad liggen, welke tendensen er in je leven zijn. Aanpassing daaraan geeft u grotere gelijkmoedigheid en indirect dus ook weer grotere mogelijkheden tot het bereiken van de juiste harmonie.

En dan ten laatste; Besef wel, dat achter alle uiterlijke orde en ordening (de uitstalkast van de wereld van heden a.h.w.) een toenemende rebellie en onrust schuilgaat. Laat u niet misleiden door deze schijnzekerheid. Baseer u op de werkelijkheid: het verzet dat rond u bestaat. Erken dit zo vroegtijdig mogelijk en handel naar het erkende zo rechtvaardig en zo juist mogelijk. Alleen op deze wijze kunt u bijdragen tot een sterkere bewustwording en een snellere ontwikkeling.

Ik geloof dat - ook al zult u dit in de geest en niet in de stof meemaken - de voltooiing van hetgeen thans in ontwikkeling is u allen met vreugde en trots zal vervullen over een aarde, waarin de mensheid van haar grote verdeeldheid eindelijk teruggroeit tot die grote eenheid, waarin zij pashaar waarlijke ontplooiing kan vinden.

ENKELE ORGANISATIEPUNTEN UIT DE WITTE BROEDERSCHAP

Wanneer wij zo horen over de Witte Broederschap en wij vragen ons af, hoe die leden eigenlijk worden ingewijd en hoe dat precies gaat, dan wil ik nog wel kort herhalen wat wij hierover al meer hebben gezegd.

Een lid voor de Witte Broederschap wordt a.h.w., opgezocht. Dus men probeert zo iemand eerst door middel van verschillende tests te zien voor wat hij is. Die keuze gaat op grond van de uitstraling en de mogelijkheden, die men in zo iemand ziet. Daarna krijgt hij verschillende proeven af te leggen, zonder dat hij contact heeft met een Meester of Leraar. Kort daarop krijgt hij wat meer persoonlijk contact. Hij komt in kringen waar - zonder dat hij het weet -

iemand is, die tot de Broederschap behoort en op den duur krijgt hij zelfs al een taak, zonder dat hij precies weet wat die Broederschap is. Pas wanneer hij met deze taak begint en zich dus waardig toont, wordt er met hem contact opgenomen.

Van een plechtige inwijding is eigenlijk geen sprake. Men zou kunnen zeggen: U wordt uitgekozen en u groeit er langzaam in. Is er eenmaal een contactpunt gevonden, dan zult u in een dergelijk geval eerst worden benaderd door iemand, die bij de Broederschap behoort (dus een normaal lid) en deze geeft u dan van persoon tot persoon de laatste lessen. Hiertoe behoort o.m. de ontwikkeling van bepaalde chakra; het bereiken van bepaalde paranormale vermogens. Heeft men dit alles, dan is men in staat om telepathisch in contact te staan met alle broeders, onverschillig waar ter wereld. Indien daarvoor een werkelijke reden is; zodat dit contact plaatsvindt van persoon tot persoon door middel van gedachteoverdracht. Daarnaast is het natuurlijk wel eens mogelijk, dat men elkaar ook zo ontmoet. Toch komt dit betrekkelijk weinig voor en zijn het alleen de groten in de gemeenschap, die en dan meestal uitgetreden elkaar regelmatig ontmoeten.

U zult zich afvragen, hoe zij zich zo goed weten te verbergen en hoe het komt dat nooit eens een lid van de Witte Broederschap per ongeluk iemand die er niet bij hoort voor een lid houdt? Ook dit is eenvoudig. Door de bepaalde ontwikkelingsmethode, die voor de chakra wordt gebruikt, ontstaat een zeer kenbaar teken dat de helderziende wel waarneemt, maar meestal voorbij ziet, doch dat de geschoolde onmiddellijk opvalt: een soort insigne dat in de aura is afgedrukt, waardoor de broeders elkaar onmiddellijk herkennen. Contacten worden dan meestal ook mentaal opgenomen. Men gaat dus niet met elkaar spreken. Begrijpelijk, want spreken kost veel tijd, is over het algemeen opvallend, terwijl een onmiddellijke uitwisseling van gedachten veel sneller en bovendien veel zekerder is.

Samenkomsten als die van de Wessacvallei zijn ritueel en daarbij ook tevens raadsvergadering. Hierbij zullen zeer velen aanwezig zijn. Degenen die zich nog niet bewust zijn van hun deelgenootschap kunnen onbewust uitgetreden b.v. deelnemen aan de bijeenkomst en bevinden zich dan meestal op de tribunes; dus de twee zijvleugels; die achter het geheel staan. De anderen vinden hun vaste plaats in de gemeenschap in de kern. Weet men eenmaal ervan, is men dus bekend, dan kan men door een zeer eenvoudige methode van zich instellen onmiddellijk contact opnemen met, laten we zeggen een soort hoofdkwartier én zelfs direct met Meesters. Hoe belangrijker men wordt, hoe sterker dit contact wordt uitgebreid tot Meesters in andere sferen en op den duur krijgt men een leven, waarbij dus een andere sfeer zo'n normaal deel van het dagelijks leven is geworden, dat het in het begin zelfs moeite en oefening kost om deze buitengewone toestand voor anderen te verbergen. Daarom zal men degenen, die zover komen, over het algemeen een tijdlang in afzondering doen gaan. Zij leven hetzij als anachoreten, hetzij als kluizenaars in een klooster; zij gaan desnoods een jachttocht maken, waarbij hun gedrag dus niet zo sterk opvalt. Pas wanneer zij voldoende lessen in beheersing hebben gehad, keren zij terug.

Het is voor de Witte Broederschap zeer belangrijk, dat haar leden niet als zodanig worden herkend. Een enkeling misschien mag zich uiten, maar deze zal dan de naam van de Witte Broederschap slechts terloops in de mond nemen of zelfs erover zwijgen. De Meesters, die toegeven ertoe te behoren of leiding geven aan het genootschap, zijn alleen voor hen die de weg van inwijding volgen direct te vinden. Anderen zullen zelfs niet kunnen beseffen dat ze bestaan. Op deze wijze is een algemene geheimhouding verzekerd en is dus het ingrijpen van de Orde zowel in stoffelijke als in geestelijke zin gewaarborgd.

Zouden de leden als lid van de Witte Broederschap onmiddellijk bekend zijn, dan zouden zeer veel mensen van hen een bijzondere scholing verlangen. Men zou hen drijven in de richting van een geestelijk leraarschap of priesterschap, dat niet in overeenstemming is met de doelstelling van de Broederschap op zichzelf. Zo, in het verborgene werkend, brengen zij zeer veel goeds tot stand en helpen zij bouwen aan een wereld, die voor een hogere klasse van geest een juiste en voldoende incarnatiemogelijkheid biedt.

DE MAAN

Als men naar Luna (de trouwe wachter van de aarde) opziet, is men geneigd haar te zien als een dood hemellichaam dat zonlicht weerkaatsend zijn eeuwige banen rond de aarde trekt. Menigeen vergeet daarbij, dat hemellichamen een persoonlijkheid hebben en bezielde zijn. Wij verdelen de krachten, die de maan bezit in; haar ziel en haar geest. Dit zijn n.l. twee verschillende waarden. Natuurlijk is ze een gehele persoonlijkheid. Maar de ziel in haar is de kern van de zonne-Logos en als zodanig is zij aan de zonne-Logos onmiddellijk gebonden.

De maan is voor deze wereld a.h.w. een gezant van de zon, wat tot uiting komt in het feit, dat de eerste dienaar van de zon (magisch bekend onder de naam van Arcan) tevens de heerser der genii van de maan is. Nu kennen wij dan verder naast de heerser van de zielekrachten waarbij Arcan dus behoort ook nog de heerser der geesten. En hier zien wij het demonisch aspect. De maan kent haar leven, maar ze kent gelijktijdig ook vernietiging. Deze twee krachten zijn in haar in evenwicht, zoals praktisch in elke planeet en elke ster. Daar waar leven is, schijnt de balans verstoord te zijn, maar ze wordt voortdurend door een ingrijpen van een dergelijke wereld gehandhaafd. In een dode wereld echter moeten zij in een perfecte balans bestaan, omdat ingrijpen van buitenaf weinig of niet voorkomt. Het is dan ook moeilijk uit een stoffelijk standpunt deze persoonlijkheid te beschrijven als goed of als slecht. Zij is een perfect evenwicht van beide en de persoonlijkheid van de maan is dan gelijktijdig ook beschermer van vruchtbaarheid en leven en bringer van de dood. Zij is gelijktijdig het licht van de nacht, het tweede licht aan de hemel en de beschermer van de zwarte magie.

Het licht van de maan geeft gelijkelijk uiting aan de openbaring van Isis en aan die van de bekende bok van Mendes. Het is dus moeilijk om zo'n persoonlijkheid nauwkeurig te ontleden. Toch wil ik een poging doen om enkele effecten en aspecten van de maan in geestelijk opzicht voor u te tekenen.

Overall waar een grote geest optreedt, zijn een aantal kleinere geesten daarmee verbonden, U zult begrijpen, dat de zielekracht van de maan, het lichtend aspect van dit wezen, ongetwijfeld vele lichte geesten heeft aangetrokken. Want al is ze dan niet zo groot en machtig als een zonnegeest of zelfs de aardgeest, toch is zij sterk en lichtend en behoort ze tot een hoge hiërarchie. Als gevolg hebben wij dan ook een reeks dienende geesten van licht en daarnaast waar het demonische tot uiting komt de dienende geesten van duister. Deze haar omringende geesten zijn vreemd genoeg in alle aspecten in de eerste plaats magisch. Dit is te begrijpen, Indien wij beseffen dat de maan de kracht van de zon voor de aarde interpreteert. Zij is dus niet alleen een zelfstandig wezen met een zelfstandige invloed zoals b.v. in eb en vloed tot uiting komt maar tevens heeft ze door middel van haar licht, dat sterk gepolariseerd is, invloed op de plantengroei, op de wording en verwording van leven.

Op deze wijze geeft de grote persoonlijkheid te zien. De inwijding in de geheimen van de eerste 5 sferen. Zij geeft daarnaast de macht over de rijken van de mineralen, de planten en de lagere diersoorten; echter niet de hoogst ontwikkelde dieren. Zij toont ons de beheersing van de zwaartekracht, de beheersing van de materie in alchemistische zin en geeft ons bovendien een beperkte reeks van getallen, waar in haar magisch vierkant de volledige uitdrukking van het menselijk leven is te vinden in getallen, die gezamenlijk lopen van 6 tot 6. Namelijk het getal 42, het getal 24 en het getal 6, die alle in het vierkant voorkomen. Indien wij de maan zien als een gunstige factor, als iets dat licht brengt en ons zo wenden tot wat men vaak noemt "de ziel en de lichtende dienaren", dan helpt ze ons tot zelferkenning en zelfopenbaring te komen.

De maan bevordert het dromen. Maar in de droom stimuleert ze de intense factoren van het eigen wezen. Daardoor zal zij voor velen een zelfopenbaring betekenen; anderen echter, wier gedachten duister en demonisch zijn, zullen door diezelfde invloed worden beroerd en maanziek heten. Wij kennen dan ook als gevolg van deze maan de z.g. vampiers; weerwolven e.d. in menselijke gestalte, die juist door de maanfasen tot deze afwijking worden verleid. De fasen van de maan zelf hebben natuurlijk ook hun betekenis, waar de persoonlijkheid van de maan zich soms van ons afwendt en soms zich naar ons toe wendt. Dat wil zeggen: haar weerkaatsing van het zonlicht wordt voor ons tevens een herinnering aan de lichtende kracht van de zon. Zolang de maan naar vol klimt, is zij voor ons een positieve factor. Zij geeft ons

kracht, zij geeft groei, ze geeft leven. Neemt de maan echter af, dan neemt zij krachten mee, zoals dat heet. Dat wil zeggen: wij zien een verflauwen van groei. Wij zien dat al datgene, wat ondergang betekent, wordt versterkt; terwijl datgene wat lichtend en positief is tijdelijk rust. Twee kanten van één persoonlijkheid.

Ik wil u daarvan graag een paar korte voorbeelden geven. Wanneer u uw haar laat knippen, permanenten etc. en u doet dat bij afnemende maan, dan zal dit ingrijpen in het haar, dat op zichzelf een levende afscheiding van uw lichaam is per slot van rekening veel sterker zijn en daardoor veel blijvender, dan wanneer u het doet bij opkomende maan.

Als u echter bepaalde bezigheden hebt, kunt u beter gebruik maken van de volle activiteit die de opkomende maan pleegt te bieden; vooral als u zich wendt tot de lichtende persoonlijkheid. Onthoud daarbij echter dat de volle maan weliswaar wordt gebruikt voor de heksenkracht (dus om de magische kracht van de maan en de zon te nemen, maar dat de z.g. grote offers van de zwarte magie altijd zullen plaatsvinden bij nieuwe maan, wanneer er geen licht is.

Hiermee zien wij wederom de persoonlijkheid uitgedrukt in twee aspecten. Het is als Kali, die enerzijds als Kali Durga de wrede dood betekent en het bloedoffer, terwijl ze anderzijds met volle, gulle hand het leven geeft en zegent. De tweeledigheid van deze persoonlijkheid met haar beperkte krachten zal voor de mens gemakkelijk te begrijpen en te benaderen zijn. Vandaar dat haar invloed op de mens en trouwens op alle leven op aarde zeer groot is. Zij is dichtbij en wij beseffen haar aanwezigheid onderbewust dan ook zeer goed.

Veel van denken en werken wordt door de maan voortdurend bevorderd ofwel geremd. al datgene wat met vruchtbaarheid in verband staat, wordt door de maan sterk bevorderd. Zij geeft zolang haar licht op de aarde schijnt bijzondere potentie, bijzondere vitaliteit. Zij geeft aan de mensen o.m. gezondheid, liefde, bescherming. In vele gevallen geeft zij daarnaast de magische aspecten, die wij dan noemen: het beheerste geluk, het beheerste leven (in de oude magische vorm ook wel de z.g. onkwetsbaarheid) en verder de transmutatie van materie. Transmutatie van geest echter ligt buiten de persoonlijkheid van de maan. Daarvoor moeten wij grijpen naar de grote planeten. Ik denk hierbij aan Jupiter en Neptunus.

Het maan wezen, dat ons zozeer nabij staat, wordt helaas te weinig begrepen. Indien men zich zou kunnen instellen op de positieve kracht van de maan en de bescherming van de lichtende krachten genieten in de tijd, dat zij nog klimt naar vol, zal men ongetwijfeld veel meer en veel beter kunnen volbrengen dan tot nu toe. De maan lijkt dood; toch is in de diepte van haar wezen nog een restant van leven aanwezig van stoffelijk leven maar het is laag en het kent geen volledig bewust zijn. Schijnbaar is de maan zonder atmosfeer; toch zijn er nog gassen in spleten verborgen; zijn er nog grotten, waarin - zij het zeer ijl - een atmosfeer bestaat.

Zij schijnt zonder enige gloed of eigen vuur, toch is erin de maan nog een vulkanische kracht, die zij het zeer beperkt soms nog de rode gloed van de langstlevende kern naar buiten zou kunnen uitstulpen.

De persoonlijkheid van Luna is van buiten het zonnestelsel gekomen. Zij behoort niet tot de normale planeten, de normale débris die wij in het zonnestelsel kennen. Zij brengt daardoor ook nog bijzondere kwaliteiten met zich en is een direct kosmische weergave van de evenwichtigheid en tegenstrijdigheid, die wij astrologisch vaak aan het sterrenbeeld de Tweelingen toekennen. Zij kent echter niet het zoeken naar het evenwicht van b.v. de Weegschaal. De gulheid waarmee zij haar gaven schenkt is zonder oordeel. En ook dit dient men te beseffen: Zijn andere krachten zeer selectief en kunnen zij niet zonder meer worden gewekt, de maan spreekt voor ieder, werkt voor ieder, Zij geeft haar geestelijke krachten evengoed als haar stoffelijke stralen aan heel de aarde, maar men zal zelf moeten bepalen wat deze krachten betekenen. Want zij vormt niet; zij geeft kracht en mogelijkheid maar nooit een richting.

HET IK IN HET GODDELIJK EGO

Wanneer wij nadenken over de problemen van ons bestaan, dan is ongetwijfeld die verre en onbegrijpelijke Godheid daarvan één van de grootste. Wij zullen ons allereerst moeten afvragen: Bestaan wij naast God (dus buiten God als geuite schepping of bestaan wij in God?

Nu kun je je daarvan natuurlijk met een klein foefje op een heel handige manier afmaken. Je redeneert als volgt: God is het enige, dat werkelijk bestaat. Buiten God kan niets zijn; dus ook geen ruimte of geen leegte. Zou er een leegte zijn, dan zou de ruimte op zichzelf groter zijn dan God. Dus leven we in God.

Maar als je dat gaat stellen, dan maak je je op een betrekkelijk gemakkelijke manier van het probleem af. De eerste vraag is dus voor ons toch werkelijk wel: Hoe kunnen wij uitmaken, of wij nu in of buiten God bestaan? En dan moeten wij dat proberen te realiseren volgens ik zou zeggen. de moderne techniek.

In de eerste plaats komen wij tot de conclusie, dat wij leven in de ruimte. Wat is de geaardheid van die ruimte? Kunnen wij dat definiëren?

In de tweede plaats; Wij bestaan uit materie, of uit kracht naar gelang wij stof of geest zijn. Waar komen deze dingen vandaan? Wat is de essence van ons leven? Wat is onze levensgeest?

Mijn antwoord daarop is als volgt; Wij kunnen alle materie ontleden tot kracht. Wij zijn eveneens in staat alle stralingen tot kracht terug te brengen. De kleinste delen der stof zijn moeilijk te definiëren, daar ook deze zullen ten slotte een bepaalde potentie aan kracht in zich dragen. Zonder zover te gaan als sommige mensen, die b.v. voor een verlies van kracht of massa het neutrino postuleren (het niet vaststelbare neutrale lichaampje met het gewicht van een elektron), zou ik willen stellen dat niet alle kracht duurzaam blijft. Ongeacht de wetten, die de mens daarover meent te mogen formuleren, dat kracht van vorm kan veranderen, maar in totale potentie gelijk blijft, meen ik te mogen stellen: er zijn delen energie, die verdwijnen (n.l. uit het continuüm dat u kent en daar op een geheimzinnige wijze weer in terugkeren.

Dit stellende is alles kracht. Maar waarheen gaat dan die kracht, die wij in partikelvorm kennen of b.v. in de vorm van een elektron, wanneer zij voor ons verdwijnt, als wij in de stof zijn. Onderzoek heeft uitgewezen, dat ook ruimte een vorm van kracht is. Wij kunnen die kracht voorstellen door velden, zeker maar daarmee zijn wij er niet; want een veld, zou beperkt moeten zijn. Wij komen echter tot de conclusie dat zover ons begrip gaat ruimte oneindig is, terwijl zij misschien gelijktijdig eindig is.

Met deze wat technische uiteenzetting kom ik dan tot de conclusie dat alles wat bestaat zowel de ruimte als de verschijnselen in die ruimte te herleiden zijn tot energie. Die energie heeft geen bepaalde vorm en is niet benoembaar. Zij blijkt echter te kunnen overgaan in elke voor ons wel benoembare vorm. Op grond daarvan stel ik: het totaal van het u en ook ons bekende al is gelegen binnen één Kracht, die zich op de meest verschillende wijze uit. Waar deze Kracht alomvattend en alteenwoordig is, meen ik deze te kunnen identificeren met God. Daarmee hebben we natuurlijk een antwoord gevonden.

Maar nu komt de vraag: Wat is dan onze levenskracht? Wanneer wij het precies onderzoeken, blijkt dat levenskracht en zelfs de ziel een bepaalde vorm van energie of een bepaalde ruimtelijke toestand is. Daar zijn we niet veel verder mee gekomen, tenzij wij er onmiddellijk op laten volgens en als zodanig is zij een direct deel van de grote Kracht, waarin en waaruit alles bestaat. Op deze wijze wordt de levenskracht (dat wat ons bezielt) een deel van al wat rond ons is en heeft als bijzonder kenteken slechts haar ogenblikkelijke verschijningsvorm. Dit lijkt mij een tamelijk redelijk bewijs voor de stelling, dat het "ik" bestaat in God.

Maar wat voor een God? Te stellen: God is, definieert verder niets. Aan God allerhande eigenschappen toe te kennen zonder meer, heeft ook al weinig zin. Want de eigenschappen die wij Hem toekennen, zullen uit de aard der zaak zo ver buiten ons eigen bevattingsvermogen liggen, dat zij lege woorden worden. Willen wij nu proberen toch God te ontleden, dan lijkt het mij wel erg belangrijk, dat wij proberen eigenschappen van die God vast te stellen. U moet me niet kwalijk nemen, dat ik hierbij allereerst naar de geestelijke ervaring grijp, die op aarde als esoterie, soms ook als magie bekend is.

In de kosmos blijken wetten te bestaan. Die wetten werken voor alles precies gelijk. Een mens, een elektron, een grote geest, een planeet, een ster, zij volgen elk op hun eigen wijze diezelfde wetten. Zij kunnen daaraan niet ontkomen. Stellende, dat deze wetten dus een

grondeigenschap moeten zijn van de Kracht, die wij zo even hebben vastgesteld, mag ik aannemen dat dus God bepaalde eigenschappen bezit, ook wanneer deze misschien niet alle voor ons kenbaar zijn.

Hiermee heb ik dus in zekere zin God al iets nader gebracht tot het begrip "ego". Maar ego vraagt meer. Ego vraagt bewustzijn. Als ik nu constateer, dat gedachtekracht werkzaam kan zijn op deze wereld; dat een bepaald wat men noemt: persoonlijk magnetisme invloed heeft niet alleen op mensen maar ook op dieren (sommige dierentemmers maken b.v. van een semi-hypnotische techniek gebruik), dan mag ik misschien ook weer gaan stellen dat klaarblijkelijk de uitstraling, die wij kennen als gedachte-uitstraling, in meer of minder complexe vorm overal voorkomt en dus klaarblijkelijk ook een grondeigenschap is van die kosmos.

Dit denken beantwoordt wederom aan bepaalde regels. Zelfs zozeer, dat een abstract denken naast een feitelijk denken mogelijk is; dat feitelijk denken en abstract denken onder omstandigheden onderling verwisselbaar zijn. Een voorbeeld van dat laatste vindt u in de stellingen van Einstein en de resultaten, die de wetenschap daaruit heeft verkregen. Zo neem ik aan dat het denken inherent moet zijn aan de kracht, waarin wij leven en ons bewegen. Hieruit trek ik de conclusie dat - indien het denken een eigenschap is van deze kracht, uit deze kracht voortvloeit én klaarblijkelijk een wetmatigheid is binnen die kracht - het denken niet kan worden gesteld een onverschillig of slechts zo nu en dan optredend verschijnsel te zijn. Wij moeten het denken - zij het misschien in verschillende vakken en niveaus - verdeeld toekennen aan praktisch al het geschapene. Elke variant van denken welke optreedt, vloeit voort uit dezelfde kracht. Is het dan niet logisch aan te nemen, dat in die kracht het denken bevat is? En is het een grote stap verder, als wij dan ook nog de conclusie trekken dat dit denken dus tevens een eigenschap is van die kracht?

Nu heb ik al een kracht, ik heb wetten (dus eigenschappen) en ik heb denken. Er blijft dan om over een ego te spreken nog slechts één ding over: een uiting. Ook bij deze uiting grijp ik in de eerste plaats weer naar het innerlijk ervaren van de mens.

Het zal velen uwer bekend zijn dat de mens onder bepaalde omstandigheden in contact komt met groter weten dan zijn eigen; dat hij soms de indruk heeft veel sterker lichten en krachten te ervaren, dan hem op de wereld ooit worden geopenbaard. Indien dit zo is, zo stel ik dat dit een uiting is van een groter vermogen. Zelfs Indien dit groter vermogen niet direct God is, zo is het redelijk te stellen, dat gezien de wetmatigheid die in de kosmos overal optreedt ook deze kracht inherent is aan elk wezen en dus tot de bron kan worden herleid. God uit Zich weliswaar binnen Zichzelf maar toch tegenover Zijn schepping.

Hiermede hebben wij dus getracht voor God de eigenschappen te omschrijven, die voor een ego noodzakelijk zijn. Wat is dan de relatie van het "ik" met dat goddelijk Ego? Uit onszelf weten we dat een contact soms mogelijk lijkt. Zelfs degenen, die niet direct in een God geloven, komen toch tot het aannemen van b.v. een kosmisch geheugen of althans een gemeenschappelijk weten of een gemeenschappelijke denkwereld. Zelfs indien wij God voor een ogenblik uitschakelen, kunnen wij dus stellen dat elk "ik" niet een onafhankelijk wezen, geheel in zichzelf besloten en bevat is, maar een wezen dat in voortdurende wisselwerking staat met al wat rond hem is. Dit wezen, dit "ik" wordt beïnvloed, niet slechts door denken, door materie maar evenzeer door geest. Daarnaast door krachten, die niet nader te omschrijven zijn en die in hun uitingen het dichtst komen bij gevoel of sentiment.

Dat is een heel aardig stukje. Want indien ik nu mijn God weer in het geding breng, dan stel ik dus dat de Godheid van uit het totaal van Zijn uiting voortdurend tot het "ik" spreekt. Het gedrag van het "ik" binnen het goddelijk Ego zal dan ook niet alleen kunnen worden omschreven door de eigenschappen van dit "ik", maar alleen krachtens de relatie die voor dit "ik" tussen God en hetzelfde bestaat. Een interessant punt. Hoever gaat die beïnvloeding? Uitgaande van de grote Meesters en Leraren op deze wereld zou men kunnen zeggen. Bij een absolute overgave is de uiting van het Scheppend Vermogen (de levende Kracht) praktisch onbeperkt. Uitgaande daarentegen van het leven, dat u persoonlijk kent en de meesten onzer ook persoonlijk gekend hebben, moet ik stellen: we merken er eigenlijk heel weinig van. Klaarblijkelijk wordt de verhouding tussen "ik" en het goddelijk Ego uitgedrukt in het al of niet

aanvaarden van het goddelijk Ego door het "ik". Indien dit het geval is - en ik meen dit als zeker te mogen stellen - trek ik hieruit de gevolgtrekking, dat elk "ik" een op zichzelf begrensde deel van het Goddelijke is, dat eigen kwaliteiten en eigenschappen kan verwerven of bezitten. Tevens echter staat het in voortdurende verbinding met het Goddelijke. Naarmate het zich bewuster wordt van deze verbinding, zal de grens tussen het Goddelijke en het "ik" verder wegvallen. Natuurlijk zullen we nooit zover komen, dat we kunnen zeggen; "Ik en God zijn één." Want dan is er geen sprake meer van "ik". Maar we kunnen wel zeggen; "Ik" en het goddelijk Ego zijn van menselijk standpunt zo dicht tot elkaar te brengen, dat de krachten van het Grote zich openbaren in het kleine en het weten van het kleine wordt aangevuld uit het weten van het Grote."

Conclusie; de mens, die zich bewust is van de Godheid en Deze volledig durft aanvaarden, staat niet in zijn wereld gebonden en wordt niet door omstandigheden beheerst, maar alleen door de kosmische wetten welke de uitdrukking zijn van het Wezen Gods Zelve, én door zijn overgave aan het Goddelijke, waardoor de goddelijke Kracht tot uiting komt.

Dit blijft voor de meesten onzer helaas theorie. Toch zijn we een heel eind verder gekomen. Ik meen - althans voor de aanwezigen - aannemelijk te hebben gemaakt dat God een Entiteit is, een Persoonlijkheid. En ook dat wij binnen die God bestaan. Nu rest ons eigenlijk alleen nog het vaststellen van de mogelijke verhoudingen tussen "ik" en het goddelijk Ego. Zouden wij ook hierin althans redelijk kunnen slagen, dan zouden we de vraag van "het "ik" in het goddelijk Ego" voor een groot gedeelte hebben opgelost.

Nu moet ik volgens hetgeen ik reeds zeide hier uitgaan van het bewustzijn en de aanvaarding, die in het "ik" liggen (het menselijk "ik" dus). En dan stel ik:

Onbewustzijn van God. Zodra er een onbewustzijn bestaat van de Godheid, waarin men leeft, moet alles wat uit de goddelijke wetten voortkomt u toeschijnen óf een toeval te zijn, dan wel te behoren tot een kleine wet welke schijnbaar - maar niet werkelijk - veranderlijk is. Het zou zelfs kunnen voorkomen dat een wezen, dat geen werkelijk besef heeft van zijn God of daarmee contact heeft, een grote reeks van gedragsregels leert door ervaring en zo tot een vaststaand gedragspatroon komt, zonder dat er ooit van een Godserkenning sprake is.

Een trap hoger vinden we voor het bewustzijn de mogelijkheid kenbare hogere krachten te aanvaarden. Tevens zien we echter in deze fase een onvermogen iets meer te aanvaarden, dan voor het "ik" duidelijk kenbaar is. Een dier dat macht ziet in een mens, zal die mens op deze wijze tot een soort godheid maken. Uw hond ziet in u een soort godheid, omdat u op het juiste ogenblik met een bot komt aandragen, met een halsband en een wandelingetje maakt ergens, waar het dier zijn gemoed kan luchten. Uw kat zal ook in u in zekere zin een groot en machtig wezen zien, ook al is haar vorm van aanbidding een andere dan die van de hond. Voor een dier in het woud, dat u niet kent maar dat de mens wel kent, kunt u misschien een machtige demon zijn. Het is wel redelijk te stellen, dat een dergelijk laag bewustzijn niet komt tot een samenvoegen van oorzaak en gevolg en daardoor wonderbaarlijke krachten erkent, omdat de gevolgen daarvan onmiddellijk zichtbaar zijn.

Gaan we nog een stap verder, dan wordt het onverklaarbare, het bovennatuurlijke wel erkend en daarin ook een zekere wetmatigheid. De mens erkent wel een toeval dat aan regels is onderworpen. Hij komt tot een beperkte Godsvoorstelling, maar realiseert zich niet dat God de totaliteit van alle leven is. Hij komt tot het aanbidden van een bepaald verschijnsel i.p.v. een ware Godheid: Het verschijnsel kan worden gepersonifieerd en dus de gedaante aannemen van een Godheid, van een talisman enz.. Doch slechts dit ene facet wordt dan als goddelijk erkend; andere facetten worden verworpen. Het einde van deze fase is, het erkennen van een gehele reeks facetten uit verschijnselen, die gezamenlijk Gods Wezen vormen (of althans een groot deel van Gods Wezen en uiting op de wereld, zonder dat echter de verbinding tussen deze verschijnselen wordt gevonden. Er is geen associatie.

Eerst een daaropvolgende fase zal ons brengen. de associatie van de verschillende waarden. Hier komen wij dus voor het eerst tot een soort monotheïsme. Maar ook hier is de hang naar het erkenbare nog sterk. Zonaanbidding e.d. zijn hier de verschijnselen. Langzaam maar zeker zien wij dit overgaan naar het aanbidden van een onzichtbare God, van Wie men zich over het

algemeen ook geen beelden maakt, althans slechts zeer beperkte voorstellingen, die echter beantwoorden aan een nauw omschreven denkbeeld. In plaats van het feit is de gedachte de matrix geworden van het Godsbeeld. Er komt echter een ogenblik dat ook de beperktheid van een dergelijke Godsvoorstelling wordt erkend.

We treden dan in een nieuwe fase, waarbij God een abstractie is. God is zo abstract en staat zo ver weg van de mens, dat hij Deze pro forma erkent, maar in feite komt tot een persoonlijke en redelijke ontwikkeling, waar hij op die Godheid niet vertrouwt. De eindfase is het verwerpen van bijgeloof en gelijktijdig de waan, dat men een eeuwige waarheid bezit.

Een daarop volgende fase laat ons het "ik" zien in een weer nieuwe relatie. In plaats van de redelijke verhouding, die het abstracte Godsbeeld bracht, komen wij hernieuwd tot gevoelsassociaties. Zij worden nu echter niet meer alleen gebaseerd op het feit zonder verklaring, maar worden gebaseerd op de ontleding van feiten, waardoor een gemeenschappelijke verklaring voor overeenkomstige feiten mogelijk wordt en gelijktijdig een praktische benadering uit dit ene punt ook technische mogelijkheden in zich bergt. Een dergelijke fase toont ons het individu in een magische band met zijn God. Hij kent die God nog steeds onder vele namen. Hij roept vele facetten aan, waarvan sommige door hem goden of engelen, andere demonen of duivelen worden genoemd. Boven dit alles erkent hij echter één vaste Entiteit. Dit punt is overigens op het ogenblik in de menselijke geschiedenis zo ongeveer weer eens bereikt.

Het volgende en misschien meer interessante ontwikkelingspunt is de aanvaarding van een innerlijke Godheid, zonder dat daarbij de buitenwereld wordt betrokken. Men zoekt God in zichzelf, bereikt een contact met die God, maar is niet in staat met zijn stoffelijk of geestelijk bewustzijn tot een voldoende kennen van die God te geraken. Eén van de resultaten: zelfkennis; één van de verschijnselen: een juist en redelijk gebruik van eigen vermogens plus een praktisch voortdurende overprestatie op velerlei gebied.

En dan komt het ogenblik dat de mens God als een feitelijke werkelijkheid erkent. In het begin ziet hij het al beziend. Hij meent dus dat rond hem alles leeft en hij wil in alles die God afzonderlijk aanspreken. Hier erkent hij God in zich en buiten zich en er ontstaat voor het eerst een wisselwerking tussen innerlijke mogelijkheden en de uiterlijke werkelijkheid. Het gevolg hiervan is het ontwaken van het "ik", dat nu steeds meer goddelijke regels erkent; uitschakelen van toeval; juister gebruik van vrije wil, waardoor een meer nauwkeurige bepaling van eigen doel.

De volgende fase toont ons het bereiken van het doel maar ook het beseffen van de onvolkomenheid daarvan. Het einde van het streven is een zich associëren met het Goddelijke. God wordt nog steeds niet volledig gekend, maar Hij wordt zo sterk ervaren, dat Hij alle weten en kennen overvleugelt. Hieruit groeit men naar het begrip toe dat voor het "ik" niet definieerbaar is.

De daarop volgende fase toont dat de definitie van God uit eigen standpunt mogelijk is, maar dat deze definitie dient te worden aangevuld met elke definitie welke rond u bestaat in ander leven of in andere delen Gods. Groei naar een kosmisch beeld, waarbij de kosmische wet de basis wordt van het eigen wezen en denken door de aanvaarding van het totaal Kosmische als Eenheid.

Daarna volgt als laatste fase: het bewust opgaan in het Goddelijke, waarbij het "ik" niet meer voor zichzelf vraagt een persoonlijk doel of een persoonlijke vervulling, maar in zichzelf de taak erkent als deel van het goddelijke Ego te fungeren om de uiting van het geheel van het goddelijk Ego mogelijk te maken.

Wanneer ik u hier die fasen opnoem, fasen overigens, dat kan ik u wel zeggen, die in de geest getest en getoetst zijn, die alle inderdaad blijken te bestaan, dan zal u hieruit duidelijk worden dat het "ik" een deel is van het goddelijk Ego. Dat het "ik" in bewustzijn steeds meer naar dit goddelijk Ego toegroeit en dat het ten slotte met een eigen bewustzijn deel blijft uitmaken van dit goddelijk Ego, zonder ooit een eigen actie te overwegen.

Dit is natuurlijk de hoogste bereiking. In doorsnee echter zullen wij wel degelijk een eigen doel hebben, zullen wij wel degelijk onszelf trachten te richten op een bepaald aspect van het leven, zullen wij zoeken naar een bepaalde vorm van uiting. Wanneer wij dit doen, dan richten wij ons in het algemeen juist op datgene, wat niet direct inherent is aan onze eigen verschijningsvorm. Een typisch verschijnsel dus: de mens die stoffelijk leeft, richt zich niet á priori op de stof ook al zegt hij dit te doen maar volgt of wel dromen die aan de stof zijn ontleend, dan wel idealen welke voor de stof abstract zijn.

De geest volgt niet direct de wetten van haar eigen wereld, maar zoekt of wel de wijsheid en de leiding van een hogere wereld, dan wel ze interesseert zich voor lagere werelden; .soms doet ze beide. Het feit dus dat wij onze eigen weg zoeken en daarbij ons niet direct baseren op onze ogenblikkelijke toestand, doet de vraag rijzen: In hoeverre bestaat er een vrijheid voor het, "ik" binnen het goddelijke Ego? Het antwoord moet u duidelijk zijn.

Waar moet worden aangenomen dat dit goddelijk Ego aan vaste wetten gehoorzaamt en dat daarin vaste tendensen bestaan, een vast denken a.h.w., zo mag worden gesteld dat de vrijheid van het "ik" klein is. Zij kan nooit liggen in die aspecten welke tot het goddelijk Wezen zelf behoren. Dan blijft voor het "ik" in feite alleen de vrijheid om zich bezig te houden met niet werkelijke situaties, dan wel met zo onbelangrijke situaties dat zij geen gewicht hebben voor het geheel maar alleen voor het eigen bewustzijn.

Het "ik" heeft binnen het goddelijk Ego een vrijheid van willen, welke de eigen beleving voor een zeer groot gedeelte bepaalt. Het belang echter dat men aan eigen acties hecht en de wijze waarop men zijn eigen menen en standpunt als belangrijk of niet belangrijk ziet, doen aan de eindresultaten niet toe of af.

Er wordt nu wel gesteld, dat God een volmaaktheid is, dus ook een oneindig aantal mogelijkheden in Zich draagt en dat men deze als mens of geest alle zou kunnen verwerken. Ik ken deze stelling zeer goed en meen op grond van bepaalde proeven, welke wij hebben genomen deze niet volledig te mogen onderschrijven.

Wij kunnen binnen het Goddelijke alleen datgene voor onszelf tot werkelijkheid maken, dat reeds deel uitmaakt van onze persoonlijkheid. Dat deel dus wat wij zijn in de goddelijke openbaring. Het is ons echter onmogelijk iets anders tot uiting te brengen. Wel kunnen wij andere voorstellingen koesteren, wij kunnen andere dromen hebben, een ander doel nastreven, maar daadwerkelijk zullen wij in onze eigen wereld nooit iets bereiken, dat ligt buiten de directe uiting van het goddelijk Ego in ons wezen.

De conclusie is dus dat het "ik" met zijn wilsvrijheid uitermate beperkt moet heten. Het lijkt mij dan ook belangrijker voor het "ik", dat het zich realiseert hoe klein eigen mogelijkheid en zelfs eigen aansprakelijkheid is, dan dat het zich op een doel richt dat uiteindelijk niet of slechts ten dele kan worden verwerkelijkt.

Ik wil, voordat ik mijn betoog eindig, nog enkele punten aangeven, die in deze verhouding voor mij zeer belangrijk lijken.

Onbelangrijk is hetgeen je stoffelijk doet of laat. Het heeft alleen voor jezelf, je eigen beleving, je eigen verhouding tegenover God zin. Voor God echter heeft dit absoluut geen inhoud of betekenis, aangezien al hetgeen je ook slechts zou kunnen doen binnen het patroon ligt, dat het goddelijk IK het goddelijk Ego, voor jouw wezen heeft afgedrukt. Er is dus geen reden zich hiervoor tot God te wenden. Men kan slechts trachten voor zichzelf zo harmonisch mogelijk te leven in overeenstemming met het Goddelijke.

Hoezeer wij ons ook willen inspannen, er bestaan beperkingen voor onze vermogens, ook voor de innerlijke of geestelijke vermogens. Het heeft geen zin als doel te stellen wat te ver buiten de lijn van dit "ik" en zijn vermogens ligt. Het is niet de bedoeling dat wij ons "ik" veranderen. Het is de bedoeling dat wij ons "ik" leren gebruiken. Ik bedoel daarmee, dat we datgene wat we zijn zo goed, zo juist en zo zuiver mogelijk zijn en op voor ons zo bevredigende maar ook zo aanvaardbaar mogelijke wijze.

Het heeft absoluut geen zin te trachten het leven van anderen te veranderen. Waar wij niet in staat zijn te overzien wat de begrenzing van hun mogelijkheden is zullen wij ook nooit hun

definitief einddoel hun mogelijke daden, hun mogelijkheden tot onthouding kunnen vaststellen. Wij kunnen wel uitgaan van een norm die voor onze wereld geldt, maar moeten begrijpen dat zeer vele van die wezens op deze norm een uitzondering zullen maken, omdat hun verhouding tot het goddelijk Ego een volledige beantwoording aan die norm eenvoudig onmogelijk maakt. Daar staat tegenover, dat we bepaalde dingen wel kunnen doen. Het eerste - en voor ons als geest en stof het meest belangrijke lijkt mij wel - : te beseffen dat waar wij zelf niet verder kunnen, een overgave aan het Goddelijke - ook al voelen wij dit niet alles rond ons zowel als ons eigen wezen - in de richting van de Goddelijke verwerkelijking voert. Wij zullen als wij zelf niet weten hoe te handelen door ons tijdig over te geven aan de grotere krachten automatisch en wetmatig juist handelen, mits wij het beroep inderdaad doen op de voor ons lichtende krachtens de Godheid, en zo ons openstellen voor al, wat we daarvan kunnen bevatten.

Daarnaast is natuurlijk erg belangrijk, dat wij ons leven op een juiste wijze indelen. Want of we nu in de geest of in de stof zijn voor onszelf (niet voor God) is een zekere wil tot handelen noodzakelijk. Wanneer wij doen (dus handelen), wanneer wij denken en streven, geeft dit ons bevrediging en inhoud en de mogelijkheid meer actief in het Goddelijke werkzaam te zijn en ons gelijktijdig ook op juistere wijze open te stellen voor het Goddelijke.

Activiteit is voor ons noodzakelijk. De geaardheid van die activiteit is weer geheel afhankelijk van ons eigen wezen en de relatie die ons "ik" heeft gevonden tot die God in en rond ons.

En dan is het ook nog zeer belangrijk, dat wij leren op die God te vertrouwen. Misschien mag ik hier een klein voorbeeld aanhalen om het iets duidelijker te maken.

Als u op een bananenschil trapt en probeert rechtop te blijven staan terwijl u het evenwicht reeds verloren heeft, dan breekt u uw botten. Als u met de val meegeeft dan zal blijken dat u zich niet ernstig bezeert of ernstige kwetsuren oploopt. Het verschil tussen het verweer volgens eigen inzicht en het zich overgeven aan de impuls, maar dan ook het zich onmiddellijk daarvan weer losmaken en eigen toestand herwinnen, maakt het verschil uit tussen gezondheid en ziekte, of moet ik zeggen: onheil.

Omdat wij leven binnen een God, een levende God met een eigen Wezen, eigen Persoonlijkheid en eigen Kracht, Die in alles is geopenbaard, kunnen wij ons wel verzetten, maar dit verzet kan alleen op onszelf gewroken worden, doordat onze voorstellingen als het ware worden beschadigd. Wij geraken in situaties, die niet overeenstemmen met wat wij verlangen. Wij verwijderen ons verder van de Godheid en kunnen minder van diens Kracht absorberen.

Indien wij daarentegen leren dat al het onvermijdelijke moet worden gezien als iets, waarin wij mee moeten werken om het juist door dit medewerken zo snel mogelijk te overwinnen, dan leren wij dus de krachten, welke van buiten op ons afkomen en uit ons innerlijk (de God in ons worden bevestigd, zo actief mogelijk te gebruiken. Wij zullen dan het onvermijdelijke in ons leven inderdaad ervaren en tot stand brengen, ongeacht in welke sfeer of wereld wij zijn. Daarnaast echter zullen wij ons voor eigen bewustzijn zo snel mogelijk kunnen herstellen en dus niet onder de dwang der gebeurtenissen ons contact met God verbroken zien.

Dat zijn dan alle punten, die ik u hier ter discussie heb voor te leggen. Ik mag er dus nog kort op wijzen, dat ik heb getracht u aan te tonen:

In de eerste plaats; wij leven in God.

In de twee de plaats; God is een Persoonlijkheid.

In de derde plaats; deze Persoonlijkheid moet ín ons bestaan.

In de vierde plaats; onze verhouding tot die Persoonlijkheid in en rond ons kan nooit feiten veranderen, wel echter ons eigen beleven daarvan.

Met deze korte opsomming hoop ik u van dienst te zijn geweest voor uw discussie, welke ongetwijfeld zo dadelijk zal volgen. En dan dank ik u voorlopig voor uw aandacht en zal u na de pauze al of niet met obligatoire kopje koffie gaarne verfrist en van de tongriem gesneden terugzien om mij de handschoen toe te werpen, als ik uws inziens onjuist heb gesproken en mij te zeggen waar ik uws inziens te onduidelijk ben geweest.

TIENDE LES. TOEKOMSTIGE ONTWIKKELINGEN

Nu wij aan het einde van deze reeks van lezingen zijn gekomen en wij hebben getracht een beeld te geven van verschillende dingen, die zich zo in de wereld afspelen en de wijze waarop, lijkt het mij de tijd om nog een ogenblik een paar parallellen te trekken, die ons uit de historie verplaatsen in de toekomst zowel de verre als de onmiddellijke. En dan wil ik allereerst beginnen met de nadruk te leggen op verschijnselen van deze tijd.

Wij kunnen zeggen, dat de laatste 30 á 40 jaren een zegepraal zijn der onoprechtheid. Degenen, die hier nu plotseling een verwijz naar de voetbaltoto debatten verwachten, moet ik teleurstellen. Het gaat hier op een veel grotere schaal en m.i. ook met een veel verder reikende consequentie dan alleen Nederland of een sportvraagstuk. Ik wil opmerken, dat alleen reeds na de tweede wereldoorlog verdragen plechtig zijn gesloten en verbroken ten getale van 63. Dit betreft belangrijke verdragen, die openbaar waren (Linggadjati b.v.); dit betreft geheime verdragen (in van Potsdam o.m.); het betreft verder beloften en overeenkomsten, die staatkundig werden gedaan, zoals tussen Israël en Egypte, steunbijdragen van Rusland, de politieke verklaringen en de daarbij gesloten overeenkomst van Cuba en al wat daarbij hoort.

Klaarblijkelijk is deze praktijk van veel beloven en weinig geven op het ogenblik een aanvaarde. Men tracht dus zeer duidelijk en kennelijk iedereen een rad voor ogen te draaien. Dit geschiedt zowel op het terrein van buitenlandse politiek in menige staat als ook aangaande de ontwikkeling van handel, industries eventuele crisisverschijnselen en wat dies meer zij. Deze onoprechtheid uit zich verder in een steeds verder gaande zorg voor zeden en mores voor de lagere standen met een gelijktijdig grotere (maar meer geheime) ontaarding van die zeden en mores in de hogere standen.

Dergelijke vervalverschijnselen hebben wij in het verleden ook kunnen zien. Wij hebben deze verschijnselen kunnen gadeslaan in Athene en Rome; wij hebben ze echter ook teruggevonden in het verre Babylon, zelfs reeds in de periode van Sargon II. Wij vinden ze verder terug in velerlei opzicht en zin bij verdere ontwikkelingen in Frankrijk (de revolutie), het optreden van Napoleon; bij de tactiek van Disraeli, hoe groot een staatsman hij dan ook geweest moge zijn. Al deze handelingen gingen echter gepaard met een grote structurele verandering. Typisch is daarbij, dat in practisch alle gevallen oude waarden terugkeerden maar in een gewijzigde vorm; dat de revolutionaire verzet niet volledig werd voltooid; en dat het begrip van de menigte voor hetgeen zich afspeelde een andere verdeling van stands en groepsbegrippen met zich bracht.

Hieruit volgt dat bij een ontwikkeling in de komende tijd zeer zeker voortdurend sprake zal zijn van een doorbraak; maar dan niet van de politiek zo gaarne geziene doorbraak naar links of naar rechts maar naar het welverstane belang. Reeds nu vormen zich overal pressiegroepen. En deze pressiegroepen eisen voor zich steeds groter zeggenschap en ook steeds grotere vrijheden en bevoegdheden. De consequentie is duidelijk; Er zullen in de toekomstige ontwikkeling zich steeds meer maar niet stabielblijvende pressie groepen ontwikkelen, zodat op den duur practisch alle bestuur in de richting komt van een beantwoorden aan het belang van de meesten t.o.v. een bepaald project of plan. Hiermede zijn de partij politiek en de religieuze politiek, die op het ogenblik nog hoogtij vieren, zeer waarschijnlijk snel gebroken. De ontwikkelingen, die wij vandaag zien, doen dit verwachten binnen 20 á 25 jaar. Hierdoor keert de wereld automatisch terug naar een groter liberalisme. Dit liberalisme moet dan worden verstaan als een regeren met zo weinig mogelijk wetten en maatregelen, ten bate van zoveel mogelijk mensen met een zo groot mogelijke handelingsvrijheid.

Een dergelijke staatkundige verandering brengt echter een nevenverschijnsel mee; de grote strijd van kartels en belangengroepen. Op dit ogenblik vinden wij bepaalde kartels in Europa b.v. de Kolen en Staalunie en verschillende verkapte kartels in andere delen van de wereld,

zoals het Dupont de Nemours concern, het A.G. Farben concern, dat op het ogenblik weer sterker wordt mede dank zij zijn Zwitserse dochterondernemingen en ja, zelfs de Krupp kapitalen, die op het ogenblik ook weer aan een concernvorming bezig zijn.

Deze grote machtsgroepen hebben echter één nadeel. Zij zijn niet in staat de steeds toenemende improvisatiedrang, waardoor de mens aan te hoge kosten tracht te ontkomen, te beteugelen. Dit betekent dat praktisch onderzoek en praktische uitvindingen niet meer in handen van dergelijke kartels en concerns kunnen blijven. Het gevolg is dat ook de te grote handelsorganisaties en productieapparaten langzaam maar zeker verbrokkelen en ook deze zich moeten voegen naar de werkelijke vraag en behoefte van de consument. Voor de huidige levens en wereldbeschouwing doet dit alles anarchistisch aan.

Wat betreft de godsdienst heb ik u reeds in een vorig betoog het een en ander meegedeeld. Ik heb getracht u duidelijk te maken, dat juist de te grote orthodoxie, waarbij, men zich baseert op een "ik aanvaard" als een bewijsstuk, op het dogma als het enig rechtvaardig wapen bij een vergroting der kennis, de doorsnee massa en de gelijktijdige groeien van op esoterische en mystieke krachten wijzende invloeden (van buitenaf op de wereld) moet leiden tot een verandering, ook van het godsdienstig leven. Ook hierin zal een grotere vrijheid komen; ook hierin zou dus moeten worden verwacht, een bijna anarchistisch geheel.

Echter juist wanneer deze vrijheid bestaat zullen er betrekkelijk weinigen misbruik van kunnen maken. Want de mens, die in een staat met weinig wetten, en een geloof dat weinig directe regels kent, tracht iets ten een voordele uit te buiten, en daarbij de rechten van anderen echter schadelijk, vindt de massa gesloten tegenover zich en kan zich niet zoals heden al te vaak helaas het geval is beroepen op beschermende maatregelen van staat en wet.

Dit is dan het eerste beeld, dat ik u geef. Het komt overeen met de cyclus van 722 jaren. Het komt verder overeen met de cyclus van 2166 jaren. Terwijl het zich tevens voegt bij de meer astrologische aanduidingen, zoals toenemende invloed van Neptunus en Uranus met overheersend gunstige aspecten met Jupiter.

Op zichzelf zegt ons dit natuurlijk weinig over het beeld, dat de wereld gaat tonen. Maar de cycli die ik u heb genoemd, geven ons ook hier weer een zeker punt van vergelijking; 2166 jaar geleden ligt een kernpunt van esoterie, van geheimschool en filosofie. Het is rond deze periode dat de betogen in de Stoa te Athene tot de meest belangrijke behoren, die de geschiedenis kent. In deze tijd ontstaan de grondstellingen van vele beroemde filosofen, die hetzij natuurfilosofen, hetzij meer abstract denkenden voor vele eeuwen richting hebben gegeven aan de gehele beschaafde wereld. Hieruit zou de conclusie kunnen worden getrokken, dat in de nu komende tijd langzaam maar zeker schijnbaar opstandige denkers een nieuw systeem van beredenering gaan volgen. Dat zij hun erkennen van natuurkrachten zowel als hun begrippen omtrent God, goddelijkheid, leven en wat dies meer zij, in een vorm zullen leggen, die zeker voor vele honderden jaren bepalend zijn.

Verder op de 722 jaarcyclus terugkomende vinden wij de beginperiode (dus het ontwaken en niet de voltooiing van de grote technische vooruitgang, bovendien gepaard gaande met een verdere ontwikkeling als b.v. de schriftverbreding), die dan ook wat later de boekdrukkunst met zich brengt. Typisch een periode van voorbereiding. Een periode, die ons de laatste kruistochten te zien geeft, die ons vele kleine oorlogen toont en in sommige gevallen iets, wat een ondergang haast nabij komt. Ook de laatste grote conflicten met het Verre Oosten worden daar uitgevochten.

Die toestand herhaalt zich op het ogenblik. Er kan niet worden verwacht, dat er zonder meer een algehele technische, vernieuwing gaat plaatsvinden.

De wetenschap in haar huidige vorm is daartoe niet geschikt. Zij is - evenals in het verleden - de wetenden waren zeer behoudzuchtig. Haar progressiviteit uit zich alleen in het verder ontwikkelen van het reeds bekende, niet in absoluut, nieuwe concepten. Dit houdt in dat den verdere grote technische ontwikkeling op deze wereld eerst na rond 300 jaren verwacht zal kunnen worden, dus rond de 24^e eeuw. Wel echter is de periode van verbreiding reeds nu begonnen. In deze tijd circuleren reeds vele zienswijzen en vele gedachten, die vroeger taboe waren. En hieronder reken ik zeker ook het meer en meer aanvaardbare verschijnsel, dat men

wel spiritisme of spiritualisme noemt, dat - zij het aarzelend - begint door te dringen in bepaalde kerkelijke kringen. Dat daarnaast in zijn aspect van paranormaal verschijnsel ook heeft weten binnen te dringen in de generale staven van bepaalde landen. Hier begint dus een verspreiding van kennis.

De verspreiding van kennis, die rond 1100, 1200 plaatsvond in midden Europa, was de basis waarop b.v. de gouden eeuw van Nederland, de pracht van de Franse hoven, de kracht van een Spaans rijk en de onnoemelijke invloed van b.v. een stad als Venetië gebaseerd waren. Ook dit moet zich dus gaan ontwikkelen. Dan kan worden gesteld; dat reeds nu invloedsvergroting moet worden verwacht van die gebieden, die in staat zijn soldaten te leveren. Met andere woorden: militair vermogen gaat nu een rol spelen en gaat later over in een handelsbelang. Overigens zal de verspreiding van kennis voorlopig nog door onderdrukking en achtervolgingen enigszins worden geremd, maar zij zal zich daarna veel sneller gaan openbaren. U zult zich nu wel verbazen, dat ik niet heb gesproken over de dichtstbijzijnde toekomst. Sommigen uwer vragen zich misschien af, hoe het einde van de wereld van de komende week er wel zal uitzien. Ongetwijfeld kan men dit het best beantwoorden met de termen van een meteorologisch instituut: Redelijk helder weer, windsterkte 6 tot 7, enige neerslag, opkomende neerslagfronten, over het algemeen helder weer. Verdere verwachting; redelijk, maar veranderlijk. Anders gezegd: Deze verwachtingen van een totale wereldondergang zijn niet op werkelijkheid gebaseerd.

Hoe komt het dan, dat de mens in de greep van deze angst is? Ook hier zou ik willen voorstellen om naar de historie terug te grijpen. Wij zien n.l. in die periode verscheidene malen het einde der wereld aangekondigd: Er is ongeveer 200 jaar v. Chr. in de buurt Stan Délhi een grote paniek. Velen begaan zelfmoord, want het einde van de wereld is aangekondigd. Wanneer rampen gebeuren, zoals b.v. die waarbij Herculanium en Pompei onder de vulkaanas worden bedolven, spreekt men wederom van een teken, dat het einde der wereld nabij is. Telkenmale wanneer er grote spanningen bestaan of die nu voortkomen uit de tochten van Alexander de Grote, uit de vergrote invloed van het Romeinse Rijk of wel uit de opkomende godsdienststrijd tussen monotheïsme en pantheïsme telkenmale weer zoekt men in de ontvluchting aan het probleem (het einde der wereld) zijn zekerheid.

In vele gevallen horen wij daarbij van uitverkiezing. Die leer van uitverkiezing b.v. is een leer; die door de Isispriesters nog tijdens de ramp wordt verkondigd aan enkelen van hun leerlingen in Pompei. Die groep is daar dan ook teruggevonden in een kelderruimte, gestikt in de fijne vulkaanas. Wij zien ditzelfde in India, waar wederom een soort vrijheid, een uitverkoren zijn, wordt beloofd aan degenen, die zekere offers brengen. Offers waren er genoeg, uitverkorenen echter niet. Of hun uitverkiezing moet dan hebben bestaan uit het feit, dat zij vol teleurstelling en verarmd wederom moesten trachten in hun dagelijks brood te voorzien. Ditzelfde geldt voor de wereldondergangsvorspelling van Nakalunen(?) in 1700. Voor een in de gelijke buurt verkondigde wereldondergang in 1870. Een kenteken van deze ondergangsvorspelling is steeds weer de grote hoeveelheid van niet te overziene problemen, die wordt omgezet in een angst, waarbij de vernietiging van de wereld te verkiezen lijkt boven het moeten ontwarren van het geschapen kluwen; de Gordiaanse knoop a.h.w., die men heeft gelegd in alle normale waarden des levens, iets wat onontwarbaar lijkt.

Maar die wereldondergangsgedachte leert ons toch nog wel iets anders. Wanneer zij in versterkte mate optreedt en dus niet alleen plaatselijk, blijkt zij gepaard te gaan met bepaalde astrologische veranderingen of bepaalde constellaties daarnaast met bepaalde religieuze spanningen; en als laatste - maar zeker niet als minste - met een poging aan het dagelijks leven te ontkomen door een nieuwe Gods interpretatie. Elke ondergangsgedachte wordt gesteund door een poging om God en Zijn wezen nieuw te interpreteren in de wereld. Daarbij worden b.v. de goddelijke liefde en rechtvaardigheid rustig over het hoofd gezien om daarvoor in de plaats een willekeur te stellen, mits die willekeur het "ik" dan ook een zekerheid garandeert.

Denk niet dat de door mij aangehaalde ondergangsgedachte de enige is. Een congres, dat binnenkort hier ter plaatse zal worden gehouden, zal u duidelijk maken hoe ook een zeer grote

godsdienstige groep in een zekere ijver wacht op een laatste oordeel, op het uitgaan van de Ruiters enz., op de krijg Gods, zoals men zegt.

Voorspellingen van allerhande aard, samenhangende met een einde van de wereld, vinden wij verder bij de onderzoekers van de geheimen der grote piramide, in bepaalde religieuze christelijke kringen, in bepaalde sekten van de Moslims. Er is dus sprake van een tendens. Deze tendens kan nooit duiden op een werkelijk wereldeinde. Daarvoor bestaat te veel verwarring. Wel wijst het op ondraaglijke spanningen, die tot ontlading moeten komen. Zoals u weet, nemen wij aan dat de periode van ontlading zal vallen rond 1963 en mogelijkwijze tot 1970 ons een periode zal laten zien, waarin van werkelijke opbouw nog geen sprake kan zijn. Dit alles echter heeft zich op aarde zo vaak afgespeeld en is zo vaak voorgekomen, dat wij alleen reeds aan de hand van de historische voorbeelden en onze kennis van de cycli die optreden, rustig mogen zeggen. Hier is de menselijke verwachting foutief, waar het gebeuren zich weliswaar voltrekt, maar in een door de mens niet voorziene vorm; waarschijnlijk ook omdat die vorm voor hem niet aanvaardbaar is.

De conclusie is hier duidelijk genoeg. Veranderingen zullen zich afspelen. Maar liggen deze veranderingen dan in het hanteren van menselijke wapens? Zoals de toestand op het ogenblik is, lijkt dit niet erg waarschijnlijk. Een totale en overrompelende inzet van atoomwapens zou n.l. een absoluut wereldeinde tot stand brengen. Wij horen daarvan niets in de kringen, die gezien de geestelijke historie daar toch voldoende weet van zouden moeten hebben, zoals b.v. de Raad van de Witte Broederschap. Neen; maar wel toont de wereld ons een zekere, van oost naar west zich bewegende cyclus van uitbarstingen en rampen. Eenmaal is zij in een betrekkelijk traag tempo en met niet al te gewelddadige verschijnselen rond de wereld getrokken. Voorbeelden daarvan zijn; aardbevingen in Turkte, Griekenland, Algiers, later in Chili, en nu ook alweer verschijnselen verder naar het noorden; de grote vloedgolven die Japan en ook de Filippijnen hebben geteisterd. Maar die cyclus gaat verder. Wanneer wij dergelijke reeksen van uitbarstingen zien in een grote cyclus, dan blijkt dat zij meestal niet één maar driemaal de wereld omlopen, waarbij meestal maar niet altijd de middelste reeks van uitbarstingen de meest hevige is, de grootste schade veroorzaakt en dan in een laatste afnemende golf de mens herinnert aan de noodzaak om voorzorgen te treffen. Dit nu zou inhouden, dat waar de huidige eerste omloop practisch voltooid is, een tweede omloop in het oosten rampen te zien zou moeten geven in het komende jaar, terwijl het daarop volgende jaar juist het westen (en daarbij reken ik ook in dit geval de Amerika's) zou worden beroerd. Dit stemt overeen met het kritieke jaar 1963. De politieke spanningen zullen dan waarschijnlijk mede hierdoor beïnvloed worden.

Alles tezamen meen ik met reden te mogen stellen, dat - ofschoon de eerste jaren niet zonder meer van een tomeloos optimisme vervuld zullen zijn - ze toch wel degelijk dragelijk blijven en dat de rampen, die de wereld treffen, niet zo groot zullen zijn dat de mensheid hieraan zou ondergaan; of zelfs dat zij in een angstig zoeken naar zelfbehoud de zorg voor de medemens zou moeten verloochenen. In ons wereldbeeld hebben wij behoefte aan een laatste factor. Wij zouden n.l. moeten weten, in hoeverre voor óns (en dan denk ik dus ook aan de géést) bepaalde veranderingen optreden; en zo ja, in welke zin deze kunnen worden verwacht. En nu valt mij op, dat ook wat de geestelijke werkingen betreft zich op aarde een cyclus afspeelt.

In de eerste plaats hebben wij de cyclus van leraren. Grootmeesters eens per 2100 jaar globaal; daartussen kleinere godsdienststichters en profeten rond gemiddeld 700 jaar van elkaar verwijderd. De 2100 jaar zijn practisch - maar nog niet geheel - voltooid. Er zou dus kunnen worden gesproken van een nieuwe godsdienst. En wij kunnen dat vergelijken met het ontstaan van het Christendom.

Het Christendom ontstond door de verwarring van de wereld. Het kon zich uitbreiden door de grote hoeveelheid verdrukten. Het dankte zijn werkelijke macht niet aan de rijken maar aan de slaven. Uit de rangen der slaven echter werd de macht gewonnen, die vorsten regeerde en wel binnen ongeveer een halve cyclus ofwel een 340 á 350 jaar. Aannemende dat hetzelfde zich nu afspeelt, zou dus kunnen worden gezegd, dat een grote nood voor vele volkeren te verwachten is. Hoe groot die nood zal worden, kunnen wij niet overzien en ongetwijfeld hebben de Romeinen en zelfs de Farizeeërs in die oude tijd niet aan hun tijd gedacht als één, die

bijzonder zwaar en drukkend was. Zij zagen n.l. maar een enkel aspect van het geheel. Achteraf kunnen we echter zeggen, dat toestanden als slavernij en sociale misstanden, verkeerde waardering van prestatie e.d. een grote rol hebben gespeeld. Ik meen, dat dit in deze tijd zich wel eens zou kunnen herhalen. Er zijn op het ogenblik landen en gebieden genoeg waar zich voor de verbreiding van een nieuwe leer of godsdienst de meest gunstige condities tonen. Een dergelijke leer of godsdienst heeft echter practisch voor ons geen betekenis, tenzij zij gepaard gaat met een geestelijke ontplooiing.

Ongeveer 190 jaar geleden was er een betrekkelijk groot aantal ingewijden werkzaam en dezen stichtten o.m. nieuwe vormen van geheimloges. Datzelfde gebeurde ongeveer 300 á 400 jaar geleden. Ook nu kunnen we uit de geest zien, dat het aantal ingewijden aanmerkelijk vergroot is en dat evenals in genoemde perioden de mogelijkheid een inwijding te verwerven zeer veel groter is voor de doorsneezoeker. Hieruit vloeit voort een geestelijke voorstelling op deze wereld. Gezien de gemiddelde richting, waarin de ingewijden werken in deze periode, verwacht ik een herhaling van het gebeuren van ongeveer 2100 tot 1700 v. Chr., toen o.m. in Perzië een leer van licht en duister een nieuwe nadruk kreeg. Een leer van tegenstellingen, waarin echter de basis van het beleven is gelegen in het contact met de geest. In deze leer is er geen sprake van het gewone orakel, dat wij overal elders zo rijkelijk vinden maar wel van de profeterende geest, die dus vrijwillig profeteert. Daarnaast van een voortdurend contact - niet alleen van priesters maar ook van een groot deel van de gelovigen - met geesten of daemonen, zoals men toen zei (daemon had toen nog een andere betekenis; het was dus niet alleen duivels en een inzicht in andere werelden).

Gezien het cyclisch verloop verwacht ik voor de komende eeuwen een soortgelijke ontwikkeling. Dat zou betekenen, dat de geest dus haar werk op aarde zou kunnen intensifiëren. Voor de mens houdt dat in een groter overzicht over het totaal van het gebeuren, een beter inzicht in zijn eigen mogelijkheden en daarnaast ook wel degelijk door eigen werk en studie overigens de mogelijkheid om tot een grotere zelfkennis te komen. Dit zou geestelijk gezien een zeer grote verrijking van de wereld betekenen: Want daardoor zouden de eerste - zeg maar globaal genomen - 1000 jaren inderdaad een grotere bewustwordingsmogelijkheid bieden, meer lichtende geest op deze aarde doen neerdalen en meer geesten verlicht tot de sferen doen opgaan. Alles tezaam genomen lijkt mij het beeld, dat de wereld ons biedt, in het heden en in de toekomst zeker niet pessimistisch. Moeilijkheden zullen er zijn; maar een wereld zonder moeilijkheden is het leven nauwelijks waard. Strijd zal er zijn, ongetwijfeld; maar een strijd ten goede. Een strijd, waarin de strijder met het geestelijke wapen volgens alle overzichten uit het verleden zowel als de berekening op basis van het verleden gemaakt de overwinning zou moeten behalen.

Er zullen ongetwijfeld velen in deze tijd geroepen worden. Wij hebben in het verleden een soortgelijke periode gezien. En dan denk ik alleen maar aan Israël, aan het volk dus, waarin Jezus geboren zal worden en waarin reeds dan velen uitgaan o.m. om de duivelen (let wel, in de betekenis hier van niet goede geesten uit te drijven. (Overigens komt dit o.m. in het Evangelie van Lucas naar voren en ook Marcus maakt enige opmerkingen in deze richting. Bijv.: Jezus werpt de Farizeeërs voor, dat ook hun zonen duivelen uitdrijven. Dit in verband met een verwijt, dat men hem maakt. Een zeer interessant iets. Dus meer roeping, maar niet altijd een roeping, die beantwoordt aan de waarheid, vergeet dat niet. De taak, die men op zich neemt, zal niet altijd in overeenstemming zijn met het bewustzijn, dat men daarvoor eigenlijk zou moeten bezitten. Alles tezamen echter een beeld, dat ons verwachtingen geeft. Veel verwachting, ook voor de komende jaren, die u nog meemaakt. Grote verwachtingen zeker voor de eerste zeg 6 á 700 jaar. Groei, bewustwording, intensifiëring van geestelijke en stoffelijke arbeid zijn te verwachten.

Ik meen, dat ik hiermee althans ten dele het wereldbeeld heb afgerond, dat ik mij had voorgenomen u te geven. En nu heb ik nog een klein tweede stukje, dat ik ook nog naar voren moet brengen. Daarboven zou eigenlijk moeten staan:

DE ZIN VAN HET WERELDBEELD

Degene, die alle afgelopen lessen heeft gevolgd, zal zich zo nu en dan geërgerd hebben, daarvan ben ik overtuigd. Want in plaats van zeer verheven geestelijke stellingen of onmiddellijk bruikbare en zeer praktische raadgevingen voor het heden heb ik u een beeld gegeven van allerhande mogelijkheden en ontwikkelingen. Ik heb met u gesproken over politiek en over geloof, over economie en over het wezen van de mens. Daarnaast heb ik getracht u duidelijk te maken, hoe men aan de hand van een cyclisch verschijnsel bepaalde predicties kan doen, die een grote mate van juistheid kunnen bezitten. De zin echter van dit alles ligt verborgen in de studie; die men zelf maakt. Want deze hele reeks van lezingen is eigenlijk niets anders dan een introductie tot een bepaalde wijze van denken. Ik hoop dat u het mij niet kwalijk neemt, dat ik mijn eigen visie hier dan nog uiteen zet.

Op het ogenblik dat een mens in de wereld staat, bekijkt hij ongetwijfeld alles in de eerste plaats uit zijn eigen standpunt en baseert hij zich bij zijn beschouwingen op zijn eigen belangstelling. Wij mogen dat zeker niemand verwijten. Maar er zijn bezwaren aan verbonden. Men verliest over het algemeen het overzicht. En toch kan men in een wereld moeilijk leven, tenzij men ook begrijpt wat er zich in grote lijnen afspeelt. En al hebben wij daar niet al te veel over gesproken, het zal u toch duidelijk zijn, dat het harmonisch zijn voor de mens zeer belangrijk is; met zijn eigen wereld en sfeer evengoed als met andere krachten en andere sferen. Zolang die harmonie en dit zoeken naar harmonie echter gebaseerd moeten blijven op een waanbeeld, op een eenzijdige beschouwing of zelfs op een te vergeestelijkt zien van de wereld, treden er bezwaren op.

Zo is men niet in staat juist te putten uit het bovenbewustzijn en men kan in het kader van het geheel slechts zelden juist handelen. Door zijn onvolledig inzicht is men met al zijn goede intenties vaak in strijd met de rest van de wereld. Via de wetten van oorzaak en gevolg, evenwicht en gelijkblijvende velden komt de mens hierdoor in strijd met zichzelf en zijn wereld. Hij voelt dan veel als niet gerechtvaardigd of niet juist en zal geneigd zijn op den duur het belangrijke bereikte terzijde te stellen om zoals hij dat noemt eindelijk eens reëel te gaan leven. In andere gevallen vlucht de mens weg in een wereldbeeld, dat zo onwerkelijk is, dat hij geen contact kan krijgen met de werkelijke krachten rond hem, maar in plaats daarvan zich bezighoudt met droombeelden. Juist om dit te kunnen vermijden dient de mens belangstelling te hebben voor zijn eigen wereld. Ook voor die schijnbaar wat modderige aspecten als politiek en economie. Want hierin zitten voor hem de kentekenen van de tendens; zowel de kosmische tendens van het ogenblik als de menselijke tendensen, die de wereld overheersen. Met deze kennis gewapend kan hij zich aanpassen. Hij kan zorgen dat zijn eigen instelling hem beveiligd tegen datgene, wat hij als duister ziet in de tendens van de wereld en hem gelijktijdig toch altijd met die wereld in contact doet blijven en het goede daarin doet versterken.

Denken en het uitzenden van gedachtekracht kan in de wereld veel ten goede keren, dat is waar. Maar dan moet men ook weten, waarop men die gedachten moet richten. En een zeer algemene gedachte als wereldvrede zal weinig zin hebben. In een van mijn vorige lessen heb ik daar trouwens al reeds meer over gezegd. Neen, het is belangrijk dat men weet wat die vrede moet zijn. Het is niet voldoende te denken over rechtvaardigheid; men moet begrijpen wat gezien de toestand van de wereld het enig rechtvaardige voor allen kan zijn. Het heeft geen zin te denken aan waarheid, want een onbeperkte waarheid kunt gij niet bevatten. Maar bepaalde waarheden manifesteren zich voor u; en als uiting van groot kosmische krachten hebben zij op uw gereld als déél van de waarheid een zeer groot belang. Kunt u zich daarop instellen en kunt u daarmee contact behouden, dan zult u zich kunnen inschakelen in de kosmische werkingen en de steun daarvan ondergaan.

Het is dus niet voor niets, dat wij ons een jaar lang - laten we maar eerlijk zeggen - zo nu en dan geplaagd hebben met historische vergelijkingen en met babbeltjes, die soms te materialistisch leken om geestelijke zin te hebben. Uit mijn standpunt was het belangrijk, de mensen een zeker inzicht mogelijk te maken. Natuurlijk is alles wat ik hier naar voren heb gebracht mijn visie. U zult, wanneer u gaat spreken over die cyclustheorieën, ongetwijfeld worden aangevallen door wetenschapsmensen, die zeggen dat de historie zich niet herhaalt. Anderen zullen u zeggen dat er zoveel indelingen bestaan in cycli, dat het onmogelijk is de

volledig juiste daaruit te vinden. Geef hun daarop dan dit ene antwoord; Het gaat mij niet om de verschijnselen op zichzelf, maar om de te erkennen tendensen en stemmingen. Want deze blijken zich wel te herhalen en dit is wel bewijsbaar.

Dan zal men u aanvallen, wanneer wij het hebben over astrologie. Men zal u zeggen: Wat er over astrologie is gezegd, moet onzin zijn, want de situatie van de sterrenhemel is niet gelijk aan de indeling, die de astroloog gebruikt. Hij houdt zich bezig met tafels, die zijn afgeleid van Ptolomeus en tegenwoordig weten wij wel beter. Als men u dat zegt, zeg dan tegen die mens dat de Dierenriem weinig te zeggen heeft; dat hij niet veel meer is dan een richtingsbord, dat men gebruikt om de verschillende kosmische windrichtingen te herkennen. Maar dat de invloeden uit de ruimte er altijd zijn geweest en er nog steeds zijn. En lachen ze u uit en zeggen ze dat het bijgeloof is, wijs hun dan eens op het feit, dat men reeds voor Ptolomeus zelfs sprak over de melodie der sferen, over het lied der sterren. En zeg hun dan eens, dat men nu reeds dit lied begint te horen, ook al weet men het nog niet te interpreteren. En als zij lachen, zeg dan; Hoe komt het dat uw wetenschapsmensen dan schrijven, dat de zon brult; dat de maan fluistert; dat een bepaalde ster snerpt en een andere knerpt? Geeft men hier niet iets weer van frequenties, die gezamenlijk wel degelijk - mits geheel beluisterd - een kosmische melodie kunnen vormen? Misschien zullen zij dan nog lachen maar het zal niet zonder verlegenheid zijn.

Baseer u op het feit, dat uw wereld van wetten onderworpen is en dat juist krachtens die wetten bepaalde herhalingen van tendens onvermijdelijk zijn. Begrijp dat de kleine verschuivingen, die in elke cyclus optreden en wel van tijd tot tijd (dus een jaarverschil zowel als een tendensverschil), maken dat niet elke tendens volledig gelijk is, maar wel een variant is van dezelfde kracht. Reken niet te veel met een volledig gekende toekomst, maar reken vooral met het gekende basisgetal van uw tijd. Het basisgetal dat in feite weergeeft de harmonie met bepaalde sferen, het optreden van bepaalde kosmische heersers en dat voor de ingewijden daarnaast weergeeft de wegen, die op dit ogenblik mogelijk zijn om buiten de stof te treden en vandaar uit in die stof te leven en te werken op een andere dan menselijke wijze.

Misschien acht u het onbelangrijk en ik neem het u helemaal niet kwalijk. We kunnen filosoferen en toch het goede der aarde niet verwerpen; maar wij moeten daadwerkelijk zorgen, dat onze instelling daarbij goed is. Hebt u dit geleerd, dan kunt u mede met de andere lessen en cursussen, die u gegeven zijn en gegeven zullen worden een zodanige aanpassing krijgen, gebaseerd op een stoffelijke werkelijkheid en een geestelijke werkelijkheid, dat u zowel in wereld als sfeer voor een groot gedeelte uw eigen pad kunt bepalen en dat u daarbij zo nu en dan zelfs in staat bent een ander eens een dienst te bewijzen.

De Mithrasdienst is in feite een zonnediens. Dat wil zeggen dat Mithras in zichzelf niet de figuur van de zon is, maar staat voor de levende kracht van de zon. Hij wordt onmiddellijk gecombineerd met het stieroffer, dat dan ook in vele gevallen, op platen in de tempels werd getoond.

Als wij ons afvragen wat bij de Mithrasdienst eigenlijk belangrijk is, moeten wij in de eerste plaats wel stellen, dat het een soort ontaarde vorm is van een oudere godsdienst. U moet dat niet zien als iets denigrerends, want in het Christendom zien wij ongeveer hetzelfde. Wij hebben daar de verering van Jehovah; en dan komt de Christus als een soort leraar (dus de bringer van kracht op aarde) en wordt hij het eigenlijke middelpunt van alle tempeldienst in het Christendom. Op dezelfde wijze is dat gegaan met Mithras.

Nu was deze Mithrasverering echter niet zo vreedzaam als, het Christendom. Mithras zelf moet worden beschouwd als een soort gewelddadige God, een soort krijgsgod. Dit heeft tot gevolg gehad, dat hij vooral werd vereerd overall, waar strijders waren. Men heeft hem later dus ook geïntroduceerd in Rome en van Rome uit is de Mithrasdienst verbreid over heel Europa, Engeland en een groot gedeelte van Afrika:

MITHRAS

De Mithrasdienst is in feite een zonnediens. Dat wil zeggen dat Mithras in zichzelf niet de figuur van de zon is, maar staat voor de Levende Kracht van de zon. Hij wordt onmiddellijk

gecombineerd met het stier-offer, dat dan ook in vele gevallen op platen in de tempels werd getoond. Als wij ons afvragen wat bij de Mithrasdienst eigenlijk belangrijk is, moeten wij in de eerste plaats wel stellen, dat het een soort ontaarde vorm is van een oudere godsdienst. U moet dat niet zien als iets denigrerends, want in het Christendom zien wij ongeveer hetzelfde. Wij hebben daar de verering van Jehovah, en dan komt Christus als een soort leraar (dus de bringer van kracht op aarde) en wordt hij het eigenlijke middelpunt van alle tempeldiensten in het Christendom. Op dezelfde wijze is het gegaan met Mithras.

Nu was deze Mithrasverering echter niet zo vreedzaam als het Christendom. Mithras zelf moet worden beschouwd als een soort gewelddadige God, een soort krijgsgod. Dit heeft tot gevolg gehad dat hij vooral voorkwam, waar strijders waren. Men heeft hem later dus ook geïntroduceerd in Rome, en van Rome uit is de Mithrasdienst verbreid over heel Europa, Engeland en een groot gedeelte van Afrika.

De eigenaardigheid hierbij is wel, dat de Mithrasleer niet een godsdienst zonder meer is maar een inwijdingscultus. Men kan dus niet zo maar een bijeenkomst van de Mithrasdienst bijwonen.

De eigenlijke dienst bestaat uit een hoofdmaaltijd. Die maaltijd wordt voorafgegaan door bepaalde rituele plechtigheden en het brengen van een offer. De ingewijden (dat zijn de leones, de leeuwen) liggen in wat wij een zijbeuk kunnen noemen op een soort verhoging en liggen aan als voor een maaltijd. Er wordt een stieroffer gebracht. Van dat offer wordt o.m. bloed en vlees rondgedeeld. Daarnaast ook vele andere stoffen. Het is dus een werkelijke maaltijd, maar daarbij spelen dan vlees en bloed een rol. Het bloed wordt hier n.l. gezien als een soort levenskracht. Het is het bloed van de wereld, het bloed van de kosmos. De stier staat hier dan ook als een zuiver kosmische of natuurgod. Hij werkt, en in zijn werken is ook zijn vlees één geworden met de aarde. Het eten van zijn vlees geeft dus ook een zeker meesterschap.

Er moet onderscheid worden gemaakt tussen de oudere, de meer Perzische Mithrasdienst en de latere vorm, de Romeinse Mithrasdienst. In Rome n.l. heeft men wel zeer sterk de nadruk gelegd op het principe van kracht en vitaliteit. Vandaar dat wij in de Perzische tempels de z.g. lichtdragers of flambouwdragers meestal zien staan naast het hoofdpaneel of offerpaneel, dat in een nis is gelegen; dus ter plaatse waar men ongeveer het altaar verwacht. Daarentegen vinden wij in Rome over het algemeen de twee fakkeldragers aan het begin van de tempel. De fakkeldrager is n.l. het goddelijk Licht zelve. Als hij nu dicht bij het altaar staat, dan wordt de aandacht op deze twee beelden, met elk inderdaad een brandende fakkel, geconcentreerd.

Mithras is voor de Perzen de God van Licht. Hij geeft de overwinning over de duisternis. Hij is de beheerser van de natuur, de overwinnaar van vele krachten. Hij is zelfs in zekere zin meester van de tijd. Degene, die de dienst presideert, wordt dan ook voorgesteld als een soort Alvader en heel vaak geeft men hem - vrij vertaald - de naam van "vader der vaders" of ook wel "vader des Als". Deze leider, dus deze hoogste graad van het geheel, heeft tot taak om zittende op zijn troonzetel het licht te doen overgaan in de ingewijden van verschillende graden. Hij wordt daarbij bijgestaan in de z.g. offeroptocht, die voor het begin van de dienst wordt gehouden, bij de aanbidding van reukwerken, van vloeistof, van offerdieren (er wordt ook vaak een witte haan geofferd) en spijzen, door de Leeuwen, degenen die zelf deelnemen aan de maaltijd. De kleinere dienaren (de jongste graad heet corax, raven; en dan hebben we ook nog de bruiden) zijn eigenlijk de bedienden. Wanneer dus die offermaaltijd plaatsvindt, neemt de Raaf er ook wel deel aan, maar als bediende. Hij bedient eerst de Leeuwen, die de feitelijke lichtkracht in zich opnemen, die de moed en de kracht hebben om de werelden van het lichte te betreden, terwijl de Raaf op zichzelf (denk eens aan het voeden van de profeet in de woestijn b.v. door de raven) in de eerste plaats de bringer van voedsel is en pas in de tweede plaats als hij zijn taak heeft vervuld afgewend van het licht ook deel heeft aan de offermaaltijd. Dat is dus bij de Perzische riten.

Later echter bij de Romeinen zien wij er verschillende figuren bijkomen. Wij zien niet alleen de Al-vader presideren ofschoon hij wel de baas is maar wij zien daarnaast vaak een figuur, die de tijd symboliseert. En bij die symbolen van tijd ligt weer het geloof aan onkwetsbaarheid. Men is in het licht. Dus men zoekt niet náár het licht, men is ín het licht. Dat is kracht, die

onkwetsbaar maakt. Die verzekert een onmiddellijk ingaan binnen een lichtend rijk, als je zou sterven.

Het is een typische godsdienst van mannen. Mithras is gebaseerd op het mannelijke. Mithras zelf is een man. Zijn offer is de stier, mannelijk. Alle graden zijn mannelijk. In de Romeinse versie echter komt men op een gegeven ogenblik in strijd met de vrouwen. En dat is begrijpelijk; de vrouwen willen er n.l. ook deel aan hebben. Zij kunnen echter niet zelf deze inwijdingscyclus meemaken. En nu komen ze tot een eigenaardige oplossing.

Er bestaat n.l. het idee, dat in het einde der tijden Ormuzd en Ahriman elkaar zullen ontmoeten (dus licht en duister) en in hun huwelijk één zijn. Vandaar dat licht en duister gelijke waarden kunnen zijn. En dan wordt de vrouw - neem het me niet kwalijk, dames - in de Mithrasdienst tot het symbool van het aanvullende duister, dat de uiteindelijke bereiking mogelijk maakt. Vandaar dat de gehuwden inderdaad het recht krijgen hun vrouwen ook hun graad te geven. Er zijn b.v. graven bekend van vrouwen (wij vinden dat in Alexandrie, in Tyrus is er één, in Rome zijn er meer te vinden), waar wij de vrouw begraven zien met het symbool van de mannelijke graad van de Mithrasdienst. En daarmee wordt dus aangeduid, dat de vrouw in Rome een rol speelt. In Perzië kan dat niet.

U kunt het ook wel weer begrijpen, als u inziet dat de man wordt gezien als een hemelsymbool en de vrouw als een aardsymbool. Mithras is een hemelgod, ook wanneer hij de kracht der aarde overwint. Als zodanig kan hij nooit de symbolen van de aarde onmiddellijk tot zich nemen. Die kunnen niet worden ingewijd in de hemelleer, die hebben hun eigen geheimen. Wanneer wij echter langzaam maar zeker de zaak zien overgaan in een verering van Mithras zonder meer en dus de symboliek op de achtergrond raakt, dan kan de vrouw wel een rol spelen.

De Mithrasdienst is verder in zoverre opvallend, dat hij in vele gevallen zich vermengt met andere diensten en dan sterk geperverteerd wordt. Wanneer wij b.v. de priesters van Kabyle (?) zien (een godin die eerst in Afrika berucht is geworden en daarna hoofdzakelijk in Thessalie, van waaruit zij dan als een soort heksengodin rondtrekt en zelfs Rome en Spanje bezoekt), dan komen wij ook hier vaak als tegenbeeld van Kabyle zelfs Mithras tegen. Hij heeft hier echter een ondergeschikte betekenis gekregen en wordt dan ook niet getond als een krachtfiguur.

In de voorstellingen van Mithras' geboorte zien wij n.l. in de oorspronkelijke dienst Mithras uit de steen komen. Hij wordt niet geboren uit een mens maar uit een steen, uit een rots. In vele gevallen wordt hij afgebeeld met beide handen op de rots steunend, de voeten daarin nog gevangen, een kind en toch reeds een symbool van titanische krachten. In de Kabyledienst echter wordt hij steeds weer getoond als gebonden aan een enigszins de vulva symboliserende grot en daarmee wordt hij dus gemaakt tot een menselijk product.

Mithras heeft een zeer grote kans gehad om de wereld te veroveren. Hij deed n.l. niet alleen een beroep op de mens als zodanig, de krijgsman hoofdzakelijk, maar had ook een grote aantrekkingskracht voor o.m. slaven en allen, die horig waren of onder bevel stonden. Want Mithras verleent niet alleen krachten, maar hij geeft de ingewijden een geheim en in dit geheim worden ze vrij. Dat die vrijwording niet alleen maar voor de leus werd genomen, kunnen wij zelfs nog zien in Rome.

In Rome vinden we n.l. een paar van deze tempels, waarvan één op het terrein van de huidige St. Pieter en daar vinden wij platen, votiefplaten. Bij één daarvan vinden wij op de votiefplaat vermeld, dat degene die genezen is dank zij de kracht van deze godheid zijn slaven, die hij verkeerdelijk gebonden hield ondanks het feit dat zij een graad hadden, heeft vrijgelaten. Klaarblijkelijk hield dus het bereiken van een mannengraad (het voorbijgaan dus van de dienstbaarheid) ook in een vrij zijn van de gelovigen en een recht op vrijheid. In Perzië is het zeker dat dergelijke ingewijde slaven, die tenminste de graad van Leeuw hadden gehaald, vrijelijk toevlucht konden vinden op het terrein van een ieder, die ingewijd was in die dienst, zelfs al was hij maar Raaf; want als Leeuw zijnde waren zij vrije strijders des lichts.

Zoals u misschien bekend is, is van de werkelijke Mithrasdienst heel weinig overgeleverd. Dat is begrijpelijk, want het Mithrasgeheim is het inwijdingsgeheim en het wordt als zodanig nooit

geheel vastgelegd. Er zijn fragmenten bekend, die wij b.v. onder beelden (reliëfs heel vaak) en bepaalde schilderijen aantreffen. Maar zelfs deze zijn verminkt of worden willekeurige opgenomen. De volledige verzen van een dienst b.v. zijn nooit bekend geworden: Toch kunnen wij aan de hand van hetgeen op aarde bekend is plus hetgeen wij hiervan verder weten door onze geestelijke ervaringen, het volgende stellen;

Mithras in zichzelf is de levenskracht. Als levenskracht is hij onmiddellijk zoon van de zon maar belangrijker dan de zon. Want waar de levenskracht voor de mens altijd positief is, kan de zon ook dodelijk zijn. De zon is voor de mens vooral in de tropische streken afwisselend goed en kwaad. Mithras als levenskracht is altijd goed. Als zodanig wordt hij het centrum van een verering, waar hij komt te staan tussen de elementen. In de grotere tempels vinden wij dan ook afzonderlijke kapellen of inwijdingsruimten, die gewijd zijn aan de elementen aarde, water, vuur en lucht. Van lucht mag verder nog worden opgemerkt, dat het luchtelement werd beschouwd als een trap der planeten. Wij vinden hier dus de symbolen van de zeven bekende planeten heel vaak op een ladder gegraveerd, in andere gevallen als een reeks aaneensluitende poorten. De ingewijde moest daar doorheen gaan en was zo dus deelgenoot van de krachten des hemels.

Elke inwijding in het element echter houdt tevens in de inwijding in een aspect van levenskracht. Want het leven is ook volgens het geloof van de Mithrasdienst in alle dingen. Als zodanig betekent een inwijding in aarde, dat men aan het leven der aarde deel heeft. Ik mag hier herinneren aan de Griekse verhalen, waarbij de zoon der aarde zodra hij zijn moeder beroert krachten uit haar gewint. In de Romeinse versie van de Mithrasdienst blijkt voor de laagste graad ook reeds een soortgelijk geloof te bestaan. Wanneer men het mysterie der aarde doorlopen heeft, geeft de aarde kracht.

Als men het mysterie van water doorlopen heeft, heeft men niet alleen de levende kracht gevonden maar tevens een bindende kracht. Het water is het totaal van alle passieve krachten, die op aarde bestaan. Water op zichzelf beweegt niet, het beweegt alleen wanneer het door de lucht wordt bewogen. Water op zichzelf kan geen invloed uitoefenen, maar het is voor het leven noodzakelijk. De inwijding in het water geeft de mogelijkheid de krachten der aarde te activeren door aarde en watersymbolen met elkaar te vermengen.

Het vuur is de bezieling. Het is het symbool van de zon. Het is het symbool van kracht en van de vermenging van alle elementen. Als zodanig geldt het wel als zeer belangrijk. Want wie aarde, water en vuur beheerst, is in staat in zichzelf alle krachten op te wekken, die in het normale al bestaan. Hierbij mag niet vergeten worden, dat vuur in die oude tijd ook vaak werd uitgelegd als de kern van het menselijk leven. De lucht daarentegen omvat de woningen der goden. Een ster werd in deze dagen heel vaak gezien als een soort eilandje aan de hemel, waar een God zijn huis had. Als gevolg is degene, die de geheimen der lucht kent, ook bekend, met alle godheden en alle goddelijke functies. Als zodanig is hij niet slechts in staat de krachten van deze wereld te activeren, maar kan hij daarnaast alle kosmische krachten activeren. De gedachtegang is dus een inwijding in de kosmische geheimen, waarbij de levenskracht als centrum dient. De levenskracht wordt oorspronkelijk vereerd, later aanbeden. Zodra wij komen tot de aanbidding van de levenskracht, gaat het werkelijke geheim teloor.

De verschillende rituele voorwerpen, die wij in die tempels vinden, staan ook in direct verband met deze elementen. Wel te verstaan vinden wij er een vat zonder bodem (aarde), tevens gebruikt voor de vermenging van aarde en water. Een soort doopvont daar doet het een beetje aan denken gebruikt om water te bevatten. Verder een vaak zeer mooi versierde kruik of bokaal, waarin bloed wordt bevat als symbool van de levende kracht zelve. Er is een altaar waarop het offer wordt geslacht, maar waarop tevens ook vuur wordt gebrand. Wij vinden dan verder een reukpot, waarin houtskool en reukwerken worden gebrand. En dan de bekende fakkeldragers. Deze alle tezamen geven aan, de climax van de eredienst, die gebaseerd is op het wekken van de krachten van elk element afzonderlijk. Zolang alleen de kracht van de aarde wordt aangeroepen, zijn allen gelijk. Zodra echter een hoger element wordt aangeroepen, valt de graad die daarin nog niet is ingewijd af. Zij wordt van dit ogenblik af dienstbaar aan de anderen. Allen tezamen staan onder de symbolen van leven en dood en tijd; Alvader, kracht en in de Romeinse tijd komt het tijdsymbool erbij. Deze drie regeren allen;

allen zijn daaraan dienstbaar. Deze drie echter erkennen hun afhankelijkheid van het leven. Want zonder de levenskracht zou er geen tijd zijn. Zonder de levenskracht zou er zeker ook geen Alvader erkend kunnen worden. Zonder de levenskracht zelve zou "het leven" in de kosmos als een kosmisch leven gezien niet bestaan. Als zodanig wendt men zich in de dienst dus heel vaak gezamenlijk ook nog weer tot de steen, die dan is ingemetseld op de voorstelling (wij vinden het ook hier en daar in bronzen) en vaak zijn deze platen bovendien nog zo vervaardigd, dat ze kunnen worden omgedraaid.

Men begint dan over het algemeen met een plaat, waarop het stieroffer staat afgebeeld; in andere gevallen de volwassen Mithras, soms omwikkeld door de slang; altijd met de elementen van macht en de stralen van de zon achter zich (soms zelfs zo gemaakt, dat die stralen nog verlicht kunnen worden door een lamp er achter te plaatsen); terwijl de andere kant van de steen zo hij draaibaar is de geboorte van Mithras te zien geeft. Deze plaat wordt dan getoond na de rituele maaltijd, wanneer immers de vol ingewijden (van af de graad der Leeuwen en hogerop) in zich Mithras herboren zien worden, deel hebben aan de kosmische levenskracht, zich ontworstelen aan de steen van het beperkte bestaan en uit de maagdelijke rots van het onbegrepen leven kunnen opgaan in het begrip van en de beheersing van de kosmische krachten.

SLUITSTUK

Je bouwt een tempelgewelf. Maar slechts wanneer de sluitsteen is aangebracht, vindt het in zich de kracht om in zichzelf te staan. Zonder dit valt het. Het bouwsel is waan, zonder sluitstuk. Het menselijk leven streeft omhoog. Het zoekt naar hoogste waarden en wil zich bouwen een boog, die ten hemel spant. Men tracht de hemel zelf te bidden, opdat een godenhand rechtop zal houden wat de mens uit zich heeft gebouwd. Maar hoe de mens ook naar een hoger weten, een hoger helpen schouwt, slechts door een sluitstuk uit zijn eigen zoeken, eigen kennen ook geboren kan hij behouden wat hij bouwt en zijn als eens te voren: één met het Al.

Men zoekt een sluitsteen. En in het vele zoeken vergeet men vaak de werkelijkheid. Men meent in strijd of strijdloosheid de volheid van het leven en het zijn te ervaren. Men zoekt vele jaren naar de waarde, die dit al bevestigt en tot eeuwige waarheid maakt. Maar staat er niet geschreven "De topsteen, die verworpen werd, heb Ik gemaakt tot hoeksteen van Mijn tempel"?

Zo zal dan menigeen de waarheid, die het grootste is het harmonisch zijn, de eenheid, steeds opnieuw in anderen uitgedrukt en saamgebracht tot een gezamenlijk streven door alle sferen vergeten; en zo uit leven en uit kosmos wederkeren tot stoffelijk bestaan, tot hij zijn sluitstuk vindt, zijn tempel heeft gebouwd en daarmee heeft voldaan aan de eeuwigheid: de wet, die hem geleidt. En heeft hij eens het eeuwige beschouwd, zo kent hij werkelijkheid. En buiten tijd kan hij gaan daar, waar geen dromen zijn, maar waarheid is de glorie van een goddelijk, onbegrijpelijk leven.

Daarmede, vrienden, heb ik u gesproken over het sluitstuk, dat u nodig hebt. Iets wat al uw stellingen, uw ideeën van goed en kwaad, van licht en duister, van wijsheid en dwaasheid, van waan en werkelijkheid één maakt. Want alleen in de eenheid van uw wezen kunt ge de volledigheid vinden, die nodig is om erkenning van waarheid mogelijk te maken.

Wanneer wij echter een sluitstuk geven voor deze groep en deze cursus, mag ik het misschien anders zeggen.

Sluitsteen.

Het werk is dan zo goed het ging volbracht. Na de woorden en de kracht wordt nu de stilte weer geboren. Ergens liggen de sporen, getrokken door woorden en lessen. Ergens ligt het doel; misschien reeds bereikte maar wij weten het niet. Maar wat ook het leven voor waarden geeft aan wat wij volbrachten en wat wij u gaven en hoe ook gijzelve leeft, in al deze gaven is één zekerheid, één sluitstuk voor ons werk, voor al 't bestaan: In ons gezamenlijk gaan naar God vinden, wij de waarheid; al het andere is waan. Indien wij slechts zo leven door alle tijd, zo zullen wij gezamenlijk eens tot laatste weten gaan.

Daarmee, vrienden, zijn wij gekomen aan het einde van onze bijeenkomst. Tevens zijn wij gekomen aan het einde van deze reeks van tien avonden. Ik kan u alleen nog zeggen, dat het ons zeer heeft verheugd u - zij het ook niet altijd volledig en in vollen getale - hier aanwezig te vinden. Te weten, dat u met ons wilt zoeken.

Wij zullen ongetwijfeld in een komend jaar ons pogen voortzetten. Wij hopen u daarbij weer aan te treffen. Maar zou dit niet het geval zijn, dan rekenen wij er toch op, dat wij ergens iets hebben gevonden, wat een voldoende harmonie schept tussen ons om een geestelijk samenwerken mogelijk te maken. Opdat we deze geestelijke en goddelijke harmonie eens in alle sferen en werelden gelijkelijk zullen kunnen uitdrukken. Onze dank voor het werk, dat u hebt gedaan. Wij weten dat u dankwoorden zou willen spreken. Dat is niet noodzakelijk. Besef, dat wij in feite één zijn. Dit is voldoende. Dan zullen wij met of zonder woorden, met of zonder lessen in eenheid met elkander het kosmisch doel bereiken, waarnaar wij streven. Ik wens u allen verder het beste op uw levensweg. En zouden wij u niet meer ontmoeten in deze vorm binnen een cursus, wees ervan overtuigd, dat wij niet zullen nalaten u te helpen waar het ons mogelijk is en waar het ons gegeven wordt.

DE DOODSENGEL EN ZIJN GEHEIMEN

In de vele volksverhalen, vooral wanneer wij meer naar het oosten gaan, komt een engel voor: de doodsengel. Het is deze engel, die als een gezondene Gods uitgaat en de doden inleidt tot het oordeel. Het is deze engel, die ook wording en vergaan enigszins in de hand blijkt te hebben. Wij ontmoeten hem o.m. onder de naam Samael, maar hij heeft vele andere namen. Zijn rijk is een vreemd rijk. Het is niet materieel. En toch zit er in zijn werken en leven klaarblijkelijk iets van de aarde, van de materie.

Als wij denken aan het sprookje van Andersen "De Chinese nachtegaal", dan vinden wij daar een omschrijving van de tuinen van de doods een doodsakker waar het rustig is en stil, waar de dauw ligt op het gras en op de bladeren en waar een vogel in de verte zingt: Die omschrijving is uit de aard der zaak volkomen westers. Maar het is verbazingwekkend, hoe vaak wij een soortgelijke omschrijving van het land horen, waarin de dood woont. Daarnaast vinden wij o.m. in de wereldliteratuur een hele reeks beschrijvingen welke ons doen zien, hoe dat rijk van de dood is ingedeeld. Soms zijn het sagen en verhalen. Soms vinden wij het ook in geschriften en in openbaringen. In enkele gevallen vinden wij zelfs in de verhalen en overleveringen van een bepaald geloof het aantal hemelen en hun inhoud omschreven.

In de Islám vinden wij een verhaal over Mohammed's reis naar de zevende hemel, waar hij met God spreekt. Vreemd genoeg wordt hier voor elke sfeer afzonderlijk een zeker detail gegeven, dat bindend is, dat treft. Het is alsof inderdaad iemand hier is binnengedrongen in het rijk van de dood; alsof de doodsengel hem in staat heeft gesteld reeds nu te zien, wat er in de toekomst zal zijn. Ook elders vinden wij een soortgelijk geloof. Geloof aan reïncarnatie gaat gepaard met een geloof aan hemelen hellewereld. In het Boeddhisme wordt het sterk uitgedrukt, maar wij vinden een soortgelijk geloof bij de Hindoes, wij vinden ook Chinese overleveringen en verhalen, waarin hetzelfde tot uiting komt. Ook het westen heeft zo zijn eigen idee van hemel, van recht, van al wat met die dood samenhangt.

In de eerste plaats mogen we dus stellen; De doodsengel woont in een plaats van rust. Welke plaats van rust kan dat zijn? Het kan niet alleen een kerkhof zijn. Het zou een beetje dwaas zijn om dat te stellen. Waar ik mij gaarne ook op de stof wil baseren, citeer ik enkele geschriften, o.a. uit de theosofie en vind dan deze omschrijving:

Wanneer de overgang of dood een feit is geworden, keert de ziel in tot een sfeer van stilte. Hierin beleeft ze sommigen zeggen gedurende korte tijd, anderen gedurende 72 uur, weer anderen onbepaald al datgene wat zij is geweest. Het is een plaats van bezinning.

In één van de beschrijvingen van heiligen (S. Catherina van Rennes) lezen wij dat zij uitgaat en dat God haar Zijn engel zendt. Zij komt in een ruimte van blauw licht, als een schemerige kathedraal. Dan gaat zij verder en komt in werelden van licht. Zij herkent daar zoals zij zegt God en Zijn heiligen. Trouwens bij de heiligen vinden wij er meer die dergelijke toestanden omschrijven. Zelfs S. Liduina van Schiedam vertelt in één van haar belevingen, welke helaas

niet volledig is opgetekend, dat zij droomt in een stille ruimte met maanlicht te vertoeven. Daar ziet zij zichzelf en haar leven en beseft dat dit moet worden opgedragen aan haar God.

Hier spelen natuurlijk geloof en interpretatie een grote rol. Maar het is toch wel zonderling, dat deze ruimten van stilte overal op dezelfde manier worden beschreven. En dit is niet alleen in de laatste tijd het geval. De Egyptenaren spreken over een periode (welke dan meestal 3 nachten duurt na de dood tot de eventuele begrafenis), dat de ziel nog niet is ingegaan in het Hof der Rechteren en in die tussentijd vertoeft op een plaats van stilte om kracht voor haar reis te vergaren. Het is natuurlijk heel mooi gezegd, maar ook hier is weer een plaats van stilte. Het is begrijpelijk dat dit niet zonder betekenis is. Er moet een zin in liggen welke ik als volgt meen te mogen verklaren: Het overgaan wordt weliswaar gezien als een natuurlijke functie, maar staat ongetwijfeld in verband met factoren, welke de mens nog niet geheel overziet. Deze factoren worden soms uitgebeeld door de Nornen (zij, die het lot spinnen) of door de Dood zelf, die kaarsen in een grot bewaart; als de kaars is opgebrand, is het leven ten einde. Ieder heeft er zo zijn symbool voor.

Is het dan zo vreemd om aan te nemen dat het overgaan zelf en de overgang, ook wanneer deze niet zo definitief is vastgelegd als sommigen van ons zouden willen doen geloven, toch mede door een bepaalde entiteit wordt beheerst? Ik kan u vertellen uit onze wereld, dat het z.g. afhaken bij overgang zeer goed is geregeld. Er is een zeer grote samenwerking en het is altijd van tevoren bekend wie gaat sterven; zij het dan ook dat het meestal kort tevoren is. Wij geloven al weten wij het niet geheel zeker dat er ergens een kracht is (zeg mijnentwege een engel, in elk geval een kracht Gods), die hiervoor mede aansprakelijk is en waarin het sterven zelve als een soort echo weerklinkt en daaruit tot onze sferen komt. Als wij dan iemand hebben afgehaald, kunnen wij hem niet zonder meer in een lichte wereld brengen, dat gaat niet. Er is een periode van overgang. Voor elke mens is deze wat verschillend; dit is niet vast te leggen. Altijd echter komt er eerst een periode van bezinning; een soort slaap. Dan is het o.m. onze taak er voor te zorgen dat deze slaap, deze rust ongestoord is. Ik geloof, dat we deze plaats van rust de tuin van de doodsengel mogen noemen. Hier wordt de mens geconfronteerd met zijn leven. Niet zó maar, als met een film met alle gebeurtenissen zonder uitzondering, in een ononderbroken reeks. Eerder als een naar belangrijkheid uitgezochte reeks herinneringen en het hernieuwd doormaken van deze. Dit staat mede in verband met het astraal voertuig, dat in deze periode nog niet geheel is losgelaten. Ook het mentaal voertuig heeft hiermede veel te doen.

Wij hebben dus hier het eerste geheim van de doodsengel. Deze kracht heeft klaarblijkelijk een zekere macht over degenen, die pas zijn overgegaan en wordt tot een wet, die hen dwingt tot zichzelf in te keren; eerst wanneer zij zichzelf geheel of voldoende hebben erkend, hun de mogelijkheid geeft verder te gaan. Hierbij zouden we nu kunnen stilstaan en alle details gaan overzien. Ik wil echter liever naar een volgend deel verdergaan. Hoe zou dit tot stand kunnen komen? Alweer, we hebben hier behalve de moderne gegevens van de parapsychologie, welke dit feit telkens weer vaststellen, verhalen uit de oudheid te over om te bewijzen dat het een verschijnsel is van alle tijden.

Stel nu eens, dat leven en dood identiek zijn. Dit is niet zo vreemd als u misschien denkt. Wij vinden godinnen, die gelijktijdig toornig zin en vernietigend en leven geven. Wij vinden verder scheppers van leven, die tevens de dood betekenen. Dit is niet zo vreemd. In de godsdiensten der wereld komt het regelmatig voor. En moge het dan in de moderne tijd meer filosofisch zijn geworden, het feit blijft bestaan. Leven en dood zijn klaarblijkelijk onderling verwisselbare waarden.

Stel dat onze doodsengel niet is een figuur, die alleen voor de dood zorgt, maar een soort poortwachter. Een kracht die tussen het materiele leven en het geestelijk leven staat. Dan zou dit een verklaring zijn voor het feit, dat wij uit de geest niet onbepaald en precies overal waar en wanneer wij willen kunnen incarneren zonder meer. Er zijn beperkingen en zouden wij geheel tegen ons wezen in willen incarneren, dan wordt ons dit onmogelijk gemaakt. Omgekeerd weten we ook dat sterven iets is, dat lang niet altijd gelukt. Er zijn mensen die 20 keren trachten zelfmoord te plegen en dan, na ruimschoots genoten ouderdomsrente, tel slotte op een zeer natuurlijke wijze overgaan. Andere mensen hebben een reuze levenshonger; ze

ontmoeten één klein stokje, een steentje of een bananenschil en het is afgelopen. Er moet iets zijn, dat deze uitkomst bepaalt. Iets wat dit heen en weer trekken over de grens mede dirigeert.

Nu horen we ook vaak van de Wachter aan de Drempel. De drempel wel te verstaan, die ligt tussen materie en geest. Ik geloof dat ik die wachter, die geheimzinnige kracht en de doodsengel als synoniem moet beschouwen; namen voor hetzelfde wezen, dezelfde kracht.

Er is in de gemeenschap der mensen een bepaalde, waarschijnlijk een gepersonifieerde uiting van de goddelijke Kracht, die Dood genoemd zou mogen worden. Op zichzelf is die dood betrekkelijk neutraal. Geen schrikwekkend monster met een geraamte, een zeis en een zandloper; geen zoetelijke engel, die u kust en langzaam naar boven draagt; geen heer in domino met koude handen, die u verzoekt mee te komen. Een volkomen neutrale figuur, die overal en altijd en alles kan zijn. Een dracht, die misschien in de mensen ook wel een beetje woont; die verbonden is aan het leven in de stof. Niet aan de geest, aan de stof. Gezien het rijk, dat deze beheerst, zouden we verder mogen stellen dat zijn grootste invloed ligt op mentaal gebied. Want wij weten, dat ook de gedachte dodelijk kan zijn, dat de mens zichzelf dood kan denken. Wij weten verder, dat juist rond het ogenblik van overgang de vreemdste fenomenen kunnen optreden, Ik heb u er enkele genoemd. Als ik stel, dat deze gepersonifieerde kracht deel heeft aan alle leven (wel te verstaan materiele leven en tevens de bescherming is van het materiele leven tegen de geest en omgekeerd), dan mag ik ook stellen dat deze in elke mens leeft en deel uitmaakt van alle menselijke begrippen. Een aardige gedachte, vindt u niet? De Wachter aan de Drempel is niets anders dan uw eigen angst, welke door een onbekende oorzaak wordt teruggekaatst en u daardoor terugdrijft uit een wereld, die u klaarblijkelijk nog niet kunt of moogt betreden. De dood zelve is misschien een natuurlijke functie van uw wezen, maar is gelijktijdig toch iets, wat stof en geest scheidt, ook als de wil daartoe niet aanwezig is, een automatische factor dus in uw eigen wezen. Dan neem ik aan, dat alle mentale fenomenen dus ook de verschijnselen van het paranormale en het occulte zowel als de levensverschijnselen in de stof volledig aan deze kracht zijn gebonden, welke wij kennen onder de naam; Dood, Doodsengel, Magere Hein etc.

Wij hebben nu weer een geheim ontsluitend. Klaarblijkelijk is de doodsengel niet alleen een geestelijke kracht. Hij is een geestelijke kracht, die materieel is gebonden. De dood kan buiten de materie niet in deze vorm bestaan. Een interessante stelling, vindt u niet?

Maar er zijn nog meer eigenaardigheden, die ons opvallen: Ik stipte zo even reedt aan dat men voortdurend spreekt over de werelden van het hiernamaals. En men beschouwt de dood in sommige gevallen als een geleider. Wij horen zelfs, hoe hij gasten die terug kunnen keren tot het leven tot in een bepaalde wereld begeleidt. Anderzijds zou men ook kunnen zeggen dat hij een soort portier is, want naarmate ze bekend worden lezen wij in steeds meer boeken der oudheid en ook in vele moderne overleveringen, dat onmiddellijk na de dood schrikbeelden de mensen de ingang naar vele werelden versperren. Dat schrikbeeld is weer in overeenstemming met de Wachter aan de Poort. De dood, die geleidt, zou daarentegen beter kunnen worden gezien als een soort postduif die naar huis vliegt en daarbij een ziel meeneemt. Hoe is dit te verklaren?

Onze doodsengel is klaarblijkelijk in staat om in harmonie met het wezen en door het wezen, dat hij op dit ogenblik, n.l. op het ogenblik van sterven in zich omvaamt, een afstemming tot stand te brengen op een bepaalde sfeer. Is die afstemming verworven, dan draagt hij de mens tot die sfeer. Is die afstemming niet of niet voldoende aanwezig, dan bouwen zich eerst de eigen reflexen van de mens op, die wij in het Egyptisch Dodenboek terugvinden als draken en demonen; die wij bij de Thibetanen zien als duivels en allerhande verlokkingen; en die we ongetwijfeld ook wel tegenkomen als brullende duivelen in het meer christelijk geloof. Hier is klaarblijkelijk de dood tegenover ons geheel afhankelijk van ons wezen.

Ik vind het belangrijk om dit vast te stellen: De doodsengel als kracht kan slechts datgene reflecteren, wat wij zin. Het ogenblik van zelfvergetelheid, waarbij wij uitreden, het ogenblik van feitelijke dood, waarbij wij niet meer kunnen waarnemen in de wereld, zijn voor hem niets anders dan trillingen, waarop hij een antwoord geeft; een kosmische echo, die bepaalt wat wij beleven en wat wij horen, zodra wij wij zijn.

Nu zien wij juist in de tijd van sterven niet alleen manifestaties naar buiten dus in de wereld als verschijning maar ook vaak herkenningen en beschrijvingen.

Iemand sterft. Maar kort voor het sterven, soms al enkele uren daar voor, wordt er gezegd; "Ja, ik zie vader hier", of: "Ik hoor schitterende orgelmuziek", of: "Het is hier zo licht, het is hier zo mooi." Ook dit moet verklaarbaar zijn. En ook dit moet behoren tot de eigenschappen of kwaliteiten van hetgeen wij "dood" noemen, want anders zou het niet zo vaak voorkomen.

Indien een mens gelooft een belangrijke factor en in dit geloof aanvaarden kan wat "dood" heet, dan is er geen angst en geen verweer. Angst en verweer worden dus ook niet weerkaatst. De aanvaarding echter brengt met zich mee dat alle gebied dat de dood omschrijft en dat is zeker ook het astrale en het mentale gebied voor ons toegankelijk is geworden. Rond de tijd van sterven kunnen dus alle krachten, die op deze gebieden tot uiting komen, zich inderdaad tonen; zij kunnen zich manifesteren.

Soms is dit natuurlijk niet zo prettig. Ik grijp weer terug naar het sprookje van de Chinese nachtegaal. De Chinese keizer ligt op zijn bed te sterven. De dood zit gehurkt de kroon op, de staf in zijn handen op zijn borst en hij kan haast geen adem meer halen. En nu komen uit de bedgordijnen plotseling allerhande gestalten, die hem verwijten doen. Dit is dus een soort oproepen van schrikbeelden, een uitleven van schuldgevoel. Als nu dit beeld redelijk aanvaardbaar kam worden geacht en door de wijze van sterven van vele mensen kan ik zeggen dat het in ieder geval voor mij aanvaardbaar is, dan moet er ook een tegendeel zijn.

Stel, dat iemand in zijn leven veel liefde heeft gekend, dat iemand een soort genegenheid heeft en de dood eigenlijk niet meer zo erg vindt, dan moet er vanzelf ook een contact komen met al die goede gedachten en krachten. De herinnering begint te werken in gunstige zin. De betekenis van eigen leven wordt als een soort verdienste ervaren en hiermede ontstaat een innerlijke afstemming op het licht. De dood zal ongetwijfeld ook daar een echo op geven. Een echo komende uit feitelijk bestaande werelden en sferen. En zo vloeien fantasiebeelden en werkelijke geestelijke aanwezigheid ineen. Er komt een contact met een andere wereld tot stand, voordat de feitelijke overgang geschiedt. Dit contact blijft gehandhaafd tot enige tijd na de overgang, het optreden van de z.g. rustperiode. Daarna is het rijk van de dood a.h.w. ten einde. De doodsengel regeert niet meer, wanneer het astraal voertuig enigszins vrij wordt gegeven en men dus verder kan gaan naar lichtere of misschien ook duistere werelden.

Van dit ogenblik af neemt de geest dus zelf de draad weer op en bepaalt zelf zonder meer haar contacten. Als zij door de kracht van de dood eenmaal een verbinding heeft gekregen met degenen, die haar lief zijn, zal zij die verbinding kunnen handhaven. Het zijn allemaal zulke eigenaardige verschijnselen.

Zo is dat allemaal. Men praat er vaak over. Maar voor iedereen blijft de dood eigenlijk een raadsel. Wat zal er zijn? Ja, wat zal er zijn? Inderdaad, er is één raadsel, dat de doodsengel te allen tijde zal bewaren, één geheim, dat hij ons niet prijs geeft, vóór wij in zijn macht zijn; het geheim hoe de dood voor óns zal zijn. Indien wij onszelf geheel kennen, is dat anders. Dan zullen wij onmiddellijk begrijpen wat er gebeurt. Wij zullen doordat wij onszelf kennen weten wie en wat we zijn, de harmonie van ons eigen wezen in de dood erkennen of door de dood verkrijgen. Dan is er sprake van een bewuste overgang. Maar dit gebeurt zelden. Voor de doorsneemens is de dood een raadsel, omdat hij zichzelf onvoldoende kent. Het geheim van de dood is dus ook een geheim van het leven. De mens, die in het leven de zelfkennis verder ontwikkelt, zal ongetwijfeld de dood leren kennen met vele van zijn geheimen.

U ziet, onze doodsengel heeft inderdaad geheimen. En het is niet alleen maar een sprookje. Er zijn over de doodsengel aardige vertellingen genoeg te vinden en die u ongetwijfeld meer zouden boeien, dan alles wat ik hier nu op dit ogenblik zit te vertellen. Maar ze zijn niet zo waar.

Laten we echter nog even verdergaan en dan het idee van de dood als levende kracht ook tevens zien als een poort naar een andere wereld. Overal horen wij van een oordeel. Egypte; het oordeel van de Rechters. Christendom; het oordeel dat wordt uitgesproken over de ziel. Islam: in zijn eenvoudigste vorm zelfs het gaan over het scherp van een zwaard om zo het paradijs te betreden. Waar ge ook gaat; een oordeel en rechters zijn er altijd. De rechters

behoren tot het rijk van de dood. Want het oordeel valt in de periode, dat de dood nog meester is; dat de dood de kracht is, die de ziel omvaamd houdt. Dan mogen wij dus zeggen dat de rechters in zekere zin een direct uitvloeisel van de dood zelf zijn.

Elk mens draagt in zich een beeld van zijn eigen wezen. Hij wordt in de dood geconfronteerd met het werkelijke beeld van zijn wezen. Dat is de rechtspraak. Het geheim van de dood is n.l. dat hij elk zelfbedrog en elke illusie voor een kort ogenblik onmogelijk maakt. Deze confrontatie met de werkelijkheid betekent voor de mens of de vlucht voor het "ik" dan wel de aanvaarding daarvan. Aanvaardt hij dat wat hij is, dan leeft hij wat wij noemen bewust in een lichte wereld. Aanvaardt hij echter niet wat hij is, dan zal hij eenvoudig verdwijnen.

Er is zelfs wel eens sprake van geweest Swedenborg heeft dat b.v. soms naar voren gebracht, Ibsen heeft het hier en daar laten doorschemeren en zelfs de beeldhouwer Thorwaldsen sprak er wel eens van; n.l. dat er een ogenblik zal zijn, waarin de ziel eenvoudig niet is; dat ze omgevormd wordt zonder het te weten. Dit zou overeenstemmen met het oordeel, waarvan we b.v. bij de Tolteken horen, waarbij sommige goden de ziel in het smeltvuur (en dan denkt men aan een vulkaan) gooien om haar te veredelen en te reinigen. Wij horen van zielen in bepaalde Germaanse sagen, die gesmeed worden, omgevormd worden. Swedenborg ziet dit als een soort transmutatieproces. Ibsen maakt er de Knokengieter van (een dramatis persona uit de Peer Gynt legende, en wel uit de laatste acte), kortom ieder heeft er zo zijn uitbeelding van.

Stel nu eens, dat een mens overgaat en dat hij niet in staat is zichzelf te herkennen, al wordt hij met zichzelf geconfronteerd, dan kan hij niet vluchten; hij kan echter ook niet verdergaan. Hij zou dan te allen tijde met de doodsengel en zijn kracht verknoopt blijven. In dat geval krijgen wij te maken met het z.g. duister of Nevelland. Een periode van dwalen en zoeken. Het vreemd hierbij is, dat de mens wel degelijk begrijpt dat er iets niet in orde is. Zoals Peer Gynt alle moeite doet en zelfs de duivel smeekt om hem te helpen, want hij wil dan nog liever naar de hel dan eenvoudig omgesmolten worden. Overigens moet ik zeggen dat Ibsen hier een beetje cynisch is, want hij voert de duivel in het gewaad van een priester ten tonele. Toch zit daar waarheid in.

In dat Nevelland weet men zelf niet precies wat men wil; men weet alleen: hier wil ik niet blijven. Het gevolg is dat men elke illusie van ontsnapping nagaat. Men beleeft hierdoor veel zonder het te kunnen verwerken of begrijpen en men zal nooit kunnen ontsnappen, voordat men beseft wat wáár is en wat niet wáár is. In Nevelland schijnt een licht te bestaan; men gaat er op af en het blijkt een soort glimworm, een schemering zonder zin te zijn. Een ogenblik later is er licht en het kan echt zijn. Het onderscheid tussen deze beide te ontdekken, betekent ook voor zichzelf tot kennis te komen. De persoonlijkheid kan in deze periode zeer sterk veranderen, terwijl de illusie van de oude gestalte meestal wordt behouden. Een helderziende, die zulke figuren nogal eens kan waarnemen (een grijze sfeer kruist soms ook de aarde), zal ze ook altijd zien als eenvoudige stoffelijke mensen, zonder iets bijzonders. Dat is het bewustzijn van de vorm. Want het "ik" begrip in de nieuwe vorm is nog niet ontstaan.

De dood is dus tevens een reinigingsproces. Datgene wat niet positief of niet negatief genoeg is, dat wat neutraal is, wordt in de dood voortdurend door zijn bewustzijn bezig gehouden. Uit dit bewustzijn, uit dit vragen en zoeken, ontstaat dan de mogelijkheid licht te ervaren. Hierbij spelen ook geesten een rol. Men zou dus ook kunnen zeggen, dat (geesten van onze sfeer eigenlijk in het rijk van de doodsengel binnen dringen en daar werkzaam zijn.

Zeker is echter dat een duistere sfeer, hoe onbelangrijk dit duister verder ook moge zijn en hoe nauw dele sfeer ook grenst aan een lichtere wereld, buiten het bereik van de doodsengel is ontstaan. Daar waar duister of licht bestaat, is dus het rijk van de doodsengel uit. Indien de mens niet kan besluiten positief of negatief te gaan, leeft hij in een voortdurende waas, een droom, een nevel. En hieruit kan hij dan zijn weg vinden. Vreemd is hierbij ook dat uit Nevelland geen incarnatie mogelijk is. Men moet zonder uitzondering eerst naar een duistere of lichte wereld gaan, voor men verder kan.

Ja, dat zijn zo enkele van die geheimen. En nu moeten wij toch even naar de overgang, dus naar de stoffelijke dood toe, om ook hiervoor een verklaring te vinden. Ik neem aan dat de feiten aan de meesten uwer bekend zullen zijn en stip ze dus slechts aan.

Het sterven begint over het algemeen met het niet meer functioneren van de organen, wat daarvan ook de oorzaak moge zijn. In de praktijk kan worden gezegd, dat op het ogenblik dat de bloedsomloop ophoudt, omdat de zuurstofvoorziening uitvalt, het menselijk bewustzijn niet meer in staat is de prikkels van het zenuwstelsel te verwerken. Wat overblijft kan nog een zeker automatisme zijn, maar ook dit gaat zeer snel teloor.

Op het ogenblik van de dood is dus het bewustzijn geheel in zichzelf besloten. Daarbij blijft althans gedurende enkele uren het gehele denkvermogen wel ter beschikking. Want de hersenen functioneren niet meer voor de buitenwereld, maar zij bevatten nog steeds afleesbare impulsen, waarvan de geest gebruik kan maken. Het begin van het sterven kan in vele gevallen een langzame toename zijn van de toestand van onbewustzijn. Is die toestand bereikt vóór dat het lichamelijk einde is gekomen - soms zien wij dit ook bij kunstmatige daling van bewustzijn, b.v. in narcose - dan is de geest dus ten dele vrij. Zij kan in deze periode inderdaad uittreden. In ieder geval is zij zich dan van het lichaam en wat daarmee gebeurt niet meer bewust.

Ik merk dit even op om duidelijk te maken dat menige langdurige doodstrijd moet worden gezien als een lichamelijk proces, niet als een belevenis. Het geldt eenvoudig het organisme. De geest zal, zodra het bewustzijn ver genoeg van de buitenwereld is afgesloten, hetzij door eigen instelling dan wel door het falen van de zintuigen of door beide contact opnemen met de mentale wereld. Deze is n.l. voor de mens over het algemeen het beste contactmiddel in dood maar ook in concentratie en zelfs in contemplatie.

De mentale wereld bestaat uit gedachten en gedachtevormen. Deze zijn zo zeer in overeenstemming met de eigen denkprocessen van de mens voor zover deze geestelijk zijn dat deze invloeden onmiddellijk kunnen worden opgenomen. De selectie, welke optreedt door de echo die de dood ons van ons eigen wezen geeft, zal ons belemmeren alles door te maken. Toch kunnen reeds in deze toestand illusies ontstaan. Men ziet b.v. een schone wereld; men ziet zijn eigen hemelvoorstelling of wat heel vaak voorkomt men wandelt in geurige tuinen. En dan is het voor de Hollander en wat dat betreft voor sommige Duitsers en Fransen ook typisch, dat daarin ligusterhagen plegen voor te komen. Niet omdat ze werkelijk bestaan, maar omdat deze in de voorstelling fungeren als een symbool van het nog afgescheiden zijn. Voor de Engelsman daarentegen zijn het over het algemeen heggen, heel vaak ook nog met haagwinde erin. Het zijn dus voorstellingen. De ontbrekende geluidsimpresie wordt in het begin uit eigen bewustzijn aangevuld. Deze kan zijn een dreunen, maar voor zeer velen wordt het tot klokkentonen. Is het eigen wezen zeer goed ingesteld, dan vinden wij een soort beieren van kerkklokken of heel vaak een geluid als van een verre harp. Al deze verschijnselen tezamen vormen dus de mentale toestand tijdens de overgang.

Verder moet ermee worden gerekend, dat het stoffelijk afsterven langer duurt naarmate het eigen "ik" meer van de dood overtuigd is en gelijktijdig weigert dit leven te verlaten. Hoe meer het eigen bewustzijn geneigd is de dood en alle daarmee samenhangende toestanden te aanvaarden, hoe gemakkelijker en geleidelijker de overgang zal zijn. Mensen, die aan een voortbestaan twijfelen of die zich hun schulden herinneren, zullen heel vaak met verwensingen reageren. Ik denk hierbij aan hen, die vloekend de dood ingaan. En dat is voor de achterblijvenden vaak heel erg. In enkele gevallen kan het misschien een uitdrukking zijn van de werkelijke reactie. Maar vergeet één ding niet; mensen, die in hun leven veel krachttermen hebben gebruikt, zullen vaak hun ontsteltenis over de nieuwe toestand ook door een krachtterm uiten. Zij aanvaarden die toestand dan ondertussen wel, maar het lichaam gaat verder met het produceren van krachttermen, zoals een grammofoonplaat die men vergeten heeft af te zetten. In dergelijke gevallen kan dus een periode optreden zelfs van een half uur tot drie kwartier, waarin onbehoorlijke taal wordt uitgeslagen, zonder dat het bewustzijn daaraan deel heeft. Hetzelfde kunnen wij ook bij een narcose zien. Ook daar zijn bepaalde perioden - die ziet men bij het bijkomen gemakkelijker, omdat het in narcose brengen natuurlijk zo snel mogelijk geschiedt - waarbij a.h.w. het onderbewustzijn begint te spreken en willekeurige delen van het bewustzijn fungeren, zonder dat daarbij de wil of de persoonlijkheid geheel zijn betrokken.

Sterven is op zichzelf zeker geen pijnlijke ervaring. Datgene wat er aanleiding toe geeft echter wel. Van werkelijk intense pijnen bij het sterven is nooit sprake. Ook niet in het geval van een gewelddadige overgang door ongelukken rampen, oorlog e.d.. Er is nooit sprake van feitelijke grote pijn. Het lichaam kan deze pijn n.l. niet meer weergeven. Wat tijdens de overgang aan pijn bestaat, is een mentaal beeld; het komt voort uit de gedachten en het voorstellingsleven. Is er iemand, die kort voor de overgang erg lijdt, dan kan men hem dus altijd helpen door zijn gedachten af te leiden; de pijn verdwijnt dan.

Dit zijn kleinigheden, die toch wel weer belangrijk kunnen zijn. Maar er is natuurlijk ook een andere kant aan die overgang. Want zoals ik al heb verteld, vallen bepaalde sferen eigenlijk onder het rijk van de dood. De doodsengel heeft daar zijn eigen invloed. De kracht, die ik doodsengel heb genoemd, beheerst daar vele verschijnselen. En nu denk ik hier o.m. aan z.g. spoken. Ik denk aan de onmiddellijke terugkeer. Je hebt mensen die sterven en die bij wijze van spreken twee dagen later al aan een kruishout zitten te rukken om te vertellen dat het hun goed gaat. Deze verschijnselen zijn slechts zeer zelden een persoonlijke uiting. Onthoudt u dat goed.

Wanneer wij in een fluistergalerij staan, dan kunnen we heel zacht sprekende een ander toch bereiken. Er is misschien geen sprake van een bedoeling om tot die ander te spreken. Wij kunnen wel denken dat wij onder elkaar heel rustig staan te praten en niet kunnen worden afgeluisterd. Een zelfde verschijnsel kan ook voorkomen bij de dood.

Zoals ik u reeds zeiden de doodsengel is voor ons vaak een soort echo van ons eigen wezen. Maar deze echo kan ook inspelen op elke harmonie, welke met andere mensen en wezens bestaat, die door hun denken of concentratie voldoende aan de stof zijn ontrukkt om het bereik van de dood althans tot de grens te benaderen. Zo komen er heel veel verschijnselen voor, juist kort na de overgang, die niet als volkomen werkelijk mogen worden gezien. Zij zijn misschien een weerkaatsing van de gedachten van de overgegane. Vaak zijn het slechts enkele impressies of woorden, die de mens dan in zijn verlangen naar verder contact fantastisch uitbreidt tot een schijnbaar samenhangend geheel. Van werkelijke contacten is over het algemeen pas sprake, wanneer ofwel in het rijk van de dood een geleider optreedt (dus een geest die mede contact zoekt en die in staat is de grenzen van het dodenrijk te overschrijden), dan wel wanneer men zelf een lichte of een duistere sfeer heeft bereikt. Let wel, er is dus wat dit betreft geen verschil tussen licht en duister. Maar men moet zijn ontkomen aan de vaagheid, aan het gebrek aan ik erkenning of aan de afsluiting in het "ik", waardoor het aanvaarden van de wereld, het beleven in een nieuw bestaan mogelijk wordt. Omdat de levende kracht zelve, zoals zij zich in de stof manifesteert, zeer duidelijk mede tot het rijk van de doodsengel behoort, zal het echter wel mogelijk zijn om wanneer men in het rijk van de doodsengel bewust weet te handelen alles wat met levenskrachten in verband staat of daarmee in contact gebracht kan worden, mede te beïnvloeden. Vandaar dat het werken, wat wij hier op het ogenblik b.v. doen, het contact dat u krijgt, inspiratief misschien, via een meester of door kruis en bord of onverschillig welk fenomeen ook (zo het al reëel is, natuurlijk; het mag niet uit uzelf voortkomen) te allen tijde moet worden geacht te zijn een werken in de kracht van de doodsengel; van dat deel van het Goddelijke, dat het gebied van het sterven en herleven omvat.

Nu is er natuurlijk bij die dood veel te vertellen van alle werelden, die er zijn. In werkelijkheid is er een oneindig aantal werelden, omdat elke wereld gevormd wordt volgens het bewustzijn van degene, die haar beschouwt. Zoals in uw eigen wereld zelfs een oordeel over een avond als deze zeer sterk kan verschillen (van zeer goed en zeer interessant tot niet interessant of vervelend, plompverloren slecht), zo kan een beschouwing van een stad en van al het andere ook verschillen. Zodra wij echter in contact komen met anderen, die ons althans enigszins begrijpen, hebben wij het idee van een soort maatschappij, een samenleving. Zo moet u dat in de geest ook zien. Vandaar dat, als men uit het rijk van de doodsengel verdergaat, men in een praktisch oneindig aantal toestanden kan komen te verkeren. In elk geval is de toestand echter in volledige overeenstemming met de graad van zelferkenning, die bereikt werd. Voor een lichte wereld dus die van een positieve zelferkenning. U ziet, ook hierover is nog heel wat te zeggen.

Nu ga ik nog even wijzen op bijgeloof. Want de doodsengel wordt in onnoemelijk veel verhalen op de voorgrond gebracht en soms wordt hij ook in een onaangename gestalte geschetst. Hij is echter altijd gebonden aan iets demonisch, duisters.

In de gedachtegang van de mens is de dood verknoopt met het onoplosbare, het vernietigende. Men ziet dit niet in de eerste plaats als een hergeboorte of het ingaan in een nieuw leven. Men ziet het eerder als iets, waaruit demonische krachten voortkomen. Vlucht voor de dood. Bij primitieve volkeren door het verlaten van een hut of zelfs het verlaten van een dorp. Soms brengt men zelfs nog stromend water tussen het dorp en zichzelf, alleen om aan die geest te ontkomen. Zij wijzen erop, dat men aan de dood een buitengewone kracht toeschrijft en dat deze kracht niet altijd van de beste of de aangenaamste is.

Kort geleden hebben wij het bij begrafenisriten ook gehad over dergelijke dingen. (Ik kan verwijzen naar een vrijdagverslag. Daarin kunt u over dit onderwerp het een en ander lezen.) Ook hier dus allerhande maatregelen, die in de eerste plaats ertoe dienen om die geest los te maken van de wereld. Onthoud echter dit; geen enkele geest kan zich op de wereld hoe dan ook manifesteren, tenzij hij of zij (hoe u het noemen wilt) een echo kan vinden, een zekere harmonische verhouding. Want elke uiting uit het rijk van de dood, zoals het heet of de sferen daarboven, kan alleen geschieden via de kracht van de dood, waarin de harmonie bepalend is voor uiting en overbrenging. Zoals het horen van de echo voor een groot gedeelte bepaald wordt door de plaats, waarop je staat en dus de verhoudingen, welke bestaan tussen de uitgezonden geluidsgolf en hetgeen je oor daarvan kan opnemen; de weerkaatsing. Nooit en te nimmer is er reden om voor de dood of voor doden bang te zijn.

In de tweede plaatse vereren van doden met bloemetjes, met kleine offers enz. enz. heeft op zichzelf hoegenaamd geen zin. Deze dingen hebben eenvoudig geen betekenis meer, omdat het verschil van waarden tussen een geestelijke en een stoffelijke wereld zo ontzettend groot is. De enige binding die bestaat, ligt niet in de stoffelijke daad; zij ligt in de attentie in de instelling van de mens. Want hier treedt wederom de mentale kracht naar voren, waardoor emotie en denken kunnen worden overgebracht aan andere daarmee in harmonie zijnde factoren. En de overgegene is meestal wel in harmonie met degenen, die hem herdenken. Zo is het voor de dode dus wel mogelijk alles te ervaren, maar de stoffelijke relatie of consequenties zijn voor hem absoluut niet meer belangrijk.

Wij kennen dromen, waarin b.v. - neemt u mij niet kwalijk dat ik het onderwerp hier aansnijdt - bepaalde geslachtelijke relaties met overgeganen worden beleefd. Men meent dan vaak, dat dit reëel is. Ik moet u tot mijn spijt teleurstellen. Het is een rationalisatie van het "ik", dat slechts op deze wijze een bepaalde emotionele droom nog aanvaardbaar acht. Geslachtelijke werkingen en relaties hebben voor de geest geen enkel belang meer, tenzij als uitdrukking van een zekere harmonische kracht. Voor zichzelf kan de geest deze dingen niet hanteren. Het heeft dus geen zin dergelijke belevingen als iets heiligs te beschouwen. Wel is het belangrijk dat zo men met een overgegene contact wil houden men op mentaal vlak en ook zeker wat gevoel betreft, een gevoel van eenheid, van verbondenheid met die persoonlijkheid weet te handhaven.

Spoken treden slechts op hetzij in zuiver astrale vormen en zijn dan volkomen ongevaarlijk voor degene, die ze niet vreest dan wel uit het duister. Voor elke kracht uit het duister, die zich via het rijk van de doodsengel op aarde manifesteert, kan worden gesteld dat zo zij niet wordt gevreesd, zij ook geen macht en vermogen heeft. Hier geldt dus hetzelfde als voor zuiver astrale invloeden. Voelt men walging tegen dergelijke krachten, dan zal men ze vrezen. Het is dus zaak ze te aanvaarden zoals ze zijn en te antwoorden met gedachten van goedheid en van licht. Wanneer een mens soms in zijn omgeving het gevoel heeft, dat duistere krachten aanwezig zijn, dan is het goed deze te negeren, dan wel ze met een gedachte van liefde een ogenblik te erkennen een soort innerlijk gebed voor hun rust. Verder dient men ze absoluut te negeren. Dat is de enige mogelijkheid om hier rust te vinden. Wil men echter verder ontsnappen, dan stelle men zich in op de levenskracht, zonder zich ooit bezig te houden met de gedachte van stoffelijke waarden. De levenskracht op zichzelf brengt ons in contact met het rijk van de dood en maakt het ons mogelijk de mentale werelden te benaderen en te bereiken. Hierbij ontstaat geen gevaar, daar astrale voertuigen worden achtergelaten.

Doden zouden terugkeren naar de plaats waar zij regelmatig kwamen. Dit geldt alleen voor degenen, die in lagere sferen leven en kan dus over het algemeen voor een overgegang pas worden verwacht na een periode, die zal liggen tussen 3 maanden en 7 jaren. Vóór die tijd is een dergelijke terugkeer niet te verwachten. Wanneer er schimmen blijven, zijn dit astrale voertuigen, welke zijn achtergelaten. Terugkeer door lusten en dergelijke komt voor, maar zij is voortdurend gekoppeld aan de behoefte tot beleving. De levenskracht van anderen moet gestimuleerd worden om zo een echo te wekken, die ook voor de geest een zekere bevrediging met zich brengt. Dit is zelden mogelijk, vandaar dat dit voor de geest een kwelling kan zijn. U begrijpt, er zit nogal wat bijgeloof aan vast. Verder wil ik er ook nog even op wijzen Kerkhoven, daar is men vaak bang voor. Deze zijn niet bevolkt met geest. Zo men daar al eens iets waarneemt, kan het hoogstens een restant van astrale aard zijn of wat door het ontbindend leven der cellen ontstaat. In dergelijke gevallen zien wij een soort rupsen. Deze dingen hebben met de levende kracht en de levende mens niets gemeen en zijn als zodanig volkomen ongevaarlijk en zonder betekenis. Men behoeft er zich niet mee bezig te houden. Een kerkhof is niet gevaarlijker dan enig ander stukje land. Om middernacht zouden de doden zich openbaren. Een overblijfsel uit het heksengeloof. Men meent n.l. dat het uur van middernacht tot één uur ook wel middernacht tot zonsopgang de tijd is dat de duivel vrijelijk en in persona kan rondgaan op aarde. Laat ik u verzekeren, dat het voor de dood, voor de overgegang geen enkel belang heeft, hoe vroeg of hoe laat het is. Er kan slechts worden gesteld, dat voor zekere manifestaties uit het duister duisternis nodig is, omdat alleen daar het eigenaardige licht, dat zij produceren en de vormende werking die zij kunnen uitoefenen, bruikbaar zijn. Licht is voor hen storend.

Laat u nooit verleiden tot angst voor de dood of angst voor de doden. De doodsengel leeft in u zo goed als in al het andere. Ook wanneer u nog niet bent gekomen tot een volkomen zelferkenning, de realisatie van wie of wat u bent, zo zal alleen reeds het zoeken naar het licht voor u een weerkaatsing van licht wekken. Het is het mentaal gebied dat voor u openstaat en hier kunt u dan eventueel geleiders ontmoeten, die u verder brengen.

Beschouw de dood als een deel van het leven. Aanvaard hem zonder meer. Verlang er niet naar. Ontvlucht hem niet. Beschouw hem als een normale gebeurtenis; niet alleen bij uzelf maar ook bij anderen. Op deze wijze kunt u bestaande contacten het langst handhaven. Op deze wijze zult u in de vreemde kracht, die leven en dood rond deze wereld met elkaar verbindt, de zuiverste verbindingen kunnen onderhouden met degenen, die in een andere wereld of sfeer vertoeven. Gelijktijdig zult gij vrij blijven van vele waanvoorstellingen, welke anders uw leven kunnen verbitteren of tot een misleiding kunnen voeren.

Daarmee, vrienden, heb ik dan mijn inleiding beëindigd. Misschien vindt u haar niet interessant. Dat ligt aan uzelf. Maar ik geloof, dat ik voldoende punten heb gegeven, waarop u verder kunt ingaan, wanneer u zo dadelijk wilt overgaan tot vraagstelling of discussie. Voorlopig dank ik u voor uw aandacht en wens u een aangename pauze toe. Daarna hoop ik weer met u van gedachten te wisselen.